SZENTKATOLNAI BÁLINT GÁBOR

A MAGYAR NYELV DÉL-INDIÁBAN

Szentkatolnai Bálint Gábor tamil-magyar szógyűjtő szótárát mai magyar nyelvezetre igazította és az ismertető fejezeteket írta:

THARAN-TRIEB MARIANNE

FRÍG Kiadó

Előszó a

Kedves Olvasóhoz,

Akit kérek, hogy ne tegye le a könyvet ijedtében, mert hogy véletlenül megint egy „délibábos” anti-finnugor irromány akadt a kezébe!

A téma első látásra talán hajmeresztő, hiszen oktatási és képzési rendszerünk eddig mindig kényelmes megoldást nyújtott: belénk táplálta az egyetlen elfogadható, lineáris magyarázatot, ami könnyen emészthető, megnyugtat, és semmiképpen nem sarkall sem továbbgondolásra, sem kérdések feltevésére.

A valóság – ha van ilyen – pedig ennél bonyolultabb. Ha a világban körülnézünk, tele van keresztül-kasul futó, egymást átfedő, egymásba érő és párhuzamos rendszerekkel: hogy lehetne itt bármiféle linearitásról beszélni? Nincs ez bizony másként a történelemtudományban sem, hiszen az események is több szálon futnak, egymásba érnek, és ritkán lehet őket egyetlen folyamként elmesélni.

Még inkább így van ez a nyelvek kialakulásával és fejlődésével. Ha belegondolunk, hány nép, törzs, csoport és beszélő használt bármely nyelvet is, alakították és hatottak egymásra? Lehet ma teljes biztonsággal állítani, hogy az egyik nyelv a másikból keletkezett, mint ahogy egyik generáció a másikból? Ki látja a folyamatot több ezer év távolságából? Lehet ma az egymásrahatás, a kölcsönzések útját egyértelműen megállapítani? A felkínált kényelmes magyarázatokat egyre többen cáfolják, a gondolkozó elme pedig szereti a témát több oldalról körüljárni mielőtt véleményt alkot.

Ez a könyv adalék az önálló vélemény kialakításához. Nem szándékozik egyértelmű és kényelmes magyarázattal szolgálni. Csupán néhány megdöbbentő tényre hívja fel a figyelmet, amelyeket cáfolni nem lehet, de az oktatott, hivatalosan elfogadott elmélettel megmagyarázni sem. A következtetést talán majd levonják a tudósok. De ettől függetlenül a tények léteznek és nem megoldás, ha nem veszünk róluk tudomást, mint a „hivatalos-hivatásos” nyelvtudomány.

Bevezetés

A könyv a magyar nyelv és a tamil nyelv között felfedezett hasonlóságról szól.

A felfedezést Szentkatolnai Bálint Gábor tette, aki rossz korban született rossz helyre, hiszen ha több szerencséje van, bizonyára világhírű tudós vált volna belőle. De a 19. századi Magyarország nem volt szabad, szellemileg sem. Az 1848-as szabadságharc bebizonyította, hogy a magyar nép nem nyugszik bele az elnyomásba. Mátyás király óta egész Európa sikeresen összefogott a Kárpát-medence ellen és elveszett a szabadság, de valamilyen titokzatos szellemi erő tovább izzott a hamu alatt, és időnként feltámadott. Ez a szellemi erő a nyelvben, zenében, népi díszítőművészetben, mesékben, hagyományokban nyilatkozik meg. 48-ban a Habsburgok külső segítséggel leverték a hadsereget. De ennek a szellemi kohéziónak az erejét nem tudták megtörni, így 1850 után ezt vették célba. (Ugyanaz ismétlődött meg 1956-ban.)

Jól látták, hogy a század első felében, a reformkorban a magyar szellem feléledt, eredménye a szabadságharc lett. Igen helyesen úgy vélték, hogy a magyarokat akkor lehet megtörni, ha elveszik múltjukat, nyelvüket: múltjukat meghamisítják, nyelvüket elidegenítik. A folyamat rendületlenül folytatódott és a trianoni szégyenben teljesedett ki, amikor az országot feldarabolták. És azóta is folytatódik napjainkig, hiszen a múltunkról, nyelvünkről terjesztett hivatalos álláspont nem változott. Nem is változhat, mert a mai oktatási és hivatalos intézményi rendszer élén a 19. század második felében kinevelt magyarellenes „tudósok” szellemi leszármazottai állnak. Vélt igazukat azzal vélik bizonyítani, hogy minden olyan tényt és tényezőt, ami nem illik a felkínált magyarázatba, elhallgatnak, eltüntetnek, ellehetetlenítenek. A magyarázat így válik karcsúvá, mutat egyenes fejlődési vonalat, söpör félre minden kérdőjelet és kellemetlen kérdést és kutatót, holott tudományos kutatásról csak akkor beszélhetünk, ha egy témát megvitatunk, sok oldalról körbejárunk és nem az eltérő vélemény eltitkolásával és elhallgat(tat)ásával publikáljuk kizárólag saját eredményeinket. Az igazi kutatás jóhiszemű, együttműködő és közös szellemi erőfeszítéssel munkálkodik.

A KUTATÓ SZEMÉLYE:

Szentkatolnai Bálint Gábor, a tudós

„Isten tudja, mikor ismétlődik meg, hogy valaki egy székely falu csöndjében délindiai dravida-mongol-magyar etimologizálással foglalkozzék” – mondotta György Lajos, Bálint Gábor életének és munkásságának alapos ismerője.

Érdekes földrajzi véletlen, hogy Csomakőröstől 20 km-re született Bálint Gábor két évvel Kőrösi Csoma Sándor halála után 1844-ben. (Továbbá megfordult a szentkatolnai kastélyban egy harmadik neves orientalista, a sémi nyelveket kutató gr. Kuun Géza, a főúri tudósok utolsó képviselője. A hivatalos tudomány éppen úgy megfeledkezett róla, mint Bálint Gáborról.)

Mire Erdély különböző gimnáziumaiban befejezte tanulmányait, az ifjú már tíz nyelvet ismert, többek között a hébert, törököt és perzsát. A török nyelv hozta közel Vámbéry Árminhoz, akinek segítségével Kazánba látogatott. Itt megtanulta a tatár nyelvet, majd Asztrahánban a kalmükök nyelvét tanulmányozta. Péterváron a mongol, mandzsu, tunguz és finn nyelvekben mélyedt el. Az Akadémia támogatta mongóliai útját is, ahonnét értékes kalmük, mongol, mandzsu gyűjtésekkel tért haza 1874-ben. Tanulmányaiból felolvasásokat, egyetemi előadásokat tartott, írásai egy részét kiadta.

1875-ben egyetemi magántanári diplomát szerzett mandzsu, mongol és tatár nyelvekből, és az egyetemen előadásokat tartott. Kiadta török alak- és mondattanát. Hamarosan felkereste azonban Széchenyi István fia, Béla, aki egy hároméves kelet-ázsiai expedícióra készült. Még két tudóst hívott meg az útra, Lóczy Lajos geológust és az osztrák Gustav Kreitner térképészt. 1878 elején érkeztek Indiába, ahol útjaik elváltak, minden tudós más kutatási feladatot kapott. Bálint Gábor Dél-Indiába indult: Bangalore-ban a dél-indiai nyelveket tanulmányozta. Hihetetlen módon két hónap alatt elsajátította a tamil nyelvet, majd csatlakozott az expedícióhoz. Rendkívüli nyelvtehetségén kívül sajátos, korát megelőző nyelvtanulási módszere is volt: nem könyvből tanult – az nem is volt -, hanem mindennapi emberekkel beszélgetett. Bangalore-ban például a szállásadó háziasszonnyal és annak sepregető cselédjével. Máshol az iskolába járt be, vagy valamely faluban töltött néhány hónapot. A nyelveket nem csak élőbeszédből tanulta, hanem verseket, dalokat, meséket is gyűjtött.

Az expedíció Kína felé vette útját, de Bálint Gábor Sanghajban megbetegedett és haza kellett térnie. Nem egyértelmű, hogy Japánba átjutott-e, vagy Kínából egyenesen hazautazott, mindenesetre később a japán nyelvről is ír – 1894-ben. A *Minő fajuak a japánok (nipponiak)* című cikkében nem szól japán utazásról, de több mint 800 magyar alapszónak társait mutatja ki a nipponi nyelvben. Vizsgálta a kínai nyelvet is, de nem talált benne rokonítható elemeket, viszont ennek kapcsán találóan jellemezte az európai nyelvészet

állapotát: „Meglehet, hogy a németek még neki állanak, hogy a bölcs kínaiak számára is az ősi több szótagú nyelvet reconstruálják.”

A 19. század második felében a kutatások irányát és menetét két dolog határozta meg: az egyik a politikai, a másik a tudományos szempont volt. Utóbbit viszont előbbi határozta meg. A levert szabadságharc után erős németesítési törekvés folyt a szellemi élet minden területén.

Ebben a korban fontos ásatások folytak Mezopotámia területén: megtalálták a sumér agyagtáblákat, és mindenféle nemzetiségű tudós a nagy rejtvény megfejtésével foglalkozott. Felfedezték, hogy a sumér szintén ragozó nyelv, ezért levelet írtak az Akadémiának, és magyar tudósok segítségét kérték a sumér szövegek megfejtésében. A kérést az Akadémia kerek perec elutasította. Hunfalvy Pál ugyanis megtiltotta az ilyen irányú kutatást. Bálint Gábor erről ezt mondja: „Csak sajnálni lehet, hogy nemzetünk sok sinecurásai közül senki sem akad, a ki a se nem árja, se nem semi nyelvü Sumer vagy Akkadi ékiratok tanulmányozására adná magát, hogy magyar és turáni nyelvismeretével közreműködve a sumer nép és nyelvének hová tartozását megállapítani segítse. Szegény ember e téren nem sokat tehet.” *(A tamul nyelv a turáni nyelvek sanskritja*, 1888) De mond ő mást is ugyanitt gyilkos humorával megfűszerezve: „.. a japániak… kérdést intéztek volt a magyarokhoz, ha csakugyan rokonok-e ők velök, mert ők az ethnográphiából azt látták, hogy egy fajhoz tartoznak. A Magyar akadémia részéről siettek tagadólag válaszolni. Persze mi szükség is volna a távollakó s a mongol faj legműveltebbjének tartott nép és nyelv e rokonságára, mikor van az Ural hegy két oldalán elég apró-cseprő nyelvrokon s így elég munkát adnak ezek arra, hogy a finnugor ősnyelvet reconstruálják?”

Tehát amikor Ázsiai útjáról hazatért, az Akadémia már csak a finnugor nyelvrokonságot pártolta, egyéb elméleteket még csak meg sem hallgatott. Bálint Gábor pedig ekkor már nem csak a mongol nyelvvel rokonította a magyart, hanem most már a tamillal is. Egyre másra publikálta gyűjtő- és kutatómunkája eredményeit, amelyekben hevesen támadta a finnugor elméletet. A finnugristák természetesen igyekeztek kiszorítani őt a tudományos életből.

Ekkoriban az volt a gyakorlat a tudományosságban, hogy a nyelvész a könyvtárban dolgozott, mintegy önigazolásul elődei nyomtatott betűire épített. Ez ma is bevált és elég kényelmes módszer. Kőrösi Csoma Sándor előtt kevesen indultak felfedezőútra, vállalva fáradságot, nélkülözést és szenvedést a hallatlan tudásért és ismeretekért. Bálint Gábor méltán érezte magát többnek, hiszen könyvei, elméletei közel 30 ázsiai nyelv ismeretén alapulnak. Ahogy módszerét frappánsan megfogalmazta: „.. az ángolok nem nagyon szerencsések nyelvtani anyagok gyűjtésében. Nem tolmácsok segítségével kell mondatokat fordíttatni, hanem össze kell írni a nép meséit s azokból írni szótárt és nyelvtant. Dr. Pope, egy német tanultságú hittérítő az említett 45 milliónyi turáni népség legkisebb törzsével 12 évig érintkezett, s ennyi idő alatt nem tudott még egy nyúlfarknyi mesét vagy elbeszélést is szerezni. Persze e népek jobban félnek és irtóznak a hittérítőktől, mint saját ördögeiktől.” Ellenlábasait kürtszájú, de kutatni nem akaró tollhősöknek nevezte. Nem csoda, hogy kiközösítették. A középszerűségbe oltott irigység, a kisebbségi érzés, a karrierizmus és opportunizmus olyan emberi gyarlóságok, melyektől bizony a tudósok sem mentesek.

Úgy elmérgesedett a helyzet körülötte, hogy egyetemi tanári pályázatát, elsősorban Hunfalvy javaslatára elutasították. Tudósunk 1879. május 2.-án a Pesti Naplóban nyílt levelet jelentetett meg *Egy távozó számadása* címmel, amelyben csalódottságának adott hangot: tudására, tudományára itt nincs szükség, új hazát keres magának. És valóban, éveken át külföldön élt. Ezekről az évekről nincs sok adatunk, keveset tudunk arról, hol járt, mivel foglalkozott. Élt Damaszkuszban és Bagdadban, ahol pénzügyi tisztviselő volt, továbbá Libanonban és Spanyolországban, majd az athéni egyetemen lett az arab nyelv előadója.

A tamil nyelv kutatása azonban nem hagyta nyugodni, száműzetése alatt is foglalkozott tanulmányozásával. Így ír erről a *Tamul Tanulmányok* bevezetőjében: „Midőn ekként éppen azon töprenkedtem vala, merre forduljak kínos tanulmányom érdekében én, a ki a nemzet első tudományos intézetében éppen e tanulmányom miatt kigunyolva, a budapesti M.K.T. Egyetemről, ennek 1879.-diki ajánlata daczára a nemzet akkori kormánya által elvonulás, sőt kivándorlásra lettem kényszerülve: állott elé újból a 'Legnagyobb Magyar' méltó fia eme törekvésem támogatására, belátva azt, hogy én a Libanon hegyén-völgyén a mindennapiért pillangók után szaladgálva, a nemzetünk eredetét fürkésző tanulmányomat csakugyan össze nem állíthatom. Csakis ezen anyagi támogatással kisérlém meg két részből álló tanulmányomat összeállítani."

1887-ben Bejrútból küldi el az Erdélyi Múzeum folyóiratnak az eredményt: *A tamul nyelv a turáni nyelvek sanskritja vagy van-e a magyarnak testvére?* című tanulmányát. Brassai Sámuel ajánlotta közlésre igen tisztességes indoklással: „… nem egy olyan állítás van benne, a melyben szerzővel nem értek egyet, de ítéletemet az, hogy egyesekben más véleménnyel vagyok, nem befolyásolhatja". Bálint Gábor a cikk egyik rövid bekezdésében foglalja össze kora nyelvészetének kritikáját: „De az árja-féle anyanyelv keresésében a reconstructiot én bizony csalhatatlannak nem hiszem el. Mert mi a bizonyíték arra nézve, hogy egy mai rövidebb alakú szó egy hosszabbal szemben mindig elkopott, elvásottnak tekintessék? Mi jogosít akárkit is arra, hogy több rokon nyelvnek különböző alakú szavait tetszés szerint megcsonkítgatva azoknak egy közös képzelt alakot adjon?"

Ugyanebben a műben fogalmazza meg lesújtó véleményét az Akadémia tevékenységéről is: „A Hunokat nem említettem, mert eltünésök a székelyek hagyományának puszta tagadásával bebizonyítottnak még sem tekinthető. Kár volna a monumentális munkákban figyelembe nem venni, hogy a székely ősi jogát még a túlbuzgó rumunyok is elismerték. Ha persze az Akadémia megigazítja a rumunyok eme nézetét, kimondva, hogy a székelyek csakugyan Magyarországból küldettek oda határt őrizni, hát akkor ne csodálkozzanak, ha a rumunyok aztán egész Erdélyt követelik székelyestől együtt!"

Szerencsénkre mindig voltak tisztességes tudósok, akik számára fontosabb volt a tudomány és az ember, mint az előmenetel és a hivatali elvárások. Jakab Elek, a kolozsvári történész és akadémikus minden tekintélyét latba vetve kérte az Akadémiát, hogy hívják haza Bálint Gábort. Hiába. Erre gyűjtést szervezett a tudós hazahozatalára: a magyarok, főleg a székelyek szívesen adakoztak a célra, így Bálint Gábor 1892-ben hazatért falujába. Itt fejezte be művét a tamil nyelvről, amit a Széchenyi-expedíció háromkötetes jelentésében publikáltak. (*Tamul (dravida) tanulmányok. Első rész: tamul nyelvtan, tekintettel a többi tizenegy társnyelvre és a magyarra. Második rész: magyar-tamul gyöknyomozó szótár,*

tekintettel a közép turánság főbb nyelveire. „Gróf Széchenyi Béla kelet-ázsiai útjának tudományos eredménye.” Bp. 1897, II. 1-241 és különnyomat.) – Hamarosan, 1898-ban németül is megjelent a mű: *Tamulische Studien in zwei Teilen*, de nem keltette fel a tudós társaságok érdeklődését, csupán Heinrich Winkler szentelt neki egy recenziót.

Az erdélyi közvélemény nyomására a vallás- és oktatásügyi minisztérium 1893-ban a kolozsvári egyetemen is létesített urál-altaji tanszéket, ahol Szentkatolnai Bálint Gábor először rendkívüli, majd rendes tanári minőségben oktatott. 1896-ben tiszteletbeli doktori címmel tüntették ki. 37 szemeszteren keresztül tanított az egyetemen, amely csak hat esztendővel élte túl jeles tanárát. Utódja a szegedi egyetem lett, a kolozsvári egyetem pedig a Babes-Bólyai Egyetemként létezik.

Török, tatár, japán, kabard és mandzsu nyelveket adott elő, sőt egy fél éven át finnugrisztikát is! Képzelhetjük, mennyire tudott uralkodni magán és a hivatalos vonalat képviselni… Nem véletlen, hogy a finnugor kaland csupán egy szemeszteren át tartott.

1895-ben Zichy Jenő meghívta expedíciójára a Kaukázusba, ahol a magyarok nyomait keresték. Bálint Gábor felfedezte a kabard nyelvet: gyorsan megtanulta, majd az összegyűjtött anyagot öt év alatt feldolgozta, melynek eredményeként megjelentetett egy kabard-magyar nyelvtant és egy kabard-magyar-latin szótárt.

1912-ig tanított az egyetemen, utódja Gombocz Zoltán lett. Nyugdíjaztatása után egy évvel halt meg Temesváron. Hamvai a kézdivásárhelyi református temetőben nyugszanak.

Idős korában három dologra volt büszke: Szentkatolnai előnevére, a kolozsvári egyetem tiszteletbeli doktori címére, és azokra a tudományos munkáira, amelyeket előtte senki sem végzett el. Írásai, tanulmányai több ezer oldalra terjednek, ezeket folyóiratokban és napilapokban publikálta. Ma ezeket sem gyűjteményes kötetben, sem egyenként fellelni nem egyszerű, hacsak nem lehetetlen. Méltatlanul mellőzték, mert még arra sem méltatták, hogy nyelvészeti tanulmányait értékeljék, munkásságát a szakirodalomban megemlítsék. Az Akadémia, az egyetemek, a kutatás szelleme nem sokat változott száz év alatt.

Befejezésül egy idézet Bálint Gábortól: „Az, aki tudományával, még ha nyelvészet is az, valamely nemzetnek nem emelésére, hanem önbizalmának csökkentésére törekszik, nem kenyeret érdemel azon nemzet részéről, hanem egyebet.” Bálint Gábor ezzel is fején találta a szöget.

A KUTATÁS TÁRGYA:

A tamil nyelv

Könyvünk témájához, Bálint Gábor tamil nyelvről szóló tanulmányához szükség van a kor tudományos elméleteinek, valamint a dravida nyelveknek rövid ismertetésére. Vagyis el kell helyeznünk témánkat korának tudományos környezetében, összefüggéseiben.

Már közhely számba megy, hogy a 19. század a tudományos felfedezések százada volt. A természettudomány módszerei a humán tudományokban is megjelentek. Ekkor fejlődött ki az összehasonlító-történeti nyelvészet: a népek rokonaikat keresték és vélték megtalálni nyelvészeti kutatás segítségével. Feltételezték, hogy a nyelvek hasonlóságaik és különbségeik alapján osztályozhatók és besorolhatók, mint Darwin fajai. Mert ez volt a kor másik nagy felfedezése: az evolúciós elmélet, melyet a nyelvészet azonnal elfogadott módszerként a maga területén. A nyelvészek tehát rekonstruálni kezdték a nyelvek kezdetlegesebb állapotát, majd hipotetikus ősnyelvekből vezették le a mai nyelveket. Ha nem volt ősnyelv, akkor kreáltak. Igy aztán bármilyen eredmény tetszőlegesen elállítható volt. Megalkották például az urál-altaji nyelvcsalád családfáját két nagy csoporttal: az uráli és az altaji nyelvcsaláddal. Előbbibe tartoznak a finnugor nyelvek, köztük a magyar. Az altáji nyelvek közé sorolták a török, a mongol és a mandzsu-tunguz nyelveket. Vámbéry Ármin a magyart a török nyelvek közé sorolta, meg is gyűlt a baja az Akadémiával. Az akkori tudomány tévedése volt, hogy nyelv és nép közé egyenlőségjelet tettek és a nyelvrokonság lett a népek rokonságának egyetlen kritériuma is. Az elmélet elég sokáig tartotta magát, nálunk a hivatalos álláspont még mindig kitart a finnugor rokonság mellett.

A magyar nyelvet már legalább 60 nyelvvel hozták rokonságba, és nem célunk most ezeket ismertetni. De tény, hogy különbséget kell tennünk nyelvrokonság és etnikai rokonság között. Ezt ne felejtsük el, mert a továbbiakban csupán a nyelvrokonság kérdését fogjuk boncolgatni Bálint Gábor munkái alapján, azon belül is csupán egyetlen nyelvvel, a tamillal fogjuk az összehasonlítást megejteni.

Ahogy Kőrösi Csoma Sándor és Vámbéry Ármin régi krónikáink útján indultak kelet felé rokonságot találni a 19. században, úgy más országokban is megindult a kutatás. Robert Caldwell angol püspök (1814-1891) például nyelvészkedéssel töltötte idejét a gyarmatokon: ő volt az első európai, aki megállapította, hogy Dél-India nyelvei, a tamil, telugu, malayalam és kannada egyetlen nyelvcsaládot alkotnak, a dravida családot. Ő mondta ki, hogy ezek a nyelvek a szanszkrittól és az indoeurópai nyelvektől (a szanszkritot tartják a legrégibb indoeurópai nyelvnek) függetlenek. Sőt, igen régiek, nagy irodalmi hagyománnyal rendelkeznek és a proto-dravidát beszélő népesség észak felől érkezett a mai területre.

Bálint Gábor először Vámbéry elméletét támogatta, de minél több ázsiai nyelvet megismert, annál tágabb körben kereste a magyar nyelv rokonait. Rokon vonásokat talált a kaukázusi nyelvekben, a mongolban, a mandzsuban, majd amikor a tamillal megismerkedett, állítása szerint sok nyelvi jelenség oka megvilágosodott előtte. A közép-ugor mandzsu, mongol,

török, tatár nyelvek nagy tudója e nyelvekből vett adatokkal igazolja, hogy a tamil olyan gyökökre és jelenségekre ad magyarázatot, amire a finn és rokonai nem képesek.

Ő vezette be a magyar nyelvészetbe a turáni nyelvcsalád fogalmát, de nem az ő találmánya volt. Maximilian Müller német tudós nevezte így a ragozó nyelveket. (A magyar azért ragozó nyelv, mert a dolgok egymáshoz való viszonyát nem elöljárókkal, hanem a főnévhez fűzött ragokkal és toldalékokkal fejezi ki ellentétben az indoeurópai nyelvekkel. De áll ez az igeragozásra is, mert egyetlen szóba annyi információt sűrít, hogy ehhez más nyelveknek egész mondatra van szükségük.) Müller nevezte el a flektáló nyelvek csoportját „árjának".

Maga a Turán név egy nagy régiót jelöl Irántól északra és a Kaszpi-tenger környékén; bizonyos fokig a kultúra bölcsőjének is tekinthető, hiszen itt van az óvilági növénytermesztés kiindulópontja. Bálint Gábor tanulmányai alapján egy másik tudós is kutatott Ázsiában: Baráthosi-Balogh Benedek, akinek munkásságát éppen úgy agyonhallgatják, mint Bálintét. 1930-ban jelentette meg *Déli turánok* című könyvét. Ebben megemlíti, hogy az indiai turáni és turáni keveredésű népekről az angol irodalomban egy egész könyvtárra való van már összeírva… Ha ezeket egy képzett magyar nyelvész ellenőrizné, hiányaikat kipótolná, olyan szolgálatot tenne a nyelvtudománynak, amilyent még kevesen tettek. Kötetét ezzel zárja: „… reá mutattam minden valószínűségére annak, hogy a magyarság a turáni fajnak nem a legutolsójából került ki, s hogy nem lesz mindig csalóka délibáb az, hogy a 7000 éves kultúrájú turáni fajban népem történelmét is legalább 3000 éves múltra vihetjük vissza". A Dél-Indiában élő dravidákat nevezi déli ugoroknak, a turáni család legrégebben levált tagjai pedig az északi ugorok, a finnek, vogulok és egyéb kis népek. Baráthosi-Balogh ezt mondja velük kapcsolatban: „… jó száz éve a hivatalos kutatás ezt a pár milliónyi népséget kutatja: különös, hogy ennyire ragaszkodnak az ötlethez, hogy a 15 milliós magyarság 1000 éve egyetlen nagy és jelentős kultúrájával Európában ezektől származott volna. Ezzel szemben az Indiában élő déli ugorok száma közel 150 millió." (Azóta jóval többen vannak.)

Soroljunk fel néhányat az ide tartozó nyelvek közös jellemzőiből:

- magánhangzó-harmónia
- mássalhangzó torlódás kerülése
- nyelvtani nemek hiánya
- tulajdonragok használata
- birtoklást kifejező ige hiánya
- létige hiánya
- a főnév és melléknév, ill. számnév nyelvtani egyeztetésének hiánya
- kötetlen szórend
- ragozás.

A dravida nyelvcsaládhoz jó húsz dél-indiai nyelv tartozik, de Pakisztánban is beszélnek néhány rokonnyelvet. Ez mindenesetre alátámasztja az elméletet, mely szerint a dravida

őslakosság Észak-Indiából vándorolt délre, miután az általuk létrehozott ú.n. Indus Völgyi Civilizáció (Mohenjo-Daro és Harappa) kultúrája összeomlott. (Az igen fejlett, vízvezetékkel ellátott városok virágkora az i.e. 3000-1500 közé esik.) Az elnéptelenedés okozóját az északról beözönlő árjákban látták sokáig, ma ennél kedvezőbb a megítélésük, és inkább valamely előnytelen éghajlati változásban keresik az elvándorlás kiváltóját. Ennek bizonyítására említik a védikus szanszkritban fellelhető tamil kölcsönszavakat, mint a phalam (gyümölcs), mulcham (száj), melyeknek léte hosszabb együttélésre enged következtetni.

Mindenesetre nálunk keveset olvashatni a dravida-magyar nyelvrokonságról, nem úgy mint angol nyelven. Érdemes beadni a google keresőjébe a témát… Az Encyclopaedia Britannica 22. kötetében, a 715. oldalon ez áll: „A legígéretesebb és legkézenfekvőbb feltételezés a nyelvrokonság az uráli (magyar és finn) és altáji (török, mongol) nyelvcsoporttal.” A következő oldalon így folytatják: „Jól megalapozott hipotézis, hogy a dravida nyelvet beszélők egész Indiában szétszóródtak, beleértve az északnyugati régiót… Tehát a proto-dravida egy formája, vagy talán a proto-északdravida létezett Észak-Indiában az árják jövetele előtt.„

Érdekességként említem, hogy dravida eredetű szavakat nemcsak a szanszkritban találunk, hanem már a bibliai héberben is: a páva neve: tukkhiyim, ami igen hasonlít a tamil „tokai”-ra, ami a páva farkát jelenti. De a rizs és gyömbér szavakat is a dravidából vehették át, ahogy már a görög-római forrásokban megjelennek: proto-dravida arici = latin és görög oryza (etruszk nyelven vajon mi a rizs?), vagy a tamil inciver (inci=növény, ver= gyökér), ami görögül zinziberis, németül Ingwer.

Más feltételezések szerint az eredeti dravida népesség mediterrán és kisázsiai/kaukázusi keverék volt, és az i.e. 4. évezredben vándorolt India felé. „Útjukon valószínűleg közeli és hosszú kapcsolatba kerültek urál-altáji nyelvet beszélőkkel, ami megmagyarázza a dravida és urál-altáji nyelvcsoportok közötti feltűnő kapcsolatot.” (Encyclopaedia Britannica 22. kötet, 716. oldal)

De van másik elmélet is, amely előbbinek nem mond ellent, csak egy kicsit más: ez az elamo-dravida nyelvek elmélete. Ez a feltételezett nyelvcsalád magába foglalja India és Pakisztán máig élő dravida nyelveit és a kihalt elámi nyelvet. (Mások az Indus Völgyi Civilizáció nyelvét is ide sorolják.) Az ókori Elám Mezopotámia szomszédja volt a mai Délnyugat-Irán területén, az i.e. 4000 körül alapított Szúsza környékén. Az i.e. 4. és 3. évezredben létezett proto-elámi kultúra már rendelkezett önálló elámi írással. Az elmélet fő képviselője David McAlpin, aki szerint a dravida és elámi szótár 20 %-a rokonítható, további 12 %-át valószínűleg rokon szavak alkotják. Az elméletet más területről származó bizonyítékok is alátámasztják: a Közel-Keleten kifejlődött mezőgazdaságot valószínűleg elámi-dravida földművesek vitték magukkal az Indus Völgybe. A két régió kiterjedt kereskedelmet folytatott egymással, és szakértők hasonlóságot találtak a két kultúra írása között is. Az Y-kromoszóma elterjedésének és korának vizsgálata érdekes dolgokat eredményezett az utóbbi évtizedekben. A nyomok Délnyugat-Iránból és Közép-Ázsiából vezetnek az indiai szubkontinensre. Az elvándorló népesség - génjein kívül - valószínűleg kultúráját és nyelvét is magával vitte.

Érdekességként említem még a nosztratikus nyelvcsalád elméletét, hiszen eddig is sokat beszéltünk a különféle nyelvrokonságokról. Ennek az elméletnek az az alapja, hogy bizonyos nyelvszerkezeti és szókincsbeli egyezések valamennyi idetartozó nyelvcsaládnál kimutathatóak és az elmélet hívei ezeket egy közös ősnyelvből származtatják. Szerintük a feltárt nyelvi hasonlóságok az emberi történelem hajnalába vezetnek bennünket vissza, amikor 20-30.000 évvel ezelőtt a mai európai és ázsiai népek ősei még együtt élhettek. A következő nyelvcsaládokat és nyelveket sorolják ide:

- Indoeurópai nyelvcsalád
- Sémi-hámi nyelvcsalád
- Altáji nyelvcsalád
- Uráli nyelvcsalád
- Paleoszibériai nyelvcsalád
- Dravida nyelvcsalád
- Kartvéli (kaukázusi) nyelvcsalád
- Sumér nyelv
- Etruszk nyelv

A felsorolás elgondolkodtató, hiszen a magyar nyelvet ezek közül már mindegyikkel összevetették, talán nem is sikertelenül.

Mario Alinei olasz nyelvész a paleolitikus kontinuitás elméletét régészeti leletekre is alapozza, amelyek nem mutatnak későbbi kulturális törést a kontinens lakosságánál. A mai eurázsiai nyelveket a 20-30.000 évvel ezelőtt élt emberektől származtatja, és azt állítja, hogy 20.000 éve óta ugyanazokat a nyelveket beszéljük, amelyek akkor jelentek meg. De a legújabb genetikai vizsgálatok is ebbe az irányba mutatnak, mert a mai ember és a kőkorszaki leletek csontanyagából vett géntérkép 80 %-os egyezést mutat.

A kutatás tovább folyik: Szergej Sztarosztyin egy további makronyelvcsalád elméletét alkotta meg: a dene-kaukázusi nyelvcsaládét. Egy számítógépes nyelv- összehasonlító program segítségével elemezték a nyelveket, és arra a következtetésre jutottak, hogy a következő nyelvcsaládok és nyelvek egy közös ősnyelvből fejlődhettek ki:

- sino-tibeti nyelvcsalád

- indián nyelvek

- paleoszibériai nyelvcsalád

- kaukázusi nyelvcsalád

- baszk nyelv

Ez a felsorolás is elgondolkodtató, hiszen a magyar nyelvet ezek közül már mindegyikkel összevetették, talán nem is sikertelenül.

A KUTATÁS EREDMÉNYE

Összehasonlítás

Mielőtt Bálint Gábor útmutatása után rátérnénk a tamil és magyar nyelv összehasonlítására, még bele kell bonyolódnunk egy nyelvészeti témába, a gyökök tárgyába. Bálint ugyanis összehasonlításaiban a gyököket keresi és veti egybe.

A gyökökről már volt szó a Czuczor-Fogarasi szótár kapcsán. Ők arra jutottak, hogy a magyar nyelv kb. 2400 gyökből áll, amelyek családokat, nemzetségeket alkotnak. „Gyökszónak hívatik az, ami nincsen szóképző által alkotva." Általában két-három hangból áll, és két fajtája van: "önálló, vagy élő gyök és elvont, vagy régiesen holt gyök". Előbbi önmagában is megáll, például a kép, másikának "nincs többé önállósága, köz hasznú értelme, amilyen pl. a dar - darab, darabol szavainkban". De ez sem áll magában, mert a tör rokona. A bennük lakó kép, a darabolás, aprítás azonos.

„Nyelvünk gyökrendjének fölismerése a legelemibb magyar nyelvi élmény. Aki már ismer kiszámolót, legalább azt, hogy "szil, szál, szalmaszál", annak sok minden világos. Ebben, az egymást termékenyítő szóbokrok szövevényében a mai napig tenyésznek a szavak. A gyökrend hatalmas élőlény egységes szervezeteként óvja a régi sarjait, és növeszt új hajtásokat. – írja Czakó Gábor.

Egy példa:
A **kör** gyöknemzetség alapja a k+r képlet. A gyökképletek gondolata Kiss Dénes költőtől származik. A magánhangzók cserélődhetnek, a keringés, a forgás képe marad: kör, kerít, karéj, kerge, karám, karom, köröm. Okkal-móddal a mássalhangzók is változhatnak. Ekkor új családok keletkeznek, de a nemzetségen belül: forog, forgács, far, forr, ferde, térül-fordul. A k f-re változott. Ha g-re: gurul, görbe, girbegurba, gerjed. Most az r m-re, mb-re cserélődik, de a kép marad: gömb, gomb, domb, göb, gömbölyű. Akár el is maradhat a kezdő mássalhangzó: orsó, örv.

Az indoeurópai nyelvekből a szóbokrok javarészt kipusztultak. Varga Csaba egyik könyvéből való a következő angol-magyar példasor:

Garden: kert

Garnish: körítés - itt még van valami roppant érdekes, mintha a mi kör gyökünk beszabadult volna az angolba... Vagy az angol emlékszik arra, amire mi? S vele mások is, gondoljunk a német Gartenre meg a garnérungra vagy a francia jardinre. Ámde az angolban:

Fence: kerítés
Wheel: kerék
Round: kerek

Ha megszerkesztjük a szavak viszonyrendszerét, akkor az derül ki, hogy az angolban a hasonló értelmű szavak véletlenszerűen helyezkednek el a nyelvi mezőben, a magyarban viszont egységes, összefüggő rendet alkotnak.

A magyar mondat nem szavakból és nyelvtani rendszerből áll, mint a kötött szórendű indoeurópai nyelvek; legalább ennyire fontos a gondolat. "A magyar nyelv nyelvtani rendszere jóval szabadabb, ám egyszersmind bonyolultabb, mint például az angol és a német. Éppen azért szabadabb, mert deduktív logikájú, tehát az egységből halad a részletek felé, de ezért bonyolultabb, sőt kifinomultabb is a nyelvtani rendszere a mai induktív logikájú nyelvekénél. Mert az egységből a részek felé tartó szemlélet szétszedi, lebontja az egységet, és a részei közötti viszonyokat pontosan jelöli. A magyarra tehát az lenne a legjobb jellemzés, hogy elemző nyelv. A nyugati nyelvekben ez a folyamat éppen fordítva van" - írja Maleczki József nyelvész.

Marácz László a gyököket egyenesen a magyar kultúra megtartóinak mondja *Nyelvi és képi gyökök – a magyar kultúra megtartója* c. cikkében: „A gyök az a minimális szótári egység, amely saját hangtani és jelentésbeli önazonossággal rendelkezik, ragok, képzők, jelek nélkül. A gyökök és a gyökök közötti kapcsolatok betekintést adhatnak a magyar nyelven alapuló kognitív valóság és esetleg tágabb értelemben az emberi szellem működésébe.”

És tovább: „Maga az a tény, hogy a magyar nyelv alapvető fogalmi és gyökszerkezeteiről, ezek összefüggéséről Magyarországon egyelőre nem folyik komoly tudományos kutatás, azt mutatja, hogy a jelenlegi magyar elit nem gondolkodik mélyebben a magyar önazonosság kérdéséről.”

A jelenlegi akadémiai nyelvtudományról ezt jegyzi meg: „már több mint egy évszázada nem folyik a magyar nyelv tudományos eszközökkel történő kutatása. … annak a kutatásnak, amely viszont folyik, eleve megvalósíthatatlan célja van. Olyan nyelvi állapotot akar rekonstruálni, amelyet nem lehet konkrét nyelvi adatokkal alátámasztani, így az egész vállalkozás olyan, mint az égi szivárványt űző kisfiú.“ „…A finnugrizmus is foglalkozik alapmintákkal, de ezek nem rendelkeznek kognitív valósággal, az alapmintákat csak valamifajta historizáló feltételezéseknek tekinthetjük.“

Amikor Bálint Gábor a magyar nyelv rokonait kereste, először is hasonló alapszavakat – gyököket kapcsolt össze, majd nyelvtani hasonlóságokat keresett. Ilyen szempontból vizsgált meg szinte minden nyelvet, amivel útjai során kapcsolatba került. Első cikkében a tamul nyelvről igen tömören fogalmazza meg, hogy „Mi a tamul nyelv? S mik a turáni nyelvek? … azok a nyelvek, a melyek a magyar nyelvvel megegyező sajátságúak, azok turáni nyelvek és a tamul ezen nyelvek egyike.”

Kutatásának kezdetéről így emlékezik a *Tamul Tanulmányokhoz* írt Bevezetőjében: „S képzelhetni örömem, midőn … a dél-indiai nyelvek egyikének szótárát átlapozva azt láttam, hogy nyelvünknek a közép és éjszaki Turánság nyelveiben hiába keresett, vagy csak amolyan nyelvészeti Procrustes-műtét által megtaláltnak hitt elemei **csaknem azonos alakban** éppen Dél-Indiában, tehát a mesék után indult keresés ellenkező irányában vannak.”

A Tanulmányokban 110 oldalon bizonyítja, hogy a „külrétegek nélkül tekintett magyar nyelv hangtanilag, alaktanilag és szókötésileg is az összes éjszaki Turnáság nyelvei közül legközelebb áll a dél-indiai Turánság … 12 testvérnyelvéhez…" (külrétegnek tekinti azokat a nyelvtani jelenségeket, amelyeket sem a tamul, sem a többi turáni nyelvből igazolni nem lehet. Erre hozza példának a birtokragozást. A turáni logika szerint a birtokos megelőzi a birtokot: az apa háza. Az árja logika szerint viszont a birtok előzi meg a birtokost: das Haus des Vaters, la maison du pere, stb.

Az olyan birtokragozást, mint apá-m, apá-d nem tekinti ősi formának, mert az a „Tamulok, Japánok, Mandsuk vamalmint aTörök-tatárok régibb nyelve szerint nem ősi logika." A tamil enn-appan (én apám) féle szerkezet az ősi forma, amely érdekes módon megvan a germán és más indoeurópai nyelvekben: mein Vater, mon pere, mely jelenségre igen figyelemreméltó megállapítást tesz: „Így értem én az európai tamulisták azon véleményét is, a mely szerint a Germánok valaha közösségben voltak a Tamulokkal, azaz éjszaki fajrokonaikkal!"

Ilyesfajta elméletekről manapság egyre többet hallhatunk.

A következőkben bemutatunk néhány nyelvi jelenséget, de eltekintünk a tamil nyelvtan részletes kielemezésétől, hiszen azon csak az érdeklődő szakember képes keresztülrágni magát. A könyv végén azonban valamelyest leegyszerűsitve közöljük Bálint Gábor magyar-tamil szótárát, amelyben magyar „gyököket, törzseket, ágakat és képzeteket" vet össze hasonló tamil megfelelőkkel. A hitelesség kedvéért mindig egy régebbi kiadású francia szótár értelmezésére hivatkozik. A nem nyelvésznek számára is a felfedezés élvezetével jár a böngészés a szótárban.

Bálint Gábor így ír a maga szarkasztikus megfogalmazásában a szótár összeállításáról: „Én a szótári részben a magyar nyelv összes szókincsét… szemügyre vettem azért, mert annak jó része finn kaptára üthető nem lévén, kölcsönnek tartatik s azután levonnak belőle nemzeti mivoltunk, sőt múltunkra nézve is olyan következtetéseket, hogy csakugyan méltó a Cseremis* névre az a Magyar, a ki azokat olvasva, ülőhelyében képes maradni." (A Cseremis magyarázata a lábjegyzetben: Egyik finn-féle közép-volgai törzs tatár neve „rothadt" jelentéssel.)

Hogy közelebb kerüljön a magyar nyelv minél ősibb szókincséhez, és a szavak eredetére is magyarázattal szolgáljon, különböző nyelveket vet össze. „A magyar szókincsnél nem téveszthetők szem elől a szláv nyelvek, nem a Szlávok hánytorgatott műveltségénél fogva, mert bizony az egyenes hajú mongolság még ma is mint ember minden tudomány nélkül magasabban áll, mint a csupa csudákban hivő szlávság nagy zöme, hanem azért kell tekintetbe venni, mert régóta élünk együtt kereszteződve kölcsönösen. Azonban … nem mind szláv, amit annak tartanak, mert a szláv nyelvekben nemcsak mongol-török-tatár szók szerepelnek, hanem hún-magyar szók is. Pl. hogy a sisaku szó az orosz nyelvben … nem szláv, mutatja a Kannada sisaku (sisak) és a Tamul sittagam."

Az összevetéseket megtámogatja madzsu, török, tatár, mongol példákkal, mert ezekben a nyelvekben sok közös elem van a magyarral. Az egyező szavak egy részét kölcsönszavaknak véli, de nem úgy, mint a hivatalos nyelvészet, hogy a magyar volt az átvevő, hanem pont fordítva. Ugyanis az állítólagos csuvas-török hatása igen elenyésző volt, mert pl. mind a magyar, mind a tamil, mind a mongol r-ező nyelv. Állítását az üge/ige ('verbum') szó példáján magyarázza: bizonyságul azokat a régi kötélfonadékokat említi, amelyek a régiek írásául szolgáltak az írásbeliség előtt. Ő még ilyeneket látott.

Az üge szó a mongol nyelvben csupán elvont értelemben használatos, a magyarban viszont egy egész szóbokorra ágazik szét: a székelyeknél fonalat, három szálat jelent, ma is fonjuk, fűzzük a beszédet, mint a kötelet, elveszítjük a fonalat, továbbá a tamiloknál a szó, beszéd, tudomány, fonal, szövet szintén egyértelmű fogalmak. Vagyis a mongolnál a szóbokor csak egy eleme használatos, míg a tamilban és magyarban az egész szóbokor. De innen származik az igézés igazi értelme is kötöz jelentéssel, mint a mongolban a bögöle (bogoz? Büvöl?) Az ige szó ősi jelentéséből tudjuk a szólást értelmezni, hogy csak az ige tartja – vagyis egy-két szál.

A nyelvészeti felfedezések azonban ennél messzebbre is vezetnek, nevezetesen történelmünk sűrűjébe. Külföldi történészek (Degignes, Rotteck, Neumann, Thierry Amadé) kutatásaira hivatkozva azonosítja az európai hunokat a kínai évkönyvek hing-nu van hun-jo népével. Ebből következteti, hogy Hunor és Magor nem mint két személy voltak testvérek, hanem a Közép-Turánság egyik ágának két főtörzsét jelölték az elnevezéssel. A tamil többes szám jeléből következtet arra, hogy a *k*-n kívül a magyarban szintén létezett egy *r*-es többes. A Hunor és Magor *r*-je pedig többes számra utal. Mivel a krónikások ezt a többest már nem értették, a két törzsnévből személynevet alkottak. Tudósunk minden *–ar, -úr, -or, -er, -ir*-re végződő törzsnevet többes számnak vél: Koz-ar, Kaz-ar, Utig-ur, stb., párhuzamba állítva azzal a ténnyel, hogy a tamil törzsnevek is mind ilyen végződésűek. Tehát a magyar szó értelmét ne "Szibéria erdeiben kódorgó bizonytalan mivoltú népecskék nyelvéből akarjuk összetákolni", mert annak simán megfelel a tamul nyelvnek mag-ar vagy mag-er (fiúk, emberek) többes és megtisztelő alakú szava. Sok ősi törzs- vagy népnévnél találunk ilyen jelentést. A Hungar elnevezést sem kell szláv vagy török szóból származtatni, mert meggyőződése szerint a Hún-Mogor nevek összeolvadásáról lehet szó.

Továbbá a hunok uralkodójának, Atillának a nevét sem a Volga folyó mongol-török-tatár nevével (Itel, Idel) azonosítsuk, mert kézenfekvőbb, ha a tamul *Idila*-n 'vakmerő' személynévvel hozzuk kapcsolatba. De hogy a Volga mint Itel, Idel sem maradjon ki, utal a tamul *idala-m* 'széles' jelentésű szóra, amely igen alkalmatos jelzője lehet egy folyónak. Valóban, értelemszerűen inkább illik Atillára a vakmerő, a folyóra pedig a széles jelző, mint a nagy királyra a folyó neve.

És végül, megkerülhetetlenül, néhány példa a tamil és magyar nyelv összevetésére.

Hangtan:

A tamil két *l* betűje mutatja, hogy a magyarban is két *l* volt, amelyek közül ez egyik kieshet, pl. volt helyett vót, a másik pedig t előtt ly-re, majd j-re változik. Pl. nyúl igéből: *nyú -l– t*, majd

nyúlyt, s végül *nyújt*. Hasonlóan a tamilban: *nilu* (nyúlik) *nilu-tu* alak helyett *nittú* (nyújt) alakú ige keletkezett.

A tamilból lehet arra következtetni, hogy a magyarban is két *r* betű volt. Ár-víz (tamil ár = sok, bő) és a szúró szerszám ár (tamil: ár) különböző gyökűek, és megkülönböztetendőek volnának. De van erre más példa is, mint a var, varangy (tamil: *varatsi, varami* = kiütés) és a var, varr (tamil *vari* =összefűz). A gyenge *r* mindkét nyelvben kieshet, pl. magyar fercs-en és fecscsen, tamul *pircsu* és *pissu* (cső-fecskendő), tamul *parisei,* magyar pajzs.

A tamil hangtan ad magyarázatot arra, hogy miért lesz a vet-j-ből vess, a lát-j-ból láss, mert a tamilban s=j és j=s, pl. *musal=muyal* =’nyúl állat), a tamil *sáy* nálunk sás. A t betű a következő j miatt lesz s betűvé.

Igeragozás:

Elmagyarázva bonyolult, de ha egy példán mutatjuk be, azonnal érthető a magyar olvasónak.

Egy az egyben megfeleltethető:

Szoll-in én = szól-a én – múlt idő magánhangzós képzővel.

És most ragozzunk egy igét a mássalhangzós múlt idő képzővel, amely tt.

Az ige: ide vagy üdi, jelentése: üt

Idi-tt-én	(üt-ött-em)	Idi-tt-en-gal	(üt-ött-ünk)
Idi-tt-ay	(üt-ött-él)	Idi-tt-ir-gal	(üt-ött-etek)
Idi-tt-an	(üt-ött-a himnem)	Idi-tt-argal vagy	(üt-ött-ek)
Idi-tt-al	(üt-ött-a nőnem)	Idi-tt-anargal	(üt-ött-enek)
Idi-tt-adu	(üt-ött-az)	Idi-tt-an-a	(üt-ött-enek) nem személy

A –gal a többes szám képzője, mint a magyarban a -k.

Igemódok képzése:

Megkülönböztetendő az igeragozástól; igéinkkel ugyanis egy szóban tudunk annyi módosító értelmet összefogni, amit az európai nyelvek csak egy egész mondattal képesek kifejezni. Ez a rendszer a tamilban is megvan.

Álljon itt néhány példa:

1. A magyar igék mai /, *al, el, ol, öl* tővégzete (mint beszé-l, bot-ol, fuv-al, resz-el stb) a tamil /, *al (el) képzőnek* felel meg, pl. tamil *pésu-* (besze-) megfelel a magyar *besze* alaknak, a *pés-al* (= *pés-el*)* képzet pedig a *beszé-l* (és beszély) képzetnek. Hogy ez eredetileg így volt, mutatja a széd-el-eg-féle alak, mert a szed- gyök elvesztette azon igei tulajdonságot, a melyet a tamil *sádu- sád-al, imbolyog* ige még bír.
2. A magyar *dal, del* (vag-dal, fér-del) *czol, czel* (kor-czol, fér-czel), *csol, csöl* (szür-csöl) aprózó vagy gyakorító igealakok másodképzetű igék a *d, ez, cs* nomen acti (tamil *ssu, nsu)* alakokból, ilyen a tamil *utti-nsu- (uttins-al* hor-zsol) másodképzetű ige.
3. Ilyen másodképzet a magyar *kál* (ir-kál), *bál* (nyír-bál), *vad* (ol-vad), *ved (seny-ved), pad* (hor-pad), *ap* (harap) stb. alakú igék, amelyek *ka, ba, b, v, p, ap* tamulos igenevekből indulnak ki, s a tamul nyelv még ma is használja az egyszerű gyököket, de a magyar továbbképzetet is ismeri. Pl. az **ir-t-óz-ik** ige alhangu **ir** gyöke nyelvünkben ma semmi, de a tamil *ottu'-* (utálni) így is áll, de áll a magyar képzet alakjában is: *oru-tt-iru,* ahol a *t* múlt képző, az *ir^{J}-* pedig ugyanaz, a mi a magyar **tán-t-or-og** (pro tám-t-or-), **ván-sz-or-og** (pro ván-t-or-og), **án-cs-or-og** (pro **ál-d-or-og),** stb. összetett igealakokban látható.
4. A magyar **ir-t-óz-, óz (ód, öd** stb.) képzője a tamil *ádu-* intenzív igeképző.
5. A magyar **hor-pad, ol-vad, gyar-ap-od** stb.-béli *ad, od,* (oz, ez, öz) igenevekből, igetőkből, névszókból igét alkotó képző társa a hasonszerepű tamil *idu-* ige-képző, pl. *kai-y-idu-* (kez-d, *kai* kéz).

6. A magyar **d-ul (kon-d-ul,** kon-og, **in-d-ul,** in-og), **d-ül (per-d-ül,** pereg) igeképző szintén a tamulos *d* múlt időképző megtoldva az **ul, ül** segédigével, mert a múlt idő a tamil nyelvtan szerint nemcsak a múltat, hanem a cselekvés kezdetét, gyors megtörténését is jelöli, pl. *avi-ndu bo, favi-du bo)* nem «aludt megy» hanem «aludni kezd vagy elalszik* alakkal fordíthatunk; *tuva-ndu bo* (pro *tuval-du bo-)* nem «dűlt megy» hanem **dűl-ed** értelmű. Mivel nincs **dul, dül** képzős alakunk, ebből következik, hogy a **d-ul,** d-ül-ben az **ul, ül** ugyanaz, ami a *gur-ul-* (tamil *ur-ulu (gurul)*, *urundu bo (*gur-d-ul, gör-d-ül) és *rep-ül* igékben látható s amit az il- (ill-an) gyök másának kell tartanunk, mert a **tán-t-or-og** stb.-béli **or-og** úgy a tamil *iru-* (lenni, maradni), a magyarban «tartós (maradó)» értelmű, tehát amannak mintegy ellentéte.

7. A magyar og, ö, eg (ong, eng, ing) „tartóssági" igeképzőnek a tamil társa *angu, agu, ugu,* pl. *kar-angu-* (kar-ong, kar-ing, ker-eng). De a hangutánzók egy részénél a tamul nyelvben ismétlődik az ige, hogy a tartósság tényleg ki legyen fejezve, pl. *kudu-gudu* (gugy-gugy = gugy-og). A hangutánzók más részénél az *en* (mondani) ige használtatik, pl. *sappen-* (sebbel-lobbal tenni valamit, szaporán), *pottu-p-pott-en-*(poty-poty mondani = **potty-an)** s ilyen eredetűnek látszik a magyar hirtelen, gyorsan történő cselekvés **-an, -en** képzője, és pedig szintén hangutánzó eredetűeknél, amit a kettős mássalhangzó bizonyít: **bezz-en, dobb-an, bukkan, rezz-en** stb.

8. A magyar tárgyas igeképző egyik alakja **it,** régebben **oj-t, ej-t** az eredeti **ul-t, ül-t** helyett. Ennek tamul társa *l-tu = ttu, l-tu — TTu,* ami a székely nyelvhasználatnak felel meg: mely szerint a *fül-* igéből nem fűl-t s nem fűj-t, fűt, hanem tamulosan *fütt* lesz. A második **asz-t, esz-t** (pro ad-t, ed-t), **kop-asz-t** (pro kopad-t), **fejl-esz-t** (pro fejledt). Ennek tamul társa *ttu* (pro *n-d-tu), tiu* (pro *nd-tu* vagy pro *d-tu),* mert a tamul hangtan szerint *páttam* szebb, mint **pász-ta.**

9. A magyar **kod-ik, ked-ik** (koz-ik, kez-ik) visszaható és tartós igeképzőt a tamil *kondu* (*kol-, kollu- = venni, fogni*) gyakorító, tartós és visszaható igeképző *kodu* (pro *kol-du)* társának kell vennünk, pl. tamil *pés-i-kollu-* (beszélget, *pési-kond-irit* - beszélget-ve ül), *adittu-kkollu-* üt-köz-ik, *adittu-kkond-iru*'- folyvást ütközik, *isal-i-kkondirti'-* (viszály-kod-ó-ban, vetély-ked-őben van).

10. De ahogy lerövidíthetjük népiesen egyes múlt idejű igéket, mint a sütöttem, vetettem helyett mondhatjuk, hogy süttem, vettem, ugyanígy a tamil idu (ad) ige is lehet a múltban itt-en (attam) vagy idu-t-én = adtam.

11. A tamilban csak jelen, múlt és jövő idő van. A feltételes mód magába foglalja a „ha" kötőszót is. Az indoeurópai nyelvek több múlt időt és számos módot használnak. (Bálint Gábor megjegyzése: Nem irigylendő gazdagság!)

12. A tamil sem szereti a szenvedő szerkezetet, nincs is külön szenvedő igeragozás, hanem egy önálló igét ragaszt az ige törzséhez, mintha a ver-et-ik helyett azt mondanánk: ver-őd-ik, tükörfordításban: verést szenved, verést kap.

13. A tamilban a tagadást ki lehet fejezni az igével egy szóban, tükörfordítással ilyenképpen: lát atlan-én = nem látok. Székelyesen hasonló megoldás: evetlen ment el, nem evén ment el.

14. Megvan a tamilban az a turán sajátság, ami a magyarban is sokáig megvolt, míg a mai nyelvrontók nagy utánzási igyekezetükben meg nem honosították a germános utaló névmásokat. Az ilyesféle nyelvrombolás ma gőzerővel folyik, egyre több angolos/németes mondatszerkezetet olvasunk már nem csak az átlagember átlagirományaiban, hanem sajnos „művelt" újságíróknál is. A magyar nyelv jól megvolt az *aki, amely*, stb. nélkül, mert így is ki tudta fejezni mondandóját: „a vettem ló" (a ló, amelyet vettem), vagy „a világnak mi lakjuk része" (amelyben mi lakunk). Régies? Igen, de ettől tömör és koherens a mondanivaló. Szép dolog a gondolatokat tömören és összefüggően kifejezni, a mondandó bő lére eresztése a gondolatok felhígulásához vezet. Régen az olyan kötőszavak nélkül is megvoltak, mint a *hogy, mivel, mikor, miután*, stb. A Halotti beszéd így fogalmaz: látjátok feleim szemtekkel mik vagymunk… hogy nélkül. Vagy: *e sorokat írtom előtt, írtom után, írtomkor* is a cselekvés időbeni elhelyezésének érthető megfogalmazása.

15. A tamilban, mint a turáni nyelvekben csak egy főnévragozás van, és a többes számban ugyanazok a ragok, mint az egyes számban.

16. Nincsenek nyelvtani nemek: „minden oktalan lény és tárgy nem (genus) nélküli." Az állatoknál a nemet valami jelzővel fejezik ki, akárcsak nálunk.

17. A venni ige (vesz) gyöke: vev, és mondjuk is, hogy vevés. Ez tamilul: vavvu.

18. A személyes névmások közül megfeleltethető a magyar *én* és a tamil *ján, én* alak, továbbá a magyar *mi*, és a tamil *jám, em,* valamint a magyar *unk, ünk*, és a tamil *ongal, engal*.

19. Bár, mint említettük, nincsenek nemek a nyelvtanban, a tamil az igék harmadik személyénél külön raggal különbözteti meg a férfi, nő és dolog alanyokat. A magyarban olyan megkülönböztetést teszünk, hogy az ő csak személyre vonatkozhat, a tárgyakra ez vagy az utal. A tamilban a 3. személy ragja a mutató névmás hozzáadásával keletkezik: „a" távolra és „i" közelre mutató névmásból. Hogy megértsük, ez olyan szerkezet, mintha az igéhez ilyesmit toldanánk: a-hím, a-nő; e-hím, e-nő.

20. Mutató névmások: a tamil *a* egyezik a magyar mutató névmással, amiből a névelő fejlődött ki. Mutató névmás ilyen kifejezéseken, mint az *af-féle*, amely szakasztott mása a hasonló jelentésű tamil *a-ppale*-nak. A tamilban az a-ra következő mássalhangzó mindig megkettőződik*: a-k-kai* = az a kéz, *a-k-karai* = az a karéj.

21. A tamul közelre mutató *i* egyenlő a magyar *e*-vel, mert az ihon, ily, így mutatja az eredeti alakot. A magyar efféle párja a tamil *i-ppale*. Az, ama = tamil *adu, anda*. Ez, ezen = tamil *idu, idan*.

22. A tamult jellemzi a szavak minden rag nélkül való szabad összetétele, mint a magyart is.

23. Számnevek: honnét jön a negy-ven, öt-ven, hat-van második szótagja, aminek a jelentése 10? A tamil *pan* szintén tízet jelent összetételekben, de önállóan is használatos. A tamil számneveknek 1-8-ig két alakja van, egy rövid és egy hosszú. (Mint a két és kettő.) A számnév után a névszó vagy ige egyes számban marad, de ha a számnévből nomen appellativum (köznév) lesz, akkor az ige egyezik számban: nálu = 4, nál-var = négyen.

24. 03. 07.Már említettük a személyes névmások birtokragozását, amelynek magyarul használatos formája nem egyezik a turáni szabályokkal, melyek szerint a birtokos megelőzi a birtokot, vagyis: a kert ajtaja, vagy egyszerűen kertajtó. De a kert-em alakban is a birtok megelőzi a birtokost. A tamil beéri azzal, hogy *en annei* (=én anya), ahelyett hogy *anyá-m*-at mondana.

25. Főnév előtt a melléknevek és névmásokat nem ragozzák.

Mondatszerkezet:

A szórendnek kevés szabálya van, a mondatszerkezet eléggé egyforma és könnyen variálható. Főszabály, hogy az alany a mondat elejére, az ige végére jöjjön. A szórend a magyarban is kötetlen, a szavak sorrendje az értelmet módosítja, mondatelemeket kiemel, hangsúlyoz. Az európai nyelvekben a szórend kötött és a mondatban mindig van állítmány.

Elöljáró szószedet

Szentkatolnai Bálint Gábornak tamil szótára összeállításához sajnos nem állt rendelkezésre könyvtár, de még elég könyv sem. Két, emlékül kapott tamil-francia és tamil-latin szótárral dolgozott, és még rendes magyar szótára sem volt. Volt viszont rendkívüli emlékezőképessége, fantasztikus feltárókészsége, amivel a közös vonásokat azonnal meglátta, és jól ismerte a székely népnyelvet is. Emlékezetből állított össze egy csaknem ezer tamil gyökszóból álló listát, amelyeknek a magyar gyökökkel való azonosságát nem nehéz felismerni a két nyelv hangtana segítségével, írja egy helyen. Az azonosság megállapításánál ne feledjük, hogy milyen hosszú idő választja el egymástól a két nyelvet, továbbá azt a tényt, hogy a szavak jelentés-, ill. stílusváltozáson mennek át idővel, esetleg tájszavakká válnak. Tehát, ha az egyezés nem mindig rögtön szembetűnő, ne kételkedjünk azonnal; lehet, hogy mi nem ismerjük eléggé a magyar nyelvet minden tájszavával és hatalmas szókincsének régi, elfeledett elemeivel együtt.

Bálint Gábor írja bevezetőként:

„Jelen gyöknyomozó szótárkárban körülbelül 3500 tétel van s ezek között igen-igen kevés olyan magyar gyök, a melynek egyik vagy másik alakú párját a tamul nyelv is nem bírja; s ha rendelkezhettem volna a kannada, telegu és malayálam (malabar) nyelvek szótáraival, valószínűleg minden magyar gyök társát fölmutathattam volna.

Az összevetésnél semmi hangtani koholmányok nem vétettek alapul, hanem csupán a tamul, magyar s a főbb turáni nyelvek hangtani tényei.”

További útbaigazító:

Bálint Gábor a kor szokásának megfelelően a jelentést körülíró szavakat franciául adja meg. Pl.:

„Tamil ’karudu- (avoir l’intention, désirer, estimer, penser, ec.) karut-tu pensée, attention, dessein, but, intention, penchant, volonté, désir, opinion etc. cf. tam. mal = amal.”

Aki nem tud franciául, nem érti. Ezért a mai magyar olvasó dolgának megkönnyítésére magyarra fordítottam a francia szavakat és a fenti példa ilyenné vált:

„Tamil ’karudu (szándékozik, kíván, gondol, vél) karut-tu (gondolat, figyelem, szándék, cél, akarat, vágy, vélemény), ld. tamil mal = amal.

Ez akkor válik érthetővé, ha megnézzük a szótárban az „akar” címszót, és egyből világos lesz, hogy a szó eleji -a- el is tűnhet, a hasonlóság megmarad, mert van erre példa a tamilban is.

A témánktól távol álló dolgokat kihagytam, mint pl. a mongol tatár stb. nyelvekre kiterjedő szófejtéseket, amelyek inkább ezen nyelvek összefüggéseire világítanak rá, mintsem a

magyar-tamil közötti kapcsolatra. Viszont a legérdekeseb mongol, tatár, stb. utalásokat, amelyek közvetlenül a magyart is érintik, meghagytam.

Olykor pedig a helyesírást tettem maivá, ahol a régi írásmód inkább zavaró, mint áttekinthető. Az eredeti szöveg a Széchényi Könyvtárban megtalálható.

A könyv utolsó fejezete a Szentkatolnai Bálint Gábor által összeállított magyar-tamil szavak és gyökök összevetése. Megegyezik az 1879-ben kiadott szótárral, csupán a tamil szavak eredetiben szereplő francia és latin fordításait ültettem át magyarra. A szótár érdekessége, hogy a szerző sok mandzsu, török-tatár és mongol példával illusztrálja ezek rokonságát a magyar és tamil nyelvvel. Ahogy más helyütt említi, sok nyelvi/nyelvtani jelenségre, esetünkben szavak közötti rokonságra következtethetünk az „északi turániak" szavaiból. Szerzőnk gyakran említi a turáni észjárást és logikát, amelyet ezen nyelvek mindegyikében nyomon követhetünk, és a példák alapján könnyen belátjuk, hogy a magyar nyelv szóképzései, elnevezései is ilyesfajta logikát követnek – mind a mai napig.

Az eredeti szótár tanulmányozása érdekes összefüggéseket tár fel, bár időigényes és a nem szakember számára az összefüggések nem tűnnek fel azonnal. Ezért a következőkben néhány érdekességet szeretnék kiemelni és egynémely sajátságot megmagyarázni.

Először is el kell rugaszkodnunk attól az – iskolában tanult – szemléletmódtól, hogy a nyelvek úgy következnek egymásból, mint a nemzedékek a Bibliában és hogy a nyelvrokonság etnikai rokonságot is jelent. Sok jel mutat arra, hogy Európában és Ázsiában több tízezer évvel ezelőtt közös nyelvet beszéltek. Ezt a nyelvet leginkább a magyar tartotta meg szókincsében, szóképzésében, nyelvtanában és nyelvújító/nyelvfejlesztő képességében. Szinte minden nyelv őrzött valamennyit – ki többet, ki kevesebbet – az ősi nyelvből, és a hasonlóságok feltárásával találhatunk nyelvrokonokat. Ez nem feltétlenül jelent évezredekkel ezelőtti együttélést, sem egymástól való kölcsönzéseket vagy átvételeket. A viszony nem alárendelő, hogy ki kitől kölcsönzött, hanem mellérendelő: egyazon forrásból merítettek.

Tehát senki ne ijedjen meg, hogy a dél-indiai népességgel szeretném a magyarságot rokonságba hozni, bár tekintettel sok ezeréves igen magas kultúrájukra nem lenne megvetendő rokonság.

Fontos tudni, hogy bár az ősi szókészletnek és turáni gondolkodásmódnak nagy részét megtartották mind a dravida nyelvek, mind a magyar, több ezer éves fejlődés áll mögöttünk. A sok ezer év alatt a beszélők minden nyelvet alakítottak változó életkörülményeik igényei szerint, ezért a régi szavak értelme módosulhatott, új jelentést kaptak, de nem szakadtak el teljesen az ősi jelentéstől. Találunk erre majd sok példát. Más nyelvek hatására új szavak váltak közismertté, régiek kiestek a nép tudatából, végleg elvesztek. Ezért a vizsgálódásba mind a régi, a köznyelv által már nem használt (sőt elfelejtett) szavakat, mind a tájszókat bele kell vonni, mert velük együtt teljes a magyar nyelv. Szentkatolnai Bálint Gábor a 19. század igen művelt embere volt, és hozzá székely. Nemcsak rengeteg régi szót ismert, de a székely szókincsnek is nagy tudója volt. Ezekhez sok tamil megfelelőt talált. Ahogy a magyar nyelv alakult, úgy változtak a dravida nyelvek is. Bálint Gábor ugyan tamil szótár alapján dolgozott, de sokszor hivatkozik egyéb dravida nyelvekre is, hiszen gyakran azokban maradt meg olyan gyök, amelynek társát tájainkon is megtaláljuk. Ma több mint 50 millióan beszélnek tamilul, a 19. században ennél jóval kevesebben. De ne feledjük, hogy kis

közösségekben éltek, nem volt rádiójuk és megtartották dialektusaikat. Mai is mutatkoznak eltérések mind a kiejtésben, mind a szóhasználatban.

Fontos utalni arra, hogy a szótárt betűkkel írják, és minden hangot egy-egy betűvel jelölnek benne, holott a kiejtés ennél sokkal változatosabb. Nem tudjuk sem a magyar, sem a tamil tájszólások kiejtéseit visszaadni, nem is beszélve a hangok évezredek során változó ejtéséről, amelyet már nem is fogunk megtudni, csak esetenként kikövetkeztetjük.

Tehát ne ütközzünk meg olyan eltéréseken, ill. olyan hangok cseréjén, vagy egymásnak megfelelésén, mint a *b-p, k-g, t-d, v-b-m, d-gy* stb, annál is inkább, mivel a tamilban nincsen *gy, ty, ny, és a s-zs-cs* hangok is egymásra cserélődhetnek idővel. (Érdekesség, hogy van olyan tamil nyelvjárás, amely nem használja az *s*-hangot, hanem *sz*-t mond helyette, mint a csángók.) A tamil nyelvben az *i* és *s* hang váltakozhat, ill. sok *y*-nal jelölt hang (i) régen *s* volt. A magyar megfelelő ilyenkor a régi, *s*-sel használt alakkal vethető egybe, ami ősi közös forrásra enged következtetni. Azon sem ütközzünk meg, hogy ugyanaz a 'szó' (betűsor) a tamilban többször előfordul és igen különféle fogalmakat jelöl. A tamil helyesírás igen bonyolult, a nyelv saját írással rendelkezik. Tehát az itt leírt szavak csupán nagyon leegyszerűsített fonetikus átírások, nem tehetünk különbséget pl. a nyílt és zárt, stb. magánhangzók között, a mássalhangzók változatai között sem.

Gyakran találkozunk olyan esettel, hogy a szó első hangja hiányzik, a szótáríró ezt így jelölte: 'karudu (az akar ige *a* hangja tűnt el). Az ilyen esetekből nem állítható fel szabály, mivel nem minden esetben „esik le" az első magán- vagy mássalhangzó, viszont bizonyos hangok esetében elég gyakran.

A magyarban is vannak erre példák: pl. az al, alj szóból keletkezett a le- igekötő, vagy ismert az alant és a lent változat. Előfordul, hogy megmaradt mindkét alak, mint arat-arató, orló, olló, sar, sorló, solló a magyar nyelvben.

A szó eleji *m* vagy ott van, vagy nincs: magyarul árt vagy márt (beleártja magát) tamil: erlagam, merlagam = birka), ugyanígy sok példát találunk arra, hogy a tamil szó eleji *n, y, j* és *v* nincs meg a magyarban.

A tamil hangtan szerint a *g, h és v* egyenértékű, tehát egymást válthatják.

Az *rl, l, és r* hangok különböznek egymástól, mégis váltakozhatnak.

Ismerünk példákat az *ny-v* váltakozására: nyihog – vihog, nyíl(ik) – virul, vir(ág); nyíl = tamil: vel

Nyílik = tamil vil

A szótárban r-rel jelölt hang – gyakran előfordul valamely szó r-s és r-s változattal – kiejtése erős *t* hang.

Mind a magyar mind a tamil szavak vázát a mássalhangzók szerkezete adja, a hasonlóság is ezeken alapul. A tamilból hiányzanak a mi *ö és ü* magánhangzóink, de bizonyára valami logika alapján kezdték őseink ezeket a magánhangzókat használni.

A nyelvtani ragok és toldalékok is nagy változáson mentek át, egy részük azonban megegyezik. Amikor két szót egybevetünk, vegyük figyelembe, hogy a szó képzett alakjai,

végződéseik – a ragok és a toldalékok eltérőek. (Ellenben a szavak nyelvtani felépítése, a képzők és ragok sorrendje szinte teljesen megegyezik az eltérő forma ellenére.) Szerzőnk hivatkozott könyvében részletesen leírja a két nyelvtan közötti hasonlóságokat. Ennek olvasása a laikus számára inkább fárasztó, viszont a hitetlen szakembernek valóságos kincsesbánya.

Érdekes felfedezéseket teszünk a régi szavak tanulmányozása, értelmezése közben. Találunk ma már nem használt, elfelejtett szavakat vagy tájszavakat, mellettük a tamil megfelelőjükkel. Rájövünk, hogy ősi szólásokat, kifejezéseket használunk, de eredeti értelmüket nem ismerjük. Pl. az ’agyonüt’ kifejezés nem arra utal, hogy valakinek az agyára ütnek (még csak átvitt értelemben sem), hanem hogy fejbe vágják. Ennek magyarázatát ld. a szótár agy címszava alatt.

Ezek után következzen Szentkatolnai Bálint Gábor magyar-tamil szótárából egy egyszerűsített kivonat, rövid tájékoztatásul.

Az első oszlop a magyar szó, a második a megfelelő tamil azonos jelentéssel. Mellette következik a tamil szó magyarázata abban az esetben, ha a jelentés nem teljesen azonos, de nagyon hasonló. Ennyi idő- és térbeli távolság mellett nem meglepő a jelentésárnyalatok közötti különbség:

A

Abajg	abayam
Abara (abóra, széna-fedél)	abaram - borító, fedő
Afféle	appale
Ag, agg	ukku- - rohad, korhad, satnyul, elhasználódik

(kk = gg, a magánhangzók változnak, de mindkét szóban benne van a „korhadó, romló” értelem)

Agy – nem agyvelő értelemben, hanem mint kerékagy, vagy valaminek a teteje, feje. Hogy az agyonüt a fejbeverést jelenti, bizonyítja a tamil megfelelője: ussi – fej, tető, közép (kerékagy) és a következő kifejezés: ussi-y-il adi’ = agyonüt. Vagyis a szónak több jelentése megvan párhuzamosan mindkét nyelvben. (Az agyvelő a velővel rokon, ld. ott)

Agyag	adei – ragadós föld az adu’ – tapadni igéből
Akad(ály)	akk-adi – nehézség, szorultság, veszély
	Ikku – akadályozás
Akar	’karudu – akarni, kívánni, gondolni
Al, alj, alá, le, lent	ala-ndei – tavacska
	Ala – kannada szó: mélység
	Ili – lealacsonyodni
	Ili-mulugu – kannada: alámerül
	Ul-ongu, ’lo-ngu – lanka, alant fekvőség

il, el, al gyök értelme: egyszer al, alj, alap, egyszer magas

Alak	alagu, arlagu (-rl- gyakran létezik r-nélküli formában is)
Alak-talan	arlag-atta
Alma	elumissei, elumissa-maram - citromfa
	Aluma-m – savanyúság (ebből a mongol: alima és a tatár alma)

Alu – alud-ik, alszik (tamilféle nyelvekben a d jelenidő képző)

	Al – este, sötét

Al-ku – hanyatlik, gyengül, mint az *est* az *es-ik* ből

Hál (rég: al)	Al – megállni, meghálni, estvéledni

Annyi aneiy

Apa appan – vocativus: appa!

Arany iraniya

Sárarany duplázva: zar, zer perzsa szó = arany (sár, sárga) + iraniya

Arat aru – vágni, aratni

ar-ppadam víz fakadása

Arszlán, oroszlán ari, arima arasu = király, ma = állat

Aszó nevű faluk vizenyős helyen, lent fekszenek asam, ayam - tó, sár, mező, víz

Asadu = alantiság

asszony, régen: akszin akkassi, akkeissi, akkal - nővér, barátnő

atya attan, assan – apa, pap, isten, öreg, idősebb

atyafi attambiyan – nővér férje

av (avas, avul) avi – fő, frissességét veszti, korhad, avul

avvei – öregasszony

Á

ács as-an – mester, pap, ős, 'ács-ember'

ádáz ad-ada – rossz – adu = megfelelni, ada = fosztóképző, egy ősi tagadó igealak maradványa, mint a söt-ét (süt tagadása)

ágál aga – hág,

agadu – magas hely

aga-n-dei – beképzeltség, büszkélkedés

an – hím, a hágó

eni - hágcsó (létra)

agan, egeni – hegy

ágy adei – kotlófészek

anei – fekhely, magas hely

áj, váj, ás ay – váj, kiváj, kitép, kiürít

ákom-bákom akkam-bakkam bar – ide-oda nézeget

ál arlam – 1. mélység, űr 2. álság, ravaszság

A két jelentés között olyan összefüggés van, mint pl. az üreg és ürügy között

ál-d (d tárgyas képző v-arl-ttu – áld, jót kíván (a szó eleji v gyakran hiányzik)

t helyett)

	al-am – bőkezűség
	al-vu – kiterjedés
	al – a banyan fa, az áldott fa
áll (-kapocs)	alagu – áll, csőr, ami kiáll, ezért
	alakku – faág is ide tartozik
áll-at, álat – mint személy,	al – személy, ember, szolga
asszonyállat mint	alakku – nevelni
’asszonyszemély’	
Álmél-kodik	ala-mala – nyugtalankodni, szomorkodni, malei = csodálkozni
Ám, úgy ám	am, am-am
Ángy, ángyi	anni - a báty felesége
	Annan – báty, an gyökből = felső, vénebb
A tamilban is megvan a –nn- és –nd- kettősség, ld. onnu és ondu (egy mint számnév)	
ánkó (szájtató, székely)	anga – nagy szájat tátani
ár – áradat, vízár	ar – tele, telítettség, nagy
	ar-irul – borulat áradat (nagy sötétség)
	ar-anyar – sanyar áradat
	ar-ttu – áraszt
	ar-ppadam - fakad
	var- folyik, ömlik, eláraszt
	var-i - , víz, mély víz, vízár, árvíz
ár – bér, érték	arkkam – érték
	aru-mei – érték, érdem
ár – hegyes szerszám	ar, ar-mei – fegyver éle
	ar-ganam – hegyes nyíl
	ar-ani – hegyes eszköz
árny, árnyad (haló, hűlő, pusztuló)	aru – hűlni, megnyugodni, megszűnni
árok	aru –folyó, út, szabály, gyöke: aru ld. vágni, aratni
árt (= márt magát más dolgába)	arl-ttu - belemélyedni
árt – ártalom	orl-, orl-ttal – megrontani, elcsábítani

orli, orltti – a megrontó, ártó

áru – árul, árulkodik maru - csere, egyenérték, változás, árulni, elárulni, szavát megszegni

árul, cserél, berél – ld. bere: létezik a tamilban is egy varu változat hasonló jelentéssel. Tehát: árul, berél maru, varu

árva aravei

ás, vés assu – tkp. ásott, ásó és vető

kavar-asam – fúró, tkp. kavarva-ásó

át (keresztül) attam, attani

atta-dutti – áta-botában

adda-tiruvu (kannada) - át-térít

B

badar padaru – sietve tenni valamit

padari s-sollu – badarságot hadarni

bagoly poy-gai

bajusz ebből: vay (száj) + s-ig-ei (tincs) (tamilul: ví-sei, mí-sei)

bak (régi szó: rövid, kicsi) pagu – vágni

baka (bakács = kocsigyártó) pagam – kocsi = szanszkrit: vaha

balta val – kard, vágóeszköz

bamba pommei – báb

bara – tavacska, víz kiöntés paravei – állóvíz, szétterjedés

para – elterülni

barangol varlang-al

bari mari – bárány, kecske, juh

eredeti jelentése: fodros-bodros, társa a ’barka’ szó

barka (tarka-barka) vari, kannada: bari – vonalat húzni, írni; tarka csíkok; csíkos

barkált pálca = írott pálca

barom perram – szarvasmarha, érdem

peru- - szerezni, nyerni – tehát mindkét értelem megvan mindkét nyelvben párhuzamosan. ld. még: bér

báb pavei – festmény, báb

baba (székely: szép) pavei-y-iru – szép

báb-cérna (régi szó) pavu – mellékfonal, hosszúság

1 bába = 10 lépés

bájol, bűvöl, vajikol mayakku

bálvány pulavan – költő, tudós, isten

bán-at, bán-t pan-i – félelem, bánat – páni félelem!!!

bán- bánásmód pannu

Gacul bán (székely) kadisay bannu

bárgyu marlgu – együgyű, gyáva, lusta, bárgyú

báty, bácsi, bá pattan, pittan, puttan – nagyapa, ős

bá, fő, fej gyök pi, pa, pu gyök

bel-, belé ul, ullé

berél (csere-berél), változtat vera – változtat, veru – más

berek parugu

besze-l, beszéd pesal – beszélni, pesudal – beszéd

bendérez (nősül a kakas) pendir – nő

bendő (rég.: bendi) pandam, pandi – has

betű padi – benyomni, karcolni, vésni, írni (gondoljunk a rovásírásra)

bédó (buta, bamba) pedei

béka (állat) pegam = szanszkrit bheka

béka (daganat a marhánál) vikkam, gyöke: vingu- = fúvódik

béke vikkam - kötés, gyöke: vikku = kötni – vagyis ez a két szó alakra ugyanaz, de más gyökből származnak.

békó vig-am – gyűrű, lakat, amely szintén a vikku = kötni gyökből

származik. Íme, egy példa, hogy azonos gyökből mindkét nyelven párhuzamosan képződnek tovább szavak.

béla (régen: Wela) vel – fehér, ezüst, tisztaság

Bell-arad (Bihar régi neve) = Fehérvár

béna (csonka is, rég.: bénna) pinnam – töredék, széthasított darab

bér peru – érdem, haszon, nyert dolog, gyöke: peru- - szerezni, kapni ld. barom szónál

bik-makkol tikku-mukku – zavarban van és

sikku-ppikku – csög-bog

bil-leg, illeg, libbeg virl- esni, összeroskadni, kannada: bilu – billegni

irli-, ili – lejönni, ereszkedni v-előtétese, tehát az illeg megfelelője

bingyó (bogyó) pinsu – kasa-r pinsu = keserű bingyó

bira (bíró) piran (mester, nagyúr)

bitang (bitorló) pidungi

pidungu – elbitorol

bín (bűn) vinei

bodon, budon, bödön podumbu

bogár (= fekete szín is, ld. pugar – barna szín, feketeség.

bogár haj, bogár szem, a A tamil vandu (bogár) általában karu-vandu (fekete-bogár) szó eredeti jelentése ’fekete’, összetételben van mivel a legtöbb bogár is fekete)

bol-dog (gazdag) poli-dal – bőség, poli- - bővében lenni

bor prili, pürlü = kókuszpálma erjedt leve

bódorog po-d-aru

bökked (akad, csuklik) vikku – ’itt a dolog bökkenője’, itt akadt el

bőr por-vei, por- betakarni, fedni

bősz pey (régen: pes) gonosz, bolond, ördögi (bősz tekintet)

buja(lkodik) muyangu

bujt(ogat) muyattal – felbújt

bukik pukku – hull, esik

bunkó (bunkós bot) pungam

buta muttan

bú, búv, bújt (bujtat, bujkál) pugu – bebújik,

puguttu – búvat

pugu = pudu = búdos (székely: bujdosik)

búb, púp mup – gyöke: mu- - kiálló dolog

burj-ánzik pur-en

pur-i - gyom, gaz

puri-yor – gazember

búza	possam – táplélék
bű (székely: ronda, piszkos)	pi – ürülék
bűz (székely: űz)	ussu - bűzlik, rohad
C	
Cammog, kuttog	samm-iyam – egy táncfajta,
	Kuttu – tánc
Cele-bula	silla-bollam – dirib-darab
Cibál, cimbál	simbal
Cimbora	tombara-kkaran – asztaltárs
Cin, cincog, zeng	tinn-en – rezeg, hangot ad a húr
Cir- cirógat, cirmos, kézzel	sir-am – vonal; eke, ami vonalat húz
húzogat	sir-agam – kömény = a csíkos mag
	sir-adu, sir-attu – cirógat
cirka (székely irkál, firkál)	kirukku
civ(akodik)	sivanu - segítségre siet, harcol

CS

A magyar cs-vel kezdődő szavakat a tamilban sz-nek ejtik általában, de van olyan dialektus, ahol cs-nek. Az átírásban s-sel jelölik.

csabrag (nyeregtakaró)	sappar-am – ülés az elefánton
csadaj, csutaj (cserjés)	sad-ei – lombos ág, hosszú, sűrű hajzat
csahol	sakku-sakk-en
csajb (görbeség)	sayppu, say-vu – lejtő, eltérés
csal, csel	sala-m – hazugság, csalás, ravaszság
	sala-vattei – üres, csalárd
	salukku – csalfaság, hiúság, csalóka
csalán (csollán)	sullu – égés, viszketés, gyöke: saly-og
csap (üt)	sabukku, sappei, kannada: csabuku – az ostor (csapója)
	sappani – taps (kéz-csapás)
csatak (sár)	sadakk-al
csete-pata, csata-pata	sada-buda – zajongás
csat (csatol)	sad-angam – zár, lakat
	iruppu sattam - vaspánt, a „kötő”

csattog sodakku – pattintás

satt-am – zaj

csáng, csöng sangu – csiga, mert az első hangszer kagylóhéj volt

csángó tangu – megállni, lemaradni

csek (gázló, sekély víz) sakkali – apad, sekélyesedik

csökik, törpe marad

csele(kedni) soli – munka, cselekedet

cseléd silad-an

cserép (törött darabok) seri – összetörni

csetepaté (csetteg-pattog) sittu-p-putt-en

csemer, csömör timir

cseprő (apró) sippiram

cserje serru – sűrű(ség)

cserben (= sárban) hagy seru - sár

csiger sikkar – pálmabor

csima (csomó) simi, simei – hajcsomó

csimbók – göngyölt valami simburi – kis párnatekercs, amit a fejen vitt teher alá tesznek

csín, csinos sinnam – szép

csin-bin (csinja-binja, sinna-binnam – dirib-darab

részletei) sin, sinnam – kicsi

sinnam, sannam – finomság

csingér, cingár singu

csira sira-vei (növekedés)

csiri-biri (apró) siru-varei (apróság)

csorog sura-, sori

csóra (csórál, csűr-csavar) sur- forgatni, görgetni

csődül(et) sedu (södu) tömeg

csúnya sun-iyam (piszokfolt)

csúp (hegy-csúcs, tető) tubi, tubigei – esetleg a Tubes is?

D

dadog tada-dada

dagad	tagadu - degeszség, tömöttség
dajka	tay – anya, tay-ssi – szoptatós dajka
dalol	tal-attu – bölcsődalt dalol
dara (darab-ol)	tari – darabol, ld. még: tarol
	tari, tarippu – összedarabolt dolog, mint pl. a dara
dángál (székely: gondoz)	tangu – segít, véd, támogat
deli, dali, ld. még dél	teli – csillogó, világos, fényes, szép, tiszta
	(valószínűleg a *teliholdból* lett a *telehold*, amikor az eredeti
	értelem elhomályosult)
der- derül, dereng, derű	ter-i – kiderül, ismertté válik
	ter-ulu – kiderít
	ter-uttu – felderít
der-med	teru-
déd-elget	titti,
	tittippa ssollu – dédeleg
dél (mint égtáj)	ten
dél (mint napszak)	tel, ten – világos (mert a nap ottlétekor van a legvilágosabb)
dézsa	tarli, de dialektusban: tarlzsi, tazsi
dínom-dánom	tin- enni, tinnal – étel; dánom: ld. dángál
donga	tongu – görbület, hajlás
dörököl (székely: töm)	turukkal
dőre (bolond, kerge)	teru-maru (teru – szédül, maru – forog)
dura, durál,	turu-v-am – keménység, szilárdság
durca (kemény rész)	
duda	’udu – fújni (hangszert), ld. még tüdő
dúl (feldúl)	tul-ei - befejezni, lerombolni

E

edény	ettan-am
eh (éh, éh-gyomor = üres	ah-gu – hiányban lenni, összemenni
gyomor, éhség = üresség)	
ejnye!	enné!

el, elő, eleve, első	elave – előtt, előbb, ela! – előre!
	oll-ei – sietség (előrejutás), valaminek a régisége (elsőbbsége)
ellen, ellenez, ellenség	al- gyök: valaminek az ellenkezője
	il- gyök: valaminek a hiánya
	all-akku – ellenez
	illar – ellenség
elv – túlsó rész: víz elve =	elvei – a határ, ameddig valami terjed
túlpart, erdő elve	ala-vu – kiterjedés, határ (valaminek a határánál már túl vagyunk rajta)
em, emik, emlő	ammu - enni, ammam – emlő
emse (nőstény)	amu-du, amu-dam – tej, táplálék
	im-iru – emik (szopik)
ember (férfi)	anber, anbeyar
emel, emelkedik,	amali – fekhely = emelt hely
emlék, említ (= felhoz)	nem-bal – kiemel (az n- könnyen eltűnik!)
émely	amal – bőség
enyész	aneisu – elvonul, eltűnik, megszűnik
epe – keserű, mint az epe,	uppu - só
tkp. a sósra mondják	
ered – útra kel = útnak ered	erlu – felkelni, erlu-nayiru – felkelő nap
eredet = keltezés	erlu-vay – kezdet, eredet
eredj innen = kelj innen	erluvan – a kelet
erjed, éled, megkel	kannada elu - felkel
él, eleven	(rl gyakran válik l-lé)
ld. *kel* ige és társai:	kali, kala

Mindkét nyelvben megvan a két hasonló értelmű ige a teljes jelentéstartalommal.

ereg (székely: lefelé megy,	ira, irangu - leereszkedik
fát ereget, ereszkedik,	ireinsu – fejét, szárnyát ereszti
eresz	irei, iral - eresz
	irei – bőségesen terem, ’ereszt a búza’

Eszerint két er- gyök van: 1. kel, 2. lejt jelentéssel

erény	aran

ernyed	aru, arundu
ernyő, árny	arugu – ernyő,
	arani – erősít, díszít, őriz
	aran – védő
es- esik, eset, estve	as- gyökből: as-tam – estve
	as-tami – csillagok rejtőznek – estvéledik,
	asa, asaru – esni a fáradságtól
emmink – miénk	em, am – mink, emmar – a mieink
emük, emmünk	

É

éd-es, édeleg, dédeleg	ed-al-agam – éddel bíró (édes gyökér)
	edan – barát, társ, edi – társ (nő)
ég, éget	vegu – égni, n-egi-di – tűz, az 'égető' – a tamil szó eleji v és n gyakran nincs meg a magyarban
éj-el (régiesen meghál)	vai-gu – meghál
ék (ik-szeg)	m-ekku – sarok, ehgu, eggu – hegyez
él, éles, valaminek a széle	al, alam – éle, hegye, arc ld. arcél
émely	im-irl – émelygős édes
én	an, en
ér (folyó ere, gyök-ér)	ver – gyökér, ok, eredet
ért, értés	ari
év, évad, évül = idül	elvei – idő, nap
évad	avadi

F

A tamilban nincs f hang, helyette p vagy v hangzik.

fakad (székely: a tyúk fokaszt – a tojásokat lyuggatja)	pokku – lyuk, pogu - kilyukaszt
fal, falu, Pálfala, Pálfalva	palli – falu, helyiség; sok városnév végződik erre
fal, falaz, kerít	val-, valei - körbekeríteni

	veli - ól = kerítés, kerített hely
	valliyam - pásztorfalu
	paleyam – fallal körülvett helyiség (p-f váltás!)
falka	palar - csapat, pal-gu – szaporodni, sokasodni
fanyar – fanyar idő	pinar, ponar – durva(ság)
farag	par-i – vág, szeletel,
	parigei – vágás
fattyú (ál, hamis)	poytta - hamis, hazugság, csaló
fazak, fazék	padakku
fáj	pai-dal – maró bánat
fárad	varundu
fej (tehenet)	pay, ebből pa-l – tej
fej-t (bont)	pey – elengedni
fejsze	vayssi
fene – rothad; démon	pini – betegség, baj, démon
fesz-es, feszít, feszül	visei
fi – fial, fiók, fióka	pi – öcs, embi – öcsém („én öcs”)
fiatal	paydal – fiú, ifjú
fok (fokoz) – valaminek a vastagabb része: tű-fok = a hegyes vég ellenkezője; fejszefok, kapafok	pokkam – növekedés, vastagodás
fokad (székely: fakad)	pokku, pokkei - lyuk
Sió-fok (= kifolyás)	
folyik	polugu
forog, fereg, pörög, fordul	pur-alu
	Pur-attal – fortély
forr, forrong, forró	purl-ungu
forr, forrás, fortyog	’uru
forr (beforr a seb)	’uru
fő, fől, főz	ve, vegu
fránya (fene)	viranam – seb

fú(j), fuvalkodik, fing	vingu, vingal – fuvalkodik, dagad
fúr	porl
	Porl-mugam – disznó = fúró arc
	Pur-lei – furat
	’uruvu – átfúrni
furulya (furuglya)	purigei – furulya – üreges, fúrt dolog
	Purl-kkai – elefánt ormánya = fúrt kéz
fű (füves)	pul – sok tamil szóvégi l = magyar v (mint füves)
	Vi – virág
fürj	purl, purl-an
fűz, fü zér	visi- összefűzni

G, GY

gabógya (féleszű)	kabodi – vak
gagyog	kadu-gadu
galló(ka) – hinta	kola-gola – ingadozik, támolyog, egyensúlyoz
gamat(ol) (undoritó)	kumattu – undorodni
ang(os) – fejét magasra tartó: gangosan jár	kangu - magaslat
gar – nagy garral	keru – büszkeség, rátartiság
garabó (kerekkosár)	karappu – halfogó kosár
gara-bonca	karu-vittei – mágia (= fekete tudomány)
	A magyarban a vittei helyett a panda = tudomány szó áll
gaz (gyom)	kas-a-gulam – gaz-halom
	Kasa-du – gazság
gágog	kagu
gát	kattu
gedu, gida	kidari – borjú
gémb (gémbel, zsémbel)	kembu
giriszel (székely: karcol)	kirissu (a karcolás hangja)
gokány (székely: hegyes – Kokány föld, ország	kongam - hegyvidék

golyó (székely: gulya)	kuliyam, kolam
gomb (gombóc, gombolyag)	kamb-alam – tök, gombolyag
	kombu – gumó
gomoly (gomolyog, gumó)	kumirl
	gommei – az, ami gomoly, gömb alakú
góró, hóri (magas)	kuru – növekedni
góré	kuri
göbe (üreges)	kebi
göd(ör)	kud-ei – üreg
	kud-ei – gödrösít
gönde (kerek, hasas)	kundu – golyó
gub – gubacs, gubó	kuv-adu, kuv-ei – golyó, gömb
gulya	kulam – faj, család, csorda
gurul	’urulu - gurul, forog
	’urul – kerék, tojás, golyó, mert ez is gurul
	’urultu – gurít
	’urlattu – orsó (forgó, guruló)
gúny	konu – grimaszt vág – ’az arc konyulása’
gúnya	tuni-gini – genye-gúnya
gübörög (dübörög)	kubir-gubir-en - visszhangzik
gyanú (gyanít)	ennu, yennu
gyors	turusi
	turu-duru – sietni ’dirrel-dúrral’
	tur-an – gyors lovas ?

H

A szókezdő h lekophat, de hangsúlyosabb ejtést is kaphat, és akkor k lesz belőle.

ha	ka, kalam – idő
	ak-ka – akkor
	ik-ka – ekkor
	kal – kor, mint: se-kkal = szín-kor, vagyis ’esti pirosságkor’
hadar (zavar, hadarász)	adaru, kadalu – rázni, rázkódni

hajdu	bár nem tamil, de azért érdemes megjegyezni: 1238-ban már előfordult mint személynév. A törökből ezért nem származhat, a mandzsu kaidu (lovas) szó társa. Kaidak morin (mongol) = hajtó, mindenre használt ló
hajol	oy-al
hal, halász ld. még menyhal	kul-ir – halak rendje, mert hidegvérűek (a hűl szóval egygyökű)
hambár (hombár)	amb-ar
hant, hont = domb, hegy, ld. Hont megye	kundu – hegy, domb
haránt (keresztül)	kurukkay
	kurukke besu – beleszólni, ’keresztül/haránt beszélni’
harag (sötét = haragos az ég)	karukkei – haragszik, sötétedik (karu – fekete)
káromol, káromkodik	karukku – feketít, ’szid’
	karumu – haragszik ’feketedik’
harang-oz	karangu – hangzik
harap	kari – harapni,
	kari – az erős mártás, tkp. a harapó
harákol	karappi
harsog	karssi
határ	kattar
hány	kanei- köpni, öklendezni
hely	kal – hely, pl. úr-kkal = a faluban
	il – hely, pl. úr-il = a faluban
her/hír – lóhere, gólyahir	kirei – zöldség, ehető levelek
hegy(e valaminek)	egu
hág, ágaskodik	ekku
hentereg	kannada: hin-dirugu
	tamil, régiesen: pin-dirugu (fenék + tér ing)
híd(lás) (padolás)	kida- feküdni
	kidattu – fektet, padol, hidal
	kidugu – a kocsi hídja
hínár	kinaru – kút, tavacska, árok

’beleesett a hínárba’ kifejezés inkább a tamil jelentéssel érthető

hodály	kottay – istálló
hol (hol-val, hajnal, reggel)	kal-ei – hajnal
	kalu - kelni – hajnal = a kelő
hold (a szép, fénylő)	ol, oli – fény, szépség, ragyogás, a nap, a hold
homály	ammal – befedni
	kammal – befedni – borult idő
	kummen – elsötétedni
homp, komp (dombocska)	kumbi, kumbu – rakás
	kuppei – kupac, kupak-tanács (= tömegtanács)
horkol	korukkei
hódol (hajlik, görbed)	kodu
huj! Hujju!	Koyyo!
hullat	’uluttu
hurogat (hírbe hoz)	urukku – megszid, fenyeget
huruba (viskó), karám	kurambei
húgy (régies: csillag)	udu

I

idegen-kedik (visszavonult)	idugu – elvonul
idu (barna, medve neve)	indu – medve
ihel –ihlet	ev-al – inspirál - h-v váltásra ld: bival-bihal
	eval-meval – ihlet és mivelet

il, el, al gyök értelme: egyszer al, alj, alap, egyszer magas

illan	illu-
immár	inneram
irg-alom (rég: irog)	irakkam
ir-mag (=utolsó mag)	iru – végső, határ
ir-t	ir- - vágni, kitépni
izé (ez-e!)	id-e – ez-e!
íj, ív, nyíl	ey – nyilazni, íjazni
	ey-in - íjazó

	e-, evu – íj, ív
	aval – ív

K

kabát	kabay
kacsint	katsi – látás, titkos találka
kacagány	kadagam – ruha
kaján	kayavan
kalatyol (karatyol)	kala-gala
kaláka	kalakkal – tumultus, keveredés
kaliba (galiba, zavar)	kali-bili
kam (kan, székely: buja	kam, kamam - szenvedély, sperma
férfi, kamatyol)	kamattu p-palor – bujálkodók, 'kamatyolók'
kan, konda, kandur	kundu – állat heréje, csődör
	an – hím szó a kan vagy agan (hágó) helyett áll
kancsal	kansay
kandi(kál), kandi ablak	kanu – látni, múlt ideje: kand-
	kandidu – kandikál
	kannadi – tükör, ablak
	kannadi p-palagei – a rácsos ablak, ami mögül az elzárt nők kikandikáltak
kap	kavvu
kar	karam
karaj (karéj)	karei – széle, vége, oldala
karél – rostáláskor a gabona szemétjét a rosta szélére keríteni	
kar-ika	karudi – kerít
	karangu – kering
	karakkam – kergeség
	kiru-giru- szédül (kerge), siet(tet) = kerget
	kara-gara – sietni 'nagy garral'
	kurugu – karperec = karika
karom	kuram

karvaly karuvali

kazal kansal

kába kabara – kábaság

kákom-bákom (ákom-bákom) kakkan-bokkan – csavargó

kán kon – király, úr, uralkodó, isten

kár (hiány, veszteség) karisu – hiány, hiba

kari-nal – rossz nap (’fekete nap’)

kari – fekete

káromol karumu – dühöng (’feketedik’)

karuval, karukku – ’feketít’ szid, káromol

károg kar-ei – kiabál

ker-andam – holló, a ’károgó’

kárpál karu-baru - fenyegetés

káva (félkör alak) kavi – görbülni, hajlani

kel, kelet, költ kala – felkelni

kali – növekedni, bimbó, a ’kelő’

kal-ei – reggel – mal-ei – este = ’a kelő és a múló’

kal-i – égitestek kelése

kal – a ’kelő’ : 1. láb, 2. csíra, 3. pillanat, 4. szél, 5. a hely, ahol áll, kel valami

kepe (székely: papi adó) kappam – adó a királynak

keser-ű kasar

kerreg a tyúk keru

kesa, kisa (kisál = küzd) kissal-attam – vita, zavar, tiltakozás

ketyeg a gyermek kettu

kén kendi

kér(elem), rég.: kier koru

kai-yer – koldul

kérd(ez) kerl

kín kini

kóc kodei – női haj

kólint (akolbólint) kolal-adi – bottal ver

	kol – bot
kolonc, (kölönc, csomag)	kulunsam – virágcsokor
kommant (koppint)	kummu – ráver
komp	kumbu - halászcsónak
kondor, göndör	kondalam – hajtincs, tekercs
konok	kondu
konta (csonka, hiányos)	kunru, kundu – kisebbedni, romlani
kopog	koppi – tapsolós játék
	kuppu-kuppen – kopogtat
kor	kuru – kiválóság, nagyság – a régi kultúrában a korosság velejárója); időmérték
korog	kora-goren
kotor (túr, ás)	kottari, kottu
kút	kuttei – víztároló, tavacska, mélység
kóvályog	kavalu – zavarodott
kódorog	kodaru
kóla (kólál = csavarog)	
kele-kóla (tekervényes)	kili-kolam – rendetlenség, zavarosság
kópé, góbé	koppu – tréfálkozás
kór(ság)	kor-ani – epilepszia, „horgad”
kótya-vetyél (dobraütés, árverés)	kottu – ütni, dobolni, vittu – eladás
kallómalom (ütőmalom)	kalvam – kis mozsár
kő	kal
könny(ez) (rég: könnyű)	kannir = szem-nyirk
	kan – szem + nir – nyirk
köp	koppuli
kudar (a kemence öble)	kudar – bél, belsőség
kukorikol	kokkari
kúp (kupac)	kuppu – felhalmozni
kupak-tanács	kuppam – halom, kis falu
kuporog (guggol)	kupp-uru – huppan, a földre esik

kurjong	kurei
kurta	kuru, kurtu
kusza	kusa-masakku – kuszaság
kuvik	kuvei
kúp	kumbu
külü (zöldharkály)	kili
kürt(ő)	kurla
kürtőskalács	kurlal pittu (pite!)

L

-lag, -leg (pl. bíróilag)	i-lagei, ’lagei – mód
	i-lakku, ’lakku – hasonlóság
lak(adalom) lakadás = ház, házasodás	i-lakkei, ’lakkei – vár

ld. helynevek: Zetelaka, Énlaka (itt a lak az előkelő háza, vára)

láng	ilangal – világítani, ragyogni
lankad = alább hagy	’longu – aláveti magát, legyőzöttnek tekinti magát
lassu	nasu-nasu
lábal	ulavu
limba, székely = hinta	alambu – lebeg
lel (értelemszerűen: fog)	al, allu – megragadni, fogni ’hideg leli’ = a hideg fogja, tartja
levente ’herceg’ szó	ile-vendu – herceg (ez lehetett az ősi cím az idegen előtt)
Leány, lejány	ileiyal

M

mahol (tele pofával eszik)	mokk-al
mohó	mokku
majom	mai-mugam – majom, „fekete arcú”
makk (bog, csomó)	mokkul – köldök, bimbó
manó	mannei
mar(dos)	naru-mu – széttép
marjul (ficamodik,	maruli – zavart, tévútra vezetett, kificamodott

megmarjul)	
marad, maraszt	mara-bu – sajátság, az ’állandó, a maradó’
	mari – maraszt
	maru – visszatart: pal marutta madu – teje elmaradt marha
mál, mály (hegy: Rózsa-mál,	mal, mal-ei – hegy, magasság, ld. Malei-nadu = Malayalam
Király-mál)	állam, Malabar
málé (bámész)	malei
mállik (szétmegy, virágzik)	mal-aru – virágzik, kinyílik
	Ma – liszt a ’mállott’
Virul	viri-, virul, kinyílik, viriyal – virulás, virágzás
maszat	masu
mer(ész)	maram – erő, bravúr
mered (merev)	mara-
	marattu-ppo – merevszik
	marattal – merevség
	maram – fa, ’a merev valami’
merkel (székely: erősen sír)	murkam – ordítás
menny	manam
meny(ecske)	man-atti
menyhal	min – hal, a ’fénylő, csillogó’ és csillag (a hal a vízben a
csillag…)	
méla, méláz	milandu
mén(es)	man – ló
milling (villám, villogó)	milir – ragyogni, fényleni
milye (tok, tartó)	mall-ei, mallay
minap (tegnap)	mun-nal
	mun, min – előtt + nal – nap = az előző nap
mocsok	asu, masu – folt, feketeség
	mas-illada – makulátlan (illada – fosztóképző)
	a-mosu – korom = ’a fekete’
mocog, motyog	musumbu
mogorva (magába vonult)	mugirl – a hervadó virág összeesik, magába zárkózik

mokány	mokkei – támadás, kegyvesztés, gyalázat, éles fog
mende-monda	minu-minu, muna-muna
mony (tojás, here, pénisz)	mani – mag, pénisz mirigye, gyöngy, drágakő
Mindkét szó alapértelme: gömb, kerekség	
mony-orú (mony-alakú)	uru – forma
morj, marj (emelkedés)	muri – púp
moraj	mural
mormog	moru-moru
mozogány (székely: nagy testű ember)	mudukk-an
mulya	mulei

N, NY

nász	nasei – vágy
nyavaly(og)	novval
nyög	nogu-novu – szenved
	nogudu – fáj
nyafog, nyávog	navilu, nuvalu
nyal	nal, nallu – szeret, kedvel
nyargal (régiesen: nyarogal)	narukk-en – siet
nyáj	inei – társaság, egység
nyál	nali – a kókuszfa leve
nyár	nayaru – nap
nyárfa	nar-ei – szürke szín, fehérség
nyárs	nar-asam
nyel	nollu – falni
nyelv	navu, kannada: nalige – tehát az egyikben az l, a másikban a v hiányzik.
nyer	nerru
nyerít	nerel-en
nyihog	nigi-y-en
nyirettyű	narattu

nyist, nyüst (szövőeszköz)	nisavu
	ney – szőni
nyíl(ik) vil-	
nyíl(vessző)	vel
nyír(bál)	naru
nyirk(os)	nir – víz, lé
nyug(szik)	nug-ei – lankad, megnyugszik
nyuvad (székely: fúl - a tűz megnyúvad, vízbe nyúvad)	nuvdal – kialszik a tűz
nyúl(ik)	nilu
nyújt	niltu
	nul – nyújt = fon, sző
nyűg(öz) (megköt)	nig-alam – bilincs, lánc

O, Ó, Ö, Ő

ocsmány (megvetni való)	ossi-yam – megvetés, szégyen
odu, odv (üreg)	odu – koponya, kagylóhéj, teknőspáncél - mert mindez üreg
okád, öklend	okkali – öklend
	okku – okád
omol, ömöl	umirl – szétomlik, ont, önt
	umirl-ttu – omlaszt, ömleszt
orda (a tej aludt része)	ureida – összecsomósodott, összetapadt
orj (orom)	arei – hegycsúcs, orom
orr(ont)	m-oru- - szagol, orront
oszol, oszt (részekre szed)	as-ei – rész, szótag
	os-i – darabokra törni
ól, oldal (rejtekhelyet ad)	oli – fal
	oli – elrejtőzni
ólom	alam
ördög	irlu-dei – démon
	-dei képző = -dog, deg, -tok, -tek
örök	irukk-al – maradni

öröm	irum-a
örvény (víz-serlő, forgó)	nir-ssurli = víz-serlő
ösztököl	ussu-kattu
őröl	arei
ős (rég.: is)	is-an – ős

P

pad	padu – lefeküdni, pihenni
	paduttu – padol
pad – vizenyős, folyó melletti hely)	padu-gei – folyó padja, vizenyős föld
padol (fektet)	pa-, pavu-, padu
pajzs	parisei
pamacs, pamat (köteg)	pammu – csomóba kötni
pampuska	pambu – duzzadni
parapács (sokbeszédű gyerek)	parapp-an – szelebúrdi
parány	pari- összetörni
paripa	pari, parima - ló
	pari – repülni (táltos paripa?)
part, mar (székely: meredekség)	par, param – folyópart, gát
pat(tan-ás)	padir-en – pattog
	paduvan – pattanás
	pattasu – pattantyú
	pottena – gyorsan, ’tűzről pattant’
pata	padam – láb
patics (vesszőből font fal)	patti – karám, istálló
patyol (burkol – pátyolgat patyolat – finom kelme patyókál – ver	pottu – burkol, ver – mindkét jelentés mindkét nyelvben!
pazar(ol)	padaru – terjed, árad
	padar-oli – pazar fény – terjedő fény

pája (rég. szövet, portéka)	pay – fonadék, gyolcs
pákász (rég. kóborló)	pokkan – utazó
	kakkan-bokkan – csavargó, semmirekellő
pázsint (pázsit)	pas-andei – zöld szín
	pas-undarei – pázsit
pere-putty (kicsi s nagy)	peru – nagy, öreg + pottu – kicsi
pendel(y)	pendu – nő + oli – ruha
perzsel, pörzsöl, pörköl	poru-boru
perkál	parei-kkal – gyolcs
petty, pöttöm	pottu
példa	polu – hasonlít, polda – rég. hasonló
pilla (pillogó, villogó)	
pillanat (a szem villanása)	vellena - gyorsan
	pollena – hirtelen
pir(ít), pirkad, pirul	pori- pirít, süt
	poritta arizi – pirított rizs
	purpullen – pirkad
piri(nyó)	piru – töredék, darab
piszok	pisangu – piszmog, piszkolódik
	pisan – piszok, ragadós dolog
	pisukk- ottu – ragad
pita, pite	pittam, pittu – falat, kis étkezés
	régiesen: piltam, gyöke: pil = falat
pit-mallik	pit – feslik, nyilik + mállik
	vid – hasad, pitymallik
	vidivu – hajnal
	vid-i – hasad, örül, ld. vidul
pityke	podi-kkal – kis gömbölyű kő
pocak	pottei
ponk (székely domb, halom)	pongu – emelkedés, duzzadás, halom
pánk, fánk, vánkos	pongu – duzzadni
por(c), porcika, - perc	pori – apróság, pillanat (perc)

	ti-pori – tűz-porcika = szik(o)ra, sziporka
	porukku – levált darab
	porukku-man – porhanyó föld
poronty	piranda – a megszületett
portya (beütéseket tesz)	poru-dal – harc, csatározás
pör/per, pöröly, perely	por – háború, vita
	poru – verekedni, versengeni
	para-mbu - verni, csépelni
pottyan	pottu-pott-en-
pót(ol)	pad-il
pukkad	pakku-vidu
pukkan	pakk-en
pusmog	posu-bosu
putri	purru, puttu – fészek, lyuk, halom

R

rak	irakku
ránt	urandu – kiránt a fazékból
ránt, rát (rántotta)	urattu – sülni, kiszáradni
	uratti – kenyér, ’a sütött’
rejt, rejlik	urei
rek(eszt), rekkenő	irukku – szorítani
	irukkam - szűk hely, ’rekesztett’, rekkenő hőség
rep(ül)	tulu: rapu-
rev(es) (nedves), patak	aruvi – hegyi patak
Kecse-rev-er	
rév	revu, irevu – folyópart, vámszedő hely
rokkan (alább száll, romlik,	urakku – rombol
székely: elalszik)	urangu – alszik, fonnyad = rokkan
	urakkam – álom, szomorúság = rokkanás
rokon	arugan
ronda	rondei – piszok

ró, rov, rav	iru – vág, visszavág, leró (adósságot)
	irei – adó, adósság
rúg (jelentése ugrik, pl. ár, érték magasra rúg)	urukku - ugrik

S

sal- gyök: csillog	soli
sallang	salli – rojt
salyog (rég: csillog, ragyog)	salukku
salyog (égőn fáj)	sullidu
sannyad (székely: satnyul)	sannam – kicsiny ség, finomság
sav, savó, savanyú, só	savarkkam – sóblokk
	savakkali – sós
sánta	tandu
sápad	sa-vu – **hal**ál
	sav-odu – **hal**ványul, sápad
	savalei – sovány, lefogyott
sátor	sattieram
sáv (rég.: vessző)	sav-al – rúd, pózna
sebesen, sebbel-lobbal	sivvenru
segéd	sagidan – társ, barát, szövetséges
segély	sagayam
segg	sagana-m
sereg	servu
seréb, zseréb: 30 szál fonal	sara-vei – fűzér
serlő (örvény)	suri-yal
serpenyő	sirubanei
séd (ideiglenes hegyi patak)	sed-umbu – pocsolya, mocsár
siker	sikk-aru – ’akadálytalanít’
sing(el) (rég. könyökével veri az úszó a vizet	singi-y-adi – játék, ahol a könyökükkel az oldalukat verik
sirály	siral – seregély

sisak	kannada: sisaku
siva(tag, sivár)	siva – üresség, Siva, a pusztító isten
sikolt	sikkal – síp, fütyülés
	sikkaram – siránkozás
sima	sivu- gyalul, csiszol, simít
	siv-idam – csiszolás
	sival – kis, lecsiszolt, erőtlen dolog – sívó, sivár
síp	sitti
	sippi – csiga, mert ez volt a legrégibb síp, csak bele kellett fújni
	sippiy-an – ’sípos’ = dicsőítő énekmondó
sír	siru – fütyül, fúj az orrán át, mérgelődik
sod (székely tűzhely)	suduvan – halászhajón a ’konyha’, vagyis: a ’sütőhely’
sodor (pödör)	sodi
sompolyog	sombal
sor	sar
sor(ozat)	saradu
sorv(ad)	soru
	sor-vu – sorvadás
sötét	sud-ada – nem süt, nem világít
-ét tagadó képző	sid-adu – buta, vak – sötét, mert világ nélküli
sudár, sugár	
fa sudara, teteje	sigaram
fénysugár, sugárzik	sud-ar - fény, ragyogás, hajtás
	sud-aru – ragyog
suppan, toppan	toppu
surol (surlódik)	soray
surran	sur-ir-en
suta (setesuta, béna)	sotti - nyomorék
suta (székely: hajatlan, szarvatlan, ld. őzsuta)	sottei - kopasz
suvad, suvaszt (süpped)	suv-adu – nyom (láb, kerék besüppedése által)
	suvvu – veszteség, mert a növés ellentéte a süllyedés

sújt(ás) (lecsap, ékít ’rátesz’) sattu

sojtész (székely: kovács) suttiyal – kalapács, a sújtó, sulyok

suttu – sújtás (dísz)

süt sullu – forró, égető, ’sütő”

sullei – kemence, sütő

sudu – forró, süt, éget

suttu - sült

sül, sün (tüske) sul-i – ember haja

sun-ei – pehely, tüske

süldő sundu, rég. suldu – kicsiny ség

sundu vil – kis nyíl

sürgősen surukk-an

sürög-forog suru-suru

süveg suvigei

SZ

szabály savuttu – példa, szabály, szabályzat,’szabat’

savuttay – szabatosan

szakad, szakasz sakkal – leszakadt, haszontalan darab

sakkei – felhasogat, szaggat

szalad salam

sal-an – láb, szél

szana-szét san-ei - elterülni

szana = hintve, terítve

szaporán (gyorsan) sapp-en

szapul (ruhát ütve mos) tappu

sz..r sar-ali – hasmenése van

szatyor tadaru

szád-ol (bedugaszol) sadei – dugó

szál, szár tal – láb, szalma, növényi szár, papírlap (ld.: egy szál papír sincs)

száll(ít), szállás sellu, sel – haladni, érkezni, beszállni

	selluttu – szállít
	sell-iyam – szárnyas, a ’szálló’
szám(os), számol	samu – tömeg (ez az eredeti értelem, mert szám-én-talan = tömén-telen
szánalom	sanu, sanuvu
szárad, száraz	suradu
	surattu – kiszáradt
szeg (nyakát szegi, megszeg)	segu – megöl, tönkretesz
szegély	seg-il
szekér	tigir, tigirgei
szeletel	sallari
szelet	seluppu
szegény	sigina
	sigu – hányzik valami, romlik
szem	simil – pislog, kacsint ’szemez’
szemérem	samarl-mei
szepeg	sapp-ang-i – gyáva ember
szer (fűszer, gyógyszer)	sar-akku – gyógyszer, a kari fűszerei
szerszám	saran-saram
szerez	ser-, serttu
szédül	sad-al
szék	sekkei – ágy, fekhely
szél-ed, szét	set-si – távolság
szétszáll	set-sel-avu
szép	se-ppu – piros
	se-, sev-, sem- - szép, szín
szérű	saru
szid	titti
	titti-karukku – szid-káromol, szid-feketít
szikárság	sikkam
szikra	ti-k-kuru – ’tűz-darabka’

sziporka	ti-p-pori – ’tűz-darabka’
szil-, szilánk, szeletel	sil-ambu – forgács
	silu- hasadni (szeletelődni)
szín	sem – vörös, szín (tiszta), jó
	sem-bon – színarany
	sem-bal – szín tej = vér = sen-nir – szín nyirk
	sen-damirl – szín tamil (a klasszikus nyelv) v.ö. színmagyar
	sem-an – álruhás ember = színész
szív (székely: szivárványos kút)	siviri – szivattyú
	siv-ei – kovács fújtatója, mert ez is ’szívó’
szik (fabél, tojásszik = sárgája)	segu – fabél
	seg-ili – sziktelen
szodé (székely: falánk)	sadei – falni
szomorú	samarl-ttal – bánat, fájdalom
szop-	sappu
szottyan	sottu
szor(os)	sur-ungu
	sur-ungal – szurdok, szűk lyuk
szó	sol
szólni	sollu – mondani
szór	sori
szösz (apró kenderszál)	sassu – szity-szoty, hulladék
sző, szöv-	suv-adi – pálmalevelekből összefűzött könyv
	sav-ali – szövet, kelme
szőke	sikkay
szulák (fullánk, tű)	sulal - hegyes dolog, ’szúró’
	sull-appi – szúrni
szunnyad	tunsu – alszik, tunya
szú	usu
szúr	soru – ásni, mélyeszteni
	suri – lyuk

T

tag (darab)	tag-ei, tag-ar – darab, töredék
tagad (megtagad)	tag-ei – megtilt
talp, talap	talam – alap, lényeg, természet, vagyis ami a talapzat
	tal - láb
tapsi (lapos), tepsi	tabalei – tepsi
tar(ol), tar (kopasz)	tari – levágott
tartani	tari
tartózkodni	taritt-iru
tat (ülődeszka csónakban)	tattu – hajó hídja, harci szekér ülődeszkája
tavaly	tav-al – hiány, halál,
	tav-u – eltűnni, meghalni
tavasz	tapas – meleg évszak
tág(ul)	tagiru – távolodni
ták(ol darabokból)	takku – darab, rög
tál	tali-gei, tali
tányér	tandei – nagy tálca
táp	tuppu, tav-asam – táplálék
tár (jószág, vagyon)	tar-alam – bőség, sokaság
tárul	tora
táv(olodik)	tav-iru
te	tan – maga
teker	tigir - tekert kötél
tel(ik)	tevilu, tivalu
tele	til-ei
tepej (tető)	tippei – magasság
terem	taru
test	tas-ei – hús, testrészek
	tasei-ttal – testesedik, húsosodik, hízik
tetem(es)	sad-am – test
	sad-alei – tetemes

tete-puta, tetye-totya	tada-bada – ingadozni
tető(z)	titti, tittu – magasság, domb, folyó hullámai
	tidal – homokpad, ld. Titel helynév
tetű	tottu – hozzáragad
tenger	tarangar
törpe, terpe	tirlppu – alacsonyság
téboly, tévelyeg, téved	tavaru
tél	tali – hideg
tér	teru – utca, út
tér(ül), térít	tiri – térni, fordulni
	tiriya – térve, megint
tikkad (fullaszt)	tikku-mukku – fojtás, fulladás, ’tikkad-pukkad’
til(os)	ta-t-tal, régiesen: tal-tal
titok	titku – csodálkozás, félelem, mert a titok félelemből keletkezik és félelmet szül
tiszta	tusu, tiya – gyöke a tűz, a régi tisztítószer (rituális tisztítás is!)
tok	tokku – kéreg, bőr, ruházat, ami a lélek tokja
toka	tukkam – ami lóg: lebenyeg
tol, toj(ik)	tallu – tolni, kergetni, sürgetni, kitenni, elhagyni
rég: a marhát a mezőre tolni	
tor (halál, ölés alkalmával)	tori – főtt rizs
	turu – táplálék - A szokás megfelel a tamil urimei-kkansi (örökségi kása) osztásának.
torzonborz	turu – bokor, kócos haj
tó, tav-	toyam – víz
	tuvei – ital
told, tód	todar – tódoz
töm(érdek), tömeg	tama – bőséges
	nayiru tamattadu – jóllakott, ’a has tömött’
	timiru – növekedni, ’temérdek’
	timi, timidam – tömöttség, ’temény’
	tumbei – tömeg, sereg, ’tömb’

töp (székely: köp)	tuppu
töpölye (fazékféle)	tabalei
tör(del)	teri – összetörik, valaki ellen tör
	teru – megöl, megszakít, ’megtör’
töröl	tirru
tő, töv-	tu-r – valaminak az alja, alapja
tőr	taru – vastüske
tuli(piros), szék: dali-veres	tarl-alu – égni
túr	turuvu – ás, túr, turkál
tunya	tungu – alszik, szunnyad
	tungal-an – lusta, tunya
	tunangu – sötét
tusa(kodik)	tusi, tusu – ló, csata
tüdő	’udi – kovácsfújtató, dagad, puffad
tülök	tulei
tüsként	tittena
tűgy (rég. pofa, ’tűgyön üt’)	tad-ei
tűn(ik), tündököl	tonru – tűni, csillagok tündökölnek
	tonral – fiú, herceg, férfi
tűr(ődik)	tir-angu – gyűrődni, tűrődni
	tir-ei – gyűrni, feltekerni, feltűrni
tüsző, dészü (öv)	tusu – ruházat, ami délen csupa öv; elefántheveder = széles öv
gyűszű = ujj-öv	

U, Ú, Ü, Ű

ucsu, ocsú	sossu – maradék
uszít	usukku
ugat	ukkari
ugrik	ugalu
ukkon(pohár)	ugu – önteni
	ugu-dal – vízöntő áldozat, libáció
unszol (ösztökél)	unsu

ur, uradalom, uri-y-on – úr, tulajdonos, férj

ország = ország uri-y-aval – úrnő

uri – saját, ld. ’maga ura’

uru forma, alak, - orú, ld. domb-orú, mony-orú

utó atti – utó, késés, a hajó utója, fara

atti-bannu – hátráltat – a tamilok ’utól-teszik’

út odei – hegyi ösvény

utál udal

üge/ige (fonal; 3 szál fonal; igu – igéz, ’kötöz, bűvöl, nyűgöz’ – szómágia?

nyelvtani ige) Régen kötélcsomók helyettesítették az írást, a beszélő kötelek. Ezek egyik szála volt egy ige. A tamilban ma is nul = fonal, irat, és mint ige: nul = fon, nyújt.

ügy (kéz-ügy, ügyes) udavi – segítség

kaikk’ udavi-y-az-iru – kézügyben lenni

ügy (folyó, víz, ld. Fekete-ügy) udu – víz, várárok

ülni ulukka

üldöz undu (rég.: uldu)

üt, ütközik idi (üdü) – ütni, botozni

idaru – botlani

ünő ina – borjadzó tehén

űz ussu

űz (székely bűz) usu

V

vacok masagu – elrejtőzni - *v és m* gyakran cserélődik!

vad vedu – vadon lakói

vad-ei – északi szél (észak, vad, sötét – rokonfogalmak)

vaj ney - *v és m* gyakran cserélődik!

vajikol (bűvöl) mayakku *v és m* gyakran cserélődik!

vajúd(ás) vayavu

vak, vaksi, vakul, vakol = bevon

vak – sötétség, feketeség magu – sötétedik

fakó makku

val- való, volt ul – létezni

	ull-adu – a való, az igazság
ványol (munkát összecsap)	van-ei – csinálni, formálni
vanyiga lábú = horgas lábú	van-angu – meghajolni, görbedni
var(as) (székely: rüh)	varugu – vakarni
varr, hajót varr	vari – kötni „csak nem varrták hozzám”,
	vari – lécek egymáshoz erősítése sorrendben, ami a hajóvarrás
vas	vayam, vasam
	vas-i – hegye, éle, kard
vatalé (csobolyó)	vattil, padalei – edény, kancsó, vízmerítő
átalag	adalei – nagy kancsó
vád	vadam
vág	vagu
vál(ás)	vali – válás, távolodás
vályu, székely válu	vallam - fatörzsből vájt edény, csónak
vám	pannu
vánkos	vangu – ülőhely (Indiában a földön szoktak ülni, esetenként vánkoson)
vár	úr – vár, város, falu, vidék – sok város nevének a vége
várni	var-a ppar
vej, vő	vayav-an – barát, fiú, apa
	vayavu – szeretet, szerelem, vágy
vendég	van-da – aki jött – lehet, hogy a magyar is a jö-vendék-ből lett?
ver (üt)	’arei, maru
ver- (verő-fény, verő-malac = sütnivaló malac)	’eri – égetni, égni, ragyogni
	varu – sütni, tűznél szikkasztani
verejték	ver-ttal
vesszőz	vissu, vittu
vet	vittu
vev- (venni, fogni, megragadni)	vavvu
véd(elem)	’adam, badam
vél(ekedik)	ullu (gyöke: ’ul = bel)
vén (eredetileg nem ’öreg’,	vin - haszontalan

hanem ’haszontalan’, ld. vén dög, és ’öregember nem vénember’	vi - tönkremenni
vét (téveszt)	vey- - csal
vidék	vidikku – a világtájak kisebb részei
vigyor (ajkak szétválása)	vidar – hasadás
világ(osság)	vilakku
	vilakku (gyöke: vel- fehér) – világít, villan
	Vilangu – villan, ragyog, világit, világos, egyértelmű
	Vell-appu – villám-odás, hajnal
	Vill-ang-am, villadei - villongás
villa	vel – Murugan, a háborúisten háromágú villája (ez lehet a villám, a villongás és a szúróeszköz közös őse)
világ (nagyvilág)	ulagu – világ, föld, ország
virradat	vir-ad-ayam, vir-i-dal – fény, ragyogás
	vir-i – kinyílik, virul – ebből jön a virág is!
	virlittal - virrasztás
vir-hudik (székely: nagy kedve van valamire)	vir-udu - buzgalom
	viruppam – vágy, kívánalom, szándék
virnyákol	vir-vir-en, vir-idu
vitéz	vetti-viram – hős
virics (alma-, árpalé)	veri – gyümölcslé
visít	visu – a szél fütyül
vityilló	vidu – ház
	Vidu + il = ház-ház) ikerszó

Z

zagyva (mocsár növénye, a káka, mocskos folyadék)	sada-v-al – kátyú, mocsaras terület
zaj	sal
	sall-atti – zajong
záka (székely: üledék folyadékban)	sakku – penész

	sakk-al – penészes
záp(fog) (=laposfog)	sapp-ei – lapos
záp(tojás = rothadt)	sappi – megrohadt termés, gyöke: sa- meghal
zár	sar-ttu – ajtót bezár
zene-bona	sala-bula
zeng, zendül	san-d-adi – zaj, zendülés
zereg, zörög, csörög	sara-sara – a száraz levelek zörgése
csöröge = a zergő sütemény	saraga – száraz levelek
zilál, zilált haj, viszony	sila-ar – nagy ziláltság, veszekedés
	sil-ir – összekócolni
	silumb-ali – zilált hajú nő
zug, zugoly	sugei - ház mögötti kamra
zúg, zuhog, zúdul	sugei – förgeteg, örvény, kavargás
züllik (eredeti értelme:	sal-i – rázni, rostálni
széthullik, kallódik, így:	sallu - züllött
elzüllik = elválik	sall-adei – rosta, ’züllető’ (választó)
zsír, ír (kenőcs)	yirludu – olvasztott vaj
	irlusu – bedörzsölni, bekenni
zsivány	tiyan, tiyavan – gonosz, semmirekellő
Zsupál	soppal

IKERSZAVAK

A magyar nyelv sajátossága, hogy kb. 2500 ikerszót használ. Kevés nyelvben találunk ikerszavakat, a nagy európai nyelvekben gyakorlatilag – 3-4 példától eltekintve – nem léteznek. A tamil nyelv számára nem idegenek. Mellékelek egy kigyűjtést: némely ikerszó szinte egy az egyben megegyezik a magyar ikerszóval.

De találtam olyan magyar kifejezést, ami ikerszóként fogható fel, mert az egyik tag magyarázza a másikat: páni félelem – tamil ’pani’ félelmet jelent. Ilyen a pit-mallik: a tamil ’pit’ hasadást jelent, és tulajdonképpen a mállik is.

akkam-bakkam bar	ide-oda nézeget (ákom-bákom)
ala-mala	álmélkodni, nyugtalankodni, gyöke: malei = csodálkozni
atta-dutti	átabotában
eval-meval	ihlet és mivelet
kaba-gaba-v-en-	a göbült, kevert víz hangja
kadu-gadu	gagyog
kakkan-bokkan	csavargó
Kakkan-bokkan	csavargó, semmirekellő
kala-gala	kalatyol (karattyol)
kali-bili	kaliba (galiba, zavar)
kara-gara	sietni – ’nagy garral’
karu-baru	fenyegetés, kárpálás
karu-vittei	gara-bonca
kidu-gidu	reszket
kili-kolam	rendetlenség, zavarosság, kele-kóla (tekervényes)
kiru-giru	szédül (kerge), siet(tet) = kerget
kodu-godu	vacog, kocog (a foga)
kola-gola	ingadozik, támolyog, egyensúlyoz
kora-goren	korog
koru-goru	horkol
kubir-gubir-en	visszhangzik gübörög (dübörög)
kuru-guru	hervad

kusu-gusu	súg
minu-minu	mende-monda
muna-muna	mende-monda
nogu-novu	fáj, ’nyög’
pala-bala	több
pasa-basa	fecseg
poru-boru	sülni, égni
posu-bosu	suttog
pukku-pukk-en	lehull a harmat
sada-buda	csata-pata, csete-pata
sakku-sakk-en	csahol
sala-bula	zene-bona
sara-sara	zereg, zörög
sikku-ppikku	csög-bog, szövevényes valami, kócos haj, csiga-biga
silla-bollam	dirib-darab
sillu-billu	víz zubogása
siru-varei	csiri-biri apróság
sittu-p-putten	csete-pata, csetteg-pattog
suru-suru	sürög-forog
tada-bada	ingadozni – tesze-tosza
tada-dada	dadog
teru-maru	kerge, dőre
tikku-mukku	zavarban van, bik-makkol
tikku-mukku	fojtás, fulladás, tikkasztás
tuni-gini	genye-gúnya
turu-duru	sietni ’dirrel-dúrral’

A

a, a-z, régiesen a-d, (az-a, a-m-a || o-ly stb. || ú-gy**).** A tamilféle nyelvekben : *a* távolra, « középre és *i* közelre mutató. Az első származékai : *a-nd-a* (az-a) melléknévi, *a-du* (a-z régiesen *a-d)* névszói alak, mint a magyar **az,** pl. *adu parimâ («az* paripa» és nem egyéb) ; *ad-an* (az-on-ban) ; *a-neiya* (a-nnyi régiesen **a-nyi),** *a-nei-ttu* (annyi-d székely), *a-neivar* (annyi-an, *a-ttanei* (annyi), *a-n-ttu* (a nap, azon nap), *a-n-na* (a -ŋ-nemű, olyan), *a-ttu* (úgy)

NB. A tamil nyelvben az *a* mutató melléknév olyan természetű, mint volt a régi magyar a, az ilyen félékben : **a-n-nép, a-b-bor, a-f-fel-é** (még **ma** is) = tamil *ap-pâ-1-ę.* Továbbá a tamil nyelvben az **a** névelővé nem fejlődött ki, de annak is van nyoma, pl. *a-k-kuttu* (kétség, közép: **a-köz),** *a-t-tátsi* (pro *sátsi,* a bizonyság stb). Mikor kezdődött a névelő nyelvünkben, megmondani nem lehet, de a **Kazar** név **A-katzir** alakja azt mutatja, hogy az **a** névelő vagy megvolt a **kazar** nyelvben, vagy a név magyaros alakban került a történetbe.

-ab, **-eb** (ob, öb, abb, ebb stb.) A telugu *up, ub* gyök jelentése: növekedés. A tuda *inn-upâm* = több, ld a magyar **in-ká-bb**

aba l. apa.

abaj-g (abaj-og).

Tamil *abay-am) avay-am* (sírás, hívás, kiabálás) mongol *abiya* (hang, zaj),

abara (gabona- v. széna-fedél, tamil *aba-ram,* páncéling, vértezet fölött viselt zubbony (mert ez is csak a borító, fedő)

-acs, ecs (öcs, ics : kicsinyitő-képző.)

Tamil *ass-am (=ac-am,* kicsinység, vékonyság: *assa-k-kal,* keskeny, kicsi tégla, kicsi kő, ld kav-ics).

NB. A tamil nyelvben igen gyér a kicsinyítő képző (*-sei, níei, l)* használata s úgy látszik nem ősi. Nézetem szerint az **acs, ecs** kicsinyítőképző egy az **ecs, öcs** szóval, mint a mongol *aci* (unoka).

aczog- (aczog-at : fedd, szid).

Tamil *adakku-* (szidni, fenyegetni)

ad- (ad-ag, ad-alom, ad-at stb.).

Tamil *idu-* (= *udu-,* adni, előadni, odaadni) NB. Hogy a finn *anta* nazalizált alak az eredeti, olyan állítás, mintha a golyvás ember volna az ősi típus.

ad-d-ig (medd-ig, adz-ig régiesen és tájdivatos, ld székely **add-ó-tól fogva, meddő-tői fogva).**

a-f-fel-é = tamil *a-p-pâl-ę* ld tovább: a, **fél.**

Ag, agg (mellékalak : *av, ó* = agg-, agg-ály, agg-ódik, agg-odal-om, székely: **ik-el, ik-lik** = vénül, korhad a fa)

Tamil *ukku- (ukk al, ukku-dal:* rothad, tönkre megy, elhasználódik, sorvad, hervad, a bánat emészti, levert a szomorúságtól, befejezni), mongol *ükü-* (meghal, tönkre megy), mandzsu *aka-* (szomorú)

agg- astyán a romlik értelmű **agg** szóból olyan szanszkrit képzővel, mint a szanszkrit tamil *viyâdis-tan* (beteges ember).

agy (= *ad'* : fej, tető, hegy, pl. kerék-agy székely = kerék-fej stb.).

Tamil *ussi (= uci* fej, valaminek a teteje, hegye, széle. zenit, dél, szélsőség, : *ussi-y-iladi-,agy-ul =agyonüt)* ld. még agyar-kodik és acsarkodik.

agya-bugya l. bugya.

agy-ag (ragadós föld, sár), tamil *adet: adei-man* (tapadós föld, *gyök: adu'-* hozzáragad)

agyar (agyar-kod-ik)

Tamil *eyittu* (fog, védelem, elefánt-, vaddisznóagyar), *eyittu din* csikorgatja a fogát – ld a magyarban a **jő** és **győ** változatot

ahon (= a-haj-t, székely a-hely-t, ld ott-ogy-on).

Tamil *a-ngan, a-ńgu, a-ńge* (pro *a-k-kan) a* mutató elem és *kan* (hon, hely) névszóból

aj (nyilas, hasadék, vájadék, rovátka ; aj-k vagy aj-ak, **aj-ók,** aj-az és **áj-az,** aj-tó | **ej-t**)

Tamil *v-ây* (száj, nyílás, lyuk, zsák szája, ajak, széle, külső vége, szó, hang, stb.), *vây-adu-* mondani, ld még török-tatár *ay-t-, ây-t-,* magyar ej-t, ejtés; *sandu-vây* lécek összekapcsolása = magyar deszka stb.

aj-az-ás *vây-dal, vây-al, vây-il;* ajtó *âya-k-kâl, âya-k-kôl,* ajazó vagy ájazó). A *vây-* (alkalmazkodik, megfelel) ige **aj-az-ódík** alapértelemmel ide vehető. Az alakra nézve: magyar **áj-** = **váj-.**

aj-ang (székely vonakodik, haboz stb.).

Tamil *aiy-am* (kétség, vonakodás, félelem, gátlás: *a. uttu, aiy-uttu-,* kételkedni, félni), ld. török-tatár *oy-al-* (szégyenlős).

aj-án-dék (pro aj-ál-dék, mint neven-dék pro nev-el-dék, s az erőltetett **aján-l** alaknál helyesebb a népies **ajál).**

Tamil. *îy-al* (ajándék, adomány *gyöke : i-, î-dal* (adni, beleegyezni). Ezen gyökből: *aiy-am* (alamizsna).

ak-ad (ak-asz-t pro ak-ad-t, ak-ad-ály, ak-ad-ék stb., ld **csüng,** csügg, **függ).**

Tamil *a) akk-adi* (nehézség, veszély, szorongás), *b) ikk-attu* (szorongás, zavar, széles hely; *ikku* zavar, akadályozás)

NB. A magyar «akad» (kerül) «bele-, meg-akad» értelemben az *aga-p-padu-* (belepottyan) ige használtatik, a *«föl-akasz-t»* a m. *»csüggeszt»,* lásd ott.

akar- (akar-at stb.).

Tamil *'karudu-* (szándékozik, kiván, gondol, vél), *karut-tu* gondolat, figyelem, szándék, cél, akarat, vágy, vélemény, ld. tamil *mal* = *amalayalam*

ak-la (aklál: összeakgat), tamil *okk-al* (két vászondarab összevarrása

al (alj, **alá** = 'le, alant = **'le-nt, al-ap,** továbbá 'lap, 'lap-ály, al-áz, **gy-al-áz** || 'lank-ad, **'lunk-a).**

Tamil *a) ala-n-dei* (tavacska, ld *arlu-ndu, áriam,* kannada *âla* mélység, *b] ila-n-dei* = *ilań-si* alsó, tavacska, mélység, örvény; *il-ang-ôdu*: alsóruha). *c) ili-* (lent lenni, lealacsonyodni; *ili-ttal* megvetni, - kannada *ili* id. *ili-mu-ugu* **lemerül**) d) *ul-ońgu- lo-ngu-* (lent lenni, megalázkodni ld. **lanka, lunka,** alant fekvőség, és **lank-ad),** mandzsu *ulen* (vizesárok), *w-ala* (lent, alacsony hely), mongol *ula* (talp), török-tatár *al-t* (alsó rész), ld. **aszó.**

alak (alak-ul, stb.)

Tamil *arlagu, alagu* (szépség, forma; alak-talan = csúnya, tamil *arlag-αTTα, arlag-illâda*)

ale (alé-l, álélt-ság).

Tamil *alu-, alu-ttal* (fáradt, gyenge, kedvetlen), ld **alu, alud-,** mert a mandzsu *amu* (alvás, álom) fáradtat is jelent.

al-kony (alkonyat, alkony-od-at).

Hogy e szó **alá-konyul-at** jelentésű és így összetett szó az **al** + **kony**-ból, mutatja a tamil *sây-un-gâlam, sây-*(hajolni, lehajolni, ld magyar *csaj-b)* ige és *kâlam* (idő, ld **ha** és kel) részekből összetéve. Hasonló jelentésű a tamil *padu-porludu* a '*padu-*' (esni) és *poriadu* (idő, kor) részekből.

NB. A tamil *sây-am* (este) szó átment a szanszkitba is s ott egy «végződik» igéből akarják származtatni, pedig «estve» jelentésű, ld ott.

al-k-alom (régiesen **= al-ku**). Tamil *ollu-* (megegyezni, beleegyezni, megérkezni, teljesiteni, lehetséges, képesnek lenni, továbbá **alkalmas** = képes : *ollu-gei, ollu-dal*). Az **al-ku** a török-tatár *αl-tï* (vétel) szóval rimel, de nem egy-gyökü.

alma cf. tamil *elumi-ssei, elumissa-maram* (citromfa, ld. tamil *aluma-m* savanyú), mongol *alima,* (alma), török-tatár *elma, alma*

alu (tamilféle *d* jelen idő képzővel **alu-d,** s ebből alud-ik, al-sz-ik ; **al-t, ol-t | álom | hál).**

Tamil *a) al* (éjszaka, sötét : *al-ku-,* lehanyatlik, megfogyatkozik, ld. **es-t, csökken, abbahagy**, ld. **al-szik,** nem folytat; egy éjszakát tartózkodik, ld. régi magyar **al-** = mai **hál-,** meghál), *al-ka-l,* éjszaka, egy éjszakai tartózkodás, késés, ld. magyar késő, török-tatár *kić* estve, késő tkp. **hátsó,** *b)* tamil *av-i-, uv-i-* (ki-al-szik : *avi-, avittu p-*

pôdu, kialszik, megfullad, továbbá ki-ó-t, **ol-t,** régiesen vép = lép). Azaz mind a három ige gyöke a mozgást (élést, világosságot), tagadó *al* (éjszaka, sötét) negatívum, mert mongol *söni, sönt* (éjszaka) = *süni* (kialszik*)* = török-tatár *sön-* és török-tatár *tön* (éjszaka) = tamil *tun-ańgu* (sötétség) *tuńsu-* (aludni), ld. **tuny-a** a nem mozgó **szuny-ad**).. Az **ál-om** az al-, **alu-** (tamil éj) alak olyan nyújtása, mint tamil *pâdu* a *padu-hod'.* A tamil *kan-â* (álom, alvás) l. a **kum, huny** igéknél, a mandzsu *amu* (alvás) a **hom-ály** (sötétség) szónál.

a-m-a az **a** mutató elem továbbképzése.

anda (kedves, gyönyörű).

Tamil, *andam* (szépség, kecsesség, *andam-âna, andam-ulla,* szép, elegans, kecses, ld mandzsu mongol *anda* barát, udvarmester).

annyi (régiesen a-nyi, tamil *a-nei)*

anya (vocativus **any-ó!).**

Tamil *annei* (anya), mandzsu *eniye,* török-tatár *ana, aney* , ld. tamil *an, annu-* (kötődni, csatlakozni) vagy *înu-* (szül)

apa (vocativus ap-ó ! aba !)

Tamil *app-an* (apa, vocativus *app-â!* Mongol *abo, abat* - apácska)

NB. A tamil szó az *app-am* (lisztből készült ételek neve) névszóból látszik képzettnek, a mely szerint tkp. tápláló, kenyeret adó.

ap-ad (ap-ály : alább száll > dagad || ld s-ep-ed).

Tamil, *av-â* (leszállás, *av-âvu* leszállni, leereszkedni || *av-al* mélység, tavacska, mélyedés, *av-vu-* lemerül) Mandzsu *ebu-* (leereszkedik), ld. l-**ap-ály**

apró (pro **ap-ar-ó** ; apró-z stb.).

Tamil *av-ei-* (törni, mozsárban törni, verni || *av-iru-* elreped, felsebzi magát,

ara (meny, fiatalasszony)

Tamil *m-arugi* (meny) vagy *maru-magal, marugu-* közeledni s így az *arugu-* közeledni ige testvére).

arany (oron, aran).

A tamil nyelvben a *pon* (arany, fém, csillogás, ragyogás, nap, fény; *sem-bon,* színarany) szón kívül van : *tang-am* (színarany) ld. török-tatár *tankâ* (ezüst vagy aranypénz), *sonnam* a szanszkrit nyelvből *visszakölcsönözve.* Kannada *cinna* (arany)

Továbbá : *kanagam, sottnam, suvarnam iraniya* (pro hiraniya), *îrlam* (arany) stb., a melyeket szanszkrit eredetűeknek tartanak. Ezek után, ha az **arany** nem a latin *aurum,* akkor bizony az *iraniya* társa és árja, mert a zürjén stb. *zar-ni* stb. első ízig való rokonságot mutató szók anyja a persa *zer, zar* szanszkrit *sottna* (arany).

ar-at (arat-ó | ol-ló pro or-ló || s-ar-ab, sar-ló, sorló, solló, tamil ippi = sippi stb.).

Tamil *attu'- (attu-ttal, attuttu-ppodu- (esetleg aru-ttal,* vág, farag, arat, a*ttu-kki (esetleg aru-kki* vágóeszköz, ld. török-tatár *or-ak* vágóeszköz*,* mandzsu *or-gi* (valaminek az éle, élesség, *arja-can* Sarló, balta, továbbá tamil *ari-vâl,* sarló)

arány ld irány (arány).

ar-cz (székely or-cza), **ld orr.**

arszlán, oroszlán (mandzsu *arsalan, erselen,* török-tatár *arslan*)

Tamil *ari*, *ari-mâ* (oroszlán) Ez utóbbi szó második része «állat» jelentésű s ilyennek látszik az *ars-lan* utórésze is, az első rész pedig inkább a tamil *arasu* (király) szóval vethető össze

asz- (asz-ik, asz-al, asz-ott, **asszu** pro asz-iju, - tamil *pas-iya* és *passu).*

Tamil *adu-* (főzni; *ad-al, adu-dal* főzés, sűrítés főzéssel; *aduppu,* tűzhely; *attu* pro *adu-tu,* főzött étel, gyümölcslé, pálmalé ld. mongol török-tatár *ut, ot, ud* (tűz) es tamil *arl-al* (tűz, forróság), mert *t* és *rl* váltakozik.

aszó (Hossz-aszó-falu Csik-Székben s másutt is).

Hogy az **aszó** jelentése «alanti hely, mélység, völgy» s így vizenyős hely, mutatja az **aszó** nevű faluk fekvése. A tamil *ayam* pro *asam* (tavacska, sár, víz, mező) egygyökű az *asa-du* (alan-tiság), török-tatár *as-t* (alj), *aśa-γï* (alantiság) szókkal.

asszony (régen **achsin,** *ak-szin).* Tamil *akk-assi, akk-eissi, akk-ál* (nővér; mongol *ege-ci, ek-ci,* nővér, asszony

-at, -et, -t (régen élettelen tárgyat jelentő névszók birtokosesete: nyar-at szaka, tel-et szaka, éj-t szaka, tamil *adu, birtokosrag*, helyesen csak tárgyneveknél.

NB. Nem tudni, ha az *at, et, t* nem birtokosragból lett-e a szláv nyelvek hatása alatt, minthogy az élő lényeket jelentő névszóknál birtokos- és tárgyeset egy.

-at ? (et, pl. **sük-et,** tkp. fületlen, ld mongol *ciki* fül, mert a tamil *sev-idu - sevi-yili* fületlen. Ezen *idu* mint fosztó-képző elavult, helyette *arru, aTTu* vagy *aTTa* az általános).

atka (Baróti Szabó D. szerint folyók partjain kavicsból és porondból álló földréteg, - tamil *adukku,* halmaz, rakás, csomó. *adu'- gyökből).*

-at-lan (et-len : **hall-at-lan, é-t-len).**

A kannada *kęl-iddu-illa* (hall-at-lan), *baru-v-ad-illa* (jöv-et-len), tagadó alakok állanak múlt idejű igéből képzett főnév (nomen verbale) (hall-at) + *illa* (tagadó régiesen *lan, len).* Ezért valószínű, hogy az **at-lan, et-len** tagadó képzőben is csak a **lan, len** a tagadó, az *at, et* igéből képzett főnév végzet s végre a névszókra is elragadt (pl. szem-et-len)

-att (ett, ott, ött, *t* helyrag, ld. tamil *id-attü* hely-t, *kula-ttü* tóban, török-tatár mandzsu mongol *da, de*)

Atya - Tamil *attan* (apa, pap, istenség, idősebb, régi; *assan* úr, mester, apa | *aiy-an* apa, pap, régi, felsőbb, mester), tör.-tatár *ata, atej,* mongol *etsi-ge, etse-ge,* sőt orosz stb. szláv *ot-ets*

NB. A tamil *atta-m-biyân* (a nővér férje) igen-igen hasonlít a magyar *atya-fi* összetételhez, másként elemezni a tamul szót nem tudom.

av (av-as | av-ik, av-ul, av-at : av-as = ó, régi, rossz).

Tamil, *av-i-* (fő, frisseségét veszti — tönkremegy, rothad, avul, korhad, elavul, aggódik; *avi-dal, αví-sal* nom. verb. *avisal-ây-p-pô-* av-ul, av-as lesz, romlik, *avisai nârram*, bűz, avasodás szag)

n-αvII-, n-av-al rothad, megromlik, megszűnik, avul, ela v-ul, ld. tamil *annu-= n-annu-)* mandzsu *aba-* (tönkremegy, megromlik) Továbbá tamil *αvv-ei* (öregasszony)

-az, -ez (-asz, esz, **-as, -es** melléknévképző, **ig-az** «igen-es, nem görbe, nem hazug», **szár-az, neh-ez** stb. s így eredetileg **at, ad** (et, **ed)** = tamil *attu-,* kiejtve *at* melléknév-képzővel, a melynek a mongol *tu, tai, tei, te* a társa fordított alakban.

a-z (az **a** melléknévi mutató névmásnak éppen olyan dologra vonatkozó alakja, mint a tamil *adu,* régi magyar **ad** ; ezért mutat ez is rendesen nem személyre.

azsag (azsag-ol: tkp. piszkáló, mozgató fa). Tamil *asei'-* (mozgatni, rázni, s így az **izog** ige társa).

á (a)

áb-as-kod-ik = ág-as-kod-ik, a mi azt mutatja, hogy valamint a tamil *g* váltakozik a v-vel, úgy nyelvünkben a b-vel.

ábra (ábráz-, ábráz-at. Ha e szó nem a szláv *ob-raz, ob-razets* 'kör-metszet, alak, kép' szó rövidülete, akkor a mongol *o-bor* szóval együtt a pers. *âb-rű* «arcz-iv, szemöld, arcz» szóhoz tartozik)

ács (ács-legény, ács-ol stb.).

A tamil *âs-ân* (mester, pap, öreg, vezető, művész), nomen appellativum-képzős s így olyan, mintha mi azt mondanók 'ácsember'. Az **álcs** /-ezett alak, mint **gyi-mi-l-cs** stb.

á· csor-og (án-csor-og pro *ál-csor-og* s így az **ál, áll** gyakorítója; a 'dor, dör, tor, tör, csór, csőr' képzők mása a tamil *taru-, daru-,* pl. *pô-daru-* járkál) cf. **bó-dor-og** pro **boly-dor-og.**

ád-áz. Tamil *ad-âda* (rossz, igazságtalan, nem megfelelő. *Adu- gyök*= megfelel).

A tamil alak tagadó részesülő s valószínű a magyar szó is az és így a *söt-ét* (cf. tamil *sud-áda)* melléknévvel együtt az ősi tagadó igealak maradványa.

ág (ld **galy** : ág-as-kod-ik, áb-as-kod-ik, ág-az-at). Az ágas-kodik igének jelentésre nézve a tamil nyelvben *ôngu-* és *ekku-* (lábujjhegyen állni) igék felelnek meg. De az

ôngu- (felemelkedni, felkelni, növekedni, kihasználni, továbbá a török-tatár *αγα-ć* fa, tkp. A növekedő) ige származéka *ôkkam* s így az *âkk-am* (emelkedés, növekedés, haszon, leválás, vagyis: ágazat) képzetnek is *ângu* alap felel meg. Ezen alak eredeti társát lásd a következő szónál.

NB. A tamil *alakku* (branche) szó az «áll» gyökhöz tartozik.

ága (ágá-1. Székely = nagyra van, büszkélkedik).

A tamil *aga-n-dei* (büszkeség, szemtelenség, felvágás, *a-ullavan* pimasz képzet az *aga-du* (magaslat) szóval egy-gyökű. Az *aga* gyökből való az á-n (hím, tkp. a hágó, férfi, fensőbbség) és *ânavam* (büszkesiég, szemtelenség) éppen úgy, mint *e-ni* (hágcsó) pro *aga-n ege-ni, ld még* **hegy.**

ágy (= *ád',* ágy-al, ágy-at vet stb.), tamil *ad-ei* (kotló-fészek : a tamil *aṅ-ei,* fekhely, tkp. a magas hely ; e-*nei,* ágy, a hágó ; *katt-il,* ágy, a kötött hely ; *satt-agam,* ágy, a csatolt hely ; *padukkei*, ágy, tkp. a **pad** v. fekvő hely).

ágyék (= *ád'-ék,* székely = a két comb elágazása s azok közötti szűk hely).

A tamil *idakk-ar-, adakk-al* (szemérem) két hasonló szóból : *idakk-ar* (keskeny hely, illetlen elnevezés) és *adakk-al* (összeszoritás, elrejtés) van összetéve. *adakku-gyök* (elfojt), *idukku-* (szorít, nyom : *idukku-* szoros, szük hely, az ujjak közötti hely) NB. A lágy-ék szó vagy l-ezett alak, vagy a lágy képzete - de ekkor nem szék ágyék, hanem vékony (a test vékonya) jelentésű.

áh-it, tamil *â-v-en* (Ah-t mond, ásít, nagyra tátja a száját,), *âvi-* (asít, kíván ld. **áhit** és **ásit,** mint magyar bihaj = bivaj).

áj-, **v-áj** (ás). Tamil *ây-* (elvenni, letépni, tollat, pikkelyt letépni; választani, meggondolni azaz: váj, kiváj, kitép, kiürít s átvitelesen : választ, vizsgál), török-tatár -*oy-* (ás).

áj-ul-, tamil *ay-aru-* (elájul), és tamil *mây-(mây-al*, elájul, eltűnik, elpusztul)

ákom-bákom (rendetlen, ide-oda iras) - Tamil *akkam-bakkam bâr"-* (oldalra és oldalra ide-oda néz).

ál (hamis, színlelt, **ál-ság** = alattomosság, ravaszság; ált-at).

Tamil *ârlam* (1. mélység, mélyedés, alacsony, tenger; 2. rejtés, ravaszség, álság**)** A tamil *poy* (ál, hamis, hazug) = török-tatár *boś* (üres, hazug). A magyar *ál-tat* egy-gyökü a mongol *al-da-,* török-tatár. *al-da-n-* (tévedni, elvétni) igékkel, de nem kölcsön, mert a gyök nálunk van.

ál-d *(d* transitiv képző *t* helyett, mint a «kül-d, ól-d» stb. igékben).

Tamil *v-ârl-ttu-* (dícsérni, gratulálni, jót kívánni, megáldani). Gyök: *vârl-, vârlu-* (virágozni, létezni, élni, boldognak lenni) Mellékalakok: *vârl-i-* (bőségben lenni, gyarapodni, örülni; *âli* – örülni; eső esik, mert az eső = áldás, öröm). Ezen ige egy-gyökü az *âl-am* (szélesség), *âl-vu* (kiterjedés), *âl* (banyan fa tkp. az áldott fa, a melyből egy erdő lehet) szókkal. Az eredeti gyök *agalu-* (kifejlődik).

áll (állkapocs, szán álla, lajtorja álla stb.). Tamil *alagu* (állkapocs, csőr, penge, minden ami hosszú, elnyújtott) Ezért mondjuk mi is szán stb. álla, s ezért kell a Tamil *alakku* (ág) szót ide számítamil

áll- (áll-ap, állap-od-ik, áll-ap-ot, áll-ít pro áll-aj-t pro áll-al-t).

Tamil 1) *nil-, nilhi-,* gond nyelvben *ela* (állni, megállni, időben tartani, *nil-am* föld, ország, ld. *nal-am* föld, - mindkettő úgy képezve, mint *áll-am, nil-ei* stabilitás, s ebből másodképzetű ige *nilei-* odatapadni, maradni, *niru-ttu-* pro *nilu-ttu-,* megálítani, felállítani) b) *ar-ku-* (pro *al-ku-*ętre stabil, fix).

A magyar és gond alak, valamint a mandzsu *ili-* (állni, maraadni) azt mutatja, hogy a tamil n-*il-* stb.-ben az *n* olyan előtét, mint a *n-annu-* pro *annu-, n-anguram* pro *anguram* stb. szókban. Ezen *il el al* gyök alapértelme egyszer «al, alj, alap» és másodszor «magas».

áll-at (de **ál-at** is: élőlény, sőt az asszonyállat összetételben = személy).

Tamil *âl* (személy, ember, szolga, munkás, képes, méltó valamire, tkp. valaminek embere : *âl-ây-ppô-,* megnőni (a fa is) ; *âl-âkku-* nevelni, létrehozni, munkát adni) Ebből következik, hogy az *âl* alak is az előbbi igéhez tartozik.

álmél-at (álmél-kodik).

Ha e szó nem az **ám-ul** l-ezett alakja, összevehetni a tamil *ala-mala*[1]- (gondot csinál magának, nyugtalankodik, szomorú), amelynek második része a *malei'-* (csodálkozni, összezavarodni) igével azonosnak látszik.

ál-om (alm-od-ik stb.) 1. **alu.**

ám (úgy ám, igen ám).

Tamil *âm* (igen, *âm-âm* igen-igen, megerősítés). Hogy a magyar **ám** ige-féle, mutatja az **ám-bár** (lesz-bár, legyen-bár) összetét.

ám-ul (ám-ít pro ám-ul-t).

Tamil. e*m-âttu-* (csalódott, becsapott, félni; *emâTTu-* becsapni, összezavarni)

ángy (= *and'* ángyi).

Tamil *anni* (a báty felesége: *annan* = *báty*, felső és vénebb ; a magyar szó alakja úgy áll a tamil szóéhoz,

mint tamil *onnu* az *on-du* (irva *on-Tu-* egy)-hoz

ánk-ó (ánku székely szájtató).

Tamil a*nγá-* (nagy szájat tát), mandzsu *anγa* (Száj, nyílás), mongol *anγaı-* (kinyílni), ld. **aj**

áp-ol (gondoz, szeretettel tetéz). Tamil *anbu* (szerelem, szeretet, barátság, jóindulat, jóság; *anbu-sey* szeretni).

NB. Ha a magyar **áp-ol —** régiesen **ap-ol** (csókolni, török-tatár *öp-*) még akkor is áll az összevetés, mert a csók a szeretet következménye.

I. **ár** (víz-ár, ár-víz | **ár-ad,** ár-ad-at, ár-asz-t).

Tamil, *a) âr* (tele, bőség; *âr-irul* nagy sötétség: ár-borulat ; *âr-anar* nagy bánat, éd. sanyar ; *âr-uvam* víz, ld. ár-hob; *aru-vinei* pro *âr-vinei* nagy bűn, ld. ár-bűn; ár-, *ârnd-iru-*. ár-ad-oz ; *âr-ttu-*: ár-asz-t) *b) vâr-* (elfolyni, elterjedni, kiömleni, kiterjedni, *vâr'-* önteni, olvasztani, terjeszteni, *vâr-i* víz, mély víz = árvíz, ld. török-tatár *ar-t szaporodik*).

II. **ár** (= bér, ér-ték : ár-ul), továbbá **bere, bér.**

Tamil *âr-kk-am* (1. vér, valószínűleg más szó ez értelemben; 2. érdem, érték, valamint. *aru-mei*,érték, érdem).

III. **ár** (árr, hegyes eszköz: subula). Tamil *âr* (szél, éle, egy fegyver hegye, *âr-mei, âr-ganam,* hegyes nyíl; *âr-ani* tkp. hegyes eszköz a hajó léceinek rögzítésére)

NB. A Tamil, *us-i* (tű, hegye) = a csúcsos, *kad-ir* (= a hegyes).

ár-ny (ár-nyék, árny-ék-oz || **ár-ny-ad** = puszt-ul).

A Tamil *nirl-al, nír-lal* (árnyék, frisseség, gyönyör) rokon egyszer az *îr-m, ir-am* (nedvesség, frisesség, hűvösség, *îr-n-gan* hűvös hely) alakkal, másodszor a *nîr* (víz . . . nyirk alakkal, mert **árny, nedvesség, hűvösség** együtt jár. Az *iruttu, irul, iravu* szók alapjelentése 'borulat, sötétség'.

A magyar szót sem egyik sem máshoz nem számítom, hanem a tamil *âru-* (megfázni, felfrissülni, megnyugodni, megszűnni) igéhez annyival is inkább, mert ez az *árny-ad* (haló, hűlő, pusztuló, szűnőfélben lenni) értelmet is birja.

ár-ok (árk-ol, árok partja).

Tamil *áru* (folyó, folyam, út, szabály, gyöke : *aru-* *(aTu-)* vág, ld. arat). Hogy e szó gyöke az *aru-(atu)* ige, mutatják az orosz stb. szláv *jar* (szikla, mélység a folyómederben) ás *jaruga* (szakadék) szók, a melyek társai török-tatár *jar-i, jaruk* (szakadés), mongol *ergi, gyöke:* **török-tatár** *jar-* (hasít, repeszt : pro *ar).*

árpa (török-tatár *arpa,* mongol *arbai*, Mandzsu *ar/a,* gabona, *erpe* árpa a szemen, tamil *arluppu* (főtt rizs).

NB. Hogy ez utóbbi összevetés nem túlzás, mutatja a mandsu *buda* (főtt rizs) = mongol *buda, boda* = magyar *buza, búza* stb.

I. **ár-t** (= márt, a más dolgába ártani magát stb.) Tamil *ârl-ttu-* (bemélyedni, lesüllyedni, rányomni).

NB. A M. Ny. N szótára az **ár-t** és **márt** igét csak hasonlónak vette, pedig azonos is, mert *m* előtét és *m* elesés nyelvünkben is van éppen *úgy,* mint a tamil nyelvben, pl. *ęrlagam* = *męrlagam,* **birka.**

II. **ár-t-** (árt-al-om, árt-atlan) Tamil *ôrl- (ôrl-ttal,* megerőszakolni, elcsábítani, megrontani: *ôrli, ôrltti,*megrontó).

ár-t-ány (herélt, v. kimetszett *kan,* v. *emse* az **ar-at,** vág, metsz összevont alakja pro **arat-ány** ?).

áru (áru-1, árul-kod-ik).

Tamil *mâru* (változás, csere, egyenérték *mâru-, mâr-al,* cserél, elcserél, elad), ld. **bere, berél.**

ár-va (árv-ul) Tamil *aravei* (elhagyás, árva, elhagyott személy *gyöke : aTu-* el van vágva, tönkretéve, megszűnt, befejezni).

ás- (ás-kál-ód-ik || **vés).**

A tamil *assu* (betű, jel, öntőforma) tkp. «ásott, vésett és ásó, véső» is, mert *kurli-y-assu* (fém vésője) és *kav ar-âsam* (kavarva-ásó), továbba mandzsu *aza-* (vágni, bemetszeni).

ásit ld. áh-it.

-ász *(ész,* kan-ász, kert-ész stb.) Az **ász** társát a tamil *âdu* (férfi, fiú) szóban látom.

át (átal, átalában, átal-kod-ik, átló, áta-botába stb. keresztül, kasul).

Tamil *attam, attanei* (keresztezett: *attan-gâl,* keresztbe tett lábak; *attâ-mugam,*huzat; *attâ-dutti,* rendetlenség = áta-botá-ba ; kannada *adda* átlós, keresztesen : *adda-niluvu,* lélegzet és hosszúság, tkp. átalja és nyulója : *adda-tiruvu-* áttérít.

át-ok (átk-oz, átok-szitok).

Tamil a) *adattu-* (nyögni, megszidni, fenyegetni, kiabálni: *adattugei, adattu-dal* igéből képzett névszó. *b) adakku-* (fenyegetni, megszidni)

áz- (áz-ik, áz-tat) Tamil *â-m, âttu,* víz, nedvesség az alapszó

Ba

baba (babá-z-ik), 1. **báb**

badar- (badar-ság, badar beszéd) Tamil *padaru-* (cselekedni, sietni *: padari s-sollu-* meggondolatlanul hadarni, ld. mandzsu *badar se-,*meggondolatlanul beszélni)

bagoly (bagoj, bagó).

Tamil *poygei, poy-gai* (nagy bagoly, valószínűleg a *poy,* hazug, hamis szóból)

bagó (bagóz)

Akár «mocsok, piszok», akár «csomagocska (a minő a bagó)» jelentésű a szó, mégis a mongol *baki, bayi,* török-tatár *bok* (szar) szókkal együtt a tamil *pakku* (szemét, szenny, nyálka) társa, s a **bog, bag** gyökhöz tartozik.

baj (baj-os, baj-ol, bajl-ód-ik, párbaj).

Tamil *moy* (tömeg, sürgetés, háború, harc)

baj-usz, tamil *vi-sei, misei*

NB. Nézetem szerint e szó összetét : baj = tamil *vây* (aj-k, száj) + *s-ig-ei* (hajpamacs) s ekkor a török-tatár *bi-jik, mi-jik* szintén meg volna fejtve: **ajk-szőr.**

bak (kicsi, rövid) továbbá a mongol *baga* - tamil gyök*: pagu-* vágni, szelni azaz : a mi el van vágva**)**

baka (bakács, régiesen kocsigyártó) tamil *pagam* (kocsi=szanszkrit *vaha,* kocsi

bak-acs (mak-acs, mak-uj tkp. az, a ki megköti magát s így a **bog** (v. **bag, bak)** gyök képzete.

bak-csó (gémfajta) - tamil *vakká* (gólyafajta)

bakk (bak-ik, bak-l-at, bik-ik stb.) Tamil *paga-du* (hím elefánt, bivaly, bika, nagyság ld. **bika.**

bak-og- (= akadoz, mak-og || bak-tat = akadozva megy) Tamil *pikku* (eltérés, zavar, akadály, megállítás**)**

bal (rossz > jó, jog, bal-og || *bal-ga,* téves) Tamil *varlu, varlukku* (tévedés, hazugság, szerencsétlenség, ld. balsors: *varlugu-,varluvu-* csúszni, eltévedni, tévedni, hibázni, továbbá mandzsu mongol *bal-ai,* hibás, dőre)

ball-ag ld bar-ang.

bal-ta (mongol török-tatár *bal-ta,* továbbá tamil gyök *val* éle valaminek, kard s átalában vágóeszköz)

bamba (bambu) - tamil *pam-mei, pom-mei* (baba, báb)

bara (kisebb tó, víz-kiöntés) Tamil *parav-ei* (kiterjedés, állóvíz, *gyöke : para-, paravu-* skinyúlni, elterjedni)

bar-ang (barang-ol ı **ball-ag** pro barl-ag, olyan mint **talló** pro **tarló).** Tamil *varl-angu- (varlang-al,* menni, sétálni, gyalogolni ı *varl-i,* út, továbbá török-tatár *bar-, var-* menni, gyalogolni)

bari (bari-ka : bárány).

Tamil *mari* (1. kisbárány, kiskecske 2. anyajuh, kecske, ld. orosz *bar-an,* juh, kos, *bara-śek* bárány).

NB. Véleményem szerint az eredeti alak a **bar-i,** a melynek társa a **bar-ka** (a szőrös bimbó) s így eredetileg «fodros, bodros», mert az orosz *bara-ski* is «fodros szőr» jelentésű, továbbá tamil *mari-*(fodrosodik). Ezért még ha a **bárány** szó árja volta be is bizonyulna, **a bari** alak turáni.

I. **bar-ka,** 1. az előbbi szót.

II. **bar-ka** (barká-l = tarká-l, tarka -Tamil *vari-,* kannada *bari-* (vonalakat húzni, rajzolni, írni, továbbá írott pál-cza = barkált, tarkált, pl. : *vari 1.* különféle színű sorok, sorozat, pont, folt 2. színpompás, *vari p-puli,* csíkos tigris

III. **barka** (barká-cs : lépes mézzel kereskedő) - Tamil *merlugu* (viasz : azaz, úgy látszik a **lép, viasz** idegen szók előtt a tamil *merlugu* szó mása a **barka** járta).

barl-ang - Tamil *pârl-i* (barlang, fekvőhely, cella, állat fekhelye, gyöke**:** *pârl,* rom, üreg, továbbá *varu,* üreg)

bar-n-a (mandzsu mongol *boro,* tamil *purku, mint* **pör-g-öl)**

bar-om – tamil *per-ram (pet-tam)* (pro *peru-dam,* szarvasmarha, tehén, érdem: tehát éppen úgy mint a magyarban *gyök: peru-,petu-,* megszerezni, elnyerni)

basz- (basza-kurdé, székely: az orchideák egyik faja, a melynek gyökerét szerelemre gerjesztőnek hiszik). A mandzsu *meśe-* (tolni, közösülni) ige megfelel a tamil *pey-* (pro *pes-* nyomni, beásni, helyezni s így a **basz-ár-ka,** tarisnya, a mibe tenni, dugni lehet szintén ezen ige képzete).

batonya, batla (madár neme), cf. tamil *podi, pôda, pidâ* (egy nagy gémfajta); *pudâ* (indiai gólya)

batu (batyu, batyu-zsák : átalában csomagoló takaró s maga a csomag) - Tamil *podi* (zsák, tele zsák, teher, gyök: *podi-* betakarni, kendőbe tekerni *pottanam, pol-tali, pottalam* **motyó.**

Bá

bá bá, bá-cs, bács-i, ld. bátya.

báb (báb-a, báb-u ı baba, babá-z-ik stb.). Tamil *pâv-ei* (festett kép, szobor, baba, báb, babá-z-, bába-asszony, délibáb; *pâvei-y-iru-* szépnek lenni, baba = szép : *pâvei-y-âttu-* báb-játék). A tamil nyelv szerint a *pâvu* (hosszúság, mejjék-fonal, ld. egy báb-czérna, egy bába 10 lépés) gyökből való.

bá-dog (bá-dig székely) Hogy e szót *lap* jelentéssel értelmezzük, nincs szükség az árja **plat** alakra, mert a tamil *pâ* (kiterjedés, felület, deszka) közelebbi.

bád-j-ad (v. bágy-ad, bágy-asz-t). Tamil *vad-akkam-ây-iru'-* (bágyad, elfárad, elhervad, gyöke: *vad-angu* (hervad)

báj (báj-os, báj-ol).

A magyar nyelvben három rokonértelmű szó van : *báj-ol, büv-öl* és *vajik-ol.* Ez utóbbi = tamil *mayakku- mayakkal* (bűvül, bájol; a **bűv-öl**-ige társa a mongol *bügü-le-, bögü-le-, böö-le,* török-tatár *büjüle-,* tamil *pag-attu-* (bűvöl). A **báj-ol** a tamil, szanszkrit *maya* (boszorkányság) alakhoz tartozik.

bálvány (bálvány-oz ; bálvány-os).

Tamil *pulavan* (1. költő, tudós, szerző, 2. «isten», mint az orosz *bolvan,* idol). Minden bálvány «isten» a benne hívőkre nézve s így a két alakot azonosnak tartom, míg a kölcsönt állítók az ellenkezőről meg nem győznek.

bámul = ámul.

I. **bán-** (bán-at, bán-kod-ik || bán-t, bántal-om stb.).

Tamil *pan-i* (félelem, zavar, bánat: *pani-, pani-ttal,* reszketni, zavarban lenni, aggódni, *pani-* megalázkodni)

II. **bán-** (jól, rosszul : bánásmód).

Tamil *pannu-* (csinálni, véghezvinni, okozni: *kadisây bannu-* keményen bánni, székely: gaczul bán). Azaz ezen ige tkp. jót vagy rosszat tesz valakivel s a tamil *penu-* (ápolni, gondozni) szintén a *pannu-* mellékalakjának látszik. **bárány l. bari**

bárcs (bogács-féle, *barću- fésülni*), 1d. **fésű**

bár-gyu (= *bárd'u* : együgyű, gyáva, buta). Tamil *mârl-* v. *mârl-gu-* (meghalni, lusta, gyáva, lassú)

bárzs-ing (bárz-ing : nyelő gége).

Minthogy a szó nemcsak mű-, hanem tájszó is, nem hihető, hogy a görög *pharynx* rontása volna. ; ezért ld. a tamil *mirl-ungu-, virlungu* - (lenyel) igét, mert a tamil *rl* hang *rlzs* is.

bát-or (bátor-kodik, mehetsz bátran). A tamil *pattiram* (biztonság, óvatosság, figyelem, *pattiram-ây* bátran) szó össze van zavarva a szanszkrit *bhadra* (szerencsés) szóval, holott társai: a mongol *batu* (erős), mandzsu *baturu* (ügyes), a mongol *bâtur, bátor,* török-tatár *batir*. A perzsa *behadur* a mongol *bâtur* ferde átírása, mert a perzsa *â* nem egyenlő a turáni *a-val.*

bátya' (= *bát'a,* bácsi, bács, **bá** szék).

Tamil *pâtt-an, pittan, puttan* (nagyapa, ős, ld. *pi-du* nagyság, *mú, mú-du* régi, öreg, *múdunan* báty, azaz a gyök *pi, pâ, pu,* a melyek társa a magyar *bá, fő, fej;* török-tatár *bej-ek* és *böj-ük* nagy, magas).

NB. Az orosz *bátya* (atya) semmit sem bizonyít, mert az árja p*atr* gyök más.

Be

becze (1. borjú, gyermek, 2. tehén).

Minthogy az ősi felfogás szerint az ember és állat kisdede közt nincs különbség, e szó társául a perzsa *bâcâ* (gyermek) látszanék. Azonban a **becze** szónak több társa van : **boczi, bocs,** sőt székely **pücsi, pücsi-ke.** A megfelelő tamul alakok: *podu-gu* (kicsiny dolog) *pod-isu* (kisgyerek): *pud-al-van* (fia, gyermek *gyök: pudu-* növekedni).

Sőt dr. GUNDERT még a szanszkrit *putra* (filius), *pota* (kölyökállat) szókat is ama tamil igéből származtatja.

becző (hüvely, tok, takaró). Valószínű, hogy az idegen láda, szekrény szók meghonosulása előtt a **becző** mindenféle tartót jelentett s így a tamil *petti, potti* (láda, doboz, csomag) alak testvére.

bel *(bél, bele, bé)* - Tamil *ul,* kannada *wol-a* (belső, szellem, akarat, benne: u*ll-u*. **be-le** vagy **bel-é,** *ullukk-ul* belül; *ull-ây* belsőleg, *ull-itta* belső, *ul-valippu* bel-fájás, *ull-vekkei* bel-égés stb.)

bere (beré-l, cserél, forgat, változtat) - Tamil *veru (vettu)* (másik, különböző: *ver-â-* változtat)

berek - Tamil *parugu* (bokor, gyöke : *para-,* növekedni)

besz-e (régiesen **besz-et,** ma : besz-éd, beszé-l stb.).

Tamil *pesu-, (pés-al,* beszélni: *pésu-dal, pes-su* nom. v. beszéd, nyelv, beszélgetés)

NB. Hogy nem a magyar *besz-éd* jött a szláv-ból, hanem megfordítva, mutatja a leszármazása, míg a szlávoknál csak a *«bec-ied»* van meg.

bet-eg - Tamil *padu-* (szenvedni, sorvadni, esni, *pad-ar,* betegség, fájdalom, kín), török-tatár *bat-* ugyanaz

be

be régiesen és székely **bé,** pro **bele** (régiesen beltelik), 1. **bel.**

becs (bocs, becs-es, becs-ül || becs-mér-el). Tamil *messu-* (olv. *mecs,* dícsérni, ünnepelni, kannada *mećću-* kedvelni, tamil *meyssu-* kedvelni *gyöke: mey,* test, valóság, igazság). A *mey* változata: *viy-am* (test, nagyság, kiterjedés, teljesség, ld. mongol *beye, biye,* mandzsu *beye* test, önmaga, török-tatár *buy,* növekedés, alkat). Ebből *viya-* (dícsérni, becsülni, csodálkozni, csodálni: *viyakkalei* bér, becs, becslés stb.), török-tatár *bey-en-* (kedvelni).

NB. E szerint a **becs** a főbb turánság *mey, beye, buy* (test, valóság, nagyság) gyök társa, mert a tamilmagyar hangtan szerint *y* =s, *es.* Ezen gyökből való a tamil *mę-d-agam* (becsülés, kiválóság) képzet.

beder-ed-ik = peder-ed-ik.

begy (= *bed'* : bögy. 1. gyomor, bögy, 2. emlő | begyek= dudorodás, begyer-ed-ik= duzzad stb.).

Tamil a) *pidu-kk-am* (kidomborodó rész, púp, puffadás). *b) mid-aru* (begy, torok, gyomor ; *mid-â* grande cruche, cf. **begyekes).** *c) mad-i* (has, mell, tőgy, **begy**).

begy (ujj-begy, székely ujj-hegy). A kannada hangtan szerint *'p* (b) = *h* s így a *begy* lehetne hegy változata is, de fölösleges az előbbitől elválasztani, mert az u**jj-begy** az ujj kiálló része.

bell-ér (székely marhakereskedő : bellér-kedik). - Tamil *vil-, villu-* (eladni: *vil-ei,* ár, érték, eladás, kannada *bele,* tamil *vilei-nar* kereskedő). A **bell-ér** az erős alakból úgy képezve, mint **csisz-ár** a csisz-igéből.

bend-ér-ez (bender-ész, székely = nősül a kakas). - Tamil *pend-ir, pendu* (asszony).

bendő (böndő, bendi) - Tamil *pandam, pandi, vandi* (has, ld. *vand-ânam* pelikán, azaz a bendős madár).

ber-cz (börcz : bog, csomó, görcs ; börczös fonal), ld. tamil *para-clu* (boka, mert ez is csak **bog, mirigy).**

ber-he (bőr-kötény, ágyéktakaró || szíj). - Tamil *vâr* (szalag, bőröv, heveder). Mandzsu *fer-he* **bőr.**

berke (lombos ág) - Tamil *pirakkam* (faág)

bernyák-ol, l. vir-nyák-ol.

? bertók (birtók, székely elfajult szilva, ld. szláv *pârodok,* savanyú gyümölcs, keserű; de ld. Tamil par-*lu-tta* érett, öreg, tönkrement gyök: *parlu-,* sárgul, érik, mert a **birtók,** lehet az idétlen érett valami is).

ber-z (berz-ed), 1. **bor-z-ad.**

betija (székely nehéz kórság, ld. szanszkrit *bhéda,* tamil *pedi* kolera, hasmenés: vájjon czigány szó-e ?)

betű (bötü, betű-z).

E szó, valamint a mandzsu *bit-he* (írás) egy *bet-, bit-* igét tételez föl, azonban ma csak a lágy alak létezik a mongol *bic-i-*(írni: *bići-k* írás) igében. Ezen alak kemény alhanguja a tamil *padi-* (nyomtatni, ásni, vésni, írni), továbbá **vés** és **mete.**

bez-eg (bezz-en || pez-derkedik) - Tamil *vis-ei'-* (mérgelődni, sietni)

bezs-eg (pezs-eg), **1. buz-og**

bé

bédó (= buta, bamba, balga).

Tamil *ped-ei* (tudatlan, együgyű, buta)

béka tamil *pegam,* szanszkrit *bheka,* török-tatár *baga ld. vîkkam* (daganat) s a magyar **béka** (daganat, mint marha betegség), tamil gyök *víngu-* (fuvódik)

béke (békét köt), ld. tamil *vîkku-* köt és *vîkkam* kötés).

békó tamil *víg-am* (gyűrű, zár, lakat; kannada *biga* lakat, török-tatár *big-ak big-au* mongol *bugu* tamil gyök: vi-*, víkku-* kötözni)

Béla (régiesen *Wela,* székely Béle-falva).

E szót szlávnak tartják, mert a szláv nyelvekben *biel, bél* «fehér» jelentésű, csakhogy e színnév aligha árja, mert *tamil vel* (fehér, *vellei*, fehérség, ezüst, tisztaság, világosság, kannada *bill* , malayalam. *velutta* nem árja, s így **Bihar** régi neve **Bell-ar-ad** (fehér-vár) egészen jó turáni szó.

bély-eg (bély-og, bily-og, cf. török-tatár *bil-ge,* mongol *bel-ge,* mandzsu gyök: *pile-* jelölni, török-tatár *bil-* tudni, ismerni, tamil *pul-am* tudás)

béna (csonka, bén-ul, bénit stb.).

Minthogy e szó **bénna** alakban is előfordul, a tamil *pinn-am* (darab, töredék, hasíték, törés) szóval együtt a szanszkrit p. p. *bhinna* pro *bhidna* (fissus *b'vid-* hasogat) alakhoz tartozik.

bér (bér-es, bér-el) – *Tamil peru,* kapott dolog, nyereség, érdem gyöke : *peru-* kapni, hozzájutni ld. mongol b*ari-* megragadni)

bér-cz (bér-cz : magasság, valaminek felső fele : járom bér-cz-e, a járom felső görbe fája, hibásan tovább képezve «járom ber-czé-je) - Tamil *peru, periya, per'* (nagy, magas; *peri-su, peridu,* a nagy)

NB. A börcz-öl (hág, meghág) tájszó e gyök tovább képzetének vehető.

bév (székely = **bő,** bévség, bőség) - Tamil *vegu-* (bővében lenni, *vegu-su* bőség,). A szanszkrit *bahu* (sok) nagyon árva az árjaságban.

bi

bibasz 1. pimasz.

bicsak-l-ik (pro bicsakol-ik «elhibáz, ficza-m-odik» értelemben nem a **bicsak** szó származéka, hanem a **ficz** gyöké, ld ott)

bicz-e (a ki sántítva lép : bicz-eg, **böczög,** biczcz-en) - Tamil *mudi-vu-* (sántít, sántikál) a keletiek táncza *biczegésnél* nem lévén egyéb, ide vehetni mongol *bozik, bozig-le-* táncolni - török-tatár *beje-gü* tánc).

bid-es = **büd-ös** (tamil *muda-lei* büdös).

bika (mongol mandzsu *buka,* török-tatár *buga,* mandzsu *buka* birka , gyök: mandsu *buku* = mongol *bököi, bükü̈i,* erős, tamil *pigu* erő, pimaszság; mert az **ökör** stb. lehet a **bőgő,** de hím állat «erős, hágó» alapjelentésű, ld. tamil e*ru-* bika, gyök: e*ru* – hágni)

NB. Az orosz *bik* (bika) csak annyit bizonyít, hogy a szlávok is együtt nomádizáltak a turániakkal.

bik-makk-ol (székely: akadozva beszél : olyan szóikerítés mint a tamil *tikku-mukku, sikku-ppikku* zavar, ld. magyar csög-bog, s így a **bog** szó változata, lásd ott).

bil (bil-ing, bill-eg, billen | fil-ing, fill-eng || ill-eg || libb-eg). - A tamil *virlu-, vírl-* (esni) = kannada *bilu-,* esni, inogni). De a tamil *virlu-du, vîrl* nom. v. a Ficus Banian -fa ágairól «fillengő, fityegő gyökérszerű hajtások» s így a tamil ige nemcsak **esik,** hanem **pilleg, fill-eg** (lefelé mozdul) jelentésű is. A tamil *virlu-* ige az *irli-, ili-*(leszállni, lent lenni) alak *v* előtétese. Ezért **ill-eg** az eredeti, azután a **bill-eg** s ennek fordítottja a **libb-eg.**

bil-incs (rab-bilincs ; bilincs-el) - Tamil *vil-angu* (vas, bilincs, *kai-vilangu, vilangam* kéz-bilincs, *gyöke: vila-* megtiltani, meggátolni

bimb-ó (virág-bimbó || bombék || pimpó). Tamil *vimmu-* (dagadni, *vimmina bú,* megduzzadt rügy, bimbó kinyílás előtt; mandzsu *bum-buku* levélrügy ; *pimpina-* pufók, továbbá tamil *pommai,* bőség, növekedés, baba, *pommali,* kövér asszonyság az alapértelem lévén «a duzzadás»), ld **pampuska**

bingyó (= *bind'ó* || bingó).

Tamil *pińsu* (kiejtve: *pindsu,* éretlen gyümölcs, a mi a magyar szó is : *kasa-r pińsu* = keserű bingyó).

bir- (= *bîr,* bír : el-, ki-bir ; bir-o-dal-om s nem bir-od-al-om ; bir-tok stb.) - Tamil *poru-* (poru-dal : hordani, támogatni, elviselni, eltűrni, *sumei boru-* terhet vinni ; *pori* tárgy, vagyon)

NB. Minthogy a magyar **bir-koz** a **bir** igétől nem választható el: ide kell vennünk *vira'*-(legyőzni, meghódítani) igét is. A gyök a tamil *vîram, piram* (erő), mongol *bira* (erő) *ber-ke* (erős), mongol *bari-* (megragadni: *bari-ldo-* küzdeni).

bira (biró, birá-1 stb).

Minthogy a régi «fol-nagy, fal-nagy» **bira** vagy **biró** jelentésű volt : valószínű, hogy a **bira** szó jelentése is a tamil *pir ân* (úr, uraság) szóéval egy lehetett s a **bírál** jelentés csak később fejlett ki.

birka (apró, göndörszőrű nemesebb juh). Tamil, e*rlagam* (juh), *merlagam*

bit-ang (bitang-ol : régiesen 1. zsákmány, préda, erőszakkal elragadt jószág, 2. urahagyott || **bit-or,** bitor-ol).

Tamil *pid-ungu-* (letépni, húzni, kivenni, elragadni, megfosztani, *pidungi* = bitor, bitorló gyök: *pid-i* – fogni, megragadni). Hogy mi jogon tartják ezt german szónak, nem értem.

bit-ó (bitó-fa : kivégző, halálfa) - Tamil, *vîitu-* (tuer) Minthogy a **bitófa,** «határfa» jelentésű is : a *bit-* igét «végez» jelentésűnek kell vennünk s így a **fiz-et** (tkp. végez, leró, teljesít) ige egyik alakjának.

biz (biz-al-om, biz-tat) - Tamil *pidi* (*gyöke pidi* fogni, megragadni). A köz tamul nyelvben *visuvasi'*[1]- (hinni, megbízni) = szanszkrit *viç-vâsa* (tkp. ki-félemítés vagyis félelem szüntetés).

bizog (bizgat) = **izog,** cf. **moz-og -** Tamil *visukk-en-* = tulu *misuku,* kannada *misuk-âdu-* mozogni).

bizs-eg (i. nyüzs-ög, 2. pezseg, 3. visz-eg, viszk-et, 4. buzog a fövő víz : tamil *musu-musu-* ugyanaz a jelentése

bizsi (székely gyermeknyelven = a tűz éget; **bizsi-l** = tüzes fát, vesszőt körben forgat). -Tamil *vísi* (fénysugarak; kannada *bisulu* nap, *bisi* vagy *bici* forró

bí

bín (régiesen = bűn, bün-ös, bín-höd).

Tamil *vin-ei* (1. cselekvés, mű, ige 2. gonosz, bűn, szerencsétlenség, csalás)

bo

bocs (medve-, bivaly-bocs), 1. becze

bo-cs-án- (bocsán-at pro bocsál-at, bocsájt pro bocsál-t, mint a kiájt, kiát pro kiált || **bó-csu** székely = **bu-csu,** bócsu-z, bucsu-z, bó-csuz-ik, bócsuz-tat).

A Tamil *pô-* (elmenni) igéből van : *pô-kku* (távozás, menekülés, út), *pôkku- (pôkk-al:* elengedni, elküldeni, lerombolni, kitörölni) másodképzetű tárgyasige, *pôkk-âdu-* (meghalni, ld. székely bócsuzik, szinonimája *pô-), pôkk-âitu-* szinonimája *pôkku- ;* továbbá *poss-â- (poss-â-ttal:* elfelejteni, elengedni) vagy a *pô-kku* nom. verb. vagy a *pôssu* (elmúlt, vége) 3. személyű múlt képzetből. E szerint a *bó-csu, bu-csu* (1. menet, 2. menesztés = engedés) nom. acti, mint kor-cz, fér-cz vagy tör-zs stb., bócsu-z-, bucsu-z- másodképzetű ige (mintegy : men-et-ez, bócsuz-ik, magát meneti és menti), a *bocs-dn-, bocs-ál-* alak pedig harmad képzet. A régiesen **bulcs-át** l-ezett alak, mint **gyimilcs** pro gyimics.

NB. A tamul *pôy-varugirẹn* kifejezéssel **bócsuzik,** a mi olyanforma, mint a székely «elmegyek» ma is létező bucsuformája.

bod-a (fogantyú), tamil *pidi (pudu:* fogó, fogantyú, gyöke *pidi-* fogni, megragadni)

bod -ocs (= **bogyó-cs,** bogyócska, éretlen kis gyümölcs) - Tamil *vadu* (éretlen gyümölcs, gyöke *vadu-* gyümölcs fejlődik a virágban)

bodon (székely búdon, bödön tkp. kivájt üres fatörzs, az ősi edény) - Tamil *podu-mbu* (lyuk, üreg, faodu, mélyedés, ld. bodon-kut).

bod-or (podor) **1. peder.**

bodza (= borza székely régiesen **boz** is, cf. orosz *boz, buzina*).

Itt valószínűleg nem azonos szókról van szó, mert a székely alaknak megfelel a **bor-dó** (síp, cső, üres szár) s így a **bür-ök** (csöves, síp) szóval rokon-gyökű. A *bodza* r-vesztett alak. A régiesen **boz** pedig inkább a **bozót** gyökhöz való.

bog (csomó: bog-os ; csögös-bogos ; bog-oz ;| **bok-a** || pok-la ı pók-a stb.) - Tamil *a) mokku* (csömó, göcsört, *mokk-ulla csomós* tkp. bog-való), *b)pôg-il* kannada *pokkulu* (a köldök, mint, bog, csomó), *c)pikku* (akadály, ld. **bi-ga,** a bogos), *d) vîkku-* (kötni, ld **póka),** mongol *bogo-, bo-* (köt, bogoz), török-tatár *bak, bag* (kötés), mongol *bak-tsa,* mandzsu *baksan* (batyu)

bog-la (bog-lya pro bog-ol-a, **bug-ja** székely, mongol *bokol, bogol* kazal, gyöke*: bogo-).*

Tamil *mokku-l* (halom; köldök = csomó, bimbó, virgágkehely, mert mindenik a **bog,** csomó). A Tamil *pô-r* (halom, kazal) összevont alak.

bogolya (székely tiltott szerelemben élő férfi s így a **buv** ige eredeti alakjából való, lásd ott).

bog-ár (bog-ár: bog-ár haj, bog-ár szem = fekete stb) - Ez utóbbi jelentésben a **bogár** szónak megfelel a tamil *pug-ar* (barna, feketeség, gyök: *pug-ei-* füstös, feketedik, füstöl) s maga az állat neve is eredetileg «bogár» (fekete), mert a tamil *vandu* (bogár) szó is rendesen *karu-vandu* (fekete rovar) összetétben **áll.**

bogyó (= *bod'ó)* **ld bodó-cs.**

bogy-ol- (= *bod'-ol:* göngyöl, burkol) – Tamil *puda-vei* (vászon, ruha: a **bogyola)**

bohó (bohócz, bohós-kod-ik) - Tamil *paga-di, pagi-di* (bohóckodás, csúfolódás)

NB. Az olasz *bajazzo-ból* **pojácza** lett, tehát nem lehetett **bohó** is.

boj-t (boj-t-os: 1. öltöny- stb. bojt, 2. ág-bog, székely, továbbá mandzsu *boki-da,* mongol *bag-lâ, bogo-dok, bódok p*amacs, gyöke: *bak, bogo* köt, a **boj-t** is onnan való, mert a tamil *kussu* bojt is a *kattu-* igéhez tartozik).

boj-t-ár (gyerkőcze, legény, fiatal) - A Tamil, *mai-d-an, mai-d-ar* (fiú, férfi) szó a *paiyan* (kisfiú, *paiy-ul* kicsinység) szó gyökmásából származik

bok-a. Hogy e szó a **bog** (csomó) erős alakja, mutatja a török-tatár *topuk* (boka tkp. Csomó, gombolyag) és a tamil *kanu-kkâl* (boka, tkp. gongy-láb, azaz a láb gongya, csomója)

bok-or (bokros : sok, bő) - Tamil *pong-ar* (bokor, faág, gyöke : *poṅgu-* terjed, burjánzik). A Tamil. *pud-ar* (bokor) mongol *bota* elemzését, **ld boz-ont** alatt.

bol-dog (mint a «hí-deg, ördög» szók képzete; boldog > szegény: szegény ember szándékát boldog isten birja).

Tamil *poli-dal* (bőség, felgyülemlés, felemelés, kiválóság, ragyogás, gyöke: *poli-* összegyűlni, bővében lenni, ragyogni), cf. mongol *olo-n,* török-tatár *bol,* mandzsu *pulu* (sok, bőséges)

bol-ond (bolond-ul) E szó értelmezésére fölösleges az orosz stb. szláv *blud-it* (kicsapong) igéhez folyamodni, mert a **bol, boly-og** ige nem árja s a képzet turáni.

bol- (bo-lt, boltozatos, helyesebb **ból-t) ld. ból-og.**

boly (hangya-boly: körös valami) - Tamil *pal-ei, val-ei* (1. kerekd dolog; 2. lyuk, búvóhely, hangyaboly; 3. folt), továbbá mongol *bolo* (kerek dolog), mandzsu *bulun* (rakás)

boly-ho ld molyho.

boly-og (boly-ong: kering, forog, csavarog | **boly-g-at** — kever, zavar) - Tamil *a) alei-, alâvu-, valâvu-, vilâvu-*(kever, zavar); *b) mal-angu* (mozgat, izgatott, zavart); c*) ularu-* (1. rázni; 2. mozgat, ingat). Az *a)* értelemben ld mongol *buli, bula-mik* (keverék), török-tatár *bula-s-* (keveredni)

b-om-ol (bom-t = bont) az **om-ol** ige *b* elő-tétese

boncs-ok (bondsok, **bíncsök,** lófarkszőrből álló boncs, fürt) - Tamil *panissei* (hajtincs, fonat, konty, cf. *pinn-agam* hajfonat)

bony (= *bon :* bonyo-dal-om, bony-ol, bony-ol-od-ik | **fony-ol-od-ik,** fonyol-og || fany-al-og | finyeleg székely).

Tamil *a) pun-ei- punei-dal, pin-ei-*(kötődni, egyesülni, összekeveredni, közösülni); *b) pun-aru-* (csatlakozni, közösülni, vegyülni); c*) pin-ańgu-* (sietni, mérgelődni, veszekedni). Tehát a magyar igék minden jelentésével. Meglehet a **fon** ige rokona, de egyelőre jó megkülönböztetni.

bor (bor-kut, bor-viz) - Tamil *pirit (purlu,* erjesztett ital a pálmavirág levéből, tehát a délindiai rokonok *bora gyöke: pirli-* facsar, kifacsar). Az alap értelem lehet a savanyuság is (tamil *puli),* de lehet «for» is.

bor-da (1. oldal-borda; 2. szövő-borda) - Tamil *parlu, parlu-varei* (fok, létrafok, borda).

NB. Minthogy az orosz stb. *ber-do* csak a takács-bordát jelenti, ezt pedig az oldal-borda megelőzte: nagyon valószínű, hogy két különböző szó van összezavarva.

bor-do (borda is : cső, üres szár, síp) gyökét lásd **bür-ök** szónál.

borék, borít lásd boru

borjú (bornyu mongol *biragu, bir-ô, buru,,* továbbá **piri-ny-ó** szók társa a tamil *puru-veiage* gyenre, bárány), török-tatár *bizagu,* ld bocs alatt.

? borona. E szó legközelebbi társa az orosz **borona**, de a gyök ismeretlen lévén, tekintetbe kell venni a tamil *vara-ŋ-du* (gereblye) szót is, a melynek igéje is *varandu-* (kaparni), ennek társai: *varagu-* (kaparni), *purându-* és *patându-*(vakaródzni). E szerint a **bor-z, bor-oz-da** névszókban van a gyök.

boru (boru-s, boru-1, bor-ít pro borul-t, bor-ong, bor-ék || bur-ok, burk-ol; buru-1 székely = merül).

Tamil *a) pur-a* (őrizni, megtartani, védeni tkp. borít, fed ; *purani, purani* külső rész, kéreg, bőr, bőr, borító; *pur-am,* kint || kannada *bura-ka* **burok, borék) ; b***) ur-i, purani; c) ur-ei* (boritó, takaró, doboz, tok, hüvely); *d) ir-ulu-* (elsötétedni; *irul irul-am* felhő, sötétség, borus, borul-t stb.), mongol *buru-* (elsötétiteni, elrejteni), *bori-* (beboritani: *bor-ongo* felhős, borongós), mandzsu *burt-* (felhős). A többi alakokat, ld a bőr szónál.

bors (török-tatár *boroc,* n.-mongol *buruś,* tamil *ártsam, arisu*, szanszkrit *martça gyöke:* telugu *miryam* Dr. GUNDERT szerint). A **bors** tamil nyelven még : *tirań-gal* (tkp. ránczos), *milagu* vagy *mulagu* **(meleg,** hevítő). De a tamil *arisam* szanszkrit *maríca* lehet tamil *varisei* (füzér, a minőt a bors képez) mása vagy tamil *mari-* (ránczos) ige származéka.

NB. A **bors** stb. az orosz *perets* mása nem lehet, mert akkor **ber-s,** *bereé, béres* alakú volna.

borsó (s tamil hangtan szerint **bossó** is : mongol *bur-tsak,* török-tatár *bur-cak,* mandzsu *bokori* pro *boro-ki,* borsó tamil gyök *paru,* furunkulus, ld **berecz** *pa-ruppu* borsószem)

bor-z (borz-os, borz-ad, borz-ul, borzadály - borzong || **berz-eng,** berzeg-et = zilál). Tamil *a) pori-vu* (borzongás; *pori p-pundu* bor-z-fű); b*) parattei* (borz, mert *p. t-talei* borzas fej *gyöke: parandu-* kaparni)

borza ld bodza

bos-ong (sűrű csapatokban tolakodva jár-kel).

Tamil *musu-* (összeszorul, gyülekezik, ld **busa),** mandzsu *boso-* gyülekezni, összeszorulni)

bosz-orkány. Nem bősz-rokon-e (= ördög rokona), minthogy annak segítségével működik? ! ld. **bősz.**

boszu (buszu székely boszut főz, forral s ezért **buz-og** ige gyökéből való).

bot (bot-ol, bot-l-ik, **bot-or-ka** pro *botol-ka,* botorká-1; **bot-r-ány** pro botor-ány stb.). Tamil *a) mottu- {mott-al,* verni, ütni); *bj môdu-* (verni, nekiütődni: *môdi-k-kollu-* nekimenni, beleütközni); *c) muttu* (ugyanaz).

NB. A **bot** (kannada *bett-a*) olyan képzőtlen főnév, mint a tamil *mottu* (üt-és). Az orosz *bot-og* (bot, verés) előbb a magyar **bot-ok** pluralis, mint a *biyu-* (ütök) ige származéka.

boz-ont (bozont-os ; *boz-ot,* bozót-os) - A Tamil *pud-ar* (bokor, bokros liget, valamint mongol *bota, bot-on*) szót a *pudu* (nő, újul) igére szokták vinni, de valószínűbb a következőkhez tartozása : *pod-i'-* (csírázni, növekedni, összebordolódni, mint **borz-os é**s **borzontos),** *pod-ulu-* (lombos, szűk, összeszirított, árnyat ad), *podu-mbar* (falomb)

bó

bó-b (bóbita = **bú-b) lásd ott**

bócsu (székely = **bucsu) ld bocs-án**

bó-d-or-og-, Lehet **boly-dor-og** helyett úgy képezve, mint a Tamil *pô-d-aru-* (mendegél), de lehet biz' az a *pó-d-aru-* társa s a bó-csu-val egygyökű.

bód-ul tamil *ped-uru* (zavart) ld **béd-ó.**

ból-og (ból-int = hajl-int; **ból-t,** bólt-oz).

Tamil *val-ei- (val-ei-ndu bo-* meghajolni, *valeivu, vâna-valeivu* mennybóltozat)

NB. A M. Ny. N. szótára a **ból-t, be-bólt** igét nem ismeri, pedig ez létezik mint a **ból** ige tárgyas alakja a Tamil *valei- (valei-ttal hajolni, boltozódni*)

bö

böczek (tuskó) a székely **bucsak** mása.

böczög ld biczeg

bög-öz = bog-oz

bödön = bodon

bögyök (dudor, gögy), **begy, begyek,**

böj-t (régiesen bejt: éhezés, koplalás: böj-töl). Tamil *pasi'-, payi'- (pasi-ttal* éhesnek lenni, mongol *bats-ak* böjtölni, mandzsu *maću-* éhezni).

bök- (szúr), ld tamil *mug-anei* (hegye, eleje), ld **ök-öl.**

bökk-ed (székely = böfög ; bökk-en — akad). Tamil *vikku- (vikku-dal :* csuklani : *enakku ssóru vikkudu,* nekem a rizs csuklási, köhögést okoz tkp. akadt.). Hogy a **csuklás** és **bökk-edés** váltakozik, azért van, mert mindkettő tkp. **akadás,** s ezért mondjuk, «itt a dolog bökkenője».

böl-cs (régiesen **bel-cs** is | török-tatár *bil-, bel-,* mandzsu *bil-,* tamil *pul-am* tudás)

bölcső. Ha «bellöke» alak is van, a *bü-,* **bill-eg** igéből kell származtatnunk s nem a török-tatár *besik-ből,* mert az ősi bölcső **billegő** volt, úgy mint a **fut, fut-os,** tehát **bil, bil-es-ő.**

bölény (= bölön székely bölön-bika, ld **Bölön** falunév).

A bölön-bika szóbeli jelző s a *Bölön* helynév a **boly-og** igéből aligha származik; valószínűbb, hogy a **bölön** = orosz *balonie* (erdős terület, ld török-tatár *boton* rét) és tamil *mullei* (erdő), úgy hogy a **bölön-bika** = erdei vad-bika.

böllön- (böllön-köd-ik = ellenkedik) - Tamil *mal-ei-* (ellenkezik, ellenáll, küzd, rivalizál) s minthogy **ellen** mellett **bellen** is van, a gyök **ellen, lásd ott**

bölömb-öl (a bika s a nagyhangon siró gyermek) - Tamil *pulambu- (pulamb-al,* sír, nyög)

bömb-öl-, ld tamil e*mbu- (emb-al), embali-* (panaszkodik, siránkozik)

bömm-ög-. Tamil *pomm-en-* (zörög)

bör-cz = bercz.

bör-tön (úgy képezve, mint **ösz-tön).**

Tamil *pur-ei* (kis helyiség, cella, rejtek, börtön)

bötyök = bütyök.

bő

bő-g (bé-g, bőg-és, bő-dül) - Tamil *a.) mukkam, mukkâram, ukkâram* (bika bőgése); b*) pukkâ-ram* (oroszlánüvöltés), továbbá török-tatár *ba-γï-r-, böjür-* (pro *bögür-* üvölteni). A gyök valószínűleg *muk, puk.*

bőr (bőr-ödz-ik, bőr-öz stb., cf. borék, burok). - Tamil *pór-vei* (takaró, lepel, bőr. *Gyöke **por-*** betakar, befed), mandzsu *fer-i, ferke-* (bőr: *furdeke,* bunda tkp. börzeke). Ide tartozik tamil *vár* és magyar **ber-he.**

bősz (bősz-ül, bősz-it: bősz tekintet) - *Tamil péy* (pro *pes ;* démon, ördög, gonosz, bolond, vad, rossz, dühös).

Bu

bucsak (böczek: tuskó) - Tamil *a) muttei* (formátlan tömeg, golyó, labda, ld bucsak-fejü) ; *b) mottam* (tuskó, tömeg, ld. **bucsok** = idomtalan tömeg)

bucz-ka (homok-buczka, buczko : domb, du-dorodás) **ld puczok, puczkó.**

bu-da (pro bujda, budár, **budok-ol** pro bujdokol) – Tamil *pudei* (rejtekhely; *pudei-* elbújni). A *pudu-, pugu-* rövidült alakja: ld bú, **buj, buv.**

NB. Hogy a székely **buda** nem a német *Bude*-ból való, mutatja annak **bódé** alakja.

bug (galamb-bug; székely bag) - Tamil *pukk-il* (ház, menedék, gyöke: *pugu-* behatolni, belépni). De lehetne a **bog, bag** (csomó, kötés) szóval is azonosnak tartamil

buga (daganat, púp) vagy a **bog** mellékalakja vagy a **guba** fordítottja, **ld guba-cs.**

bugy- (= *bud' :* bugy-og, bugy-or-kál a víz, ki-bugy-gyan a vér || bugy-og a gyermek, székely).

Tamil *α) modu-modu* (hangutánzó szó az iváshoz: glugluglu; *modukku-modukku, modukku-modukk-en-*, *modu-modu-,* említett zajt csapni; b*) moda-moda* (az öltözék hangjának utánzata, ld **bugyogó** öltöny).

bugya (= *bud'a :* **bigye** = daganat) - Tamil *pudei* (dagadás, kerekség, golyó, ld *pudali-* gömbölyödni, *pudei-* verni, ütni: *pu-deittu k-kondiru-* dagadni, daganat keletkezik ld **agya-bugyá-l,** úgy ver, hogy **agya-bugya** támad bele).

bug-lyos = boglyas.

buj ld bú.

buja (bujál-kodik) - Tamil *muyangu-* (ölel, együttél, szorosan átölel, buján termő, növő, mandzsu *buy-e* bujálkodik)

buj-t (buj-t-og-at, | boj-t - felbújt) - Tamil *muy-arru-* (pro *muy-al-tu-* tol, felizgat, kitartóan tesz valamit: *muyarr-al* olvasata *muyaTT-al* felbújtás, izgalom).

NB. A tamil *muy-alu-* «kitart, hozzászokik» értelemben a *muy-angu-* társa, és a magyar buj-a-nak igéje volt, a melyből buj-t tárgyas ige lett.

buk-ik (helyesebb **bukk-ik,** bukk-an : esik). Tamil *pukku* (hangutánzó szó az esésre: *pukku-ppukk-en-* harmat leszáll)

buk-si (== székely **bucsi** a bucsak-ból, amaz pedig a **bog** szóból).

bulya (= buja) - Tamil *pullu-* (beleegyez, egyetért, közösül)

bunda (átálában : takaró) - Tamil *mundu* (belső öv, fehérnemű vászna a *mudu-,* fed, takar ige *n-ezeti* alakja) **bunkó** (bunkó-s bot) - Tamil *pungam* (bunkó; a bunkós vége), továbbá mandzsu *funkô-* (tuskó, darab), ld **ponk. burdé** (székely) ld **putri**

bur-ok (burkol) ld **bor-u.**

burr-og (székely erős morgás) – Tamil *murl-angu-* (hangzik, a tenger morajlik, dörög: *mur-lakku-* dobol)

busa (1. vastag-fejü, nyakas, 2. bőség, mandzsu *buśa* solk tamil *musu-* gyülekezik, mongol *busa-* ugyanaz)

busz (= szusz ; busz-ma = fölfutt, puffadt képű) - Tamil *mussu* (légzés, sóhaj,, lehelet: erő, bravúr, ld **busz-ma**: akaratos)

buta (but-ul, but-it || **fit,** fit-os : a tompa orr). Tamil *a) mottu* (kerekd, gömbalakú dolog, **bot, buti-kó;** *mottei* kopasz, borotvált fej, tompa eszköz, *m. putti* buta elme ; *m. mâdu* buta ökör) b*) mutt-an* (buta ember, butaság ; *mutta-ttanam* butaság, konokság, ld **mutuj gyök:** *muttu-* nekiütni)

NB. Fölösleges mutogatni, hogy függ össze «a bot, buta és a kopasz fej».

but-or (bugyor) - Tamil *muttu* (bútor, eszköz, tartóedény, *tattu-muttu* szatyor-butor). Mindkét részen a *batyu, motyo* **motyolék** szók társa a *mudi* (kötni, csomózni, betakarni) gyökből.

buv ld **bú**

buz-og (a fövő víz : buz-gó, buz-d-ul , felcserélve: **zobog** bezs-eg, bizs-eg | pezs-eg, pozs-og).

Tamil, *a) musu-musu* (forr a víz, cf. **mozog)** ; b*) modu-modu* (a forrás hangutánzó szava)

bú

bú- (buv-, buj : a «bele-megy» összetétel helyett való ősi ige; buv-at, buj-tat, buj-ká-1, bujdák-ol, budák-ol).

Tamil *pugu-* (belépni, megcsúszni, behatolni, lyukba belépni, *pugu-ttu-* tárgyas ige buv-at; *pu-du-* = *pugu-* s így a székely **bú-d-os** (pro bujdosik) összevont alak társa. Ide tartozik a Tamil *ve, vey* (kémkedés tkp. buj-ás, bujkálás).

bú (bú-s, bú-bánat ; **bucsa,** bucsál-ód-ik, székely) - Tamil, *ve-s-adei* (bánat, szomorúság, levertség; A gyök *bu, ve* (ég, fő) jelentésű, továbbá o*rosz pec-al* (bánat, szomorúság, gyöke: *pek, peci-* sül, fő, perzsa *paz,* török-tatár *piś-).*

bú-b (bú-ba, bó-b-ita ; **pú-p.** Tamil alapértelem: kiállóság) - Tamil *mu-ppu* (olvasata *mu-p* felsőbbség, kiállóság, gyök: *mu-* kiáll, kiemelkedik valamiből). A tamil *musuppu* (púp) a magyar **buczka-val,** a *murippu* (púp) a magyar **marj, morj** szókkal egygyökű

búcsú ld bocsán.

burj-a (burj-án, burjá-s, burján-os = gyom) - Tamil *pur-i* (fű, hiba: *puri*-yor. Gonosz, alja nép: pur-en- „nő mint a burján";*pur-bur-enru valaru-* növekedni, dagadni, fejlődni)

búsa (csiganemű állat; **púzsa, puzsu** id.) tamil *pussi* (kukac, rovar, kígyó, gyík, csúszómúszó) Ilyen mindenféle jelentésű a török-tatár *bözek* (*sümüklü bözek* = magyar **búsa).** A gyök értelme valószínűleg **mász.**

búza, tamil *possa-m* (étel) a többi alakot ld **árpa** szónál.

bü

büdü (büdük székely büdü-be szorít).

Tamil *mudukku* (sarok, zsákutca, szűk hely, zavar)

bünny-ög (székely) *munu-munu-* (mormog)

bür-ök (síp-fű, tehát az üreges, csöves növény) . Tamil *purl-ei, pur-ei* (cső, üreg, átfúrt dolog)

büsz-ke (hety-ke, ágáló, fenn-héjázó) - Tamil *mi-ń-su-* (pro *misu-* felülmúlni, lehagyni, túlnőni… fennhéjázónak, arrogánsnak lenni gyök: *mi, mis-ei, mi-su,* magasság auteur, fent)

bütü (székely valaminek buta vastagabb vége). Tamil *pid-ańgu* (valaminek az élével, a hegyével szemben lévő vége, puskatus, pásztorbot)

büty-ök (bötyök= bog | fütyök, göcs = kötés, csomó) - Tamil *a) mudi, mudissu* (csomó, kötés, izület, kapcsolódás, továbbá székely ujj bütyke, bütykös ujj, csomó a fában ld **fütyök,** fütykös bot) ; b*) muttu* (kapcsolódás, izület, gyök: *mudi, muttu-* kötni, csomózni, összekapcsolni, szinonimája *puttu-*)

büz (székely célpont, tamil *ussam* a cél felé dobott tárgy)

bű

I. **bű** (székely = piszkos, ronda, bű-ség || **pih, piha).**

Tamil *pî* (szar, szemét, állati ürülék, s ebből: *pe-lu-* szarik)

II. **bű** (bűbáj : bűv-öl tkp. bög-öz, bog-oz) - Tamil *pagattu-* (bájol, megigéz, elkápráztat, mongol *bügele-, bögele, bööle-*)

bűd-ös. Tamil *a) mudei* (bűz, hús); b*) muttei* (büdös féreg).

bűn ld **bín.**

bűz *(űz* székely bűz-ül, űz-ül, bűz-höd) - Tamil *a) usu- usal:* megromlik, megrohad, megpenészedik, büdös; b*) mossu, mossei* (birka szaga), kannada *musu-* (bűz-ül), tamil *musu* (megromlik), mandzsu *buce-* (meghalni), török-tatár *us-al* (rossz)

Csa

Csabrág (sabrág||czafrag||czaprag|| czafr-ang = takaró, ló- vagy nyereg-takaró, persza *zin-puś,* orosz *çaprak* (huzat). E szó mintája a török-tatár *jap-r-ak, zabr-ak* (gyöke: *jab-,zab-,* fed, takar), de ezen igének *cab- sab-,* sőt *cabar-alakja* is kellett, hogy legyen, mert a tamil *sappar-am* (mennyezetes ülés az elefánton stb.) szintén ide tartozik.

csacs-i. A görög-olasz eredetű «szomár, szamár» elfogadása előtt valószínűleg eme szó volt az ősi szó *i* kicsinyítővel, ld tamil *tattu-* (apró termetű ló)

csacs-og (csacs-ka) - Tamil *sassu* (zaj, tumultus, *sassadi* csattanás, keveredés, hajsza)

csad-aj (csut-aj : cserjés erdő) - Tamil *sed-i* (bokor, liget, cf. *sad-ei-* lombos ágat növeszteni; *sad-ei* sűrű, hosszú hajzat)

csah-ol- (csih-ol-) - Tamil *sakku-sakk-en-* (folyvást zajong)

csaj-b (görbeség: csajb-os, ld **csá-b**) - Tamil, *sây-* (hajolni, görbülni, kétrét görnyedni, *say'-* tárgyas alak: *sây-vu, sây-ppu* lejtő, hanyatlás, ellenérzés, eltérés, /továbbá **csáb, -** ami nem egyenes, mint**: csá-mpa/** meghajlás, hajlam, vonzódás)

csaj-ka. Lehet az oszmán *kayik* szlávos *csayka* alakja is, de lehet a mandzsu-mongol *zay-a* (egy fajta csónak) kicsinyített testvére is a **csaj** gyökből, mert a tamil *sây-* nemcsak «hajlít, görbít», hanem «hajt» (mozgásba hoz) jelentésű is.

csak elemzését, ld **csupa** alatt.

csal- (csal-fa, csal-árd, csaló-ka || **csel**) - Tamil *a) sala-m* (hazugság, csalás, ravaszság; *sala-vattei,* hiábavalóság, üres, csalárd ; *salukku* hiúság, felvágás); b) *sulugu* (eszköz, ravaszság; *sulu-gan* ravasz ember) Mongol *zal,* mandzsu *csala-* (téved, csalatkozik), továbbá török-tatár j*ala, zalan* (hazug, hazugság)

csal-ád E szót a latin família szó alapján összezavarták a **csel-éd** szóval, pedig a **család** = összesség (ld mongol *bülü* család = csapat, falka), a **cseléd** annak tagja. A tamil *kudumbam* (család) szó a *kudu-* (összegyűlni, csatlakozni, magyar **had)** ige származéka. Ezért a **család** vagy a tamil (szanszkrit) *kul-am* (gulya, család) szó változata, vagy a mongol *côl-γα,* mandzsu *ćul-γαη* (gyűlés) szóval egygyökű.

csal-án (csoll-án, csij-án székely pro csily-án). Tamil *sullu* (forróság, csípés (mint a csalán), ingerlés, tehát a **saly-og** ige gyökéből), ld tamil *kâ-n-sori* (csalán = *kâyum-sori* hév-surol), mongol *χαlαγαí* (csalán, *χala-* éget). A török-tatár *kicitkan* (csalán = viszkető). Ezért fölösleges a török-tatár *cal* (üt, ver) igéhez folyamodni.

csal-it (képzése olyan, mint pázs-it, ld ott). - Tamil *sôl-ei* (liget, erdős hely, török-tatár *cali*, mongol *salu* csáté).

csal-og-ány. Valamint **csatt-og-ány** úgy e szó is hangutánzó gyökből való, ld tamil *sal* (hangutánzó: *sallu* beszélgetés, *salar-idu-* zajt csapni)

csam-angó (kutya ütő ; a **csap** = üt ige változatából, mint a tamil *sam-m-atti* (ostor, kalapács a *sab-ukku* alak mellett)

csap- (= vág, üt, oszt, ereszt || **szab-** = vág || czab-ar = csapongó || **czaf-at** = vágat | **seb** = vágás, sértés || **seb** = vágtatás = gyorsaság).

Tamil 1. *sabukku, savukkii,* kannada *cabuku* (csapó, az ostor csapója); 2. *sapp-âni* (kéz-csapás) ; 3. *savuttu* (minta, példa, ld szab-at, szabály : *savutt-ây,* szabatosan); 4. *samm-atti* (csap-ütö, ld csamangó); 5. *sapp-en-* (sietni, ld. szaporán); 6. *sâmbu-* (ütni); 7. *sâpp-ei* (ostor) ; 8. *sippî-ttuvam* (törés, ld. **se-bezet, czaf-at)**; 9. *sippiy-an* (**szabó)**; 10. *sivv-enru* (sebesen, sebbel-lobbal, ld. siet); török-tatár *cab-cap-,* mongol *cap-ci-* (ütni, verni, vágni), mandzsu *sab-ka* („csap-ág" = vágott ág); oszmán *sapa* (bot: a csapó), tamil *'appu-*(1. csap, 2. tap-aszt, 3. gyapjú = a fedő).

csapa (székely = csipa, facsipa : csapás, csipás szem) - Tamil t*uppu* (vörös viasz, ragasztó lakk), mongol *tsabao, ćabo* (enyv)

csata (csata-pata, csete-pata: csatáz stb.) - Tamil i. *sa-n-dei* (veszekedés, csata, harc, háború, *sandei-y-idu-* csatáz, mint **göndör** = gödör); 2. *sada-budda - sada-sad-en-, sadakku-ppu-dakk-en- (*zajt csapni)

csatak (csatang: sár, piszok, csatakos = lusztos, lucskos) - Tamil *sadakk-al* (sár) *sedukku* (sár, mocsár: *sada-sadda-* megpuhul)

csatora (csatorál: zajong, veszekedik) - Tamil *sadâr-budâr-en-,* zajong, ld *sadur'-* ütni, verni, ütögetni).

csatt (csat-ol = köt, csatló-s) - Tamil 1. *sad-angam* (batyu, zár, kapocs), 2. *sattam* (keret, szabály, rend, minta, *iruppu sattam* vaspánt, ráf tkp. a kötő), mandzsu *ćada-* (összekötni), mandzsu-mongol *sad-un* (rokonság, házasság); oszmán *cat-ir-* (kapcsol, mongol *cidür, cüdür* lábbilincs), ld **köt.**

csatt-og (csattan, katt-og) - Tamil 1. *sodakku* (csattanás, kasztanyetta, gyök: *soda'),* 2. *satt-am* (zaj, hang, kiáltás), 3. *tattu-* (kopogni az ajtón, nekiütődni, oszmán *cat-, catis*); török *cat-il-da* (zajt csapni)

NB. A tamil *sattam* a szanszkrit *cab-da* (hang, zaj szóból) származtatják, csakhogy ennek nincs szanszkrit gyöke, mert a *cap* (esküdni) gyenge valami, úgy hogy a *cab-da* a turáni *csap-* (ütni, verni) gyökből származik.

csavar (csafar : török-tatár c*av-ir,* mandzsu *sibere-* forgatni) - tamil *tamar-idu-* (szúrni, fúrni), mert a fúr, szúr (török-tatár *bur*-forgat, *burji-* furu) is tkp. csavar, forgat.

csá

csá-b (hajlás, eltérés || **csá-k** görbeség ; *csák-ó* || **csá-nk** görbeség || **csá-m,** csá-moly-og = kering || **csá-mpa** görbeség stb. szók gyöke *csaj,* 1. **csaj-b -** tamil *sây-gei, sây-vu, sây-dal, sây-ttal, sây-ppu* gyöke: *sây-.*

csákija (székely cs.-csont, lólábszár csontok korcsolyául használva, cf. mongol *sagai* (játszó csont).

csámpa, ld csáb

csámpor-od-ik (székely = savany-od-ik s így a **sav** gyök nazalizált alakja, ld ott)

csáng- (cseng-, csöng-, török-tatár *can,* mandzsu *canγα* csengő, mongol *tsangina-, ćińgina-* csengeni), tamil *sangu* (kagylókürt), mert az első hangszer **csigából** állott.

csángó (czáng-ó: czánkó-z-ik) - Tamil *tangu-* (megállni, lemaradni, hátramaradni: czánkózik).

csáva (csávik = a sóska ennivaló szára) - Minthogy a **csáva-gödör** jelentés csak másodrendű: a **csáva** szót a **savany,** (tamil *savar)* gyökhöz kell számítanunk, továbbá tim-só (arab *sam)* és *timár* (csáváló).

csáv-og, ld csóka (= csávoga)

csárda Minthogy e szónak **csárdák** alakja is van : az orosz *cserdak* (padlás) szóval együtt = perzsa *câr-tak* (pro c*ahar-tak,* négy oszlopon nyugvó szín).

cse

cse-der-it pro **csen-der-ít, ld csen-.**

csek (régiesen gázló = csekély, sekély-es, sekély = a hol a víz csekély, gyök: csek-, csök-ik, nem nő, törpe marad).

Tamil *sakk-ali-* (összelapul, elterül, mint a csek, vagy sekélyes víz, továbbá török-tatár *cök-,cük-* leülepedik, lereszkedik = mongol *sök-, sögüt-* leereszkedik, törpül), tamil *tukk-uni* (kevés, csekélység), mongol *csöge-ken, csöö-ken* (kevés) mellékalakok.

csek-l-e (pro csekel-e, régiesen tőr, kelepcze) - Tamil, *sikku* (csapda, *sikk-al* öyyzefonódás, gyöke *sikku-* összefonódni), ld **szűk, csuk.**

csel ld csal

csele- (cseleked-ik) - Tamil, *sôl-i* (munka, elfoglaltság, ügy, zavar), továbbá török-tatár *kil-* csinálni, tenni) és

tamil *kul-i* (zálog)

cseléd (család-tag, szolga) - Tamil *silad-an* (szolga, társ, barát, ld szláv *cselad)*

csen- mandzsu *csen-du* (lopni), ld **csemp-es**

csenevész sanyavész, ld sanny-ad

csere cseré-1) ld **tér**

csereke (ágas-bogas, akasztórúd), ld **csórag**

cser-ep (csör-me, csörmelék, **cserep-ez-ik,** repedez, töredez) - Tamil *serippu* (törés, rombolás, gyilkosság, gyöke: *seri-,* törni, lerombolni)

cserény (csikósok s gulyások vesszősátra) tamil, szanszkrit *sarana-m,* menedék, rejtekhely, védelem, ház) **csermely (gyöke:** kesereg, csörög ige)

csete csete-paté, csata || csett-eg, -en) - Tamil *sîttu- p-putt-en-* (zajong, roppan, csetteg-pattog)

csev-eg - tamil *seppu-*(mondani, beszélni), mandzsu *zubenge* (mesélve), oszmán *zivi-lde-* (csicsereg, csacsog)

cse (cso)

cse-ál (csejál, csenál, székely csiná-1) - Tamil, *sey- (seyy-al:*csinál), kannada *key-,* mongol *ki-*)

csecs - tamil *susi* = szanszkrit *cuci* (emlő) gyök: csus - szláv *çoç-* szop)

cseka (székely disznót hívó szó), ld **disznó**

csembe = csimb-e (marhát csipkedő légy), ld. csíp

csemeg-e (édesség, nyalánkság) - Tamil *suv-ei* (íz, édesség)

csemer (csömör, csemerl-ik, csemert dör-göl) - Tamil *timir* (kábultság, merevség, bénultság, tompultság: *timir'-* bénult, tompult, megcsemerlik) Az alapértelem «tömülés, tömörülés».

csemete (1. fahajtás, 2. aprófa) - Tamil *simindu* (faszeg, bor, karó, cölöp)

I. **csemp** (csemp-és, csemp-ész) - Tamil *simbu-* (gyosran elvenni, ellopni).

II. **csemp** (csempel-őd-ik = csomóba fonódik || csepű = kócz, csep-es. Székely = kócz-os || csepéte, cseplesz, cseplye = csalit) - Tamil 1. *simbu, simb-al* (1. csapú, kenderkóc, 2. faforgács): *simb-ar, simb-â,* fojtás a puskában), 2. *tumbu* (kóc),

csen-d (csön-d) - Tamil *tani- (tani-ndu bô-;* megnyugodni, elcsendesedni)

csen-g (csen-eg : csen-d-ül) - Tamil *kin, kin-idu-* (cseng)

csep-er-ed-ik (csöpör-öd-ik : kicseperedik a vér) - tamil *kubir-idu-* (kilövell, kifakad)

cseplesz (1. sűrű csalit 2. hitvány, kis termet) - tamil *sippil-âtti,* (kicsi, kevés, csekélység)

csepp (csep-eg : csepp-en) - Tamil *tumi* (esőcsepp; *tumi-* csepeg; török-tatár *tam,* mongol *ćibigin,* mandzsu *sab-dan* (cspp *tab-tib* a csepegés hangja, továbbá szanszkrit *tip-, tep-* csepegni)

cseprő (apró cseprő), tamil *sippiram* (kicsiség, kis dolog)

csepű ld. II. **csemp.**

cser (ebben : cser-ben hagy), **ld csér.**

csereg- (csör-ög, cser-gő) - Tamil *sira-ppei* (pattogás, csattogás, **csiri-p** képzet), mongol *tsargi-,* mandzsu *carki-*(kelepel)

cserg-e, ld ser-ge.

cserje (cserjés) - tamil *mara-sserivu, serru* (cserjés ***gyöke:*** *seri-* sietős, sűrű, vastag, gyöke *seru-*), ld **sűrű**

cserpenyő (székely = serpenyő), cf. tamil *siru-bânei* (kis fazék), csiri.

csesz- (csisz-ol, dörzsöl, vakar) - Tamil *tey-* (pro *tes-*: dörzsölni, vakarni, ld **cseszle,** székely: viszketést okozó szúnyog)

cset-t-ik (= bot-lik, hebeg) - Tamil *terru (teTTu, tettu-kâl,* pjárás közen egymásba gabalyodó lábak; *terru-vây:* dadogó (száj)

csé

csécs (himlő, kanyaró) - Tamil *sissilippân* (himlő s így a török-tatár *ćećek, cicek* (virág, himlő) kölcsönzésről nem lehet szó.

csék (csök || szeg) - Oszmán *sik, cük* (pénisz); mandzsu *ćoki- ćig-le* (bedugni), tamil *siv-ɑmı* (phallus, pénisz), mongol *cüb* ugyanaz, *tamil g=v* és viszont.

csép (1. ostor 2. lapos fenyőfa hasáb, székely) - Tamil *suppi, supp-al* (apró száraz fa, apró galyy, *suppalây ppô-* kiszárad, mint egy bot: azaz az alapértelem fadarab, bot, oszmán *cöb* = tatár *ćub* és *ćub-agać* cséplő csép), mandzsu s*ubeχe* (ág, gally).

csér (= sár: csér-os; cserben hagy = sárban hagy) - Tamil, *seru* (sár: *ser-âdu-* csér-oz, sároz ; *sirumiyam,* sár, iszap, mocsok)

csésze A szláv *ćaśa, ćaś-ka* lehetett az arab-persa *káse-ból,* de a magyar szó közelebb áll a mongol *tsógö-tse* szóhoz, ennek töve pedig a **csiga** az ősi csé-sze.

csév (cső, csöv-es, csév-es) - Tamil *savanam* (csöves szár, cső, nádszél ld **csévenád)**

csi

csibe, k.-tatár *ćebeś*, mongol *sobu-n* (pro *śibayum* oiseau); mandzsu *tsibin* (fecske), tamil *sivi-du* (kicsiny dolog: *sibitt-agam* kisgyerek, minthogy a csibe is gyermek).

csid-ma (székely = csizma) - A magyar **csizma** társa az oszmán *ćizme, zsizme* s mindkettő apja a székely *csid-ma,* mert a török-tatár *ćiz-* (vonalat húz) nem a gyök. Tamil, *sôdu* (lábbeli: *sôdi-ppu* éberendezés, díszítés)

csidu (csid-kó, csit-kó, ld szekér és szeker-kó || **csí-kó** pro csit-kó) - Tamil *sittu* (kicsi, *síd-ei* visszamaradt a növekedésben), mert a tamil *kutii* (csibe, gyerek) tkp. **kicsi** jelentésű.

csiga-biga (1. földi csiga, 2. haszontalan valami, 3. sok összefont szövevényes baj). Minthogy a harmadik értelemben megfelel a tamil *sikku-p-pikku* (zavarás, akadályozás, összezavarás) ikerített szó: következik, hogy a **csiga** szó is tkp. héjába csukódó állat | ld **csuk, szűk; biga** a **bog** mása.

csigolya (nyak-csigolya «nem hátgerincz», hanem «a nyak-füzés, összekötés», mert: csigolya-fűz, csigolya vessző = kötő, fűző vessző). Tamil *sikk-am* (fonat, háló formájú zacskó, gyöke *sikku-, sikk-al,* összefűz, ráakaszt, tehát a **csiga** szóval egygyökű).

NB. A nyak-csigolya hasonló észjárást mutat a latin *cer-vix* (cer = Persa *ser,* caput (fej), *vix* pro *vinx* a *vincio* : kötő, fűző, azaz : a fejet a törzsökhöz fűző).

csiger, csügör (székely = almalé, mint az orosz *cigir,* újbor és tamil *sikkar,* toddi: pálmabor)

csik, csík (csik-asz : vékony, sovány valami, tehát csik = a vékony, vonalszerű folt; csúcs, hegy) - Tamil *sikku* (folt, szennyeződés; *sikk-am,* hegycsúcs, soványság, gyöke *sikku-* lefogy, csik-asz = szik-ár, czingár stb.

NB. A török-tatár, *cik* (szeg-ély, határ), mandzsu *tsik-in* (széle, part) szókat a **szeg** gyökhöz kell vennünk.

csikk-an (székely = ficzamodik) – A **sikk-an** ige társa.

csik-l-and- (pro csik-ol-ad, mert helyesen tárgyatlan ige; csiklandós). Valószínű a tamil *akk-il* (csiklandozás) szóval összefüggés, mert itt az *s* elesés gyakori (ld ippi = sippi, illi = silli etc.).

csikor-og - tamil *suχr-en-* (csikorog, zajt csap; török-tatár *cigir-da-).*

csi-kó ld csidu.

csill-ag (csill-og, csill-ong) - Minthogy a magyar szó alhangu: megfelel a tamil *soli'-* (csillog, ragyog, lángol) ige, amelyből való a mongol *ćol-bon* (csillag), mandzsu *culuk se-* (feltűnik, felvillan), török-tatár *jil-diz, zsol-doz* (csillag, *zson-doz),* mert *v, s, c, zs* váltakozók. A tamil *min* (csillag) a *minnu-* (csillog) szóból.

csill-ap (nom. verb. csill-ap-od-ik, csillap-ul stb.) - Tamil *sallu-* (megnyugodni, elernyedni, ld *sollal* hiány, csökkenés, mongol *ćile-* befejeződni), mandzsu *zsala-* (pihenni, alábbhagyni; *zsala-pi* abbahagyni), k.-tatár *jal, zsai* (nyugalom)

csill-at- (székely = ugrat, szöktet, tamil *tullu-* ugrani ld **dél-czeg.**

csill-e (kis erdei szekér) - tamil *sil* kerék ld **szekér**

csill-eg (mozog) a **csill-at** ige félhangú gyöke

csima (czima, csoma, tkp. csomós valami) - Tamil *simi, simei* (hajfürt, a fej tetején), ld **csomó.**

csimbók (csombók : gönyölt, csombolyított vlmi) - Tamil *simb-uri* (afejn hordott teher alá tett kerek kis párna)

I. **csin** (csino-s | csínján bánni = szépen bánni), jelentése **szépség,** - tamil *sinn-am* szépség, mongol *ćin-ek* **gyök: szín, szé-p**

II. csin, csiny (csiny-t tesz | **csing,** székely **czin-k**: bűntett) - Tamil *tin-mei* (rossz, baj, > nanmei ; *ti-ńgu,* rossz, baj, hiba, gyöke: *tí,* rossz)

csin-bin (a dolog csinja-binja: a dolog aprólékossága, finom részletei) - A tamil *sinna-binnam* (dirib-darab) ikerített szó; a *sinnam, sin* (kicsi, fiatal, gyenge, alacsony) szó társa: zsen-ge, csenevész, s mint töredék, a k.-tatár *sin-* (töredék: *san,* rész, tag) gyökre támaszkodik. A tamil *sinnam, sannam* (finomság) értelem van a magyar **csin-bin** szóban úgy, hogy az utóbbi rész csupa rim.

csing-a, csingál-, csingálódik (akaszko-dik), ld **csügg.**

csing-ér (czing-ár : sovány, száraz, csiszár || szikár) - Tamil *singu-* (lefogyni, kimerülni, csökkenni, elhasználódni) ld **szegény, szigorú** székely

csip- (szúr, fog, rag-ad: csip-esz-ked-ik, csimpesz-ked-ik || csimb-esz-ked-ik || czipe-ked-ik) - Tamil *sim-indu-* (csípni, szúrni, ujjal megérinteni; letépni; mintegy csip-int) ; mongol *ćim-ki-,* török-tatár *cim-dik,* mandzsu *jib-ge-* (a ki csipetenként eszik)

csipa = csapa.

csip-asz (csupa, csup-asz || c**zup-ér || siv-ad,** siv-at-ag pro sivad-ag, siv-ány, siv-ár, siv-ó || **sí-ma,** sí-mul) - Tamil *siv-â* (üresség, gyöke *sîvu-* reszel, gyalul, hámoz, fésül, csiszol, élesit, szeletel, *sîv-al, sîvn-dal* nom. v.).

NB. A **csupa** hiba = tamil *veram birlei* (tkp. pöre hiba) azaz : üres ; hasonlókép tamil *summ-â* (haszontalanság, hiábavalóság) ismét csak üresség (csupaszság), *summâ sollu* (csak vagy csupán szólj!)

csipe (csémp, csipő, csipő csont) - Tamil *sappei* (csípő, comb, a birka válla), mongol *sübe, sübege* a bordák alatti testtáj, tehát a lapos, sovány rész).

csipor (székely csupor) - tamil *seppu* (csupor) és *simirl* (kis doboz). Azaz a magyar szó ez utóbbi társa alakilag, az előbbi jelentésével

csir, csira (a mag kelő, növő része) - Tamil *sira-vei* (növekedés, ld sarj)

csira (= fataró, ld tamil *siri,* vulva, mert a fataró is hasonló szóból indul ki)

csiri (apró; **csiri-biri) -** Tamil, *siru, siriya* (kicsi, fiatal) *siru-varei* bagatell, kevés dolog)

csir-ke (csűr-ke) - Minthogy a tamil *kurugu* (zsengeség, fiatalság *kuru,* kicsi; *kurla* fiatal, zsenge, gyerek) tyúk jelentésű is, a magyar **csir-i** szóval egygyökű s ide vehetni a mandzsu *sor-χo* (csirke), mongol *tsur-ba* (fióka, fiatal) szókat is.

NB. A szláv *kur, kuritsa* (tyúk) szó társa a tamil *korli* (tyúk), s valószínűleg a Hunoktól lehet.

csisz (csisz-ol : csisz-ár) - Tamil *tîttu-* (fényesít, hegyez, rizst fényez) ,

csit-ri (kurtára nyirt), ld **csut-a**

csitt! ld török-tatár *isit* (hallgass)

csizma ld csidma

cso

csobb-an (csubb-an) - Tamil *toppu* (hangutánzó valamly súlyos tárgy esését utánozza: *topp-en-, topp-tipp-enru adi-,* vadul ütni, tkp. sup-sip mondva ütni). Amint észrevehetni a tamil *topp-en-* **csubb-an, supp-an,** sőt **topp-an** három alaknak lehet megfelelője.

csobolyó, - tamil *tumbalei* (tök és tök-korsó: ősi edény, ld k.-tatár. *tubal* kéreg edény).

csokmány (faragó fejsze, ld a tamil *sukkumâ-t-tadi* furkósbot első részét, mert második része *tadi* bot jelentésű, továbbá orosz *cekmar* sulyok)

csokor (cf. bok-or : csokr-os, csukr-os | **sok) -** Tamil *tokk-a* (összegyűjtött, összefogott, gyök: *togu-* egyesülni, csatlakozni, *tâgu-di* összejövetel, tömeg, halom, csomó, kéve), mongol *tsuk* (az egész), *tsuk-tsa* (halom), mandzsu *sukku* (csomó= k.-tatár *csuk),* tamil *sukkéi* (virágfözér, csillag), török-tatár *cok* (sok).

csom-boly (csomboly-it, cson-g-oly-it) - Tamil, *sumbu- (sumb-al:* visszavonul, összemegy ld. száját csongolygatja).

csomó (= rakás, kereszt, sok || **csomóta).** Tamil *summei* (kalász, rizs-csomó, rizs-kalongya; *summâdu* fejvánkos teherhordásra, ld csomóta, csimbók).

cson-ka ld **ton-ka.**

csont(os). Tamil *sand-uyir(os),* tulu *sandu* (boka), mandzsu *śantu* (állatok bokája), mongol *śando-csömüge* (combcsont). A mongol *csömüge* lehet török-tatár *kemik(os),* mandzsu *kem-in* (velőscsont), de nem **csont.**

NB. A tamil *elu-mbu,* kannada *elu-bu,* tulu *elu* (csont) eredetibb mint osztyák *luu,* vogul *lu,* finn. *luu.*

csop-or (csopor-t = csomó) - Tamil, *tôppit* (tömeg, liget, cserjés)

csor-ba - Tamil *sara-sarappu* (egyenetlen felület vagy él).

csor-da - Tamil *torlu-di* (tömeg, sokaság; *torlu* tehéncsorda; *toru* csorda, növekedés, bőség, ld **csürhe.**

csor-og (csur-og, csor-d-ul; csúr-víz: csór-va) - Tamil *sura*[1]*-* (fakad, folyik; *sori-* ömlik, esik az eső; *sôri-* nom. v. vér, eső: a csur, csurgó).

csosz- (csusz-ik, csúsz-mász) - Tamil *tottu-* (mászni, elterülni)

csó

csók (csó-kol), ld kannada, kudagu *sôku-* (érint, illet), mert a tamil *sumbi'-,* malayalam *cumbi-kka* (csókol) messze

áll, ha a miénk nem *csuvok-alakból* való. Aztán a tuda *mutti-ken* (érezni) töve = tamil *mutti* (csók).

csóka (pro csávog-a török-tatár *csauka,* mongol *csok-nuχa* csóka, mandzsu *ćakó-χa* szarka). A tamil nyelvből a *sâgu* (ördög) szót említhetni, mert a mongol *eliye* = **ülü ördög is,** s ki tudja ha nem így van-e a csóka szóval?

csóra (csór-ál || **csűr,** cs.-csavar) - Tamil *sur'-* (fogatni, görgetni).

csór-é (csőre, csur-di: csupasz, mongol *csori, csirma).*- Tamil *sirei-* (borotválni, ruhát feltűrni)

csór-ol- (a tehén tőgyét fejeskor csavarja s így a **csórál** igével egy : ilyen alapértelmű lehet a tamil *kard-, urd-* tehenet fejni).

csótán (csótány, tamil *sudavam* skarabeusz)

csót-ár (ékítmény: nyereg alá való) - Tamil *suttu-* (disziteni, aplikálni; *suttu* dísz s így a **súj-t-ás** szóval egygyökű).

csóva. E szó eredeti értelme nem «szalma stb. tekercs» mint a M. Ny. N. szótára adja, hanem «vékony, lengő karó», mert a **csóvál** (mozgat) és csóvára ütni a fejet, a **tekercs** jelentésből nem jő ki. Ezért a tamil *sav-al* (evező, kampó, horog, gyök: *savalu-* rugalmas, meghajolni)

CSÖ

csöcs = csecs

csög = **göcs** (csomó)

csök ld csék

csök-ik ld csek-ély

csölömpöl - Tamil *silambu- (silamb-al:* zajt kelt, hangzik)

csömör = csemer.

csöm-ösz-öl (=gyömöszöl=tömöszöl, tehát a **töm-** mellékalakjából). - Tamil *semmu-* v. *semm-idu- (semmid-al:*

tapaszt, tömít)

csöpörödik = töpörödik

csöpü = csepü

csőr (csör-1-, csőr-öl, csöll-, úgy mint talló pro tarló). - Tamil *sur-ei* (cső, k.-tatár *süre* cső, mongol *tsor-γo* csurgó cső ; tamil *taru- tar-kurl-al:* csörlő cső

csörcs (fülbe való csörcsölye, a malac, kecske nyakán levő gömbölyű kinövés, - tamil *kurlei* fülbevaló; rügy, pattanás)

CSŐ

cső = csév.

cső, csöh (= gyé ! gyi ! czo, czoh ! czoh-ol). Tamil *su !* (állatokat terelő szó: *sű-kkâttu-* ösztökél, buzdít)

csőcselék (apróság, apró hitvány tömeg). Tamil *susulam* (bagatell, egy semmi)

csőd-ör (monyas, hágó ló) - Tamil *kudirei* kannada etc. *kuduré* (ló, bak, lovagság, gyöke: *kudi-* ugrani, szökellni, mint magyar kuvik = csuvik). Ezek után fölösleges a német *Zelter-* (poroszkáló kanca)-hez folyamodni.

csőd-ül. Tamil *sedu (sodu:* tömeg, összejövetel)

csu

csucsor = dudor

csuk- (zár, betesz; csukód-ik, csukoló = csukló etc.) - Tamil *sikku-* (bezárva lenni, fennakadni, összefonódni, ld. **szik, szűk).**

csut-a (sut-a, csut-ak, csuti-ka : tövéből levágott kurta valami, a mi csomót képez | **csut-r-i,** csitri) - Tamil *sedu'-, sedukku-* (gyalul, simit, reszel, vág, kicsinyít: *sed-il* töredés, kis fadarab, forgács)

csut-or-a a **csucsor** és **dudor** mellékalakjából.

csú

csúcs (csücs, csücs-ök) - Tamil *sussu* (a madár csőre, csúcsos, hegyes orra, ld tamil *usi* hegye valaminek, éles hang; *usi* varrótű, *kussu* valaminek a hegye, széle)

csúf (csúf-ol) - Tamil *tuppu* (hiba, folt, piszok; mongol *tsüb* ronda, *csib-il, csüb-ül,* bűn, továbbá mandzsu *tsifa-* beken, szennyez)

csúnya - Tamil *sun-iyam* (folt, piszok, szenny, gyöke: *sun, un* hús, mert meleg vidéken a **hús** az utálat tárgya).

csúp (hegy-csúcs, tető) - Tamil *tubi* (hegytető, háztető; *tubigei* kupola, mandzsu *csob* hegytető), ld még **sipag.**

csúz (csontszaggatás) - tamil *suttet* (fogszuvasodás, féregjárat, romlás)

CSÜ

csücsör-ke 1. dudor.

csügg, csüng (csügg-ed, csügg-esz-t | csük-ör-ög, **csinga,** függelék, csingál-ód-ik) - Tamil 1. *tungu-* kannada *tugu-* (függ, lóg, egyensúlyoz, alszik, szundít; lusta, elhervad, elgyengül; *tukku-* tárgyas alak), 2. *tongu-* ugyanaz, 3. *sôg-â'-* (elszomorodni, bánkódni, elharvadni), mandzsu *ćuku-* (hanyag, elbágyad, hajlik)

csül-ök (csülk 1. gömbölyű csont vagy csontdarab, amellyel játszanak, 2. hasított köröm, 3. a kötél karikás vége).

Tamil 1. *silli* (kis darab, töredék; kerék, kör, lyuk, láncszem), 2. *sillu* (kis korong, dobókorong: *kudirei- ssillu,* dobókorong, tkp. ló vagy csődör-csülök, gyöke: *sil),* ld **szilánk.**

csür-he (csőcselék, sereg) - Tamil *kurlu, kurumal* (tömeg, gyülekezet, sereg)

csür-ök (gömbölyű csúcsos hegy: csürk-ös tető) - Tamil *kuru-* (élesít; hegyes, éles: *kurug-ei* nom. v.).

csű

csűg (székely csontdarab, játszócsont; a vadtól megölt marhán a tett helyen maradt izikje) - Tamil, *sôgu* (golyó, gombolyag, labda, comb)

csűr- l. csóra

csűr (csűrösdi, csűrös játék, a csűrös játéknál a kör közepén lévő lyuk = csűr) - Tamil *kurli* (árok, lyuk, üreg, pince)

Cza

czab-ár (csapongó, czabér, czab-ol = csapong a **csap-** szab-igék harmadik társából).

czafa (czaf-at: ringy, rongy, tehát a **csap, szab,** vagdal, ige társa || **czaf-os** a «tap» (tapad) mellékalakja).

czafrag (czafrang : eredetileg a **csabrág** szóval azonos, s mert ez rojtos szokott lenni, rojt, sallang értelmű: **czaprag)**

czakó (= gólya) ld tamil *sôngu* (gém)

czamm-og (kammog) - Tamil *samm-iyam* (egy fajta tánc, ld magyar kuttog, tamil *kuttu* tán ez).

czandi (kis szajha) - tamil *sandi* (konok, morcos, szégyentelen, csökönyös

czá

czápány (székely gyomor-burok) - Tamil, *savvu* (hártya). A magyar hosszúhangzónak igen sokszor két mássalhangzó felel meg.

cze

czele-bula (székely = czele-czula) – Tamil *silla-bollam* (töredék, törmelék, *sillam* darab), ld**szilánk**

czedele (székely térdig érő szűr) - Tamil *sittal* (vászon, öltözék)

czé

czéda (kicsapongó : czédál-kodik) - Tamil *sittet* (hitvány, értéktelen ember/nő)

czi

cziba (czibá-l | *czimbá-l,* czimb-esz-ked-ik | **czipá-l) -** Tamil 1. *simbu- (simb-al*: húzni, cibálni) 2. *sipp-il-âttu* (bosszúság, zavar)

czibaklik pro **bicsaklik, ld ficz-**

czibere (czibre, k.-tatár *csüpre,* seprő, élesztő, kovász s így a **csip-ős** vagy **sava** gyökből való).

czicz-o-ma (cziczomáz) - Tamil ti*ttu-* (írni, festeni, rajzolni, cf. mandzsu *zizsu-* írni, rajzooni, török-tatár *csiz-).*

czika (1. csira, a mag hajtása 2. a villám sugara: cziká-zik || **czig-ony, szigony,** mint a több czikáju, sugáru szúró eszköz) - Tamil 1. *sigam, sig-ei* (hajtincs, taréj, hegye valaminek, faág sugár, láng) 2. *sigar-am* (hegytető, fej, valami teteje, ld. sugár) Mandzsu *sika* (sörény) *tsik-za-la* (czikáz-ik, csírázik)

czikk (czikk-ely, cf. szak) - Tamil *sukku, sukk-al* (kis darab, részecske, kicsinység, ld. **csek-ély)**

czimbál, czimbesz-kedik ld cziba

czimbor-a (társ, pajtás) - tamil *tombar-am* közös étkezés, *tombara-kkâran* asztaltárs, s ez a sok csűrés csavarásnál valószínűbb)

czimp-a (orrcimpa, fülcimpa, azaz az orrnak, fülnek cibálható része s így a **czipa** tamulos n-ezett alakja)

czin (czini-czini, czincz-og, czin-eg | zen-eg, zeng) - Tamil *tinn-en-* (vibrálni, hangzani, ahogy a húrok megszólalnak; *timi-timiy-en-* a cintányér szól)

czing-ár ld **csingér**

czip-el (czep-el) - Tam *suma-* (vinni, támasztani, *su-mappu* súly, teher), tulu *tumbu-,* malayalam *cuma-kku-, tumm-uga,* viselni)

czipó (1. pup, csomó, 2. kis gömbölyű kenyér) - Tamil *sippam* (batyu, bugyor, továbbá oszmán *top*)

czir- (czirog-at, czirogá-1 : kézzel húzogat). Tamil *sîr-am* (1. vonal, levél 2.eke, a mi vonalat húz; *sîr-agam* (a cirógatott mag, a vonalakkal bíró, aminő a kömény magva); *sîr-âdu-, sir-âttu-* (cirógat), mongol *csire-* (húz, von: csir-γa, a vonszoló = szánka), török-tatár *sür-* (czipel, vonszol) = mongol *śire-* (vonszol, húz)

NB. Dr. GUNDERT helyesen kimutatta, hogy a szanszkrit j*îr-aka* (kömény) a föntebbi tamil szó ferdítése.

czirák (sarjadék) ld **csira**

czir-ka (czirká-1, székely = irkál, firkál) - Tamil *kîrukku- (kirukk-al:* firkál), továbbá **karcz, kercz**

czir-om (czirm-os, czirm-ol || szurm-os) - Ha a **kor-om** szó lágyulása volna, akkor tamil *kurlâm-bâni* (feketeség), de az is lehet, hogy a **czir** gyökből való

cziv (cziv-ód-ik, cziv-ak-od-ik) - Tamil *sivanu-* (kever, közeledik, küzd)

czo

czo (czoh-ol) = *cső.*

czob-ók (czub-ók, székely = czom, czomb, czopák) - Tamil *kav-ân* (comb, czob-ák). A hason -jelentésü tamil *todei, tudei (kurańgu*) tkp. **ducz.** A k.-tat. *bot* (comb) és *bot-ak* (faág) ugyanaz, mert a két comb csakugyan a törzs ágai s ilyen észjárásúnak látszik a tamil *kav-ân* (comb) és *kavvu* (ikes ág, székely = villás ág), továbá tamil *kombu* (faág)

czoczi (malac, ld török-tatár *cozuk,* tamil *sisu,* gyerek, állat kölyke = szanszkrit *çiçu,* gyöke *ci* növekedni), ld **disznó**

czom = czomb - Tamil, *tom-mei* (vastag valami)

czondra = czundora

czö

czök (szerződés felbontása után járó pénzbírság, ld török-tatár *sök-* fölbont, magyar **szak-ad** és tamil *sug-iru-,* feloszlik, szétvág)

czöv-ek - Tamil *siv-am, siv-agam* (cövek, amihez a teheneket kötik, továbbá török-tatár *civi* szeg, kis czövek, a mongol *csüb* értelmét, 1. a **csék** szónál)

czők (székely: a kovász egy neme, tkp. savanyító) - Tamil, *tuv-ei* (savanyú/csípős étel; *tuv-ei-* megalszik (tej, vér), ld *tuv-ar* = *suv-ar,* magyar **sav-any)**

czu

I. **czula** (1. czele-czula, **czele-bula,** 2. ringyó, szajha) - tamil *sill-ei,* romlott nő - a gyök egy).

II. **czula** (kis zsák) - tamil *sôli, sôli-gei,* zseb, koldustarisznya)

czul-ák (karó), tamil *sulikku* (vándorbot, gyöke *sul,* vékony, keskeny, ld **szulák)**

czun-d-or-a (czondra : rongy) - A mongol *śin-d-ara-* (törik, romlik, szakad, szűnik) első töve a mandzsu *sun-te-* (rombolni); ez összefügg a tamil *tun-du* (töredék, rongy, tehát czund-or-a) képzettel gyöke *tuni),* ld **cson-ka**

czup-og (czupp-an) - Tamil 1. *suppu-* (szopik, nyal, csókol), 2. *sumbi-* (csókol, nyal, …illetlen szó), ld **szop, szip.**

Da

dacz (dacz-os, dacz-ol: ellenez, szembe száll, akadályoz) - Tamil i. *tadu-* (megakadályoz, megtilt, *tadu-badei* védekező fegyver), 2. *tattu- (tatt-al:* nem engedelmeskedik, visszautasít, ellentmond, megakadályoz)

NB. A német *Trotz-ból* trucc és trucc-ol lett és nem dacz, a melynek testvére a következő.

dacz-og- (döcz-ög: akadoz, ütközik) - Tamil *tudukku-* (meglök, nekimegy, megbotlik. Szinonimája *tadu-, tadańgu, tadakku),*ld **toty-og, töty-ög,** és **zöty-ög**

dada - tamil *tâdi* (dajka, dada = ? szanszkrit *dhâtri?)*

dad-og (= ebeg, hebeg) - Tamil *tada-dada-* (dadog, gyügyög; inog, egyensúlyoz, továbbá mongol *tatayoli,* dadogó)

dag-ad- (deg-ed, deg-esz stb.) E gyök mása a tamil nyelvben csak a *taga-du* (degeszesség, tömöttség) és *tokk-adam* (dagasztás, gyúrás) szókban van meg, mert a *tung-am* (magasság, emelkedés, nagyság, csúcs) a szanszkrit nyelvvel közös; még egy másik tamil alak látható **tűgy** szónál, mandzsu *dek-de-* (emelkedik; *dok-do-χoη*

magas, büszke), mongol *deg-dei, dög-döi-* mongol *tak,* török-tatár *dayı, tayı, tau* (hegy)

dajka (dajká-1). Tamil *tây* (anya. . . *tây-ssi* szoptató nő, anya vagy dajka), mandzsu *tai-tai* (anya)

dal (dal-ol). Tamil *ôl-âttu-, tâl-âttu-* (bölcsődal, az ősi dal)

dali = deli.

I. dana (= dal). A tamil *toni* (zaj, hang) szót a szanszkrit *dhvana, dhvani* alakból származtatják, de akkor a magyar don-g, dön-g stb. is onnan kellene kicsikarni. A mongol *don, dun* «hang és dal» jelentésű s *dô-dôl* tkp. hangot hangoztat (dalol, dúdol)

II. **dana** (ördög, rossz szellem) - tamil szanszkrit *Danu,* a *Dânavar* démonok anyja

dancs (rondaság), cf. tamil *tańs-am* (szegénység, alacsonyság)

dan-dár nem a franczia «étandard», hanem a perzsa *dum-dâr* (fark-tartó = utócsapat) szóból való

dara (dar-ab, dir-ib-dar-ab) - Tamil *tari, tari-ppu* (vágás: *taripp-un-* szétdarabolva, megcsokítva gyöke *tari'*-vágni, szeletelni, csonkítani, széthasítani), cf. **dar-ék, tar-ol.**

dar-ak (dar-ék, der-ék : a test felezése, közepe) - Tamil, *tari-gei* (vágás, csonkolás: *tarikkei, tari'-* couper). Hogy a **darék** a test vágata, felezése, mutatja a tamil *ar-ei* (fele, a test közepe, vese), a mely az *ar-i-* (vágni, szelni, török-tatár *J-ar-)* igéből való; továbbá a török-tatár ***bił,*** *bel,* mongol *bel-küsü* (darék, derék-kötés) a *bül-, böl-,* mandzsu *bilu-* (feldarabolni) igéből. Ide vehetjük a tamil *tari* (oszlop, karó)

dar-ázs (pro dará-s) Hogy ez állat nem rezgő, dongó hangjától kapta nevét mutatja a tamil *kulavi* (gyilokkal, fulánkkal biró), török-tatár *ari* (tamil *aru* hegy, él, szúró), mongol *züge* (méh = tűvel biró) és ebből *duraki züge* (darás-méh). A *duraki* rész azonosnak látszik a k.-tatár t*öklö tura* (szőrös vagy poszméh) második részével, a melyeket a magyar *tur-* (szúr, fur) gyökre vihetni.

darócz (durva, vastag szövet) - tamil *tarusu* sűrűn szőtt anyag.

dá

dán-ga (dán-gá-1, székely = valakit különösen kedvel: gondoz) - Tamil *tangu-* (vinni, támogatni, segíteni, őrizni, védeni)

dán-om (din-om- dán-om) - Tulu *tân-ku-*(etet, cf. tamil *tân-i-* megtöm) Valószínűbb azonban, hogy az előbbi igével egygyökű s így a tamil *tâng-u-, tańg-al* ide való.

dávorik (dávorik-ol, dübör-ög) - Tamil *tamari"-*, (zajong, visszhangzik *tamari-kkei, tamari-ttal* nom. v.).

de

ded-er-eg (= dider-eg) - Tamil *tattar-am* (resztekés, remegés, zuhanás, sietség), török-tatár *titre-* = mongol c*icere-.*

deli (dali, dali-a: kitűnő, fénylő, ld **dél, -del) -** Tamil *teli* (csillogó, fényes, világos, gyöke *tel, ten*)

den-evér - Minthogy e szó «bőr-egér, bőr-madár» jelentésű, hiában keresgetni a török-tatár *tön, tün* (éj) szóban, mert valószínű, hogy e szó első része = tamil *tanu* (bőr), a második pedig = **egér.** A tamil *turiṅs-il* és *tiriṅs-il* (denevér) a **tiri-**(téringez) igéből vélik származottnak?

der (derű, der-eng, der-ül, der-ít, továbbá **ter-ül) -** Tamil 1. *ter-i-* (tűnik, ismert, látott, világos, nyilvánvaló 2. választani, ismerni, tudni, látni *teri-vi-,* figyelmeztetni, tudatni, megvilágítani 2. *ter-ulu-* (kivilágosodik, világos, nyilvánvaló: *teru-ttu-,* világítani, tudatni, meggyőni, vígasztalni), továbbá mandzsu *derse-,*mongol *dör-ni* (ragyog).

NB. Hogy a **derűl,** a **terűl, tárul** rokona, mutatja a kannada *teri-* kinyitni) s a tamil *teri-* (választ) jelentése, mert a «válasz-t», **nyit, terit** értelmű, tkp. szórva, terítve vesz.

dere-s (pad-féle, mandzsu *dere-tu,* hosszú asztal gyöke: **ter-ül)**

derék = darák.

der-m-ed (pro der-em-ed, úgy mint fut, fut-am-od) - Tamil *teru-* (1. erősödik, vígasztalódik, bátorodik, mereved-ik, dermed, 2. világossá válik - az alapértelem «erősség», ld tamil *ur-ei* (megalvad) et *uru-di* (szilárdság), továbbá mongol *dâra-* (fagyni)

der-ga (dergá-1, dorgá-1) - Tamil *teli-* (megszid, dörmög, zajong, hangzik *terli-kkei, terli-ttal* nom. v.), ld **dör-ög**

dé

I. **déd** (déd-eg, déd-el-eg, déd-el-get, ld **éd) -** Tamil **titti'-** (kedveskedik: *titti-kkei,titti-ttal, titti-ppu* nom. verb. *títtippa ssollu-* hízeleg, hajbókol, dédeleg), valamint török-tatár *tat* (édesség)

II. **déd** (déd-ős, déd-apa) - A tamil *mú-dâdei* (nagyapa, ős) második része lehet szanszkrit *dhâtâ,* (nagyapa), de a -magyar **déd,** orosz *died* (nagyapa), oszmán **dede** (ős) szók gyöke a mongol *dędu, dęde* (magas, kitűnő)

dél *(* del-el) - A tamil nyelvben a **dél** mint «napközép» *pag-al* (fény, ragyogás, nap, dél mint napszak) szóval fejeztetik ki (gyöke: *pagu,* vág, oszt). A **dél-szak** (mint égtáj): *ten* (dél, ellentét, találkozás), amelyet a *tel, ten* (világos, átlátszó) társának tartanak, mert a nap ottlétekor van a legnagyobb világosság. Minthogy a mandzsu

dul-in, mongol *dűli* (közép, fél, dél, éjfél) jelentésű szó a török-tatár *til-, tel-*(vág, oszt) gyökre megy; de a mongol *üde,* finn *ete-lâ* egygyökű a tamil *ed-ir* (ellentét, előtt, szemben) szóval.

dél-czeg (pro dél-teg : pajkos, ugráló, stb.). A székely **csill-at** (cs'ill-at = ugrat)-nál említett tamil *tullu-* (ugrani, szökkenti, eleven, mozgékony, duhaj, féktelen) igéből van: *tullu-p-pussi* (bolha = délczeg bogár). Ennek van *tel-gu* és *tellu-p-pussi* alakja is, ami a **dél-czeg** szóval egy. A mongol düüli-le pro *degüli-le-* s így a **szök** gyökhöz tartozik.

dér (der-es*)* ld **der-med**

dészű (székely = tüsző, gyűszű, **ld tüsző**

dév-aj (pajkos, bohócz, ld a **tév-ely gyököt)**

dézsa - A tamil *tarli* (köcsög, szélesszájú agyagedény: *tayir-ttârli* aludttejes edény; *tayir-gadei-ttârli,* tkp. tej-kotró dézsa) szó vidékies kiejtéssel *tarlzsi* és *tázsi.*

di

did-er-eg, ld. deder-eg.

dilló (székely dölle: bolond, török-tatár *deli, tile,* mandzsu *dul-ba,* ostoba, továbbá tamil *tell-â* kiseszű).

din-om (din-om-dán-om : eszem-iszom). Tamil, *tin-* (enni, *tinn-al, tînt, tîn* nom. v. élelem, lakoma). A második rész egy hasonjelentésű betűrím). Ezen ige korában az **ivás** még nem játszott nagy szerepet.

dinye (ld orosz *dinia*), mandzsu *duńg-a,*. ujgur *dinje*. Ezek egyikét sem lehet a perzsa *hinduane* (indiai növény: dinye) szóval azonosítani csűrés csavarás nélkül. A tamil *komm-atti* (dinnye) a **gomoly** gyökéhez tartozik.

dió (divó, gyivó) - Az oszmán zseviz = arab zsauz, ennek eredetije a tamil *sivassi* (szerecsendió), a magyar szó pedig megfelel a tamil *siva-gam* (szerecsendió) alaknak. A gyök **siv-** = **suv-ei'-** (enni, ízlelni) !

dirib ld dara-b

disznó (disznyó)-. E szót a török-tatár *donuz,* oszmán *domuz* szókból úgy akarják megfejteni, hogy ebből csinálnak csuvas *sis-na* alakot s ebből *tisna-t ???.* Csakhogy a csuvas *siśna* közelebb áll az orosz *ćuś-ka* (malac) szóhoz, ez pedig árja, ld a latin *sus,* gör. *sys)* szanszkrit *sisu-ka* (delfin, fóka). Ide való a székely *cse-ka* (disznót hivó szó). A tamil *pan-ri* (disznó) szót a *pal* (fog) szóból származtatják agyaros volta miatt, a *pôrl-mugam* (disznó) tkp. *fúró* (túró) *pofa.* Ezért a magyar szó a török-tatár *tiś* (fog) vagy *tis-* (lyukaszt) gyökre vihető. Különben sem a Hunok, sem a Mogerek nem jöttek az Al-Volgához disznó-csordát terelve, ez bizonyos.

div- (div-at, div-ás, div-ály, div-ány: teljesség, bőség) - Tamil 1. *tev-ulu-* (bővében lenni, növekedni, növelni; *tevu-ttu-,* megtölteni, tölteni, tömni, nyomni: *tev-uttu,* teljesség, töltöttség), 2. *tiv-alu-, tuv-ahi-* (megtelni, tele lenni, bővében lenni). Kannada *tívu-* (tölteni; *tîv-isu-* töltetni)

di

dics (dicső, dicsér : mongol *de-zsi* mandzsu *de-zsi,*kitűnő, a legjobb a *de* gyökből*).*

díj (díj-az: szanszkrit *deya,* adomány, adományozásra alkalmas tárgy)

dísz (dísz-es, dísz-it, dísz-1-ik) - Tamil *tai-y-al* (dísz, szépség, gyöke: *tai-* díszíteni; az alakra nézve, mint *kai = kéz)*

do

dob- (tob-, dobál) - Tamil *tuvu, tu- (tu-val* terjeszteni, szétszórni)

dob (dob-os, dob-og, dob-ol | **döb-ög,** döbben, döb-ör-ög | **düb-ör-ög) -**Tamil 1. *tappu* (egy fajta dob: *tapp-adi'-* dobot üt) 2. *tuv-ei*[1]- (dobolni, zajt csapni, hangszeren játszani) 3. *tamukku* (olyan dob, amivel kidobolják a híreket). Az oszmán *dav-ul* (dob) = tamil *tavil* (dob)

dob-asz (dab-asz, domasz: dagadt, kövér) - Tamil *topp-ei* (bendő, pocak, gennyes pattanás, dabró-cz, dobró-cz pro dabar-cz, feldagadt puha kövérség, dobasz, damasz, has).

dob-osz (skatulya: tamil *dappi,* kits doboz), lf **dob.**

dobz-ód-ik (pro dob-oz-ódik || tobzód-ik, tobzódó) - Tamil *tuvvu- (tuvvu-dal :* enni, élvezni, ízlelni, érezni)

dol-og (dolg-oz-ik).

A tamil *torl-íl* (alkalmazás, hivatal, funkció, mesterség, művészet, munka, cselekedet etc.) névszót a *torlu-* (szolgálni, csodálni, imádni) igétől nem választhatni el; ennek *torlu-gei, torlu-dal* nom. v. alakjából az első egészen megfelel a **dolog** szónak s így a szláv *dolg* (feladat, adósság) szóból való kölcsönzés fölösleges.

domb (domb-os, domb-oru stb.) - A tamul nyelvből az átvitt értelmű *damb-an, idamb-am* (hencegés, pompa, nagyság, kiválóság, ld domb-ér-oz) alak vehető ide, amely az *idumbu* (magasság, fennhéjázás, büszkeség, továbbá mandzsu *daba-n* hegy és *daba-li* felvágás szóval egy gyöknek látszik, valamint mandzsu *dabara* (hegy), mongol *dobo, dobotsak* (domb: *dobord* domború)

domó (púp, dudorodás, cf. **damasz, dabasz) -** Tamil *tommei* (vastag, duzzadt valami). Ennek változata a **czom, czomb**

dong-a (hajlott, hajlás, görbület) - Tamil *tońgu* (hajlat), kannada *dońku* (hajlotthátú)

doromb (doromb-ol a tűz stb. székely) - Tamil *tarlambu- (tarlamb-al :* hangzani, hangot adni)

dor-ong (durung : gömbölyű fa, bot) - Tamil, *tiratsi* (kerekség, oszlop; *tirattu* kerek dolog, gyöke *tir-a lu-,* kerekedni, *turu-mu-* ld. magyar *dor-h-ol,* hengerel).

dor-osz-ol- (dörösz-öl, dörg-öl, dörzs-öl) - Tamil *turu-vu-* (kapar, reszel: *turu-dei,* viszketés, a dörzsölni való),

mongol *tür-ki-, tür-ci-* (dörzsök)

dö

döbb-en (döb-ög, düb-ög, döb-ör-ög, 1. **dob)**

döb-ön = bödön ld bodon

döcz-ög = dacz-og.

död-ög = dad-og.

döf- (döf-őd, düf-öd).

A kannada *tivi-* (átszúrni: *tibbi-polige*: varrás, döfés) alaknak a tamil *tuppu* (fegyver, szerszám; *tupp-uli,* fegyvertár, azaz a döfőszerek).

döl-f (nom. v. dölf-ös).

Bármi legyen a szó alapértelme, egygyökű a következő tamil szóval: *tulukk-i* (fontoskodó, nagyképű, felvágós nő: *tulukk-an* beképzelt, gyöke *tulu-kku-,* rázni, keverni, *tulukki tulukki nada-,* büszkén járni), továbbá mongol *dol-g-in*, török-tatár *dal-γα* (hullám)

dön-g- (pro dön-ög, döng-et) - Tamil *tunukk-am* (félelem, belső hang, gyök: *tun-uńgu-,* félni, zavarni, továbbá **döb-ög** = dob-og és **döbb-en** = megijed).

dör-ög- (dör-g-et ; **dör-öng,** dör-öng-öz) - Tamil *tarl-ańgu-* (hangzik, hangot adni), mongol *dor-gi-,* mandzsu *dur-ge-*(hangzani)

dörök- (dörök-öl, székely = töm, tele gyúr; dörökölő pálca a malomban) . Tamil *turukk-al* (nom. v. *turu-*: belegyömöszöl egy dobozba, megtölt, töm)

dör-zs-öl = dor-osz-ol-.

Dő

dől-, dűl- (pro : *döv-ül:* dőj-t, dűj-t pro: dől-t stb. | **dön-t,** pro *dől-t;* dől-ing dől-ed- **dölled** stb.)

Tamil *tiv-alu-, tuv-alu-* (rugalmas, mozgékony, gyenge: dőlni, elernyedni, elgyengülni: *tuva-ttu-* pro *tuval-tu-:* hajlítani, rázni, tönkretenni. Mellékalak: *tuvalu-* (sietni, mint: **dől a** nép, **dől az eső)** ; *talaru-, tall-âdu* (ingadozni, megingani rázódik, sürgölődik)

dőre (bolond, kerge).

Tamil *teru-maru-* (szédülni: teru + *maru-* forog).

dőzs-öl ld a dús gyöknél

du

ducz (1. zömök, vaskos valami pl. fadarab, támasz, 2. dudor, púp s így a **duz, dud** gyök testvére).

Tamil 1. *tadi* (fütykös, bot, pénisz, gyök: *tad-i'-,* elhízni, megerősödni, súlyt nyomni duzz-adni; *taditta* nagy és kövér, vastag, kannada *datta,* bot), 2. *tud-ei, todei* (comb tkp. a **ducz**: *tuttu,* duc-os, mert *tuttu-k-kôl,* kis fütykös, rövid bot)

dudor (tkp. magasság, csucs-or, csucsor : dudor-od-ik = csucsor-od-ik) - Tamil *tudi* (ajak = török-tatár *dud-ak,* dob tkp. a dudoros), mert az edény ajka nálunk is **csücsörke.**

dudu (öreg anya, k.-tatár *tuta, tütä* = tamil *tattei,* 1. papagáj, oszmán *dudu,* 2. nővér

duka (duká-1, székely illik, kijár) - Tamil, *takku- (takk-al:* tartozik valahová, tulajdonává válik, illdomos, szinonimája: *tagú-, tag-αl)*

dulló (székely főnök, vezető) - E szót a M. Ny. N. szótára a **dúló** (megdúló) szóval akarja megfejteni; azonban a székelyeknél a **dulló** nem volt adógyűjtő. Nagy Géza a régi **Gyula** hivatal névvel egynek veszi s a török-tatár j*ilau* szóval akarja értelmezni. Csakhogy *jilau,* török-tatár alak «gyűjtő» értelemben lehetetlen, mert *jij-* vagy *jtu-* tárgyas ige = gyűjt, s ebből tárgyatlan és szenvedő alak: *jij-il,* ez pedig gyűlő, gyűlés s nem «gyűjtő» jelentésű volna. Ezért a **dulló** szó nézetem szerint a mongol *tolo-γαí* (fő, valamint mandzsu *tulu* : előrész), tamil *tal-ei* (fej, fő, főnök, előljáró, hatalmasság, valamint *taleivan,* főnök, előljáró) szó maradványa.

dunda (dund-i : zömök, tömzsö) - Tamil *tunru- tundu- :* összenyomott, vastag *tunnu-,* tele lenni, tolongani)

dura (durá-1 || **dur-cza,** keménység, kemény rész | **dur-va** kemény, mongol *duri-γo* kemény, mandzsu *dura-* merev, tamil *turu-v-am,* szilárdság, keménység, tartósság, gyök: török-tatár *tur-, tor-, dur-* megállni)

dur-og (durr-an) - Tamil *turl-ani* (zaj, hang)

duv-ad (= kuv-ad == a héj, takaró leválik: duvasz-t= kuvaszt **duv gyök,** szinonimája **tok) -** Tamil *tavidu* (a magnak duvaszkája, takarója)

duz (duz-os, duzz-ad : dagad, puffad) - Tamil *tud-i-* (növekedni, erőlködni, megrezzen, a szív hevesen ver, *tudukku,* megátalkodottság, arcátlanság, rosszindulat). Azaz a tamil ige a **duz** mellett még a **buz, bez** igék értelmét is birja.

Dú

dúd-a. Orosz *duda, dud-ka*, oszmán *düd-ük* (síp, pikula), tamil *titt-i* (furulya). Ha e hangszer a «fuvástól» vette nevét: akkor vagy az orosz *duyu* (fuvok*)* vagy a hosszú hangzó miatt t-veszteséget mutató tamil *ídu-* (fúj a szél,

fújja a hangszert) igét vehetni alapul, ld még **tüdő**

dúg- (el-, be-, meg-dúg) - Tamil *tekku-* (teletölt, mint: dúgtig eszik, gáttal megállitani a vizet, megdug, megakadályoz *tengu-).*

NB. A mandzsu *tuko-* (beledug), török-tatár *tika-*(betöm), mongol *tag-la-* mind rövid hangzókkal birnak, de a magyar **dúg** határozottan hosszúval.

dúl- (meg-, föl-dúl) - Tamil *tulei-,tolei-* (befejezni, elrontani, elveszejteni, eltávolítani, tönkretenni)

dú-s - Tamil *tug-am* (gazdagság), kud. *du-ta* (sok), k.-tatár **daü** (bő, nagy, tág).

Dű

Düh - tamil *tâ* (gyűlölet, erő, vad ember, továbbá **tű-z)**

dsi

dsida - Mongol *zsida,* mandzsu *gida* (lándzsa), ld tamil *îtti, yîtti* (lándzsa)

dsiger = zsiger Oszmán **jiger** (máj, tüdő), tamil *îr-al, yir-al* (pro *igir-al?* Máj, tüdő, vese)

e

e e-z) A mongol *e-ne, ere,* mandzsu **e** daczára eredetileg **i** (il-y, itt, így), ld i.

e (= *é!* vagy hé !) Tamil indulatszó, meglepetés, megvetés kifejezésére, hívószó

e (= *e :* nyomosító szó, tamil is).

ecs-el- gerebencz, fésül) Ha a göcseji **ekecs-el** azonos jelentésű, ez volna az eredeti alak s a tamil *ehgu*-(gyapjút fésülni) igével azonos.

edény - Tamil *ettan-am, yattanam,iyattanam* (eszköz, tartóedény, ld török-tatár *et-, it*- csinálni)

e-f-felé, tamil *i-p-pâle,* ld **i** és **fél**

egér (eger-ész-) - Tamil *agarl-ân* (patkányfajta, gyök: *agarlu*- keresztez)

eh (eh-es, eh-ez, eh-ül, székely || **éh,** éh-gyomor = üres gyomor, éh-ség = üresség) - Tamil *ak-gu-, aχ-gu*- (hiányzik, fogy, rövidül; mandzsu *ak-ó* , nincs, hiányzik, mongol *üg-ei*, török-tatár *J-uk, j-ok* nincs). Hogy az **eh** = ür, mutatja a mongol *χôsun* (éhes tkp. üres), mandzsu *uru*- (éhezni, ld magyar űr). Tehát az **ev** gyökkel csak annyiban függhet össze, hogy a **meg-esz** = megsemmisít.

ejnye! Tamil *enné!*

ej-t (pro *es-j,* ld **es**

ek-e (kannada *n-ega-lu,* tamil *sâgu-badi,* eke-, szántó dolog)

I. **el** el innen, el a tengerhez !) Ezen igekötőnek a tamil nyelvben az *agala* (messze, távol) és **vilagi** (u.az) gerundiumok felelnek meg, pl. *agala p-pó ! = vilagi-p-pô !* (el-menj innen !) *agala ssey*- (távolodni, tkp. el-csinál; *agala itillu-,* eláll = távolabb áll)

II. **el** elő, előre, eleve, el-ső) - Tamil 1. *elave* (elől, előtte, inkább; e*la !* előre ! bíztató szó); 2. *oll-ei* (sietség, sebesség, régi kor); mongol *ül-ge* (előrész: *elön-tsek,* előkor, ősi, *elöntsek, eke,* ősanya); mandzsu zs-*ule-χe* (előbb:

zsul-ge elébb, régi, régiség); *zsuleri* elől = török-tatár *ilerü*)

NB. A török-tatár *al-di* (*al-t,* alsó rész) *ilk* (első) azt gyaníttatja, hogy az alapértelem al, tő ami kezdet, egyszer «fiatal, kicsi», máskor pedig «régi, ős, nagy, akár a tamil *ila* (fiatal, zsenge) és *ílα-gadi* (ház elő-oldala)

eleven ld. **él**

elég (elég-ség) E melléknév társa a mandzsu *eleχe* (jóllakott, elégedett, gyöke *ele*-tölteni, kielégíteni, elégséges), mongol *el-bek* (elég). Azonban a mandzsu ige összefügghet a tamil *el-vei* (határ) szó gyökével.

ellen (ellen-ez, ellen-ség) A tamul-féle nyelvekben az *al* gyök valaminek ellenkezőjét, az *il* pedig hiányt mutat ; innen tamil *all-âkku*- (ellenez), kannada *alladavanu* (ellenség), a tamil *illâr* (ellenség) az *il* gyökből való, továbbá mongol *ülü,* tamil *alla* (nem az).

ell-ik - **él, ele** gyökből lehet, mert a tamil *uy-ir'*- ellik, gyöke *uy-ir* élet)

el-me (elmél-kedik) - Tamil *ala-vei* (mérce, ítélet alapja, ismeret, gyöke *'ala'*- mérni, meghatározni). A tamil *ul-am* (elme) tkp. a **bel** gyökképzete.

elv (*víz* elve, erdő elve; a víz elvére megy, székely a víz túleső részére) - Tamil 1. *el-gei, el-vei, ell-ei* (a határ ameddig valami terjed, továbbá *ala-vu,* kiterjedés, mérce, határ gyöke *ala'-,* mérni). Aminek a határánál vagyunk, azon tul vagyunk.

em (em-ik; **eme** = mongol *eme,* nőstény; em-lő | továbbá em-ész-t) - Tamil 1. *ammu-* (enni: *amm-am* emlő, mell, mongol *m-em,* török-tatár *meme*), 2. *amu-du* élelem, tej, lágy dolog, valamint mongol *amu,* táplálék; *amu-dam,* táplélék, étek, tej, *amud-agam* emlő tkp. táplélékot bíró), 3. *im-iru-* (szopni: **em-ik,** török-tatár *em-*, mongol *em-se-* táplélni, magyar **em-se,** nőstény), 4. tamil *mu-lei* (emlő) pro *a-mul-ei?!*

ember (a székely használat szerint : férfi személy) - Az igazi tamul szók a «homo» kifejezésére : *ân-billei, án-makkan* (tkp. him-magzat), *âdavan, mannón* (tkp. földi). Előbb azt véltem, hogy az **ember** *án-billei,* azonban a két alak nem azonosítható s így valószínűbb a tamil *ân-ber (ân-beyar:* férfi-személy) alakkal való azonossága.

em-el (emel-et, emel-ked-ik | eml-ék, eml-it, mert eml-it = föl-hoz) - Tamil *n-embu- (n-emb-al:* felemelni, föl-, ki-emel, cf. mandzsu *χ-emile-* felvenni), mert a tamil *n* tünékeny, pl. *imei = n-imei, anugu- = n-anugu* stb. A *nembu* gyök testvére *umb-al* (emelkedés). *nimiru-, iv-aru-* (felemelkedni), *uva-* u.az, *amal* (bőség), *amali*[1]*-* (bővében lenni) és *amali* (fekhely: az emelt hely, emelék), lásd **ém-ely.**

emész-t ld. eny-ész-t.

ene (tehén, ld tamil *ân,* tehén, ökör), ld **ün-ő.**

eny-el- (enyel-eg | eny-he) - Tamil *in-â* (szórakozás, gyöki *in, iniya,* édes, finom, ízletes, kellemes, udvarias, szeretni való, szinonimája *n-inaru-,* szeretet, gyengédség, jóság).

eny-ez (takar, föd, szépít) - Tamil *ani- (ani-dal-:* fed, díszit, rendez: *ani-ndu-gollu-* id. *ani,* dísz)

eny-ész- (eltűnik, el-vonul, megszűnik; eny-ész-et) - Tamil *aneisu-* (visszavonul, eltávolodik, elmegy; védelmet keres).

enyü (enyv-ez, ragaszt) - Tamil *anavu-dal* (ragadás, tapadás, *anavu-* összeragad, egyesül, közeledik, pl. a kutyák összeragadnak)

epe (keserű, mint az epe) - A tamil nyelvben az egyik szó *kasappu* (tkp. keserűség, lásd ott) s minthogy a nagyon sós valamiről azt szokták mondani „keserű, mint az epe” nem túlzás az **epe** szót a tamil *uppu* (só) szóval összevetni. A török-tatár *ód, üt* (epe) rokon az *azsi* (keserű) szóval és a tamil *ett-il* (mérges, keserű fa) szóval. A török-tatár *öp-ke* (tüdő = a puffadó), a tamil *ubukku-* (dagadni) igével egygyökű.

ep-ed- (vágy-ik, sóvár-og valami után) . Tamil *av-âvu-* (kívánni, vágyni valamire), mert az **epe** szóval aligha összefügg.

erd-ő (sűrűség, erősség, hegy, tűzre való stb., ld tamil *arluttam,* sűrűség, vastagság) - Tamil 1. *kâ,* 2. *kâ-du* (kâttu, ld Kata, Káta helyneveket), 3. *kân, kanam, kâna-gam gyök: kây-* ég), 4. *methi* (ld Mitács hegynév), 5. *mil-ari* (fűteni való és erdő), 6. *ar-ani, aramam, âraniyam,* valamint *ar-i,* vastagság, liget, török-tatár *or-man,* ur-man).

ere (gyeplő, fékszár: eré-z) - *âr-kkei* (kapcsolat, póráz, kötelék, gyöke *âr*[1]- kapcsolni, kötni, vezetni)

er-ed- (ut-nak ered = útra kel ; eredj innen = kelj innen, az ujj megered = meg-kel ; eredet = keletkezés || **erj-ed = él-ed,** székely tkp. kel) - Tamil *erlu-* (felkel, emelkedik, felmegy, mozog: *erlu-nâyiru,* eredő (kelő) nap ; *erlu-vây* eredet, kezdet ; *erluvân* a kelet, továbbá mongol *er-de,* török-tatár *ir-te ré*g, tkp. eredet)

er-eg (székely le-felé megy: fát ereg-et; ereszkedik = lefelé száll: **erek = eresz) -** Tamil *ir-a-, ir-angu-* (lefelé menni = *iru-,* tkp. leereszkedik : *irei, irei-vânam, ir-âl* etc. erek, **eresz**; *ir-ei,* engedély, távozás; *irei-* terjed, locsol, sok van belőle, ereszt a buza), 2. *ireinsu-* (meghajol, fejét, szárnyát ereszti, leereszkedő stb.). Mandzsu *iru-* (lesüllyed), mongol *oro-* (megy lefelé)

NB. E szerint van egy er gyök «kel» és egy er «lej-t» alapjelentéssel.

erény erényes) - Tamil *aram, aran* (erény, jótett, továbbá *erő.*

erköl-cs cselekvésmód, szokás) - Tamil, *orlug-al* (életvitel, magaviselet, a dolgok menete: *orlukk-al, orlukk-am,* viselkedési szabály, erkölcs, gyöke *orlugu-,* menni, viselkedni, *orlukkn-* vezetni)

er-ny-ed- (árnyad, ernyedetlen) - Tamil *aru-, arundu- bô-* (befejezni, abbahagyni, szakítani, elvágva lenni)

ernyő Tamil *arugu* (ernyő, amit a megtiszteltetés jeleként tartanak valaki feje fölé. *ar-ani*-erősíteni, díszíteni, őrizni, *ar-an,* védő: *ar-ani* vértezet, tehát a védő s így a mi szónknak ez utóbbi alak a társa.

erő (erős, erély) - A tamil *ur-am, uran* (erő, szilárdság, fáradség *ura-* megerősödni, erősnek lenni) megfelel a mongol *orma, urma* (erő, kedv) alaknak, míg a mongol *er-ke* (erő, hatalom), mandzsu *er-ki, eru* (erős) alaknak a tamil *er-lil* (erő, bátorság, ifjúság, gyöke:*erlu-* emelkedni)

err-eg (haragszik a kutya, - tamil *urukku-* mérgelődni)

es (régiesen = **eskü).** Tamil *vattí'-* (esküdni, *vatti-kkei* nom. v.), ld **át-ok.**

NB. Maga az **es** alak megczáfolja azt, mintha az **eskü** a **török-tatár** *and ickü* (eskü-ital) szó utórésze volna. A mongol török-tatár *and,* a tamil *ân-ci* (fogadalom, eskü) társa.

es- (esik, **és-** es-et, es-t, est-ve || ej-t pro es-t) - E fontos igéhez a Közép-Turánságban a mandzsu *w-aśi-* (esni, süllyedni) ige áll legközelebb. Ebből *waśi-χón* nem csak «eső» (lejövő), hanem «nap-nyugat», mongol *as-χan)* jelentésű is. Ezért a tamil *as-tam* (úgy képezve, mint migu-ból *migu-dam* és magyar **érdem)** nem «a hegy, ami mögött a nap lebukik», hanem esteve, **estve** jelentésű, a melyből *as-tami-* (csillagok lenyugszanak, elrejtőznek» estvé-1-edik) származik. Ezen *as* gyökből van : *asa-, asaru-* (összeesni a fáradtságtól, szinonimája *ay-aru-, és ey-* fáradtnak lenni); *ey-du-* (megszerzi, szerét, módját **ejti, eléri**). Az *as gyök* társa tamil *ad-i* = török-tatár *at-ak, ay-ak* (alsó rész), török-tatár *as-t, aśaγi* (alul)

es-d (könyörög, tkp. es-eng, ereszkedik, *es- gyökből)*

esz ***(ész,*** esz-el, eszmél), tamil *usa* (vélemény, tanács, meggondolás: *usâvu-* meggondolni, megvizsgálni)

ev-ez (evező) - Tamil *ant* (víz, *am-bâ,* az evezősök éneke, *am-bi,* csónak). Mert ugyanazon szó jelentheti a mozgó-t (a vizet), és a mozgatót (az evezőt).

e-z, tamil *id-ü, ld* e, i.

ezer A tamil *âyira-m* pro *asira-m* (1000) szót a szanszkrit *sahasra* (1000) szóból hozzák ki, s ha úgy, mit mondhatni akkor a perzsa *hezar* (1000), meg a magyar **ezer** szóra nézve?

ez-fek (régiesen = éjszak tkp. ez-oldal, mert **fek** a **fekü** gyöke = tamil *pakka-m)*

e (váltakozó ö-vel).

-e ? vagy -e ? ('e, he: függelékes kérdő szó, régen· a mondat minden részéhez járulhatott mint a megfelelő tamil szó). Tamil 1. e (a kérdő névmás alapja, a **mi, me** kérdők alapja), 2. *-e ? -a ? -o ?* (függelékes kérdő), mongol *-o ? y-ó ?* török-tatár -mi, -me*?*

eb. E szó a tamil *appu-* (ug-at) igére vihető, a mellyel egygyökű az oszmán *hav-la-* (ugat)

ecs (v. *öcs,* ld mongol *acsi* unoka; mandzsu *asiχa,* fiatal; török-tatár *az,* kevés; tamil *assa-m,* vékonyság)

egy (= *ed':* eredetileg melléknév ; **egy-ed, egy-en, egy-e-tem** névszók || egy-ül-, v-egy-ül || **ögy-ül,** ögy-el-ed-ik || egy-en-es — igy-en-es) - A tamul-féle nyelvekben az egységes o'- (egyenlő, hasonló) gyökből 4 alak fejlődött ki : 1. tamil *oru, ór* (egy, melleknévileg, akár a mongol *ori* egyedüli). Ebből *o-nru (on-du* pro *o-r-tu,* egy, névszó, kannada *o-ndu,* tuda. *v-odd);* a tamil *onru-ból or-ru (oTTu* egy, *orréi* egyes, egyedüli), 2. *o-ttu* (egyenlőség, *ott-igei* egyesülés, segitség, kiegyenlítődés; *ott-a,* egyforma, egyenlő, hasonló), 3. *oppu* (egyenlőség, megfelelőség, hasonlat, egyezés, *opp-âna* egyforma, egyenlő, hasonló), 4. *o-kka* (együtt, vele, teljesen ld **eg-ész;** *o-kk-al:* összejövetel, család, törzs, hasonlóság, egyenlőség). Ezen alakból való a Telugu stb. *oka* (egy /melléknév/, *oka-ti* egy /névszó/, valamint finn *yh-te, yk-si* egy). A mongol *nige, nęge* (1) — perzsa *yek* = szanszkrit e*ka* (1)

egy-etlen egy. A föntebbiek szerint **egy** annyi mint egyenlő s így a tétel = olyan egy, a melynek egyenlője nincs.

egy-eb (= *ed'-eb:* egyéb = más) - A hasonjelentésű tamil *e-neiya* (más, a többi) az e-*d-il* (más, idegen**)** szóval egy-gyökű s ez a kérdő *e.* A magyar mutató melléknév az e-z, **e-d** mutatónak középfoka.

emm-ink = miénk tehát a **mi** alakot megelőzte a tamil *em* (mink), a melyből van: *emm-ar* (a mieink)

eng-ed- (eng-esz-t, eng-esz-t-el || régiesen **engesztel**) - Tamil *in-angu-* (engedelmeskedik, aláveti magát, megegyezik, s így a magyar ige is en-eg-ből indul ki, ld török-tatár *ina-n*-hisz = megenged : mongol *ina-k,* a meghitt).

ev- (ev-és, **é-tel, é-t** pro ev-t ; **e-sz** pro ev-sz stb.). Minthogy több turáni nyelvben az «evés, ivás» azonos igével fejeztetik ki : az **ev** ige az **em** társa. Az egyik ősi igénket ld a **din-om** (tamil *tin-)* alatt. A tamil *un-* (enni, inni) az iv- gyökhöz tartozik.

NB. **A** tamil *asi'-* (manger), török-tatár *as, aśa-* mongol *id-e-* a szanszkrit *ac-* (enni) árja igével közös.

é

éb-er (ébr-ed, éb-r-esz-t, cf. **ém-ett).**

A kannada *ebbu, ebb-isu-* (felkelt, felébreszt), a tamil *e-rlu-ppu* (ébredés, gyöke: *erlu-mbu-* felkelni, *erlu-ppu-* ébreszteni) alakból állott elő a cerebrális *rl* rendes kiesésével. Ezért az **éb-er** alak is ide tartozik oly módon, mint a tamil *épp-am* (böfögés) az *erluppu-* (felkelt) igéből.

éd-es (éd-el-eg, déd-eleg [| **édi** !) - A tamil e*d-al-agam* (édes gyökér tkp. éddel biró). Ezen gyököt láthatni az *ed-an* (barát, társ; e*d-i* társ) szókban, amelyek j-es alakja a magyar **j-ád, j-át).**

é-fiu (székely) = **i-fiu**

ég (ege gyök = szinonimája menny).

Ha a hasonlóság után indulnánk, a legközelebbi volna a szanszkrit *â-kâça-ból* lett tamil *âgâyam* (levegő, mennybolt, ég) szó. Azonban a főbb tamil szók a «magasság» jelentésen alapulván, pl. *uvanain* (emelkedés, *uvanei* ég *gyöke: uva-, uga*[1]*-* emelkedni): a magyar **aga/ege** szót a tamil *ag-ei* (emelni) japán *age-* emelni igékkel egy-gyökűnek kell vennünk.

ég (ég-edel-em, ég-et) - Minthogy a tamil *végu- (végu-dal* = 1. égni, forró; 2. főni), a többi alakok miatt a fő, **föv** alakhoz tartozik: itt az n-es *n-egi-di* (tűz tkp. égető) alakot hozzuk föl, mert a mongol *ege-* (sütni) alak társai: török-tatár *j-ak-*(égni) mandzsu *ya-χα* (szén, tkp. égett valami).

NB. Az *n, y, j, v* nemcsak a tamil nyelvben előtét, hanem a közép Turánságban is, mint a mandzsu *imeńgi* = *n-imeńgi* (zsír) tamil *imei* = *nimei* (szemhéj).

éh (éh-es stb.), ld eh (= *ah).*

éj (éj-el- régiesen = hál).

Az **alu** igetőnél láttuk, hogy az **éj** és **alszik** egy gyökből indul ki «szün, áll, végződik» alapjelentéssel. Ezért a tamil *vai-gu-* (megállni, az éjszakát tölteni szinonimája *al-ku-* ld **alu)** olyan képzet, mint éj-el és a török-tatár *uju-* (aludni, a *'ju-ku* pro *u-ju-ku)* igével egygyökű.

A tamil *vaig-aTei* (hajnal) tkp. éj-árnyadás, éj -szünés.

NB. A tamil *iravu, irâ* (éjszaka = kannada *iralu* tulu *ir-lu* = tamil *ir-ul,* sötétség) ; tamil *al, el,* **elli** 1. **al,** tamil *ellavan* (a hold, ld török-tatár *aj* = magyar éj). A tamil **irâ-t-** *tiri* s elrontva *'râ-ttri.* dr. Gundert szerint nem szanszkrit, hanem tamil *irâ* (boru, sötétség) + *tiri* (térő, forduló, azaz : idő).

I. **ék** *(ík* székely ik-szeg), tamil *m-ekku* (érme gyök: *ehgu-, eggu-* hegyez, akár a magyar ekeg = m-ekeg, tamil alar = malar stb.).

II. **ék** (ék-es, ékes-ít), cf. tamil **ai** (beauté). **él** (él-es, él-ez: valaminek széle is).

Tamil *al, alam,* (éle, hegye valaminek, szűk hely, arc mint az arcél, továbbá török-tatár *bile-,* fen, élez és tamil *vilim-bu,* széle, kiálló része).

él- (él-ed, él-esz-t = erjeszt | eleven, ele-del).

Minthogy az **él-ed** (él-esz-tő) székely = **kel** : az **él-** (pro *ele)* mása a kannada *élu-,* malayalam *élu-* (emelkedik) igéknek megfelelő tamil *erlu-* (felkel, mozog, ld **eleven** gyermek ; *erl-und-iru'-* felkel, feléled, **él-ed-** vagy éledez, fent van, áll).

ém-ely (émely-eg, ld **ökl-end, ökrend) -** Tamil *im-irl-* (émelygős édes - hányni). A tamil e*v-arei* (hányás) és e*pp-am* (böfögés) szók gyöke az *erlu-* összevont e- (emelkedni) alakja.

ém-ett (= imett, székely ébren léve, **émen** = józanon s így az **éb-er** szóval egygyök, mint a tamil *erlumei* emelkedés).

én gyöke: *en,* tamil *ân-, y-ân, n-ân* (ém) *gyöke: en* többesszám: *am, em* ld régiesen emük, **emm-ünk.**

én-ek (ének-el), tamil *inei-* (hangzani, szólni)

ént (régiesen -ként, az-ént), kannada *ante,* tamil *anna* (mint)

ép (ép-ség, ép-ül, ép-it || épp-en) - Tamil *o-ppu* (egyenlőség, egyetértés, szépség, összejövetel: török-tatár *ip, id,* összeillőség, mongol *eb,* harmónia, egyetértés, egészség, *eb-ügei* beteg, tkp. ép-telen).

ér, *(*folyó ere, kut ere || gyök-ér). Tamil, *ver* (fa gyökere, ok, alap, eredet).

ér- (ér-ez, ér-int, ér-k-ez : ér-dek = érintés || **ér-dem,** érdem-el) - Tamil *uru-* (létezni, lenni, s ekkor = iru'-; jönni, közeledni, megérkezni szinonimája *aru-gu-,* érinteni, érezni; kapni szinonimája peru- valamit elér; *arug-uru* hozzá-ér; *nôy-uru*-nyavalya éri: *ur-al, uru-dal,* az érzés, *uru* nom. v. érzékelés, tapintás, érzés ; *urâdavar,* nem érdeklődők; *uru-di* ér-et, erő, ismeret, tudomány s ekkor szinonimája *ari-dal.* A közeledés értelmében még: mongol *ire-* török-tatár *er-* (érkezni, érni), mandzsu *ure-* (érni).

NB. A tamil *uru-* nem birja a magyar **ér** (valamennyit ér*)* jelentést, de azért ez nem külön gyök, mert a török-tatár *teg-, deg-, dej-, tej-*(érinteni) érni valamit jelentésű is, ugyanígy a mongol *kür* (eljutni, ér valamit). Ezért az *ér-dem*, mongol *erdem,* mandzsu *erdemu* magyar gyökű.

ér-t- (értés, ért-el-em) - Tamil *ari- (ari-dal:* ismertni, tudni, érteni). De minthogy az *uru*-ige *uru-di* nom. actija «tudás, tudomány» jelentésű is és a magyar **«ér-t** valamihez» csaknem annyi mint ér, v. ér-int valamihez: tkp. azonos az előbbi igével.

ért (= miatt, ér-ett-em stb.) - E névutó értelmében a tamil nyelv a *porul* (anyag, birtok; jelentmény szanszkrit *ar-th* - ugyanaz) szó *poruttu* esetét, meg a *parri* (miatt) gerundiumot *(parru-* fogni, megragadni) használja, miért is az **ér-t, ér-ett** alak régi tamulos gerundium «érintve» jelentéssel.

ész ld **esz.**

é-tel *ld ev gyöknél*

év (év-ad, év-ül = idül) – tamil *elvei* (idő, nap)

évad (időszak) - tamil *avadi* (meghatározott idő, határidő), kannada *avadhi* (periódus)

éveg (székely üveg, iveg).

A M. Ny. N. szótára helyesen vette az ív (boltozat, hajlás) származékának, mert a tamil *valeiyal* (üveg, tkp. ívelt dolog ld **ból-).** Ezért a török-tatár *ufak* (piczi, apró) szóval semmi köze.

Fa

fa (fá-s) - Minthogy a tamil *mara-m* tkp. **merev** (ld ott) jelentésű, a tamilféle nyelvekből a *pú* (virág), *pu-ndu* (növény, fű, bokor) alakot kell ide vennünk, ld. *mú-* (nővekedni, öregedni). Továbbá mandzsu *moo* (fa), kin. *mu* id. *mu-theu* (fa-tuskó), mongol *mo-do* tkp. többesszám.

facsar- (= teker ; facsar-og, facsar-os, valamint peder) - Tamil *peyar-* (pro *pesar'-:* változtat, eltávolít, letép, kiteker, kifacsar), fordít, visszafordul

NB. Mi egyik nyelvből a másikba nem «facsarunk», hanem «fordítunk», de a két cselekmény egy. A **facsar** jelentésű tamil *pirli-* ige is tkp. **forgat.**

fagy- (= *fad',* **fogy-,** székely fagy) - Ha állana a finn *pakkainen* szóval való hasonlítás, akkor a görög *pag-os* **(jég),** *pag-ota* (fagyott) szóval együtt árja volna. Azonban a magyar *gy* kevés kivétellel *d*-ből való s így a tamil *padi-*(se megdermed, egyesül) testvére és rokon a török-tatár *buz, boz, muz* mongol *mös-ön* (jég) szókkal, a melyek gyöke a tamil *mudi* (összekötni, csomózni), továbbá perzsa *yaχ-bästä* «jégkötött» fagyott.

fagygyu (= *fad'd'u* : fagygy-az, ld **kövér, háj) -** A tamil *varlakku, virlukku* sikamlós, csúszós jelentésű, de azért a **fagygyu** lehet a fagy származéka

faj (faj-ta, faj-oz, faj-zat) - A tamil *pay-ir* (növényi, gabona, állat magzatja, *payir-â-,* növekedni, fajzik, szaporodik), egy-gyökű a *pay-al* (gyerek, fiú, fajzat : *paiy-al, pai-dal)* szókkal. De nehéz eldönteni, ha a gyök a *paya-* (csinálni, alkotni, termelni) vagy *puy-* (válni valamivé, létezni) vagy végre a *pai-* (zöldell) igére megy-e.

NB. A tam *paya-m* (haszon, gyümölcs) szót a tamil *parlam* (gyümölcs) sanszanszkrititizált (Dr. Gundert szerint) *phalam*-ból akarják kicsikarni, pedig a *paya'*-ige nom. verbalija.

fak-ad (fok-ad székely: a tyúk fokaszt = a tojásokat lyukgatja, mint **pukk-ad** = reped, hasad) - Tamil *pokku* (lyuk, gyöke: *pogu-* lyukaszt, átszúr)

NB. A tamil nyelv szerint a **fak-ad,** székely **fok-ad és pukkad** ige a magyar nyelvben össze van zavarva.

fakó (régiesen fekó is || feke-te || vaki-sa = fekete foltos, vakótá-s | **vak,** vakk).

A M. Ny. N. szótára helyesen vette e három szót egy-eredetünek, mert a mandzsu *faχa-la* (1. feketés, 2. fakó, 3. zavaros) alakon kívül a tamil *magu-, mangu-* (1. fakul, sápad, 2. elsötétedik, *magu-dam* sötétség; *kan magudam ây iru-,* a szem zavarossá és sötétté válik) ige *makku-* (elsötétedik, eltűnik, egy szín fakul) alakja középjelentésű is. A **fekete** és **vak** azonosságát ld a **vak** szónál.

I. fal, falu (Pál-fal-a, Pál-falv-a; régiesen *fol* is, mert *a* rokon o-val ld II. fal) - Tamil *palli,* (falu, város, lakhely ; ágy, sok helyiség végződik erre a szóra. Ugyanezt mondhatni a magyar **falu, falva** szóról, mandzsu *fali-an, fal-ga* (falu, család), mongol *balγa-sun* többesszám, *balγa-d* (város, lakóhely). A török-tatár *bal-ik* id. valószínűen a magyar **faluk** többessel azonos. A gyök kimutatására a magyar és tamil nyelven kívül egyik sem nyújt támaszpontot.

A tamil nyelvben a «falu, vár» kifejezésére használt szók főbbjei ezek : *úr* (úr, vár, györ pro kör, gyűrű); *véli* (ol, ól tkp. kerítés), *pâleiyam* (fallal körbevett falu), *valliyam* (pásztorok faluja). Ezért kétségtelen, hogy a **fal, falu** szó a **fal** (kerék-fal), **fal-az** (kerít) alakkal azonos. A görög **polis** a **poleo** (árulok) igéből való, mert az adás-vevés helye. A turániak rossz kereskedők.

II. **fal** (1. mint ház-fal, 2. kerékfal (= keréktalp, abroncs) || **fal-az** = kerít : köntöl-fal-az) - Tamil 1. *u-valagam* (pro *valagam,* oldal, fal, várfal, pásztorfalu = *valliyam),* 2. *valagam* (hely, kerek, kör, környék), 3. *valayam* pro *valeiyam* (kör, kerek, környék, gyöke: *val-, valei-* körülvenni) valamint **ból-.**

fal- (fal-at, falánk ; falat = darab, szelet, fil-it, fal-at, falat-ol) - Tamil *pil-* (v. tr. *pi-ttal:* törni, egy darab kenyeret letörni: *pittu* pro *pil-tu, pittam* pro *pil-tam* falat, falatozás, sütemény: pite pro pil-te), továbbá *virl-ungu-* (nyelni, falni, **falánk).**

fal-atka (székely: kis kelés, pattanás a nyelven, *gyöke: fal-,* tamil *pil-avu,* kelés, *pil-, pila-* hasogat)

fal-ka (= csapat, egy falka nyáj, régiesen jó fal-ka idő = jó darab idő) - Tamil *pal-α* (több, sok, különféle; *pal-ar* emberek, csapat, gyűlés: *pal-gu-,* szaporodni: *pala-bala,* több).

NB. A csap- (vág) igéből a **csap-at** «sok, tömeg» jelentésű; ugyanígy a *fal-* (tkp. daraból, darabot tör) igéből : **fal-at** = darabka, de a **fal-ka** már «tömeg, csap-at, sok», a miért is a tam, *pal, pal-α* a *pil-* ige alhangujából való. A mongol *böl-, bül-* (felosztani) igéből *bölük* (fal-ka, csapat), mandzsu *fulu* (sok, tömeg).

fan (fon, fan-szőr).

Tamil *pań-gi* (szőrzet, állaté is, mint a **fanos eb).** A M. Ny. N. szótára szerint cseh nyelven *funyek* (fan), ha ez áll, akkor bizony ez a mandzsu *funiye-χe* (funyekhe, = haj) szó társa.

fancsal-og (székely = fancsarog, tekereg, kering) - Tamil *mandal-i* (hajlitani, körbetekerni, és *vandal,* a viz sodra, keringője). Különben lehetséges, hogy a **fon-** (forgat) ige helyett **fan-** tovább képzete, mint **áncsor-og** pro állcsorog.

fancz (fancsi-ka, székely: ringy-rongy, koldus ember) - A tamil *pańsei* (hitvány, vézna, gyenge: *pańsei-kkólam,* koldus ruhája) valószínűleg a *pansu* (a bangy, a foszló) szó tovább képzete.

fany-al-og- (= székely fonyol-og, finyel-eg) = **bony-ol-og.**

fanyar (fanyar íz, fanyar idő) - Tamil *pinar (= ponar:* durva, durvaság)

far (farcsík = székely forcsok | **far-k,** a szekér farka, a hét farkán = utóján, végén: far-ol = fark-al; far-tat = hátráltat) - Tamil 1. *piragu* (= poragu), *pirakku, piru* (hátsó rész, hát, hátsója, utána, mögötte: *pirag-idu , pirakk-idu-,* hátrálni, visszavonulni, visszafordulni, hátat forditani); 2. *verin* (a hát, telugu: *beri* hát); 3. *verugam* (a állat farka alatt), mongol *aru,* mandzsu *ura* (a hátsója), török-tatár *ar-ka* (hát, *ar-t,* hátsója), mandzsu *far-ga-*(követi, tkp. utána megy), *fere* (talaj).

far-ag- (farag-ás = forg-ács : forgács-ol) - Tamil *par-i-* (vágni, szeletelni, széttépni, elosztani, *pari-gei, pari-dal* nom. v.), továbbá *varli-, marli-* (borotvál, lekapar), mandzsu *furu-* (fágni, fát vágni: *fur-sun* forgács)

farkas (régiesen **forkas** is) - Tamil *virugam* (farkas, sakál, vadkutya) szanszkrit *vrika* (farkas, gyöke *vrik-* fogni, megragadni). Ezzel a lithvan *wilka-s* alak által az orosz *volk* s germ. *Wolf* szókat fűzik össze. Ilyen alapon a török-tatár *bür-e* (farkas) szót is lehet a mongol *bari-, bâri-* (fogni, megragadni) igéből származtatni, amely a szanszkrit igének is gyöke lehet)

fasz (= székely **pet,** a melyből van: peter-ke, rögzítőcsap, fecskefark) - Tamil *pas-ambu* (rögzítőcsap, **peterke** székely). E szó összetett s az utórész *ambu* (nyíl) jelentésű, amely szerint az hegyes valami.

fataró = pataró.

fattyú (ál, hamis, mellék : fattyú gyermek, fattyú-hajtás, fattyu-gerenda = mellékgerenda) - tamil *poytta* (hamis, hazugság, csaló, gyök: *poy* hazugság, csalás, hamis)

fazak (fazék, fazik: fazakas: az ész fazaka, székely = koponya) - Tamil. 1. *padakku* (7 litres edény); 2. *madakku* (nagy agyagedény, *gyöke: madakku-,* hajlítani, visszafordulni, magábazárni).

NB. A **fazak** keleten és délen még ma is sokszerepű : főző, mérő edény, dob, bárka, tutaj kötésnél tömlő (régiesen *tul-bou)* helyett. Ezért a tamil *pad-alei* (tál, edény, csónak, dob) szó után a *padagu, padavu* (csónak) szó is ide tartozik.

fá

fáj- (fáj-ó, fáj-dal-om) - tamil *pai-dal* (bánat, *paiy-ul* lelkibánat, betegség)

fánk — pánk

fár-ad- (fárad-al-om, fár-asz-t) - Tamil *var-undu-* (erőlködik, szenved, gyötri magát, dolgozik, igyekszik: *varu-ttu-* pro *var-und-tu-*, fár-asz-t pro fár-ad-t : *varund-al, varu-t-tam* nom. v.), mongol *ar-γα-*, török-tatár *ar-* (fáradt)

fátyol - Tamil. 1. *pad-al-am* (terítő, borító, fedő); 2. *pad-al* (ernyő, menedék, paraván); 3. *pad-am* (függöny, ponyva, szalmatető) ; 4. *pad-angu* (sátor: *padang-ei viri'-* beburkolni); 5. *pattéi* (kéreg) **gyöke: fed-, föd-.**

fáz- (fáz-ik : a **vacz-og** mellékalakja).

fe

fecs-eg (fecs-ke) - Tamil *pasa-: pasa-basa'-* (fecseg, cseveg, csacsog; *pasappu-* i)

fecsér-el- (pazér-ol) - Tamil, *pidir*[1]- (tékozol, kiszór: *pidir* csepp, *pisir,* esőcsepp)

fedd- (pro fegy-ed, mert régiesen **fegy**: fegy-el-em) - Tamil *vatti'-* (cenzurál, morog, szid)

fegyver - A tamil *padei-kkalam* (fegyver) főbb jelentései: védelem, had, eszköz, eke, a *kalam* szóé ugyanaz.

feh-ér (**fejér,** fehér-ed-ik**) -** E szó képzetre olyan mint a hasonjelentésű tamil *vel-iru* (fehérség, *vel-iru-* fehéríteni, fehéredni; *vel-er-en-* fehérnek látszik, gyöke*: vel, ve*

NB. Az oszmán **bejaz** az arab *a-byad* comparativusnak romlása itt szóba sem jöhet.

fej (fe, *fi,* pl. fe-bőr; **fő, fe-l, fö-l, fe-n,** fe-n-t = fenn).

Minthogy a **fej** szó a **fe-l** stb. képzettől nem választható el: rövidség okáért itt csak a magyar **fé, fe,** fi alakok tamil megfelelőit hozom röviden föl: 1. *me (mé-l*= fe-1, 1d **mé-l-ta)**; 2. *mî* (rajta, felette: *mî-du, mí-d-il* helyhatározó); 3. *pe (pe-r-il* helyhatározó: fe-l, fej-ül); 4. *pi* (pl. *pî-t-tôl = mî-ttôl* = fe-bőr); 5. *uv-vi* pro *a-v-vi* (fej, úrnő, úr: a-f-fő).

NB.'A tamil locativus esetü *pe-r-il* (rajta, fölötte) névutó tövével az indiai szótárírók nincsenek tisztában. A *pe-r* szó az én szótáram szerint 1. «nagy» s ekkor a *peru* (nagy) magyaros nyújtása; 2. személy, név, hírnév, s ekkor a *pey-ar* (kannada *pes-ar)* összevont alakja. A nem nyelvész is észreveheti, hogy a *pey-ar, per* szó eredeti értelme nem lehet az elvont ’személy, név’, mert ilyen jelentés mellett nem lehetne a **fe-1, fö-1** névutó alapja, hanem csakis a magyar **fej** (ld kannada *pes-ar* és török-tatár

baś), mert a *peyar-ukku* egészen logicailag **fejenként** jelentésű lehet. A **«fej»** jelentésből egészen természetes a ’személy, név, hírnév’ (a kitünés) értelem.

fej- (fejő, meg-fej, cf. **csór-ol, fecs-cs-en) -** A tamil *pâ-l, pâ-ssi* (tej) szók a *pây-* (fakad, folyik, terjül, tamil *pâlpîrssu-* fejni) ige nom. verbale-ja; a tulu *boriyu* (fejni) a tamil *porli-* (önteni, terjedni, eső esik) ige társa s így a **fej-t** (bont) igétől különböző **fej-** ige a tamil *pey-* (1. esik az eső; 2. nyomni, elengedni, megszabaditani) transitiv képzőtlen társa.

fej-el (fej-l-ik, fej-l-ed, fej-t : eredetileg **fosz-l-ik,** bom-l-ik | fes-l-ik) - Tamil *pi-, piy- (piyy-al:* szétmenni, szétszakadni, eltörni, rongyossá válni; *piy-dal, piy-gei* nom. v. *piy'-, piy-ttu p-podu* v. tr. Széttépni, eltörni, darabokra törni: gyapotot tisztítani, ld székely *pá-cz-ol: piy-ttal, piy-ssal, piyppu* nom. v.).

NB. A fej-l-ik (alakul) értelem ezen tamil igénél hiányzik, de a *puy'-* (1. széttépni, darabokra szedni; 2. v. n. lenni, válni valamivé, s így szinonimája *pay-ilu-* alakulni) test-vér-alak mutatja, hogy nem külön ige.

fejsze *(***fész-i** székely, ld **bal-ta) -** Tamil *vâssi, vâtsi, vâyssi* (vágóeszköz, kis fejsze, bárd). A *vâtsi* alak a *vâl* (kard, fűrész s átalában vágóeszköz) szóra utal. A tamil *kôd-âli, kôd-âri* (fejsze) tkp. **kuczor-él** jelentésű s az *alagu* (éle) és *art-* (vágni) részekből áll.

fek *(fekü,* fekü-d, fekv-és).

A régiesen **ez-fek** összetét szerint a **fek** (táj, oldal) jelentésű, s így a **fekü-d-** tkp. old-al-ol. így lett a régi görög *ρlαγία* (a húrok, oldalak) szóból a népnyelvben *plaγ-iazo* (oldalolok)-ból «fekszem» jelentés. A **fek** szónak társa a tamil *pakkam* (oldal, rész, hely), a melynek éjszakon is van társa.

fekete ld fakó

feki (fekély). Tamil *pakku* (szakadás, sebhely, ld **fak-ad)**

fel-ed *(*gyök: *fél* tkp. fél-en hagy s így olyan képzet a fél, oldal szóból, mint a tamil *pâl-mâru-* hanyag, könnyelmű, különbözik)

fel-el (*(*gyök: *fél)-* Tamil *maru-morli sollu* tkp. más szót szól.

fen- *(*fene-ked-ik, **fén-kő** pro fenő-kő) - Tamil *mun-ei-* (1. hegyesít; 2. utálni, mérgelődni, gyöke: *mun-ei:*vége, kiálló rész, hegye, elsőbbség)

NB. A fenyeg-et = feneg-et a **fen-** ige továbbképzete átvitt értelemben, mint a tamil ige 2-ik jelentése, s így külön gyöknek nem tartható:

fene (fenés-ed-ik = rothad || rákfene || fene = démon) - A rák-fene = tamil *arli-bun*: ennek a második része *pun* (seb, kitüremkedés), *ld .pini* (betegség, fájdalom, egy ördög neve: *pinam* csontváz, démon, mert minden baj turániasan egy-egy ördög).

NB. E szóval a finn *feni* (kutya) szót állítják össze a «fias fene, fészkes fene» alapján és «farkas» jelentést akarnak ráfogni ! Ekként a tamil *peri* (tetű) meg *punéi* (macska) is ide tartozhatnék ! ! Az oszmán *pena* az arab *páni* (múlandó : *pena,* mulandóság) inf. s így szóba sem jöhet.

fenek (fenék = valaminek fordított fele, alja, utója || fm-tereg, fin-torog, székely láb alatt forog, és székely **pinczereg,** lassuskodik és **peny-et) -** Minthogy a **far** (forcsok, cf. for-og), **fenék** (cf. fon-ák), **hát, meg, utó** szók sok tekintetben ugyanazok, azért a kérdéses szó társai tamil 1. *ven* (a hát), telugu *venuka,* kannada *bennu*. 2. tamil *pin* (1. a hát, valaminek a vége, hátulja, oka, értelme, mérete; 2. utána, mögötte, azután; 3. mellette, benne). A tamil szónak az «alj» (adi, atti) értelme csak látszólag hiányzik, mert az «ok» ezt is fedezi.

NB A tamil *pin* bizonyos mássalhangzók előtt *pi-r* alakú s ezért azt a *pira* (ld far) szóval egy-eredetűnek gondolják, de ez nem áll, a *pira* alak a **forog** gyökhöz, a **pin** pedig a **fon-** (forgat : fonák) gyökhöz tartozik.

fenyő *(*fenyű, pálma-fenyő, tamil *panei, panei-maram, pennei* «pálmafa» || *panar* faág, olyan fa, amelynek vékony, egymáshoz szorított ágai vannak).

fes-el- (fes-l-ik, fesl-ett) - Lehet a **fej-l-ik** ige mellékalakja is, de a **ved-l-ik** igéé is.

fes-t- (= *füs-t:* fest-ék, föst-ék).

Dr. GUNDERT a tamil szanszkrit *pust-aka* (könyv) szó gyökét, valamint a szanszkrit *pus-t-, puzs-* (imádni, tisztelni) igékét a tamil *pusu-* (dörzsölni, dísziteni, mosni, olajjal megkenni) igére viszi, mert a «könyv» szó a tisztel értelemből nem jő ki, míg szerinte az *imádás, tisztelet* a bálvány szobrok ékítésével, mosásával azonos. Ezen tamul gyök mellékalakja lehetne *mussiyan* (festeni, faragni tkp. a festő), mandzsu *boćo* (festék), török-tatár *boja* (pro *bosa* a tamil hangtan szerint) és mongol *bud-nk* (festék, szín: *bndu-* festeni).

fesz (fesz-es, fesz-ül, fesz-ít) - Tamil *vis-ei* (1. feszültség, rugó, ernyedés, megfeszítés, ld pecz-ek, csapda, emelő**,** feszítő rúd, *villu visei-y-erru-* íjat megfeszíteni; 2. ösztönzés, lökés, sebesség, iram, s ekkor megfelel a bezz-en- «terjeszked-ik» igének)

NB. A M. Ny. N. szótára "szerint **feszes** a **tágas** ellentéte, voltaképen a **feszít = szélesít, tágít.**

fe (fö is)

fecs-eg- (fecses-en, fecsk-endő pro **fer-cs-eg** || pir-isz-t-, parisz-t-oz pro pir-id-t, mert für-ösz-t pro für-öd-t).

Tamil *píssu-* pro *pîrssu-* (fakaszt, hasmenése van, *pîrssân-gurlal* fecskendő tkp. fercsenő kürt = székely fos-tat-ó *gyök: pír,* kilövellő sugár, mint a **fecs-tej;** *pîr-idu-* fakad).

fed-, *{föd-,* fed-el, föd-él, födő) - A **fátyol** szónál látott alakokon kívül itt is vagy öt megemlítendő : 1. *vad-agam* (borító, bőr, kabát, *vatt-udei* öltözék, függöny, továbbá mandzsu *wad-an* takaró); 2. *podukku-*(elrejteni); 3. *pottu-* (befedni, elrejteni), *mudu-* (befedni, elrejteni); 4. *mutt-âkku* (fátyol, takaró, kabát); 5. *pudei-* eltemetni, elrejteni ; *pudei-vei* öltözék, ld *buda* és *bunda),* mongol *büte-* (betakarni).

fel (föl) ld fej

felhő (fell-eg, föll-eg, cf. homály) - A tamil nyelvben van 12 eredeti szó a ’felhő’ megnevezésére; ezek egy része «fel, magas» jelentésű gyökből, a mások meg «feketeség, sötétség, folt» (*puluttei* feketeség és török-tatár *bulut, botot* felhő) jelentésűek. Szerintem a **fel-hő** a **fel** képzetből való s így a tamil *vil-ei-vu* (növekedés, felhő, gyöke:

vi-l-ei nő, fölfelé törekszik) alak mellé állítható.

ferde (ferd-ül, ferd-it, cf. per-eg, for-og, perdül) - Tamil 1. *puru-d-â* (hazugság, hamisság, gyöke *purulu-);* 2. *pirlei'- (pirleittal :* tévedni, tévedésben lenni)

ferg-eteg (förg-eteg) gyöke: ireg, pereg, forog

ferm-ed- (förmed, fermeszt, forradásba hoz, valakire förmed) - Tamil *'urumi-* (felmelegedni, forró, égetni, lángoló szíve van; továbbá *urumi-, urumu-* mérgelődni, morogni, felemelkedni)

fersing. A tamul hangtan szerint **felső-ing** helyett.

fer-t (fert-el-em, fert-ez : szennyez, piszkos || förtelem) - Tamil *parludu* (hiba, romlás, folt, baj*; parlud-ânavan* gonosz ember, fertelmes*, parlud-â-* elzülleni), valmint mandzsu *berte-* (beszennyezni), mongol *burt-ak* (piszkos)

fék - ld szanszkrit *vâgâ,* tamil *vâgei* (zabla, gyöke a szanszkrit *vâc* = száj?). Az igazi tamil szók: *vây-vadam* (tkp. szájmadzag), *mugavâr* (arcz-bőr vagy szíj), *kadi-vâlam* (kötő-hurok)

fél *(*felez, féle-rész: oldal, táj; faj, minőség, mi-féle) - Tamil 1. *pâ-l* (1. fele 2. oldal, sarok, hely, ajtó, adag 3. tulajdonság, jellemző); *2. pâ-di-,* pro *pagu-* elosztani: *appâle* affelé, *ippâle* e-f-felé, *e-ppâl-il-um* minden oldalról tkp. mely-fel-ül-is.

fél- (félék-eny) - Ha a tamil *pîlu* (félelem: *pîlugan* félénk ember, **félékeny)** s kannada *bîlu-* (félni, *bîli-da* nom. ag.) = szanszkrit *bhela* (félénk, gyöke: *bhî-* félni), akkor a miénk is odavaló, ld tamil *vel-gu-* (félni, szégyellni magát, megijedni, tkp. fehéred-ik?)

fém (fém-1-ik), ld **fény**

fény (fény-el, fény-1-ik, fém-l-ik, fény-es) - Tamil. 1. *min* (fény, csillogás, ragyogó valami, *minnu-* csillogni, *minn-al minnu-dal* nom. v. s szinonimája *min-uńgu)* ; 2. *min* csillag, hal, meny-hal), *meni* (ragyogás, csillogás, csillár 2. test, alak) 3. *pon* (ragyogás, csillogás)

fér- (bele-fér- = bele-megy, fér-k-ez-ik) - Tamil, *puru-* (behatolni, szinonimája *pugu-* ld **bu** vagy **bú)**

fér-cz (férczel: **für-m-öl** pro füröm-öl) - Tamil *pur-ei'-* (varrni, fonni, foltozni)

fér-d-el- (mint szel és szel-del, székely = elapróz, darabol) - Tamil *piri'- (pirittal:* elválaszt, eloszt, megoszt)

fér-eg (férg-es | **per-ge** | por-va) - Tamil *purlu,* tulu *puri* (féreg, kukac; *purlu'-* megették a kukacok, megrohadt

férj Ha e szó magában véve = mongol *ere* (férfi, férj), török-tatár *er-, ir* szókkal azonos, nem világos, hogy mire való a **férj-fiju,** összetétel. Az egyik klasszikus tamil szó *vettân* (barát, szerető, férj) a *vel-* (kívánni, óhajtani, házasodni) igéből való. Csaknem szinonimája a *puri-* (vágyni, kívánni, szeretni, „létrehozni") ige, a melyből származik a *pur-uśan purudan* szanszkrit *purusa* (férfi, férj) szó.

fésű (fésü-1, székely *fűsű,* fűsű-l) - Kannada *baćani* (fésű, gyöke b*âcu-* fésülni). A tulu *barcu* (fésülni, *barcane* fésű) alak a tamil *vâru* (fésülni, elrendezni) igére vezet. Az eredeti r-es alak a **bár-cs** (bogács) fésű növény nevére emlékeztet.

fészek (fészk-el) - A tulu *pattu* (fészek) a tamil *pattam* (ágy, fekhely) szónak felel meg, ez pedig a *padu'-* (lefeküdni) igéből való, a melyből a *padukkeí* (ágy, fekhely) képzet még jobban megfelel, de legközelebbi a kannada *paśige,* ahogy nevezik az ágyat is.

fi

fi, (fiu régiesen **fial is, fia-tal** és **fijatal,** fia-dz-ik || **fió-k,** fió-ka) - Noha a tamil *pilléi* (mellékalak *mulei, muleiyán)* a magyar szó minden jelentésével bír, mégis a régies **fial** és **fia-tal** alakoknak megfelelő *paidal, paiyal* (fiú, gyöke *pai-* zöldül, virul, továbbá **faj-)** alakot tartom megegyezőnek. A fi összevont alaknak megfelelőt látom a tamil *pi* (öccs, tehát a fiatalabb, *em-bi* öcsém, *tambi:* öcsi), *sattam-bi* (taniító, tkp. szabály- vagy minta-fi az iskolában) és *attam-biy-ân* (a nővér férje) félékben.

ficz (ficza, **ficza-m,** ficzam-od-ik ı **bicz-ak,** biczak-ol, biczak-1-ik || bicsak-1-ik megfordítva czi-bakol) - Tamil *pisagu- pisagal* bakot lő, hibázik, megbotlik, nem sikerül valami)

ficz-ka (pro ficzog-a, ficz-ánk, ficzk-ánd-oz || **vicz-k-ánd-oz** , tamil *irumâ-nd-iru-)* - Tamil *vissul-i* (1. ficzka gyermek; 2. fürge kismadár)

ficz-kó (derék ficz-kó, cf. csit-kó) - Tamil *vid-alei* (derék fiú, férfi)

fid-él (hosszú fehér kendő, - tamil *pidiyal* szép anyag, szép öltözet)

figy (= *fid':* figy-el, figy-el-em **vigya,** vigyá-z) - Tamil *ess-ari'-* (figyelmeztet, *essarikkei* figyelem, elővigyázatosság). Ennek első része *ossam, ossei* (odafigyelni) helyett állónak látszik, ld. **ügy-**el-

fi-ka (takony), a bű szó mása kicsinyítve, cf. tam *pi* (bűség) és *mukku-p-pî* (takony)

fing-os alhangú **fú gyökből**

fintor-og a **fitor** n-ezett alak, mint **pender** a **peder-ből.**

finyel- (= fonyol) ld **bony-ol** és **panya** (tamil *pin-ei, punei)*

fir-ka (ir-ka, firka, gyök: ir, fir), tamil *víru-* (rajzolni, nyomot hagyni, húzni)

fir-tat (tkp. forg-at, piszkál: kutat, vallat || fürkész) - Tamil *pîr-idu-* (aprólékosan vizsgálni, *pîr-ây-, vîr-ây-* , ugyanaz). Ezek jelentése «forogva» váj- vagy piszkál. Hogy a perzsa *firus, firuχ-ten* (elad) igére nincs szükség, az világos.

fit-at- (fit-et, fit-el, fity-ész) - Minthogy e szók értelme csaknem annyi mint orrol, szaglász, összevethetni a tuda *mit-uf* (orr, tkp. a fitó, előre álló) szóval, a melyet Dr. POPE *mitte* (előreálló, kiálló dolog) szóval értelmez. Ez pedig összefügg a következővel.

fit-og (fitog-at, fitog-tat) - A «daru-toll fitog süvegén» kifejezésben akár büszkélkedik, akár fennen lobog legyen az értelem, a tamil *mida-* (úszni a tetején, felette van, legyőzni) igével egy. Még jobban közelít a **fitog-tat** értelméhez a *vida-* (megkülönböztetni, *vida-ppu* nom. v. kiálló rész, dísz mellékalak).

fitor-it (ferd-it) a **peder-** (csavar, fordit) mellékalakja.

fity-eg (fitt-yen, fityma : fity-eg a letörött ág) - Tamil *mudańgu-* (meghajlani, olyan, a kinek valamely tagja fityeg, *mudańg-ulei* fityegő serény, *mudańg-al* nom. v. bambu, a melynek végei fityegnek). A *mud-ańgu-*és *pid-uńgu-* rokonnak látszik, ld **pitye.**

fitty (fütty : fitty-et hány = székely pitty-eg-tet). Tamil *pidir* (pattint az ujjaival, pillanat, ld. fittyentésnyi idő = székely egy micz, egy pittyre).

fiz-et- (fiz-et = leró).

A tulu *butu-,* malayalam *vîttu-ga-* (fizetni) megfelel a tamil *vîttu-* (megölni, tehát ró és végez) igének, amelyet a **bitó** (kivégző) szónál láttunk.

fo

fodor (= bodor, fodros, bodros = fodor-ka) a **peder** (sodor) ige mellékalakjának igeneve.

fog (fog-az, fogas) - Tamil. II. *pu* (fürész-fog) A *pal, pallu* = gonda *pul-k* (dent) es tamil *pat-kei* (a kígyó egyik felső foga) más gyök.

fog- (1. megfog, 2. a késfog-, 3. a szava megfogott) - Tamil *vângu-* (1. megfogni, kapni, elfogadni, 2. menni, megszűnni, 3. vágni: *vângi-ppô-* elmenni, megszűnni, *vângi* = a fogó, forceps). A vogul *pu-* (megragadni) ide tartozhatik, de a finn *püüden* (fogok), a tamil *pidi-, püdü* (megragadni) igéhez.

fogy- (= *fod'*: **fogy-at-** székely = végez : fogyatkozás) - Tamil *mudi-* (befejezni, meghalni; *mudi-ttal:* befejezni, tönkretenni: *mut-tu* pro *mudi-tu* nom. acti hiba, hiány, s ebből új ige: *muttu-* hiányozni), valmint mongol *büte-*, török-tatár *bit-, bet-* hiányozni.

foh-ász (fuhász székely az istenhez fohászkodik) - Tamil, *pugalu-* (mondani, beszélni, mert a fohászkodó is csak beszél, panaszkodik), ld *pug-arlu-* (dícsérni)

foj-t, ld. fú-l gyök

fok (fok-os, fok-oz stb.) - E szó számos jelentését két, látszólag ellentétes jelentésre vihetni : 1. kiálló, kimagasló rész, 2. valaminek vastagabb része, mert a **tű-fok** nem a lyukat (tamil *pokku* lyuk), hanem a hegyes vég ellenkezőjét jelenti, éppen úgy, mint a kapa-, fejsze-fok stb. Ezért ez a **ponk** (kimagasló és bunk-os valami) szó társa s így a *pońgu-* (kiemelkedni), *pongal* (kimagasló rész) igéből származó tamil *pokkam* (növekedés) alak mása. **fok-ad-** (szék'. = fak-ad s ennél helyesebb, mert a Sió(stb.)-fok, mint «kifolyás, lyuk» (tamil *pokku, pokkei,* lyuk, gyöke *pogu-* lyukasztani) értelmezhető.

fokány (székely vízhordó kanna). Tamil *pokk-ani* (ivóedény; mozsár, gyöke : *pokku* lyuk)

fol-d- (cf. kül-d : fol-t nom. acti pro fol-d-t, s ebből új ige: folt-oz) - Az igenélküli tamil *polla-m* (darab, varrás) megfelel a kannada *pol-i,* tulu *pollu-* (varrni) igéknek, s valószínűleg ide tartozik a *pill-ei, vill-ei* (folt)

fol-nagy (régiesen **biró), ld fal** és **bír.**

foly- (foly-ó, foly-am || folyam-od-ik) - A kannada *pole,* kuda *pole* (folyó) névszók a tamil *polugu-* (folyni, csepegni) igére támaszkodnak, ahol *oliyal* (folyó) alak az *orlugu-* (csepegni, menni, haladni), malayalam *olukkuga* igével is, de az *ol,* (hangutánzó) szóval függhet össze. A malayalam *pula* (river) inkább az *orlugu*-igéhez tartozik.

NB. A «valahová folyamodás» nagyon a tamil *olam-idu-* (segítségül hívni, o*l, alam,* 1. tenger, hullám 2. zaj, segíség hívása, siránkozás) felfogásra emlékeztet.

foly-at- (a tehén foly-ár = buja) - tamil *poli-* párosodik a bika, a kos; különben a miénk lehet a **foly-** igéből is, a tamil pedig a *pullu-* párosodik ige társa).

fon- (fon-al, fon-at, fon-ák = fordított || **fondor-kod-ik** cselt fon, sző) - Tamil *pinnu-* (fon, sző, köt ; **bony-ol, finy-el** : *pinn-al* fonat, füzér, háló, tévedés, zavar, fonáksag, *pinnal-mayir, pińń-agam,* befont haj).

fonny-ad- (fonnyaszt) - Kannada *ona, vona,* tuda *vona-g* (száraz, *vonagu-,* kuda *vanaku-,* szárítani) megfelel a tamil *una'- una-ndu bo-* (kiszáradni, elhervadni, *unattu-* száradni, kiszáradni, u*natt-al,* nom. v.) alaknak. Ebből láthatni, hogy a **fon, fonal** szóval semmi köze.

for-bát (bosszú - forbát-ol) - Tamil *parli-bâdu-* (bosszúnak van kitéve *parle-bâdu,* nom. v. *parli,* bosszú, bűnösség).

forgács ld **farag**

for-og- (per-eg || pör-ög, fer-eg : for-d-ul, for-d-ít pro for-d-ul-t ; forgolód-ik, székely | fort-ély || **für-ög).**

Tamil **1.** *pur-alu-* (forog, változik, túlárad, *pur-and-iru-* for-d-ul; *pur-attu-* tárgyas ige: fordulni, visszafordulni, felforgatni, meghamisítani, kitekerni, *puratt-al, purattu* nom. v. felfordítás, gurulás, csalás, haugság, **fort-ely** i), 2. *purlańgu-*(valahol lenni, ismerkedni, jártas lenni tkp. valahol megfordul), 3. *murugu-* (kitekeredni, sietni, székely forgód-ik); 4. *marugu-* (fordítani, gurulni, pörögni), 5. *pirli-*(kitekerni és kifejezni), mandzsu *foro-* (megfordulni, *for-go-so-* megfordulni)

I. **forr-** (forr-ong, forró, **ld verő, för-med** ; forradal-om) - Tamil *purl-ungu-* (megégeti magát, forr, melegszik, mérgelődik, *purlukku-* tárgyas alak), mandzsu *buryaśa-* (felforrni)

II. **forr-** (forr-ás | forty-og) - Tamil *'uru-* (kilövell, kiárad || *urru*-pro *'uru-tu-,* kilövell, esik az eső).

III. **forr-** (össze-, meg-, be- forr, székely **fór** is). Tamil *'uru-* (beforr a seb)

fos (fos-ik : fos-tató, székely = fecskendő) - Tamil *posi-* (szivárog, izzad, kifolyik, terjeszkedik, megszökik, **fescs-en-,** *mandzsu fusti-* befröcsköl)

fosz-lik - Tamil *puy-* (pro *pus'-* széttép, leszakít, *puy-al, pus-al* nom. v. vihaz dr. CALDWELL püspök szerint = fosztó, romboló), tkp. a **fej-l-ik, fes-l-ik** igék alhanguja mindkét nyelvben.

fö

föl-d, fő-d. (Tamil 1. *man, man-dalam,* a föld, 2. *nil-am,* 3. *purludi* vagy *purldi,* por, föld, 4. *vai*, *vaiy-am, vaiagam* a föld; 5. *vaiy-al,* mező, 6. *kar-lant,* szántóföld, mező, 7. *padugei,* vizenyős föld = székely **pad,** 8. *pâlei,* meddő föld) - A tamil *rl,* és a kétféle *l* noha különböző, mégis váltakozó hangok s ezért a tamil *purludi, purl-di* (por, föld) szó a magyar **föld** szó mása. A finn *maa* (föld), a tamil *man* társa, így a **pel-to** lehet a svéd *fäl-t* (mező) szó. De a magyar **föld** nem lehet a germán *Feld* (mező) szó, hisz a sok tekintetben nálunknál magasabban állott ősök csak meg tudták nevezni a taposott földet! A tamil nyelv a csaknem tucat számú szóval sem elégedett meg s még vagy fél tucat szanszkrit szót (mint *pu, pu-mi, puvi, taréi* stb.) kölcsönzött.

förgeteg gyöke: förög, ld forog

fösvény (fösvény-kedik). Tamil *pisi-ni, pi-su-ni, pisun-an,* fösvény, zsugori, gyöke: *pisu-,* ragadni, *pisu-pisan-,* tapadós, ragad*; pis-in,* gyanta, ragasztó, a ragadó, tapadó valami)

fövény (székely arena, homok, gyöke: fő*,* föv. tkp. az égető, ugyan így nemcsak a latin ar-e-na, gyöke: areo (száraz, tikkadt állapotban van), ar-deo (ég, lángol), hanem a tamil *man-al,* homok szó is az *an-al,* tűz, *man-avei,* tűzhely szókkal függ össze).

fő

fő = **fej**.

fő-, *(gyök: föv,* fő-1, föv-et, tárgyas alak: **fő-z,** főz-et; föv-ény) - A magyar *fő-* tárgyatlan alakkal egy a tamil *ve-, vegu-* (tárgyatlan: égni forrni, főni, forrónak lenni) a **«föv-i** az ételt» tárgyas alak = tamil, malayalam *vevi-* (forralni, főzni, égetni); a **fő-z** tárgyas - kannada *bey-isu-*(tárgyas: forral, főz); mandzsu *fuye-* (tárgyatlan: főzni).

fránya, feránya (szinonimája fene, ld tamil *viranam* = szanszkrit *vrana,* seb, sérülés, fekély, baj

fu

fura (fur-esa). Tamil *kôr-ani* (tkp. horgadás, fmtorgatás s így a magyar szót a for-og, fer-eg, fer-de gyökhöz kell számítanunk).

fuv-al ld **fú**

fú

fú- (fúj: fuv-al-kod-ik || fi-ng) - Tamil *vîn-gu- (ving-al:* megdagadni, megnőni, ld b*é-ka),* mandzsu *pingse-* (felfúvódva lenni, továbbá kinai *fúng,* szél)

fú-l (fúl-ad, fúl-t = fujt, foj-t) - Tamil *puli*[1]*- (puli-ttal:* zavarban lenni, megsavanyodni, erjedt ld fojtós alma).

fúl-ák (fulánk vagy fúl-ánk) - Tamil *mul, mullu* (tüske, halszálka, tű, sarkantyú, *mul-am* kezdet, eredet, gyökér, gyöke: *mu-,* előrehaladni), mandzsu *bula* (tüske), mongol *büli-* szúrni)

fúr, fur (fur-a-kod-ik, fur-dal; furu) - Tamil 1. *pôrl- (pôr-dal:* ásni, hasitani, *pôrl-mugam*, disznó tkp. fúró arc, *pur-lei, purlei* furat, búvó lyuk); 2. *uruvu-* (kilyukasztani, behatolni, átszúrni), török-tatár *bur- bur-γıı,* mongol *(furu).*

NB. Nehéz megmondani, hová tartozik a **furkó** és furkós bot, valamint a tamil *purludu* (valaminek a nagyobbik vége, a nyíl alja) szó.

furulya (furuja) - tamil *purigei* (hosszú trombita), mongol *büriye*, török-tatár *bura.* A gyök **fúr,** mert a **furulya** az üreges, furt valami. A tamil *purl-kkai* (elefántormány: fúrt kéz = üreges kéz).

fút- (fút-am, futam-od-ik, kifutja = elég ; fut-tat) - A kannada odu-, *wôdu-,* kud. *vodi* (fut) alakok megfelelnek a tamil *ôdu-* (fut, folyik *ôd-al, ôdu-gei, ôdei, ôt-tam* pro *ôdu-tam* nom. v.) alaknak. Azonban a magyar **fút** igazi társa a tamil *pôdu-* (jönni, menni, képesnek lenni, kielégitőnek lenni), mert az előbbi alakok mellé jöhet az út-fut-, l-ót-fut- ikerített igék elseje s a mongol *ot-, od-* (menni), ld **út.**

fü

függ- (= csügg, csüng : függ-ed, függ-esz-t). A **csügg-, csüng** igénél láttuk, miként lett az anyagi **függés-ből** szellemi lehangoltság: ezért nem lehet felötlő, hogy itt

éppen az átviteles értelemnek megfelelő tamil *engu-* (sorvad, sajnál, bánatos, fél, kíván, e*kk-am* nom. v. sorvadás, aggódás, bánat, vágy) alakot hozzuk föl.

fül (fül-el, fületlen, cf. **had-la-va) -** Tamil *al, val* (fül, továbbá *vâl-â-mei,* süketség, csönd, haszontalanság = „fületlenség")

NB. A vog. *pal'* (fül) még közelebb áll a tamil alakhoz.

füll-ent - Tamil *pulugu-* (hazudni, hencegni, továbbá *pulluvam,* csalás, becsapás)

füröd = fered ld merül

fürész (firész, fürész-el) - A tamil *îr-vâl* (tkp. irtó él az *ir-* húzni, letépni, vágni, fűrészelni igéből, azonban a miénk lehet a *piri*^{i}- szétválasztani, szétosztani, vagy a *piru-* déchirer) gyökből is.

fürge (fürg-enc || virg-onc) - Tamil *porukku* (utánzó szó a sebességre, *porukk-ena,* sietve, ld *virei-,* sietni; *vireivu,* sietés, sebesség)

fürkész ld fir-tat

für-t - Tamil *pur-i* (kötélsodrat, tekercs a forog, *puralu-* igéből, mert a tamil *surli, suruttei, surliyal,* gombolyag, tekercs szók is a **sirül, surul** igék megfelelőjéből valók).

füs-t (nom. acti : füst-öl stb.) E szó legközelebbi társa a *japán fusu-be-*(füstöl) s ez egygyökü a tamil *posu-ngu*-megégett, megsült, kormos) ige, mert a tamil *pug-ei* (füstölni) hasonló jelentésű.

fütyök = bütyök

fütty (fűty-öl) - Tamil *'ís-ei, is-al, 'issu* (fütyülés, *kottu-* = török-tatár *iś-kir-* fügyülni), mandzsu *fića-* (furulyát fújni, a szél fúj).

fű

fű (füv-es, füv-el). A tulajdonképi tamil *pul* (fű, pázsit, pálmafa) szó is azonosítható, mert sok vég l nálunk = *v,* azonban közelebbi alak a *vi* (virág).

fűl- (fűl-ed, fű-j-t pro fül-t) - Tamil *mulu-* (meggyulladni, ld meg-füled a boglya *muttu-* pro *mul-tu,* tárgyas ige: megggyűjtani, táplálni a tüzet, fujt, fű-t, székely fütt, a gyűlöletet szítani), mandzsu *file-* (melegedni).

fülke - tamil *mul-ei* (sarok).

Fürj - tamil *purl, purl-an, pul*

füz (fűdz, füz-ér ; fűz-fa, fűz-ő fa) - Tamil *vis-i'-* (összekötni, kapcsolni: *visi,* kötés, a dob szíja; ágy, mert a szinonima, a *katt-il* szó is kötél, kötött hely), kannada *posey-* (cssavarni, tekerni)

Ga

Gabona - A szláv *gobina* (gyümölcs-bőség) magyarázattal aligha meg van fejtve e szó, azért cf. tamil *kambu* (kölesfajta) és *un, unavu* (eledel).

gabógya (= *gabod'a,* gabógyás, féleszű) - tamil *kabôdi* vak

gacz (székely kegyetlen, szigorú, kemény s így nem egy a **gaz** szóval) - Tamil *kodum* (kegyetlen, vad, erőszakos), továbbá oszmán *kuduz, kudurmis* (dühös)

gagy-og, tamil *kadu-gadu-* (gagyog, mormog)

gagy-os (ittas), ld **gugy-i**

gaj (székely = göröngy), cf. tamil *kâri* (kavics)

gaj-d-ul = kaj-d-ul

galáz (székely vízparti giz-gaz) - tamil *kal-ei,* burján, gaz

galló (gallóka, hinta) - tamil *kola-gola* hintázni, ingadozni, támolyogni

galy (ág: galy-ab-ít: ágakból fon, csinál) - Tamil *kilei* (faág | család, tömeg, csorda, továbbá **köl-es, gulya)**

gamat (székely gamat-étel = undorító étel; gamat-ol, valamivel tisztátalanul, undorítón bánik) - Tamil *kumattu-* (hányigere van, undorodni, irtózni, szinonimája *uvattu-)*

gang (gang-os ; fejét hágóra, magasra tartó, büszke, gangos-an) - Tamil *kangu* (emelkedés), mongol *χαnγαí* emelkedés *χαnγαι-* (emelkedni), mandzsu *kanγasita-* (hencegni, *kań-na-* falról a lóra szállni). A tamil *kań-al-al, kań-an-ral* (emelkedés) igéje *kańalu-* hiányzik, ld **kengy-el.**

gar (székely *gőg:* nagy garral) - Tamil *keru* (büszkeség, arrogancia)

garabó (garaboly: kerek gömbölyű kosár) - Tamil *karappu* (halfogáshoz használt kosár)

gara-boncza (garabonczá-s, latinosítva ga-rabonczia) - A tamil *karu-nul* (bájolási kézikönyv); *karu-vittei* (mágia, tkp. **fekete tudomány)** szók odautalnak, hogy a magyar szóban a *vittel, nul* (tudomány) szók helyett a *panda* (tudomány) szó áll.

gara-gulya (= székely gólyaláb) - A M. Ny. N. szótára szerint «magas gólya» volna, de lehetne **gar-ol-** (átkel, átgázol) ige tövéből meg a **kelő-ből** való ikerítés is).

garat (1. torok-, nyelő-cső; 2. a malom garatja) - Tamil *karluttu* (nyak, torok, edény nyaka)

gar-ol (átkel, keresztül megy s így a **har-ánt** szóval egygyökű a mongol ***γar-*** folyón átkelni ige értelmében).

gatya (gagya = *gad'a,* gagyás) - Tamil *kudukki* (bokáig érő nadrág) Lehetne a *kattu* (köt, ölt) ige mellékalakjából is, de valószínűbb, hogy olyan hangutánzó mint a **bugyogó,** ld tamil *kudukku-kkudukk-en-* (zajt kelteni)

gaz (1. gyim-gyom, giz-gaz ; 2. piszok, szemét és a székelyeknél csupán ez az értelme: gaz-ol, begazol) - Tamil *kas-â-gűlam* (gaz-halom). Ennek első része *kasei* szemét jelentésű kell hogy legyen; ez pedig a *kasa-du* (hiba, folt, gazság) szóval egygyökű.

? **gazda.** Azzal, hogy az illir nyelvben *gazda* alakban előfordul, semmi sincs mondva s legkevésbbé megfejtve. A tamil *gudi-ttanam* (gazdaság), de a **gazda** *víttu-ttaleivan* (tkp. vitykó-fő).

gaz-dag (régiesen **kaz-dag,** úgy képezve, mint **hi-deg) -** Tamil *kadi-* (növekedni, bőségében lenni, kiválónak lenni)

gá

gá-gog-. Tamil *kâgu* (abbamaradt hang)

gáncs (gáncs, kancs, akasztó, akadály) - Tamil *kâ-nsi* (akasztó, kampó, kapocs, gyöke *kâ-* megtartani, védeni)

gánya (sövény- vagy tüske-kerítés: gány-ol) - Tamil *kan-ei-y-an* (kerítésként szolgáló erős sövény, védőerdő *kanei*

nyíl, ruhaujj, gyerekek betegsége, amitől lefogynak, tehát a *kan-ei* jelentése vékonyság, vékony, sovány vessző).

gát (gátol) - Tamil *kattu* (kötés, kapcsolat, gát, akadály, gyöke *kattu-*)

gáz-ol- (gázló) - Tamil *kada* (átkel) mongol *γatol-, getöl-* (átkel a folyón; *γatol-γa* gázló hely), mandzsu χ*etu-* (átrepülni, átmászni valami fölött, túlmenni valamin), török-tatár *gać-* (átkelni)

ge

geb-ed- (geb-esz-t, gebe, cf. **keb-el)** E szó legalább a székely használat szerint nem **görbedés** jelentésű, mint a M. Ny. N. szótára mondja, hanem **dag-adás, puffadás:** gebed az ujj, gebed a vizes kötél, gebed, kigebed a szem, gebed a megdöglött állat, a miért is a tör.-tat. *gebe-r-* (megdöglik tkp. megpuffad: *gebe* hasas, dagadt) s a magyar **gebe, gabancs** a dögleni való ló stb. Tamil *kavi-sei* (daganat, duzzadás), mongol *köb-ki-* (dagadni)

gerj (gerj-ed = gyúl, gerj-esz-t) - Tamil *'arl-alu-* (égni, meggyulladni, mérgelődni, *arí-arru, arlaTTu* tárgyas ige: égetni, meggyújtani, továbbá **eri** tűz, mongol *ger-el* fény)

geszt (keménység, geszt-es) - tamil *ketti* keménység, szilárdság, ld **hat**

gebi-cs (dim.), kannada *gubbi* (veréb, tamil *ku-ru-vi* veréb

gedu (gida, gedö, göde, gödölye dim. = kecske-olló) - A tamil *vell-âttu-kkutti* (kecskegida) szóbeli *kutti* az oszmán *kuzu* (bárány) társa s a **kicsi** gyökhöz tartozik, de ismerve az ős szók sokértelműségét, ide vehetjük a tamil *kid-âri* (borjú) szót is.

gerely - tamil *kiri-su* tőr

ger-incs (gerincz, girincz, girind: rovatok, érdesség, minőt képeznek a hátgerinc egyes szúrós csontjai, kivált a **ger-nye,** sovány embernél: innen a hegy-lánczok rovátkoltsága). - Tamil *karukku* (fűrészfog fogazottság, csipkésség, púp, hegygerincz; tamil *kurukku* csipkés érdes növény, tamil *mull-an-dandu* gerincoszlop, tkp. **fulánk,** tüske-oszlop. Mandzsu mongol *ker-ći* (vágni, nyesni). Tehát nem a szláv *grebeń* (fésű) szó rontása egy füst alatt a **gereben** is, **ger-incz** is, meg a **gernye** is, mert a **gerincz** még az azonos orosz *χrebet* id. szóból sem jő ki.

Gé

gé géd-el-eg (nyomorog, tengőd-ik, s így a **szé-d-el-eg** változata, ld tamil *kčdu* rom, romlás).

gége (góga, **guga,** gégés : hangos torkú) - tamil *kâg-uli* mély torokhang; az *uli* az *ol* «hang» értelműnek látszik). **gém** (a görbe «káva» nyakú madár s azután a hasonlóság miatt a **kútgém,** ld tamil *kâ, kâvu, kâvadi* a két végén megterhelt ruganyos rúd, a mely a vállon úgy fekszik, mint a **gém, ld** kám-va, káva a kútágason).

gémb (gémb-el, **zsémb-el) -** Tamil *kembu-* (kiabálni, veszekedni, dühöngeni, ordítani; *kemb-al, kem-bu-dal*) **gémb-er-edik-** (gimber-ed-ik, giber-ed-ik, gömb-alakulag zsugorodik. *Gyökét ld* **gömb, gomb, göb).**

gézen-gúz = **giz-gaz.**

gi

gida = gedu.

giri-ny (görény) - Tamil *kîri* (mongúz; mongol *kürene,* mandzsu *kurene* görény, török-tatár *küzen).*

gir-isz-el- (székely = karczol) - Tamil *kir-issu* (karcolás zaja, *kirissu-kkiriss-en-* karcolni).

go

gog-ány (hegyek neve, székely kokány föld, kokány ország = hegyes ország) - A Tamil *kongu, kong-am* (hegy-vidék) a *kangu* (emelkedés) szó mellékalakjának látszik s így a miénk is inkább oda való, mint a **kuka** alakhoz.

? gogyola (= *god'ola :* golyva, ld szanszkrit *gudula* gokyvás)

golyó (gal-acs, cf. székely **gulya) -** Tamil *kuliyam* (gömb, golyó, szinonimája *kuligam* labda, *kôlam* golyó, lapbda, gömb)

gomb (gomb-os, gomb-oly-ag, gombó-cz || **gömb,** gömb-öcz, gömb-öly-eg, gömbölyű **gömb-ör-öd-ik, gimb-eredik) -** Tamil 1. *kamb-alam* (tök, teke, gombolyag, gömbölyeg, *kom-matti* tökfajta) ; 2. *kombu* (gyömbér gumója, gumó, gümö) ; 3. *kumb-am, kumb-a-l,* kumbi (ld homp, komp); 4. *kimb-uri* (gömbölyű dísz, gomoly); mongol χom*bi-* (feltekerni).

NB. Az illir *gumb* (gomb) új-gör. *kumbi* (gomb) (ógörög. *kom-bos* szalag) árva szók alapján az oly számos ágú magyar szót szláv-árjának tartani nem lehet. A szanszkrit *kuniba* (vas, urna, tumor) alak pedig = tamil *kumbam.*

gom-oly (gomoly-a, gomoly-og, gomoly-it || **gom-ó = gum-ó, gümő** stb.) - Tamil **1.** *kum-irl* (gombóc, gömb, golyó, ló-gomolya**,** mongol *χomol* gomb, vízcsepp, bot gombja, továbbá török-tatár *kam-is* daganat; *kum-irl* legömbölyíteni, gömbalakú; *k??m-it-ti'*[1] - pro *kum-it-ti'-* gyarapodni, gömbölyödni; *kum-irl-i-, kum-il-i* **gomolyog** a füst || *kum-mattam* kupola, boltív, **kúp);** 2. *kommadi* (dinnye, tök, go-molya, gömbölyű alakú ; *kom-mei*, fiatalság, szépség, mindaz a mi gomoly, gömb-alakú || ldd *kum-i-* halmozni, orosz *kom* tömeg)

gon-d (nom. acti, gond-ol, gond-os stb.) - Tamil, *'unnu-uinnu-dal:* gondolni, meggondolni, odafigyelni, megfigyelni, gondozni, valamint tamil *udaru = kudaru-),* mandzsu *gón-i-, gu-n-i* (gondolni), török-tatár *kim-el* (szív)

gongy (= *gon-d':* gongy-ol, gongyol-a | **göngy,** göngy-öl, göny-öl) . Tamil *kandu* (1. gombolyag; 2. golyva, mert ez is gongy, gomolya). A mint a tamil *kundu k-kattu* (gongy-köteg) mutatja, mindkét részről a **gönd-e** szóval áll rokonságban.

gócs, gócz.

Az ilyenféle használat «a gócz alatt ül = a sod alatt ül» a **kuczik** (kuczkó) szóval nem járja s így ezt amattól el kell választanunk s a tamil *kôtt-am* (1.ív, hajlat; 2. halottégető hely, gyöke: *kôdu-* égetni) mellé tenni a **gócz** szót.

gó-g (góg-ány = **gócz** székely) - Tamil, *kâ-ngei* (forróság, gyöke: *kây-* égni, ld mandzsu *χó-k-ta* forrónak lenni).

golya, goja (= székely kosz-ta) - Ha tisztán tudnók, hogy a népies **gója** szó eredetileg is **gója** volt, a tamil *koyy-adi* (kosz-ta, hosszú-lábú) mása lehetne. A **gólya** alak valószínűleg az általában szárnyas állat jelentésű kannada *koli* szó másának látszik.

góro (nagy, magas, szinonimája **hóri,** ld **óriá-s,** - *kuru*- növekedni; *kur-ei* szalmatető, kunyhó; *kôri* raktár, padlás, **góré**), továbbá mandzsu *γoro* (távoli, mert hosszú, távol, magas ugyanaz).

gö

göb (csomó, púp, szinonimája gumó, gümö : **göb-ör-öd-ik,** giberedik; gibb-ed) - Tamil *koppu f*ág = kombu; 2. konty, ld **göb-öt köt).**

göb-e (göb-ecz, göbe-dék, göbé-s: kimélyített, üreges) - Tamil, *kebi, kevi* (pince, árok, lyuk; mandzsu *kobi* üreges)

göbre - Tamil *koppari* (edény)

göcs (csomó) - Tamil *kud-ei* (vége valaminek, a nyíl alja, gomb, csmó)

göd (göd-ke, göcz-ke, **gödör,** hibás n-ezéssel : **gönd-ör) -** Tamil, *kud-ei* (homorúság, üregesség || *kud-ôri* hasadás, repedés, *kud-ei* ásni, mélyíteni, gödrösíteni | *kud-â* mélyedés, üreg, öböl, sarok || *kud-âvu* barland, pince), kannada *gott-aru* (üregesség, ld **kot-or**)

gödény (mandzsu *utan, katan, kotan,* mongol χ*otan* - Tamil *kadâ, kurlei-kkadâ* (pelikán)

gögy (= csecs, kinövés, fa-gögy | **gügu** = púp, domó) - Tamil *koŋgei* (mellbimbó, facsomó, mandzsu χ*uχu,* mongol *kökö, kükü* mellbimbó). Egyik eset, ahol *gy* = *g* és nem *d'.*

göncz (göncz-öl) - Meglehet e szó **sark** (hátsó rész) értelemben vagy a tamil *kundi* (a hátsó, *kundi-l* hát, a hátsó fele) szó társa vagy a *kudi* (sarok, hátsó rész) *n-ezett* alakja **göcz** helyett.

gönde (gönd-öcs: kerek, pocakos, zömök, köpcös) - Tamil *kundu* (golyó, gömb, puskagolyó, ágyúgolyó, az inga gömbje, állat heréje, hím, minta, ld **mony-as** és **konda, kan;** *kund-usi* gombostű || kannada *gundu* kerek; *gundi* tulu *gondi* gomb, a gönde valami). Ide valók: tamil 1. *kund-al* (kövér, kerek, *kund-alile* hátsó, a gönde, a tompos rész ; *kundi* hátsó, szív, máj, vese, a monyoru, gönde részek; *kundi-l* szinonimája) ; 2. *kendu, kendéi (k. kkâl* a lábszár gönde része, láb-ikra, mert a tamil *kundi* - hal-pete szlávosan **ikra)**

gönd-ör = kondor

göngy ld gongy-ol

gömb ld gomb

gör- ld gurul

gör-be (girbe-gurba, görb-ed, görb-ül, továbbá **hor-og,** her-v-ad, gör-ny-ed). E szót úgy gyorsan görb-ként elemezve a szláv **kriv** latin **curv** miatt árjának lehetne nézni.

Azonban a **gör-b** olyan nom. verbale, mint a tamil *kurli-ppu* (hor-p-adás) vagy magyar ter-p (ter-p-e) stb. E szerint a mandzsu *kur-bu* (ide-oda görbed) másodképzet, a mongol *χor-bo-i* (hajlott) harmadképzet, mint a magyar **gör-b-e-d.** Tehát a szláv **kriv** nem gyök. A tamil *kur-angu* (görnyedni), ld **hor-og** alatt.

gör-cs (1. csomó, 2. átvitt értelemben: spasma görcs-ös = bütykös stb.) - A szláv rímre meg van adva a felelet a **kor-cz** nom. acti-nál, itt csak az ott látható tamil *kur-andu-* (korcosodik) mellékalakjait tekintjük. Tamil *kar-a-du, kar-adu* (facsomó, dudor a fán, **boka, mert az** is csak bog, egyenetlenség || *kar-anei* csomó, bog a nád szárán), továbbá kannada *karadu* (érdes, durva)

görény ld giriny.

gör-ny-ed- (gorny-ad, korny-ad) - Tamil, *kirlan-du-* (elgyengülni, támolyogni az öregségtől)

görög- (székely: a disznó hangja, gör-g-et = mennydörög) - Tamil *kur-ei-* (hangzani, artikulátlan hangot adni, ugatni, *kur-al* hang, zaj, török-tatár *görül-tü:* zaj, mennydörgés)

göt (göt-e székely korhad: **göt-hö,** nyavalya, göt-hö-s) - A török-tatár *kötü* (rossz) szóval együtt a tamil *kedu- (kodu-* tönkremenni, megrohadni) ige *ketta* (megromlott, rossz, rohadt) múlt idejű alakjához tartoznak. Mandzsu *gótu-ćun* (megromlott)

gözü (güzü mongol *küse-ge* = török-tatár *küse* patkány, tamil *ko-n-du-* a patkány, mókus, stb. rágcsál)

gő

gő-g (tamil *ko-rlu-kkei*, **ld a köv-ér** szó alatt a keletkezést).

gőlye (gője székely emse disznó, a **gőnye** alak miatt a szanszkrit *ghôni* disznó szó társa)

gő-z (gőz-öl, gőzös stb.) - E szót helyesen elemezte a M. Ny. N. szótára **gő-z** vagy **hő-z** alakúnak, mert ez teljesen olyan képzet mint a tamil *kâ-ssu* pro *kây-ssu* hőség, forróság, *kâssu-kkuppi* párologtató, *k. nîr* forróvíz, *k. uppu* párologtatásból visszamaradt só, tkp. **gőz-só** *gyöke: kây-* égni, *kâ-ngei* forróság, *kâ-ndu-* megégett, *kây-am* levegő || *kôdu-* égni, *kôd-ei* hőség. Hogy a **gőz** és **hő** egy alapértelmü, mutatja a tamil **âvi** (hő, gőz, lehellet, lélek, élet, valamint az árja *para* = gőz, lélek, élet - pára).

gu

gub (gub-a : golyó, székely a szem gubája ; **gub-acs,** gub-ics, gub-ita, gub-ó : gub-b-ad = csomolyodik) - Tamil *kuv-adu* (golyó, gömb, gömbölyű test; *kuv-ei* golyó, lapbda, domb, halom, gyöke: *kuv-i-* gömbölyödni, gyarapodni)

gub-a, tamil *kuppa-yam ld* kab-át).

guesmi (székely = konty) - Tamil *kudumi* (konty, tinccs a fejtetőn, teteje valaminek)

gucsm-ol (becsmérel, gúnyol, - tamil *kuss-am,* veszekedés)

gugg-ol- (gugor-og, 2. guny-ol, lásd ott) - Tamil *kukku- (kukk-al:* guggol, kotlik), mandzsu *gugure-*

gugy (= *gud' :* gugy-og : **gugy-i, gügy-ü** folyadék, mely a torkon gugy-og r-ezve **korty-og) -** Tamil *kudu-gudu* (hangutánzó szó az ivásra: *k.g.-en-* vagy *kudu-gudu-* vagy *kudu-kku-kkudukk-en* hangosan inni, gugyog, gagyog, gügyög || *kud-i,* ital, ivás, részegesség, részegség, ld **gagyos,** *kud-i*[1]- inni, magába szívni). Ime a nálunk nevetségesnek tartott szó mily fontos a tamul-féle nyelvekben !

gugyor (két hegy közti völgy, tehát a **gödör** társa).

guja (székely pro gulya' = kusza, ld tamil *kur-lei* megrövidített, vége, farka nélküli)

I. **gulya** (gulyás: tamil *kulam,* kaszt, faj, család, csorda szanszkrit gyök: *kul-* összegyüjt, összegyűlik)

II. guly-a, (székely teke, golyó, hólyag = daganat, gulyádzik = dagad, 1. hólyag)

gumó (= gümö), **ld gom-oly**

gur- (gur-og, guriga = székely karika, gur-ul, gur-ít || (gör-ög, gör-d-ül, gör-ge-teg, gör-öncs, gör-öngyeg || gar-ancs, garangyag). E három mellékalaknak a megfelelő főbb tamil igék **gurul** értelemben ezek: Tamil 1. u*r-ulu-* (gurul, forog, fordul, felfordul, *uru-t-tu-,* pro *urul-tu-* tárgyas ige **gur-it** stb., *urul, urul-ei* nom. v. gömb, golyó, gombolyag, kerék, tojás, mert ez is **gurul,** *uru-n-dei* pro *urul-dei* kerek dolog, **gar-an-gyag)** ; 2. *url-alu-* (forgatni, görgetni ld **or-s-ó,** *urlarru- urlaTTu-* tárgyas ige: *url-anri-urlandi,* amit forgatni lehet) 3. *kurl-alu* (összetekeredni, -gömbölyödni, tehát némileg eltérő jelentéssel).

NB. A **göröngyeg, garangyag** (ezek a teljes alakok) képződése éppen olyan, mint **a** tamil *'uru-ndei* alaké, azaz **gör-öl-deg** stb. helyett valók.

gusztony (vas-szeg a bot végén, cf. tamil *kutt-usi* tkp. szuró-vas).

guv-ad- (székely = duv-ad tkp. golyó-alakot ölt, ld **gub)**

gú

gúny (gúny-os, guny-ol) - Tamil 1. *kun-âmbu-* (bohóckodik, viccel, csúfol) 2. i*nâppu-* (csúfolódik). 3. *kônu-* (grimaszol s így mindannyinak az értelme az arcz konyu-lása, görbülése, amint a **gugg-ol** ige második jelentése is mutatja).

gúnya (gyenye-gúnya = tamil *tuni-gini,* ld orosz *guńa,* rongyos, szakadt ruha, tamil *koni* rongyok, durva zsák, japán *kinu,* ruha)

gü gübb-ög (gübb-en) a kevert, **gübü-lt** víz hangja, tamil *kaba-gaba-v-en-* (a víz hangját utánzó szó)

güb-ör-ög (= dübör-ög) - Tamil *kubîr-gubîr-en-* (hallatja magát, ld *kumuru-,*dörög, hangzik)

gübü (székely piszkos, bü) - tamil *kuppei-yan* piszkos ember, gübü ember, *kuppei* hulladék, trágyadomb)

gügyü *(güdü',* maroknyi csomó, ld **köt-eg ld köt**

gümő=gumó, ld gom-oly

Gya (= *d' a, dya)*

(gy <=d, t, Ć, s || *gy* = ', *y, zs* gyéren = *g)*

gyak-or (= sűrű, gyakr-an, gyakor-ol) - Az oszmán *sik sik gel* (gyakran jere) a *sik-i* (szoros) képzettel együtt a **szik, szűk** gyökre vezet s a tamil *sikk-an-am* (tömött, sűrű) képzet is.

gyala (gyaláz-, az **alá-z** társa mind gyök, mind értelemre nézve) - Tamil *el (yol:* megvetés, hiba; *eliya,* alantas, gonosz, szegény, **gyala-beli,** gyáva | *el-gu-* megvetni; *ellu-* megvetni, elutasítani, nevetségessé tenni; *ellu-gei, ell-al, ellu-dal* nom. verb. mongol *el-ek,* gúny, török-tatár *äläk,* rágalom)

gyalá-nt (lehet = gyanánt, - tamil *ell-a* gerundium alak «mint»)

gyal-og (= 1. tamil *kâl-âl,* 2. *kâl-nadeiy-ây).* A mongol *kől* (láb), mandzsu *kal-i-,* török-tatár *kal-k,* tamil *kâl-u-* (kél-, kel-, köl) alakok által támogatott, tamil stb. *kâl* (láb, mancs, szár, alap) szó nem csak **kelő,** hanem **al** (alj, alsó rész) jelentésű is és így a **gyal-og** gyöke lehet **gal** és **al.**

gyal-u *(*tkp. simító, mint a tam *sîv-ulî).* Tamil *tul-akku-* (fényesít) mandzsu *zul-χô-* (simára dörzsölni) mongol *dolia-,* nyalni)

? gyanta (s gyantár is tehát orosz *yantari* borostyánkő, tamil *ambar, ponn-ambar,* borostyán, gyöke ?)

gyanú (gyanu-s, gyan-a-kod-, gyan-ít || **gyan-ánt,** mint) - Tamil *en-nu- (yennu-* számolni, számlálni, felbecsülni, tisztelni, gondolni, gyöke *en* kő a számlálótáblán), kannada *yene* (hasonló, ugyanolyan, *yen-isu-,* gyanít).

gyapjú (gya-p-ot) - Tamil *appu-* (ráhelyez, bevon, beborít, továbbá áppu = yâppu ; török-tatár *jap-ak,* gyapjú, gyöke *jap-* ráhelyez, mandzsu *zsaf-u* filc)

gyap-on- régiesen gyúl) - Mandzsu 1. *da-bu-* (meggyújt, eléget, gyöke *da-) 2. tefe-* (égetni, elégetni), tamil *tuv-alu-, tuv-attu-* (süt, megsüt, gyöke: mandzsu *tuwa* tűz). Tehát fölösleges *expresse* **sovon** gyököt gyártani legalább a magyar szó értelmezésére.

gyar *(*gyar-ol, gyarl-ik = sikamlik, téved, gyarló, gyar-tat székely) - Tamil *saru, saru-gu- (sar-al :* csúszni, folyni, esni, eltévedni, tévedni szinonimája *nar-l-uńgu-, saru- , sarukku-* csúszni, megbotlani, tántorogni, székely gyar-tat), kannada, tulu *zsaru-* (megcsúszni)

gyar-ap gyarap-od-ik || **gyar-m-at**) - A tamil *kerlu-, kerlu-mu-, kerlu-vu-* (bővében lenni, tele lenni, egyesülni, szinonimája *karlu-mu-)* a *serli, serlu,* (ld **ter-eb, ter-em, sar-j)** gyök rokona.

I. **gyar-at- (**gyapjút, pamutot fésül s így lehet **gyar-l-ik,** csúszik igéből is «csusz-tat» értelemmel, de ld tamil *suru-* gyapjút, pamutot fésül)

II. **gy-arat,** az **arat** ige olyan *j, gy* előtétel, mint tamil *yâppu = âppu).*

gyaránt (= gyanánt, de lehet az **aránt** elő-tétese is. Különben ld tamil *kerl,* hasonlóság, mint)

gyat-r-a (gyönge, erőtlen) - tamil *sarru, = saTTu* vagy *saTru,* kevés)

NB. A tamil hangtan szerint az *r-t* kombináció rr-re hasonul TT kiejtéssel, de az r-nek árnyalatával, ekként a gyatr-a csakugyan származtatható a gyarló gyökéből *gyar-t-a* helyett.

gyav, jav (gyav-ul, jav-ul, jav-ít pro jav-ul-t || **jav-ó** = jó, jav-all = székely jov-all-, jav-as-ol, gyöke: *jav* || **jog,** mert *b = g,* ágaskod- = ábaskod-).

a) A **jav, gyav** gyöknek legközelebbi társa éjszakon a mandzsu 1. *yeb-e* (jobb, meggyógyult, mongol *eb* egészség); 2. *zsebele* (jobb, jog), mongol *zöb* (helyes, jobb, jó); ezután jő az ostják *jem, jim* (jó).

β) A **jog** alak társa éjszakon = török-tatár 1. *jek, jegi* (jó) *2. jak-si* jó, 3. *saγ, sau* (jó egészségben van, mongol-mandzsu *sa-i-n* jó, finom, szép).

Mindezek gyöke a tamil *se, si... so .. ,* amelyből van a többi között 1. *sev, sevvu, sevv-ei* (piros, udvarias, jobb, szabályos, jó állapot) 2. *sem* (piros, jobb, szabályos, tökéletes, helyes, ld ost. *jem* jó) 3. *sepp-am* (népnyelven *so-ppam:* helyesség, egyenlőség, szabályosság, jó állapot, javítás, továbbá mongol *zöb)* 4. *sig-appu = sivappu = sevappu,* a *se* gyök főjelentésével) 5. *siv-am* (vagyon, boldogság, élvezet) 6. *sogu-su* (szépség, kecs, elegancia, egészség, továbbá török-tatár *saγ, sau : sokkam,* szépség, tisztaság.

Gyá

gyámba (gyámbá-1-, gyámbá-sz- nem «gyömöszöl», hanem **tépá-sz-** húz) - Tamil 1. *tâmbu (t. kayiru,* tépő kötél) 2. *sâmbu-* (csigán tépászni, sőt a *sâmb-i* csiga is csak annyi, mint a gyámbász-ni, tépászni való).

gyámész. A magyar gyavog = nyafog, nyávog s így a tamil hangtan szerint is a szókezdő *y, ń, η* váltakozása miatt a **nyám-ándi** szóval egygyökű.

gyám-ol (gyám-ol-ít, **gyám) -** A tamil *kâv-al* (őrzés, megtartás, őr, *kâv-al-âli, kâval-an,* őr, férj, *kâvu* őrség, csodás kenőcs, gyöke *kâ-* őrizni) alak változatának látszik a tamil *sâv-al, sev-el* (kakas, hím madár) alak s ide tartozónak a magyar **gyámol,** a mely élettelen tárgyra nem vonatkozik s mi székelyek a **gyámol** szót **támasz** értelemben nem használjuk.

gyár-t-, jár-t *(t* tárgyas képzővel, régiesen csinál) - A tamil nyelvben két eset van, amelyek azt mutatják, hogy a **gyár-t, jár-t** a **jár** ige tárgyas alakja, mert *nada-ttu-(*működtetni, vezetni, okozni, csinálni, gyöke *nada'-* menni, járni) és *iyar-ru-* (pro *iyal-tu-,* csinálni, létrehozni, építeni, pl. templomot gyárt, gyöke *iyalu-* megegyezni, menni, megérkezni) éppen olyan képzetek, mint **jár-t** a **jár-ból.** Ezért folyamodott a nyelv a **j ár-tat** kettős causativ alakhoz. Ezek után fölösleges a szanszkrit *kar-* tkp. *kri* (csinálni) tárgyas igéhez folyamodni, mert ebből t-*vel* **csináltat** s nem **csinál** ige lenne.

gyász, jász (gyász-ol, gyászos) - Tamil *ây* (pro *ás,* bánat, mint *âdu* = *yadu)*

gyáva (szinonimája gyámész), ld **nyám-ándi**

gye

gyel = jel.

gyer-ek *(*gyerk-ő-cz, **gyer-mek, gyer-mök,** ld gyömöszöl, csömöszöl stb.) - Tamil, *siru-kk-an* (fiatalember, fiú, *siru-mi,* lány; *situvan,* gyerek, fia; *sirumei,* kicsinység, gyerekkor, *sirubam, siruvam* ugyanaz, gyöke: *siru* kicsiny). De van *siru-mag-an, kuru-magan, kuru-makkal* (gyerek) s így a **gyerek** a **csir-i** gyök képzete, a **gyermek** annak és *mag-an,* tuda *Moχ* (gyerek) összetétele s nem vogul *nyaurem,* a mi a török-tatár *Javru-val* **rímel.**

Gye

gyen-ge (gyön-ge, cf. **zsen-ge, zsön-ge) -** Tamil *n-unugu-* (kicsi, finom, zsenge, gyöke *nun,* kicsinység, finomság), török-tatár *in-z-e* (finom), mert tamil *n* = mongol-tat. *y, zs,* mint **nimei** pro **imei,** mandzsu *nimengi* = *imengi.*

gyep (gyöp, mongol *zim,* k.-tatár *ćem* gyep, ezek társa a **csima** alatt látható, tamil *simi, simei* (hajtincs), mert a **gyep** a fücsomó, takaró, a mint atamil **masir=** pázsit, 2. szőr, ld **mező.**

gyeplő *(*pro gye-p-el-ő, kötél). E szót a török-tatár *ip-lik* (cérna) rontottjának tartják, mert az *ip, jip, jep, zep* (cérna) alakú is. Csak az *iplik* a magyar nyelvben is *iplik* (csizma-sorok kivarrása). Szerintem csak az *i-p* közös, ez pedig olyan nom. v., mint az alhangu tamil *â-ppu, yâppu* (kötés, test, ami a szellemet köti, gyöke *â'-, yâ'-* kötni). Ebből volt *gyep-el* másodképzetü ige, amelynek **gyeplő** részesülője.

gyertya (gyortya, gyartya, györtya, tamil *vilakku.* E szó változó hangzója tamil cerebralis rl-re utal s a tamil *kérl- (korl'-* csillog: *kerl-ttal* fény, csillogó, világítás: *kerl-tta* part parf.) támogatva van a mongol *gere-,* mandzsu *geri-la-* (világítani) igék által. Ezek után a csuvas *szjorda* legfölebb a magyar szó rontása.

NB. A *gyertyán-fa* nem a könnyen **gyuladás-tól,** hanem egyenes termetétől vette nevét, mert biz az nem gyúlékonyabb más fánál.

gyé

gyék-ény. Török-tatár *jik-an,* mongol *zigâ-sün* nom. acti s így a *zig-ei-* (egyenesedni, mandzsu *zu-k-i* kiegyenlíteni) igével függ össze, mert a **gyékény** nem a fonott, hanem a **káka** növény.

gyér = gyir.

gyi,

I. **gyilok** (régiesen dil-k, dil-ok, gyol-k, gyalk s így az árja szókkal való hasonlatossága daczára is, tamil *tul-eí-* átszúrni)

II. gyilok (a ló torokdaganata s valószínűleg a tály-og változata)

gyim (gyim-gyom : gyim-ész- gyomlál, tamil *kal-)-* A tamil *nim-ittu-, nim-uttu-, nim-indu-* (csípni, csípve kitépni, ügyesen elcsenni) teljesen megfelel a *gyim-ész-* igének, mert a mint a tamil *sim-indu-* (szinonimája *nim-indu-)* alak mutatja az n nem állandó.

NB. A csuvas *szjom* a mongol zim (gyep) társa s így hiába rimel a **gyom** alakkal.

gyir (gyér, gyirül, gyér-ül, gyér-en) - Tamil *siru-, siru-gu-* (összemegy, ritka lesz, *situg-al,* hiány, csökkenés, *sirubân-mei,* ritkán)

NB. A mandzsu *seri-* (ritkán, elvétve) nem ide, hanem a **szer-te** alakhoz tartozik.

Gyí

gyík (gyek: gyík-ot, tehát alhangu szó). A tamil *kav-uli, kau-li, kev-uli* (gekko, házi gyik) a *gekko* nevezettel a tamil *kekk-ali'-* (kígyózni) igével látszik összefüggni.

gyo

gyom stb., **ld gyim**

gyomor (gyomr-os: a föld gyomra) - A tamil nyelv egyik szava : *tíni-kkudal* (gyomor, tkp. ételgödör), ld török-tatár *kursak* és tamil *kurl-i,* has, üreg, sír, raktár) a másik tamil szó *amar-asayam* (gyomor) összetett szónak látszik s a második rész meglehet a szanszkrit *âçya* (gyomor, gyöke: *ci-* fekszik, pihen) s csak az első fordítása.

gyors (pro gyor-os, gyors-ul stb.) - Tamil *turu-si, turu-su* (sietség, sebesség, *turu-duru'* sietni, *turu-duruppu,* sietség, tehát a **szor-og** rokona), mandzsu *tur* (a ló gyorsasága), mongol *tür-gen, türgün* (gyorsan, sietve).

Ebből láthatni, hogy a szanszkrit **tur-** (siet, sürget) ige, a melyből a *turan* (mintegy a gyors, lovas, nomád) szót származtatják nem szükségkép árja, mert az orosz *tor-op-* ige is csak tamil igenév.

gyó

gyógy-ul (= gyav-ul, javul, gyöke: **jav)**

NB. Ezen alak a gyav-ul-ból úgy fejlett ki, mint a tamil *sogu-su, sokk-am* a so'-ból.

gyól-cs (gyócs) Az orosz stb. χ*olçt* (vászon) szóval hiába rimeltetik, mert a tamil *sav-al-i* (vászon, kelme, gyökét ld: **szöv)** alakhoz hangtanilag közelebb áll.

gyón (gyón-ik, régiesen *gyón-t-* = mai gyón-tat) - Tamil, *en-, yen-* (kannada *annu-* mondani), tamil *en-bi'-* bevallat, régiesen gyon-t) s így eredetileg *jon-* volt.

gyök-ér (gyök) - A gyök csakugyan rímel a török-tatár *kök* (gyökér) szóval, de a **gyök** népiesen csaknem ismeretlen s így valószínűbb, hogy a **töv** + tamil *ver* (gyökér), mert *kök-vér-nek* nincs értelme. A török-tatár *tamar, tamir, damar* (ér, gyökér) a tamil *tamar-agam* (légcső) szó első részével látszik azonosnak s nem a sémi *damen* (vér) szóval.

NB. A tamil *vér* (gyökér) alkalmából megemlítem, hogy az európai *Zingiber* (gyömbér) szót nagy garral kihozták a szanszkrit *srunga-ver* (szarúhoz hasonló) csinálmányból. Dr. GUNDERT pedig kimutatta, hogy az a tamil stb. *insi-ver, yinsi-ver* összetett szó *insi, yińsi* (maga a növény név) és *ver* (gyökér) szókból. De a szárított növény tamul nyelven *singi-ver-am* (*sińgu*-czingárodik és *ver* gyökér). E nevekből lett az arab-perzsa *Zenzse-bil* stb.

gyömösz-öl- = csömösz-öl.

gyön-g-e = gyenge

gyöngy (gyöngyellik = fénylik). A török-tatár *inzü, enzü* (gyöngy) = mongol *yańza,* mandzsu *yańse* (ékszer), ezek pedig kinai eredetűek. A kínai forráshoz pedig őseink közelebb voltak a török-tatár népeknél. A tamil *muttu, mattam, muttei* (gyöngy) szókat Dr. GUNDERT a *mu, mudu* (elsőnek lenni) gyökre viszi.

gyöny-ör-ü (gyönyör-köd-ik, gyönyör) - A **gyöny-ör-ü** alak igéből való, ennek pedig társa a tamil *in-b-uru-* (gyönyörködni) azzal a különbséggel, hogy a magyar ige névszava nem a másodképzetű *in-bü,* hanem az *in,yin* (élvezet) gyökszó.

gyötör (**gyeter**, a hideg gyötri = rázza, gyötr-elem) - Tamil *adir'-* (rázni, rengetni, kiabálni, *pumi-y-adir-ssi* földrengés), ld *udir'-* (lerázni)

győ

győ = jő, gyöke: *jöv*

győ-z- (győzelem, nem győzi a dolgot stb.) - Tamil, *sá-di'-* (tartani, biztosítani, kitartani, mint a *győzös* ló, sikerülni, győzni, *sâdi-ttal, sâdippu* kitartás, győzelem, gyöke: *sây-* hajolni)

NB. A török-tatár *jauz* (rettenetes, jó) rimel, de nem is ige; a mongol *dai-la-, deile-, dî-le* a dúl- igéhez tartozik.

gyu

gyuha (gyomor, belek) - Mandzsu *duχa* (belek, zsigerek, lélek) tehát nem egy az **eha, iha** szóval.

gyú

gyúl- *(*egytaguság miatti hangzónyújtás: gyújt pro gyúl-1 ; gyúl-ad-, gyúl-asz-t) - A tamil n-ezett *kol-undu-* (pro *kol-udu-* meggyulladni, tüzet fogni; *kolu-ttu* tárgyas alak meggyújtani, pro *kolud-tu-)* annyira megfelel a **gyul-ad-** (gyul-asz-t pro gyul-ad-t) alaknak, hogy lehetetlen *k* gyengülést nem látnunk, éppen úgy, mint a **gyám-ol**

szónál, ld mandzsu *gil-ga-* (elégni), cf. mongol *gil-u-γα* (tüzes meteor), *gil-be* (világítani), *γαl* (tűz).

gyúr egytaguság miatt hosszú hangzóval, gyuród-ik = gyür-ődik; gyura-kod-ik, székely tolakod-ik) - Tamil *suru'- surukku-* (összehúzni, szorítani, összehajtani, ráncolni, s így a **szor** gyök rokona).

NB. Az oszmán *joγ-ur* (gyúr) nem ide, hanem a zsug-or- gyökhöz való, a mint a *jog-ur-t* (aludttej, zsugorodék) is mutatja.

gyü

gyül-öl- (gyül-öl-ség stb.).

Tamil *suli'-* (elégedetlen, undorodik, felháborodást mutat, *suli-* mérgelődik), továbbá mandzsu *zili* (düh), mongol zs*ili-* (kerül valakit, valamit).

gyümölcs *(*régiesen **gimilcs)** török-tatár *jem-iś,* mongol zs*imis, zsi-mes, zemes, tümüs, teme'sün gyök:* török-tatár *je-,* mandzsu *zse-* enni ? ?) - A tamil nyelvben a gyümölcs kora szerint neve is más : *pinsu (pinzsu:* bingyó), *kây* (megnőtt, de éretlen gyümölcs), *parl-am* (a **pirult,** érett gyümölcs, s ez átment a szanszkrit nyelvbe is *phalam* alakban.)

gyűrű (ld fúr, fur-u, gyürüdzik) - Tamil *surl-i-* (összetekeredik; *surli* nom. v. kör, kerek, karika, szinonimája *'ârli* kerek év).

NB. Látva, hogy a gyürü szónak «csűr, sir-ül, sur-ul» mellékalakjai is vannak, nevetséges ezt török-tatár kölcsönnek tartani.

gyűszű (székely **dészü, ld ott**, s ez **tüsző,** ami megezáfolja azt, hogy eme szó a török-tatár *jüksük* vagy *jüzük* rontott alakja)

gyű

gyű-l- *(*gyüj-t pro gyül-t ; **gyütt-** székely gyűl-és).

Mongol *ćiγ-ul-* (pro *ćug-ul-, ci-ul-, ci-ol-),* török-tatár *jiγ-il-, jij-il-* (összegyűlni). Ezek felhanguja a k.-tatár *öj-öl-* i s ennek társa a magyar *gyű-l-* s a tamil *î-n-du-* (pro *íl-du-* mintegy **gyűl-ed** : összegyülni, egyessülni, összeszörulni; *ittu-, yîttu-* pro *î-nd-tu,* mint a székely *gyütt-* tárgyas alak – egyesíteni, gyűjteni; felhalmozni, tehát a magyar ige minden értelmében).

gyűr- (gyür-ődik ; gyür-ődés : gyür-ke = ducz) - Tamil 1. *serugu-, sorugu-* (gyür-köz-ik, hajtogatni, betakarni, gyűrni: *pâgei muneiyei ssorugu-* a turbán végét begyűri) 2. *sir-ei'-* (feltűri a ruhát*).* Tehát a **gyűr** is csak egyszótagúsága miatt áll hosszú önhangzóval.

Ha

ha (1. kor, idő; 2. so-ha, minden-ha = mindenkor / há-i-bái - koros, régi, ócska) - E szó édes testvére a kuda *ka* (idő) az ilyenekben : *a-kka* (akkor), *i-k-ka* (e-k-kor, kannada *i-ga* id.), *ye-kka* (mi-kor), *ye-kka-lu* (minden-ha tkp. mikor is).

Ezen *ka, ga* valamivel teljesebb társa a tamil *kal* ebben *se-kkal* (este, tkp. szin-kor, mikor az esti pir van), még teljesebb a kuda *kale* (idő), a teljes alak: tamil *kâl-am* (idő, kannada, tulu, malayalam *kâla* , gyöke: *kâlu* kel, kél-). A tamil *kâl* hiányos igenév = magyar -**kor,** mongol *tsak,* török-tatár *csak, csor,* pl. *avan vanda k-kál* (ő jöttekor) = mongol *tere irésen tsak-t,* török-tatár *ul kilgán cakta v. corda* (ha vagy mikor jő tkp. jöttekor).

NB. A tamil stb. *kâl, kâl-am* szónak szanszkrit voltát bizonyítandók, csináltak egy *kâl-* igét s a *kâla* árjaságát bizonyítják a góth *hvneila* = német Weile, meg a görög *kairos* stb. alakokkal! Csakhogy a tamil *kâlu-* igének sok azonos társa van az éjszaki turánságban, ld **kel.**

hab stb., ld **hob** (szék).

hab-ar- (habar-cs a **kavar-** mellékalakja).

habog- = **hebeg-**

hab-si (habzsi) = **kapzsi gyöke: kap**

haczuka ld kaczag-ány

had (család, nemzetség, tömeg; háború, csata, had-akoz) - Tamil *kuttam* (pro *kudu-tam:* összejövetel, tömeg, társaság, rokonság, kaszt; csata, szinonimája *kud-am* (gyülekezek, tömeg, ház, lakhely, halom búza, gyöke: *kudu* összejönni, gyülekezni). De a *kud-umbam* (család) dr. GUN-DERT szerint is *kudu-* alakra utal s ennek képzőtlen igeneve a magyar **had** úgy mint **hab** = **hob.** Az «egyesület» alapértelmü **had** szónak megfelelő *kudi* (ház, család, faj, kaszt, népség, város, ország) szó tamil voltát eme tudós bebizonyította s ezt támogatják a *kudi-sei, kudińei, kudi-l* kicsinyítő alakok, továbbá a mongol, mandzsu *χoton* (Palota, város, fal) szó.

hadar- (zadar, zavar, hadarász | **heder-** || hidor) - Tamil 1. *adaru* szinonimája 2. *uduru-,* 3. *kudaru-, kudaru-* (rázni, szétszórni, kidob, visszadob), 4. *ka-dalu-* (rázni, rázkódni, mozogni, mozgatni; kannada *kadari-su-* rázni, mozgatni; mongol *ködöl-, ködöl-kö-* mozogni, mozgatni).

hadd (pro hagy-d), ld **hagy**

had-la- (régiesen hadla-va = hall-ava = hallá). Minthogy a **fül** (tamil *val)*és **hallás** csaknem minden nyelvben összefügg, a tamil stb. *ke-lu-, kel-* (hallgatni, hallani, kérdezni, érdeklődni – fülelni!) ige gyöke a kannada *kivi,* tulu *kebi* (fül) szó. Ezért a magyar **had-la** ige töve a **fül** harmadik tamil nevezete *kádu* (fül, hallás), amely egytagúsága miatt hosszú, s nem mintha a gond *kay-ed-bu* (fül) harmadképzetű

szóból volna összevonva. Ezen gond alak olyan, mint a tamil *ke-l-vi*, s így a *kay* tő lehet *kad* is, de lehet a tamil *kal-, kallu-* (meghall, tkp. hall) ige is.

hagy- (= *had':* hagy-a-kod-ik, hagy-at-, ha-gyat-i székely = mulasztó, halogató, hagyaték stb.).

A tamil nyelvben három szinonimája ige a megfelelő: 1. *ottu-* (megengedni, hagyni, beleegyezni 2. *kodu-* (adni, visszatenni, odavinni; *ottu- kkodu-* engedni, hagyni; *saga k-kodu-* halni hagy) s ezen alakkal látszik egyezni a kannada *godu-, godisu-* (hagyni: *kodu-* átadni, kiszolgáltatni) ige. A 3. *kada-* (átkelni, befejezni, időt múlatni, elnyújtani, ld halogat és székely **hagyati** elkerülni tkp. **el-hagy**: *kada-ttu-* múlatni, átkelni, átvinni, hagyni menni, időt múlatni, védeni, tkp. el-hagyat, átad, kiszolgáltat) Nézetem szerint ez utóbbi a magyar **hagy** ige társa s mindkettő összefügg a **hát** (utó, tamil *kad-ei* az utolsó hely) szóval.

NB. Ha a magyar **hagy** igében tartóssági (?) képző volna, mint a **vagy** (pro *val-d :* jelen idő képzős) igében, nem lehetne olyan állandó **a** *gy.*

hagy-ap- (régiesen köp, pök, ld kannada *kodupu*-ledobni, mert a **töp-** és dob rokon értelem).

hagy-it- (pro hagy-int) - Ezen igét én a **hagy-** ige folytatásának tartom **hagy-int** helyett «suh-int, csap-int» módjára, mert a tamil *kada-, kai-gada-* (elenged, kézből hagy), meg *kadásu- kidâsu-* követ hajítani) továbbképzete ezt igazolja.

hagyma ld **hajma**

hahota (hahótász) - Tamil, *kekkattam* (hahota).

haj (**var-kocs, mez) -** Noha e szó sokszor a **héj** szó helyett használtatik, mégis ettől különbözőnek s a tamil *kus-ei* (sörény) *y-s* alakjának s így a *kuyâ* (gyapjú és gyapot) szóval egygyökűnek veszem. A *kusei* alak változata a tulu *kuzala,* kannada *kudala* (haj) szó. A tamil k*oli* (haj, szőr) a török-tatár *kil* szó társa, a tamil *kôdei* (női haj) a kócz alaké, mert a malayalam nyelv egyik szava a *talanâr* (haj) tkp. «fej-hárs, fej-rost » jelentésű, tehát a föntebbi összevetés nem túlzás.

haj ! (haj-kurász, haj-korász, haj-t) – Tamil *'ai !* (elefánt hajtására használt szó), mongol *oy-kira-, χay-kira-*, oszmán *hai-kir-* (kiabálni)

hajdu. E szó már 1238-ban mint személynév előfordulván, a nem török alakú *haydut*-ból nem származhatik, hanem a mandzsu *kaidu* (lovas) társa, a mely ismét a mongol *χaidak morin* (hajtó, mindenre használt ló) szóval függ össze.

haj-it- ld hagy-ít

haj-ma (hagyma) - A M. Ny. N. szótára e szót a **haj** szóból akarja származtatni, csakhogy a fokhagyma nem áll hajból. Azután a finn-féle nyelvekből nem lehetvén kihozni, ráfogták, hogy a t.-tatár *soγan* kölcsönzete, nem sejtve, hogy mi a *haj-ma.* Tamil *kây-am* (1. csípős, égető 2. hagyma, *veti-gâyam* hagyma, gyöke: *-kây* éget, forró, égető) azaz a haj ma = az égető, csipő növény az alakra nézve, mint a székely hájlad = hajlad. A török-tatár *soγan* vagy a *suk-* (csíp, szúr) ige vagy a magyar szag származéka, mert a szanszkrit *sukanda* (jó illat) = hagyma.

hajn-al (hajnal-od-ik || **hal-n-al- -** A nagyszombati codexbeli «a nap fel kezd vala **halnal-nia** a hegynek magasságára» **halnal-** ige valószínűleg az eredeti alak, ez pedig a **kel** ige alhanguja. Tamil, *kâl-ei* (reggel, hajnal, hajnali csillag) és a tulu *kâ-n-de* (reggel) szintén a *kâlu-* (kelni) igéből való.

haj-ol- (haj-l-ik: haj-l-ak, hajl-ék || haj-t, haj tó-ka) - Tamil 1. *'ôy- (ôy-al:* hajolni, gyengülni, pihenni, abbahagyni, befejezni, mandzsu *oyo-* hajolni, *oyo-ko* majdnem készen van, mongol *uyan* hajlékony, török-tatár *uy-* hajlandó) 2. *koy-su* (pro *koy-tu-* hajtani, **haj-t, hajtogat,** *koys-agam* hajtás, fodor, a vászon vége, **hajtóka),** mandzsu χ*ai-χa-* (föléje hajol, *χaiχońγa* hajlékony, puha, karcsú), mongol *keyede-* (lehajolni, *key-ele-* oldalra hajolni), török-tatár *köy-ma* (ív*).*

haj-ó. Mongol χ*ayak* (hajó), török-tatár *kay-ik* (csónak). A M. Ny. N. szótára a magyar szót a **haj-t** (űz) igéből, a török-tatár szót a *kay-*(csúszni) igéből származtatják. Sem egyik, sem másik nem valószínű, mert a tamil nyelv főszava a *kapp-al* nem «hajtó», se nem sikamló, hanem «görbe, hajlott», sőt a *hoda* alakra szanszkritizált tamil, tulu, malayalam *ôdam* (csónak, bárka) szó is előbb az **ódu** (üreges) mint lótó-futó *(ódu-* futni). Azért a **haj-ó,** a **haj-** (hajló) ige nom. ágense.

I. **haj-t ld haj** !

II. haj-t (a haj-ol, eredetileg csak **haj** ige tárgyas alakja).

hal- (régiesen ***hol-,*** hol-t, hal-ál, hala-vány || hal-ad == **múl,** lásd ott) - Tamil *ula-* (pusztulni, meghalni, bevégezni), *kol-, kollu- (koli-al:* megölni, elpusztítani). Látva, hogy a magyar *öl- a* mongol *ala-*, mandzsu *b-ele-* (öl) tárgyas igék mása, a török-tatár *öl-, ül-* (meghalni) tárgyatlan s ez csak *öl-dür-, ül-dür-* alakban = tamil *kollu-val*: valószínű, hogy a tamil *ula-,* magyar *öl-,* mongol *ala-,* török-tatár *öl-, ül-* alakok aspiráltak s a tárgyas képző hiányzik a magyar, mongol, mandzsu igékben éppen úgy, mint a tamil *kollu-* igében. S végre a tamil *ula-* nemcsak hal-, vesz-, hanem **halad-** (múl-ik) jelentésű is *(nâl ula- kkiradu:* a nap halad, múlik), mint a mongol *χal-i-* (repülni, folyni, meghalni), tehát a **hal-ad** ige nem különböző gyökű.

hal (halász, tamil *min* hal tkp. fény, mint a **meny-hal) -** Minthogy a tamil *kayal, kayal-mîn* (átalában «folyóbeli hal») nem azonosítható, valószínűbb, hogy a **hal** a **hű-l** szóval egygyökű, mert a tamil *kul-ir* (hal, mert hidegvérű) arra utal.

hall (régiesen **had-la-, lásd ott**).

halom (régiesen *holmu* is) - A tamil *kala-ppu* (domb, sziget) vagy *kali-ppu* (magasság, bőség, gyöke *kali*[1]- emelkedni) vagy *kilappam* (emelkedés, növekedés, gyöke *kila-mbu-* emelkedni) helyett áll s így a **kalangya** rokona).

NB. Az orosz stb. χ*olm* (domb) aligha árja.

hamar (hamari, hamaru, hamar-kod-ik, valamint hevesked-ik) - A tamil *amar-kkal-am* (nagy sietség; *amar* düh, tehát: hevesség).

hambár - Indiától kezdve mindenütt megvan e szó; a tamil nyelvben *amb-âr,* rakás, kupac, gabonahalom a levegőben)

ham-is (régiesen ham-os: csalfa, ravasz, tettető) - Tamil *ammu-gallan* (csaló, tettető, gyöke *ammu-* tettető, kétszínű jellem, továbbá **hom-ály** a takaró).

hamu (régiesen **homu,** hamv-ad, hamvas stb.). A magyar **homu** mongol *ümü-sün* (hamu) meglehet összefügg a tamil *em-am* (tehéntrágya hamuja) szóval, a közelebbi társ a tamil *kum-ei-vu* (puha, elrontott, keverék, gyöke *kum-ei-* forró, fullasztó, megpuhul), minthogy a **hamu** keletkezését és mivoltát teljesen mutatja.

han-g (hang-ol, hang-oz stb., valamint **kong).** Tamil *kan-ei* (hang, zaj, *kanei-* kiabálni, zajongani, hangzani), mongol χ*ań-gina-* (hangzani), mandzsu *kańg-se-* (vékony hangon beszélni, énekelni).

NB. Minthogy **kong-= kon-og-, a han-g** szó is úgy elemezendő.

hangya (hangy-ál kicsinyítő) - E szót a török-tatár *kandala* (poloska) szóval rímelhetik, de ez aligha áll. A tamil nyelvben van vagy hét szó, a melyek jó része «fekete» alapjelentésünek látszik, még akkor is, ha a mai használatban más színű is. Pl. az *irumbu, erumbu* (hangya, tkp fekete s azután átalában: hangya) az *irumbu* (vas, feketeszínű ásvány) szóval; a *kar-ei-yân* (ma a fehér, veszedelmes hangya) a *kari-* (harap) igéből is származtatható, de közelebbi a *karei* (fekete szín) alap, amit a török-tatár *kar-inza* (hangya, ld *kar-α* fekete) szó is támogat. Ezen alak tamil hangtani összevonásának látszik a magyar *ha-n-d'a* szó.

hant, hont (hantcsik, hontcsik, hont-csok : gané-honcsok székely || höncsök stb.) - Minthogy e szó nem csupán «fölfeszített gyep (ld **homp)»,** hanem «rakás, domb, emelkedés», sőt **hegy** jelentésű is, a mint Hont-megye neve mutatja, a tamil megfelelő alakok ezek: 1. *kandu* (szalmakazal) 2. *kundu* (földréteg, (szikla)pad) ; 3. *kunru* (olvasata *kunDu* hegy, domb, magaslat: *kunru-ń gurliy-um iru-* = **hapa** hupás, kuda *kundu* domb).

hany-ag (henye **gyöke: kony-a) -** Tamil *kun-ańgu-* (lassú, lusta, csavarog | görnyed, meghajlik)

hany-at (hanyatt-á, hanyat-1-ik pro hanyat-ol-ik) - Az azonos jelentésű kannada *angata, an-gatta* (hanyatt) szónak gyökileg megfelel a tamil *an-ungu- = kun-uńgu* (hervad, sorvad, összemegy, hiányzik, *anukkam, kunukkam* (hanyatlás, hagyagság). Tehát az alap nem egy **hát** jelentésű **hany,** hanem a *konyulás* (hany-ag-ság), mert a tamil *kunakku-* (tárgyatlan alak visszavonul, hátul marad) ige a *kunukkam* névszóval együtt a *kun-ańgu* (görnyed, hajol, lusta) igével egygyökű.

hany-it- Lehet a **hány-**igéből, lehet=haj-it, de lehet = a **hagy-it** igével is úgy a mint tamil *onnuı = onru (onDu)* alakkal.

hara (haránt, cf. szer, szer-int). A M. Ny. N. szótárában a hibás elemzés miatt hibásan van értelmezve, minthogy a **haránt** ősi szónak az idegen alapú **kereszt-ül** a fordítása. Tamil *kuru-kku* (keresztben, keresztmetszet, *kurukkây* = haránt, keresztül: *kurukkébesu-,* beleszól, ellentmond „keresztbe beszél).

harag (régiesen harag-ó = haraguv-ó, haragv-ó, harag-ud-ik = harag-sz-ik, harag-os 1. dörgő, zajgó, 2. szúrós, 3. **sötét) -** Tamil *karu-kkei* (*karu'-* feketedni, bosszankodni, mérgelődni, dühöngeni, továbbá **szid, káromol)**

harang (harang-oz) - Tamil *karangu-* (hangzani, zajongani), mongol *χaranγ-a* (harang).

har-ap- (tkp. főnév, azután ige, harap-d-os) - Tamil 1. *kari'-* (enni, harapni, *kari* harapés, kari = csípős mártás, bors, tkp. harapó) 2. *kori'-* (rágcsálni, harapni, harapdálni).

NB. A.harap-égés, harapódzik átviteles értelmű és nem más gyök.

haraszt (haraszt-os) - Több pusztának a neve meg a «száraz levelű bokrok» értelmében összevethetni a tamil *varattu* (kiszáradt, száraz, sivatag) meg *parattei* (meddő, terméketlen), mert *h, v, p* nemcsak a kannada, hanem a tamil nyelvben is váltakozik, pl. *varattí, karatti* (rög, száraz halom).

harák (harák-ol) - Tamil *kâru-, kârâpp-i* (erővel köhögni, felköhögni)

har-cz (harcz-ol || **hars-ol** szinonimája) - A mongol χ*arś-il-da-,* mandzsu *karca* (találkozni, ellenségeskedni) a χ*ar si,* török-tatár *karsi* (ellen) szóval, ez pedig a *kara-* (néz, szembe néz) igével függ össze. A tamil *kars-anam* (kiáltás, nagy zaj, düh, háború, csata) szó hangutánzó s a **hars-og-hoz** tartozik.

har-is (harizs) - Tamil, *karâ* (kiáltás, a fürj csicsergése)

har-ka (harkály, harkány, har-kács) - A tamil *maran-gutti* tkp. fa-szurkáló s így a magyar szó a **har-ap** másodképzetű igének elsőjéből való, ld mandzsu *kar-ka* (egy madár neve).

har-m-at (ld folyamat = foly-am gyök: foly, harmatoz) - A szó társa a tamil *âr-padam* (lé, nedvesség, gyöke **árad)**

hars-og- (hars-ány, hars-ol, harsona) - Tamil 1. *karsi'-, karssi'-* (ordítani, dörögni, harsogni) 2. *kerssi'-* ugyanaz) **has** (has-as, has-kó) - Tamil *vay-in, vay-iru (vas-iru* is: has, kannada *bas-iru, bas-uru*, finn *vatsa* has, továbbá tamil *vas-ivu* hajlat, boltozat, gyöke *vas-ei-* meghajlik, boltívet alkot, mert az öblösség, keblesség az alapértelem) h, v, ρ kannada *hôgu- = pôgu-.*

NB. A ny. mongol *gis* = kelet mongol *gedes', ez* pedig a χ*odo,* mandzsu *kodo* (tehén, birka hasa), tamil *kudal* (zsigerek) társa, a török-tatár *kursak* a **hor-p** alakhoz tartozik.

has-ad- (has-áb, has-ad-ék, has-it, cf. **kacz-at, kes-ed) -** Tamil 1. *kassi* (cserépdarab, szinonimája *kay-il, kaiy-il)* 2. *kadigei* (darab, levágott, leharapott darab) 3. *kad-ây* (rongy, szakadás, *kadu, kadu-vây* hasadás, sebhely). Ezek legalább három igére utalnak, azonban tényleg egy alak van: *kad,* a melyből *kádi-* (vágni, szeletelni, faragni), *kadi-* (megharapni, megsebezni) és *kadu-, kadukku-* (tárgyatlan alak: bántani, **has-og-,** hasogatást érez) mellékalakok származnak. A kannada nyelv *kacću* és *kadi-* (harapni - két alakkal bír. Ezeknek megfelel a mandzsu *kaza* (harapni), mongol *χaga-* harapni.

has-on (hason-ol, hason-1-ik, hasonl-ít stb.). A «hason-fele, meghasonl-ik, ez ahhoz hasonló = ez annak **szakasztott** mása» kifejezések mutatják, hogy **hason = has-adt** átvitt értelemben. Ezt bizonyítja a tamil *kadu-ppa* (gerundium: mint tkp. hasadva,

gyöke: k*adu'*- has-og), mandzsu *gese* (hasonló), a melyből a *gese-ze-* (**keséd, hasad)** ige származik. Ilyen eredetű a tamil *'assu, 'assâyiru* (hasonló).

I. **hat-** (hat-al-om, régiesen hot-ol-m ?, **-hat, -het) -** A tamil, kannada stb. nyelvekben a «possum» (bír, tud valamit tenni) kifejezésére a *kudu-* (összejönni, összeölelkezni, lehetséges, alkalmas) ige használtatik harmadik személyben s éppen ezért nem ez, hanem az óhajtó képzésére használt *kadaven* (szeretném) hiányos ige a magyar szótársa. Ebből való: *kada-v-ul* (istenség tkp. ható lény vagy való) meg *kadum, kad-iya* (erős, kemény, heves), *kattu* ugyanaz, amelynek felhangúja: *ketti* (szilárdság, keménység, képesség), kannada *kadadu* (erős). Ide tartozók: mongol *χatô* (kemény, szilárd, *ketsüü* nehéz, *küci* erő, hatalom), mandzsu *katańg-se* (erősnek és szilárdnak látszani, *keću* keménység), török-tatár *kati* (kemény, szilárd, *küt, güz* erő, hatalom).

II. **hat-** (hat-ol, nyomul, el-hat, be-hat tkp. jut) - Tamil *attu- (att-al* eljutni, megérkezni, elérni, nyugodni valamin, *inda sseydi y-enakk-um att-irru,* ez a hír hozzám is eljutott = elhatott).

határ (határ-ol, határ-oz) - E szóval a tamil *sadir,* malayalam *adir,* tulu *aduru* (határ, mezsgye) azonosíthatók, de a mongol *kizâr* (határ, széle) alakkal nem s így a tamil nyelvből a *karâr* (mérték, mezsgye) számítom ide, mert az *r* kettőzve mindig erős *t.*

haz-ud- (hazug, hazug-ság) - Tamil *kîsâ* (hazugság); kannada *kusáka* (hazug, tamil *kusa-m,* rágalom), mongol *χudal, χudla* (hazugság).

há

hábor-og- (hábor-odik szinonimája kavarodik, kevered-ik pl. a gyomra h. = kever-ed-ik : **háború** stb.) - Tamil amar (harc, veszekedés, düh, *amar-âdu-* háborúz, de a valódi értelem: **zavar,** amint az *amar-kkalam,* csatatér, tumultus, zavar mutatja.) Meglehet a **hamar** szónál látott «nagy sietség» értelemben is a **zavar** (tkp. sürgés, forgás, **zavar-,** sürget) az alapértelem.

há-g (hág-csó, hágó, valamint **háp-a) - Az ágas-kod-ik, ágá-l, gang-os, hegy** (régiesen hig), **hek** alakoknál látható tamil alakokon kívül itt megemlítendő: 1. *'égu-* (emelkedni, áthágni, 2. *ukku-* (felfelé menni, emelkedni).

NB. A szótár nem említi, de határozottan ide tartozik az *e-ni* (hágcsó) *e-guni-ból* összevonva.

háj (ld kövér, göb-öly | hájog, hályog. régiesen halyag). Tudva azt, hogy a **hályog** rendesen **hájog:** e két szó a tamil *val-appu,* (zsír, háj, toka, termékenység) *varl-umbu-* (zsír, faggyú) és *varlukku* (zsír, faggyú, csúszós dolog) szóktól nem választható el.

hál- = régiesen **alu ld. ott**

hála, hálá. E szó egészen rímel az orosz *χvala* (dicséret, gyök: szanszkrit kev, khev, gev glev: tisztelni) szóval s mégis fölhozom a tamil *kulâvu-* (dícsérni, ünnepelni) igét.

háló (háló-z) - Tamil *val-ei* (háló, gyök: *'allu-* egyesíteni, fonni, összekötni, mert *kollu-ból* is az igenév *kol-ei,* aztán a *v* a tamil nyelvben ajakszelet, mint a régi magyar nyelvben).

hályog ld háj.

I. **hám (hán-cs,** hám-lik pro hám-ol-ik, hám-oz, **hán-t** pro hám-t **|| hom-por, hom-l-it** = takar, mert a **hám** is = takaró) Tamil *um-i* (nom. ag. = gabona burka, szalma, rizsbála: *umi-kkarappân,* tejbőr, ld **hom-por).** Hogy ezen szó a «kab-át, kop-ad, köp-ed, kov-ad, kuv-ad, hüv-ely, hom-ol-it (burkol, takar) szókban látható **kab, kop,**

köp, kuv, hüv, hom (takaró) jelentésű gyökszók egyik mellékalakja s így semmi összevonás sincs benne (legfölebb képzőhiányos), mutatják a mandzsu *χôw-amija-* = *ków-ala-* = *kuw-ele-* (hámoz, kuvaszt) alakok.

II. **hám** (lószerszám: hám-os, hám-oz) Hogy e szó csupán «takaró» s így az első **hám** szóval azonos, mutatja a tamil *sul* (hám, huzat, takaró) a mely a kann *sul-i* (hám-oz, hánt) ige nom. v. rendes alakja.

hány- (= vet, okád, a buza hányja a fejét, valamit valakinek fölhány) - Tamil 1. *ka'-, ka-kku-* (visszadobni, hányni, köpni, köhögni, kalászt növelni des épis, domb emelkedik, mint: a száját kihányja; kannada *hâku-* hányni) 2. *kanei-*(köpni, öklendezni, köhögni kuda *kani-* hányni).

há-pa-, húpa - E szó ikerített, de nem «dimb-domb» értelmű hanem **hágó-, süpp-edő** (huppadó). A **há-pa** a **hág** ige olyan tamulos igeneve, mint a **vág** igének a *vápa*; a **húpa** a hupp-an (süpped, mélyed) ismét tamulos igeneve. A tamil *agappu* (árok, mélyedés) és *ugappu* (magasság, emelkedés) alakok éppen megfordítvák a magyar alakokkal szemben.

hár (hár-ad-, hár-am-1-ik, hár-ul, hár-l-ik, hár-int, hár-it || **hár-s,** hárs-ol) - Tamil 1. *karli-* (elválni, elmenni, következni valamiből, végezni 2. *karl-alu-* (elkülönölni, elválni, lemondani, szétbontani, elutasitani, lerázni az igát) 3. *karlu-vu-* (tisztítani, mosni), továbbá mandzsu *kargi* (legyalulni).

hár-om (régiesen horom is, cf. mongol *γurba-n,* tamil *karlu,* trident, háromágú szigony, villa, mert az éjszaki alakok *r,l*, *d* betűket tartalmaznak.)

hár-s (pro hár-os? tamil *nâr,* szál, növényi rost, 1. **hár)**

hát (meg, utó, hátul = utol, hátra, hátrá-l stb., továbbá **késő, utó, ucsu.) -** A «hát, utó, far, al-fel, fenék» szók még ugyanazon egy nyelvben is egymásnak megfelelők lévén, a **hát** szó társai ezek : tamil 1. *kad-ei* (valaminek a vége, kiálló része, hátulja, hátulról, *kadei-si* ugyanaz; kannada *kade* megett) 2. *kadi* (fenék, hátulsó, oszmán *kić*) 3. *kudi* (sarok (lábé) 4. *kuda* (nyugat, *kudakku,* nyugat: ezt «hegy» értelemben veszik, mert **nyugat** a tamil népekre = hegy, magasság; de a **hát** szónak is egyik értelme «magas, felső rész) 5. ide vehetjük a szanszkrit-nak jegyzett *kudam* (anus) szót, török-tatár *küt, göt-* ugyanaz mandzsu χ*ude* (hajó hátulja), mongol *ged, ged-ergen* = hát-for-dítva, hátra felé) mongol *χoi-no, χoi-to* (hátulsó, nyugat = oszmán *kai-nak,* fenék, hátulsó).

ház (ház-as, haza, továbbá kuny-hó, haj-lék, vity-kó, vityilló**) -** Tamil *â-m áttu* (maison, *ât-al,* anya, tkp. ház-személy).

NB. A latin *casula-bol* kazsula lett s így a *casa* alakból **ház** nem lehetett. Már a német **Haus** szóval való összefüggése valószínűbb.

he

heb-eg (eb-eg, hab-og, a tamil szót lásd **dad-og** alatt).

heg *(*heg-ed-: 1. összeforr-, 2. megdugul) - Tamil *ekku-* (összeszorul, egyesül, kiszárad, szorulása van)

hely (hej : hely-es, hely-ez) - A tamil *kâl* (hely, *ur-kkal,* a faluba, szinonimája *il* = hely, ház: *ur-il a* faluba, mint a magyar helyhatározó eset: *ül-ul,* török-tatár *il, el, ili* hely *kâlu-* (kel) ige nom. verbalja, ahol «kel, áll» valami. Az *il* szó is a *nil-* (áll-) igéhez tartozik, amint a *nil-am* (mintegy : állam, hely, föld, ország) is mutatja.

NB. A «Halotti Beszéd»-beli **ilezie,** nem **helyezze,** hanem illesz-sze értelmű s így más gyök.

hem-zs-eg- (*ham-zsog-* szinonimája nyüzsög, ld *amalu-* sietni, csatlakozni, *am-al-ei,* zaj, tumultus, bőség)

henye = hanyag.

her (= fű, ló-her-e, lóher-je | **hír** pl. csibe-hír, gólya-hír || **húr** ugyanaz) - Tamil *kír-ei* (spenótszerű zöldségféle)

her-cze (hercze, hurcza), ld **húr**

here *(*herél) - Tamil *vîrei* (1. növények magja 2. sperma, here, *virei-y-edu-* herélni; mongol *üre* ugyanaz, mandzsu *oori, (*lé, mag)

her-g (herg-el 1. dörzsöl, horzsol 2. harizsál s így az alapértelem: kapar, vakar) - Tamil *varli'-* (dörzsölni, reszelni, de ez a *karli'-* 1d **hár** változata is lehet, mert van: *varatli, karatti* t. i. *a. v* ajakszelet lévén).

her-k-él- *(*valaminek hegyét, csúcsát levágja, lemetszi, lecsípi, tamil *karli'-* levágni a kálló részt, *karli-kkei* nom. v. tehát a **hár** gyökmása, valamint a tamil *erukku-* vágni, faragni, megölni ige is).

hev (hev-eny, hev-ül- stb.) ld **hé**

he (hö is).

hegy (régiesen *hig, hyg* || **hogy** || **hek,** hekk-es=gőgös ; hegy-é-be=tetejébe, hegy-es, hegy-ez; **hegy-ke,** hibásan hetyke; **hegy=** 1. hágó, passive. 2. hágó = átmenő,

active) - Hogy turáni fölfogás szerint *valaminek a hegy, éle* és *hegy (domb)* egy és azonos szó lehet a magyar **hegy** szón kívül láthatni a következőkből :

Tamil *'e-, 'eh-gu-* (1. felmenni, elérni, felemelni, pl.fülét **hegy-ez-i** = emeli; 2. finomítani, kissebíteni = **hegyez** 3. gyapjút fésülni, ld **h-ih-el-** és l**-éh-el** tkp. ez is hegy-ezés). Ezen ige származékai : 1. *'e* (hegy) *'egu, ehgu, ehgam* (valaminek a hegye, éle, fegyver általában: hegy**,** hegy-es eszköz) 3. *ekku-* (hág-, ág-as-kodik) 2. *ekku, ekk-arluttam* (szemtelenség, büszkeség: **hek-re** tartás, hekk-es-ség), mongol *ak* (valaminek a hegye), török-tatár *ak-* (felmenni *ok,* nyíl), mandzsu *ek-takse-* (büszkének látszani, tkp. hegy-dag-anat mond: hekkes-dölfös), továbbá **ig-en, mái, hont, poczak : karcsú**

heit (héit, régiesen esztelen, heitvány, heit-ság). Ha e szó egy a **hit-vány** alakkal, a régi alak csak annyit jelent, hogy a hosszú **í** szét van terpesztve. - A Tamil, *kedu-* (tönkremenni, elromlani) igéből az igenév *kedu,* de a kannada nyelvben az ige is *kídu-, ketta* part. perf. elrontott, rossz, tönkretett)

henczeg- (cf. mongol *kenteg-le-,* hamar feldühödik), tamil *kond-ali'-* (emelkedik, dagad, a tenger háborog, dühös)

hentereg- (hen-cser-eg || fen-ter-eg, fm-ter-eg s összehányva **fetreng,** tkp. forog). A kannada nyelv mai *hin-dirugu-* (visszatérni) alakja, régen *pin-dirugu-* tamil ugyanaz és szószerint *fenék* (hát, utó) -f- **téring,** részekből áll.

hernyó (hernyű is) - Tamil *kuravananan* (kukacfajta, *urva-na,* csúszómászó, mongol *χoro-χai,* Wrovar, kukac) **herreg-** (morog a kutya, tamil *kurei*, malayalam *kure-* ugatni s ebből Dr. GUNDERT szerint a tamil *kura-kura,* kutya a szanszkrit nyelvben).

herv (herv-ad-, **hirv-ad,** fonnyad, horgad, stb.) - Tamil, *kuru-guru-* (elhervad, nyugtalankodik s így alapértelemre tehet horgadást és korhadást is, az ismétlés a tartósság kifejezése miatt van).

hetyke, helyesebb **hegy-ke** ld **hegy**

hé

(*hé *(hev, hev-eny, hev-es, hev-ül || **hő,** valamint **öb-öly) -** A tamil **ve'** (forró, heves) gyökből a főbb képzetek ezek: *veg-ur* (kiütés a megelgtől), *veg-ulu* (**hevül),** *ve-kkei* (fojtó forróság, ld székely **vekk-ed-ez,** ég-, vágyik valami után), *vehgu-* (hevesen vágyni valamire) *ve-n-gar* (forróság), *vessu* (forró, **izzó),** *vettei* (forróság), *ved-umbu* (felhevitve), *vendi-* (forrni), *veppu* (forróság, hevesség, kannada *obbe,* magyar **öböly),** *vembu-* (mérgelődni),

ve-m veyya (forró, égető), *vevvigan* (heves ember) etc.

NB. Ezekből az látszik, hogy noha a ve gyök a japán *fi* (tűz, nap) társa, még is hiányzik belőle valami *s ez h* vagy *v,* a mint a szinonimája *âvi* és *kây*-mutatja.

héj (1. külső réteg 2. csűr, ház, héja, hiju, **hiu** id. régiesen he-on = hiján, hév-on = üresen · **héj-az** = fed, **héj-al** = héjtalanít) - Tamil, *vey-* (fedni, takarni, dísziteni, koronázni, szalmával fedni, ld **vai** szalma, zsúpfedél). De a *vey* mint képzőtlen nom. verbale és participium is létezik, ami befed: héj, cső, üres tárgy: **hiu** valami, pl. a bambusz, mert csupa **héj,** ami belül **hiu,** azaz a **héj** «burok, takaró» és a burok által képzett «üreg» jelentésű. Ennek nom. v. *vey-am* volna s ez *ves-am* alakban létezik is (kül, dísz, öltözék, maszk), jelentéssel, a mit *vesa* alakra szanszkritizáltak. Ezen alak változata a **vai, vai-kkal, vai-kkôl** (szalma, zsúpfödél) mint a **héj, haj, hiu,** *vey-dal* nom. v. (ház, **üreg).**

hét melléknév; **het** = névszó, ld telugu *yedi,* 7 = kannada *edu* — tamil *erlu,* török-tatár *yedi*)

hi

hiába (= székely heába, hi-á-ny, hej-ány, hiu ld. **héj)**

hib-a (hib-ás, hib-á-z, hib-ul) - Tamil *evv-am* (gyógyíthatatlan betegség, szerencsétlenség, hiba: e*v-am,* hiba, bűn), mandzsu *ebe-* (hiányos).

hibb-ad- (hibb-an-, = süpp-ed, süppen : sülyed) - Tamil *iva-vu* (mélyedés, pusztulás, megfosztás, lefokozás).

NB. A székely **hibó-ka** (pocsolya) nézetem szerint higó-ka helyett áll, úgy mint **ábaskodik** pro ágaskodik.

hideg ld. hív, hűv)

hiedel-em (régiesen hiedel-m-ez = árnyal, füvesít, enyhít) - Ezen képzet jelentésének történeti alapja van s ez az, hogy őseink meleg vidéken laktak, mert a forró égöv alatt egészen természetes, hogy a **hűl** annyi mint «enyhül, gyönyörködik, vigasztalódik», a mint a tamil nyelv igen sok kifejezése bizonyítja.

I. **hím** (hímnem) - Minden csűrés-csavarás nélkül e szó társa a mongol *im* (here, ld. mandzsu *sime-* benedvesít, megtermékenyít) szó, mert a **monyas** és **kan, kand-ur** szók alapja is a **here.**

II. **hím** (hímét megtalálni, hímes, hím-ez, him-l-ik, himlő, himlet || hint-, pro him-t). A régi **hím-l-et** (szétszórás) s **híml-el-**= «szemenként elszór, el-hint» jelentés, meg a **himlő** (tarkaság, folt, petty) azt mutatják, hogy a **hím** gyökszó alapértelme «szem, petty, apróság», (székely apró = himlő). A tamil nyelvből csupán a **hin-t-** igének megfelelő *sin-du-* (elterjeszt, szétszór, önt) igét említem meg.

him-ba (himbá-l, **hindsa,** hindsá-1| hinta, hintá-z) - Tamil *uńs-al* (mérleg, mozgás, izgatottság: *unsal-âdu-,* hintázni).

NB. Minthogy az alapértelem **in-og,** a **him-ba** pro **hin-ba** s nem megfordítva.

hiri-cs (hirics-el, **hiri-p,** hirip-el) - Tamil *karattu-, karatt-en-* (hörög, oszmán χ*iri-lda-)*

hiz-el- (hizel-ked-ik, hizel-eg, ld **éd-el-eg) -** Tamil *ida-vu* (hízelgés, *ida-m,* ami tetszik, kellemes, élvezet, édesség)

NB. A **hisz** nem gyök, hanem 3-dik személy pro hiv-sz s így abból *hisz-el* nem származhatik.

hipp-hopp ld tamil *kupp-en-* (sietni)

hí

híd (híd-al, híd-l-ás = pad-ol-ás) - A tamil *palam* (híd) a *pá- pávu-* (fektet, pad-ol) ige származéka); a **pad-ol-** a tamil *padu-* (fektet, padol) ige testvére. Ezzel hasonértelmü a tamil *kida-* lefeküdni, *kidattu-,* lefektetni, hosszában kiteríteni, padol, hidal, fektet, *kidugu* a kocsi híd-ja). Ezen gyökhöz számítandó a mandzsu *gida-* (eltakarni, ráteríteni, χ*ida, b*ambuszszőnyeg, χ*idakô* esőtető, tkp. terítő). A mongol *burum,* magyar *bürü* (híd) gyöke a mandzsu *bur-i-*(betakar, beborít) ige.

hí-deg (pro hiv-deg stb.) ld **hüv.**

híg (hig-ul, hig-ít || **higg-ad** sűrűségét, zavarosságát veszti) - Tamil *igu-* (folyékonnyá tesz). A mongol *sing-en* (híg, folyékony) igéje a mandzsu *śińge-* (csepegtetni, behatolni).

hínár. Úgy látszik e magyar szó a tartalmat, a tamil *kinaru, keni* (kút, forrás, citrena, tavacska, árok) szó pedig a tartalmazót jelenti; különben ki tudja, ha a **hinár** régen is «alga» jelentésű volt-e? mert «bele esett a hinár-ba, kihúzni a hínárból» kifejezések jobban illenek a tamil *kinaru-* jelentésére.

I. **hír** (hír-el, hir-d-et, hír-es, hiresz-tel) - Tamil *kuru-* (mondani, kijelenteni, kihirdetni, magyarázni, kiabálni)

NB. Van még a tamul nyelvben *kîr* (szó, beszéd, hang, hangutánzó) és *kîr-tti* (hírnév, dicsőség) alak, amazt a szanszkrit *gir* (hang, gyöke: g*rî,* hangzani) alakkal, az utóbbit pedig a *krît-* (mondani, beszélni, hirdetni) igével hozzák kapcsolatba. Sokkal valószínűbb, hogy a mongol *küür* (beszéd) szóval együtt a *kuru-*felhangu társai.

II. **hír** (húr : csibe-hír), 1. **her.**

hí-sz *(sz* jelenidőképző V'hí, hű, hiv, ebből nom. acti **hí-t** és ez a mongol *üe-ge-, itse-,* croire, igének az alapja a tamil *n-ambi'*-még *'ambi'-* alakban is messze áll).

hitvány 1. **heit.**

hív-, hí, hiv-a-tal, hiv-og-at) - Tamil 1. *kuvu-* 2. *kupp-idu-* 3. *ku-vili-* (kiabálni, hívni, beszélni, énekelni), mandzsu *guwe* (hangzik, kiabálni)

híz-ik- (híz-ott, valószínűleg a **háj-az-ik** összevonása)

ho

hob (székely = hab; **hop-oly-ag** székely hab, tajték, vízbuborék: magyar **hupoly-ag**|| **hup-or-cs,** szinonimája **höbör-cs** és **göb-ör-cs).** Tamil *kopp-ul* (víz-, levegőbuborék; vízhólyag, **hupoly-ag,** köldök, ld oszmán *göb-ek; koppul-i-* a víz buborékot képezve forr, török-tatár *köp-ük* (hab, *köp-ür-* habzik, oszmán *kab-ar-* felfújódik, *kabar-zik* = tamil *koppul* = mongol *χab-ańg,* mandzsu *χofun,* esőcsepp buborék. A mandzsu *obo-ńgi* (hab) alak a mongol *ob-χoi-* (emelkedni), tamil *ubukku-* (felfújódni, kifut (a fazékból). Kiki észreveheti, hogy az alapértelem a «puffadtság» s így a **hup-orcs, höb-örcs, göbörcs** (göröngyösség, bőrkiütés) szók mellékalakok. Ezekből láthatni, hogy a perzsa *âb* szanszkrit *ambu, ap* (víz) szókra nincs szükség.

hodáj (hodály = juhtanya) - Tamil *kottay, kott-il* (istálló, védőtető a tehénnek, menedékhely = ? szanszkrit *gosta* istálló).

ho-gy (= **hod',** képzőjére nézve, ld tamil *e-rru* = *e-TTu* hogyan? *ı-TTu,* **így** *a-TTu* úgy).

hohó! (= ohó ! csodálkozást jelentő). Tamil *ôgô, agô*

I. **hol** (régiesen hajnal: **hol-val,** reggel, vilámodással; hol-nap || **hol-d || hölgy** tkp. a szép, fénylő). A 'holnap' tamil nyelven: 1. *kâl-ei, kâl-iyam* gyök*: kalu-,* kél); 2. *vidiyal* (ld vid-ul) 3. *pu-lar-i, pular-vu* (mandzsu *fulara-*, mongol *ulara-* pirkad); 4. *vaig-arei* (éj vég) *arunam (gyök: arulu-* felébredni) 5. *vell-âppu* gyök*: vel* ld **vill-ám);** 6. *vell-ena* (hajnal, gyöke: vel).

A M. Ny. N. szótára szerint a kél, **kel** vagy a **hal-nal-ni** ige gyökénél kellene maradnunk. Azonban a mandzsu *ul-d-en* (hajnalpír: *uld-enge* ragyogó, világos) máshová utal. Tamil *ol* (fény, szépség, *olliya,* ragyogó, szép: *oli* fény, ragyogás, „nap, hold", *oli-, olir-* ragyogni).

NB. A mandzsu *ful-giyan* = *χul-giyan* = mongol *ulân* (piros) és mandzsu *fulara-* , tamil *fularu-,* mong *ul-âra* (pirkadni) alakok legegyszerűbb gyöke a tamil *'ol* (fény), a mely aspirált lehetett.

II. **ho-l** ? (a tamil kérdő *e, â, ô ?* aspirált alakja + *l* helyhatározó rag)

hol-d (tamil *ol-i* fény, hold, ... *olliyôn,* ragyogó lény, a Vénusz csillag, ld I. **hol)**

holló (tamil *kul-ingam,* holló, *kuluk-kam* egy fajta madár neve, vogul *kullaχ,* mandzsu *χolon γaχa,* egy, a hollóhoz hasonló madár).

hol-nap ld hol I.

hol-t ld hal-

hom-ály (homály-og, homály-os | régiesen **hom-l-it** pro hom-ol-it = borít, fed || **komor,** komor arc = borult arc).

Tamil 1. *'ammu- (amm-al'* bezárni, befedni, bedugaszolni) 2. *kammu-* (befedni, teljesen beborítani, leterít, kinyújt, *kamm-al* beborított, borús idő 3. *kum-m-en-* (sötét

van, elsötétül, *kummu,* a sötétség jele) 4. *konmu,* (levegő, felhő), mongol *χomi-* (befedni), mandzsu χ*omarabu* (feketíteni, *χómara-* fekete (sötét)arcú).

homl-ok (pro homol-ok pluralizálva, mint aj-k) - A tamil nyelv több hasonjelentésü szói egyike : *kumb-i, kumb-am* (halom, homlok, nyakszirt gyöke: *kum-i, kumbu-,* halmozni), de ez a magyar **komp = homp** szó társa. Hogy ugyanazon szó **homp** (dombocska) és **homlok** jelentésű is lehet, mutatja a mongol *man-nai* - török-tatár *man-γaí, man-nai* (homlok), mandzsu *mań-kan* (homokdomb, székely *pon-k,* domb vogul *pank,* fej); A magyar szó társa a tamil *kav-ul* (halánték) szintén csak «emelkedő« alapértelmű szó többes alakban, oszmán *alu, ann* társa a tamil *ańńei* (homlok).

NB. A **homlok** szó megfejtésére *expresse* gyártott finn *kulnia-luu* (szöglet-csont ! !) szó sem előrésze nem áll, sem hátsó része, mert a finn *'luu* szó a dél-indiai *elumbu, elubu, élu* (csont) eredeti alak rontottja.

homok = mongol *χomak, χomaki* (homok), török-tatár *kuni, kom*, továbbá tamil *kum-ei-* (mozsárban megtör, meglágyít)

homorú (homorod-ik szinonimája köpör-ödik) -E szó legközelebbi társa a mongol *χo-mori-* (homorúvá válik), valamint az ellentétes **domború** is legközelebb áll a mongol *doboró* (domború) alakhoz. A tamil *ku-mirl-n-da* (homorú) a **gomoly** alakhoz tartozik. A *kavi-nda* (domború) pedig a **káva** alakhoz.

NB. Hogy a **hom-oly-og-, gomoly-og-, homp, gömb** rokon alakok «dombosság» jelentése daczára a **homorú** éppen az ellenkezőt jelenti, oka az, mert egy kinyitott esernyő lehet **homorú és domború** is, ugyan így egy **kávába** hajtott test egyik oldala **homorú,** a másik pedig **domború,** mint a tamil *kavi-gei* (homorúság, napernyő) és *kavi-sei* (dombosság).

homp, komp (dombocska, csomag : hom-p-ol stb) - A tamil *kumb-i, kumb-am* (halom), a *kumbu, kumb-al* (halom. Tömeg, csapat, sokaság, kannada *gumpu*) alakkal egygyökű. A kannada *gudde* (halom, csomag) = tulu *gudde* (domb) = kuda *gudde* (néptömeg). Hasonlókép magyar **kup-acz** = tamil *kupp-ei* (rakás, domb, szemétdomb) és magyar **kupaktanács** (tömeg-tanács). A **kumb-gyök** a *kumbu-* (gyülekezni) társa.

hom-por. A M. Ny. N. szótára **homlok-por-nak** veszi, de valószínűbb a **hám** alatt látható értelmezés.

hon (i-hon, a-hon, itt-hon, ott-hon: hon-ol) - Tamil *kan* (hely, helyhatározó rag : -ban, -ben stb.: *i-ń-gan* = i-hon, *a-n-gan* = a-hon etc.). A magyar **hony, honny** alak még ősibb, mert *ny* rendesen = tamil *n.*

hopp- (hopp-ol, hopp-oz : ugrál, hipp-hopp) - Tamil, *kumm-âl-am* (ugrás)

hor-cz-og (hor-k-ol, hor-ty-og) - Tamil. 1. *koru-kkei* (horkolás, *koruk-kei vidu-, koru-goru'-* horkolni d.); 2. *ku-rattei* (horkolás, *ku-rattei vidu-* horkolni, mandzsu *kor*, oszmán *χir-la-* horkolni).

hor-d- (cf. kül-d, ál-d stb. hor-d-oz). A **hur-cz-ol** (hordoz) igével egygyökű, mert az új kannada *horu-*(hordani) régen *porti-,* ld bír.

hor-d-ó. - Tamil *kurudu* (hordozható tárolóedény).

horkol ld horczog.

hor-ny (horny-ol, hor-zs-ol, cf. **huru** stb.). Tamil *'urińu-,uirińsu- (urin-al:* 1. horzsolódni, dörzsölődni 2. dörzsölni, bedörzsölni, gyöke: *uri* kéreg, bőr)

hor-og (horg-ad, horg-as stb., cf. **gör-be** stb.) - Tamil *kór-am* (hajlat, haljított: *kôra-p-pal* da kígyók visszahajló foga, gyöke: *kur-ańgu-* meghajolni). Ide veszik a *kura-du* (fogó, csipesz, rák) képzetet.

hor-p (hor-v, székely nom. v. hor-pad, hor-v-ad = mélyed, gödrösödik : horp-acz, hor-p-asz stb.) - Tamil *kurli-vu* (homorúság, üreg, gyöke: *kurli-* valami üreges, homorú, *kurli* hiba, üreg, pince, árok, has, mint a ló horpacza, sír, raktár; *kurlei,* belül üres dolog*,* ld. mandzsu *kori-* kiásni).

hor-zs ld hor-ny

hosz (hosz-ju = hosszú, úgymint tamil *pasiya* és *passu:* régiesen *hozi, huzu,* hossz-as, hossz-ít) - Tamil *'usa-nda* (magas, megemelt, fennső, mint Hosszú Pál, hosszú torony, hosszú karó stb., *usa-tti, usa-ppu,* magasság: *usa-ttu-,* hosszít, emel, gyöke: *usa*[1]*-* felkelni, fent lenni, *usakka,* a magasban, k.-tatár *-uz-α*).

Hogy a **hosszúság** és **magasság** egyalapú, mutatják a következők: török-tatár *uz-un, oz-on* (hosszú) = mongol *ut-u* (hosszú), török-tatár *uz-ak, oz-ak* (hosszantartó) = mongol *ud-ân* (hosszantartó). A mongol *u-da-* (nyúlik, késik) igének megfelel, k.-tat. *oz-ay* és *oz-ak-la-,* oszmán *uz-an-*. A mongol *utu* (uzun) alaknak nincs igéje, csak igeneve *utasun,* (tamil *nul,* a nyúló, a fonal), tehát az *ud-a* az *ut-a* társa, s így a török-tatár uzun, ozon és uzak, ozak egygyökű s ez *uz-* (hág, nő, nyúl-ik, múl-ik, halad) ennek felhangú társa: *üs-, ös-* növekedni, *üs-t, ös-t* felső rész, *üz, üz-eri* felső rész. A török-tatár *uz-, ils-* szinonimák megfelelőjei, tamil *usa-, usaru- uyaru-* (felemelt, nagy, felmenni, növekedni), s így az *uy-* (*élni)* szinonimája áll a legvégső gyök a török-tatár *uz-, üs-* alapértelmében.

hoz- (hoz > ví-sz, hoz-a-tal > vi-tel).

Nevezetes, hogy a turánság főnyelvei-ben a **jő** > **megy, hág > 'lej-t** egyszerű igével fejeztetik ki, de a párhuzamos ’hozni és vinni’ kifejezésére egyszerű ige nincsen s ez a **véve-jő,** s a **véve-megy** össze-tét által fejeztetik ki. Ezen turáni logika a szanszkrit nyelvből származó indiai nyelvekbe is átment,-valamint a kínaiba is (nâ-lai = ’fogd és gyere” = hozd), sőt a népies arab *ze-b* (hozott) = *zé-buh* (jött vele) és *râh-buh* (vitt = ment vele) is ama logikához közeledik.

Hogy a magyar **hoz-** és **viv-** (visz) igék a **jő-** és **megy-** igékkel semmiféle összefüggésben nincsenek, az világos. Mi tehát a **hoz-**? Meggyőződésem szerint a tamil *kodu* alak, a mely egyszer a *kodu-varu-* (véve jő) *kodu sellu-* (véve száll = visz) összetételekben *kondu* (véve) helyett áll másodszor mint önálló ige *kodu'-* (adni, visszatenni,) jelentésű. A *kondu-varu-* (véve jő) alakból *kon-ar-* is lett. Hasonlókép a mongol *abci ire-* (véve jő) *atsara-* (hozni) lett, a mandzsu *γaí-me zi-*(véve jő) *γaí-zi* (hozni) alakra húzódott össze.

-hoz (régiesen **huz, chuz** : hoz, hez) - Ezen közelítő rag kifejezésére van vagy 7 tamil szó. A *kad-ei* (mellett, hely) megfelel a török-tatár *kat* és japáni *kata* (oldal) alaknak s eléggé rimel a miénkkel is s mégis a tamil *id-ei* (közép, oldal, mellett pl. *nalvâr idei p-pugu-* tkp. jók-hoz bújj) alakot tartom a **hoz** társának, mert a székely **hezzánk** szerint félig alhangu.

hó

hó (hav 1. hold, hónap 2. hó-ka, hav-az, hó-fehér) - Tamil, *ko* (fénysugár, fény, hold, nap, továbbá *kav-in,* szép), mongol *χoa, χô* (fehéressárga, *γoα* szép, vonzó, pl. egy előkelő dáma), mandzsu *kôwa* (vörös ló), k.-tat. *kuar-* (elsápadni), valamint kinai *hoań* (sárga).

hód-ol- (tkp. haj-l-ik, görbed - hód-ít pro hód-ol-t) - Tamil *kodu, (kôd-al:* görnyedni, hajolni, k*óttu-* pro *kôdu-tu-, hajolni*, mert a tamil *van-angu-* hódol = magyar *vany-i-ga,* horgas, görbe), mongol *γod-oi-* (meghajolni).

hóly-ag (hójag, hólyag-z-ik - puffad, dagad = székely **gujádzik** pro gulyádz-ik, hólyagos himlő, h. meggy stb).

A székely **gulya, guja** (golyó, teke, daganat) társa a tamil *kulu-ppei* (daganat) s így a **hólyag** szóé is, mert a golyó, gulya **gömb,** mint a hólyag is. De mert a török-tatár *kavuk, kivik* (húgyhólyag) rokon egyszer a *kab* (zsák) s másodszor a *kow-uk* (üreg) szókkal, a *kuluppei* alakhoz veendő a tamil *kul-ei* (hasüreg, gyomor, szív) szó is mint **üreg és zsák** jelentésű.

hö

hökk-en- (hökk-en-t, tamil *sokk-idu-,* hökkent).

hölgy ld **hol, hol-d.**

hömp-öly-ög stb., **ld hempely-eg.**

hörög- Tamil *kuru-gur-en-* (zörej, mint a halál-hörgés)

hör-p (nom. v. hörp-öl, hör-p-ent || **szörp-öl,** ször-cs-öl szürcs-öl) - Tamil '*uri- 'urinsu-* (szívni, kortyolni, nyelni, orral felszívni, szimatolni *uri-dal, uriń*s*-al, urivu* nom. v. A székely használat szerint nemcsak a szájjal, orral, hanem még az alféllel is lehet hörpen-teni.)

hő ld hé

hu

hucza (káka) - Tam *kussam; nânal*-nak is mondják*)*

huh-og-, Tamil, *kugu-v-en-* (hangosan kiáltani)

huj ! **hujju** ! Tamil, *koyyô!* (győzelmi kiáltás)

hull- (hull-ad-ék, **hull-at,** hull-og, továbbá **tulu = toll).**

A tamil *ulu-ttu-* (leejteni, önteni, lerázni, csöpögtetni) tárgyas igének tárgyatlan alakjából csupán az *ulu* (polyva szó áll); de ezen alak társa a mandzsu *ulu-, uleze-* (esni, leomlani) s talán a hangutánzó tamil *solu-solu-* (a levelek hullanak)

hull -ám (hullám-z-ik) - Tamil *'aleivu, uleivu* hullám) - Minthogy a tamil *alei-, ulei* igék az *ulukku-, kulukku-* (rázni, felkavarni, háborogni) igék mellékalakjai, a magyar **hul-**l-ám a **hull-** ige származékánál egyéb nem lehet.

huny- (1. kum; 2. álomba merül || huny-ász-kod-ik || huny-or-g-at) - Tamil *kan-avu, kan-â, kin-â* (álom, alvás, szendergés, letargia, **suny,** el-suny és sunyiskodik = hunyászkodik), kannada *kanasu,* tulu *kana,* malayalam *kinâvu* id. mongol *ani-* = tamil *kumbu-,* ld **kum** és = tamil *imei*[1]*-* (hunyorog).

hur (hur-b, hur-cz nom. v. hurb-ol-, hur-czol || her-cze-hurcza, továbbá **hor-d) -** Tamil 1. *irlu-* (húzni, nyújtani hosszában, vonzani, furulyázni, meggyőzni, felizgatni, tolni, *irluppu, irlu-v-al, trlu-vei, irlukk-al, irlukkudal, irlu-ttal* nom. v.) ; 2. *irl-ei* (szál, tkp. húzott,- nyújtott, **hur, húr** *irl-ei-* fonni, szőni, mint **hur-ok. hurk-ol);** 3. *ir-* (húzni, vonni, kitépni, kivonni), *îr-ttal, ir-ppu* nom. v. *ir-ppadu,* húzókötél), mandzsu *χere-* (húzni, kihúzni, hálóval fogni, továbbá tamil *irluppu valei,* húzháló a földön), mongol *χor-γo-* ugyanaz.

NB. A mongol *urγa,* mandzsu *urγan* (fogóhurok) szók előbb a magyar nyelvből valók, mint a **hur-ok** onnan, mert ama nyelvekben nincs tiszta leszármazás.

hur-k-a (hurk-ad = soványodik, hurk-asz-t). A tamil *kudal,* (paczal, zsigerek) «üresség, gödrösség» jelentésű *(gyöke: kudei-)* s így a **hur-k** a **hor-p** igenévvel egy igéből való s a **hurk-ad** a **hor-p-ad** (gödrös lesz, soványodik) társa.

hur-og (hurogat, **herg-et - kiabál) - A** tamil hangutánzó *uru*[1]*-, urukku-* (morogni, szidni, fenyegetni, üvölteni) igéhez számíthatni.

huru (nyeső vas - hurnya, hurnyá-z). Tamil *irlei-* (gyalulni, csiszolni, a nád csomóit levágni, továbbá **hor-ny, é**s **hur.**

huruba (viskó, kunyhó) - Tamil *kurambei* (kunyhó, viskó, madárfészek, gyöke *kur-angu-* hajolni, ld kuny-hó, hajlék)

hurut (székely = 1. köhögés; 2. köhög). Tamil *'iru-mu-, seru-mu-* (köhögni).

Hú

Húg - tamil *kugam* (kicsiség, finomság, mert az ecs, öcs is hasonló jelentésű)

húgy (régiesen csillag) - Tamil *udu* (csillag, *udi'* ragyogni), mongol *od-on, od'* (csillag), mandzsu *usi-χa* (csillagocska)

hús - Tamil *kudu* (rag. alap *kuttu* 1. tartóedény 2. test, *kud-ili* összetételben *hús-élő,* húsevő).

hús-ang tamil *kôsu* (2 indiai mérföld, utca, kötél | *kôsu gâl* hosszú, vékony dolog, ami csak hosszabbodik, de nem vastagszik)

húsz - Tamil *kôdi* (húsz, irodalmi szó).

húz- (húz-ás, húzó-vonó) - A mandzsu *γotsi-* (húzni, felhúzni, visszahúzni, hegedülni (húzza) értelemre nézve is azonos a magyar igével, a mongol γ*ozoi-* (húzod-ik) és a tamil *kottu-* (írni, festeni, nyomot hagyni; *kôdu* vonal) már szűkebb értelmű. A mandzsu *γotsi-val* szinonimája *usa-* (húzni, magához húzni) s ez a tamil *isi-* (húzva lenni, kinyújtózni; *isi-* húzni, kinyújtani) ige társa.

hü

hüv (hüv-ös, hiv-es, hüv ül = hű-1, hűl-ep-ed-ik, **hűj-t** pro hűl-t || hideg pro hiv-deg) - Tamil *kulu-, kuli-r-* (hideg, lehül, *kulu-nda, kul-ir-nda* hideg, friss, *kulu-tti. kulir-ssi* hideg, fagyás okozta merevség, frisseség, *kulirppi'-* fagyasztani). Ezen *kulu* (magyar **hüv, hiv,** mert *l* nálunk *u, v)* összevont alakban a *ku-dir* (hideg) alapja, mint a magyar hi-deg-nek a **hiv.** Teljesen hasonló eset van a mongol *köl- (köl-de-, köl-dö-* fagyni) és *köi-ten, kei-ten, kí-ten* (hideg) alakok közt.

hüv-ely. A tamil *kavi-sanei, kavi-sinei* (takaró, fátyol, huzat) a **kab-(át)** alatt látott *kavi'-* (betakar) igéből való s így a **hüv-ely** gyöke **ku-vad-** igéjének társa. A mandzsu *'afiya* (bab) és tamil *'av-arei* (babfélék) szintén a tamil *kav-i'-* (betakar) ige származékának kell tartanunk.

hüvely-k (nagy ujj, öreg ujj). Hogy e szó két részből áll, mutatja a mandzsu *amba simχun* (nagy ujj), mongol *erke-χorô* (hatalmas ujj), török-tatár *bas-parmak* (fő-ujj), tamil *peru-viral* (fő- vagy nagy ujj). Ezért a **hü-vely-k** társa a kannada *heb-be-ral* azon különbséggel, hogy a *beral* (ujj) szónak a tuda *bel-h* (ujj) alakja van a magyar szóban. A kannada *he'-, heb* (= nagy, magas). A tamul-féle nyelvekben az *r* gyakran elesik, cf. székely **me-t** pro *mert,* **mán** pro *már-on* stb.

hű ld. **hüv.**

i

i (i-hon, i-d-e, *i-tt,* i-ly, inn-et || így ı e, ez). Tamil stb. i közelre mutató melléknév : *i-ngan* (pro *i-k-kan,* itt, i-hon = e-hely-t), *i-nei* (e-nyi, ennyi), *i-nna* (ily tkp. a minő-re válasz), *i-r-ru* (= *iTTu :* így = *id*[1]*), î-ni* (most, innét) *î-n-du* (itt) stb., mandzsu *i* (ő; *i-ba-de* e-hely-t, *i-n-gan, i-ń-ge),* mongol *i-na-du* emitt)

NB. A népies ad-i, kap-i, üt-i, ver-i alakokban az *i* eredetileg nem tárgymutató volt, hanem az *on, en* (val-d-on, ve-sz-en) 3-dik személyű rag társa. Később az adi alakhoz járult az *a, e* mutató elem s így lett az irodalmi ad-j-a az *adi-a-ból.*

ici- (ici-pici, tamil *ittu* kicsiny ség, finomság)

id-e (id-ő, üd-ő, továbbá **szak, ha) -** A magyar **id-e,** mongol *ed-ör, öd-ör* (nap) gyöke a török-tatár *üt-* (múlik) ige, ennek egyik társa a tamil *uy-* (elmúlni, elmenekülni, túlélni), a melyből *uy-di* (az élet ideje) nom. acti. Az ujgur *üd, üt* amaz ige csonka igeneve tamulosan. A tamil *kâl-am* a **kél** ige származéka; a tamil *n-ęram* (idő, érkezés) = mandzsu *er-in* (udő); a tamil *porludu* (idő, időszak, nap) a *purl-angu-* (forró) igével látszik összefüggni.

id-eg (1. hur, kötő, 2. nervus) - A tamil *sid-âr* (fakéregből készült szövet) képzet s a mandzsu *side-re-* (jötni) másod képzetü igének alapja a mongol *side-* (kapcsolni) s mind ezek a *ket-, köt-* alak változatai gyanánt vehetők, mert az **'id-eg** alapértelme **kötő.**

ideg-en (visszavonult, ellenséges; idegen-ked-ik) - Tamil *idugu-, odungu-* (visszavonulni, félrevonulni, továbbá mongol *eteg-et* oldal, oldalt, eltérő).

idom (idomtalan) - A Tamil *vidam* (mód, fajta, forma, szabály = szanszkrit *vidha,* szláv *vid* ugyanaz) eléggé rímel, s mégis valószínűbb a tamil *vadivam, vadivu* (szépség, forma, alak, vulva) alakhoz tartozása, mert van tamil *ut-ku-* és *vat-ku* alak, a magyar szó pedig alhangú.

idu (barna *idu* medve neve, tamil *i-n-du* medve, mongol *öte-ge* medve).

idv (üdv, idv-ez = idv-es, üdv-ös) - Tamil *îdu (íttu:* erő, érték, gazdagság, üdvösség eszköze, jóvátétel; *îd-eru-* megmenekült, üdvözült, *id-ęrru-* tkp. idv-et éret), szinonimája mongol *üd (üd-ügei* rossz, elvetendő), török-tatár *iz-ge* (szent), mongol *ed, et* (vagyon)

ifi (éfiu székely s nem **iffi).** A tamil *uvâ* (fiatalember, újhold) szót a szanszkrit *yuvâ* (ld latin juv-enis, fiatal) szó rontott alakjának tartják, pedig lehet azt az *uva'-* (magas, ld. nev-en-dék) igéből is származtatni. A magyar szó a **nev-ő** és **iv-ad-** (nő, szaporodik) szókkal egy-gyökü, s így a tamil *iv-âvu-* (növekedni, emelkedni, felmenni) és *iv-aru-, niv-aru-* (növekedni, magasnak lenni) szókhoz tartozik.

-ig, **-ég -** A tamil *k,* kannada *ge,* tulu *kö* stb. dativ.-allativ.-rag terminativus is s az volt a magyar **n-ek** összetett rag *ek* része is ; ezért folyamodtak régen az *usque* szorosabb meghatározására a **ked** (kéd-ig, 1. ezt) névszóhoz, ezért nincs az **ig,** ég-nek személyragja.

NB. Az add-ig, edd-ig, medd-ig alak miatt nincs szükség a török-tatár *deg-in* (érintve, dek, deg: ig) kölcsönzésére, mert a tamil nyelvben is eme névmások kettős mássalhangzóval is állanak. Ld a nyelvtant.

ig-az (ig-az, s így a **jog** társa, *ld a* **gyav** gyök alatt).

ige = **üge,**

ig-en (nagyon) - A tamil *ung-ena* (sok, erősen, gyöke: *ungu* nagyság, emelkedés, török-tatár *uz-α* ugyanaz, tkp. hágva, múlva) azt mutatja, hogy a magyar **ig** tő értelme is «magas, magasság» s így a mongol *ik-e, yek-e* (nagy), mandzsu *yeke-ńge* (nagy) szók társa, ezek gyöke pedig a tamil *iga-* (átmenni, átkelni szinonimája *igu-*. **hág)** ige. A török-tatár *in* (igen) = mongol *η-ing, n-eng* (nagyon) = mandzsu *n-ińgu-* (felett, fent) azaz nasalizált alakok.

ig-et- (üg-et, si-et) - Tamil *ikku* (a sebesség jelölésére szolgáló jel ; *ikk-en-* sietni)

igle-l- (dorgál, dergál tkp. dörög, tamil *igali-, igul* dörög, villámlik)

igy-eh (= *id'ek, iy-eh,* igyeh-esz-t = loval, izgat | **igy-ek-ez,** igyekü- és stb.) Tamil, *iyakku, iyakk-am* (hajt; *iyakku-* tárgyas és tárgyatlan ige : mozogni, vezetni, menetelni, gyarorlatozni)

ih-ácz (ih-ár-oz, ihog, ihor-ász : illetlenül nevet ; *ihu, ihi* gunyolás) - Tamil *igarlu-* (csúfolódni, megvetni: *igarl, igarl-gei, igarl-dal, igarl-ssi* nom. v.).

ih-el- (sugall: ih-el-et=ih-l-et, ld bihal = biv-al) - Tamil *évu- (ev-al:* sugallni, izgatni, rendelkezni, felébredni: ev*al-meval* rend és belső munka: ihlet és mivelet)

ij-ed- Tamil *ai-y-uru-* (félni, gyanakodni, kételkedni, mongol ai'-, mandzsu *ayoo-se-* ugyanaz)

ik-es (székely ik-es ág = két-ág), ld **ik-er**

ikel- (székely ik-l-ik: a fa korhad, iklett fa). Tamil, *ukku- (ukk-al :* korhadni, rothadni, tönkremenni *ukkina maram* korhadt fa, ld. **agg),** mongol *ükkü-* (elpusztulni, mandzsu *uχu-ken* gyenge, puha, ernyedt).

iker mongol *ik-ere,* mandzsu *ik-iri,* török-tatár *igez,* oszmán *ek-iz* (gyöke a székely **ik = villás ág**).

Ebből láthatni, hogy a gyök nem a török-tatár *iki,* mert ezt az *ig-ez, ek-iz* megczáfolja. Az **ik-er** társa **igir** van a török-tatár *yir-mi* (pro *yigir-mi* 2x10) szóban összezsugorodva, valamint a tamil *iru, ír* (kettő) és a mongol *juru, zsur-su* (dipla, pár) alakokban.

ik-l-at- (pro i*k-ol-at-,* gyöke: *ik-ol* menésre sürget | z-aklat) - Tamil *ug-ei-* (sürget, tol, vezet, lovagol, izgat: *ug-ei-* menni, gyalogolni, *ig-alu-* sietni, gyöke: *ikku* a sebesség jele)

il-dom (régiesen tudás, okosság, il-dom-os: jártas, okos) A tamil *migu-dam*-féle névképzés által igazolt magyar névszó, *gyöke: il, ill,* lásd ott.

ili- (régiesen **il-** is: ill-ed, ill-esz-t, ill-et-) - Tamil *élu-* (egyezni, lehetséges, egyetérteni, *él-al, ęlu-dal etc.* nom. v. szinonimája *ollu- ,* gyöke*: iyal-*), mongol *eyele-, eile-* (egyezni: török-tatár *ejälän-* hozzászokni). Azaz hosszú hangzó, egymással hangzó és megfordítva szabályszerű.

ill-an- (ill-asz-t székely tehát **ill-ad-** is volt || **illat** = az illó) - Tamil *illu-* (áthaladni, menni, visszavonulni, illanni)

im-ád- (régiesen **vim-ád) -** Minthogy ezen ige régi értelemben «kér» jelentésű, mert különben nem alkalmazták

volna a szentek kérésére, hiába akarják a finn stb. *jumala* (isten) szót belecsempészni. Tamil *vin-â- (vinâ-dal:* kérni, kérdezni, mert *m* és *n* csere van).

im-ely (a marha bőre alatt levő féreg s így vagy az *em-* vagy az *ev-* ige származéka, mert ilyen értelmű a tamil *uni* szó is)

i-m-már (i-már-on stb.) - Tamil *i-n-ner-am, innerani-e* (most rögtön), ld még: **ma**

in-cs (in-cs-en, in-csen-ek régiesen = n-incs || in-ség) - Tamil, *eńsu-* (hiányozni, *eńsiya* ami hiányzik). Ezen ige származását nem adják, de minden bizonynyal az *in-mei* (hiány, nemlét, semmi, **in-ség-,** és *in-ri= inDi,* nélkül szókkal együtt a tagadó *il-* igeféléből való.

in-csel-eg- (incsel-ked-ik : a székely használat és a Debreczeni Legendás könyv «incsöl-ködése» is «kecsegtet, édesget» értelmű). Tamil *in-solu-* (szép szavak, bók, **édes-szó).**

in-d-ul ld in-og gyök, mert **for-og-** for-d-ul.

in-g-er (in-der: in-d-er-ked-ik tkp. mozgásba hoz s így ez az **in-og-** felhangujából való).

in-g-, inog- (moz-og; in-d-ul = moz-d-ul, in-d-ít = moz-d-ít) - Tamil *n-un-angu-* (mozdul, sürgölődik, nyugtalan, ingadozik, továbbá *nimei = imei,* mandzsu *imeńgi = nimengi* stb. lévén szókezdő *n, y, s* tünékeny). Hogy a tamil igéből nincs inchoativus alak, az alhangu i**n-og-** (mint dörög és dör-öng) és tamil *n-un-ańgu-* azonosságát nem dönti meg.

ingy-en (a régies **incs** társa)

in-ka (inká-bb régiesen jonká-bb pro j-in-ká-bb). E szónk társa a telugu *in-ka,* kannada *innu* (inkább), tamil *innom* (még, több) tuda *in,* a melyből e szegény nyelv *inn-upam* középfokot képezett a finn nyelv segítsége nélkül is. A szó alapja a közelre mutató *i* s az értelem «ennél több».

innét (régiesen **i-ne-id,** tamil *i-ni* innét)

in-t- (régiesen **imt,** eredetileg: szem-mel jelt ad). Tamil, *im-ei'-* (pislog: *imei* szempillantás), mongol *im-ne-* (a szemével int). Hogy e szók alapja a **szem** szó, mutatja a **kacsint,** tamil *sim-ittu-* (pislog ld **szem),** mandzsu *yasa ara-* (szem-vág) stb. Kézzel **int-,** tamil *sîndu-.*

iny (1. szájpadlás 2. íny: Ínyére ragad ...) - Tamil *an-am, an-ari* (szájpadlás)

ip-ar *(ipar-kod-ik- :* igyekszik, törekszik, székely **ippasz-kod-ik-**). A székely alak a **kapasz-kod-ik** mása s így az alhangú **'ipar** a **kapar-** igéé.

ir-am (iram-od-ik, mint fút, fút-am, fútam-od-ik | iram-szarvas) - Tamil, *ira'-* (haladni, menni, meghalni, elenyészni, *ira-vu, ira, irai* őz; mandzsu *iren* szarvasfajta)

ir-ány (erány, arány: irány-os = egye-n-es, irány-oz-, irány-ul | **iránt, aránt) -** Tamil 1. *nira-vu-* (kiegyenlíteni, arányosítani, lesimítani, *nir-a,l nir-ei* rend, rang, sor, | *nirei-* 1. rendbe tenni, 2. kiegyenlíteni, egy szintre hozni, rendbe tenni) 2. *neri* (egyenesség, helyesség, jó út, rend, *neri-mei* = *ner-mei* | *nér* egyenes vonal, egyenesség, igazságosság, egyenlőség, összehasonlítás, *ner, neriya* egyenes, helyes, egyenlő, hasonló, mint, megfelelő, arányos, ellentétes | *nere, nerây*... egyenes sorban, szemben | *ner-, ner-al, ner-dal* irányoz-, irányul).

NB. Irodalmilag az «arány» szót az **irány, erány** alakoktól különbözőnek veszik, de népiesen s gyökileg azonosak.

ir-egy, irigy (= *irid' :* irigy-el, irigy-ked-ik). Tamil e*ri-ssal, eri-ttal* (hőség, meleg, méltatlankodás, irigység, *erissal-ulla, eripp-ulla* féltékeny, gyöke: *eri'-* égni, mert a tamil *kâyma-gârân* irígy, féltékeny gyöke *kây- égni)*

ir-g (tkp. **irog,** irg-al-om, olyan, mint forg-al-om a forogból: irg-at, régiesen jorgat = irgalm-az) - Tamil 1. *ir-ańgu- irańg-al* megenyhülni, ellágyulni, sajnálni, részvéttel lenni, *irakkam* irgalom, részvét, sajnálat) 2. *urugu- urugal:* ellágyulni, sajnálni, részvéttel lenni, *urukkam* részvét)

ir-gy, irj (= *ir-d' :* a kenyér szalonássága, vizenyőssége; irgy-es, irj-es || **irmes,** nyirkos, nedves). Tamil. *ír* (nyirkos, *îr-am* nedvesség: *íram-ulla* nedves: *îriyadu* a nedves dolog; iri-, *îri-ttal* megnyirkosodik továbbá **nyirk, nyer-s)**

ir-ha (mongol *il-gi,* mandzsu *il-gin* bőr) De valószínűbb, hogy tkp. **bőr** jelentésű, mert az «elhordta az irháját» erre mutat, s így a tamil *uri* (bőr, héj, kéreg, mandzsu *uriχa* vékony héj) alakhoz tartozik.

iringa (ironga, iringál: csuszkál) Tamil *irlu-kku-,* csúszik, hibázik, téved

ir-t- (irt-vány | **ir-mag** — az utolsó mag-ivadék) A magyar ige egy *ir-* tárgyatlan alakot tételez föl, ennek tamulos részesülője az **ir-mag-beli** szó **ir** = tamil *iru* vég, határ, végső, gyöke: *iru* (öszzetöri magát, el van vágva, le van rombolva, vége van, megszűnni || *iru-, iru-ttal* tárgyas ige: törni, vágni, kitekerni). Ezen tárgyas, képzőtlen alak mása az *ír'-* (vágni, kitépni) szintén csonka ige.

ir-t-óz- (irtóz-ik, irtóz-at).

Tamil 1. *veru-* (irtózik, utál, *veruttu-ppôdu-* irtózik, borzad) 2. *oru'-* (irtózik, bánt, sanyargat, *orutt-iru'-* ugyanaz), a mely az **ir-t-óz-** szerkezettől abban különbözik, hogy a múltképzős alakhoz nem az *idu-* igeképzőt, hanem az *iru'-* (örököl, marad) segédigét kapta.

is ld **és**

isz-am (n. v. iszam-od-ik, iszán-kod-ik || csi-szam-od-ik || **isz-ap** az iszamlós, sikamlós sár) - Tamil 1. *asu-mbu-, usumbu-* (mozogni, nyüzsögni: *asumbu* nom. v.

csúzsós talaj) 2. *iy-ańgu-* (pro *is-ańgu-,* mozogni, ugrani, menni tehát az **iz-og-** rokona.

isz-ik gyöke: iv- (isz- pro iv-sz).

iszony (iszony-od-ik, iszony-at) - Tamil *vîsu-kku (visukk-idu-* undorodni, *usu-* undorítóvá válik, mandzsu *usun* undorító, taszító)

ite (ité-l, itél-et, székely itil-et) tamil *vidi-* előírni, szánni, ítélni, elítélni, = ? szanszkrit *vidhi* formula, szabály, az igazi tamil *udu-v-aru-* ítélni, határozni, tkp. köz-vág-)

I. iv- (iv-ik, iv-ad-ék, növekedés, szaporodás) - Tamil *iv-âvu-* (növekedni, megemelni, emelkedni)

II. **iv, (**iv-ó, iv-ás, **iszom,** *sz* jelen idő képző, **í-tat,-, í-t** nom. acti, **í-tal)**

Az alhangu magyar *iv-* társa első sorban a tamil *u* (pro *uv,* táplálék), mong o-, *u-(oγo-, uγu-* enni, inni), míg a mandzsu o*mi-* (inni) inkább az **em-** (szívni) alhangú társa, mert **evés, ivás** szinonim jelentésű a tamil nyelvben stb.

iz-eg, iz-og (izg-al-om, izg-at, izgá-ga, továbbá **azs-ag** = a bizgató) - Tamil 1. *as-ań-gi-* (rázni, eltávolítani, eltéríteni, *asańg-al, asańgu-dal* nom. v. | *as-ei-* id. *asei-gei, asei-gu-gei, asei-vu* nom. v. || *asei-* tárgyas ige mozgatni, rázni, *asei-ttal, aseippu* nom. v., mandzsu *aśśa-* mozogni) 2. *osi-* (mozogni, nyüzsögni, *osi-dal* nom. v. *osi'-, osi-ttal* rázni, mozgatni)

izén- (üzen: iz-en-et) - Minthogy ezen ige nemcsak causativ, de még transitiv képzőt sem mutat, egyszerűen «mond, beszél valaki által» értelemben veendő s így a tamil *is-ei'- iy-ambu- (is-ambu-* mondani, beszélni) mongol *öci-* id. igékhez sorozandó.

iz-é, (izé-l, meg-izé-l stb.) E kisegítő szónak «dolog» értelmet tulajdonítva, a tamil *essam* (dolog), török-tatár *is, es* (dolog) volna a megfelelő. De lehet biz az az eredetibb **i-ze** ! (ez-e ! tamil *id-e)* mutató is.

izom (izm-os) - Tamil **es am** (iged, ér; mert a tamil *narambu,* ideg, izom, ín, pulzus, verőér, visszér, stb. még tarkább jelentésű).

izz- (izz-ó : izz-ad-, régiesen **id-zad-** = vérité -kez) Tamil, *vessu* (meleg, heves, *vettei* a nap, a test, a föld hője, gyöke: ve). Török-tatár *issi, esse* ugyanaz

í

í, **íj, ijj** (íj-at, í-et, íj-lövés, íj-as, íj-ás) - Tamil *ey-* (nyilat kilőni, elröpíteni, kilőni: *ey-giravan,* nyilas, lövő; *ey-in, eyin-ar,* vadász, továbbá *e, evu* nyíl, mert az **íj, ív** és **nyíl** annyira váltakozók egymás közt, hogy alig jöhetni az eredeti értelemre, pl. a mongol *nomo, numo* «ív» volna, és *sumo* «nyíl», de a nép éppen megfordítva használja.

in (Ín, ideg, rost, horgas-in, de nem a M. Ny. N. szótára értelmezése szerint | **in-da** szinonimája). Tamil *în-ei* (a pálmafa rostja szinonimája *înei,* levél rostja, gyöke *inu-* húzni, meghúzni).

NB. Az in-al- ige e névszó származéka, mert a gyaloglónak ina szokott fáradni, szakadni.

ír- (ír-at, iro-dal-om, ké-píró | **irka-firka** stb.) - A Tamil nyelvben 6, csak árnyalatban különböző szinonima ige van: *1. erlu-du-* (írni, nyomot hagyni, festeni, rajzolni) 2. *vari-* ld **bar-ka,** mandzsu **ara;** 3. *v-îru-* ld **firka** ; 4. *pori'-* 5. *kirli'-;* 6. *kîru-.*

Minthogy a szókezdő *g* (s, z) *n* és *v* betűk majdnem egyenértékű tünékeny hangok : a japán *iru* (szín) = tamil *η-iram* (szín) mandzsu *niru-* (festeni, rajzolni), magyar *ir-, a* tamil *vîru-,* mongol *zsîro- szuro-* és a tamil *er ludu-* alakok mindazonosak s a tamil *irlu-su* (dörzsöl, ken) igével rokonok, ld **fest.** A tamil *vari* és *pori'-* kannada *bari-* (írni) a magyar *bar-ka* gyöke, a tamil *kîru* = finn *kir ja* (írni), a tamil *kirli'-* ige *ki-rli-ppu* igeneve = magyar **ké-p,** mongol *ke-b.*

ír (= kenőcs, gyógy-ír, **ír-ez-)** tamil *irlu-su-,* beken, ld **ír-** és **zsír.**

ír-mag (utolsó-mag. tamil *îru,* vége, végső, *îr-ili,* isten, aki vég nélküli *gyöke : iru-* megszűnni, befejezni ld **ir-t.**

iró (tamil *m-ôr* mint az **ék** = tamil *mękku* (sarok)

is (régiesen = ős, tamil *is-an* (idősebb, öreg, régi, úr, isten, felettes) mongol *esi, isi* (eredet, kezdet, fő (fölöttes).

ív (ív-es, ív-ez || **éveg, üveg) -** Tamil, *âv-al* (hajlat, boltív: *âv-am* a nyíl húrja, *âv-ari,* nyílvessző, *âvigar* vadász ld **íj.**

I. **íz** (iz-el-it : kóstol) - Tamil *misei'-* (enni, élvezni, érezni).

II. **íz** (íz-ül-et, izzé-porrá *z-úz,* íz-ék, iz-ik : törmelék || egy ízben = egy fogásban, **íz-rom** idem + idem).

A tamil *ud-ei* (-szor, íz-ben, íz-romban) a **z-úz** igénél látott *udei'-* (törni, zúzni) ige *ud-ei-* (összetörni) ige képzőtlen igeneve s ilyennek kell vennünk a felhangú **íz** szót is, ld **osz-t,** török-tatár *öz-* (törni).

NB. Az **íziben** (gyorsan) lehet a latin *in arti-culo* fordítása is, de lehet hogy az **egy-szeriben** (székely mindjárt, azonnal) hasonlatára keletkezett.

Ja

jaj! **(jaj-og-,** jaj-g-at || **saj-og-, saj-nál-)** Tamil *aiya,aiyagô, aiyô* (jaj, *aiyô-v-en-* jajgatni)

jav (jav-as, jav-ul, javít stb.), ld **gyav.**

Já

jád, ját (ma név-társ, ld éd-es, édi) Tamil *ed-an* (barát, baráti hívószó: *eda)*

jár (jár-at, jár-t, ld. Gyárt; jarat-, jártat) – Tamil *nigarl-* (menni, futni, gyalog érkezni), ennek tárgyas és kausativ alakja: *nigarl-ttu* (jártatni vezetni, mondani, tkp. a száját jártatja). Társa a mongol *yaγar, yar* (menni, járni, sietni) ige.

járom (orosz *yar-mo*, mongol *yar-am*, kettős járom) Tamil *er, yer* (egy pár ökör, fogat, pár).

ját-ék (ját-sz- jelenidő képzővel) a ját-ék lehet jád-ték helyett is, mint szán-dék) – Tamil *adu-gei, ad-al* (játék, tánc, gesztus, mozgás, mint a kerék játéka). Gyöke: *adu-*, játszani, táncolni, komédiázni, nyözsögni, *attu-* pro *adu-tu*, kauzativ ige, *andu = yandu*), mongol *nada-* (játszani) | *at-tam* (mozgás, tánc, játék, szerencsejáték). Ez a ját-sz alapja, míg az adal az őgy-el-eg alaké.

je

jegy (jegy-es, jegy-ez-, jegy-z-et). A tamil *adei-y-âlam* (jel, bizonyíték, tanuság, jelzés) szó utórésze olyan képzőnek látszik, mint a *nîr-âlam* (folyékonyság) szóban. Az *ad-ei* pedig az *adi* (láb, alap, nyom, maradvány) származéka. Ennek társa a mongol *adik, azsi-k* (jellemző, *azsig-la-* (észrevenni). Mandzsu *ezse-* (emlékezni, megjegyezni) ld **vizsga**

jel *(***gyel || jelen,** jelen-ik).

A mandzsu *ilet-un* (jel, *iletu-le-,* megjelenni, **jelenik, híres,** jel-es-ked-ik) gyöke a mongol *ile, y ile* (világos, látható, szem előtt van, *ilede* adv. *ilet-* nyilvánvalóvá válik). A mongol *ile jar-* összetett igének megfelel első részében s jelentésileg merőben a tamil *veli-p-padu-* (előjönni, megjelenni, nyilvánossá válni, világos, *veli-p-paduttu-* vagy *veli-y-idu-* megjelentetni, kinyilvánítani, **jel-enteni**)

NB. Ezekből látni, hogy a **jel** és **jelen** egygyökű s a magyar jev, jöv (jő) meg a török-tatár *kil-, gel-* (jönni) igékkel semmi köze, mert a török-tatár tkp. oszmán *ge-len,* (jövő) és magyar *jelen* rímel ugyan, de nem egy.

jer- (**jere, gyere,** jer-ünk) Úgy látszik ezen hiányos ige a tamilféle nyelvekbeli *varu-* (jönni) igének a maradványa, a melyből a kérő-buzdító *varuga,* a parancsoló pedig *va.* A mongol *ire-, y-ire-* (jönni) csak látszólag ide való, ld **ér.**

Jo

jobb-ágy (szolga). Úgy rémlik előttem, hogy e szó utórésze *âd'* a tamil *adi* (láb, «szolga») szónak a nyújtott alakja, amely szerint «jobb-nak szolgája, jobb-alattvalója» értelmű volna, az ősi szószerkezet alapján.

ju

jut- (jut-al-om, jut-ány-os, jut-tat) Tamil *ettu (yettu-,* kéznél van, elérhető, közeledni; elérni, megfogni, *etta-vidu-, ettu-vi'-,* hagyni elérni, eljutni, *ett-al, ettu-dal, ettu-gei* nom. v. *etta-m* nom. acti, *ettam barru-,* megkapni, elérni), *török-tatár jet-, jit-* ugyanaz, mandzsu *'isi-* (közeledni, elérni, *isibu-,* eljuttatni = tamil *-ettu-vi'-).* Ezek után a mongol *jigót-,* osztyák *jogot- (*jut, megérkezik) rímelnek, de nem ide valók, mert ha a mandzsu és török-tatár nem is jelöli a hosszúságot, a tamil nyelvben nyoma volna a *g* elesésnek.

Ka

kab-át (nom. acti: kap-cza | **kop-ad,** kopács, héj | **kov-ad,** ková-1-ik || **köp-ed,** hámlik, köp-eny-eg || **kuv-ad = kov-ad || gub-a** | **hám,** héj, takaró || **homály,** hom-ol-it, takar || **hüv-ely,** takaró stb.).

Ezen 9 testvér alaknak «takaró, burok» alapjelentéssel, tamil megfelelő alakok ezek: 1. *kapp-adam* (vászon, ruha, gyök: *kappu-* takar, beborít, ld török-tatár *kab* takaró) 2. *kab-adu* (csalás, ravaszség, a «nyíltság ellentéte, cf. mongol *χobla-* megrágalmazni, mandzsu χo*bala-* beborítani, χ*ôbila-* átverni, tamil *kab-ây* hosszú ruhadarab, mint. **köp-eny,** mongol *keb-enek* ugyanaz, oszmán *kep-enek*) 3. *kammu-* (betakar, ld **hom-ály)** 4. *kamb-ei* (borító);

5. *kav-i'-, kav-ei-* (befed, tuda *kavi-* felvenni; *kav-ây = kab-ây, kavi-sanei,* borító, ld kap-cza, **kop-ály** és **hüv-ely,** tamil *kav-avu-* beletenni, bezárni) 6. *kupp-âyam* (hosszú ruha, mint **guba, suba,** mongol *χob-tos'-*, ruha, mandzsu χ*ub-tu,* télikabát, magyar **kup-ak** = födő) 7. *kumm-en-* (sötétedik, **boru-1)** 8. *umi* (szalma, bála, burok, héj, **hám**: *umi-kkarappan* tejbőr, magyar **hom-por,** a hámló vagy homlító por: *'umi-ri, umari,* csiga, tehát a hámmal, héjjal bíró, *umi'-,* tönkremenni, megszűnni, ld **kop-ad, kop-ár,** a puszta).

kacs (kacs-oz, cf. **kacz-or)** Tamil *katti-gei* (kaccsal rendelkező kis növény).

kacs-karingós ld **kacz-or**

kacs-int (mint suh-og, suh-int) - Tamil, *kât-si* (jelenés, látás, titkos találka, *kâtsi-yâ-* mutatkozni *gyöke: kân-* pro *kan-* látni).

kacz-ag-. Tamil *kádi'-* (hangzani, hangot adni, mert mandzsu *kai-ća-* kiáltani és *kai-came inzse-,* hangosan felnevetni)

kaczag-ány (kaczog-ány, továbbá **kozsók)** Tamil, *kâdagam, kâdigam* (vászon, ruha, valamint **kagyló**) mandzsu *katsiki* (szarvasbőr ruha /hacuka?)

kacz-at (dibdáb ruhanemű). Tamil *kad-ây* (rongy, gyökét ld **kes-ed** és **has-ad)**

kacz-ér (kaczér-os, kaczérkod-ik; fitogtató, magát mutogató úgy képezve, mint «fehér», ezért a **kacs-int** alak társa. Tamil *kâttu-,* mutogat.

kacz-ki (kaczkiás, hegyes, büszke stb.). Tamil *kad-ir'-* (l. ragyogni, 2. örülni, büszkélkedni - ez az alapértelem). **kaczola** (régiesen kanczaló) - Tamil *kunsulam* (ló, továbbá **paripa, csődör)**

kacz-or (kacz-ar, **kucz-or,** székely görbe kés és ***kacza,*** görbe timárkés | kasz-a, görbe vágó eszköz, **kasz-i-ba,** kacsiba ; kacz-kar-ingós = **kacs-k., katyk-k., kuty-k., kucz-or-og, kuty-or-og, huty-or-og, gözs-ör-ög || kas, kos-ar || kosz-or-u,** köször-ü).

Hogy a **kaczor, kuczor**, meg **kasz-a** szók alapértelme «hajlított, görbe», mutatják a származékokon (kasziba, kacsiba, kasza-lábu, kuczor-og stb.) kívül több vágó eszköz, tamil nevei: *kodu-vál* (tkp. kuczor-él), *kodu-vât-katti* (tkp. kuczor-él-kés), *kôdari* (tkp. kuczor-vágó, arató); *kuni-kkuyam* (pro *kusan* tkp. kónya-kasza, sarló szinonimája *kun-irumbu)*, *kônei k-katti* (kónya-kés). E szerint a 12 magyar testvéralak tamil megfelelői: 1. *kodu-m* (hajlított, kitekert, *kod-un-gâl,* kasza-láb, kacsiba-láb, kuczoros-láb gyöke: *kotku-* meghajlik; 2. *kud-ańgu-* ugyanaz *(kudakkam* nom. v. *kudakki,* ami görbe); 3. *kôdu-* szinonimája; 4. *kud-ei* (kosár); 5. *kas-ei* (sodort szálak); 6. *katt-igei* (folyondár növény) 7. *kâs-iram* (kör, kerek); 8. *kuyam* (pro *kusan?,* sarló)

kagy-iló (kagyló, kágyiló). Úgy hamarjában az árja kagylóval lehetne rimeltetni, azonban a fül-kagy-ló = székely fül-csiga, mongol **ciki =** fül s így a **kágy-ló** töve a tamil *kâdu* (fül) s így a **had-la-** gyökének testvére, mert fül (1. hangzó ; 2. tekercs) és **csiga, kagyló** (1. hangzó, mint hangszer = síp; 2. tekercs stb.).

kaj-aba (kajabá-1, **kaj-ál-t,** keál-t, **kiált).** Tamil 1. *kuy-ilu-* (veszekedni, hívni, hangzani, zajt csapni) 2. *kayar-ru* (pro *kayal-tu-* szemére hány).

kaj-ács (kaj-cs = görbeség: **kaj-ol** szinonimája haj-ol, kaj-la pro kajol-a, kaj-l-ad, kaj-mó, kaj-sza || **kaj-d-ul-** székely - gaj-d-ul: része-ged-ik, görbén jár az ész, a test). A **hajol-**igénél látható alakokon kívül, ide tartozik : tamil 1. *kay-akku* (tekerés, csavarás); 2. *kay-aru, kay-iru* (kötél tkp. a hajló vagy csavarva csinált); 3. *kayi-ppu* (részegség, amikor kajdul, szédeleg, görbén jár az ember: *kay-ir,* hiba, tévedés, eltérés: az egyenes iránytól való elhajlás), mongol *kei-de-*(delíriálni).

kay-án (kaján-kodik). Tamil *kaya-v-an* (gonosz, semmirekellő, alacson kaszthoz tartozó, *kaya-mei,* alacsonyság, alantasság, gonoszság: *kay-am,* mélység, árok, alacsonyan fekvő hely, tkp. hajlás).

kakuk (kukuk) tamil *kukk-urup-pân*

kal-and (ide-oda lógás; **kaland-oz,** tévelyeg || **kalant-os = kol-ont-os,** székely szédelgő, zavart eszű).

Tamil *kal-ańgu* (zavart, nyugtalan, tanácstalan, *kan-galangu-* elhomályosodik a szeme, tévelyeg szinonimája *kalei, kulei-, kol-ei-)*

kalangya (**kalongya,** székely csomó, rakás, kalongya-1) - Tamil *kal-andei* (nagyság, mert a tamil *mígu-di* rakás, halom tkp. magasság ***gyöke:*** **kel.**

kal-antyu (tkp. fogantyú, horog, akasztó). Tamil *kolu-ttu* (csatlakozás, izület; *koluvi,* horog, kapocs, gyöke : *koluvu-* összekötni, egyesíteni, felakasztani).

kalaty-ol (galagy-ol, galaty-ol) Tamil *kala-gala-* (fecsegni, csacsogni *kala-ttal,* artikulálatlan hang)

kal-ács (tkp. rét, fonat, **térd-kalács,** kalácsol: tésztát rétel, tekercsbe fon, térdeit kalácsolja, székely = egymásra rakja). Tamil *kul-asu, kurleissu* (csomó, izület, csatlakozás, gyöke *kurlei-* hajlít)

NB. Az orosz *kalać* szó annyira árva jelentésileg, származásilag, hogy az egyszerű kölcsönzés nyelvünkből.

kaláka (1. munkára való *egyesülés,* a mi nagy zajjal, lármával történik; 2. zaj, lárma). Tamil *kala*[1]- (1. összejönni, egyesülni, a csatában keveredni; 2. keverni, csatlakozni, egyesülni: *kalakk-al* nom. v. *kalâdi,* keverék, rendetlenség, tumultus).

kalán (kalány székely kálán-os stb.) Tamil 1. *koll, koll-aru* (vakkoló kalán): *kôliyei,* merőkanál), továbbá *kara-nei, karandi* kanál, vakolókanál | *korigei, kôriyei,* merőkanál, kosár). Ezen szók közül a *kol, kôl-iyei* alakot lehetne a *kôlu-* (hajlítani és a tenyerébe venni) igére vezetni, de ekkor sem tudni «homorú, vagy merítő» az alapjelentés.

? **kalász** (székelyesen a gabonafej szakálla). E szó az orosz, szláv *koloç, klaç* (kalász) szó társa, de lehet a tamil *kalattu* (virágcsokor, fürt és *kul-ei,* kalász) szóval is összefüggésben.

I. kaliba (zavar, vesződés **galiba**) Tamil *kali-bili* (zavar, tumultus, veszekedés, gyöke *kali-).*

II. **kaliba ld kuliba**

kalimbá-1- (eredetileg «forgat» s azután **ver,** mert ez is tkp. forgat gyöke =*kalimpa* ***I.)***

kalimpa (=kerembábó, szék, karimbába: kalimpá-l = forog || **kal-inkó,** nagy perecz, tehát karikó, karingó s így a **kar-ing** gyök *l-es* alakja).

kall- (kall-ód-ik, kopik, foszlik**)** Tamil *kal-ei-, kul-ei* (szétbomlik, feslik, eltűnik, tönkremegy, megfosztatik, ld «kallott disznó»: herélt: *kalei-, kulei*[1]- v. tr).

kal-óz (kal-óz-kod-ik || kaléz-ol, kala-fa, kala-finta, kalák, gálád) - Tamil *kal-av-âdu-, kalav-âlu, kalavânu-*(lopni, kirabolni, gyöke *kal-, kallu-,* lopni, megrabolni: *kal, kal-avu, kallu-dal, kall-al* nom. v. *kall-am* lopás, hazugság, hamisság, tettetés: *kalla-kkappar-kâran,* kalóz: *kalav-an, kalvan,* tolvaj).

NB. Igen valószínű, hogy a **kalafinta** (ravasz), **kalaj** (csavargó), **kalák-pénz** (a tolvajért járópénz), **kala-fa** (a tolvajt büntető fa), **kaléz-ol** (csavarog), de főkép **gal-ád** (galádul gyilkol) szó gyöke a tamil *kal-,* a melyhez tartozik mongol *χu1-χαí,* mandzsu *'χol-χa* (tolvaj, rabló) szók töve.

kam (székely = kan, buja férfi, **kamatyo-l**) Tamil *kâm, kamam* (szanszkrit *kâma,* kéj, szerelem, szenvedély, *kâmattu p-pâlôr* buja emberek).

kamasz (kamaszul : buta, együgyű) - Tamil *kâmâtti* (napszámos, munkás, aki csákánnyal dolgozik)

kam-ó (kampó, kámp-or-od-ik: görnyed). A «görbeség» kifejezésére álló ezen alak mellé a tamil nyelvből a *kamb-arei* (sarló) és *kum-al* (sarló, hamis) két alak hozható föl, a kaczor-nál látható okból, mandzsu *kum-cu-χun* (görbe) **kan** (kani, **kanda = konda,** kondá-s = kanász : kand-ur) Tamil *kundu* (here, csődör, az egész ló, *k. k-kudirei,* csődör, kannada *gaudu* csődör. E szerint a magyar **kan, kanda, konda** szók eredeti jelentése is «mony», a melyből **mony-as** éppen **kan** vagy hím jelentésű. A tamil *ân* (hím) vagy *kan,* vagy *aga-η* (hágó) helyett áll.

kanál a székely **kalán** szónak alakja, mint a **csanál** a **csalán** eredeti és helyes alak helyett s így a vogul *kon* (merít) igéből expresse csinált szó nem áll.

kan-csal (kancsal-og, kancsal-it : kancsi, cf. **kan-di** stb.) A M. Ny. N. szótára írásakor nem is sejtették, hogy ez összetett szó s hogy alkatrészei Dél-India turáni nyelveiben mint önálló szók élnek, mert tamil *kan-sây-al* nom. v.: *kan-sây'-* (a szemet forgatni, oldalt nézni: *kan-sây-ppu* kacsintás, szemezés, féltékenység, vágy, **kan-csalog, kancsal szemmel néz)** összetét, *kan* (szem ld **kan-di)** és *sây-* (hajolni, fordulni valami felé) részekből. Összetett a mandzsu *kai-kara-* (bandzsít) ige is: **kai** (haj-ol), *kara-* (látni)..

kancsó Tamil *kańsam kans-anei,* kis fém/bronz edény, szanszkrit *kamsa, kamça,* mongol *χomχa* (Kanna)

kan-di (kandi ablak, kandi lyuk, kandi-láda, kandi-cs, kandics-al, kandi-kál, kand-it, továbbá *kön-ny')* A tamil nyelvben két alak van : *kan* (szem) és *kânu-* vagy *kán-* (nézni, látni, de a múlt idő *kan-d,* s így ez az eredeti). Ebből másod képzetü ige: *kand-idu-*(látni, **kan-d-it).** A *kan-ból: kanna-* (látni, figyelembe venni, gondolni) *kann-uru-* (látni), kannada *kann-idu-* (vigyázni valamire), *kann-âdi* (tükör, szemüveg, üveg, kannadi p-palagei, „kukucskáló ablak), *kann-âiti,* szerető, feleség) *kann-ôdu-* kívánni, felügyelni. tkp. szemfút.

kangyika (= *kand'i-ka,* kangyik-ál = sán-tá-1) - Tamil *kindu-* (sántit, szökdécsel, *kindu-gâl-an,* sánta, mint kilincs = kalincs).

kankó lehet a **kan** gyökből is, de lehet a **kuka** (kunk-or) n-ezett mása is.

kany-ar (kanyar-os, kanyar-og, kanyar-od-ik stb.) Tamil *konu-* (hajlani, tekeredni, **el-kanyar-ulni,** *kôn-am, kôn-al, kôn-ei, kôn* nom. v.) A két alak olyan, mint *kányv-ad* = kanyv-ad = konyv-ad és **konya** = székely *konya* ld ott.

kap- (kap-zsi, kap-kod, és kepe) - Tamil 1. *kavvu-* (megragad, elkap, fog, *manasu kavvu-,* **ked-vet kap** vlmihez, *kavv-al, kavvu-dal* nom.) 2. *'avvu-* szinonimája, mongol *ab-, χab-, χabśi-,* mandzsu *kabse-* (elkapni), török-tatár *kab-, kap-.*

kap-ar- (kapar-cs, kaparcs-ál | **kapar-it).** Tamil *kavar-* (1. gyűjteni, halmozni, lopni, megragadni, elfogadni) 2. testi vággyal kívánni, *ka-var-al, kavar-ssi, kavar-dal, kavar-vu* nom. v.). Amint észrevehetni, kapar, kavar, vakar, kap (szerez kaparít, sőt káván tkp, kapaszkodik) jelentések fonódtak egymásba.

kap-asz-kod-ik. Tulajdonkép «fogódzik» s így a **kap** ige olyan tovább képzete, mint a mongol *-ab-ira-* (kapasz-kod-ik) az *ab-*(kap) igéből.

I. **kap-cza** (tkp. takaró, borító, tamil *kavi-sahei,* takaró, gyöke *kavi'-,* betakarni, ld **kab-át**)

II. **kapcza** (áll-kapcza, áll-kap-csa, kapczá-s-kod-ik a **kap-ocs** szóval együtt a **kap** «fog» származéka)

kap-ocs (kapcs-ol pro kapocs-ol) (fogó, fogantyú) a **kap-** ige származéka, amint a tamil *allu-* (kapocs, gyöke *allu-*fog, megragad, mandzsu *ali-,* török-tatár *al-*) meg tamil *koluv-i* (horog, kapocs, gyöke *kôl- kolu-vu-,* fog, megragad) bizonyítja. A **kapocs** legközelebbi társa a mongol *χab-ći* (rák), mandzsu *χafira-* (megragadni, fogóval fogni) ige is.

kap-tán. Tamil *kapp-anam* (csapda), szlávosan kelepcze (kl-aptci), *kopp-am* (csapda, elefántverem), oszmán *kap-an* (csapda), orosz *kap-kan*, mongol χ*abχa* (egérfogó).

kap-tár. Úgy képződve a **kap** igéből, mint a mongol *ab-dara* (kaptár, szekrény) *'ab-* (kap-) igéből.

kapu (kapu-s). E szó legközelebbi társa az oszmán *kapi, kapu* (kapu) szó, de a gyök nem az oszmán *kapa-* (bezárni) ige, mert ebből *kapa-k* (fedő), hanem a mandzsu *ka-, mongol χ a-* (bezárni), tamil *kâ-* (őrizni, védeni, megtartani) igék. Ennek egyik igeneve *kâ-ppu* (védelem, megtartás, kapu), a másik *kây-al,* szoros.

NB. Hogy az oszmán *kapi* a tamil *kâppu* minden jelentésével birt, mutatja a magas kapu kifejezés, a mely japánul *mi-kado* = tamil *mî-kadavu* (magas kapu).

kar (kar-ol = öl-el) Tamil *karam* (kéz, kar, elefánt ormánya), mongol χ*ar* (kéz, kar), mandzsu *γar-γan* (ág, szárny, cf. török-tatár *kul, kol* (kéz, kar) és magyar **gały,** tamil *kilei* (galy).

karaj (karéj, karé); **karé-1** = rostáláskor a gabona szemétjét a rosta szélére keríteni || **karécz** székely = karimó pl. kenyér). Tamil *karei,* kannada stb. *kare* (széle, határ, vége, folyópart, szomszédság, a földek mezsgyéje). A **karé** és **karéi** a **kari-mó-val** együtt a **kar-ing-** alakhoz tartozik alak és logika szerint.

karancsi (elkopott, elvásott) Tamil *karlundu* (csiszolással lekerekített) Különben az alapértelem a **kar-cz** gyökére utal.

kar-ap (karap-ol : fecskendez). A **fej-** igénél láttuk, hogy ez a «fecs-csent, fecskend» értelemmel függ össze: ezért itt a tamil *karappu* nom. v. alakot hozhatjuk föl (gyök: *kara-* fejni, az ujjakkal kinyomni).

karám (karán, kerítés, pajta, kunyhó, vityilló, karam-it = karécz-ol, székely **gyöke: kar-ing)** Tamil *kuramb-ei* (1. kunyhó, madárfészek, 2. tojás, gyök: *kur-ańgu-,* meghajlani), mongol *ker-em* (kerítés), mandzsu *χeren* (lóistálló, kalitka).

kar-csu (karcsud-ik, továbbá **karó).** E szó magyar elemzéssel a **kar-ó** szóval egy-gyökü, de azért a tamil nyelvből nem a *karlu* (karó) alakot, hanem ennek társát veszszük ide: *kur* (hegyes, szúrós, finom: *kur-ssu* hegye, *kurss-âkku*-megélez, gyöke *kuru-* hegyessé, finommá válni, *nal-kuru-* szegénynek lenni, tkp. jóban karcsú, vagy vékony, továbbá mongol *χur-tsa,* hegyes, mandzsu *kur-bu* nyílhegy).

kar-cz (karcz-os, kar-cz-ol || **ker-cz-el-,** székely rág az egér, cf. **gar-asz-ol, giri-sz-el)** Tamil 1. *kiru-, kirukku-* (firkálni, írni) 2. *kîru-*(vonalakat húzni, karcolni, írni, széttépni, dörzsölni) 3. *kara-gara-* (hörgés, krákogás)

kar-ika (székely **karikó** gyöke: kar-ing, ker-ing, ker-eng : ker-ek, kerék, ker-ge, kerg-ül, ker-d-ül, ker-it, ker-t || **kor-ong** | **kör,** körös, környék stb.) - Ezen 4 testvér alaknak a «forgás» alapértelmében megfelelő főbb tamul alakok ezek: 1. *karu-di* (bekerít, **kerít,** *karu-du,* orsó = a kö-röső) 2. *kar-ańgu-*(**karing, kering,** *karańgu* nom. v. forgás, szédülés, (eregetős) sárkány; *karang-al* nom. v. görbebot, **ördög;** *karakk-am* nom. v. **kerge-ség) 3.** *kîrl-alei* (környék ; *kirl-âr,* ker-t); 4. *kiru-giru-* (**kerge** és **kerg-et** : *kir-uńgu-,* inogni, mozdulni) 5. *kurugu* (karkötő **karika,** mongol *γariχa, kur-ambu,* széle, határ **karima**; *kuravei* tánc tkp. körös, keringő) *kurl-ańg-al* (virágfüzér, a **körös,** koszorú; *kurl-iyam,* kör, görbetök,), mongol *küriye-,* mandzsu *χori-*(körbekerít)

kar-om (kör-öm ; karm-ol, körm-öl, karam-zs-ol id.) Tamil 1. *kur-am* (karom, *kur-assei* és *kurei* is) 2. *kul-ambu*, mongol *γarin* karom. A **karom, köröm** a turáni felfogás szerint **vakaró (ld ott**) **karmaló, karczoló**: ezért a tamil *kur-am* a *kurappu* (lóvakaró) szóval együtt *kura-* igét tételez föl, cf. tamil *kirambu* (vakar), kannada *keri-,* tulu *kirepu* (vakar), mandzsu *kar-ka* (kapar) s így a ***kar-cz*** nom. v. alakkal egygyökű.

kar-ó (nom. ag. karóba huz, karós paszuly, karóz) Tamil 1. *karlu* (karó, nyárs) 2. *karl-i* (nom. ag. bot) 3. *korlu (k. kombu* támasz karó a növényeknek, ág)

karvaly (karvoly, karoly) Tamil *karu-vâli,* fekete farkú madár

kas (kos-ar, kosár, 1. kas; 2. karám, kerítés) Hogy mind **edény** (tartó), mind az **akol** (tartó, kerítő) szók azonos gyökük «görbített, hajlított, (cf. **kacz-or)** valami» jelentéssel mutatják 1. a tamil alakok: *kud-alei* kosár, *kud-ei,* kosár, mandzsu *kude,* nagy kosár), *kud-âru* (tejesedény) *kud-appu* (baromfi- juh- stb. kosár), a melyek a *kud-angu* (hajlítani, hajolni) igéből valók; 2. a mongol *χaśi-,* mandzsu *χas-α-* (védeni, körbefogni, tkp. kerít) igék származékai: mongol *χ asiya* (kerítés, *kosár), χaśior* (kas, kosár), *χaśilak* szekér-kas); mandzsu *χasa-χa* (gabonáskas)

kas-mat (kasmota, kasmat-ol, zakatol). Tamil *kadu-mudu, kadu-mud-en-* (hangzani), *kasa-gasa'-* (zajt kelteni)

kas-t (nom. acti, kast-os = lucskos, kast-ol). Tamil *kasu-gasu'-* (vizes, nedves, átázott, *kasu-gasu-ttal, kasu-gasuppu* nom. v. nedvesség, amitől a ruha a testhez tapad)

kasza tamil *kuyam* pro *kusam,* sarló ld kaczor gyök)

kaszaj (székely fa- vagy gabonarakás s így a ***'kazal*** szó mellékalakja). Az n-ezett tamil *ka-ń-sal* (halom, kazal) szó társai.

katag (székely katag-szeg = ekegerendelyszeg || kakad-szeg). A székely **katag-szeg** (szerintem ez az eredeti alak) lehet egyszer a tamil *kattani* (nagy szeg, *kattu,* nagy, csípős, ld katáng) szerint «erős, kemény szeg», lehet «kőtő-szeg» *(kattu- kötni),* de lehet egyszerűen a k.-tatár *kadak* (mandzsu *χadaχa,* szög) jelentésű is, a mennyiben a szeg az ismeretlenné vált katag-ot értelmezné, ld **karó.**

katak (ker-ep : katak-ol, katt-og, katt-an : csattog, s így kat-ang-ol = csatangol) - Tamil *kattu-* (kiabál, zajong, ld csattog a csalogány).

katáng, katáng (katáng-kóró, kattan) E szó minden valószínűség szerint a tamil *kattu* (nagy, kemény, csípős, erőszakos, *katt-ańgu* bot, bunkó, mandzsu *katańγa,* száraz, kiszáradt) szóval egyeredetű.

? **katona** (cf. tamil *katt-ânmei,* nagy bátorság és tamil *kattiriyan* = szanszkrit, *kśatriya,*a harcos kaszt tagja).

? **katrinka** (kez-kenő, katrincza = székely karincza = kötény) tamil *kattu-,* kötni

katy-f (nom. v. katyf-ol, katymá-1, koty-f-ol, kotymá-1, kotyv-asz-t pro kotyv-ad-t: kever, habar) Tamil *kad-ei-* (keverget = *kadei-vu* nom v. tehát olyan, mint a *katy-f,* koty-f, koty-ma stb.), mongol *χut-χu-,* mandzsu *kôt-γô-* (összekeverni, megkeverni, *kota* keverék, tamil *kuttu-* keverni etc.). E szerint semmi köze a finn. *kei-tan* (főzök tamil *kâssyu-* főz, gyöke *kay-)* igével.

kov-acs (kav-ics = kis kő **gyöke: kav, köv).** Tamil *kal, kallu* (kő, tégla ld a hangtant, a mely szerint alma = auma)

NB. A tamil *kall-eri* (kőverő = parittya), de ennek szinonimája: *kav-anei, kav-an, kav-andi, kav-andu* (parittya) s ki tudja, ha az első rész nem *kal* (kav) jelentésü-e ?

kavar- (kever, kavar-od-ik, kever-ed-ik, ka-var-og, kever-eg || hever-, hever-ed-ik, hever-kóz-ik székely cf. **habar, zavar)** Tamil *kav-irlu-* (kavarog, kevereg a gyomra, **zavarodik,** fel-fordul etc., *kavirl-ndu badu,* hason feküdni, **he-vered-ik** : *kavirl- kavirl-ttu p-pôdu-,* felfordul, visszafordul). K.-tatár *kivir-* (össze-vissza forgat, gyűr).

kazán török-tatár *kazan* tamil *kadâgam, kádáram,* rézüst) kannada *kadâyi,* kuda *kadâya* (bogrács, fazék), mongol *χaiśan.*

kába (kábaság, káb-ul) Tamil *kâbarâ* kábaság, **kápráz-ik** a szem, midőn zavarban van).

káka, tamil *korukkei*

kák-og- (varjú, holló kákog) Tamil *kâgam, kâkkam, kâkkây, kakk-eî* holló), mandzsu *γαγα* (holló).

kákom-bákom (= ákom-bákom ld ott és az ikeritésre nézve, *kâkkan-bôkkan,* csavargó)

kán, tamil *kôn* (király, úr, mester, isten, fenség, pásztor). Tehát nem csak a mongol és török-tatár népeknél, hanem a főbb turániaknál ez volt a fejedelem czime. A mongol *χaγan* = *χaan* és *χan.*

kánya. Tamil *kańgam* (sas)

kápráz-ik (k. a szem, 1. **kába).** A tamil *kusu-* (1. mérgelődni 2. káprázik a szeme) két jelentésű mint a török-tatár *kamas-tir-* (1. elvásik a fog; 2. káprázik a szem).

kár (kár-os, kár-vallott, kár-all, kár-h-oz-ik tkp. hiba, hiány, veszteség, romlás) Tamil *kari-su*, *kari-sei* (csökkenés, hiány, hiba, *karinál* rossz, tkp. fekete nap). Mandzsu *koro* (kár, baj, büntetés, bosszú, cf. *karall,* **káros, jaj neki**!) mongol *χôra* (méreg, gonoszság, pusztulás).

kár-im-ol (károm-ol, károm-kod-ik) Tamil *karumu-* (mérgelődik tkp. **feke-ted-ik)**; *karuvu-, (karúval* fenyeget, összeszid, mérgelődik, *ka-rukku-* szinonimája tkp. feket-it ld **szid-).** Mongol *χar-iya-* (káromkodni és χara, fekete)

kár-og, tamil *kar-ei-* (kiabálni, hívni, beszélni, *kâgam garei-,* a varjú károg, tamil *kẹr-andam,* mongol *kerie, kere* holló)

kárpa (kárpá-1-ód-ik székely = zúgolódik, haragszik), tamil *kâru-bâru* (komoly és zajos szidás, fenyegetés, *karu*-mérgelődni, *karu-mur-en-,* morogni, panaszkodni).

I. **kása** (kásá-s) A tamil *kańsi* (rizskása), *kasi-* (nedvessé válni) igeneve lehet n-ezve; de a *kâdi* = kannada *kâte* (kása) a *kây-* (égni) képzetének látszik olyan *y* elnyeléssel, mint *kâssa-kkîrei* (pro *kâyssak* konyhanövény és *kâsu* (pro *kây su* főzet).

II. **kása** (czement). Tamil, *kasei* (cement).

kászu (kász-ol. kász-ol, kázlu = kéregedény). A tamil *kad-agam* (kosár), *kattu-p-petti* (doboz) és *kuttan* (doboz, kis pámalevélkosár) szók mindenike a *katt-u* (kötni) ige *kad* (*kadan* kötés), *kutt* (*kutt-ei,* kötő) mellékalakjaiból valók. K.-tatár *kizau* (kéreg, edény).

NB. A magyar **kászu** szót az oláh *casiu* (sajt) szóból akarják származtatni azok, a kik **kászu-t** nem láttak, s azt csak a **kászu-turó** összetétből ismerik. Ebben is a **kászu** nem «sajt», hanem fenyőkéreg-burok jelentésű.

kátyó (kátyú, káty-ol || kotymány, székely hig-sár) Tamil *kasu-gasu-, kasu-bisu-* kannada *kaći-pici-* (megnedvesedni, átázni, azaz hangutánzó).

káva (kámva, félkör alak: kávás, kávába hajt, ld **iv, kávány).** Tamil 1. *kavi-* (meghaljani, lehajolni, homorú: *kavi-gei* homorúság, lejtő, ernyő) 2. *kav-altu-* (hajolni, körbevenni, ld *âv-al-am* kerítés).

káv-án- (kéván-, kivan : kiván-csi, kiván-at stb.). Tamil *kavi-* (forrón kívánni, odafigyelni; *kav-anam* figyelem, szándék, gondosság; *kav-ei* szükséglet, kiván-at).

NB. A tréfásnak látszó káv-án meg a tamil *aval* (ı. ivforma, hajlat a *káva, 2.* vágy, vágyakozás) bizonysága szerint a «káván, kivan» ige a **káva** (ív, félkör, hajlás) szóval egygyökű mert a kivan = hajlik valami után.

Ke

kebel (**köb-el,** kebel-es = öblös, hasas) Ezen kétágú, «öblösség, üregesség és gömbösség» jelentéssel biró nom. v. alakú szónak a legközelebbi társai egyenes gyök nélkül a mongol *keb-eli,* mandzsu *χefeli, χefeliye (*has, kebel). Mindannyinak a gyöke a tamil *kavi-* (meghajolni, homorú, *kavi-vu, kavi-yal* nom. v. action meggörbülni, homorúság, közepe, valaminek **keble). A gömbösség** jelentését 1. **geb-ed.**

kecs (kecs-es, kecs-eg, kecseg-tet). Tamil *koń-su-* (símogatni, becézgetni, dédelgetni, közösülni, *korni- k-kośi nada'-* szép járással menni)

kecse (régiesen palást, köpeny, ld **kecz-el,** burkol), *kassu* (szalag, öv, kötő, kendő, *kasseî* ugyanezek, vászondarab, védőing, *kass-ôlam,* burkoló, a kardamon héja, gyöke: *kattu*-összekötni, befedni).

kecs-ke - Tamil *koss-ei* (kecske, juh), k.-tatár *kacs kacs!* (kecskét hivő szó), oszmán *keći.* Csagatáj *kecki* és *ecki,* mongol *'isi-ge;* k.-tatár *käzä,* orosz *koza* (kicsinyítve *koz-ka*). Tehát a főbb turániak közös szava.

kecze (háló-féle) Tamil *kassal* (halászháló, mongol *ketse,* háló).

kedv (kedv-el, kedv-es) Tamil *kâd-al,* (vágy, szeretet, szerelem, szenvedély, *kâdali'-,* szeretni, barátságban lenni, kívánni, szenvedéllyel lenni, *kâdal-an,* szerető, barát).

kegy (kegyes, kegy-el-em) Tamil *kadi* (öröm, élvezet, *katti,* belső öröm), kuda *kade* (szívesség), mandzsu *χazi* (gyengédség, szerelem) *kesi*, mongol *kesik* (kegy, boldogság)

keh (**köh** köh-ög, keh-es) Tamil *kukku-* (köhögni, szamárköhögése van, *kukk-al-idu-* erősen köhögni), mongol *kek-si-,* mandzsu *keńg-śi-* (száraz köhögése van)

kel- (**kél-, köl-, kül-d,** kel-et, kel-t, köl-t, költ-öz-ik || kel-és, kele-vény = daganat) Tamil 1. *kala-, kala-kku-* (felkelni, lázadni, zavarogni, *kala-ndei,* nagyság ld **kalangya)** 2. *kali*[1]- (felkel, **kel, növekedik,** *kali,* bimbó; a kelő, domborodó; *kali-ngu,* gát, zsilip: a kelő, emelkedő ; *kalingam* fülemüle, a magasra kelő. Ide tartozók : *kalań-siyan* (rakás, mint a **kalongya-** *kalappu,* **hal-om).** Kannada *kalu-hisu* (**kül-d)** 3.

kali- (repes az örömtől, nagyra van, **ágál gyöke: ág,** hág, kel) 4. *kâlu-* (felkel, folyik, múlik, sugárzik: *kâl-i,* tegnap: **kelt nap** ; *kâl-ei,* reggel > *mâl-ei,* este: tehát, a kelő> múló); 5. *kâl-i'-* (égitestek feljönnek: kelő nap, kelő hold, keletkezik: *kâl.* 1. léb = a kelő, mongol *köl* 2. ¼ = a negyedik végtag; 3. idő, pillanat = a kelő, hal-adó; 4. szél = kelő, mozgó; 5. a kelő csira 6. hely, ahol áll, kel valami) 6. *kila'-* (felemelkedni, *kila-mbu-,* felemelkedni, növekedni, gyarapodni || *-kila-r-* fakadni *kilar'-* v. tr. Felkelteni, felemelni: **köl-t** || *kilaru-,* rázni, mozgatni, felkelteni, kiküldeni: köl-t etc.) 7. *kel-isu* (kelés stb.), mandzsu *kali-* (felmenni), mongol *χali- ugyanaz* török-tatár *kal-k-* (felkelni), *kal-dir* pro *kal-k-tir-* emelni.

kele-kóla (kele-bóla, kele-kuti = keringő, tehát az első rész **kel-,** a *kóla* = tamil *kôlu-* meggörbülni **bola ld ból-t ; kut-i** = *kot-ku-* fordulni)

kelengye (tkp. fel-kelhető holmik) Minthogy a kelengye a székelyeknél még ma is jobbára felkelhetőkböl (ruhanemű, ingóság) áll, ezen szó a **kel** ige olyan származéka, mint a **kal-angya** az alhangu igéből. Ezért a szanszkrit szónak hitt tamil *kali-ganam* (házasság, nász, boldogság) és *kal-ya* (előkészület) képzetet is a **kel** gyökhöz kell számítanunk.

kel-ep *(*kelep-el, 1. zörget, 2. szája jár | kerep-el) Tamil *kilu-gilu-ppu* (kopogás, csengés,: *kilu-gilupp-ei,* cro-tolaria labournifolia ; *kilu-kku,* csengés). Ilyen hangutánzó tamil *kila'-*(beszélni *kilappu,* szó, mondás), mongol *kele-* (parler).

kel-et (égtáj). E szót a **kel** igétől elválasztani nem lehet. A tamil *kirla-kku, kírl (kílagei, kilęsu* 1. alul, 2. kelet). Tehát : **al** és **kelet.** Ezt azzal okadatol-ják, hogy a tenger mellett lakó tamulokra nézve az *alantfekvö* tengerből kel ki a nap és este a magasan fekvő hegyek megett nyugszik le s ezért a nyugat *mel* (fel). Ez igaz lehet. De a keletre nézve a szók két ellentétes jelentése is tekintetbe veendő. A tamil *kâl,* mongol *kől* «láb» = **kelő,** tehát emelkedő, de a **láb** az **alsó** rész is, ezért a fenti tamil szókat a **kel** gyökhöz is számíthatni. ·

kele-vész (kelevéz, lökő-dárda s így a régen tágasabb jelentésű **kel** ige származéka,, cf. **kel** tamil 4. alak.

ken- (keny-, kenőcs) Minthogy a **kenés** a legnagyobb részt szennyezést jelent, a tamil *sân-i* (tehénlepény) nom. ag. alaku szót ide vehetjük, mert ez a brahmanizmus híveinél a kenő, mázoló anyag s így mintegy **kenő-** sőt a *sánam, sánei* (fenőkő is ennek társa, mert **ken-fen-** rokonelemek összetéte.

kender (török-tatár *kender, kinder,* mongol *kindur, kinzur, kenćir,* mandzsu *kenderχen,* a teve nyaka alatti hosszú szőr, s valószínűleg ez volt a turániak kendere. A tamil nyelvben van: *kansam* (indiai kender), *kittén* (kenderszál, kendervászon) = arab *kitan* (kender), *sanal, sanarpu* (kender, mandzsu *śaniya,* kender) s ez úgy látszik az európai *cannabis* orosz *konop-el* etc. társa.

kengy-el (nom. v. mint köt-el, a köt igéből, ld tamil *ańga-badi* (kengyel, tkp test-lépcső) Mandzsu *tufun* (kengyel, *tafukó* lépcső, *tafa-* felmászni, török-tatár *üz-engi* kengyel, gyöke:*üz* felsőrész). Tehát a magyar szó sem finn csizma-alj, hanem **hágó** értelmű a székely **gan-g** (emelkedés) által igazolható **kan-g** ige **keng** felhangujából, ld. **gang, hág.**

kenyér (kenyér, kinyer, könyér). A tamil nyelvben 3 főszó van : *appam* (kenyér) az apa (tápláló) szóval, *kansam* (mindenfajta kenyér) a *kan-alu-, kanarru-* (égetni, melegíteni, *kanar-pu,* tűzhely) igével, a *rotti* (kenyér) *urotti* (kenyér, keksz) = *uratti* (kenyér, ami száraz, gyöke *urattu* égetni, sütni ld *rat;* ránt) ismét sütést jelentő igével függ össze. Hát a magyar szó mi az ? A székely **kön-**(kön-ik : érik, túlérik, vénül tkp. sül, szárad) ige származéka olyan képzővel, mint a fehér stb. Ezért fölösleges idegen logica nyomán a szót *körény* (?) alakra fordítani. A mongol *küne-sün,* mandzsu *kune-sun* (útravaló) a székely igéből való.

kep-e (= *kapa:* székely papi adó) Tamil *kappam* (az előljárónak fizetett adó, cf. *happam katzu-* adóz tkp. k. köt.).

NB. A kepe, kéve, kupacz szókat hiába ösz-szezavarni, mert **a** kepe a **kap** gyökhöz, a **kéve és kupacz** pedig más gyökhöz tartozik.

ker-dül- (ker-ge, kerg-ül, tamil *karakkam,* szédülés, gyökét ld **kar-i-ka).**

kerecsen (régiesen kerecset) Két madárnév összezavarva **kerecset** = orosz *kre'et* (sólyom, *krećetnik,* solymász). Az orosz *korśun* (keselyű) = mandzsu *karcin, kartsin* (ragadozómadár fajta), mongol *χartsa-γaí* (vadászsólyom) s a mandsu-alak társa a **kerecsen.**

kerek (kerék stb. ***Gyöke:*** **kari-ka**

NB. A mongol *kür-dün,* mandzsu *kur-dun* (imamalom (-kerék) szó a **kür-t** alakhoz; a mongol *tögö* (kerék) a **teke** alakhoz, a tamil *urulei* (kerék) a **gur-ul,** alakhoz tartozik. A perzsa stb. *csark* szanszkrit *csakra* (kerék) nem idevalók.

I. **kerep = kelep.**

II. kerep (hajó a mongol *kerem,* társa, ld tamil *kalam,* hajó, csónak)

keres- (keres-ked-ik) A legközelebbi társ a török-tatár *kara-ś-* (utánanézni), *kara-* = mongol *χara-* (nézni, látni), mandzsu *kara-* (körülnézni). A k-vesztes oszmán *'ara-* (keresni) társa a tamil *âr-ây-* (kutatni, vizsgálni, meggondolni) ige, a melyben a *k-t* a nyújtás pótolja, a második rész pedig az *ây-*(váj-) ige társa.

NB. A **keresked-ik** értelem tamil logicáju, mert *tedu-* (keresni, vizsgálni) «megszerezni, felhalmozni» jelentésű s így a kölcsönzésről alig lehet szó.

ker-eng- *(gyöke:* **kari-ka)**

kerg-et- (kereng-et) A logika olyan, mint **sür-ög-** (forog) és **sürget** igéknél, cf. tamil *kara-gara'-, kar-er-en-* (sietni, igyekezni); *kiru-giru-* (szédülni, sietni), tehát a **kar-ing** gyökhöz tartozik.

ker-ít- (pro **ker-ül-t** ***gyöke:*** **kari-ka)**

ker-t (nom. acti, k.-tat. *kir-tä,* környezet) Tamil *kirl-âr* **kert,** mongol *kerem,* fal, mandzsu *kere-mu,* sánc, mint **lator-kert** = vár-sáncz gyöke: **kari-ka)**

kes-e-d- (kes-ed-ék, kes-h-ed; kosz-1-ik, foszlik, fakul, cf. **kés, has-ad)** Tamil 1. *kad-ây* (rongy, szakadás, kes-ed-ek; *kadu* rés, repedés, *kadu-vây,* sebhely) 2. *kett-idu-* (feldarabolni, ld. **kés).**

kes-er (keser-ed-ik, keser-eg, kesernyé-s, keser-ű) Tamil *kasa-r* (keserűség keserű, gyöke: *kasa'-* keserűnek lenni, kellemetlen, taszító, *kasattei,* keserűség, keserű, *kasanda, kasand-alei,* bánat, *kasattal, kassal, ka-sappu* nom. v. keserűség). Mongol *γas'iô, γasun* keserű, mandzsu γ*asa*-(szomorkodni; *γosi-,* sajnálni, *γos'i-χon,* keserű, szomorú), török-tatár *'azsi* (keserű)

kesk-eny *(* tkp. szűk, szoros, vékony) Tamil *kasakku-* (összeszorítani, összenyomni, soványodni, legyengülni, török-tatás *kis* összenyomni, mandzsu *kuś-un,* kényelmetlen, szűk).

keszeg Ld. tamil *kay-al, kas-al,* ponty, *kay* egy fajta hal

kever- ld **kavar-**

kevély (kevély-ked-ik) Tamil *kemili- kembali-* (élvezni, mutogatni magát, mert **víg, kevély, büszke, hegy-ke** mind magasság értelmű, mint a tamil *irum-â-nd-iru'-,* örv-end-ez, büszke, beképzelt).

kez-d ld *kéz gyöknél*

ke (kö)

kecz-eg- (keczez-en, székely cf. **kety-eg)** Tamil *kessu-kessen-* (zajong, hangutánzó: *kess-ei* csengettyű)

kell- (régiesen **kel** is, **köll-,** kell-et, kell-em tkp. kivan) Tamil *keli-* (1. nyerni, győzni 2. kívánni, félni, ilyen különböző értelmű a tamil *vendu-vel-* kívánni, óhajtani ige).

kercz-el- (székely), **ld karcz.**

kerreg- (kirr-og : kerreg a tyúk) Tamil *keru-* (a tyúk kerreg; rekedt hangja van, mint a székely **görög-)**

kesa, kisa (régiesen kisa-ság: kesá-1, kisál = küz-d, kisál-kod-ik) Tamil *kassal-âttam, kissal-âttam, kissil-âttam, kiss-âttam* (vita, verseny, zavar, zavargás, mongol gyöke: *kütsü, küci* erő, erőszak, mandzsu *keću* ugyanaz. mongol *kütsü-le-, kücile-* erőszakoskodik, mandzsu *kićе-* erőlködik)

ket-ény = köt-ény, 1d **köt-,** malayalam *kettu-ga* (kötni)

kety-eg- (ketty-en) Tamil *kettu* (szívverés, ismételt ütés, mint **ketyeg** és **petyeg** a gyermek: *kettu-kett-en-).*

ké

kéd-ig (régiesen ez ked-ig, e-k-kéd-ig = eddig) Minthogy az «-ig» kifejezésére a tamilféle nyelvekben s a török-tatár nyelvben is «határ, mérték» (tamil *varéi, mattu,*

alavu, kâru, török-tatár *cakli)* értelmű névszók használtatnak, a magyar **ked, kéd** társa a tamil *kedu* (megadott idő).

kegy (kigy - régiesen stadium, útmérték)· A főbb turáni népeknél az út vagy távolság mértékéül rendesen a «kiáltás, vagy hang» meddig terjedése használtatik, így a mongol *duna γazar* (= hangföld), török-tatár *cakrim* (pro *caγir-îm* = kiáltás), tamil *kuppidu-duram* (= hívástadó táv , 1/2 kilométer). De a tamil nyelvben van még : *kându* (1 kilométer) es *kâd-am* (négyszeres hallótávolság). A *kându* a *kel*-(hall) ige alhangú társának nom. acti-ja,

a *kâd-am* a *kâdu* (fül, hallás ld. **had-la-va)** képzete. A magyar **kéd'** a tamil *kel*-alakra utal.

kéj (régiesen = kény, kény-es: kénye-kedve). Tamil *kél* (szerelem, barátság, *kel-mei, ken-mei* barátság, szívesség, jóindulat; mert a **kéj, kény** a **kedv** szinonimája és semmi egyéb).

kék (kék-ül: **kök-ény,** kök-ör-cs, mongol *kükü, kökö* kék, sötétkék; *kögöl, kügül* kékszilva: **kökény,** *kökör-, kökör-ö* megkékül, török-tatár *kök, gök, kük*, mandzsu *kuku* kék).

A tamilféle nyelvek e színt a szanszkrit *nila* (fekete) szóval jelölik, de a turáni szó maradványait képviselik a *kańgu* (fekete, sötét, *kańgu-l*), *kangei-yôn* (méregkék), *kângu* (kék vászon) alakok s talán még a *Kangei* (Gangesz) folyó neve is.

kém (kém-el, kém-ked-ik stb.), ld **kime**

kén (kén-kő, büdös-kő) Tamil *kendi* (kén) = szanszkrit *gandha* (szag, kén)

kén-eső (kényeső) E magyar szó társa a k.-tatár *künesiui* (higany): de mi az első rész, ha a második **eső, víz** jelentésű ? mert a **tetű-víz** gondolatot sem a mandzsu *toχolon muke* (ón-víz, tamil *âmb-iyam* víz-ón), sem a mongol *möngön usun* (ezüst-víz) nem igazolja. A tamil *kanam* (1. súly 2. higany, ón) mellett *kana-saram* is van s ennek tkp. (nehéz folyadék) az értelme. A *kanam* (súly) képzete a mongol *kün-dü* (súly-, tisztelet, mandzsu *kun-du tisztelet*) s így a **kén-eső** első része is *kanam* jelentésű lehet.

ként (régiesen **ént,** ld ott

kényszer (erőltetés s így = kín-szer).

I. **kép** (régiesen szuró-fegyver, mint a mandzsu *γab-ta-* lándzsát hajítani ld **kopja).**

II. **kép** (kép-en, kép-es : kép-író) A legközelebbi társ a mongol *keb* (alak, minta, mód), a török-tatár *gibi (kük* pro *kib-ük)* csupán névutó. Azonban a három nyelv egyikéből sem lehet elemezni, s így valószínűleg a tamil *kirli* (kép, festett vászon *kir-li-* vésni, rajzolni, *kirlippu* nom. v.) alak összevont társa, mert az *rl* igen-igen sok esetben kiesik.

kér- (régiesen *kier-* is : kérelem) Tamil *koru-, kôru-* (kérni, meghívni, kívánni, gondolni: *kôr-al, kôru-dal* nom. v., ld tamil *kai-yer-* koldulni, tkp. a kezét felemelni kolduláshoz).

kér-d- (kérd-ez stb.) Meglehet a **kér-** továbbképzete, de az is lehet, hogy a *kél-* (hall) igével összezavarodott tamil *kerl-* (kérdezni) társa.

kér-eg (kireg : kérg-es stb.) A magyar **kér-eg** nom. v. alakú s így igére van szükség, ez pedig a tamil *kara'-* (elrejteni, mert a kéreg takaró, burkoló) ige. Ennek *kara-ttal, karakkei, karappu* igenevei; *karapp-an* továbbképzet «kéreg» jelentésű. Emez ige nom. verbale-ja a *kâr-ei* (burkolat).

kérő (tépet; kérőd-zik: rág) Tamil *kâru-* (harapni, rágni: *kara-ndu* ugyanaz)

kés (késel, cf. **kes-ed)** Tamil *katt-i*(nom. ag. kés. Bicska, kard, szablya; *kettu-* vágni), mongol *kito-* (vágni *kito-γα kés*), török-tatár *kes-, kis-* (vágni).

kés- (kés-ik, késő, kés-e-del-em stb.) Minthogy turáni észjárás szerint a **késő** = hátsó, utolsó: a magyar szó legközelebbi társa az oszmán *kić* (far, utó), török-tatár *kić* (estve = utóidő, oszmán *gizs-e* éjszaka), oszmán *gazs-ík-* = k.-tatár *kić kal-* vagy *suńγa kal-*(késik tkp. hátramarad), mongol χozsi- (késni, *χozs-ida-* késni), mandzsu χ*eśi-χeśe-* (ténfereg). A tamil nyelvből ezen alakhoz tartozik *kassán* (nyugat, az estve tája). A tulu *kad-ésa* (késő) a **hát** (tamil *kadei)* alakhoz tartozik. A tamil *pindiya (galam* este) a székely **pincz-er-eg** (piszmog) alakhoz való.

kész (kész-ül, kész-tet) Tamil *kai* (kéz, azonnal: *kai-mér-panam* tkp. kéz-en pénz = készpénz s így a **kész** a **kéz, kéz-en** alak változata).

ké-t (melléknév, **kettő** névszó) Az összevetések után tény, hogy e számnév **kev-tő** alakból való s így a gyök a tamil *kavvu*, székely **ik-es-fa** = kétágú-fa), ebből van : *kav-adu* (ágasfa) és *kav-attu* (dupla, elágazó), mandzsu *kaba* (egy pár, ágasfa, *kabańγa* dupla), mongol *χaγa, χoχo* (kétfelé, mert *v, γ* váltakozó).

kéve. A tamil *kattu, karrei (kaTTei* kéve) tkp. **köteg,** a k.-tatár *köl-ta* (kéve, gyöke a mong *koli-* kötni) = köteg, mongol *bô-dok* (kéve, gyöke: bo- kötni) = köteg. Tehát a magyar **kéve** nem a k.-tatár *kübâ* (szénarakás, gyöke: tamil *kuvi-* összegyűjteni, felhalmozni) társa, hanem a tamil *kôv-ei* (sor, sorozat, válogatás, gyöke: *ko-* sorbarakni, egyesíteni, összeállítani) nom. v. mása, mert a **kéve** nem összegyűrt rakás, hanem rendesen összefűzött gabona.

kéz (kezd, kez-el, kez-tyü). Tamil stb. *kai* (pro *ka-s-i* kéz, kar, ököl; *kaiy-idu-* vállalkozni, „a kezét beletenni”; *kai-y-âlu-* kezelni, használni, gyakorolni, **kez-el-,** *kai-yudei* **kez-tyü).**

ki

I. **ki (kiv, küv:** kiv-ül, küv-ül || kil, kül, kinn, künn pro kil-en, külön). A turáni felfogás szerint a **kül** = *héj* bőr, takaró), pl. török-tatár *tis* = **héj** és **kül,** tamil *puram, purani* (külső rész: bőr, kéreg, **burok,** kívül). Ezért a **kiv-ül, küv-ül** társa a tamil *kô-l-am* (külső megjelenés, dísz, alak, forma, öltözet: szóval a **külső).**

II **ki** (ki-es, ke-es, kietlen), tamil *kai* (díszítés), mongol *kę* (szépség : *kę-te* szép).

kiabál (kiál-t), ld **kajába**

kicsi (kicsi-d, kicsi-ny nom. app. kicsid-ke (kicsinyítő alak) || **kis,** kis-deg | **küs,** küs-deg) Tamil 1. *kińsam, kińs-al, kińs-il, kińs-idam, kińs-ittu* (kicsinyság, apróság, alacsonyság, szegénység, mandzsu *kenzse* mongol *kenze* kicsi, gyenge, oszmán *genzs* fiatal) 2. *kuńsi* (kicsi, fióka; *kuńsu* kicsi, állat kölyke; *kunsi kuń-sân* kisdedek) 3. *kus-ini* (kicsiny dolog, *kuyam* pro *kusam* fiatalség, gyengédség) 4. *kutt-am* (kis, rövid dolog || *kutt-i* kicsiny, a négylábúak kicsinye, főnév előtt: «kis, alacsony, ifjabb», *kutti-y-appan - kuńsiy-appan* az apa öccse: kicsi apa ; *kutt-an* gyerek, fiú, bárány, oszmán *kuzu)* török-tatár *küçük, keće* etc.).

kil-incs (kal-incs, cf. bil-incs stb.) Tamil *kil, kil-am* (sarok, zár, lakat: kannada *kîli* lakat; *kilu* rugó; *kîl-ittu-* rugót összenyomni, kulcsot a zárba dugni; *kîli-kai* kulcs).

kime (kimé-1, kém-él stb.) A mongol nyelvben két szinonima gyök van: *kim-â* (óvatosság, takarékosság) és *γα-m* ugyanaz. Az első igéje *kimała-* a magyar szó testvére. A *γα-m-na-* (takarékokskodni,m óvatosnak lenni) a tamil *kamu-kkam* (rejtegetés, tikok, tartalék, szerénység, *kamukkâmây-ppô* incognitoban járni) alak társa.

? király (kerál) Az orosz **koról** (olvasd *karol,*) alak «Carolus Magnus»-ból való rontásra mutathat, de a többi szláv *kral* inkább a **királ** alak összevonása, ez pedig a tamil *kirl-avan, kirl-ân* (aggastány, öreg, mester, főnök) módjára *kirla* (koros) és *âl* (személy) szóösszetétele is lehet.

kis = **kicsi.**

kisér (kés-ér, székely kés-ért tkp. hátul-megy s így a **kés-** igével egy-gyökü, a tamil *pin-sellu-* is tkp. hátul száll, megy, cf. pin-czer-eg).

NB. A magyar **kés-, kis** gyök anyagi értelme (a hát, utó) nálunk nincs meg.

kisik- (régiesen: retteg, tamil *kidu-gidu-* reszket a félelemtől, hidegtől.

Ki

kígyó kégyó).

Ha e szónak az állítólagos **kilgyó** alakja nem olyan l-ezett, mint **gyümölcs** pro **gyümöcs:** a tamil nyelvből a *keliru (keliTTu, gyöke:keli-* kígyózni, tekeregni, hajolni) alakot vehetnők ide, anélkül, hogy a szláv *gol-ij* (csupasz) szó rontott finn alakjaiból kellene nevetséges alakot faragni. Azonban valószínűleg az alhangú *k'id'ó* (kígyó) az eredeti s így a tamil *kôttei nîr-kôttei* (vizi-kígyó) szó társa, ld *kedu* (a mitológia vörös kígyója).

kín (kén : kín-oz, kínlód-ik : szenved) Tamil *kini* (betegség, kín, *kinnam* fájdalom, mongol *könö-ge-* (kínozni), mandzsu *kinu-* (gyűlölni, gyűlölködni, zürnen).

kin-ál- Tamil *kânbi'-, kâttu-* tkp. mutat; de a székely **kén-ál-** alak azt mutatja, hogy a **kin, kén** névszóból való s annyi mint **eről-tet,** mint a k.-tatár *kis-ta-* (kinál) tkp. szorít.

ko

I. **kobak** (tök, gömbölyű növény s abból való edény) Tamil *kâmbu* (tökfajni, cf. tamil *kommatti, kummatti* gömb, gomb), török-tatár *kabak* (tök).

II. **kobak** (magtakaró, oszmán *kabuk* kéreg, mint **kab-át,** kup-ak).

koboz (húros, pengető hangszer; tamil *kumm-atti* egy fajta hangszer, úgy látszik mintha **kopp** + **ütő** volna).

kocsán (átalában növényszár, mert székelyesen nem a levél, virág szára, hanem a kukuricza szára), tamil *kussu* (fűszál, szalma, valaminek a hegye, kiálló része). Ld még: varkocs

kocsi (kocsis) Tamil *kuyavu* (pro *kusavu* kocsi). A tamil alapjelentése «kerék» (mint koszorú, köszörű) valamint a **szekér** meg **targon-cza** szóké is, mert ezen jármű a guruló. Ebből érthetni, hogy a tamil *kuyavan* és *kusavan* nem «szekeres» hanem a **korong-on** (székelyeknél csak kerék ez is) dolgozó t. i. a **fazekas.** Ugyan így a szanszkrit *ćakra* (rota, kerék, szekér) és *ćakri* (kerekes, korongos = a fazakas).

kocza (1. malacz, anyátlan, hitvány bárány, borjú ; 2. rossz, hitvány) A **kicsi** szónál fölhozott tamil *kuttam, kutti* alakok emez értelmet is bírják s így oda számítható **kocza** szó is.

kocog- (kocog a fog a hidegtől, kocog-tat = kopog-tat, **kocc-an** stb.) Tamil *kodugu-* (reszket, a hidegtől is: *gyöke kodu-godu* a csontok zörgését utánzó szó).

kokány («kokány földünkön a gyapotnak nem volna elég melege», Zágoni Mikes Kelemen 37-dik levelében ; **hegyes, görbe), ld gog-ány.**

koll-int- (kull-int: üt - akolbólint) Tamil *kôl* (bot, vessző, lándzsa, szúrófegyver, *kôl-dâ* kis ostror: *kolâl-adi-* bottal üt)

kolomp (kolomp-ol, csölömpöl) Tamil *kilu-ńgu-* (hangzani, csengeni)

kolonc (kölönc, bunkó, csomag, tuskó). Tamil 1. *kulussam kuluńsam* (virágcsokor; 2. *kulattu* (szőlőfürt, virágcsokor) 3. *kulattam* (boka, mert a török-tatár *topuk* boka, egyszersmind «csomag» értelmű is).

NB. A kölöncz, mint kis gyermek, nem a **kölyök** változata, mert a **motyók, motyolék** is a kis gyermeket azért jelenti, mert ez egy kis «csomag» gyanánt tűnik föl.

komman (komman-t, kumm-int = kopp-int). Tamil *kummu-* (vereget, koppint)

kom-oly (komor, komoly-od-ik, komor-og szinonimája borongó, borult, pl. komoly arc, borult arz s így a **homály** szó kemény alakja).

I. komp = homp

II. komp (halász-komp, kompos rév) Tamil *kombu* (1. faág, bot, szarv 2. halászcsónak: *kombu-k-kadamei* halászcsónakokra kivetett adó)

konc (**1**.velős csont 2. csomag, pl. konc-papír) A kannada *gantu* (bütyök, bog) = tulu *gantu* (bog és boka), míg a tamil *kandu* «gongy, göngy» jelentésű.

konda = kanda

kond-ér (kandér : mindenféle **gönde** vagy hasas edény) Tamil *kund-ân* (nagy edény, *kundam* kancsó, fazék, agyagtál, etc. Gyöke: **gönde).**

kond-or (könd-ör, göndör) Tamil *kond-al-am* (göndör hajfürt, női haj; corne de licorne : *kondala-vôlei* tekercs pálmalevél).

kon-og- (kon-g, kon-d-ul) Tamil *kin (kün:* csengeés, csengőszó: *kinn-idu-* cseneni, kondulni, tuda *konku* tehénkolomp).

kon-ok (= régiesen kon-t-os, konok-ság gyöke: kon**-,** kont nom. acti.) Tamil *kon-du* (feldühödni, megátalkodja magát.

kont-a (csonka, hiányos: **kontár** stb.) Tamil *kunru-* (pro *kun-du-* csökkenni, fogyni, tönkremenni)

konty (konty-ol, konty-os madár, kontyos török stb.) Tamil *kondei* (tuép, konty, kakastaréj, a tehén púpja, bóbita, tolldísz, szög feje: *kon-dei-y-usi* gombostű, tkp. konty-os tű, *kon-deissan*, kontyos madár ld *kondu* virágcsokor; *kund-alam* szinonimája *kondei)*

kony-a (kony-ul, kony-it, konny-ad || **kóny-a** székely = konya || **kany-v-ad-,** kánny-ad - konny-ad | **kun-, kuny-a** = konya, kuny-h-ó, kuny-orál | kun-cz-og || **kany-ar-og** || köny-ök = hajlás | **köny-ör** = meghajlás || **hany-ag** || huny-ász-kod-ik) Tamil 1. *kanu* (csomó, kapcsolódás *kanu-kkai* csukló, *kanei* görbe dolog, golyó, labda, *kanei-kkai* alsókar) 2. *kun-angu-,kun-agu-* (meghajolni, meggörbülni || lustának, lassuúnak lenni, **hany-ag,** *kun-akku* tárgyasige, *kunakku* n. v. 1. kelet, 2. hajlat, ránc | *kun-i* nyomoréknak, csonkának lenni 3. *kun-ungu* (hervad **konny-ad)** ; 4. *kun-i* (összegörnyedni, meghajolni, fejet lehajtani, elszomorodni, *kuni-dal, kuni-vu* nom. v. hajlás,, haljat, begörbülés, alázat, *kuni'-* tárgyasige *kuni-ttal, kuni-kkei, kunippu* nom. v.: kony-ul, kuny-or, köny-ör és huny-ász- négy alak jelentésével) ; 5. *kúnu* (meghajlani, púposság válni, mandzsu *χun-du* púpos) 6. *kônu-* (meggörbülni) 7. *keńsu-* (kérni, könyörögni, ld **kuncs-og).**

NB. A **könyörgő** is kony-ul (hajlik), de a **köny-ör-ül-ő** is.

kop- (kop-ott, kop-acz, kop-asz, kop-ár, kop-ad = köp-ed = kop-ik, kov-ad, kuv-ad, tkp. hám-l-ik, burka, takarója válik). Minthogy az igető eredetileg «hám, burok» (ld **kab-át** alatt): a tamil nyelvből itt a *kapp-i* (durván őrölt gabona, elromlott, tönkrement, mint **kop-ott,** *kappi-ma* durva liszt, török-tatár **kep-ek** korpa "tkp. a mag hámja, kopadt része) említhető.

A mongol *γob-i,* mandzsu *γob-i* (sivatag – Gobi-sivatag!) = magyar **góbé** (= kopasz) alak mellett van mongol χ*ob-i-ra-* (üres, kopár, tönkremenni), χob-or-(szegényes,

szűkös) és mandzsu *kob-ci,* mongol χ*obχo-ći-* (lehántani), de a folytonosság, a mely a magyar nyelvben látható, nincs meg.

NB. A **kop-ac** alak a **kop-asz** mellett azt látszik mutatni, hogy eredetileg **kop-ad-t** (burkot vesztett) volt.

kop-ács (kop-áncs: burok, takaró, a **kab-** tamil *kappu-, kavi'-* burkolni alakváltozata)

kop-á-l (kop-ol, kop-oz, székely mákot kopoz, a mákfejet **veregetve** kiüríti) Azt lehetne gondolni, hogy ez is a **kop- (**hám, burok) gyökből való, azonban a **véka, kosár** stb. kiürítéséről mondják, a mire a tamil a *kottu-* (kocog, koty-ol – zsákot, kosarat kiüríteni) igét használja s így a **kop-oz-** a **kop-og** (üt, ver) igéből való).

ko-pja szinonimája **kép** régiesen. Tamil *kapp-anam* (dárda orosz *kopyo*). A tamil alakot támogatja a mandzsu *γab-ta-* (lándzsát vetni, repül mint a lándzsa) képzet s mégis a **kop-** (üt) a valószínű gyök.

kop-l-al- (éhez-ik, mongol *γobi-* a **kop-ik** igével egygyökű, mert az **éhez-** tkp. ür-esen van, ld **eh**

kop-og- (kopog-tat, kopp-an-, -t || kop-ol, kop-oz- = héjából stb. kiver | kóp-is, ütőeszköz, ld. kópja és kopja).

Tamil *kopp-i* («kummi» nevű tapsolós játék; *koppi gottu-* táncolva, énekelve tapsolni, ld **komm-int, kumm-int** | *kuppu-kkupp-en* **kop-ogtatni),** mongol *γubo-, gübi-, güb-de-, güb-si* (zajjal verni, ütni), mandzsu *χobse-* (koppan, a czélba ütődve)

koponya (kaponya = székely ész-fazék, tamil *ôdu, mandei)* A tamil *kabalam* (koponya) és mongol γ*abala* (koponya) = szanszkrit *kapâla* s így a miénk is oda tartozik.

kop-or-só.Török-tatár *kobur-ćak* = mongol χ*obur-tsak,* mandzsu χ*obor-γo, χobor-χo* (duplakoporsó) és *χob-e* (koporsó). A tamil nyelvben nincs egyszerű szó, mert a hullaégetés a rendes eltemetési mód.

kor (kor-os, kor-szak, mi-kor? | mekkora, e-kkora).

Tamil 1. *kirla* (öreg, koros: *kirladu, kirlattu* **koros**; *kirla-mei* régiség, öregség, természet, nagyság - **e-k-kora** = ily nagyságú, hét, hét napja, időszak, **mi-kor,** korszak, *kirl-atti* feleség, főágyas, k.-tatár *karcik* pro *kar-t-cik: kirlavan, kirlân* öreg, főnök, k.-tatár *kar-t; kirl-am 1*. öregség, 2. öreg, korso; 2. *kîrl= kirla,* ld **kor-h-ad, kor-ny-ad;** 3. *kuru* (nagyság, kiválóság, pap, apa, időmérték, (2 *ilagu,),* mongol *χor-on* méltóság, tisztelet, erő, hatalom), török-tatár **kor, ćor** (kor), mandzsu *χoro-ki* (fiatalember egy aggastyán arcsziínével)

NB. a) a tamil, mongol és török-tatár nyelvek szerint a **kor** szó «mérték» (mongol *kiri* mérték, kor, kör, *csak* idő, mérték) jelentésű is s így nincs szükség a szláv *gora,* szanszkrit *giri* (magasság, hegy) szókkal azonos finn stb. *kor-kea* (magas) segítségére, β) a tamil *kirl-a* alak jelentésre nézve: 1. kör, 2. korhadó, görnyedő (lefelé tartó), 3. kelet (a mikor a tengerből kelő nap még alant van).

kora (kora-i, korá-n, koránt) A **kora** a **késő** (hátsó) ellentéte, tehát: az elől levő, a kezdő, a fiatal, a kicsi. Ezért ide tartozik a tamil *kurla* (fiatal, zsenge, gyerek, ifjúság), *kurugu* (zsengeség, fiatalság, sarj, *kuruttu* fiatal hajtás) alakok.

NB. Nem nyelvész is észreveheti a tamil *kurla*> *kirla és kuru-gu* > *kuru* merőben ellentétes jelen tésü szók rokonságát, valamint a **koros** > **kor-ai** szókét is. A logica ez : a kezdő lehet új, fiatal, kicsi, de az utána jövőkre nézve a kezdő : régi, öreg, nagy.

kor-cs (kever-t, keverék: korcs-ul) Tamil *kurlei-* (keverni, feloldani, *kurl-ei-ttal, kurleippu* nom. v.), mongol *χor-s-i-* (összekeverni)

kor-cz (1. vájat, menet, csúsztató 2. ránc. Tamil *kur-andu-* (ráncolni; *kai-gurandu-* gör-cs fogja a kezét).

kordé (székely: préda, zsákmány, kordéra üt). A tamil *kon-di* (pro *kol-di gyöke: kol-kollu-:* fosztogatás, zsákmány, harácsolás: *kondi mâdu* kordé vagy bitang (gazdátlanul kóborló) marha) azonosítható a **kordé** alakkal, de mégis közelebb a *kur-ru-* törni, eltépni, leszakítani, ld **bitang** alakhoz).

kor-ha-d (korhadt fa stb.) Tamil *kurl-ei- (kurleindu bo-* felpuhulni, összeolvadni, mint a korhadó fa s egyéb holmi..., hervadni, tönkremenni, görbedni ld gornyad, görnyed).

korittó (székely sajt), mongol χ*urut, χurusun* sajt, mandzsu *kôru* (lótejből készült sajt), k.-tatár *söt koroti* (sajt), s ha a gyök **szárazság,** ide vehető a tamil *karaman* (szárított), mert a mongol χ*urut* (szárított sajt, túró) azt mutatja.

korlát (pro kor-ol-át, kollát, gyöke: kor, kör). Mongol χ*ori-,* mandzsu χ*ori-* (bezárni, letartóztatni), tamil *kar-ul* menyasszony = a korlátozó ?).

kor-ny-ad- (gornyad), ld **görnyed-**

korog- Tamil *kora-gor-en-* (ismételt zajt hallatni)

korom (korm-os, kor-m-oz, károm-ol). Tamil *kar-i* (feketeség, szén, korom), oszmán *kurum* (korom), japán *kuro* (fekete), mongol *χara*, török-tatár, mandzsu *kara* fekete, mandzsu *korca* (feketés). Gyök: Tamil 1. *karu*, *karugu-* (égni, feketedni, égetni, sütni, sötét, *kar-i, karu* nom. v. *karu, kariya, karum.* Fekete, sötét 2. *karu-* (feketedni, *karu-ttal, karuppu, kar-ci* nom. v. *kar-er-en-* feketélik) 3. *kâr* (fekete, sötét, a fekete szín)

Tehát a főbb turáni nyelvek közös kincse s így a latin *car-bo-n* valószínűleg turáni nom. v.

kor-pa Tamil *korli-ppu* (hiba, selejt, gyöke *korli-* hámozni, tisztítani, szelelni, rostálni)

korsó Tamil *kurlisi* (korsó, agyagedény, gyök: *kurli-* homoró, üreges, mandzsu *χurse* (fazék).

korty a **gugy** r-ezett társa

kos (kosl-at), mongol *χutsa,* mandzsu *kôca* (kos, bak), török-tatár *koć* kos, tamil *kida, kadâ, kadây* (kos, bak, gyöke *kada-* ugrani vagy *kudu-,* csatlakozni). Csak az bizonyos, hogy a főbb turáni nyelvek közös kincse.

kosár ld kas

kosz (kosz-os, kosz-ol) Tamil, *'asa-r* (ótvar*,* rozsda, hámló bőr, gyöke *kasa'-* dörzsöni) mandzsu *χos-ori* (kosz, fejkorpa, gyöke: mongol *χoso-,* hántani), k.-tatár *kici-u* (ótvar, gyöke: oszmán *kas'i-* csagatáj *kizs-* vakarni).

kosz-oru (koszorufa, koszoru-z). Tamil *kôd-aram* (félgömb alakú pavilon, a fa koronája, gyöke *kôdu-,* meghajlít)

kosz-t (székely hosszú, vékony rúd: koszt-ol | **husáng, huty-ang)** Tamil **1.** *kod-i* (hosszú, vékony dolog: rúd, fiatal hajtás, futónövény, zászló nyele, kosztja) 2*. kôdu, kôttu,* faág, gyöke *kod-u* görbe, *kôdu-* meggörbül)

koszt-a (székely gólya; koszta lábú) Minthogy a tamil *y = s,* a tamil *kogy-adi* (gém, tkp. hosszu-láb) szóval azonosítható, s így a **hosszú** kemény alakjából származtathatni.

kot-or- (tkp. kapar, tur, ás, kotor-ász = turkálva keres) Tamil *kott-ari-* (feltúrni a földet, *kottu-* feltúrni, kiásni, formálni a földet, *kott-idu-* ugyanaz).

koty-og- (kotyó-s, kotty-an ; kity-koty || **kót-og** ugyanaz - Tamil 1. *kodug-uli-* (1. felpuhulni és elolvadni: kotyós lesz 2. kotyog, bele-koty-og etc.) 2. *kidukku-* (**kótog** és kotyog egy edény).

koty-vá- (kotyvaszt), ld **katy-f**

kova a **kav (köv)** mellékalakja

kovály-og- (kób-or-og: tekereg, **ka-var-og**) Tamil, *kavalu-* (1. csúszni, 2. nyugtalankodni, zavarban lenni) Mongol *köbö-* (kóvályog)

kozma (kozmá-s: égett szag) tamil *kuy (kus* a pörkölt; füstölő, illatozó)

kó

kób-or-og- (kóboly-og) ld **kovály-og**

kóbor (kosár) Tamil *kem-bar-ei* (kosár).

kócsag. Tamil *kokku* (gém), malayalam *kocća* (gém). A tamil szó értelme kukás (horgas nyakú).

kócz (kóczos: 1. csepü 2. hitvány) Tamil *kôdu* (szál, maradék, hiba, bűntett || *kôd-ei,* női haj, mert hosszúságánál fogva kóczo-sodik).

kódor-og- (csavar-og, tekereg || kód-is, kód-us, kéd-us || **kod-oz** = éhen korál, cf. **kósza)** Tamil 1. *kot-ku-* (fordulni, meghajlani, *kot-pu,* forgás, kör, körforgás 2. *kodaru-* (csúszni, kódorogni) 3. *kôdu-* (meghajolni, letérni a jó útról, elszomorodni, lefogyni, *kôd-ang-i,* jövendőmondó tkp. a kódorgó).

kóka (kacshajtás: **kók-ad =; kukk-ad,** lásd **kuka**

kóla (kólál = csavarog : **kele-kóla** : tekervényes) Tamil *kolu-* (meghajlani, az ikeritett *kele-kôla* anyagi párja a tamil *kili-kólam* rendetlenség, zavar).

kólya (kétkerekű kis kocsi) tamil *kulâri,* kocsi

kópé (víg, tréfás stb. **góbé id.)** Tamil *kôppu* (szórakozás, játék, bohóckodás)

kór (kór-ság, nehéz kórság = nehéz nyavalya; betegség) Tamil *kór-ant* (epilepszia; melankólikus kinézet, haláltusa). Úgy látszik a *kôr-am* (hajlás, méreg, mongol χ*oor, χor* ugyanaz) szóval egygyökű «horgad, gözsörög» alapjelentéssel.

kóré (kóró: katán-koró, bogács-koró, köles-kóró stb.) Tamil *korei* (mocsári növény? mert pl. *kańsań-gôrei,* bazsalikom fajta, u*ppan-gôrei,* scirpus miliaceus). Valószínűleg «üres szárú, vagy olyannak képzelt növény» jelentésű s így a *kârei* (szalmaszál) vagy a *kurl-ei* (cső, üres dolog) változata. A török-tatár *kuru* (száraz) szóval hiába rimel, mert a saláta stb. zöld, mégis felkóródzik, s a bogácskóró zöld korában is kóró.

kósz-a (kószá-l) A tamil alakot ld kódorog-nál.

kóta (kótá-z | kót-is = kotta) A Magyar Ny. N. szótára helyesen vette a kóta-szót a **kótis** (bot) társának, mert a k.-tatár *tajak* (bot) az egyes számjegyet (1) is jelenti. A tamil *kuttu-* ütni, verni) egyszer **kótis** *(kuttu-pul*= kótis + pilincek), máskor meg a pont egy magáénhangzón, aminő a kotta feje is, de a *kuttu* mellett k*ôtti* (a pilinczeket ütő kótis) is van s ez a **kóta** és **kótis** társa.

kótér (börtön) - tamil *kudir* (ketrec, tartóedény, s így a kosár társa is lehet).

kótya (székely dobra ütés, haszontalan fordítással **ár-verés,** kótyál, kótyá-z) Tamil *kottu-* (ütni, verni, kovácsolni, dobot ütni, tapsolni, ponttal jelöl, *kottu-k-kô-l,* dobverő).

NB. **A kótya-vetye** második részét a tamil *virru viTTu* eladás) szóval lehetne értelmezni, de fölösleges, mert az csupa ikerités az elsővel rokon értelemben is a vessző (ütő) szó társa, ld ott, valamint a **kunnyog-bünnyög** ikeritett szó mindkét részét.

kö

köcsög. Tamil *kudu-vei* (köcsög, vizeskancsó, *kudu-kkei,* tökedény, gyömölcs héjából készült edény)

köd (köd-ös | **köd-men,** ködmön) A **köd** szó társa a mongol *kódéng* (köd), de a **köd** és **ködmön** közti összefüggést értelmezi a tamil *kattu-* (összekötni, befedni, borítani) ige s ennek származéka a *panippu-k-kattu* (köd) szóban, ami tkp. «harmat-kötés vagy harmat-fedő» értelmű.

köh ld **keh**

kök-ény (kökörcs), ld **kék**

köl-csön = mongol *kölö-sön* (nom. acti. 1. verejték 2. kölcsön) A mongol nyelvtől irtózó nyelvészek a magyar szót a török-tatár nyelvekből kölcsönzöttnek veszik, holott az határozottan mongol képzet s ha létezik valamelyik tatár nyelvjárásban, az a Csingisz fiaitól való s így a török-tatár érintkezés utáni. A kérdés csak az, ha a szó mind a két értelemben egygyökű-e ? Valószínűleg *verejték* értelemben a *kölö-r-* (izzadni) igéből való; mint *mutuum* pedig a *köl-i-*(kötni) származéka, mert a tamil *kadam* (kölcsön, adósság) a *kattu-*(kötni) ige gyenge alakjából való.

köldök. A tamil nyelv főbb szavai: *undi* (köldök, emelkedés, gyöke: *undu-* emelkedni), *idalei-, midalei* (köldök, gyöke*: mi, midi*, emelkedés), *kopp-url* (köldök, ld török-tatár *kübe-k, kopp-ul* bub-orék*), topp-ul* (köldök *topp-ei,* kidomborodás) *pôgil* (köldök, ld pokla). Tehát mindenik értelme az «emelkedés» s így a magyar *köl-dök* a *kel-, köl-* ige képzete és semmi köze a finnféle «húr, nyelv» stb. nevetséges koholmányokkal.

köl-es (a legősibb eledel növény) A tamil *kavalei* (köles, tkp. ágas, galyas); a *kerl-varagu* (köles) szó jelzője *kerl* (bőséges, fényes) s így a *köl-es* vagy a **galy-as** változata (tamil *kil-ei)* vagy a tamil *kulei* (fürt, szőlő) szóval egy-gyökü, mert a *szétágazó* fej (vagy kalász) a jellemző.

kölöncz = koloncz.

köl-t (köl-t-öz-), ld **kel**

kölü (külü, kölyü), tamil *kaluvam, kal-vam* (kis mozsár), mandzsu χ*eliyen* rizshántoló kő, ld.tamil gyöke: *kal* kő ?), továbbá **lükü**

kölyök - Mongol *gölige, gölöge* (kutya-, far-kas-kölyök, rügy, bimbó). Még ma is a gyermeket a fa-gyermekével a **rügy** névvel szoktuk nevezni s *így* nem lehet felötlő a mongol logika. Ezért a tamil nyelvből nem a vogul szónak megfelelő *kâlei* (borjó, fiú) szót, hanem a *kulakku* (szőlőfürt, virágcsokor, mint kölöncs = csomag, és gyermek) szót tartom a fentebbiek társának.

kön- (kön-ik, székely túlérik, puhul, köpö-rödik) Tamil 1. *kani-* (érni, túlérni, puhulni| megenyhülni, **konyul, köny-örülni);** 2. *kannu-* (puhulni) Minthogy *kani*[1]*-* (meggyulladni, tűzben lenni) jelentésű is a *kan-alu-* (égni) igével egygyökű, s így érthetni a **köny-ér, kenyér** szó ide tartozását.

köny' (helyesebb könny', könnyű, könny-ez; népies könny-v-ez). Hogy e szó édes testvére a tamil *kan-nir, kanír* (könny, tkp. szem-nyirk), mutatja török-tatár *göz jasî* (szem nedv), mandzsu *yasa-i muke* (szemvíz), mongol *nüd-ni nil-mus* (szem-nyál) stb. összetét. E szerint a magyar szó első része a ’kan-di’-beli szó tamil *kan* (szem), a második a *nyirk,* tamil *nir,* a mely népiesen a *tannír* (hideg víz = iható víz) összetétben csupán *tanni,* tehát r-et vesztett.

köny-ök (könyök-el : a folyó könyöke, könyök-cső stb.) A tamil *kunakku* (hajlat, redő, csavarodás, gyöke: *kunakku-,* hajlítani, courber, *kun-angu-,* meggörbedni) alakot kell fölvennünk.

könyü (régiesen könyö, kenyö) E szó legközelebbi társa a mongol *kön-gen, kön-gön* (könnyű), amelynek gyöke a tamil *kuú-gu-* (kicsinyíteni, csökkenteni,

belemélyedni, megalázkodni, továbbá mongol *könge-le*-megkönnyíteni, valakit könynyen venni).

könyv Az orosz *kńiga* (könyv) szóból a k.-tatár *kenaga* alakot csinált s ezek azonosságát azonnal fölismerhetni, de a magyar **könyv** mind az orosz, mind a nyugati szláv *kniχ* alaktól messze áll. Ezért a *kony-ul* ige felhangu másából való igenévnek kell tartanunk «hajtás, türet» értelemmel.

köp- (= székely **töp-,** ld ott). Tamil *koppuli-* (köpni, hányni).

NB. Az oszmán *kopür-* (habzik) jelentésű s nem **köp.**

köp-cz (köpez-ös) E szót a M. Ny. N. szótára helyesen értelmezte «zömök, vaskos, izmos» szókkal. A tamil nyelvből a *kappu* (ág, karó, kis oszlop) alakot vehetjük ide, a melyet a k.-tatár *köpsa* (gomba-szár) mind alakra, mind jelentésre nézve támogat.

köp-ör (köpör-öd-ik, göb-ör-öd-ik | töp-ör-- öd-ik) Tamil *kuvi-* (összeszorulni, gömbölyödni, ld **kum)**

köpü = **küpü.**

kör (kör-öz stb.), ld **kari-ka**

köröm (körm-öl stb.), ld **karom.**

kör-p (székely; egy jó tamil nom. v. = környék, **körp-öl** = körny-ez), ld **karika.**

kössü (csavaros fogó, csíptető, szorító) Tamil *kitti* (kínzásmód, amelynél a kezet két bot közé szorítják; *kittu*-szorítani, préselni, k.-tatár *kis-* ugyanaz, továbbá **köz.**

köszön- (köszönet = hála) Tamil *kondâdu-* tkp. dicsér; ny.-mongol *kösörön χaŋo-* tkp. alattvalója lenni, mandzsu *karula-* tkp. jóvátenni, továbbá mongol *küse*-kívánni; *küs-el*= tamil *kassán* kívánság)

köszörű - Minthogy a magyar nyelvben csak a **körös** alakú fenőeszközt értjük a **köszörű** szó alatt, valószínűleg nem is **fen** igéből való, hanem a **koszorú** felhanguja, mint a tamil *kâsiram* (kör, kerek). Ha csakugyan **fen** *(zsurol* stb.) igéből való volna, összevethetni a mongol χ*os-ôr* (Köszörűkő).

kösz-vény, ld kannada *kasa* (reuma) és ld a következőt.

köt- (ket-, köt-el, köt-el-ez || kecz-el, köcz-öl). Tamil 1. *kattu-,* malayalam *kettu-ga-, (kattal :* kötni, hozzákötni, egyesíteni, házasodni, építeni, kovácsolni, kitalálni, formálni; betakarni, burkolni, kecz-el, köczöl; *kattalei* parancs, *kattal-eiy-idu-* **köt-el-ez);** 2. *kadam, kadan* (kötelesség, kölcsön, adósság) 3. *kutt-ei* (kendő, béklyó, betegség, ld kösz-vény), török-tatár *kus-, kuşak* (öv), tamil *kassu, kassattam* öv.

köv (köv-ecs), ld **kav.**

I. **köv-et-** (kér-, kivan, tamil *kavi-* désirer s így a káván-, kiván- változata).

II. **köv-et-** (tamil *pin-sellu-* hátul-megy, tehát a **kel- köl-** ige származéka vagy a mongol *köö-,* török-tatár *kov-* vadászni igék társa).

köv-ér (úgy képződve mint **feh-ér || göb--öly,** gőb-öly = kövér, hizott állat) Kannada *kobb-ida* (kövér, *kobbu* = tamil *ko-rluppu,* zsír, háj, toka, gyöke: *korlu-* meghízni)

köz (köz-el, köz-ep, köz-ös, köz-ött, közvetlen, közepes stb.) Tamil *kitt-α* (közel, *kitt-al,* közeledés, közelség, összejövetel, gyöke *kittu-* közeledni, megérkezni, szinonimája *kid-ei-* közeledni, megérkezni). A *kidéi* alak változatai : 1. i*d-ei* (közép, a test közepe, öv, szinonimája *nusippu . . .*, megszakítás, oldal, szinonimája *iduppu* vese, csípő, oldal, **köz-ep**, *idei vid-âmal,* köz-vet-len, *idu-kku-* szorítani, nyomni . . szinonimája *kittu-,* ld **kössü);** 2. *adu-* (közeledni, közel lenni, *ad-ei-,* szomszédos... mandzsu *adaki* = tamil *adutta,* szomszéd 3. *'ay-al*, *as-al* (közelség, szomszédság, továbbá *kaiyirei,* ragaszkodás, rokonság, szinonimája *kit-tadi-,* közelség, rokonság 4. *kuy-ilu-kusilu-* (egymást szorítani, közel lenni).

ku

kuczik (kucz-kó, kusz-kó, gucz-kó) Tamil *kôdi* (sarok, külső sarok, öböl, kebel, a ház mögött, gyöke: *kôdu-* meggörbülni), mandzsu *koco* (sarok, *χośo,* oldal, sarok.), török-tatár *köse* (sarok), mongol *kisa* (tűzhely)

kucz-or-og- (szinonimája **kuty-or-og, huty-or-og | kuncs-or-og, kuncz-or-og || gözs-ör-ög, kaczor = kuczor).**

Tamil *kundu-* (guggolni, lábujjhegyen járni, *kundu-ttadi,* kampósbot), kannada *kund-ru-,* malayalam *kutt-iri-kka-* (kuczorog).

kudar (a kemencze, kályha öble, keble) Tamil *kudar* (bél . . . *kud-avu,* hajlat, *kudavu-* hajlítani**).**

kud-arcz (kudarczot vall-) Minthogy van: szégyen-szem, s a v**all-**igét rendesen csak «kár, szégyen, gyalázat» szókkal használjuk, a német **kurz** (rövidebbet huz) szóval hiába spekulálni, mert **kud-arcz** = szégyen-arcz s így a mongol *γutu-* (megszégyenülni, γ*ut-ari* szégyen, romlás) és tamil *kôtti* (szégyen, sértés, gyöke *kúttu-* hajlítani) alakokhoz számítandó.

kuka (általában **horog,** kankó, **kóka,** kacshajtás, kukk-ad = kók-ad, kukk-an, ku-kor-og) Tamil *kokk-i, kokk-il* (horog, kapocs, *kokkei,* kapocs, horog, kampósbot, mint a székely **kóka,** butikos, eredetileg kankós bot: *kokkei sâl,* görbe barázda*, kokk-atti* sodort, hajlított valami, mint **kuk-acz,** a kunkorgó féreg), mongol *γuχa,* mandzsu *γóχoη* (horog, görbe, *γoχoτo-* meggörbülni)

kukori-k-ol. Tamil *kokkari-* (*kokkari-kkei, kokkari-ttal* nom. v.).

kulacs - tamil *kalasam,* kancsó, vizeskorsó, *kalam,* általában edény).

kuliba (kaliba, galiba) Tamil *kulu-mei* (fonott gabonatároló edény : ilyen a székely **kuliba).**

kull-og- (székely = lézeng, lődörög s így nem a M. Ny. N. szótára által adott értelmű). Tamil *kul-uńgu-* (ráz, lóbál, inog, remeg, *kulukk-en-* ugyanaz).

kum (kum: szemét, kezét kumja, le-kum a nap mint **huny** és **köp-ör -** Tamil *kumbu-* (becsukódni, mint egy virág, visszahúzódni, összenyomódni, szinonimája *kumi-, kuvi'-.*

kumak (székely kumasz, egy jó darab) Tamil *kumukku* (golyó, gombolyag azaz **csomag,** gyöke*: kum-i'-,* halmozni)

kuncsor-og- (kunczor-og, a **kucz-or** n-ezett alakja).

kuncz-og- (kunczorá-1, székely = kuny-orál) Tamil *keńsu-* (kérni, könyörögni, *kensi-k-kęl-* ugyanaz, ld **kony-a, kuny-a gyököt).**

kun-d-ész (keres, böngész, a **kun, kony** gyökből való nom. acti *kun-d* tovább képzete oly formán mint a tamil *kuni-ndu bár'-,* közelről vizslat, tkp. konyulva néz).

kuny-hó (kuny-ó = haj-l-ék). Hogy e szó a **kuny-a, kony-a** (hajló) gyökből való, mutatják a «haj-l-ék, ku-tyorló, gugyorló» hasonló logikáju szók; s így a kuda. *kóne* (kunyhó) szó a tamil *kôna* (hajlított) társa a tamil *kân* (szoba, kunyhó) pedig annak változata, ld még tamil *sây-gei, sâ-gei* (hajlék) és kaukázusi orosz *çakl'a* (kunyhó) szókat.

kunny-og- (székely = bünnyög) Tamil *kunugu-* (morog, orrán át beszél)

kup (kúp, kup-acz = rakás, kuporgat = halmoz : **kupak-tanács** = falusi tömegtanács) Tamil *kupp-am* (halom, rakás, halmaz, emelkedés, kis falu, tanya, *kuppam kuppam-ây ppô-* szakaszonként menni, *kuppal,* tömeg, szemétkupacz, *kupp-ei,* rakás, tömeg, magasság, szemétkupac) gyöke: *kuppu-,* pro *kuppu-, kumi-, kuvi'-* felhalmoz, gyűjt)

kup-or-og- (székely: nem török, perzsa módon való ülés, hanem arczczal a földfelé konyulva lábon ülés) Tamil *kupp-uru-* (arccal a földre esni, rávetni magát valamire, s így a tamil ige a magyar **hoppan, huppan** jelentésbe vág).

kur-héja (tyukhordó, kánya) - tamil *kôrli,* tyúk, szárnyas, s így a szláv *kur, kurusa,* tyúk társa).

? **ura** (kura-fi, ha e szó = árja **kurva** szóval, a tamil *kur-ali,* prostituée szó számításba nem jöhet).

kura (kuráz-ik, kuréz, székely tréfál) Tamil *kôr-ani* (tréfálkodás, csúfolódás)

kurgó (kurkó, fattyú gyermek, tamil *kurugu,* gyengédség, fiatalság, hajtás, sarj, mert a **kölyök** szó is tkp. sarj, hajtás, rügy).

kurj-ong-, tamil *kurei*[1]- (zajt csapni, hangzani, *kur-avei,* nagy kiáltás, zaj).

kurta (kurt-ul, kurtit) Tekintve az angol-szász *scor-t,* angol *shor-t,* régi felnémet *scurz, kurz,* dán stb. *kort,* orosz stb. *korot-kiy, gyök:* latin *cur-t-us* alakokat, azt lehetne gondolni, hogy a magyar **kurta** is onnan való, meglehet, de a tamil *kuru, kur-iya, kur-ru* pro *kurtu kurei-tta* (rövid) az ârya szókra nézve gyök ! s a múlt és nom. acti *t* képző turáni.

kusza (kuszál = zilál, kuszma, zilált) Tamil *kusa-masakku* (kuszaság)

kusza = székely **guja** (tamil hangtan szerint y == s)

kut (mongol χ*uduk,* vulg. χ*otík,* mandzsu χ*ôts-in* (kút), török-tatár *kuyu* kút). Tamil *kuttei, kuttam* (víztároló, kis tó, mélység, gyöke: *kud-ei-* ásni vagy *kottu-,* ásni, s így a *kot-or* ige eredetijéből).

kut-ag (kut-ak: kicsi, törpe, a tamil *kutt-am (*kicsiny dolog) mutatása szerint a **kicsi** kemény alhanguja).

kut-at (katat, ketet, keres tkp. **turkál-).** Tamil *kindu-* rázni, felforgatni, keresni, vizsgálni, felforgatni, ásni, tehát a **kut** szó rokona).

kutt-og- (kullog) Tamil *kuttu* (tánc, a keletiek **czam-mogása** ld. ott).

kutya (kutyó, kuczi-ka, kuszi) Tamil *'ussi* (kutya, a mohamedánoknál *kutta).*

NB. A tamil *kukk-al (kukk-an,* kutya, vocarivus *kukkâ)* nom. v. alaku s így a mongol *χutsa-* (ugatni**)** igével látszik összefüggni. A *kaduvan, kadu-vây* (kutya) tkp. **gacz-száj** (székelyesen).

kuv-ad- (kov-ad, kovál-ik, kop-ad : hámja, gubája megy, válik, kikuvaszt a bőréből székely **gyöke: kab-at,** mandzsu *kuwele-, kowala-,* hántani, nyúzni; k.-tatár *kub-* nem ragad, lekuvad).

NB. A finn nyelvek kedveért a *kuv-ad-* igéből **has** szót eszeltek ki ! !

kuvik (csuvik) Tamil *kúgei, kuvei* (nagy kuvik)

kú

kúp (kúp-födél, ld *pú-p* stb.) Tamil *kumbu* (félgömb alakú tető, gyöke *kumbu-* kumódik).

kúsz- (csúsz) Tamil *kasagu- kasa-* (csúszni, elszökni, erőlködni, ld csúsz-mász)

kü

kül- (kül-ső, gyöke **ki, kiv)**

kül-d-, kannada *kalu-h-isu* (küldeni, tkp. kel-esz-t, gyöke: kel, a tamil *anuppi*[1]- ugyanaz, ld **men).**

I. **külü** (székely zöldharkály, **küllü,** harkály) Tamil *kili (külü,* papagáj).
II. II. **külü = kölyü.**

küpü (köpü, kut-küpü, kasza-küpü = kasza-sutu székely) Tamil *kuppi* (fiola, üveg)

kür-t (nom, acti: kürtő; kürtő-s kalács és nem kürt-ös k.) Tamil, *kurl-al, kurl-â, kurl-ây* (cső, furulya, síp, pikula, **kür-t-öl**.., csöves dolog, lyuk, puskacső; *pugei-k-kurlâ* kürtő, *kurl-arpîttu,* kürtöskalács, tkp. pite, gyöke *kurl-a lu-* összetekeredni, csövet formálni).

küszöb a **közép** szó változata.

La

NB. alá = 'le, alant = 'lent, lám = nám, talál pro tanál, ih-eg = l-ih-eg, lab-at-ol = 'ab-at-ol, l-ev = ev stb.) (l-n váltás)

lab-da (stb. gyökszerűbb a népies **lob-da ld lob-)**

lacs-ak (lucs-ok, lusz-t || **laty-ak**) Tamil *nasa-nasa-en-* (ilyen hangot adni, folyékony, puha, nehezen folyó | *nasu-nasu*'- szinonimája | *nasukku-nasukk-en-* ragacsos, sűrűn folyó | *nas-ei* nedvesség.) ld **lics-pocs.**

laf-ancz (ro-ngy-os, laf-og - lef-eg, valamint **leb-eg)** Tamil *alav-al* (nom. v. rongy, szakadás), mandzsu *lab-ta lab-ta* (rongyos, *lab-da-χôn* laffog, mongol *nap-tai-* (laffog)

'lag (-lag-, leg: birói-lag, has-lag) Tamil *i-lâgei, lâgei-* (mód, -lag: *ilakku, lakku* hasonlóság, összehasonlítás, ellentét, tulu *'lekka,* mint), mandzsu *lak* ((hozzá)illő).

lagy (lagy-ma-tag || **la-n-gy | lágy,** lágy-ad, lágy-ul) Tamil *nodu-nodu* (a lágyat utánzó szó, *nodu-nodu-* elgyengülni, megpuhulni, *nodu-nodu-ttal, nodu-nodu-ppu* elpuhulás: *nodu-mal,* finomság, könnyedség, közöny – se szelerem, se gyűlölet, **lagymatagság,** *nodu-malar,* szomszédok, idegenek, tkp. a se hidegek, se melegek).

'la-j (székely a zsilip, 'lej-tője || **laj-t-ol-** székely **lej**-t- alhanguja s így az **al, ala** származéka, mint **lej**-t a **'le** gyöke, ld ott)

NB. A székely «ki-lajtol a hegy-re» éppen olyan logíca, mint «le-hág», mert ez turániasan absurdum.

laj-ha (laj-hó | **lé-ha || lany-ha,** lany-hó: puha, lágy, hitvány) Tamil *noy, noyya* (finom, könnyű, gyengéd, puha érintésű, kicsi, alacsony, szegény *noy-meî, noydu, noyssu gyöke: noy- noy-dal, noy-gei* nom. v. lajha stb. lenni, ld **lagy)** mandzsu *lay-a-* (elgyengülni, elpuhulni).

NB. A tamil **I.** *nai-* (elpuhulni, megromlani, túlérette válni, megrohadni, elgyengülni) ige a *noy* gyök változata.

'laj-t- (lajt-ol székely = ld **'laj,** 'le)

lak (lak-ad-alom s nem lak-od-al-om, mert tkp. lakadás, ház-asodás, s így a **lak** nem **hely** hanem **ház** jelentésű.)

Tamil, *i-lakk-ei, 'lakk-ei* (vár, erősség, mert a helynevekben előforduló, «En-laka, Zete-laka»-beli **lak** előkelő háza, vára, palotája).

lak- (lak-ik: a **leg-el** rokona, **laká-l)** Tamil *nuńgu-* (habzsolni, inni).

'lang (székely = 'láng, láng-ol, lang-os) Tamil *ilańgiu- ilańgal:* fényleni, ragyogni, felvillanni: *alangu-, alańgal* ugyanaz) Az alapértelem a «lengés» (mozgás) éppen úgy, mint a **lob** (láng) szónál.

'lank-ad- (lank-asz-t || **lanka, lunka,** alan-t fekvő hely) Tamil *ulońgu-, 'lońgu-* (alacsonyan lenni, mint **lank-a, lunka** . . . megalázkodni, könyörögni, alávetni magát, megadni magát, legyőzöttként közeledni, mert a **lankad-** fordítása «alább hagy»).

la-n-gy (a **lagy** alak n-ezve, mint **göndör** pro **gödör).**

lap (lap-os, lap-i, lapu, lap-ul, lap-it || lap-ad-lapp-ad szinonimája **ap-ad,** lapp-ang- = lapul || lap-incs-ol szinonimája tap-int || **lep-** = régiesen **lep-ed-** tkp. kiterjeszteni, fedni, beboritani, mandzsu mongol *depśi-,* tamil *tavisu* = mongol dep-śi-ger tető).

Minthogy a magyar **lap** (képzőtlen nom. v.) és **lep-** ige a legszorosabb összefüggésben van az **ap-ad-** (szinonimája lap-ad, lappad), **tap-ad** (rálapul) **tap-si** (lap-os) és **tep-si,** (tep-s-ed, lelapul) **sep-ed** (behatol, besüpped) stb. alakokkal, lehetetlen az l-es magyar szókat az igazolatlan lithvan *lap-as* (= ? német Laub, székely **lapi,** lapu), orosz *lop-ata* (**lapát**; *lop-at-ka* **lapoczka** ; *lóp-ost,* evezőlapát) és *lepé'ya, lepeśka* (**lep-ény,** székely **lebb-enes** = palacsinta) szók miatt árjáknak tartani, mert gör. **lep-is** (pikkely: *lep-tos* vékony, gyöke lep-os- orosz *lup-it'*, hámozni, szanszkrit *lup-* hasít) aligha igazolja a lith. stb. szókat.

Hogy a **lapi, lapu** tkp. **tapsi, tepsedt** s így hangutánzó alapú, mutatják: mandzsu *ab-da-χα* (lap) = török-tatár *j-ap-ra-k* lap (továbbá *jap-,* tap-ad) mongol *n-ab-oi na-poi* (lap; *nap-ta-r,* lapos, alacsony, *dap-tari-* tapad, lapad, lap-ul, *dap-ta-* lelapít, cf. tamil *sapp-att-ei,* lapos, lelapított szinonimája *sapp-e)*.

NB. A laposság két ősi nevét **1.** a **tat** és **csaté sáté,** szóknál.

lap-ály (a lap gyök származéka, valamint a régi **lap-ácz** is, de az alapértelem nem egyszerűen a **síkság,** hanem a **domb** ellentéte s ezért áll, «alá megyen» a lapáczra, ld tamil *av-al* 1. mélység, üreg 2. lebbencsféle).

las-k-a (laskát vág, vagdal s így nem a laposság az alapértelem, hanem a szakgatás, vagdalás, ld mandzsu *las-χa* nom. acti, darab, töredék, tamil *nasu'-nasukku-,* letörni, összetörni)

lassu (lass-ud-ik, lass-it |) **lus-ta** - Tamil *nasu-nasu* (késlekedni, lelassulni, lassúnak lenni)

laza (tamil *ilesa, lesa* kevés, kicsinység, vékonyság, könnyűség = szanszkrit *leça)*

'láb- (mozog, megy = lábal, || **téb-láb-** | **lép-** = régiesen **vép-)** Tamil 1. *ulâvu-* (menni, ballagni, sétálni, *ulâvi-ttiri-* sétálni . . . betegség után **láb-ad, csavarog**, lábadoz: *ulâv-al, ulavudal* nom. v.) 2. *vâvu-* (ugrani, áthatolni, elrugaszkodni).

NB. A **láb (végtag)** olyan képzőtlen nom. agens, mint a tamil *kâl* (láb, tkp. a kelő) mongol *köl* láb. A mongol *tab-ak,* (téb-láb) és török-tatár *aj-ak,* (tamil *ad-i* láb) már képzős. Ezért hiába rímeltetik az orosz *lapa, lapocka* szóval.

'láb-og- (**lib-eg- láb-og,** székely limba = lib-on-ka - lip-in-ka = hinta || **lomb** a lebegő, stb.) Tamil *alambu-* (1. lebegni, nekiütődni, besüppedni, ld. **libb-en** mint a limba és

libonka 2. öblíteni, tkp. lábog-ni, libegni hagyja a vizet az öblítésnél, *alamb-al* locsogás, lotyogás, zavargás, faágból való bot, ld **lomb**)

lágy (= lágy || lágyék = **ágyék**)

lá-m (pro hadd **látom).**

láp (lápa, láb és **vá-pa, gyöke: vág)** Tamil *vâ-vî* (kis tó, víztároló, gyök: *vagu-* ld vág, szanszkrit *vâpi,* tó)

lát- (lá-tat : nincs a dolognak látatja: **lá-m** pro hadd *látom,* v. *lássam* = **ná-m)** Tamil *nât-tam* (látás, szem, cél, szándék, kutatás, gyöke *nâdu-* célozni, keresni, mert a **keres** = **néz** ld ott).

láz (láz-ong, láz-ad || léz-eng) Tamil *nadungu-* (remegni, vacogni, rázni, reszketni, aggódni *nadukku- v.* tr. *nadukkal* remegés, vacogás. *nadukkar-kâyssal* hideg rázza, láz-as)

le

'le (= a-lá, **le-n-t** = ala-nt || **lej-t,** lüj-t, löj-t, **laj-t** is) Tam, *ili-* (alacsonyan lenni, lealacsonyodni *ili'- ilî-dal, ilivu* nom. v. *ili,-ili -ttal, ili-ppu* v. tr.) Az alhang **al** gyök ezen felhangu társa a tamil nyelvben 3 águ *eli, ili* és *irli-*(alacsonyan lenni, lemenni, leereszkedni), míg a kannada *ili-*(lemenni) egy águ. Ennek jelen ideje *ili-y-utt-en* = **lej-t-én** (ma lejt-ek). A csupasz *ili* mint verbale directivum, magyar társa a **'le** : *ili-mulugu-* (tamil *murlugu)* = 'le vagy **alá-merül**, *ili zsuli* = **'le-csüngő**, *ili tęgi* (levenni, tkp. **le-tev ld ott).**

'leb-eg- (leb-eg-ő = lev-egő = lég || **lev-el,** lev-él a lebegő, a rezgő) Tamil 1. *alei-* (rázkódni, lebegni, hullámzani, tévedni, bizonytalannak lenni *alei-y-al, alei-dal, aleivu* nom. v.) 2. *ulei-* szinonima 3. *ulavei* (szél, a kelő, lebegő, **lev-el,** szinonimája lomb, mert mindez a lebegő, mozgó). Ugy látszik ezen képzet *ulei-vei* helyett áll). A **leb** mint **láng** (lob) nem különböző gyök.

leb-eny-eg (lep-eny-eg) Minthogy a hasonjelentésű tamil *alei-dádi* (a marha lebernyege) az *alei-* (lebeg) részesülője, a miénk is a **leb-eg** igéből valónak vehető.

led-ér (régiesen tekergő, csavargó s így a **lőd-öng** gyökhöz való rövid hangzója mellett is).

lef-eg- leff-en : rongyként fityeg, ld **laf-ancz)**

leg (leg-es-leg, továbbá igen) Régen a felsőfok nem a **leg,** hanem tamulosan a **mend-től** (mindentől) előtéttel járta s így a **leg** a mandzsu *ningu* (felül) szóval egygyökű mongol *neng, niń̡g* (tamil ung-ena = erősen tkp. igen) török-tatár *ing* (nagyon) társa, mert az **eleg** (elég) nem egészen logikai.

leg-el- (legelő, ld **lak-,** laká-l) Tamil, *nug-aru-* (élvezni, enni, felfalni: *íleinugar vilangu,* növényevő állat).

l-egy (légy; legy-ez) A tamil nyelvben a fő szó: *i* (légy) s ennek teliesebb alakja a malayalam *îoca* (légy), hogy ezek l-et vesztettek, vagy miénk l-ezett, ki tudja?

leh- (régiesen = leh-el-, lehel-ék = lél-ek, leh-eng = lih-eg = ih-eg) A magyar *ih-el-* igének a megfelelője a tamil *evu-, ev-al* alak, s így a *leh*-nek is 1-ezetlen alak felel meg: *âv-i* (kilégzés, gőz, szél, légzés, élet, szellem, léel, melegség, magánhangzó: *âvi-vidu-,* lélegzeni, kilélegzeni, *âvi vângu-,* levegőt venni).

lej-t- (nem trans., hanem jelenidő képzős ld 'le).

l-el- (**lél-,** lel-et, lel-e-mény-es). Mandzsu *al-i-* (fogadni, felvenni) mongol *ol-* (találni, török-tatár *al-* = tamil *al-, allu-* (fogni, megragadni, felvenni). Mert a **lelés** nem a latin *in-venio,* szláv *na-idu* (reá-megy) kaptájára készült, hanem turániasan **lát-fog** (tamil *kandu bidi-)* vagy egyszerűen **fog,** s így a magyar **l-äl-** ige a főturáni nyelvek föntebbi alakjának l-ezett társa, amit a «hideg leli» (fogja, tartja) is erősít.

'len- (len-g, pro len-eg, leng-ed-ez, **len-d-ül** inchoativus (kezdő ige), mint **rez-d-ül** a rez-eg-ből || **lan-go-l** mellékalak) Tamil 1. *aluńgu-* (inogni, rázkódni) 2*. alańg-al* (mozgás | felvillanás, ragyogás, hajtás).

lep- (régiesen **lep-ed-,** lep-el, stb. ld **lap)**

'le-s- (les-el-ked-ik: **les** képzőtlen nom. v. , gyöke ’**le** mert tkp. lappang).

lev (lé, lev-es szinonimája **ev, rev** szék). A tamil *nav-am* (esősévszak) és *nama'-, nam-aru-* (megnedvesedni, teleszívni magát) alakok támogatva vannak a mongol *nam-ar* (nedvesség) *nem* (nedves), *nam-ok* (mocsár, mandzsu *namu,*tó, tamil *am,* víz) alakok által.

'levente (leventa) Tamil *ila-vendu* (herceg, királyfi, fiatal király, s valószínűleg az idegen «herceg» elfogadása előtt ez lehetett az ősi cím, míg végre módosult értelemmel átment a görög, török, perzsa nyelvekbe is, de elemezni lehetetlen ezekből).

Le

'leány (lejány, lyán) Tamil *ileiyal, ileiyâl* (leány, fiatalasszony nővér, gyök : *ilei, ila,* fiatal, zsenge, gyenge: *ilam-bidi,* lány, asszony).

NB. A. M. Ny, N. szótára helyesen gyanította, hogy a **lejány** szó a **legény** szóval rokon, mert a tamil *ilei-nan, ileiyan, ileiyôn ilaval* (legény) szó gyöke a föntebbi.

le-d (régiesen **= le-sz,** tehát az eredetibb tamilféle nyelvek *d* jelenidő képzőjével pro *lev-d,* mert a gyöke: ***lev).***

lev- (lev-e, lő-n, lé-tel pro lev-tel) Ismét egy fontos gyök l-ezve, mert ez a tamilféle nyelvek *âgu-, â águ-dal, â-dal,* keletkezni, lenni, válni valamivé) nagy szerepű igéjének a társa, a melyekből az eredeti alakú *ám* (ágúm) részesülő is létezik a magyar nyelvben. Ide tartozik a mongol *a*-segédige, a mely a népnyelvből kezd eltűnni.

lék (lik, lyuk, juk || **lök?)** Tamil *nîkk-am* (elvál(aszt)ás, rés, hasadék szinonimája *nokku; nîkk-al,* bővítmény, lyuk, gyöke: *nikku-* éltávolítani, elválasztani), mongol *nüke* (lyuk). A török-tatár *i-lik* a magyar alak turánizáltja.

lép- (régiesen **vép-),** ld **láb-**

I. **lép** (mandzsu *deliχun* lép (szerv), mongol *deliün* lép, török-tatár *dalak,talak,* tamil *mann-îral* tkp. földszínű zsiger, v.*vâl-îral,* kard-alaku zsiger).

II. lép (a ragadós valami: léprekerülni, orosz stb. *liep-it* ragadni, *lip-kiy,* ragadós).

I. lésza (lész-ka: vesszőből, kákából vagy nádból való fonadék) Tamil *nesavu, neysavu* (szövet, szövedék, gyöke *ney-,* szőni, fonni, gyékényt szőni).

IL **lésza** (hosszú pózna, karózat, palánk, ld orosz stb. *lieç* erdő, fa).

léz-eng ld láz

li

liba (a lúd kicsinye), tamil *ili-vu* (kicsinység, alacsonyság, gyöke *ili-* kicsiny, alacsony).

lib-ár (sovány, izomtalan, cf. tamil *ilei-ppu* soványsá*g*, *iler-* lefogyni).

lib-eg- stb., ld **lábog.**

lics-eg- (lics-pocs) Tamil *nasu-bisu-* (felpuhulni, nedvessé válni, ragadós)

lik ld lék

lisz-t (nom. acti, liszt-es stb.) A tamil 6 hasonjelentésü szavának értelme «málló, tört, vékony, finom» s így a mienk az *idi* (liszt) szóval rokon *ittu* (kicsinység, finomság) szó l-ezett alakjának látszik, mert a *d+t* combinatió nyelvünkben *sz-t,*

lo

lob-og- (mozog, inog : lobb-an- = mozz-an, lobb-an-t = mozzant = dob: **lob-da,** lob-tyu, lop-ta, székely: amit dobnak) Tamil *uluppu- uluppi vidu-* dobni, földre dobni, csinálni)

NB. A **lob, lab** mint (láng) képzőtlen igenév egyszerűen a **mozgó,** mint a **láng** is.

locs (locs-os, locs-og, locsadék, locs'ok = lucsok, locska = fecsegő || lo-n-cs-os = locs-os, cf. lus-t = luszt székely).

Tamil 1. *nodi'-* (jön a tej, fakad, hadarni, locsog-, locs-csan szinonimája fecseg || *nottei* évődni) 2. *u-lotti lotti* (pálmabor, mint **locs** | *lottei, ulottei* üres beszéd, locsogás; *loda-lottei* locsogás) 3. *alattu* (locsog).

’loh-ad- (lapp-ad, ap-ad, tamil *olgu-* csökken, fogy, apad, s így az **al, 'le** gyökhöz tartozik).

lomb (lomb-os : a lobogó, lebegő valami, s így az első n-ezett alakja).

loncs (nem lom, lomb származéka, hanem a **locs** n-ezettje).

lop- (szanszkrit *lup* lop)

loty-og (= lötyög nemcsak a folyadék, hanem futás közben az állat bele stb.-je ; tehát a mozgás hangfestője).

Tamil 1. *ulodukku* (a lotyogó; járás közben hallható hang) 2. *nodu-nodu, nodukku-nodukku* (a sietés hangutánzó szava) 3. *nodukku* (a belek lotyogását akarja kifejezni).

lov (ló, mint paripa, csődör | **lov-al-** = bizgat, tehát a **ló** = a mozgó) ld **ló-g**

ló

’ló (lov, mongol *ulaγu,* török-tatár *ulak, 'lau* posta-ló gyökét ld: **ló-g-)**

’ló-ba (lóbá-l = **lógá-z).**

’ló-d-ul- (a tartós alak, **ló-g-** inchoativusa (kezdő ige) éppen úgy, mint **for-d-ul** a **forog** igéből).

’ló-g- (ló-g-at, ló-gá-z, ló-d-ul, ló-d-it stb.). Tamil *olugu-, olgu-* (mozdulni, átmenni, járkálni, rugalmasnak lenni, kissé inogni, elernyedni: *olukku-, ulukku* tárgyas ige rázni, engedni).

NB. A M. Ny. N. szótára a **lóg** igét hibásan tartja **fity-eg** alapértelmünek, mert a «rossz fog, szeg, czölőp stb.» nem fityeg s mégis **lóg,** aki «lóg elé s hátra» nem «fityeg» hanem «mozog», innen : **lódulj,** mozdulj stb.

lót- (lót-fút) A M. Ny. N. szótára ezen igét a **ló-d-ul** (inchoativus) alakból származtatja, pedig ennek semmi köze avval, lévén a **lót** a **fút** ige tamulos alliteratiója, a mely szerint nem a kezdő, hanem a második betű számít. Ezért **lót-fút = út-fút, ld ott.**

lö

lök- (lök-és || **löv-,** löv-el, lő, löv-et stb.) Tamil 1. *nekku-* (lökni, géppel emelni, kergetni, kidobni: *nekku nekk-al* nom. v. lökés) 2. *nukku-* (félrelökni, kilökni, elhozatni: *nukk-al, nukk-am* lökés, kidobás)

löv- (löv-el), ld **lök.**

Lő

lő gyöke: löv

lőd-öng- (lőd-ör-ög, lőd-ör-i) Tamil *nud-ańgu-* (rázni, inogni, gyengíteni, remegni)

lőty-e (lötyögő híg sár) Tamil *nodi* (pocsolya)

lu

lucs-ok ld locs

luk ld **lék**

lust-a ld lassu

lü

lük- (zúz, tör, üt: **lük-ü** = mozsár, külü || lük-ög- tkp. ütődik, verődik) Tamil *nukku-* (apróra, prrá törni)

Ma

ma (má: régiesen ma-st = most). A tamil *i-n-neram-e* (most) összetétnek megfelelő **i-m-már-on** alakból lett: **i-már, i-ma, már** (mâ-n székely) **má** sőt ma. Hasonlókép a tamil *i-pporludu* (most) alakból lett: *i-ppôdu* és *i-ppô.* Ezért a **ma** szóból a közelre mutató i, *e* hiányzik.

macs-i (macsi-ka székely csitkó, kis ló || macz-i, maczi-kó uganaz) Tamil *matt-am* (csikó, ld **csacs-i).**

ma-cska (mint a fa, fa-cs-ka || **piszu, piczu-s).** E kétszeresen kicsinyítő alakú szó társai: mongol *mî, mi-s,* csagatáj *mis-ik, mös-ük,* k.-tatár *ma-ći* (macska). Már most Tibet mellé is a dél-szláv nyelvekből ment át e szó ? mely nem árja, lévén az árja alak az orosz *koś-ka* társa.

mad-ar (mad-ár || **bazs-ár, bad-ács,** gyermek nyelven) Ha «tojó» szóval értelmezzük, akkor ld tamil *muttei* (pete, tojás), ha pedig «repdeső», akkor ld tamil *padaru-* (verde, siet, nyugtalankodik). Különben lehetett a genericus név egyedi is s ekkor ld tamil *po-n-dar* (vízi madár).

madzag- Tamil *mada-ngu* (madzag, gyöke *mada'-, mad-ańgu-, madi* meggörbülni, mongol *mati-,* mandzsu *mata-* hajlítani).

I. **mag (mag-as** népiesen **mag-os,** mag-asz-t-al pro mag-ad-tal) Ha e gyökszónak a számos származékú tamil *migu-* (növekedni, *migu* nom. ag. Nagy, túlzó: *mig-al*$_f$ *mig-an, migu-dal, migu-dam, migu-di, mig-ei, mikku* etc. nom. v.) igén kívül más társa nem volna: a görög *meg-as,* latin *mag-nus,* szanszkrit *maha* (nagy) etc. alapján árjának lehetne gondolni. Azonban a mandzsu *muk-de* (növekedni, *muk-de-n* magaslat, tamil *mugadu* tető, csúcs,) alakon kívül a mandzsu *mak-ta-*, mongol *mak-ta-*, török-tatár *mak-ta-* (dícsérni) igék által is támogatva.

II. mag (magu: magv-as, népiesen magos, mag-oz, magz-at pro mag-oz-at || mag-am, mag-ad, maga). A tamil *agam* (belső, szellem, lélek, akarat, gabona) szót «mag, gabona, élet» értelemben különbözőnek veszik a «belső» jelentésűtől, amazt *aχgam-*nak is írva. Azonban a «mag» a **héj** ellentéte s a **bél** szinonimája. Ezért **magunk = benn-ünk.** Hasonlókép a török-tatár *üz* = maga és *üzak* — fa-bél. De a **mag** nem csak **bél,** hanem **növő** is s ezért a tamil *maga* (gyerek, fia, zsenge kor) a *mug-ei* (bimbó, rügy: *mug-ei-* rügyezni, **rügy** = gyerek) alakkal együtt ide tartozik.

Magyar (régiesen *moger, mog-eri, meg-er, Me-gyer,* semmi egyéb, mint a tamil régi **többes,** ma **megtisztelő** alakú *mag-ar* «gyerek, fiú, emberek» társa, minthogy a Hún-törzsnevek „ar, *or, úr”* végzete ezen személyi többesnek a *Hun-Moger* nyelvben egykori létezését mutatják).

mah-ol (máh-ol, mohás-kod-ik, tele pofával eszik) Tamil *mokku- (mokk-al:* falni)

majom Tamil *mai-mugam* (feketeképű = *musu* nevezetű nagy fekete majom, ld **mocs-ok).** Az oszmán *mai-mun* nem arab szó (mert arabul *nisnas* a majom), hanem a tamil szónak közelebbi alakja. A mandzsu *monio* (majom) összehányt alak, a mongol *bécin, möcin* = tamil *musu.*

majsz-ol- (rágcsál, őröl, törmöl) Tamil *mai (mai-dal:* darabokra törve lenni)

mak-acs (mak-új : magát megkötő), lásd **bak-acs**

makk (tkp. bog, csomó) Tamil *mokkul* (1. köldök, mert ez is csak nodus, vízcsepp, 2. gomb, virágkehely), k.-tatár ä*käle* (makk), mongol *moγolik,* mandzsu *muχaliyan* (golyó, labda, labdacs, kerek tárgy).

mak-og (székely akadozva beszél), ld **bak-og.**

mama (mami, mami, mámi-ka, mamuska) Mandzsu *mama* (nagymama, öregasszony) s ilyen alapértelmü a magyar szó. Tamil 1. *mami* (1. anyós 2. apai nagynéni, *mâm-adi* anyai nagybácsi, após) 2. *a-m-mâmi* (anyai nagynéni, *ammâm-an* anyai nagybácsi) etc.

mankó. E szót a **bankó** alak által a bunkóval nem azonosíthatni, mert más a **bunkó** és más a **mankó,** a melynek megfelel a tamil *vangi* (hajlított eszköz, gyöke a szanszkrit *vang-* tekervényes).

manó (gonosz szellem a «bányákban», tehát a földben lakó pulyák, törpék). Tamil *mannei* (démon, gyöke *man* a föld, mongol *maniχan* a vadászok nemtője.

mar, marj, ld mor, morj

I. **mar-** (mara-kod-ik, mar-dos, maró). Tamil *naru-mu-* (darabokra tépni, fogat csikorgatni, gyöke *nara-nara* hangutánzó, a rágó fogak csikorgatgatása)

II. mar-, marj- (mar-ul, marj-ul, marok-1-ik = ficzamod-ik) Tamil, *marulu·-* (összezavarodott) Azaz a magyar szó mind szellemi (tán megmarjultál?) mind anyagi ficzamodást jelent, míg a tamil inkább szellemit, szinonimája *verulu-,* mandzsu *muri* (kificamítani).

mar-ad- (marad-ék, mar-asz-t = visszatart, hagy) A tamil *mara-bu* nom. verbale (a maradó, az állandó, maradék, utód) és *mar-âttam* (hely, t.i. maradó) egy tárgyatlan igét tételez föl. E helyett három tárgyas ige van «marasz-t, visszatart (hagy)» jelentéssel: 1. *mari'-* (megállítani, visszatartani, megakadályozni, *marittu vai'-* ugyanaz, *mari-y-al* megállás, szünet, letartóztatás) 2. *maru*[1]*-* (visszatartani, visszautasítani, elhagyni, *pâl marutta mâdu* teje elmaradt marha, *mulei marutta billei* emlőt elhagyott gyermek) 3. *mar-a'-* (elfelejteni, elhanyagolni), mongol *mar-γα-* = mandzsu *mara-* (kihagyni, megakadályozni), mongol *mar-ta-, u-mar-ta-* = tamil 3. Az összevetések után alapértelem **hátul lenni** s így a **far** gyökkel rokon.

? marha. Tamil *miruga-m* (állat, szanszkrit *mruga gyöke: mrg* kérdezni).

mar-in (nagy marin székely = nagy daganat). Tamil *maru* (bibircsók, szemölcs).

mar-ok (marék, mark-ol) Tamil *vâru* (felmrkolni, markolni, *vâri-kkollu-* ugyanaz)

mart = part.

masz-at (nom. acti, mosz-t, musz-t: ma-szat-ol, moszt-ol, muszt-ol, musz-ol: összezúz, morzsá, őröl stb.) Tamil *masi- (masi-ttal:* összetörni, összezúzni, széttaposni, összekeverni, mozsárban megtörtni; *ma-si-y-al* összezúzott dolog), mandzsu *mose-la-* (őrölni, szétdörzsölni)

? **maszlag,** ld a következő.

masz-og- (kiterpesztve majsz-og, piszmog, lassuskodik, ügyetlenkedik: **maszu-ta, ba-szu-ta,** majszi) Tamil *masa-ńgu-* (összezavarni, zavarodottnak, elvarázsoltnak lenni, *masa'-, masakku-* tárgyas ige).

NB A «bódító, kábító» szert jelentő **maszlag** szót lehet az orosz *mies-at-* igéből is, de **a** tamil igéből is, mindkettő egyjelentésü.

maz-ol-ány (mozol-ány: hitvány, mint fosz-ol, fosz-1-ány) Tamil *masu-, masugu-* (lefogyni, elgyengülni).

má

máj (tamil, szanszkrit *mâyu* epe), ld **vese.**

mál, mály (1. hegy: Rózsa-mál, Királymál, Mézes-mál stb., 2. a prémes állatok hasbőre = mely, 3. kemencekeble = mely). Tamil 1. *mal-ei* (hegy, magasság: *malei-*

nâdu, mal-âdu a Malabar part, *gyöke : mal-i-* növekedni) 2. *mâl* nagyság, emelkedés, hegy, régiség).

málé (szájtató, bámész, együgyű) Tamil *malei-* (csodálkozó, zavaros)

mál-l-ik (1. szétmegy, 2. régiesen «virágzik» SZABÓ D. szerint) Tamil *mal-aru-* (virágzani, kinyílni, kibontakozni) Hogy a magyar ige mindkét jelentésben azonos, láthatni a **vir-ul** ige tamil alakjából is «nyil-ik, ter-ül, vir-ul» váltakozók. A tamil *mâ* (liszt) közelebbi gyöknek látszik, de ez a mandzsu *ufa* (őrölni) igéhez is tartozhatik.

má-nyó (nagy-anyó) = másik-anyó? || **má-pó** (nagy-apó) = másik-apó Tamil *mâ* (nagy, pro szanszkrit *maha*), tamil *mâ-nu-* nagynak lenni, *mâ-gâli* a nagy Kâli).

már (pro i-m-már), ld **ma.**

már-t- ld ár-t- (ugyanaz), **mer-** (és mer-ül = mélyed).

más (más-ik, más-ul, más-it || valaminek **mása)** Tamil *marra (maTTa, marru, marreya* más, másik, különböző, idegen, felebarát, gyöke: *mâru* változni, más, *mârru* változás, csere, helyettesítés, megfelelője).

NB. Hogy az ***r*** vagy *TT* változott-e s-*sé* (mongol *busu, bisi,* török-tatár *bas-ka* más) nehéz megmondani, de a *más* és *mâTTu* nem választhatók el egymástól, mert a gyök nem a mutató a, amint vélte a M. Ny. N. szótára a szanszkrit nyelv alapján, hanem a «forduló, berélő».

mász- (mász-k-ál pro. mászog-ál) Tamil, *may-indu- (masindu-* csúszni, mászni, rejtőzni, mandzsu *miću-* csúszni-mászni).

mát-ka (szerető-fél, házasuló-fél) Tamil *vett-an* (barát, szerető, férj; *vett-âl* barátnő, szertő, feleség, gyöke *vel* házasodni, áldozatot bemutatni)

NB. A magyar szót hiába rimeltetik az orosz stb. szláv *mat-ka* (nőstény) szóval, mert a *mátkapár* = házasuló-pár s nem nőstény-pár.

me

I. me (= *me!* me-sze, me-tek = ne, mongol *mä, mäci, mä-ten,* török-tatár *mä* ugyanaz) Tamil *mâ-v-en-* (hívni, tkp. me-t mond).

II. **me** (= mi ? Ebből régiesen **me-nye,** ma: mennyi, mennyid székely) A tamil kérdő 'e-gyökszónak m-előtétese úgy mint ek-eg = mekeg, ellen = bellen stb. a tamil *'e-nei* = régiesen me-nye, *e-nei-ttu* régiesen me-ny-id? (mi, menny?)

Meddő - Tamil *maladu* (meddőség, impotencia, *ma-lattu* meddő).

meder (medres: tkp. gödör, mélység) Tamil *madu* (természetes tavacska, árok egy folyó medrében, tamil *pâttiram* 1. edény 2. foylómeder = szanszkrit *pâtra*)

mel-eg (meleg-ül, meleg-it) Tamil *muli'* (égni, száradni, sülni || kiszáradni, sivárrá válni: *mul-ari* tüzifa, tűz, meteor, erdő, ld **erdő** és tamil *eri-* égni; *mula-gu* = *mil-agu* =

mila-gây feketebors, tkp. melegítő, mint a mongol χ*alűn öbös*[1] = poivre), cf. mongol *bülige,* mandzsu *bulu-kan (kicsinyítő:* langyos, tkp. melegecske).

mell (melly, mejj || mell-ett, mell-ék). E szóval a tamil *mulei* (női vagy férfi mell) szót szokták összevetni, de ez inkább az **emlő** alakhoz számítható, míg a **mell** a tamil *varli* (mellkas, oldal = kannada *bali* közelség, mint **mell-ett,** *bali-ge* mellé), amely alak változatai tamil *mâ, mâ-r, mârbu, mârbagam, mârbam* (mellkas, mell). A vogul *majl* társa lehet a tamil *nagil, nagilam* (mell).

NB. A M. Ny. N. szótára a **mell** (testrész) és **mell** (mint mellett) alakot nem merte egynek venni, pedig egyszerű az összefüggés, cf. angol *a-breast* (mell-mellett).

mely-ed (székely lemegy a bőr, szőr, toll, héj stb., mely-esz-t) Tamil *valu-ndu-* (lehántani, lenyúzni, az alak után inkább tárgyatlan jelentést lehetne várni).

me-n-d (régiesen = mind, mind-en).

A M. Ny. N. szótára a régiesen *me-nyi-d*-ből származtatta, s ezt igazolja a tamil *e-ne-itt-um* (minden, tkp. me-nyi-d-is), tehát a magyar szerkezetből csak az általánosító **is** hiányzik. A **mind** turanias kifejezései «mi-mi», «fogy-ás, végződés, teljesség» (török-tatár *büt-ün* = a fogyó, tamil *mur-rum,* minden).

menyét - Tamil *mara-nây,* tkp. fa-kutya).

I. **mer-** (**mer-ül-,** mer-ít, **mer-eg-et** | mer-eng = mély-ed || **fer-ed,** székely **für-öd)** Tamil 1. *mur lu-, mur lugu-* (bele-, alámerülni a vízbe, fürdeni, elrejtőzni, eltűnni, „elmerül a róna táj" ... s ekkor szinonimája *marei-,* elrejtőzni; *murlu-ttu-,* alámerülni, megfulladni, fürdeni, «meríteni», mint a székely **fer-esz-t**) 2. *murl-gu-* (fürdeni, mosakodni, belmerülni, elmerülni, tönkremenni, elveszni: *mur-li, murl-ei* **merőkanál,** lapát, spatula) 3. *murl-undu-* (belemélyedni, **mártani).**

II. **mer-** (mer-ész, mer-ész-ked-ik) Tamil *mar-am* (erő, bravúr, vita)

mer-ed- (mer-esz-t, mer-ev-en: merőn ; mered-ek stb.) Tamil. 1. *mara- (marattu-ppô:* megmerevedik, megdermed, száraz, kemény, merev lesz, mint a fa, megdöbben, nem tud moccanni: *mara-ttal,* merevség, keménység, *mara-m* (fa, tkp. a merő, merev valami) 2. *mur-ei-* (megmerevedni, fülét hegyezni, kiszélesedni) 3. *vírei-* (megmerevedni, megdermedni a hidegtől, megdöbbenni, összenyomódni) 4. *mirli-* (**szemet mereszteni**: mandzsu *moro-* nagyszemeket mereszteni), mongol *ber-bei-,* mandzsu *bere-* (merevnek lenni).

mer-k-el- (székely erősen sír). Tamil *murk-am -idu-* (üvölteni; *murk-am* nom. v. üvöltés).

merő (mere-jé-ben **merétt, merőtt** székely) Tamil, *murlu* (minden, egész, teljes; *murludu-m, murluvad-um,* teljes egészen, az egész, *murlu-man, murlu-mei* etc. Az egész, teljesen: merőtt, me-rejében, gyöke *murlu'-,* teljessé válni. mongol *büri, büri-t* egész).

met-e- (meté-1, met-sz, metél-ék, mint **vés** és vessző = a vágó || **vit-éz** == a vágó, ölő) Tamil 1. *vettu-* (vágni, metszeni, leölni, metélni; ölni, átfúrni, belekarcolni, fa-metsző, *vettu-kkatti,* metszőkés); 2. *vatit-gei* (nom. v. karc, szobor)

mez (mez-ő, mez-telen, mez-el stb.) Tamil, *mas-ir* (1. pázsit, ld *mező;* 2. szőrzet, haj, ld **mez, szőz, boritás** ez értelemben szinonimája **mayir,** ld **va-r-kocs).** A tamil szó gyöke: *mey-,* szalmával, lombbal fedni egy házat, szinonimája *muy-* borítani; 2. legelni: *mey-* legeltetni, *mey-ssal,* legelő **mező** etc.).

NB. A **fed** (régiesen **mez)** és **mező** (legelő) úgy függ össze, mint : **héj-az** (fed) és **héj-al** (meztelenít). Az alapértelem **mez** (borító).

me *(mö* is)

medgy (meggy) A **bogyó, begy** szók társa, mert a szláv *visne* (cseresznye) alaktól, mint kölcsön messze áll.

a) **meg, mög** (1. far, hát, utó, vég; 2. «és» pl. én meg te, s ekkor is «utó», mert én meg te = én megettem te, vagy én, ‚aztán' te). Tamil 1. *makk-ali-* (tkp. mög-ad, visszaad; ficzaklik); 2. *mokk-ali'* (tárgyatlan ige, késleltet = mögé marad, megállni, tartózkodni). E két összetett ige első része a magyar **mög, meg,** mert mindkettő értelme visszázás, meg-térés, mögött-mara-dás. A tulu *bokka* (és, meg) értelemben = tamil **pin,** tehát (fenék, utó, mög), mint *késik* = pinczereg. Japán *muka-fu* (fordulok) első része is azonos.

b) **meg** (régiesen **mig-e)** Ezen igekötő a **meg, mög** (hát, utó, vég) szóval azonos, mert a «mige-szakitja vala» annyi mint, végig szakít és meg-ír = végig ír. A tamul, mongol és török-tatár nyelvek a **meg-** ige-kötős igéket két igével fejezik, egyik «végez, fogyaszt, hagy, vet» jelentésű. A magyar nyelv csak annyiban tért le a turáni útról, hogy gerundium helyett (de a *mig-e* az is lehet) névszói igehatározót használ. Ezért noha **meg** igekötő' a szláv-ság **za** (után, meg) igekötőnek felel meg, utánzásnak nem nevezhető.

meg-int (= is-mét pro is-meg) Ezen igehatározó a **meg, mög** névszóból olyan, mint a tulu *bokka-lâ* (meg-is = meg-int, tamil *pinnum, prinneiy-um* megint, fenék is). Az **is-meg** a tamul-tulu alaktól csak az *is* előtétele által különbözik. Az ismétlést a tamil gerundium által *(tirumb-a* vagy *tirumb-i,* tér-ve, *mila, mîndu* térve) fejezi ki.

me-gy (lásd *men-' gyöknél))*

megye (határolt terület) E szó a «közborázda» jelentésű **mesgye, mezsde muzsda,** (cf. orosz stb. *meźa,* határ, gyök: *meź, mezdu* között) merőben szláv alakoktól elválasztandó, mert a **megy-e** alak közelebb áll a tamil *mattu* (mérték, határ, vége, gyöke *matt-i-* kerekít, határol) alakhoz.

men- (megy pro *men-d'-* : men-e-kedik, men-t, men-esz-t) A tamil nyelvben két alak van, a melyeket a magyar **men** ige köt össze, 1. ’*anu-ppu-* (küldeni: men-esz-t, v. caus. egy 'anu'- tárgyatlan alakból, amelynek *anu-kkei* ’engedély’ igeneve is van) 2. *mann-i-* (megbocsátani, **ment, menteget,** *manni-ppu,* megboccsátás), mert tamil *pôkku* (menekükés, menés) «bocsánat» jelentésű is; török-tatár *kics-,*(elmenni) és *kics-er-*(elmeneszteni = megbocsátani, mentegetni).

menny (régiesen *mun-hi* is ?) Tamil *vân-am, mân-am* (ég, menny, ld *man* nagyság, *manu-* nagynak, kiválónak lenni) 2. *vin, vinnu* (levegő, ég, az istenek mesés világa) 3. *mî* gyök (levegő, magasság, emelkedés, valami fölött)

I. **meny** (menyecske : meny > ángy) A tamil *man-âtti* (felség) szó első része *man-am* (jó illat, egyesülés, házasság, nász, öröm) aligha az eredeti értelem tartója.

II. **meny** (ebben: meny-hal, tamil *min,* hal tkp. a fénylő, a csillogó, tamil csillag is, mert a hal a vízben s a csillag az égen csak a csillogó, fénylő).

mesgye ld megye

meszsze (messzi pro *mesz-ije)* Tamil *vîssu* (hosszú: *víssu-kkombu,* hosszú szarv; *viss-âttam,* messziség, terjedelem gyöke *vîsu-,* lándzsát vetni, dobni: *visi-y-adi y-eduttu nada[1]-,* messzi vagy hosszú lépéseket szedve megy). Azaz a messziség a *vet* (távolít) igével áll viszonyban.

mé

I. méh (rovar). A tamil *ten-i* (méh tkp. méz-légy vagy bogár) összetett szó második részének *í, íy* (légy, scarabeusz) szinonimája társa *mâ* és *moy* (skarabeusz).

II. **méh (méj** is). Tamil **pai** (zsák, zacskü, hólyag, bél, méh, ld **pey, tartóedény**).

méla (méláz-). Tamil *milându-* szomorúan, zavartan nézni, mélázni)

mél-t (mélta, méltány, méltó-ság) Tamil *me-l* (felette, magasban, több: *mel-idu-* túlszárnyalni: *mel-idu,* kiválóság, felsőbbség, ld **fej).**

mély (mély-ség, mély-ed, mély-it) Hogy a tamil *a-mirli-* (belemerülni, megfulladni: *kalippin berukkil amirlndina,* öröm nagyságba mélyedt) igében az *a* nem lényeges, mutatják, a *virln-, murlu-, murlugu-* rokonalakok, ld **mer-ül, bill-en.**

mén (mén-es, cf. **paripa)** Tamil *mân* (ló, állat általánosságban).

mér- (mér-ték, mér-sék, mérleg stb.) A tamil nyelvben az általános szó a mérés kifejezésére *ala*'-, ez a magyar *öl,* mongol *al-da* névszók s a török-tatár *öl-c-* (mérni) ige által éjszakon is él. A mérés 4 neme tamil nyelven; 1. *ennu-* (számlál, **gyanú);** 2. *edu[1]-, tukku-, niru-* (súlyt nyom) 3. *muga[1]-* (véká-z) 4. *níttu-* (nyújt, hosz-szant mér). Mivel pedig a magyar **mér-** éppen olyan általános jelentésű, mint a szanszkrit *ma-, mas* (mérni) igéből származtatott orosz stb. szláv *miera* (mérték, *mier-,* mérni, *mter-ilo,* mérték, mérleg, *mier-ka* mérték), alig hihető, hogy a magyar *mér-* a tamil *niru-* ige vagy a *mér-ei* (mérséklet) névszó alapján az árja alaktól elválasztható lenne.

méreg (mérg-es | méreg-tutu: mérges, feldühödni), tamil *viru-viru-* (1. sietni 2. a méreg, vagy a tompultság elárasztja a végtagokat; zsibbadni)

méz A tamil nyelvben az igazi turáni szó: 1. *ten* (méz); 2. *narâ* (illat, méz). A 3-dik *madu* = szanszkrit *madhu* (1. méz, 2. mámorító ital) s ez a litván *medu-s,* finn *mest,*

orosz stb. *med, miod,* magyar *méz,* gör. *methy,* latin *meli,* török-tatár' *bal,* mongol *bal* méz.

mi

I. **mi** (mink, régiesen **mív, mü-k,** tamil *y-âm, n-âm, gyöke: em, emm* = magyar *emm-ink* = miénk).

II. **mi** ld **me - ** telugu *e-mi* (mi?)

micz (székely = perc, pillanat) Tamil *midu-midu* (gyorsaság kifjezése)

mill-ing (vill-ám, villogó, ld ezeket) Tamil *mil-ir-* (csillogni, ragyogni, világítani, *milir* nom. v. fény, ragyogás)

milye (tok, tartó) Tamil *mall-ei* (edény, tálka; *mallây,* edény, kancsó fedője)

mi-nap Éppen olyan összetét, mit a tamil *mun-nâl* (előző nap, minap), amelynek első része *mun* vagy köznépiesen *min* (előtt).

mindjárt (= mind-járt? vagy mingyár-t ? ld mongol *mön-daru, mön-darui-dân,* mindjárt, tkp. éppen nyomban).

mirigy (csomó, daganat) Tamil *muradu (murattu,* csomó, fa csomója, púp, *morj* csatlakozás, egyenőtlenség, **börc**; *nerudu, neruttu,* a háló csomói, csomók: tehát a fonal **börce,** *neri,* gennyes daganat a hónaljban vagy a nyakon).

miv (müv, mű, miv-el, müv-el, miv-es, műves stb.) A székely **mies (m.** nap) **mijes** (nap)-beli alakot igazolja a tamil *muy-alu-* (erőlködni, dolgozni, gyakorolni, szinonimája *payilu-* ige, meg az összevont *ve-lei* (munka, dolog, foglalatosság, alkalmazás, ügy, szolgálat) alak. Mandzsu *weile-* dolgozni, szolgálni), mongol ü*ile, üyle* (tett, cselekedet, végzés:ü*ile-t-* elvégezni); török-tatár *eile-, ejle-* végezni.

mo

mocs-ok (mocs-k-ol) Tamil *âsu, mâsu* (folt, piszok, hiba, feketeség, kicsinység; felhő, eső; *mâs-illâda,* tiszta, ártatlan, makulátlan) 2. *mâsi* (feketeség, tinta) 3. *mai* (feketeség, fekete, tinta); 4. *a-mosu* (korom, tkp. ‚a' fekete, mocsok). A többi alakot ld **majom** szónál.

moczog (székely = moty-og : moccan) Tamil *musu-mbu-* (mormog, fogai közt morog, nyög; suttog = *posu-bosu'.* **mogor-va** (nom. ag. komor, magába vonult) A **komor** szó a **kum (**homály) gyökből való s így ez is a tamil *mugirl-* (a virág becsukódik, hervad, zsugorodik) igével egygyökű.

mogy-oró (a gömbölyű valami) A begy-ből van begy-erő, tehát itt is az alap **mogy** s így a **bogy-ó** mellékalakja; tamil *mottu* (kerek, gömb alakú).

mohó ld mah-ol - Tamil *mokku-* felfalni.

mokány (szilaj, durva, buta, vaskos) Tamil *mokk-ei* (sértés, gyalázat, becstelenség, fog, bevágás, hasadék, ld: **fog: tompa hegyű dolog**).

moly (tamil *'ulei, 'uluvan* moly)

moly-hó (nom. v. moly-h-os | boly-h-os) Tamil, *valu-* (puha, finom, *valu-valu-kkei, valu-valu-ttal* etc. nom. v.).

NB. A M. Ny. N. szótára származtatása szerint «boh-oly, moholy» volna az eredeti alak, s ekkor szépen a szláv moh, puh gyökre jőnénk. Azonban a **kehely** szó is eredetileg **kely-h** s nem megfordítva.

moncsol (összezúz, ld mongol *mantsu* mozsártörő, *mantsul-* döngölni)

mon-d (d tárgyasige képző, mint ál-d, kül-d stb. igénél: mond-at **mend-e-monda)** Tamil *minu-minu*[1]*-, muna-muna*[1]*-* (mormogni, suttogni, mondani, imádkozni. Csagatáj *mona-, mune-* csacsogni). Azaz hangutánzók, valamint hangutánzó a **morog, moraj** alakkal rokon tamil *morli'-* (mondani), a mongol *kele-* (mondani, tamil *kila*-mondani) s a magyar *kele-p* nom.' v. Hogy a tamil *morli-* (moli'- is) valamelyik éjszaki turáni nyelvből ment a szláv nyelvekbe, mutatja az orosz stb. szláv *mol-va* nom. verb.

monn-al (régiesen mintegy, mintha s így egy *mon-va, monva-l* gerundiummal azonosítható) Tamil *mân-a* (mint, szerint, után) a *manu-* (hasonlítani) ige gerundiuma.

mony (1. tojás, 2. herezacskó, 3. penisz; mony-as, mony-oru) Tamil *mani* (mag, bogyó, mirigy a juh nyakán, mirigy a péniszen, szembogár, nyaklánc, gyöngy, ékszer, drágakő, kavics). Hogy e szó nem szanszkrit, hanem turáni, azt már dr. GUNDERT megjegyezte s az éjszaki turáriság bizonyítja. Mindkét szónál az alapértelem «golyó, gömb», a minő a tojás, herezacskó, a harmadik csak járulék. A *mony-oru* (tojásalaku)-beli **oru** = tamil *uru* (alak).

mor, morj (mar, marj || orj, orja: általában **emelkedés)** Tamil *muri-ppu* (púp: *muri* púp).

mor-aj (mor-og, mor-d-ul, mor-m-og || **murr-og,** murran) Tamil 1. *moru-moru'* (morog, morgolódik) 2. *muru-muru'-* (morog, morgolódik) 3. *murlangu-* (hangzani, a tenger morajlik, dörög az ég) 4. *mu-ralu-* (hangzik, zajongani, *mur-al* nom. v. valamiből belülről kiáradó hang).

mor-vány (fonott kalács, ld tamil *mu-rukku-* csavart tésztájú sütemény, gyök: *murukku-,* tekerni, csavarni).

mor-zsa (nom. acti : töredék, apróság, morzsa-l) Tamil *muri-* (összetörődni, eltörni, darabokban lenni, *murigu-dal, muri-dal, muri-yal, murivu* nom. v. *muri-nda,* összetört dolog; morzsa; *muri-* tárgyasige *muri-ttal* etc.

mos-. A tamil alakot lásd a **fest** igénél. Azonban a szanszkrit *muz-* (tisztítani) igével összefüggő orosz stb. *moju-* litván *masgoyu* (mosni) igék közelebbiek.

mos-oly (mosoly-og, valamint **pisoly-og) A mosoly** egyik tamil kifejezés szerint «kurta vagy pici nevetés» *(kuruń-siri'-* mosolyogni), ilyen összetét a mandzsu *mio-siri-* (mosolyogni). A másik tamil alak *muru-val* (mosolyogni) a *rlz* cserével azonosítható. Azonban a mongol *mösiye-* közelebbi.

most (régiesen mást) ld **ma**

mosto-ha (m. anya, m. apa, m. gyermek). E szót a mongol nyelv *dara* (következő) vagy *χoitu* (hátsó) jelentésű szókkal fejezi ki, a tamil nyelv pedig a *mârru (maTTu,* más, pótló, helyettesítő). Ezért a magyar **mostoha** = most idei értelmű, és semmi köze az orosz stb. szláv *mácsiχa* (mostoha anya) szóval, mert sem nem rimel, sem nem azonos jelentésű.

moty-og (székely: gyermek módon beszél). Tamil *nodi-* (mondani, beszélni *nodi,* szó, mint nevet - mevet)

motyó (motyók, motyol-ék = 1. batyu, csomag; 2. kis gyermek) Tamil *mutteî* (golyó, tele batyu, csomag, tele zsák, gyöke: *mudu-* betakar) valamint *mud-alei* (golyó, labda, kerekség, kövérség).

moz-og (mozg-at, moz-d-ul: izeg-mozog || **izo-g, biz-og)** Tamil *mudugu-* (sietni, közeledni, összeszorulni, *mu-dukku-,* nyomni, tolni, maga előtt kergetni, sürgetni, erősködni, szorítani, tehát a mozgat, bizgat értelmében. A *misuku-,* stb. alakot, ld a **bizog-nál.**

mozog-ány (székely nagy testű vastag ember). Tamil *mudukk-an* (erős ember, *mudu-gan,* robusztus, gyöke *mudugu-).*

mu

muku-cz (mukucza, mukuczka : vég, vé-gecske) Tamil *mugi-* (befejezni, elvégezni, *mugu-dal, mugi-vu* nom. v. vég, *mugi-* tárgyas ige, befejezni, *mugi-ttal* nom. v.), mongol *mökö-, moχo-* mandzsu *mukiye-*(befejezni: *mukiyen* = tamil *mugivu).*

mulya (hitvány, bamba). Tamil *mulei* (kicsi, vak, hitvány, silány).

munka (régen *muka,* s így ld orosz stb. szláv *muka,* kín, fájdalom, de tamil *mukku-,* erőlködni, igyekezni, vajúdni, **nyögni,** kínlódni).

muru-gy (murugya, murha: töredék, ld morzsa) Tamil *muti- (miuri-ndu bô-,* összetörni, *muri,* darab, töredék, *muridal, muri-vu* nom. v. : *muri'-* tárgyas ige. *muri-ttal, murissal, murippu* nom. v.).

mu-tat - Turániasan = lát-tat, néz-et, tehát a **mu-tat** caus. igének gyöke „lát, néz" jelentésű, a mint a japáni *mi-* (lát: *me,* szem, *mi-se-* = mutat) bizonyítja. Ezen gyök testvére a tamil *nô, nâ, ne* amint a **néz-** igénél láthatni.

mutuj (székely nem bamba, hanem : önfejű, makacs s így az oláh *mutu* néma szóval nem egy, hanem a **buta** szó változata, amint a tamil *mutt-âttam,* butaság, megátalkodottság, csökönyösség, makacsság mutatja).

muzz-og- (székely 1. a csép hangja; 2. duzzog) Tamil *muda-muda* (ismétlődő zaj, hangutánzó).

Mú

múl- (múl-andó, múl-at) Tamil *mâlu-* (eltűnni, meghalni, elhasználódni, befejezni *mâl-a,* elmúlva, *mâl-al,* halál, veszteség, *mâl-um,* múlandó, romlandóérissable, ld magyar **múl-om szinű** stb.).

Na

nadály (nadáj: ősi szó, amely helyét a latin után csinált **vérszipó,** meg a szlávos **piócza** bitorolja) Tamil *attei, nir-attei* (nadály, ld *adu-* hozzátapad, tamil *uńgu* = *nungu* stb.).

nadrág (tamil *nadu* közép, öv, derék, *nadu-kattu* öv, és tamil *irukku* öltozék, *'rekku* hosszú öltözet)

nagy (nagy-ol, nagy-it) Tamil *nedu, nedum, nediya, nettu* (hosszú, sokáig tartó, nagy, magas, régi)

na-p (mint égitest, és mint napszak, ld **nyár)** A telugu *nippu* (tűz) = tamil *ne-ru-ppu.* Hogy pedig a **nap** annyi mint **tűz, fény,** mutatja a japán *fi* (1. tűz, 2. nap (az égen) 3. nap (szak). A török-tatár *koy-as* (nap) gyöke a tamil *kây-* (égni), ennek felhangú társa a k.-tatár *köj-* (égni), a melyből való a *kön* (nap, mindkét értelemben, *gün, gün-es* nap) és *kö-mür* (nom. Acti: parázs, pro *köy-mür).*

NB. A japán neve *Ni-pon* a kinai *źi-pun* (napfenek) szó ferdítése s így az nem «nap-hon» értelmű.

(narancs, az arab *naranz* stb. közvetítésével = tamil *narandan, nârangam, naram* = malayalam *nârannam,* narancsfa, gyöke: *nârut* illatos, *nâru* szagolni)

ná

nád (nád-as, nád-az; szanszkrit *nada* nádszál, ld *nâdi* cső, ér, növény szára, szalma)

nádor (tamil *nâd-an, nâdar* lakos, egy ország ura, a sorlan dinasztia királyainak címe*)*

nápi-cz (sovány, hitvány, nyúlánk, a **lap-os** rokona) Tamil *nâmbu* (lefogyni).

nász (tamil *nas-ei* vágy, barátság, mert a tamil nyelvben *vettal* heves vágy, házasság, házasodni, áldozni, gyöke : *vel* – vágyni, házasodni, áldozatot bemutatni).

nát-ha (náthás) A mongol *nait-* (tüsszenteni: *nait-χa-* tüsszentést okozni) alakkal való összefüggést igazolhatná az, hogy a mongol *tomó* (nátha), k.-tatár *tomau* nátha igéjének a tamil *tumbu-, tummu* (tüsz-k-öl) vehető. Különben a **nedű** (nad-ár) szóból származását igazolhatni egy másik tamil alakkal.

ne

ne (nem; árkja, és pedig perzsa).

ned (*nedű,* nedv, nedv-es) - Tuda *nad,* kannada *od-de* (nedves), tamil *nâ-n-du-* (megnyirkosodni, átázni)

neg-éd (rátartás: negéd-es, minthogy a tamil hangtan szerint *g, h, v* egyenértékű, lehet a **nev-et** gyökéből, mert a rátartó másokon szeret nevetni).

neh-ez (pro neh-es, nehéz, nehezére esik || **nyeg-,** nyög- a fájdalom vagy teher alatt || **nyav-aly-og-** nehéz, nyegő állapotban van) A tamil *no, nô, nôy* (kín, fájdalom, betegség) gyökből van: 1. *no-* (búsul, *no'-, no-kkei, no-ttal, noppu* zavarni, kínozni, bántani) 2. *novvɪɪ-, novv-al* (kínozni magát, gyötörni magát, búsúlni) 3. *nô-, nôgu-nôvu* (szenvedni, betegnek lenni, bánkódni). Nyelvünkben a második alak a harmdik jelentésével megfelel a **nyav-aly** nom. v. alaknak; a no'-, *nôgu- (nôgudu* ez fáj) a **nyeg** *é*s **neh** alaknak. Az alapértelem a hangutánzó **nyeg, nyög.**

I. **nem** *(*nem-ez, nemz, nemz-et: mi- nemű, mi-némü = minő) Tamil *i-nam* (összejövetel, tömeg, csapat, faj, kaszt, fajta, osztály, arány, ebből való: *e-n-na-m* = mi-nem-ű, *i-n-na* = e-nem-ű, *a-n-na* = a-nemű), ld mongol *nam* (összetartozó, egyenlő), ld **nev-.**

II. **nem** ld **ne.**

nem-ez (mongol *nem-ne-, nem-ör-* takar, föd, felölt, tamil *ammu*-befed)

nesz (hang, nesz-ez) Tamil *nettu, nettéi (*ujjropogtatás, járás közben neszezni)

nesz-äd-ik (székely nagyon vágyik) Tamil *nassu-* (kívánni, vágyni, *nass-uru-*).

net-et- (net-ez- székely néz-kél, ide-oda tekintget, s így nem a **nesz,** hanem a **néz** igéhez tartozik) A tamil nyelvben három szinonim jelentésű alak van: 1. *nô-kku-* (nézni, látni) 2. *nottam* (ellenőrzés, gyöke: kannada *nôdu-* látni) 3. *nedu-* (keresni, szinonimája *tedu-),* mongol *nid-ün, nüd-ün* (szem, tkp. a néző).

nev- (növ-, nő, nev-e-ked-ik, **nev-el = növ-el,** nev-en-dek, növ-en-dék pro nevel-dék) Tamil *niva-* (emelkedni, nevelkedni, *niva-ttal, niva-ppu* nom. v. || *nivaru-* emelkedni), mandzsu, mongol *neme* (szaporodni).

nev-et- (mev-et, nev-et-ség || **neg-éd)** Tamil 1. *nagu-* (nevetni, mosolyogni, csúfolódni, megvetni, ragyogni, virágzani, túltenni valamin, *nag-al, nagu-dal* nom. v., ld **neg-éd)** ; 2. *nag-ei-* ugyanaz *(nageittal, nageippu* nom. v.).

ne (nö is)

né

négy (névszó, melléknév) Tamil *nâlu, nângu,* kannada *nâlku* névszó, *nâl* melléknév, tulu *nâlu* névszó, *nal* melléknév (4). Ezen l-es alak az alapja a finn-féle nyelvek négyes számának is.

nén (néne, néni, ld gör. *nenna* nagynéni, oszmán *nine, nene* nagyanya, mandzsu *nene-* előremenni)

né-p (nom. v. tkp. tömeg, sokaság) Tamil *ni-ra-ppu, ni-ra-ppam* (tömeg, *nirappu-* megtölteni, szétterjeszteni, *niram-bu-* megtelni, *nirei-* megtelni, mongol *nere-* teletölteni, valamint *met* székely = mert, ld *na-p).* A tamil *nât-pu, (*tömeg, gyűlés) összevonást mutat, de *a gyöke* ismeretlen.

név (nev-ez; szanszkrit stb. *nâm-an,* perzsa *nâm, nâme* név, a tamil szót, ld **em-ber** szónál).

néz- (tamil *nedu-,* ld **net-et-)**

ni

-ni (eredetileg allativ-rag s azután főnévi igenév. Tulu *ni* főnévi igenév, japán *ni* dativ-allativ-rag).

n-incs = régiesen **in-cs**

no, nó

nóg-at- (nó-d-ul, nó-d-it s éppen ezért inkább a **lóg-at-,** mozgat változata).

Nö, nő

Nő, növ-el ld nev-

nő (nej, né, nő-s-t-ény pro nőj-t-ény : **nő-sz-,** nő-z) Tam, *nâgu* '(nőstény, amelyik még nem szaporodott).

NB. A mongol *nai-zsi* (barátnő *naizsi-nar* asszony) megfelel a tamil *nâyssi, nâyssiyâr* (úrnő) alaknak, de ezt a scr *nâyaka, gyöke:ni-* vezet) szóból származtatják.

nü

nünny-ög- (székely = dünnyög) Tamil *nona-nona-ven-* (orrhangon beszélni).

nünü (nád-síp, tamil *nánal* nádsíp).

Nya

nyaf-og- (nyif-og- | **nyáv-og,** nyiv-og) Tamil, *navilu-, nuv-alu-* (mondani, beszélni, mert ez is csak nyiv-og).

nyak (garat, torok) Tamil *nig-alam* (nyakszirt, váll, váll fölötti rész)

nyak-gat- (nyaggat- = szak-gat-) Tamil *nukku* (szétszedni, összetörni), mongol *noγo-ci-* (szétszed).

nyal- (nyalánk, nyal-ka «nyalják egymást»). A tamil *na'-, nakku-, nakk-al* (nyalni, tapogatni) alak is azonosítható, mert a nya-1-nak l-je eredetileg nom. v. képző s azután tárgyas képző, de mégis a tamil *nal-, nallu-* (szeretni, dédelgetni) alakot veszem megfelelőnek.

nyal-áb (egyszerre fölvehető csomag, ld **has-áb)** A tamil *al-, allu-* (fogni, megragadni) társait láthatni a **l-el- i**génél, az *allu-* változata a *nul-, nullu* (felcsípni: *nul, nullu* csipet, amennyit föl-csipni, fogni lehet) s ez a mi **nyal-áb** szónk igéje, mert **csip** «fog, szorít, szúr» jelentésű.

nyar-g-al (pro nyarog-al) Tamil *narukk-en-* (sietni, tehát hangutánzó).

nyav-aly-a (maladie, a mitől **nyeg** az ember, nyav-aly-og, ld az elemzést a **neh-ez** alaknál).

nyá

nyáj (régiesen társaság: mind-nyáj-an, nyáj-an...) Tamil *inéi* (egyesülés, kapcsolat, társaság, vágy) mongol *nei* (egyesülve: *tsuk-nei-der* népiesen: mind-nyáj-ban = összesen).

nyál (nyál-ka || nyál-l-ik = nedves, rothadós lesz). Tamil *nâli,* (a kókusz leve, ami eléggé hasonló a nyálhoz). A mongol *nil-musun,* népies *ńolmos* (nyál, *nil-tsoima* vékony, folyákony, sikamlós) megfelel a tamil *nola-nola-* (puha, mint a sár, túlérett gyümölcs hangutánzó igének).

nyám-ándi (nyám-i,nyám-ó, **nyány-ó,** gyámész, gyáva) Tamil *nani'-j nânu-* (szégyenlős, félénk, visszafogott).

I. nyár (nyar-at szaka) Az összevetések tanúsága szerint a **nyár** tűz, hő (= nap) szaka s így a legközelebbi alak a mongol *nar, nara-n* (nap) szó, s ennek társa tamil *arl-al* (nom. v. tűz, meleg, pokol, *naragu, narag-am* ugyanaz, *arlâl-avan* égető nap, tüzes nap). A tamil *nâyaru, nâyiru* (nap) töve összefügg a török-tatár *jas, jaz* (nyár) szóval, mert tamil *y=s,* a török-tatár y-ez, a tamil n-ez, a magyar l-ez szókezdetén, s így a gyök az **asz-.**

II. **nyár** (ny'ár-as-od-ik, nyár-l-ik, továbbá **nyir-k).** Tamil *nur- (nural:* rothadni, felpuhulni)

nyár-fa (lehet nyirkas-fa is, lehet szürke, fehéres fa is. Tamil *nar-ei* szürkeség, fehérség, de lehet gyapotas fa is, minthogy virág-hullatásakor csakugyan olyan s így ld tamil *nâr-lal* gyapotnövény, s még egy más gyapotas fa).

nyárs (1. nyárs 2. karó 3. hegyes fegyver) Tamil, *ner-isam* (dárda, nyíl, tkp. irányos vas). Ennek változatául vehető a *nâr-âsam* (nyárs, nyíl, gombostű)

nyás-ka (nyáská-l: «nem nyafogás» jelentésű, legalább nálunk székelyeknél, hanem «mászkál, váslal, koptat») Tamil *nasu-kku-* (széttaposni, összetörni, gyengíteni, tönkretenni).

Nye

nyeg- = nyög- ld neh-ez

nyel *(*nyél, a fogni, s mintegy nyalábolni való, a vékonyabb rész) A tamil *oll-í* (söprőnyél, keskenyedő dolog, sovány) mellett van *ull-i* (könnyű, vékony) nom. ag. alak, amelyeket sem lehet máshová sorozni, mint a **nyal-áb-nál** látható igékhez.

nyel- (nyel-dek-lő). Tamil *nollu-* (felfalni).

nyelv *(*nyelv-el) Tamil *na, nâkku, nâvu* (nyelv), kannada *nali-ge, nâlige*, tulu *nâlâyî,* malayalam *nâvu,* (nyelv) tehát ez olyan mint a székely *vó-t* pro *vol-t.* Valószínűleg az ige *nya-l* (és nem nyel), mert az n-et vesztett mandzsu *'ile-* (nyalni)-ből való az *ile-ńgu* (nyelv), amit talán a latin *lingua* szóval rimeltetnének.

nyer- (nyér, nyereség, nyeremény) Tamil *ner-ru-* (pro *ner-tu ?* pro *nel-tu:* nyerni gyermekjátékban, megütni, hozzáütődni, s így a **ny-ér-** alak az **ér, el-ér** ny-ezettje).

nyer-eg (nyerg-el) Tamil, *viri, viri-kkattu* (tehénnyereg, göke *viri-* éki-, fel-, leterít). A két alak olyan, mint **nyikkan = vikkan.** Hogy a török-tatár *egér, ejer* (nyereg) szóból, hogy jő ki a **nyer-eg** (nom. v. a teríték) alak, azt nem értem.

nyer-it- (átalában erős hangot ád: innen ne nyeríts !) Tamil *ńerel-en-, nerel-en-* (üvölt, kiabál).

nyer-s *(*pro nyer-es, nyir-es, lásd **nyir-k)**

nyes- (nyiszá-l, nyisz-el, nyüsz-öl || nyiszl-ett = nyúzga, sovány) Tamil *nettu (nett-al:* vakarni, lekaparni).

NB. A nyet-re (rossz bicska) is úgy látszik annyi mint nyetélö (metélő).

nyesz-eg- (nyösz-ög, nyösz-ör-ög, nyisz-or-og). Tamil *ney* (pro *nés-* nyög, jajgat)

nyi

nyih-og- (a ló **| vihog-** szinonimája || **nyik-og).** Tamil *nigí-y-en-* (nyihog a ló).

nyik-or-og- (nyeker-eg-) Tamil *ńegirl-am, ńegirl-i* (boka-(kar)perec)

nyil- (nyil-ik, nyil-ong, nyill-ong, nyil-ad-ék= válad-ék, nyilván || **nyi-t** pro níj-t pro nyil-t) Tamil 1. *vil-, villu-* a) nyílik a száj, egy virág, szétválni, kibontakozni, felvillanni: *villu, vill-al, vîllu-dal* nom. v. b*)* tárgyas ige : nyitni, magyarázni, elmesélni, kimutatni, mint jel-ent = nyilvánít) 2. *vil-ambu-* (bejelenteni, nyilvánosságra hozni, nyíltan kimondani). A két alak között áll a mandzsu *mila*-(kijelenteni, kinyilvánítani), de a **nyihog = vihog = ihog** s így a mandzsu *ilχa* (virág) éppen olyan alapjelentésü, mint a magyar **vir-ág.**

nyirettyű (= nyiret-ő) Tamil *narar-ru- (naraTTu-* megszólaltatni, ütni egy hangszert, *naralu-,* hangzani)

nyir-ics. Minthogy **nyír-virics** is van, a **nyír** a nyírfa első részével, ez pedig annyi mint a **nyirkos, ld nyírk** és **virics.**

nyis-t (nyüs-t, cf. tamil *nisavu, nesavu, neysavu* szövés, *ney-* szőni, fonni, mert a magyar **nyis-t** nom. acti, s a **nyist** a szövött, kötött és szövők főeszköze, a **nyistel** «mozog» későbbi képzet).

nyil (nyil-az || **nyil-al-** emel tkp. valamit, valami alászúr s azután emel, nyihog = vihog) Tamil, *vél* (szúrófegyver, akác, mert ez is **szúró),** mandzsu *niru* a nyárs alakhoz való.

nyir- (nyir-et-, nyir-at-, **nyir-ba,** nyir-bá-l | **nyür-** ugyanaz) - Tamil *naru-, narukku-* (nyír, szab, vág, rövidít).

nyir-áng (nyir-ing, nyir-k : nyiráng-os, nyir-ing-es = nyirk-os || **nyer-s** pro nyires, ld **írgy)** Tamil *nîr, nîram* (víz, tenger, lé, folyadék, vizelet, *nir-âlam* folyékonység || ***nir-*** folyékonnyá, vizessé, folyóssá, átlátszóvá válik, térgyas alak: felfrissít, *nîr-kku-dal, nîr-kkei, nîr-ttal, nir-ppu* folyósság, vizesség, frisseség, *nîr-tta* folyékony, vizes, friss), mongol *nôr, nur* (tenger, tó), *nor-* (átázva lenni: *norγα-* átnedvesíteni), mandzsu *niyari =niari* (nedves hely: *niyar-χôn = narχon* friss).

NB. A tamil *âr, âr-ppadam, îram, uru* (fakad) *nîram* alakokon kívül az éjszaki turánságban is széles körü e szó.

nyo

nyom- (nyom-at, nyom-at-, nyom-tat-, nyom-asz-t pro nyom-ad-t, nyom-dok, nyom-ul || **nyom-or,** nyomor-og, nyomorúság) Tamil 1. *amu*'-, *amukku* (nyomni, rányomni, belenyomni, összenyomni, elnyomni: *amukk-am* rémálom, mint **nyom-ag** új szó | *amu-ńgu-* egy súly alatt elnyomva, szétnyomva lenni) 2. *ńemu-ńgu-* (besüppedni, lealacsonyodni: *ńemukk-am, ńemuńg-al, ńemuńgu-dal* = *amukkam* benyomódás, besüppedés, lesüllyedés. Az első alakhoz való *amaru-* (régiesen **nyomv-ad,** visszaülni, a mélyére esni, *amar-ttu-* ki-, megbékíteni tkp. elnyom). A második alakból való *ńem-iru-*(elterülni, elterjedni, összetörni, tkp **nyomor-ék,** aki össze van nyomva, akinek valami tagja össze van törve, nyomva).

nyom (mongol zs*im* – a vad nyoma) szinonimája **nyomdok** s így amaz a **nyom-** ige képzőtlen igeneve tamulosan. A **nyom** = tamil *suvadu* a magyar **suv-ad-** (seped, süpped) igéhez tartozó.

nyög- = nyeg-, ld ott és **nyö, munka**

nyöv- (nyő-1) ld **nyüv**

nyu

nyug- (régiesen **nyug-om** = nyug-o-dal-om, nyug-at, nyug-ot, nyug-od-ik, nyug-sz-ik, nyugu-vás) Tamil *nug-ei-* (megenyhülni, elernyedni, felpuhulni: *nug-ei-vu, nug-ei-dal* nom. v. enyhülés, meg- belenyugvás), mandzsu *naka-* (abbahagyni, lenyugodni || *nik-ton* békés, nyugodt)-

nyuv-ad- (székely = fúl, meg-fúl : vízbe nyuvad, a tűz meg-nyuvad, nyuv-asz-t = megfojt akár mi módon) Tamil *nu-, nuv- (nuvdal:* kialudni, *nuv-â, nuv-âda* olthatatlan, pl. a **tűz nyuv-ad** : *nu- nu-ttal, nuppu,* eloltani, *nuru-,* kialudni)

nyu

nyúj-t- (pro *nyúl-t* stb.) ld *nyúl-*

nyúl- (nyúl-ik, nyúl-am, nyúl-ánk, nyúl-ad-oz, nyúj-t, nyúj-tás stb.) Tamil 1. *nîlu-* (nyúlni, kinyúlni, tartani, (idő), futni, nőni: *nîl-am,* hosszúság, kiterjedés, távolság, *nilal, nîlu-dal* nom. v. *nil, nîliya, nî-n-da* participium || *nîl-i-* tárgyatlan ige || *nîlav-idu-* = *nittu-,* pro *nîl-tu-,* elterülni, tartani, meghosszabbítani, késleltetni, különbözni, adni, ld. = **nyúj-t** || *nîtti-* - elterülni) 2. *nîdu-, nîdV-* v. intr. szinonimája *nîlu-);* 3. *nul-* (nyújt = fon, szö).

nyúl (nyusz-ka = nyulacs-ka s így a tamil *muy-al, mus-al,* (nyúl), mutatása szerint **nyusz** az eredeti alak, mint mevet = nevet, s talán a **nyusz-t, nyes-t** szók is csak mellékalakok).

nyúr-ga (nyúlánk, karcsú, vékony, sovány). Tamil *nuru-* lefogyni; *nurl-ei,* finsomság, *nur-ei* angolna, talán a nyurga hal, a *nî-un, nu-l-* gyökből valók).

nyú-z- (foszt, húz, von, forgat stb.) Tamil *nô-n-du-* (lehántani, lenyúzni, csípni, letépni, húzni, felásni, feltúrni a földet, rázni, visszafordítani) A török-tatár *jü-z-,* és mandzsu *niyo-* = *ńo-* (a húst lekaparni a csontról) a tamil hangtan szerint azonosíthatók, mert e nyelvek a hosszú hangzót nem igen tartották meg.

nyúz-ga (sovány, hitvány, tamil *nóyńsi* betegségtől lefogyni, gyöke *nôy,* betegség. Különben a nyúz-ból is lehet).

nyü

nyűg (nyüg-öz-) Tamil *nig-alam* (béklyó, nyűg, lánc, gyökét ld. **üg-e).**

nyüsz- (nyüszüt-öl- székely) I. **nyes-, nyüzs-ög-** (nyüzsg-és) Tamil *munsu-* (sietni, halmozódni, összejönni, mint **nevet = mevet – n-m váltás).**

nyű-, nyüv- (nyől-, nyüv-ed-, nyűtt = nyüv-ött) A tamil II. *nai-* (elkopni, dörzsölődni, *nainda gayiru,* kopott kötél, *nainda budavei* kopott ruha) ige a *naivu* nom. v. alak által azonosnak látszik, de a *nivu-* (dörzsölni) alak közelebbi, mert a **nyüvés** lehet « té-pés» de surlás, dörzsölés által való «vás-lás» is.

nyű (nyüv-es), tamil *uni* (kullancs, gyöke *un-* enni, ld mongol *oni* giliszta).

O

ocs-mány (a megvetni, szégyelni való: ocs-mány-ság) Tamil *ossi-yam* (megvetés, szégyen, *ossiyam-ây-iru*'- megvetendő, gyöke: *ossi-,* n-ezve *ońsi-* szégyellni magát, mongol *ici-* ugyanaz)

ocs-ud (ocsud-ik: eszmél, ébred, magához jő) Tamil *uy-ir'- (us-ir'-* magához tér, *uyir, usir,* élet, gyöke: *uy-* élni, rokon szusz), török-tatár *uya-* (ébren van, *uya-n-,* ébred).

-od (-ad: On-od, Vas-ad, Bors-od stb. tehát hely, lak) Tamil *idam (*hely, vidék, ház), különben lehet, hogy eme képző «biró, tartó» értelmű s így a tamil *udeiya* (birtokosjelző) rövidülete, a tamil *idam* pedig az ott-ogy-on-beli **od'** (hon, hely) társa.

odu (odv, üreg, lyuk, hézag, nyílás: odv-as). Tamil *óttei* (repedés, nyílás, hasadás, lyuk | *ôdu, ôttu,* emlő, koponya, teknős páncélja, kokdus tálkája, kagylóhéj . . . mert mind ez üreg. Gyöke: *od-i-* összetörni).

ok (causa, ratio: ok-os) A legközelebbi társa a mongol *uk* (eredet, kezdet). Ide vehetni a tamil *ukkam* (erő, hatalom, lelki nagyság).

ok-á-d- (szinonimája hány | **ök-l-ik** a folyadék || **ök-l-end-,** ök-r-end, ökr-őd-ik pro ök-öl-end). Tamil 1. *ôkkâl-am* (öklendezés, hányás, undor, *okkâli-* öklendezni) 2. *okku-* (gargarizálni, hányni) ; 3. *ekku-* terjedni, *ekk-al* ömlés ld. **öklik** pro ököl-ik a víz); 4. *ugu'- ugir-* (önteni, áradni , gyöke *ugu-* kiömleni, áradni. *ug-al, ugu-dal* áradás), mongol *oki- oksi-* (fojtogatni, hányni), török-tatár *oksa-* ugyanaz, mandzsu *oksi-* (köpni) || *oχ-or-so-* öklendezni).

olcsu *(ócsu,* olcsu-ság). A M. Ny. N. szótára helyesen származtatja az **al** (alsó) gyökből, mert a tamil *eliya vilei* (alsó ár v. bér: *eliya,* alacsony, *elidu, elisu* nom. appel, a mi nálunk melléknévvé lett). Az *eli, el, (öli, öl)* az *ili-* (alacsonynak lenni) mellékalakja.

NB. A **török-tatár** *uzsuz* (olcsó) eredetibb alakja a mongol *ös-őt, üs-üt* (visszamaradó, értéktelen, semmi-áron) ez pedig a tamil *s-ossam* (maradék *sossa-vilei,* legalacsonyabb ár, gyöke *essam*) s-es alakkal együtt a székely **ucsu** (vlminek utója, hitványa) szó társa.

ol-d- *(d* pro *t* tárgyasige képző, ol-d-at) Ezen alakot s a régi *ov-d-, o-d-* (old) alakot el kell választanunk, mert ez a mongol *aγo-da* (kitágult, *aγo-da-la, o-da-la-* kitágít = old) és tamil *av-irl-* (szinonimája *n-egirl-* old, kibogoz) alakok társa, az **ol-d** pedig a M. Ny. N. szótára szerint is a tamilféle nyelvek szerint is az **ol-v** nom. v. (s ebből olv-ad- új képzet) szóval egygyökű, mert a malabar *ali-kka* (kiold) a tamil *ali-* (olvadni, elfolyni, megpuhulni, túlérett) ige tárgyas alakja, ami a tamil nyelvben hiányzik az én szótáram szerint.

ol-dal (**ol-tal-om).** Tamil 1. *ol-i* (fal, *oliy-il uruvam,* falra rajzolt alak, rejtekhely, mert **oldal,** fal-oldal nélkül nincs rejtek. Gyöke *oli-* elrejtőzni, *oli-dal* nom. v.) 2. *uli* (allativusi névutó a török-tatár *jan* értelmében). Ezek származéka az *on-du-* (pro *ol-du-:* közeledni török-tatár *jan-aś-* oldalol = közeledik, valamire támaszkodni, nyugodni, kapaszkodni = oldalol; **eloldall** etc.).

oll-ó (alló pro or-l-ó, ar-l-ó **gyöke: ar-at, or-t)**

NB. A tamil szó egyszerű összetét *katt-i* (kés, ld *kettu-* couper) és *ari* (vágni, *ir-* vágni) szókból, hisz elég merészebb összetét van ennél. A mongol *χαí-ći* török-tatár *kaici* szók gyöke is a tamil *katt-i* rokona.

I. **olt-** (pro régiesen **al-ot, gyöke *alu).***

II. ol-t- (1. beolt 2. szemez; amaz tamil nyelven *otta-vai-* ez pedig *pâl kuttu-,* tejet szúr s így a miénk **öl-t,** szúr, dug alhanguja).

olt (olt-a, az eredeti ajakszelet nélküli **vol** múlt ideje s így «egy év olta» = egy év léve).

ol-tal-om (oltalmaz: valaki oltalma alá folyamodik) A tamil *ali-, (ali-ttal:* őrizni, védeni, oltalmazni, megtartani, megmenteni || közeledni) határozottan az **ol-dal** (teljes tamil nom. v.) szónál látott tárgyatlan *olt-* ige *oli'- (oli-ttal:* elrejtőzni) ige helyett áll, amint a közeledni (szinonimája *on-du-)* értelem is mutatja. S valamint az *ol-i* gyökből *on-du-*

(pro *ol-dú)* lett, éppen úgy a hibás alakból *an-du-* (pro *al-du-* közeledni, melléje állni, védelme alá helyezkedni, *andal, andei* nom. v. közelség, oldal, támasz).

ol-v (nom. v. **olv-ad-** másod képzet, olv-asz-t, cf. **old)** Tamil *ali-* (olvad, megpuhul, túlérett; *ali* nom. v. alkoholos ital, pálmabor, együttérzés, kegyelem, szerelem, mint **olvad a szive** = lágyul).

olv-as- (tkp. hangoztat ... ld **ok** alatt a török-tatár mongol szók jelentését) Tamil *oli'-* (hangzani, hangot adni, hang által képviselni, gyöke *ol, oli,* zaj, artikulált hang, tamil *ôdu-* olvasni és *ôs-ei,* zaj, hang, hangsúly).

om-ol- (öm-öl-: oml-ik, öml-ik: **on-t-** pro *om-t,* **ön-t** pro *öm-t-)* Tamil 1. *um-irl-* (1. elterülni, szétterülni, folyni, vízben megpuhulni: szétomlik; 2. dobni, hányni, köpni = **on-t, ön-t |** *um-irl-ttu-* vízben megpuhulni, köptetni, hánytatni, tkp. om-1-aszt, ömleszt, mert az **okád** és **ök-lik** a víz, testvéralak) 2. *uv-attu-* (pro *uval-tu-* túlárad, *uvatt-al,* áradás, hányás, mert mindkettő = öm-t, öm-1-esz-t).

on-t (pro om-t) ld **om-ol-**

on-tok (felvető fonal a szovőszéken) A tamil *u-dei* és *un-dei* (felvető fonal) szók gyöke *ul* (**bel),** mert az **ontok** a mejj-ék (tamil *pâ)-re* nézve csakugyan a belső fonal. A tamil *dei* névszóképző csaknem mindig a magyar **dog, dög, tok, tök** stb. képzőknek felel meg. Hogy ekként honnan való az orosz *utók,* cseh *ontek* (felvető fonal) szó, ki tudja megmondani, mert a szanszkrit *úti* (szövés, gyöke *ve-,* szőni; *u-ta* szőtt) alakok egy kissé távoliak.

orcza ld **orr**

or-d-a (a tej aludt csomókás része) A mandzsu *oro-* (összemegy, megalszik) társa a tamil *urei-* (összeáll, megalvad, . *ur-einda* pro *urei-da* befejezett alak: összement, megaludt), mongol *örö-me* (tej föle, *örömede*-megaludni).

NB. Ezek szerint a nyugati szláv nyelvek szava nem lehet más, mint turáni kölcsön.

org-o-vány (nyilt tér: a **forog** ige **or-og** alakjából, amelyből való az **or-só** is, minthogy **tér, kerület,** azonos jelentésűek).

or-j (= morj || **or-om, | ormó)** Tamil, *ar-ei* (hegycsúcs), mongol *oroi* (koponya, egy dolog felső része). A tamil *ôr-am* (széle, kiemelkedő része, folyópart, oldal) szintén mint «emelkedés» értelmezhető.

oroszlán = arszlán.

orr (arr,: or-cz, **ar-cz, orcza: or-ont-,** orr-ol) Tamil *m-oru-* (szagolni, or-ont : *môru-dal, môr-al* nom. v. *mô-ppu* pro *môru-vu,* sziomatolás, szaglóérzék, „orr"), török-tatár *bor-on, bur-un* (orr), mint a magyar mekeg = ekeg, meg=eg, tamil idalei = midalei stb.

A mongol *χamar, χabar* (orr), mandzsu *oforo* (pro 'oboro orr) nem az **orr,** hanem a tamil *kamarl-* (szagolni) alakhoz tartozik. De minthogy az **orr** nemcsak a **szagoló,** hanem az előlálló, kiálló, nem lehet felötlő, hogy a tamil *môru-* igeneve a kannada *môr-e,* malabar *môru* szókban or-cz, orcza jelentésű.

orsó (pro oros-ó, egy **or-os-** igéből, a melynek társa a mongol or-csi, tamil *urli-*, *url-aTTu-* forogni, a k.-tatár *or-cs-ôk* igéje is a mongol nyelvben van).

or-ság (régiesen **uru-ság) ld ott**

orv-os (orvos-ság), **ld urusság**

os-an, us-an (os-di! *us-di!* valamint ös-vény). Tamil *uy-* (pro *us-* megszökni, elmenekülni, ld. usz-it, *us-umbu-,* menni, ugrani), mongol *ocsi-, ecsi-* (menni), török-tatár *ocs- ucs-* (repülni).

os-tor (us-tor, lehet a fenti igék **os-t, us-t** trans, alakjainak képzete is, meg az **osz-it-, usz-it-** igékből is).

osz-ol- (osz-l-ik, osz-t: részekre szed) Tamil, *as-ei* (rész, a kombináció felosztása, szótag, mert ez is részek- vagy izikké tétel || *os-i-* eltörni).

ó

ó az **av-ó** összevont alakja s így a kicsinyítő **ó-cs-ka** (mint domb +ocs +ka) mellé a török-tatár *es-ki* (gyöke: mongol *eś-í,* ld **ős)** alakot állítani csak akkor lehet, ha ezt a magyar alak rontott kölcsönzetének tartják.

ócs-ár-ol- Tamil *esu, essu,* (sértés, szemrehányás, szidás *esu-, é-s-a-l-iju-,* szidni, sértegetni, zavarba hozni, ráfogni, ugyanebből *es-aru-* búsúlni pro *es-âru-,* mert az *aru* képző a gyök értelmének ellenkező értelmet ad).

óh-ít- (óhaj-t, az **áhit** mellékalakja, ugyanígy a tamil *o-v-en-,* óhajtva sóhajtani).

ól (és **ol** is) Tamil *vél* (sövény, fal, védelem || város, sok városnév része, ld **Zab-ol-a, Ozsd-ol-a, Bod-ol-a** || *â-véli,*istálló). A tamil alak a magyar alakra nézve olyan, mint *vili* (hívás) az *oli* (hang) mellett, s a *véli* lehet az **ol-dal** szónál látott *oli* (rejtekhely) változata, mert a tamil *veppu* = kannada *obbe* (magyar öb-öly) alakkal.

óla (ólál-kod-ik). Minthogy ezen ige **orálkodik** alakban is előfordul, az **ól** (rejtekhely) szótól való származtatás kétségesnek látszhatik, s mégis valószínű, mert a tamil *oli-ttu-ttíri-* (ólálkodik) az **ol-dal** szó gyökéből való.

ól-om. A tamil *âl-am* (ólom) az *avalu-, âlu-* (nyúló, terjedő) gyökre megy s így az orosz *olovo* az **ólom** szlávos átírása, nem lévén a szláv nyelvekben *o* hangzó. A mandzsu *toχolon* (cink), mongol *toγo-γα* id. a tamil *tagaram* (ólom, gyöke ***tagar*** eltörni) alakhoz vehető.

ón - A tamil *iyam* (ólom) szót a szanszkrit *sísam* (ólom, ón) szóból származtatják, az **ón** az **ó-lo-m** összevontjánál egyéb nem lehet.

óriás (gigás, ld tamil *urli,* démon)

ót-var Tamil *udu-garappan* (ótvar, gyöke: *udu-* megduzzasztani)

óv- (óv-at, óv-a-kod-ik) Tamil *ômbu-* (védeni, ápolni, eltartani, felnevelni, csinálni: *om-buga!* Isten ments!).

ö

öb, öb-öly (öb-1-öz, **öbő,** hőség) Tamil *veppu* kannada *obbe* (hőség: *veppuru-* öblöz gyöke: *ve'* meleg van), mongol *öb-öre-* (megszáradni a napon).

öb-öl (szinonimája göbe, kebel, hajlás, mélység). Tamil *uv-al-agam* (tó, árok, fal, oldal, gyöke: *uvalu-* hajlékonynak lenni).

öbl-ít- (öblög-et pro öböl-ög s így az **ömöl-** változata, éppen úgy mint a tamil *uval-i-,* tisztítani az *umirl-, umi-,* «száját nyelvével öblögeti» alaké).

öcs = **ecs.**

ököl (az összehúzott, szúró, lökő, valami | **ök-l-ed** szúródik || **ök-le-l-,** szur-, lök-) A sok jelentésű tamil *ekku- (ekk-al:* összehúzódni, beleményedni, harcolni, tehát **ök-öl** az összehúzódó, az öklelő, az öklelő) ige magában foglalja még a **hek-hekk** (heg, hegy), **ök-l-end,** és **heg-ed** (egyesülni, torlódni) jelentéseket is, de azért nem lehet mellőzni, mert a tarka jelentéseket ki lehet békíteni egymással.

ök-l-ik- (öklend-, ökrend-, ld **okád)**

ökör (átalában szarvasmarha: ökr-ös) Mongol *üker* ökör, mandzsu *íχα-n* (marha, ökör, tehén), török-tatár *ök-üz. üg-ez* ökör tamil *m-ugar-i* (marha, bika, bivaly, erő, nagyság || *mukk-âram= ukkâram,* bika bőgése || *ekkar-anam, ekkar-avam,* bőgés, k.-tat. *üker-* bőg, tehát hangutánzó).

öl- 1d a társakat a **hal-** ige alatt.

öl (1. rőf, mérték; 2. valakinek az öle || **öl-el-** a karokat terjeszti) Tamil *al-a'-* (mérni, számolni, kalibrálni, *ala-vu-* nom. v. kiterjedés, mérték, képesség, hossz, *alavu-gôl* mértékegység || *alâvu-* kiterjedni, elérni, érinteni, tkp. ölel: *alâvudal* kiterjedés, elérés), mongol *al-da* (öl, *al-da-la-* mérni), török-tatár *öl-c-* (mérni, *öl-ceü, öl-gö,* méret, mérték, török-tatár *el,* kéz, kar).

öl-dök (szemöldök). A tamil *kud-i* (hajlás, ivezet = török-tatár *kaś,* (szemöldök) átment dr. GUNDERT szerint is a szanszkrit nyelvbe, ahonnan cserébe jött a szanszkrit *bhru, puruvam, puru* alakban. Ekként a magyar szó *ivel-dek-ből* való származása igen valószínű.

öl-t- (öl-t-öny) A tamil *ol-i* (öltözék) úgy látszik az *oli-* (kapcsolni, levelekkell borítani magát: *oliyal* nom. v. bőr, vászon, ruházat) igével látszik összefüggni. Azonban a magyar **öl-t-** (varr = szúr, dúg) oda utal, hogy a **fol-d** igénél látott kannada stb. *pol-í-* (varrni) ige az alap, a mely mellett *ol-i* alak is volt, a mint van *pularu- mellett ularu* stb. nálunk meg **ellen, bellen**

ölv (ölyv = székely **ülü)** mongol *eliye,* keselyű ördög madáralakban, tamil *âlâ,* madárfajta

öm-öl- (öml-ik), ld **om-ol-**

ön (en, on = ő; önn-ön, önn-el: *lesz-en, vagy-on* s így a tamil egyes harmadik személyü *an* ragtársa).

ör-dög (w-ezve **ör-döng,** ördöng-ös) Tamil *irlu-dei* (démon, gyöke: *irlu*[1]- húzni, vonszolni, izgatni; a tamil *dei* képző nálunk dog, deg, tok, tek stb).

öreg (öregebb-it, öregbit = nagyit stb.) Tamil *irei* (nagy, öreg, herceg, király, isten, az öregisten || *irum,* nagy), török-tatár *iri, irik* (nagy), mandzsu *irun* (magaslat).

örj-öng- (őrj-öng-, örj-ül-) Tamil *veri'*[1]- *(vori'* részeg, bolond, megszállott, őrült, erőszakos, *veri, veri-ttal, veri-ppu* nom. v. *veriyan,* részeg, dühös, bolond)

örök (maradó, örök-öl = marad) Tamil *iru'- (irukk-al:* maradni, lenni, létezni, élni, leülni, jelen lenni, *irukk-ei* nom. v. *irukk-um* nom. ag.), török-tatár *ir-* (létezni), mongol *ür-gü-1-zsi,* mandzsu *urkulzsi, urkuli* (mindig), a tamil *urli* (örökkévalóság, hosszú idő, *urli-y-ulla* örökké való) sem lehet más alapértelmü.

öröm (örv-end-, örv-end-ez) Tamil 1. *irlumu, irlum* (öröm, élvezet, kellemesség) 2. *irum-â, -irumâ-nd-iru*'-(örülni, boldognak lenni, elragadtatottnak lenni. *-îrumâ-ttal. . .* nom. v.).

ö-rv (nom. v. örv-es, örv-ez) Tamil *âr-am* (nyaklánc, öv, *ârppu,* kapcsolat, gyöke: ár' felöltözni, kapcsolni, csatlakozni)

ör-vény (víz-serlő, forgó, mélység, innen : örvénygyökér) A tamil *nír-ssurli* = magyar víz-serlő, alapértelme «forgó» s így az **ireg, or-s-ó** (tamil *urli-, urlalu-)* igék mellékalakjának igeneve.

ös-vény - A tamil *iy-avu, iy-avei* (ösvény) az *iy-ańgu* (menni, mozogni) igéből való, s így miénk is az **os-an, u-san-**fölhangujának származéka.

ösz (esz, ösz-ve, öszve-s | össze, essze) Tamil *is-ei* (egyesülés, kapcsolat, több dolog összetevődése, hang, harmónia, gyöke *isei-* egyesülni, összetartozni, megfelelni), mandzsu *isa-* (gyülekezni, *isan,* gyülekezet, közösség)

ösz-köt-öl- (ösz-tön, mint **ér-dem,** tamil *mi-gu-dam)* Az **üsz-köt-öl-** alak mutatja, hogy az **usz-it** felhangujával van dolgunk, s így a tamil *ussu-kkâttu-* (pro *us-kattu-, ussu-kkattal:* ösztökél) a társa.

ösztövér (sovány tkp. csontszerű). A tamil *asti-varru-* (lefogyni) első része a szanszkrit *asti* (, csont) s így a miénk megfelel a perzsa *ustu-vár* (csontszerű) szónak.

öt (tamil *ai-ndu* tuda *üt-s, 5*, ami meglehet **öt-ös** értelmű).

I. öt-l-ik (pro öt-ö-l-ik : bele-űtőd-ik, belebotlik s igy az üt mellékalakja. Tamil, *ud-ei* (nekiütődni és visszapattanni: *udei'-* dobbantani, visszapattanni: *mull-âl udei-,* sarkantyúval, tkp. fulánk-kal ... űt, szúr).

II. **öt-l-ik** (ömlik, régiesen *öt-, ött-* = önt, **ötvös** == öntő) Tamil, *attu-* (önteni. *att-al, attu-dal* nom. v.).

NB. Ha a régiesen **öte-vény, ötte-vény** tisztán töltött (öntött) út jelentésü, a tamil *idavei* (út) szó elmaradhat.

öv *(öv-edz-,* öv-ez-). E szó legközelebbi társa a japán *oba* (öv), a tamil *arei-y-âppu* (öv) tkp. derékkötő, s így ezt a **gyeplő** szónál láttuk.

özön (özön-viz, viz-özön: özön-öl, özönl-ik) Tamil *ôdam* (tenger, hullám, zápor, árvíz, dagadás, tehát «dagadás» alapértelmü), mongol *ös* török-tatár *ös- üs-* (nőni).

özvegy *(özved',* cf. orosz *vdova, vdowets* szanszkrit *vi-dhava* stb. szó szerint: férjvesztes; a tamil nyelv főszavai értelme «a kinek hitvesi jegyét levágták (a nyakban hordott dalit)», *aru-dâlî).*

ő

ő (régiesen ű, ^{h}ű, ^{v}ű, eredetileg pedig **i**: nek-i, pénz-i, üt-i, veri, ad-i, mandzsu *i* tamil *iv-an avan,* mongol *egün, eün, üiin).*

őgy-el-eg- (székely ügyetlenül tréfál ; 2. ide-oda lóg) A tamil *âdu-* mozogni, játszani, táncolni, kacsáva járni) igét láttuk a **játék (ját-sz-)** összevetésénél, itt az *ád-al* (játék, tánc, mozdulat, hízelgés, baráti beszélgetés) nom. v. alakot hozzuk föl, mert a **j-át-sz** az erős *attu* alakból való.

őr (ör-s, őr-iz-, őr-öz) Tamil, *ôru-* (meggondolni, megvizsgálni, érdeklődni, kérdezősködni, felvilágosodni, *ôr-al, ôru-dal, ôr-ssi, ôr-ppu, ôr-vu* n. v.). Ez pedig a *pâr-* (látni, nézni) rokonának látszik. Az **őr** szóval összevetegetett vogul stb. szók inkább a tamil *urliyan* (szolga, cseléd; *urliyam,* szolgálat, hivatal) alakhoz tartozók.

őr-öl- (őr-l-et) Tamil *areí-* (őrölni, *areiy-al,* őrlemény, szinonimája *tiri'-. mâv-âkku-).*

ős = régiesen **is.**

ősz (1. agg, vén haj szine; 2. a pusztuló évszak) Tamil *uy-* (pro *us-,* tönkremenni, elpusztulni)

ő-t- (őt-kiált) - Tamil, *ôdei, os-ei* (zaj, hang, nagy zaj; *ôdu-* olvasni, énekelni) török-tatár *ot-* (énekelni).

ő*z* - tamil *ôdi-mam* (szarvas fajta).

Pa

pacsirta (tamil *mânam-bâdi,* menny-dalos, ld tamil *payir, pasir,* madarak éneke: *payir*[1]*- payir-ttal:* hangzani).

pacs-mag (a kovácsok tűz-fecskendője, ecset, pamacs, tamil *possu,* sok szőr, *pusat,* kefe, durva ecset).

pac-al (pacó, pocal), ld **puz-or**

packa (packá-z), ld **pez**

I. **pad** (ülő, fekvő hely, pad-ol, pad-lás). Tamil *padu'-* (1. feküdni, pihenni, aludni 2. = *paduttu-,* lefektetni, pad-olni; egyenletessé tenni, *padukkei,* fekhely, ágy, nyereg, *pad-ei,* fekhely, téglaréteg, nyereg, matrac).

II. **pad** (székely vizenyős fekvőség : Czipa, Gergely padja) Tamil *padu-gei* (vízpart, pad)

pagona (dorong, pagoná-1 ; mongol *baγana,* oszlop, k.-tatár oszlop, tamil *pag-avu,* darab, töredék, adag, gyöke: *pagu-* szét- elosztani, tehát *hasad* értelmű).

pagonya (pogonya: törpe, mongol b*aγa* kicsi, *boγoni* alacsony)

pajizs (paizs), tamil *pariséi* (pajzs, gyöke : *pari-* védeni, malayalam *palisei* pajzs ld tamil *pirugudi* = *pu-gudi.*

paj-k (pajk-os | paj-z-án) Tamil *pây-* (rávetődni, ugrani, nekiütközni, *pay-mâ,* ugró állat = ló, *pây-gei,pâydal* nom. v.).

pajta, tamil *pottu* (ól)

pakócsa (pakócsá-l: gúnyol: a bahó, bohó, tamil *pagadi, pagidi,* gúnyolódás mellékalakja).

pala (lap, lapos, pl. kő, mongol bala-csolo = *karpalagei,* kő-pala, mert *pala-gei* 1. deszka, 2 pajzs, továbbá *pilassu, pilâssu,* léc, lapos dolog, gyöke: *pila'-,* hasítani, elosztani).

palanka (palanká-1 = pilinké-1 székely hólepel szállingózik), ld **pili.**

pall- (pro palol-, székely = ver, üt, kiporol, rostál azaz pállva megtisztít) Tamil *pol, pollu* (bot, *kottan-bollu,* rövid bot, mongol *bilô,* bot, verés).

pall-os, tamil *val* (kard, szablya, mongol, stb, *bal-ta).*

palló pro **padló.** A tamil *pâlam* (híd, felvonóhíd) szanszkrit szónak van jegyezve, holott ez a *pâvu-* (kövezni, kiteríteni) ige származéka is lehet.

pam-acs, pam-at (csomag, csomó, köteg). Tamil *pammu-* (össezfogni és összekötni, egybevenni).

pam-lag (pro pamol-ag : vánkos-szék s igy a *pam* pus-ka szóval egygyökű).

pamp (pamp-us-ka pro pam-p-os-ka = fánk, pánk-ó, oroszosan *siska* tkp. dagadt, duzzadt). Tamil *pambu-* (emelkedni, növekedni).

pam-uk, pam-ut (perzsa, pamba, pembe stb. *Gyöke:* tamil *parambu-, pa-mbu* szétterülni, elterjedni. A **pamut** virág pelyhé-nek elszóródásától nevezve).

pan-g (pro panog = teng., ld tamil *panei-* tévedni, hibázni, elvétni, eltévedni).

panya (pányva ; pányvá-z || panyó-ka tkp. kötő, zsinór) Tamil *pini'*- összekötni, hozzákötni: *pini-gei,* kötés, öv, szalag; *pinippu,* kötés, kapcsolat, *pin-ei* ugyanaz és szalag, füzér, *pin-ei-, punei*- hozzákötni, összekötni, egyesiteni, *punei* bilincs).

parap-ács (parapáty székely sok és gyors beszédű gyermek) – Tamil *parapp-an,* szeleburdi ember).

parány (piri, pirinkó, pirinyó, piránkó). Tamil 1. *pari*- (összetörni ld **farag)** 2. *piri*- (osztódni, több részre oszlani ld **férdel)** 3. *piru*-(széttépni, feldarabolni), ld török-tatár *par-csa* = perzsa *pare.*

pari-pa, tamil *pari* (ló, *pari*- megszökni, repülni; *pari-mâ,* ló, *puravi,* ló; élénk ember).

parisz-t-oz- = piriszt-oz (székely, tamil *pir-idu*- szökni, kilövellni mint a vízsugár, kitörni. Az *isz-t* olyan mint vir-asz-t pro vir-ad-t.

parittya (tamil *pari'* repülni, nyíl, parittyakő repül)

par-lag (pallag, **parrag**: szántatlan, miveletlen föld; parlagot szeg = gyepet szeg). Tamil *poru-buvi* (meddő fölg, ugar, szinonimája *varu-nilam* ugar).

par-t, mar- (szély, meredekség) Tamil 1. *var-ei,* tulu *bari* (széle, határ, hegy, *varambu, varappu,* széle, határ, kis gát) 2. *vâram, par, pâram* (széle, folyópart, gát).

pat (pat-ok, **patt-an,** patt-og, pattan-ás stb.). Tamil 1. *pad-îr-idu-, padîr-en*- (pattogni) 2. *paduvân* (pattanás) 3. *pattâsu* (pattantyu) 4. *pottili, pottil* (mozsár-ágyu), *pott-ena,* gyorsan, mint : tűzről pattan); 5. *mada-mada*- (pattogtat).

pa-ta (mandzsu *bet-χe* láb, tamil *padam* - szanszkrit *pada,* láb, lépés, nyom).

pataró, fataro - Tamil *pédu* (1. madár tojója, 2. hermafrodita*, pedan, pedi* hermafrodita, '*pendagar, pendar,* hermafrodita, impotens, *petteiyan* ugyanaz, gyöke: *pen, pendu,* nő).

pati-cs (mint: kav-ics, kicsinyítő alak: vesszőből font házfal) Tamil *patti* (agyagból épített karám, nagy istálló, tanya, szállás).

pating (patting : lapos kötél) Tamil *pattei* (fakéreg, nagy szegélyléc, szalag, szél, öv, hasló =lószerszám), *pattigei,* női öv, kis fűző).

patkány. Az «egér, cickány» szók alapértelme «lyukasztó», s így e szó gyöke hasonló értelmű lehet, ld tamil *podu*-(lyukasztani).

patvar (czivódás, lárma, rágalom) Tamil *patt-ângu,* erő, viccelődés, pletyka, hazugság, s így csupa hangutánzó gyökű).

patyol (burk-ol; patyol-at: fejburkoló; finom szövet) Tamil *pottu*- (1. beföd, rejt**;** 2. megver, megostoroz, p**atyókál** pro *po-tyol, potyókál;* tehát a tamil igében is két ige van összezavarva).

pa-zar (paz-ér, valamint **fecsér:** pazar-ol stb.). Tamil *padaru*- (elterülni, kiterjedni, elterjedni; *padar-oli,* pazar fény tkp. terjedő fény).

pá

pája (régiesen szövet, portéka, fekete pája stb.). Tamil *pây* (fonadék, gyékény, fekhely, fátyol, gyöke :*pâ,* gyapotszál, láncfonal a szövőszéken ; kiterjedés).

pák (a káka bogos virága, feje), ld tamil *pâ-gei* (turbán, hajviselet).

pák-ász (régiesen kóborló, cf. tamil *pôkkan,* utazó, kâkkan-bôkkan csavargó, semmirekellő).

NB. A «réten élő» jelentésben, ld. orosz *pakós*.

páll-ik pro **párl-ik.**

pálya (út, körös út). Tamil *vali* (körös pálya, gyöke : *val-ei,* meggörbülni).

pánk, pánkó (pro pánk-kó, kicsinyítő alak **fánk).** Valamint a **pámpuska** tkp. = duzzadt, dombos valami, úgy e szó is a **ponk, vánk-os** szók társa s a német *Pfann-Kuchen* (palacsinta) szóval legfölebb valahogy rimel.

pány-va = **panya**

pár-k-ány (szély, tamil *pari-gei* vágás, bevágás, árok).

párna ld vánk-os

pá-r-ta - Tamil *pattam,* szalag a fejen körbe, menyasszonyi fejék).

pászta (rész, osztály, mint a magyar *fár-asz-t* pro *fár-ad-t* átmenetet) Tamil *pâ-tti* (rész, adag, fele, *pâttu-* felosztani, *pâdi'-* felosztani, gyöke: *pâ-* pro *pagu).*

páty-og-tat (csókol, cf. tamil *muttam, mutti,* csók, símogatás).

pázs-int (pázs-it, pázsint-os). A **pázsint** a tamil *pas-andei* (zöld szín: *pas-andu, pas-undu,* zöld, szépség, *pas-undarei,* zöld pázsit, gyöke: *pas-um, passu, pâsu* zöld, friss) szók társa.

Pe

pedig (régiesen **kedig** is **= penyet** sz.). Minthogy e kötszó eredetileg = a «meg» kötszóval, s ennek értelme «után» amint a penyet = tamil *pinn-um, pinnei, pinn-adi* (után) is mutatja : azért a **kedig** alak a **hát** szó kemény felhanguja; a **pedig** társa a tamil *pid-avu* (hát, mögött, ld. **visza).** Az **ig** a régi dat.-allativ rag.

peheteg (székely = **pemeteg** a tamil hangtan szerint *b, v = g, K).*

pej Ha e szó nem árja, összevethetni a tamil *sey* (pirosrouge) szóval oly módon, a mint **selyp = pelyp, pejp,** székely.

penész *(*peny-ész) Tamil *punsu, punsi, pusanam, puranam* (penész, gyöke: *pu-* penészedik, pro *pi,* szemét). A magyar szó társa a **peny-e** (renyhe, rothadó, peny-h-

ed, peny-v-ed : rothad) alakok folytán a tamil *pinam* (dög, huulla) szó társa és **fene** (fené-sedik = rothad) rokona.

perecz (karperecz stb., tamil *pariy-agam* karperec, gyűrű).

pere-putty - A tamil nyelv után háromfélekép lehetne értelmezni, de a fő az, amit nyelvünkből is igazolhatni; ezért az első rész = tamil *peru, periya, per* (nagy, ld. **bér-cz),** a második *podi, pottu* (kicsi, ld **pöttön** = piczi) s így az egész = öreg- apró.

pete - tamil *muttei* (tojás, mint **pet, pöt).**

pe (pö is)

pecs (pöcs, ld **pet** (székely).

pecz-eg (peczeg-et: pecc-ent, pitty-en-t, székely ujjával p. || **picz-ka, pacz-ka** tkp. patt-in tó, megérintő) Tamil *mîttu-* (patt-int, peczket hány, hangyszert penget, tkp. peczegeti, hogy hangot adjon).

NB. Mind a székely **pitty-ezés**, mind a **peczkázás** (gombozás) játéknál a **pattintás, peczczentés** az alapértelem.

peczek (kis szeg). Minthogy székely «peczeneg szeg» is van, ez pedig a **piczi** szó változata, az első is oda tartozik.

peder- (pödör, n-ezve **pender-it || bodor** | fodor) Tamil *vîdir'*[1]- (kardot forgat, botját gyorsnan körbe forgatja; rázni; *vidir-vidir'-,* forog), k.-tatár *bötör-* = **pödör** (sodor). A magyar és tamil ige tárgyas képző hiányos, amint a *bodor, fodor* tárgyatlan alakú igenevek mutatják, sőt a k.-tatár ige is csak látszólag trans, alakú.

pedz- (a hal érinti a csalétket s így a **pecz-** gyök mása).

pehely pro *pely-he* (mint kehely pro kelyhe).

pely, pely-he a székely tulu **pili** : általában : vékony, puha) Tamil *melli-kkei* (finomság, vékonyság, gyöke *mel,* vékony, finom, gyenge, puha, ld. *molyho.*

pendel (v. pendely, ld. tamil *pen, pendu,* lány, nő és *oli,* ruha).

peneg (peng, peng-e, pend-ül, pend-it). Tam, *pan* (ének, ária, gitár: tehát a pengő, pengetni való).

per (per-el, perl-ekedik || **pör,** pör-öl stb.). A tamil *pir-âdu, piriyâdu* (per, vádaskodás) leszármazása nem világos. Különben a legvalószínűbb, hogy a **per, pör** a **ver, pör-öly** (verő) és **por-tya** (beütés) szók társa.

per-cz ld. **por** (por-czi-ka).

per-eg- (pörög tkp. ireg, **forog,** ld ott, perge = fodros, perg-et, perd-ül : pereg a dob, pereg a nyelv) Tamil 1. *pari-* (megszökik, leválik, elmenekül, mint **könny per-d-ül,** «a

borsó lepereg a falról, a jég a kalapról» etc.) 2. *par-ei* (dob: **pör-ke,** a pergő = *pareiyan,* dobos, *parei-* mondani, beszélni = pereg a nyelv.

pereg (vas-szar tkp. a guruló). Tamil *pir-lukkei* (a juh, a patkány, a nyúl « drazséja », ld **forog 5.).**

per-g (perg-el, perk-el, perzs-el || **pörg-öl | porzs-ol)** Tamil 1. *poru-boru-* (tárgyatlan ige, égni, sülni, pörkölni … mérgelődni, bosszankodni - pörölni) 2. *murugu-* (égni, sülni, szikkadni, érni, kiszáradni, szenvedni, „valakit pergel" *murukku-* tárgyas alak) 3. *varu-* (kiszáradni, *varu-* sütni, ld **ver-ő malacz)**

perje (ld burján és tamil *'arugu,* agrostis lineáris, Erzsi = perzsi).

perkál a szorgalmas és ügyes páriák által szőtt gyolcs, tamil *parei-kâli, parei-kkâl, parei-kkâli)).*

per-j-el (= latin prior?? ld tamil *pér-âl,* nagy (jelentős) személy pro *periya âl).*

perme (perme-d-, permet-ez stb.) Tamil 1. *marlei* (eső, víz, felhő, frisseség, *marlei'-* eső esik) *2. por li-* (önteni, terjedni, eső esik), mongol *bor-â* (eső).

per-nye (pörnye, a **per-g-el, pör-g-el** harmadképzetek gyökéből s így fölösleges árja szókhoz kapkodni).

Persely - tamil *perlei (perlzei* is : doboz, láda), mert más a *bursa* és más a **persely.**

perzs ld perg

pes-el- (az állat, az eső is, székely), tamil *pey-* (pro *pes-* lesik az eső; *pey-al, pey-vu* nom. V. eső).

pes-h-ed = poshad

pet (pöt, székely **pöcs, pecs** penisz, pet-el-, **pet-er-ke** = tamil pas-ambei, ld *fa. . .)* Tamil 1. *potti* (herezacskó, penisz; tuda *bodd* penis) 2. *pidukkam* (here (nem szalonképes kifejezés), pálma virága).

petyeg (= gagyog, fecseg), tamil *pidar-ru-*(fecseg, gagyog, petyeg).

pety-h (nom. *v.pety-h-ed-,* pety-v-ed, petyh-üd: puhul) Tamil *mettu* (puhaság, finomság: *mett-en-* puhának, udvariasnak, gyengédnek, finomnak lenni, gyöke *medu-medu'-* = *podu-podu'-* finom, puha, petyhüdt).

petty (petty-eg-et, petty-es, ld *pöttön,* piczi) Tamil *pottu* (a pötty, amit a homlokukra tesznek, *pottu-bodi, podi-bottu* pöttöm dolog).

pezseg (= bezseg), ld **buzog.**

pé

pél-da (székely alak, kép, hasonlat, mongol *bil-der* kinézet, alak, tamil *pôl-vu,* hasonlóság, összehasonlítás, egyenlőség, gyöke: *polu-* hasonlítani, *pôn-ra* pro *polda,* hasonló).

pénz (érczpénz | **hal-pénz,** cf. az indiai népeknél a csiga, a vakáncs (tamil *akku)* = pénz). Tamil *panam* (szanszkrit *pana,* ezüstpénz, ár, érték, cseretárgy, *pan-adei* ugyanaz; *panasa-m* áru, cseretárgy, gyöke a szanszkrit *pan-,* latin *ven-do-veneo).* Ezekután az ószláv *penenzi, penengi* lehet germán Pfenning, de a magyar szó más.

Pi

picsa, szanszkrit *piććha,* tok, gyöke *pich-* osztani, hasítani. A legtöbb hasonjelentésű szó alapértelme a hasadék, pl. arab *ferzs* a *farazs* (elválni) nom. verbaléja.

piczi (iczi-piczi, pici-ny, | peczeneg, székely || pisze) Tamil 1. *pisi* (ritka, kényes dolog) 2. *vîsi* (bagatelle, kicsinység), mongol *bicsiken* kicsinyítő : kicsike, mandzsu *beśe-χun* (erőtlen), tamil *midi* (szegénység).

piczu-s, piszu-s kicsinyítő alak: tamil *pusei* (macska).

pih- (régiesen = pih-eg, pih-el, pih-en | püh-öd-öz székely) Tamil *pug-ei-* (gőzt, füstöt árasztani, lehellni), török-tatár *buγ, biu* (vapeur).

pikk-ely (mint cikk, cikk-ely, pikkely-es: váll-pikkely = egy darabka az öltöny vállánál) A malayali *kaśanam vekkal* (folt, rongy) összetett szó második része = tamil *vekku* (felosztás) s így a **vág** gyök mása. A tamil *sed-il, seg-il, sid-al, silambu* (pikkely) szók «szeget, szilánk» jelentésűek.

pil-ács (pil-ács-ol, pilák-ol, székely csillog). Tamil 1. *pala-bala-, pala-bal-en-* (csillogni, ragogni, fényleni, csillag pislog) 2. *paliss-idu-, paliss-en* (csillogni, ragyogni, szikrázni, villámlani, tehát a **vill-og, miling,** szók társa). A tamil *palińgu* (tükör, kristály) hasonló értelmű, ld **pilla.**

pili (székely **tulu-pili** = toll-pelyhe, hó-pili, szén-pili, pilinkél a hó, pelyhekben hull) ld *pely-he.*

pill-a (nem «takaró», hanem «pillogó, villogó» (tkp. nyíló, váló) jelentésű, mint a tamil *vili-mbu* (szempilla) szó is s így a **pill-an-at,** székely **pili,** a szemnek villanása, ezért a tamil *vell-ena* (gyorsan), *poll-ena* (azonnal: egy pill-ra, pillanatra) szókkal együtt a **pil-ács** alakhoz tartozik.

pill-angó (pillány, pille, pillók || **pil-incz,** pilincz-ek) Tamil *pul, pullu* (1. szárnyas, madár; 2. általában szárnyas rovar, *kuttu-pul* tkp. kótis-pille = pilinczek) tamil *pulińgam* (veréb, tűzszikra).

pill-ed (terped, lankad). Tamil *meli-* (fogyni, gyengülni, kimerülni).

pima-sz (pimok | biba-sz), ld. tamil *pommei* (báb, baba)

pimpó (székely), ld. **bimbó**

p-i-n-a. Tamil *pindei* (vulva, közönséges szó, gyöke: *pil-pilu-* hasadni). Ugyanezen gyökből valónak látszik a tamil *pinavu, pinâ, pinei* (nőstény, nő), mert a török-tatár *tiśi, disi* (nőstény) szó a *tiśek* (hasadék, rés, lyuk) szóval egygyökű. Még ma is mondják nyelvünkben is **lyuk, lyukas** (nő) értelemben. Ezért a tamilféle nyelvek *pen, pendu* (nő) hasonló jelentésűnek látszik s ezért szeretnek idegen szót használni helyette, mint török-tatár *am* (vulva) és magyar-mongol *eme* (nő, nőstény).

pin-czer-eg (székely = lassuskod-ik) Tamil *pin-du-* (utolsónak vagy későn érkezni, késlekedni, gyöke: *pin,* ld fenék, mert a **késik** az **utó** szóból származik).

pipe (a szárnyasok kicsinye) Tamil *pâppu, pârppu* (madárfióka)

pir *(*pir-os, pir-ul, pir-it, pirk-ad || **porit** = pirong-at) Tamil 1. *pori-* (tárgyatlan sütni, pirítani, mérgelődni = *pori'-, pori-ttal'* tárgyas sülni, pirulni, *poritta arisi,* pirított rizs; *pori* nom. v. sült, pirított étel) 2. *parlu-* (érni, sárgulni, öregedni, *parlukka ssudu-,* sütni, pirítani, tkp. pirosra süt). A *purppull-en-* (pirk-ad) hasonló gyök mellett a mandzsu *fula* (veres, piros) szót is tartalmazza, ha nem «piczi villámodás» jelentésű.

piri (pirinyó: tamil *pîru* (töredék, darab, *pír-un-* szakadt), ld **parány.**

pirisz-t-oz- (székely tamil *pîr-idu-),* ld **pa-riszt-oz**

pisoly-og (székely mosoly-og, mind ici = pici, Erzsi = Perzsi) Tamil. *isi'-* (nevetni, *isi-ttal, isippu* nom. v. nevetés, *isi-yisi-y-en-* nevetés, s így a tamil szerint hangutánzó.

pisz-ka (piszká-l: mozogni, ld **azsag, biz-gat)**

pisz-ok (piszk-ol, piszk-os, piszma, piszo-nyod-ik) Tamil 1 *pisangu-* (1. elgyengülni, bágyadni, pisz-ma, piszmog; 2. gyűrődni, 3. összepiszkolódni) 2. *pis-ân* (piszok, ragadós dolog, *pisukk-ottu-,* ragadni, s ez az alapértelem), cf. oszmán *pis* piszkos alak).

pita, pite, tamil *pittu, pittam* (pro *pil-tu, pil-tam* könnyű étkezés, falat, gyöke *pil-,* mint filit, fal-at, tehát nyelvünkbe kész alakban került).

pit-mall-ik (a hajnal hasad). E szó összetett, a második rész = a régiesen *máll-ik* (1. szétmegy, 2. régiesen virágzik = szétmegy, nyílik); az első rész **pit** fes-lik (vid-ul = nyílik) értelmű s megfelel a tamil *vidar* (rés) *vid-ambu* (rés, hasadék). Ezen **vid** gyökből való a tamil *vid-i-* (pitymallik); 2. elégedett, tele van *vididal, vidi-yal, vidivu* hajnal). Egyszerű igének véve egy *pit-mány* nom. v. alakot kell fölvennünk, a melyhez legközelebbi alak a tamil képzetből **vidivu.** Hogy a **vid-ul** (nyílik, derül), **vid-am, vid-or** (nyilt, derült) a tamil *vid-* gyök társából valók, természetes.

pitye (pitty-ed-t, pitty-ed = alálóg, előre áll, pitty-esz-t | **bigygy-ed***,* biggy-esz-t = előre tol; bigy-eg = pitty-eg, valamint **fity-eg)** Tamil *pidu-ńgu-* (**ki-buggy-an,** *pidu-kku-udattei p-pidukku-* **ajkat pitty-esz-t** = gúnyol).

NB. A pityer-eg, picsorog tkp. száj-félre húzás és azután a sírás.

pity-ke (pety-ke ; székely pity-kő, tamil *podi-kkal,* kis gömbölyű kő s így a **pityke** gomb is nem **lapos,** hanem petty-hez hasonló gömb, tehát a **petty, pöttön** szók kicsinyítése.

pityóka (burgonya, európai nyelveken *potato,* de azért a magyar szó nem abból való, hanem a **petyke, pity-ke, bogyó** szók testvére, hisz a mongol *bod-montsok* sem a déli szlá-voktól való, hanem alakutánzó szó.

pitty (székely = pilinczek), ld **pecz.**

po

pocs-aj (pocs-olya | pacs-ang-ol), **lics-pocs)** Tamil *posivu* (nyirkosság, csöpögés, szivárgás, nedvesség = *pasei,* nyirkosság).

pocsék (pocsékká tesz, tamil *passadi-y-idu-* elrontani, tönkretenni).

pocs-ok (pocsk-ol), ld **pacsk-ol** és **poty-ol.**

pocz (poczok), **ld patkány.**

pocz (pocz-ak, poczok, pocz-os, cf. **puczor, poczal,** || pöczcz-ed) Tamil 1. *possei* (pocak, bendő, potroh) 2. *pottei* (dagadt, kövér; *potteissi* kövér nő, *potteiyan* vízkóros), továbbá kannada *potte* (puczor, gyomor).

poczok (poczk-ol, székely alap, s így a **puczok** és **bucz-ka** szók társa).

pof (pof-a: a duzz-adt valami), ld **puffad.**

pokla - Tamil *pôgil* (köldök), kannada *pokkulu,* tuda *poku* köldök, továbbá tamil *kopp-ul* és török-tatár *köbek, göbek* köldök

polyva, cf. tamil *'ulu* (korpa, gabonakéve, ld *polu-bolu*[1]- esni, tamil *ul-aru-* = *pul-aru,* kiszáradni, mint Erzsi = Perzsi

pom-h (nom. v. pomh-ad = dagad, pemh-ed, székely dagad, gebed = romlik) Tamil *pomm-al* (bőség, növekedés; főtt rizs tkp. a mi pomhadt, dagadt: *pommali,* kövér nő).

pongy- (pongy-ol= bony-ol, pongyola, pengyele || pónya, pónyál, || **pöny-eg, pöny-eg-el** czifráz) Tamil *punu-, pun-* (befedi magát, díszíti magát, rendbehozza magát: *pun-bi'-,* hozzákötni, ld bonyol, fonyol, finyel).

ponk (székely emelkedés, domb, halom: **ponk-os,** dombos, duzzadt) Tamil, *pongu* (halom, *p. arisi,* rizshalom; *pońgam,* kidagadás, homlok, tehát a ponkos rész, *pońg-ar,* hegy, *pońg-al* kibuggyanás, emelkedés, gyöke *pońgu*-emelkedni, dagadni, mint vánk-os, pánk, fánk etc.).

por (por-os, por-oz, por-h-anyó || ld **pur-ha)** A tamil nyelvben a **föld pora**: *purludi* s ez a «föld» szó társa. Az egyéb-féle port jelentő szók «piczi, törött» stb. jelentésűek. Ezért a **por** (por-cz, porczika, részecske, perez) társául a tamil *pori* (apróság, részecske, pillanat, mint **perc, szikra,** és *tî-ppori* szikra, ld magyar **szi-por-ka**

kicsinyített alak, gyöke *pori-* megszökni) szót meg az ezzel rokon *porukku* (a levált rész, a többitől elkülönült: *porukku-man,* porhanyó föld) képzetet tartom, cf. mandzsu *buraki* (poe).

porit ld pirit.

por-nya (pornyál: aprózva eszik, **gyöke: por).**

porond (vízhordotta kavics, homok) Tamil *varanru- (varandu-,* elsöpör, magával sodor egy folyó, egy zápor, összegyűjteni)..

poronty (porongy: szülött, gyermek, békaporonty) Tamil *pira- (=pora'-* születni, *piranda,* a megszületett, *pirandei,* születés, természet).

NB. A tamil *taleippirattei* (béka-poronty) «fej-forgató»-val értelmeztetik, de lehet a *tavalei pirandadu* (béka-szülött) szók összevonása is.

portya (porta is: portyáz = beütéseket, becsapásokat tesz s így a **ver, pör** szók társa) - Tamil *poru-,* harcolni, csatázni, verekedni, versengeni, *poru-dal* nom. v.).

pos-ad (pos-h-ad, posvány || posadék = rothadt nedvesség s így a **bűz-h-öd-** alak társa, ld ott).

posztó (szőrös szövet). Minthogy e szót se szláv, se egyéb árja gyökre nem vezethetni, mert a szanszkrit *vas-* (öltözködik) igét a **vászon** szónál láttuk, megemlítem a tamil *pott-i* (farostból készült szövet, burkolat) szót.

poty (poty-og, pocs-og, poty-ol, poty-ó-s, **potya || potty-an** stb. **|| pacs-k-ol, pocs-k-ol)** Tamil 1. *pottu-pott-en-* (pottyanás és puffanás hangutánzó szava: *p. p. enr-virlu-,* pottyan az alma stb., *p. p. enr-adi-,* poty-poty mondva üt = potyol) 2. *pottu-* (megverni, **patyókál, pacs-k-ol,** pocs-k-ol).

NB. A **poty-a** (hitványság, ingyenes) úgy értelmezhető mint «hulladék», tehát a rossz és a munka nélkül jövő

pók (székely **pánk)** Tamil *silandi,* 2. *silambi,* 2. *pottu-ppússi).* mert *pîkk-al-âttam :* megkötöttség) szók társa.

pó

pónya (székely = ponyva), ld **pon-gy**

porasz (székely póráz is) Tamil *purei-ssei, purósei* (elefánt-vezető kötél; *pur-i* kötés, kötél, kötélsodrat, mint magyar kötelet **ver,** tamil *puri murukku-,* azaz ver, forg-at, für-t rokonok).

pót- (pót-ol: kiegész-it, helyettesit) A tamil *mârru (máTTu,* helyettesítés, ellenérték) a magyar **más** szónak a társa, a *pad-il, vad-il* (megfelelője, ellenértéke, helyettesítés) névszónak nincs igéje.

pö

pöcs ld pet.

pöcc-ed (dagad). Tamil *pottei* (dagadt, kövér, tengeri béka, tehát a fuvalkodó, ld **béka:** poczak).

pödör- = peder

pöff-ed ld puffad

pök = köp

pör (pör-öl = per-el || **pör-öly** = verő) A **ver** igénél látott alakokon kívül álljanak a következő tamil alakok : 1. *para-mbu-*(ütni, verni, a búza, mandzsu *bire-, fori-)* 2. *poru-* verekedni, küzdeni, rivalizálni). Ennek igeneve *pór* (háború, harc, csata, küzdelem, vita).

pöt-köd (szurká-l, varkál) Tamil *pott-alâkku-* (lyukasztani, átszúrni, gyöke *pottu-,* foltozni, varrni).

pöttön (piczi, petty) Tamil *pottu-bodi* vagy *podi-bottu* (apróság)

pő

pőcsik (ld búsa, púzsa: tamil *pussi,* kukac, rovar, kétéltű)

pőcz (= tamil *pîsam* = szanszkrit *viza,* emberi sperma)

pőre (pőre gatya = csupa gatya; pőre szekér = egyszerű szekér) Tamil *veru, verum* (üres, egyszerű, hiábavaló, egyedüli, szegény, megfosztva; kuda *bori* ugyanaz)

pu

pucza (székely alfél és vulva puellarum : magyar **pucza** = **pöcs)** Tamil *possu* (1. hátsó, végbél, 2. sűrű szőrzet, fanszőr (közönséges)

puczék (a tűzhely-mege) tamil *pud-ei* hely, oldal, *aduppu-ppudei* tűzhely).

pucz-ok (puczkó : «tűzhely vagy sod» fejénél a tűzre tett fa vánkosául szolgáló kő, tégla vagy töltés, s így a székely poczok (alj), meg a **buczka** dombocska szóval azonos) Tamil 1. *muttu* (tartó: pu-czok, domb, emelkedés, *muttu-muttayiru*[1]- csupa buczka és buczka) 2. *modu, mottu* (magasság, emelkedés, hegytető, **pócz, has: poc-)** 3. *mett-ei* (húros hangszeren nyereg = a pocok székely) 4. *médu, mettu* (magasság, emelkedés, domb, **buczka has pocak,** szinonimája *misei, gyöke:mi me,* magasság).

NB. Az orosz *politsa* (tálca) szó megfelel a **polcz** irodalmi alaknak, de nem ismerve a szláv szó gyökét a népies **pócz** (emelvény) szót helyesebbnek s a tamil *mottu* alak társának tartom, mert valószínűleg két különböző eredetű szó van összezavarva.

puczor (gyomor, vastagbél; puczor-os = poczakos) Lehet, hogy a **pocz, poczak** szó mellékalakja s így a kannada *pôtte* (pocak, has, tamil *passei*) szó társa, de az is lehet, hogy a **puczor,** a **poczal, paczal** alakokkal együtt a kemence domborodását és keblét jelentő *kudar* szónál látott tamil *kudar, kudal* (bél, belsőségek, pacal) alakok társa, mert van kuczkó = puczkó, punty = konty stb. mongol *pon-sul* = konsul stb. csere.

pudva (podva, cf. **odv, dudva).** Tamil *podu-bodenal, podu-boduppu* (üres, nem tele dolog)

puff-ad (pöffed : dagad, *pof-α* stb., mint ici-piczi, Anna-Panna) Tamil *'uppu- 'uppu-dal* dagadni, megdagadni, felfuvalkodni, **pöffeszkedik, erjedt**: *upp-al, uppu-gei, upp-asam* nom. v.). A tamil *mun-si* (pofa) a **fuv,** fú alakhoz veendő).

puh-a (puhul, puh-it) - Tamil *pay* (lassúság, finomság (érintésre), puha; *paiya* finoman; de orosz *puχ* pehelypaplan és magyar **pihe id.)**

puh-at-ol- (alattomban keres, tudak-ol s így inkább **buv-at-ol,** azaz a **buv, buj** igéből való s nem a **puha** melléknévből).

púja, pulya (piczi, törpe : a puják országa). Az elsőt igazolja a mandzsu *buya* (kicsi, gyenge, csekély), a második alakot a tamil *pul* (kicsinység, alacsonyság, gyengeség, gyöke *pul?* fű).

pukk-ad (pukk-ant, pukk-asz-t) Tamil, *pakku-vidu-* (száthasad, pukkad, törik; *pakk-en-* pukkan: *pakku-ppakku* hangutánzó a túltöltöttségre, felfújtságra, aminek következése a pukk-adás), man *fakća* **fak-ad, fok-ad.**

purha (a rothadó vén fa porhanyó, porhadó bele) Tamil *murugu* (puhaság, porhanyóság, *muru-ńgu-* málni, széthasadni, *muru-gei* porhanyós kő, s így a *porukku* ami porhanyós mellékalakja, ld **por).**

pus-m-og (székely). Tamil 1. *posu-bosu* (sugdosni), 2. *musu-mbu-* sugdosni

pusz-ta (pusztul, pusztít). E szót a török-tatár *boś, buś* (üres), tamil *poy* szinonimája szó sem menti meg árja voltától, mert a szláv *pus-t-oy* (üres, sivatag, pusztaság), *lithván pus-tas* (sivatag) az összes germán nyelvekben megvan. Hogy a *gyöke a* szanszkrit *pú* (tisztítani) ige-e vagy egyéb, nehéz eldönteni.

putri (= burdé, föld alatti lak). Tamil *purru (puTTu* vagy *purtu* lyuk, fészek, halom).

puttón ld bodon

pú

pú-p (púp-os, pup-ora). A tamil nyelv hason-jelentésü szava *muri-ppu* (púp) a magyar **mor, mar, morj** társa, a **púp** a **puff-ad-**ige olyan igeneve, mint a tamil *padu-* igéből a *pâdu* nom. v.

pü

pücsi (pücsi-ke székely = borjú s így a **bocs, boczi** mellékalakja, tehát nincs szükség a szanszkrit *pasu-kâ* (borjú) szóval összefüggő finn stb. árja szókra).

pücsök (tücsök) Tamil *passei, pâyssei* (tücsök, gyöke *pây-* ugrani szinonimája *suvar-kkôrli* tkp. falban lakó csirke). A *ptrücsök* alak a betű-torlatban gyönyörködő árja-fajúak közelében keletkezett, hisz az igazi turáninak még a *Klara* combinátió is fogtörő.

püffed = puffad.

Ra

(NB. russ = or-osz, Rusz-csuk = O-rosz-csik ; raong. *erem-s-i-* = 'remél.)

-ra ld **rej-t.**

'rag-ad- (1.meg-fog, 2. tap-ad: ragasz-t, ragály stb.). Tamil *ura'- (urakk-al* megragad, fog, torkon ragad, elrabol: ragadozó állat),

raj (raj-kó, cf. orosz *roy,* raj, tamil *irlei,* csoport)

'rak- (rak-ás, rakos-gat = székely ratymat-ol) A tamil nyelvben négy ige van : *irakku-* (le-rak-), *er-ru-* (reá rak-), *vai'-* (helyez), *iru-ttu-* pro *irukku-tu* (rak, valahol hagy). A tamil *iru-, irukku-* (maradni, leülni, lenni, török-tatár *ir- ugyanaz*) megfelel egyszer az **örök-öl** (marad) alaknak s másodszor a tárgyas képzötlen **rak-** (maraszt, mongol *or-ki-,* hagy) igének, amelyhez számítható a tamil *urakk-am* (raktár pro *irukk-am)*; az *iruttu-* (marasztal, rárak) a székely **raty-ma-t-ol** gyökének).

rav-at (ravat-al) ld **rov.**

rá

'rá-g- (rágicsá-l, rág-al-om) Tamil *ari'- arikku* (rágcsálni, harapni, s így a mienk **riá-g** eredetűnek látszik).

'rán-cz (nom. acti a **rán-t-,** összehúz igéből s így semmi köze a német *Runzel* szóval, a melyből *runczli* lett volna).

'rán-g (pro rán-og, rán-d-ul, inchoativ, **rán-t,** ránczigá-l) Tamil 1. *urandu-* (kiránt az edényből, *urandei,* szétválás, elkülönülés mint **kirándul, bosszantás mint** ránczigál) 2. *irânsu-* (dörzsöl = *urônsu-,* 2. kirángatni, a keselyű megragadja a zsákmányát).

'rán-t-, rát (rántotta, rátotta) Tamil *urattu-* (kiszárítani, sütni, égetni, pirítani, *uratt-ei,* bűz, rátás szag, szárazság, *uratti,* kenyér, a sütött; gyöke: *urandu-,* szárítani, kiszáradni, soványodni). Ezen alak a **ráng** alattival azonos alakú, de valószínűleg két külön alak van összezavarva.

NB. Az *urotti, rotti* (kenyér) szót hibásan hindusztáni szónak jegyzik, holott az *uratti, urotti* változata.

'ráz- (ráz-kod-ik, ráz-og-at, rázó-s) Tamil. II. *irattu-, rattu-* (mozgatni, rázni, zajt csapni, valamint *arâttu,* emlékeztetni, dörzsölni).

re

'reb- (reb-ed-ez, reb-eg, rebb-en, rebb-ent = rezeg, mozog) Tamil *urappu-* (fenyegetni, megijeszteni, felizgatni, ösztökélni: *urapp-al,* ijesztés, ösztökélés = régiesen **rezz-esz-t).**

'reb-eg- (reb-egő hang: tamil *ira-vei, ravei,* ld **rem-eg).**

'reg-e (regél az ember és a béka is székely) A kannada *ragala,* kuda *ragale* (összefüggéstelen beszéd) megfelel a tamil *arav-al* nom. v., ennek igéje *aravu-* (hangosan beszélni) tehát fölösleges a szláv *riec, riek* (beszélni) igéhez folyamodni.

'rej- (rej-el, rejl-ik, rej-t, röj-t). Tamil *urei-* (megállni, maradni, tartózkodni, „valahol rej-li-k": *ureiy-al* nom. v.... ami megmarad a szívben - gyűlölet, *urei,* tok, doboz, amiben valami rejlik, s így a szanszkrit *rah-as, rah-ita* (titok) alak is fölösleges.

rek- (rek-ed, rek-esz-t || **rekk-en,** rekk-enö, rekk-ent) Tamil *irukku-* (szorítani, nyomni, megkeményítani, összeszorítani, *irukk-am,* összenyomott állapot, szűk hely: rekesz, rekedt, rekkenőség = szorító hőség, gyöke: *irugu-,* összenyomva, összeszorítva lenni).

NB. A M. Ny. N. szótára hiába vett föl 1. reked, 2. reked, 3. rekken, 4. rekken külön alakokat, mindegyik gyöke a **'rak** nom. v. s ezért áll -ed tárgyatlan képzővel.

'rem-eg- (1. mozog, 2. fél). Tamil *urum* (félelem, dörgés, villám: *urumu-,* dörög, morogni, zajongani).

'remek (régiesen darab, vágat) Tamil *irav-ei, rav-ei* (kicsinység, kevés, ld **rov).**

'rem-ény (remé-1 s erőltetve, remén y-l remény-el). Mandzsu *ere-* (remélni, várni), mongol *ere-m-ši-* ugyanaz, tamil *rama* (vágy).

'reny- (reny-e-ked-ik, reny-őd-ik = aggódva tűnődik || **reny-he)** Tamil *arluńgu-* (sírni, szenvedni, bánkódni, továbbá k.-tatár *iren* ugyanaz: *arluńg-al,* siránkozás, kétségbeesés, rom, ld **renyhó** dőledezett, lusta).

rep- *(* rep-ked, röp-ked, reb-d-es, rep-ül, repp-en) A tulu *râpu* (repülni) lehetne a kannada *paru-* (repülni) inversiója is, de lehet a tamil *ira'-* (haladni), *irappu* igenévé is, ld **vereb.**

'rep-ed- (reped-ék, rep-esz-t). A tamil *iru-ppu* nom. v. igéje *iru-* (eltörni, törni, vágni, fizetni = **le-ró**), ennek tárgyatlan alakja *iru-*(törni, hasadni, szétválni, tönkremenni), tehát a miénk **rep** nom. v. -**ed** tárgyatlan képzővel, s így a **rav, rov** gyök mellékalakja.

'resz (resz-el, resz-el-ő, reszet-el | **risza,** riszá-1 = nyüszütöl) Tamil 1. *aram* (reszelő, acél: *arâ-ttu-, arâvu-,* reszelni, csiszolni) 2. *irâvu-, râvu-* ugyanaz; 3. *ureińsu-, urôsu-, rôsu-, urońsu-, rońsu-* (dörzsölni, kaparni) 4. *urasu-uras-al-* ugyanaz).

'ret-esz (régiesen láncz, de ezért lehet a **rag-asz** rek-esz társa).

'rev (nedv, lev, patak, **Kecse-rev-e;** székely reves: nedves, korhadt) Tamil *aruv-i* (hegyi patak, gyöke: *aruvu-*folyni ld **roh-an).**

rez réz, rez-es) A tamil *iradi, radi* (réz) valószínűleg a szanszkrit eredetű *rattam* (rak-ta: vér, vörös szín; réz) szó változata, mert a tamil *sembu* is (a színes, szép = vörös érc) hasonló értelmű, cf. **ver-es.**

re *(rö is)*

recs-eg- (recscs-en) - Tamil *neda-ned-en-* (hangutánzó szó : a fa reccsenése, amikor eltörik), mint **röst** és **lusta).**

're-g (reg-gel pro reg-vel) Tamil *erlu-gei* nom. v., gyöke *erlu-* (felkelni, *erlunâyiru,* kelő nap, *erluvân,* a kelet, napkelet) s így a 're-g is igenév az *ere-d* másodképzetü ige gyökéből.

'rej-t (rej-t-am, raj-t-am : reja, rejá, ra, re). Tehát eredetileg sem volt teljesen alhangú, hanem csak félig, a minő a tamil *er-a* (reá, fölébe, gyöke *eru-* felmenni) igekötő, melylyel egyeredetünek kell vennünk.

'ren-g- (pro ren-eg, rend-ü-1, reng-e-teg | **ring-)** Tamil *arlungu* (félni, lebegni, elsötétedni, *arluńgu-dal,* lebegés, nem stabil állapot, kétség, s így az alapértelem a **remegés,** mozgás).

res-t (rös-t a **lus-ta, lassu** változata).

'resz-k-et ***ld*** **rez-eg**

'rett-eg- (rött-ög-, rett-en-, retten-t || **rütt-et-ik** régiesen elragadtatik = elbámul) Tamil *uruttu-* (csodálkozni, meglepődni, elborzadni, inspirálni, izgatni), és ld a következőt:

'rez-eg- (riz-eg ; **rezz-ed-** régiesen rezz-esz-t régiesen rezz-en) Tamil 1. *aru-tti* (félelem: *aruttu-,* izgatni, felkelteni, *arulu, arundu bô-,* felizgulni, felébredni) 2. *aralu-* (elképedni, elborzadni, *aratti,* borzadás pro *aral-tí).*

ré

'réb-ed- (réb-ed-ez, réb-z-ik | rév-éze-t székely = ijesztő valami) Tamil *iribu, irivu* (menekülés, veszteség, félelem, utálat, gyöke *iri-,* menekülni, félni), tehát a mienk töve nom. v.).

récze (rúcza) tamil *târâ,* réce

'rég (rég-i, rég-en) A tamil *ér-kanave* (valaha) a török-tatár *er-ken* (korán) társának látszik s a **'re-g** gyökéből valók, a többi 6 tamil szó azt mutatja, hogy a **rég** az **öreg** szó csonka alakja.

'réj-, rí- (ri-ad-, riv-al-) Tamil *irei-* (kiabálni, hangzani, morogni: *ireindu bôy virlu-,* riadva támad).

'rém (általában alak | rém-l-ik) Tamil *uru* (alak, jelenség, test, elmosódó forma, szépség, kép, darab, rész, megszállva lenni szellem által | *urubu, uruvam* ugyanaz, *uruvu* alak, forma, félelem *uru-veli* jelenség, az elképzelteknek zavaros megjelenítése)

'ré-s - A **rep-ed,** másodképzet gyenge tövéből **rev-és** helyett.

'rész (darabka, tömeg) Tamil *irási, râsi* (mennyiség, arány: *râsi-bâgam,* töredék, adag, darab, rész, *râsiyâna,* választott, részes).

'rész-eg (cf. tamil *irei, ireyam,* részegítő ital = ? *irasam* = ? szanszkrit *rasa,* ital).

I. **'rét** (rét-eg, ré-tel) Tamil *irattu, rattu* (dupla, *irattu-iratti'-, rati-,* duplázni, ismételni, kétfelé osztódni, gyöke: *irandu* kettő).

II. **rét.** Lehet a tamil *aridam* (zöld rét, gyep) szó társa.

rév (rév-ész) Tamil *irevu, revu,* folyópart, szél, gázló, vám.

ri

'riad (ijed; rib-ad, riv-ad, riasz-t = riv-aszt), ld **réb-ed-.**

'riba (ribá-l: rángat, tép, szak-gat: ribancz) Tamil *uruvu-* (megnyúzni, tollát letépni, lelombozni legyalulni, *uruv-al uruvu-dal* nom. v.).

'ri-deg (mint hi-deg, tehát a gyök 'ri, különvált, nem nyájas) Tamil *oruvu-,* elválni, eltávolodni, gyöke: *oru-* egy)

ri-gy, rü-gy (rigy-ez, rügy-ez). Tamil II *uri-* (csírázni, hajtani: *uri-dal, urivu* nom. v.), mongol *üre-zsi-* ugyanaz

'ring = **reng**

ringy (ringy-rongy || **rom,** romol-, ront . . .) Tamil *arli-nda* befejezett múlt idő, gyöke *arli-* (tönkremenni, elromlani, szétesni: *arlimbu, arlivu* nom. v. rombolás, rom, romlottság, romlás, feslettség) Tehát a *'ro-m* nom. acti s azután igető.

'ri-p- (ripp-en-t székely = ritty-en-t, csattant, valamit zajosan végez || **rop-** ugyanaz, ld ott) Tamil *irei-ppu* (zaj, hangzavar, gyöke: *irei-* pro *irei* ld *réj, ri-).*

NB. A «ripi, ropja a tánczot» kifejezésben nem ugrás jelentésű, mert mondhatni jól **rittyenti** a tánczot, **rittyent** pedig nem «ugrás» jelentésű.

'ri-pő (ripők, rüpők) Tamil *irlivu, irlibu* (alacsonyság, alantasság, ellenvetés: *irlivâna,* aljas| *irlippu* tisztességtelenség, lealacsonyodás, gyöke *irli-* alacsony).

ritty-eg- (ritty-en-t) Tamil *irattu-, irarru- (iraTTu-,* nagy zajt csapni, hangzani)

riv- *(ri-,* riv-ás, rí-many, rig-gat pro riv-gat = rikkat) Tamil *arlu-* (sírni, siránkozni: *arlugei* nom. v. | *arlungu-,* sírni, szánatni magát, *arlug-uni* = **rívó-ka,** síró gyermek | *arl-ei'-* sírni, hívni)

rizs - nem a hindu, hanem a tamil *arisi* (átalában gabonanemű) szónak perzsa-arab közvetítéssel való mása).

ro

'rob-og- (rob-aj) Tamil *uravu* (súlyosság, súly, mozgás, nyugtalanság).

'rogy- (rogygy-an, rosk-ad, rozz-ad). Tamil *arlundu-* (belesüllyedni, lenyomva lenni, elsüllyedni)

NB. A székely **'rogy** a gát zuhanója alatti mélység = tamil *arlundu* (a víz mélye). Kétségkívül a tamil n-ezett alak.

'roh (régiesen feketés; roh-ad) Tamil *arlugu-* (rothadni, tönkremenni: *arlugu-dal, arlug-al* nom. v.).

'roh-an- (roh-am-os) Tamil *aruvu-* (folyni, közeledni, támadni, mint *ribal* = **rihál ld rev).**

'rokk-an- (t. alább száll, romlik ; 2. álomba merül szék) Tamil. *urakku-* (rombolni || fejni, *urangu-,* aludni, elhervadni, fonnyadni, tehát tkp. konyul-, mert az alvó is, a fonnyadó is, a rokkanó is lekonyul : *urak-k-am,* álmosság, szomorúság, a rokkanás).

'rok-on (régiesen közeli, szomszéd, atyafi) Tamil *arug-an* (rokon, közeli: *arug-ânâ,* szomszéd, rokon, *arugu,* közelség, szomszédság, oldal, széle, gyöke *aru-gu-* közeledni), mongol *uruk* (család, rokonság, ld tamil *uravôn,* rokon, közelálló).

'ro-m (nom. v. rom-ol-, ron-t) ld **ri-ngy**

'ronda (ronda-ság, rond-ul | **rút** pro rohoda) Tamil *u-rôndei, rôndei* (piszok, szenny, mongol *orôda* rossz, ronda, gyöke: a magyar **rohoda).**

'rop- (ropja a tánczot, rittyenti a tánczot, székely **rop-og, || ropp-an,** roppant-, || roppant = nagy, sok) Tamil *uruppam, uruppu* (nagy dolog, bőség | *ireppam, reppam,* bőség, *remba, romba,* tele, sok | *urappu* erő, keménység,, erős, durva ember, gyöke: *ura'-* erős, viharos, lármás)

'ros-kad (pro rogy-kad) ld **rogy.**

roj-t = rost (perzsa *riśe,* rojt, bojt, gyökérszál, rost).

'roszsz (pro roh-osz **, gyöke: roh,** roh-ad).

rot-ad- (régiesen = roh-ad-, rot-h-ad, tehát a **roh** gyökhöz nem tartozik) Tamil, *noi'-* (oldódik, rothad, gennyed, mint a rothadó test s így a **loty** gyökkel rokon).

rottyog- (rotty-an, **ritty-eg, ritty-en).** Tamil *urarru- uraTTu-,* nagy zaht csapni, hangzani).

rov-, rav- (ró-, ró-dal : fát ró, adót ró, le-ró, rovás, rovatai stb.) Tamil *iru-* (vágni, törni, visszavágni, **leróni**: *ir-ei* nom. v. adósság, adó, váltságdíj, a tenyér vonalai, ld ér és rovat ; *iruppu* nom. v. fizetés, *iruttal,* nom. v.), mongol *ira-, uru-* (szétvégni).

ró

'ró- *ld* ***rov-.***

'ró-ka - Tamil *óri* róka, vagy hím sakál

'ró-na (út, tkp. rovás, vágat, gyöke *rov,***ró,** mert a tamil *vetti* út gyöke *vettu-,* metél).

rö

'röcs-ök (rücs-ök, röcs-h-öl . . . összegyűr, ráncossá tesz) Tamil *arattu-* (összegyűrni)

'rög (rög-ös, rőg-öz, rög-ződik) A **rög** legközönségesebb neve a tamil nyelvben *katti* (köteg) s így bámulni lehet, hogy a M. Ny. N. szótára nem vette észre, hogy **rög** a **rag** mása, hisz rögződik és rag-asz-kodik csaknem azonos értelmű. A tamil *ur-ei-* (összeragadni, összefagyni) ige a rag-ad-nál látott alak mása.

rög-tön, röktön (a röptön változata, a mint a tamil *para-ndu varu-* röptön jő, mutatja).

rost = rest.

'röv (röv-id, rev-id, eredetileg ’elvágva’ s így a **rov** gyök másából, tamil *ari-* elvágva, kurtítva, *ari-gei, ari-dal, arivu* nom. v., a tamil szót **ld kurta** alatt).

rő

rők-öny (rőköny-öd-ik, székely = puhul az olvadni kezdő ólom ... a szövet, stb. a régiség miatt, s az ember ina félelmében) Tamil *urukkam* (olvadékonyság, puhaság, gyöke *urugu-* oolvadni, oldódni, *urukku-* olvasztani, cseppfolyósítani, gyengíteni).

ru

rug-, rúg- (tkp. ugrik, mert az ár, érték magasra rúg, csak ilyen alapértelemből folyik) Tamil *urukku-* (1. fölé kerülni, átjutni, ugrani 2. fenyegetni, nyomni).

rúcza = récze.

rü

'rügy ld rigy.

'rüh (rih = **var** székely) tamil *arugu-* (viszketni, szúrni, mert a tamil *sorivu* is tkp. zsurolni való).

'rüt-tetik (a rett-eg, rött-ög mellékalakja a megfelelő tamil *uruttu-* egyik értelmében).

Sa

sabrág = csabrág

saja (saját) Kétségkívül árja eredetű, csak az nem bizonyos, honnan került nyelvünkbe, mert a szláv *çvoy* alaknál közelebbi a szanszkrit *svayam-ból* származó tamil *suya, suyam* (saját, természetes) alak, minthogy *suyattu* is van.

saj-d-it- (sej-d-it, sejt, gyanit, konyít). A tamil *sâ-dei* („halvány fogalma”, látszat, célzás, jel, kacsintás) nom. v. valamint a *sây, sâyam* (szín, forma, megjelenés, hasonlóság), a *sây-* (hajolni), igéből való, mert a konyítás, sajdítás, sejtés csak annyi, mint «halvány fogalom » az ismeret felé hajtás.

saj-d-ul (székely suttyomban vonul, sirül | **saj-in** gyors) Tamil *'ai-y-en-* (sietni: 'ai', gyorsaság jele).

saj-ka = csajka.

saj-na (saj-og), ld **jaj-**

saj-t-ó (pro saj-itó s így saj-ul, gyöke ***saj)*** Mongol *síγα-, siá-* (sajtolni, préselni), tamil *sekkéi* (malom, olajmalom, *sekk-âttu-* = mandzsu *sekiye-* kifacsarni, préselni, sajtolni, gyöke *sikku).*

NB. A sajtó és satu rokonjelentésü ugyan, de különböző gyökü.

sall-ang (sal-ang, salang-os) Tamil *salli* (rojt, bojt; *sallu* darab, töredék, ld **szalag.**

I. saly-og- (régiesen csill-og, ragyog) Tamil *salukku-* (csillog, ragyog, *salukku,* magamutogatás, kérkedés, hiúság, büszkeség „csillogtatás")

II. saly-og (saj-og: égőn fáj) Tamil *sull-idu-* (égni, főni, fájni, *sullu* forróság, mint a **csal-án, csolán).**

sanda (sandi) a **kandi** gyengült alakja.

sanny-ad- (székely sományod-ik, fogy, sanyavész-, csenevész) Tamil *sannam* (kicsinység, sománysgy, finomság), továbbá **satnya**

sanyar (baj, szenvedés, kín: sanyar-og) Tamil *'anar* (bánat, félelem, betegség: *ańaru-* elbátortalanodni, ellustulni, cf. ippi = sippi etc.).

sar-ab (nom. v. sar-ab-ol-, sar-l-ó, sor-1-ó; az **ar-at** gyök s előtétese).

sarj (sarjú, sar-ang || ser-eng, ser-d-ül ; tamil alakokat ld a **ter-eb, ter-em** alakoknál).

sarok, sorok (székely láb sorka, ajtó-sorok, orsó-sorok) A tamil *surli-y-ani* (ajtó forgócsapja) meg *kondei tirugi* szinonima kifejezések mutatják, hogy a székely alak a helyesebb a *sur-ul* (forog) igéből, mert a tamil *surli-, suri-, tirugu-* (forog) azonos jelentésű igék.

saru (a legrégibb lábbeli) A tamil *seruppu* (saru), malayalam *ceri-ppu* (cipő, gyöke: *seru-, ser'-* egyesíteni, csatlakozni, befedni) szót a magyar **czipő** szóval vetették össze, de a czipő, czip-el-ő a czip-el, czipál (huz) igével egygyökű, az oszmán *csaru-k* = magyar **saruk** plurálissal.

I. **sas** mongol *tas* (malayalam *tatta,* tamil *tattei,* papagáj).

II. **sas** (pózna), tamil *tadi* (bot, karó, pózna).

satnya (pro *satonya,* satnyul, csappan = lapul, nem nő) - Tamil *sattu* (rész, romlás, megrontás; *tattun*-csökkenni)

satu (sotu, sutu: a kovácsok csavaros csíptető üllője, sutu-pad) Tamil *sidei-surru (sidei- suTTu,* cukormalom tkp. zuz-va sodró, *sidei-* rombolni).

sav (sav-ó, savó-ka, sav-any | só pro savó || saj). Tamil 1. *sav-ar* (sós föld, *savarman* ugyanaz: *savarkkam,* sótömb, *sappu-savar,* sós föld; *savakkali-, savarkkali-,* savanyodni, savanyú, sós: sava-ny-od-ik, *sav-adu* szikes talaj) 2. *'uv-ar, s-av-ar;* 3. *sama-nâdam* (sós föld).

NB. Érdekes, hogy a japán *siwo* (sav, só) szóból *siwo-ni* adv. «kedvesen, barátságosan» jelentésű.

Sá

-ság (ség), a hasonértelmü tamil *mei* képzőt (állapot, milyenség) értelmezik. A classicus nyelvben használtatik a *tagéi* (milyenség, illőség) névszó is, pl. *perun-dagei* (nagy-minőség = nagyság).

sánta (sántá-1, sántiká-1, sánt-ul) A kannada *sottu* (béna), a tamil nyelvben *sottu* (hiba, *sotti,* nyomorék állapota) jelentésű s így inkább a magyar **sete, suta** (béna) alaknak megfelelő. A **sánt-ál,** tamil *kindu-, tându-, nondu-* (sántítani); *muda-mâna,* és *soppâni,* (sánta), de amaz igékből is van nom. ag., ezért a **sánt-a megfelelője** a *tându- (tândi-ttândi-ppô,* sántitva menni) ige.

sáp-ad- (halvány-ul, sápad-t stb., mint a *zá-p).* Ezen igének régen «soványodik» jelentése is volt, de a főjelentés még sem az, mert a **sá-p** nom. v. = tamil *sâ-vu* (halál, gyöke *sa-* meghalni) ebből van: *sâv-ôdu-* (szalad a halál = hervadni, satnyulni), *sâv-âlei* (soványság), *sâv-attei* (kiszáradás, kiszáradt termés aratása *sâv-i* ugyanaz). Tehát nincs szükség a perzsa *sefid* (fehér) szóra, mert a **sá-p** hasonló logicáju a **hal-av-ány (halni igéből)** képzettel.

I. **sár** = **csér** (cser is), ld ott.

II. **sár** (sárig székely = sárga) Mongol *sira, sara* (sárga, sárgásfehér, *sarγa* vagy *śárγa morin,* sárga, sárga ló, gyöke mongol *śira-, sara-* sütni, sárgit, pirit), török-tatár *sari* ugyanaz, tamil *a-sarukk-am* (sötétvörös arcszín, szín)

sár (sár-hatnék a kancza, sár-1-ik stb.). Tamil *sâru-* (párzani)

? sárkány. A tamil *paravei-nâgam* (repülő kigyó) után lehetne a **szár-ny** szó gyökéből is, de látva, hogy a *Dragun-ból* **tárkony** lett, az európai *draco-n* szótól nem választható el.

sás tamil *say* (pro sâs, ld **sáté, csaté, csádé)** török-tatár *saz.*

sás-ka (szöcs-ke || szütyő-ke) Tamil *tattu-ppussi* (szöcske, gyöke *tattu-* ugrani, mint tamil tatti = satti).

NB. A szöcske alakot pro szök-cse s így a sás-ka-t is pro **sák-sa** lehetne venni, de a **fecs-ke** szó a **fecs-eg** igéből való s így alakult a **sás-ka** stb. is.

sáté (csaté, csádé: átalában «lapos» (tamil *tattu*) levelű növény, sás, meg a sűrűn vetett kukuricza is) Tamil 1. *tattei* (szalma, köles és egyéb gabona szára, bambusz, mert ennek levele is **sáté** alakú etc.). Ezen alak változata: *satti* (lapos dolog, tűzhely) *sâdu* (ismét a **csádé** levelű növény).

? sátor, tamil *sattiram* = szanszkrit *châtra* (ernyő, gyöke *chad-* beborítani, fedni, védeni), ld mongol *tsatsar* (nyitott sátor).

sáv (sáh: sáv-oly, sáh-oly: sáv-os, sáh-os) Minthogy a régibb értelmezés szerint a **sáv** = **vessző** (tehát, husáng) s innen vesszőszerü húzás, czifrázás; a megfelelő, tamil alak *sav-alam* (lándzsa, tkp. hosszú valami), mert *sav-al* (rúd, pózna, evezőlapát)

se

I. **seb (**vág-ás, tehát **csap-ás** s így a mellékalak képzőtlen igeneve).

II. **seb** (seb-bel-lobbal, seb-es-en, ismét a **csap-** mellékalakjának igeneve, mert **vág-tat-va** = seb-esen ; k.-tatár cs*abis*~- nem «csapkod», hanem vágtat, *csab-* pedig = csap, vág).

III. **seb** (seb-es túró székely = csípős, vágó, gyöke **csap-** mint elébb).

sefe (sefe-deszka = lapító deszka, s így a **tep-s-ed** gyökéből való tamil *sapp-attei, sapp-ei* lapos, lelapított).

seg-éd (sege-del-em || segé-ly, seg-éj, segély-t, seg-ét, seg-ít) - Ha a tamil *sagida-m* (egyetértés, egyesülés, társulás, kíséret, *sagida-n,* társ, barát, követő) és *sag-âyam* (segítség, jótétemény, támogatás, szívesség, *sagây-an* = *sagidan)*) a szanszkrit *sah* (támogatni) gyökből való, akkor a miénk sem máshova való. Csakhogy a szanszkrit *sah-* aligha =? *sa-vah-* (együtt visz), mert a mongol *segü-, segü-* (felemelni) létezik s nem képzelt valami.

segg (ülep) A kannada *tika* (segg) valószínűleg a mandzsu *te-ku* (ülep, ülő) társa, a tamil *sagana-m* (hátsó) nem szanszkrit szó (egy iszonyú gyökből kicsikarva), hanem a mongol *sayo-* (ülni) származéka, valamint a magyar szó is.

sej-t- ld saj-d-ít

sejt (nom. acti: lyuk, lyukacs) Tamil *sottei,* a kukacok által rágott lyuk

sekély ld csek

sely-p (pely-p, székely) Tamil *salappu-,* csacsogni, fecsegni, továbbá orosz *sepel-*)

seny-ed-eg (sennyedék, sönynyed-ék: **kosz, riih** 1.) Tamil, *sun-du* (rüh, ótvar, gyöke *sun-ei-,* viszketést okozni).

I. senyv (senyv-ed: 1. puhul, ezért székely senyvesztett káposzta; 2. rohad). Tamil, *sun-ei-* (puhulni, hervadni; *sun-du-,* párolgás által összezsugorodni, gőzölni, párolni).

II. senyv (senyv-ed = zsibbad = székely **sun-, suny-ik ld. ott**)

sep- (sep-ed-ék székely= süpp-ed-ék: sep-ed-, süp-ed, süpp-ed, valamint **suv-ad).** Tamil *sapp-ali-* (üreges, beesett arc, szem; behorpad, belapul, pl. lehullott gyümölcs, tehát horpad = süpped etc.), mongol *cib-, ćibb-*(elsüllyedni).

NB. A tamil nyelv szerint a **sep-ed, tep-s-ed, tap-si** és **záp** (a tepsedt fog) alakok egyek.

sereg (sereg-el-, serg-el, valamint **sűrű)** Tamil *ser-vu* (tömeg, gyülekezet, sereg, társaság, gyöke: *seru-* gyülekezni)

seréb (zseréb: 30 szál fonal) Tamil *sara-vei* füzér

serge (**cser-ge** régiesen 1. takaró; 2. függöny) A nyelv hangtanát nem ismerők ezt is idegennek veszik, pedig a **ter-eg, ter-ül** ige másából való; ennek társai: tamil. *sari-* (terülni, *sari-* teríteni), török-tatár *ser-* (teríteni).

set-e (**suta**: béna) Tamil *sottu* (hiba, *sotti,* nyomorék állapot,*sottigaiyan,* setekezű)

se (sö is)

sellő (pro serlő, tamil *suriyal,* örvény, *surl-al* örvény), ld. **ser**

sely-ed- (sej-ed, sij-ed, székely = süly-ed, **sely-m-ék** - sepedékes hely) Tamil 1. *sali-* (= *sakk-ali-,* lelapulni, terülni, tehát tkp. tep-sed); 2. *sarli-* (besüppedni, lelapulni, horpadni).

semer (sömör, eb-semereg székely ótvar). Tamil *tâmarei, padar-tâmarei* (ótvar).

seper- (söpör-, sepr-ü, sepredék) Ezen ige legközelebbi társa a török-tatár *süpür-*, de ez a tamil *tupp-aravu* (tisztaság, tkp. csuf-talanság) módjára a *csüb* (szemét) szó származéka.

I. **ser (sör)** A tamil *surli-gei* (kókuszpálma leve, mert nem a mai **sör** forog szóban); a tamil *sur-am, surei (*ugyanaz) szókat a szanszkrit *surâ*-ból származtatják s a *su* részben a szanszkrit *su* (jó) szót látják, pedig a tamil *sura-* (fakadni, kijönni) ige helyesebb gyök. A török-tatár *sira* megfelel a sanscritizált *surâ* alaknak, ld **ser-d-ül.**

II. **ser** (ser-es = sodrott: ser-ül, ser-l-ik, ser-d-ül, serd-ít = ser-it || **sir-ing-,** sir-ing-óz-, sirül, sir-it || **sur-ul,** surr-an | **sür-ög,** sürgő-s, sür-g-et, valamint szorog) - A «forgás» alapértelmével biró ezen 4 mellékalaknak a **csór-ál** és **csűr** igéknél látottakon kívül a megfelelő főbb tamil igék ezek : 1. *suri-* (körbeforogni, spirálban mozogni, gurulni, egy lyukban elrejtőzni, **sirülni-, surulni** ; *suri*[1]-tárgyas ige, *suri-ttal* nom. v., *suri-yal* örvény, ld **serlő);** 2. *sur-îr-en-* (zajongani, sietni: **surran);** 3. *sur-ulu-* (elgurluni, beburkolódzni, göndörödni, *surul*) *surulei, surulu-dal,* nom. v.; *sur-uttu-* pro *sur-ul-tu-,* gurulni, fordulni, göndörödni, feltekerni, beburkolni, **ser-it, sir-it);** 4. *surl-angu-* (körbeforogni, **sir-ing-**stb.); 5. *surl-alu-* szinonima, ld továbbá: **csör-cs, gyűrű, sor-ok,** mongol *siri-lde-,* mandzsu *sirene-* (összetekeredni, összefonódni; mandzsu *sire-si,* fonó).

ser-d-ül- (nő, kifejlődik, válik valamivé || ser-k-ed) Tamil *sura'-* (1. fakadni, kilövellni folyni, mint serk-ed a vér; 2. alakulni, kihasználni, tele lenni).

NB. A ser-d-ül és serk-ed igéknél a logica olyan, mint *csepeg* és *cseper-ed-ik* igéknél.

ser-ke (kicsinyítő alak) kannada *sír* (serke, tetűpete), tamil *îr,* oszmán *bit sirke-si* serke

serk-en- (serken-t), mongol *seri-*(felébredni, *ser-eńgöi,* éber, óvatos, figyelmes *serge-k* szinonimája *ser-gó'-,* feléledni), mandzsu *sere-,* észerevenni, *sere-χun,* éber; *sure-ke* ébren lenni. A tamil alakot ld **der-ül-** igénél.

I. **ser-ény** (sör-ény, ser-te, sörte) A «haj, szőr, sörény» még ugyanazon egy nyelvben is lehetnek egyenértékűek, ezért a tamil *sara-ppam* (szőr, haj) nem a szőr-höz, hanem ide tartozik.

II. **ser-ény** (serény-ked-ik) Valamint a «forog» igéből székelyesen «forg-ód-ik» (siet) és **sürög** (forog) igéből **sürgős** lett: éppen úgy van a **ser-ény** melléknév a **ser** (forog) gyökből s a tamil *sar-ér-, sar-el-en-* (sietni) csak pótlék a **ser** alatti második alakhoz.

sé

sé, séd (ideiglenes hegyipatak, tamil *sed-umbu* sár)

sér- (sér-ik, sér-ül, sér-t, sér-üd-ik, sér-v; nom. v., továbbá tör-) Tamil *seri'-* (törni, rombolni, ölni, *seri-ttal, serippu* főnév, szinonimája *seru- (*gyűlölni, szétrombolni)

Si

siet (sij-et), tamil *sivv-en-* (sietni: *sivv-enru* gyorsan, azonnal).

siker (süker: siker-ül, siker-es) Tamil *sikk-aru-* (sikerülni, megoldani a nehézséget, tkp. Akadály-talanit).

sik-et (sük-et) A **sük-et** tamil nyelven, 1. *kâd-ili* (süket, mint had-la-va) 2. *sevi-y-ili* süket; 3. *sevi-d-an* süket és mindenik értelme «fül-et-len». Ezért a magyar szó töve a mongol *ćsiki* (fül) olyan *et* fosztóképzővel, mint a tamil *sevi-du (gyöke: sevi* = mongol *csiki).* A török-tatár *saγ-îr* is hason képzetnek látszik *sak* (pro s'ik') alapból.

silány (sil-ány-ság, silány-od-ik || = **sillam** || szil-am-od-ik, székely apránként fogy). Tamil *sil, sila* (kicsi, kicsiny**ség**, valamennyi | *sil-âm* ugyanaz, *sill-am,* végszükség, kétségbeesés: *sill-am bây,* szakadt rongy; *sill-arei,* kevés, kicsi, kisszámú).

NB. A székely **szilam-od-ik, szilány-od-ik** azt mutatják, hogy a **silány** a **szil-ak (szilánk)** alak rokona.

sil-áp (darab fa: ld has-áb) Tamil *sil-ambu* (szilánk, faforgács, továbbá **szil-ak, szil-ánk.**

sin-d-ik (= sin-l-ik : sin-de-vész, siny-ed-eg, székely : sovány, hitvány, beteges) Tamil *sin-âdu* (sovány,, aszott dolog, továbbá: *sunangu-*, fogyni, gyengülni).

sing (régiesen **seng : sing-el,** székely könyökével löki, veri az úszó a vizet) Tamil *singi: singi-y-adi'-* (játék, amelyben az oldalukat ütik a könyökükkel)

sip-ag (sip-ak) Az azonos jelentésű **süv-eg** szó mutatása szerint a **sipka, sapka** szó alhangu eredeti alakja) Tamil *topp-i* (sapka, banánlevél-takaró), kannada *toppige*', tulu *ćoppi* sapka, ld **csúp** és **süveg**

sirály - Tamil *siral,* seregély).

sisak, kannada *sisaku,* tamil *sittagam* (sisak). Megemlíthetni, hogy a magyar szó a legtöbb szláv nyelvbe átment.

siv-ad, (siv-at-ag, siv-ár, továbbá ld **csip-asz)** Tamil *sivâ* (üresség, szükség, hiány, ld *siva,* a pusztító isten).

sí

sí-k (sík-ó = sík-árló; sík-am, sík-ul : sík-it, sík-ár, síkár-ol || **síkk-ad-, síkk-an || sík-ér,** siker-es) Tamil 1. *sí-, siy*[1]*- (sikk-al, sîkku-dal:* gereblyézni, csiszolni, elsimitani, söpörni, tisztitani, sikálni | elvenni, eltávolítani, *sikku-gei, sîppu* nom. v.); 2. *sig-il, sigil-i* (csiszolás, tiszítás: *sigil-âdu-,* csiszolni, fényesíteni; 3. *sig-ilam,* (sár, - sikér) 4. *sikk-anam* (**sikamló, sikuló),** valamint ld **sí-ma.**

sík-ol-t (süv-öl-t, *sí,* ld **síp)** Tamil *sîkk-al* (fügyülés, síp: *síkkal-idu-*$_t$ *sîkkal-pôdu-* fügyülni (sípolni), valamint *sikk-âram,* sirám).

sí-m-a (sím-og-at-, sim-ul-, sim-it-) Tamil *sívu- (sívu-dal:* gereblyézni, gyalulni, borotválni, hámozni, fésülni, csiszolni, hegyezni, *sîv-idam,* csiszolás, gyalulás: *sîv-al nom.* v. a lecsiszolt, legyalult, elvékonyított, erőtlen, sovány dolog, tehát **sima, sívó, sív-ár, sív-atag, csip-asz** stb. csupa mellékalakok.

síp (síp-os, síp-ol) A tamil *sí-tti* (pásztorsíp, gyereksíp) képzet azt mutatja, hogy a *sí-kk-al* nom. v. alakban a gyök csupán *si* (magyar **sí, süv)** vagy **sîv** s így a **sí-p** szó is nom. v.

NB. A legrégibb síp a «csiga» mert csak bele kellett fúni, innen érthetni, hogy a tamil *sipp-i* (kagyló, kagylóhéj) nom. ag.-ből keletekezett a *sippiy-an* «dícsőitő ének mondója.

sír- (sír az ember örömében, mérgében a gyermek, sír a nyers fa a tűzön) Tamil *síru-* (fütyülni, az orron át fújni; mérgelődni).

sír (régiesen **ser** is: mélység, gödör) A tamil *kirl* (1. árok, mélység; 2. alul) megfelel a gonda *sir* (alul) alaknak. A török-tatár *gür* (sír), ld tamil *kôri,* sír, árok, gödör).

so

sod (székely = tűzhely: sod alatt, sod feje, sod lába stb.) Tamil *suduvan* (a halászbárkában a konyha, azaz a sütő, tüzelő).

sodor'- (serit, peder, ld fodor) Tamil *sod-í-* (tekeredik, ráncolódik, szűkül, összemegy, *sodi-* tárgyas ige)

sóhaj, az ó**haj** s előtétese

sok ld csok-or

soll-ik (székely sollott korom = összetapadt korom s így = **sor-l-ik** = serlik, összebonyolódik) Tamil *seri-* (egyesülni, keveredni, összegabalyodni).

somp-oly- (sompoly-og, somp-or-dá-l) Tamil *sômbu- (sômb-al:* lassú, gyáva, lusta, lomha, tompult: *sômbu, sôm-bal* nom. v. lassúság, lustaság, lomhaság, siránkozás, bánat || *sômb-eri* nom ag.). Mind a két igénél az alapértelem «összehúzódás, lassuskodás».

sopán- (sopán-kod-ik, sáp-ol-ód-ik) Tamil *sav-ańgu-* (megalázkodni, könyörögni, gyengülni, sorvadni).

sor (sor-oz || **szór** székely egy szór tubák : egy fűzet) Tamil *saradu* (sorozat, rend, sorrend), mandzsu *sira* (sorrend, *sira-ta* sorban), török-tatár *sira* ugynaz, továbbá **szer.**

sorv (nom. **v. sor-vad** sorvasz-t) Tamil, *sôru-* (gyengülni, hervadni, kiszáradni, *sôr-al, sôru-dal, sôr-vu* nom. v.)

sov-ány (sovány-od-ik) Tamil *sav-alei* (soványság, kicsinység, gyengeség, debilség, *savu'-* fogyni, csökkenni, puhulni, kimerülni, *savu-dam* soványság, fogyás, csökkenés, gyengeség, *savu-ngu-* kimerülni)

sovár-og- (eped valami után || fösvényen él) Tamil *ivaru-* (fösvény, fukar, *ivar-al,* nagy vágyakozás, luxus, fösvénység)

só

só gyöke: sav

sór (régiesen liget, berek, erdős hely) A tuda *ture, źure* (szent berek) megfelel a tamil *turu* (bokor, berek, liget) alaknak.

sór-ál- (sóriká-l: csavarog, s így a **csórál** ige mellékalakja **kór-á-l** jelentéssel). Tamil *surlu-* (körbevenni, kísérni: *surl-al idu-,* körbe csavarogni).

sö

sömör = semer

sör-ény = serény (sör-te = serte).

sötét (set-ét, sötét-ed-ik stb.) A M. Ny. N. szótára nem vette észre, hogy a **süt** ige «világit» jelentésű is, különben a **sötét** és **süt** összefüggését megemlítette volna. Ha nem tagadó participium is a tamil *sud-âda* (a mi nem süt, nem világít), ott van a **sük-et** szónál látott ősi tagadó képző. Ezt birja a tamil *sid-adu* (butaság, *sid-ad-an,* buta, vak, tkp. a sötét, mert **vak** = sötét).

sövény (sövény-karó, sövény-kerítés, mongol *sibegen,* sövénykerítés; tamil *su-var* fal). Hogy az alapértelem «szöv-ény = fonadék» -e vagy **sovány** (vékony karózat)-e nem világos.

sőre (rövid szarvú marha) Tamil *suvaram* (szarv nélküli marha, kopasz fej, ld **csóré)**

su

suba, mongol **tsuba** (bunda), mandzsu *csuba* (női kabát, ld **kab-át gyök** alatt.

sud-am (sudam-ol : sebesen megy) Tamil *sudu-sudu'-* (sietni).

sudár, sugár (a fák sudara, teteje, torony sudara || sudár vessző = sugár vessző; fénysugár, sugárz-ik). A két szó csak rokon jelentésű, de különböző gyökü. A tamil *sig-aram* (csúcsa, teteje, ld **czika)** a **sudár** jelentésnek felel meg, a tamil *sud-ar* (fény, ragyogás, világosság, láng; fa-hajtás, a mi olyan, mint fény sugara, gyöke *sud-aru-,* ragyogni) alakilag a **sudár** testvére, de jelentésileg inkább **sugár.**

suh-og- (suh-at-ag : suh-an || suh-anc). Tamil *s-o-ven- (-sôv-enrn bey-,* suhanva, zúgva pesel az eső, székely). A mandzsu *suw-ak* (ostorsuhintás; *suw-aise-* svékony és hosszú, aminő a suh-anc).

súly - Lehet a **süly-ed** ige alhangújának igeneve is, de lehet a **suv-ad-**ból is **suv-oly,** helyett, mert a **sulyok, sulykoló** lehet a **suv-asz-tó** (ütő, székely). A tamil **tul-ei** (súly, mérleg valószínűleg a szanszkrit *tul-* (számol) igéből való, ld **suv-ad.**

sun-, suny- (suny-ik a láb stb. székely = zsibb-ad || sunya, sunyi = hunyászkodó, hízelkedő; suny-dor-og, **sündör-ög** = hunyászkodva hízelkedik | **csün-ik-).** Tamil *sun-akkam* (lassúság, lomhaság, **sunyás, zsibbadás, gyengeség**, ernyedés, mint **csünés gyöke** *sun-ańgu-,* fogyni, csökkenni: *csün-,* lassulni, késlekedni, hízelegni, **sunyis-kodni).**

sunny-og- (székely) Tamil *sin-uńgu-* (sírni, mormogni, elégedetlenkedni).

supa (supá-l, supák-ol, székely: ver, ütlegel - zsupál) Tamil 1. *sôppu-* (ütni, verni, *sôpp-al, sôppu-dal* nom. v.) 2. *toppu-t-tipp-enr-adi-* (vadul verni: sip-sup-mondva üt, úgy üt, hogy sippeg-suppog).

supp-ad (supp-an, supp-an-t: le-suppan). Tamil *toppu* (nehéz tárgy hangutánzó szava: *toppu-topp-enru bôdu-,* földhöz vág, tkp. supp-supp mondva vet). Ez arra mutat, hogy a **súly** szó **suv-oly** helyett áll.

sur-dé (szalmával tele gyúr-t zsák matracul, székely) A mongol «tűzdelt matrac» *śir-dik* szónál valószínűbb **gyurdi** (tele gyúrt = tömött) alakkal értelmezni, ld tam *turu'-* (szorítani, tömni, préselni, *turu-ttal* nom. v.).

sur-int- (székely = tamil *surandu-,* elvenni, fosztogatni).

sur-ol (zsur-ol: sur-l-ód-ik, pro surol-ód-ik). Tamil 1. *sirây-* (sorây- dörzsölni, csiszolni, egyengetni) 2. *-sur-andu-* (kaparni, igzagni, hízelegni) 3. *sori-* (kaparni, vakaródzni, viszketegsége van), ld **dor-osz, hor-zs, hur-ny.**

surr-an- tamil *sur-îr-en-* (sietni).

sus-og- (= sutt-og: tamil *sottei,* suttogás).

sut, a **sod** «tűzhely, kuczko» szó változata s így a tamil *sutt-aduppu* (tűzhely = sütőhely, **sod, sut, gyöke:** sudu, süt) szó első részéhez tartozik.

suta (székely hajatlan, szarvatlan: sut-ul) Tamil *sott-ei (sottei t-aleî,* kopasz fej).

I. **sutu** (székely a kasza küpü vagyis a fenkövet és vizet tartó szaru v. faküpücske) Tamil *sutti* (üvegcse, olajtartó edény, edény, továbbá *sidi,*vulva, közönséges szó)

II. sutu = satu

sutty-an- (s a **sud-am** mellékalakjából, ld **szotty-an)**

I. suv-ad- (suh-ad = süpp-ed, süly-ed || **suv-asz-t)** Tamil *suv-adu* (nyom, keréknyom, lábnyom, jel: *adi-suvadu,* lábsuvadás = láb-nyom: jel, mert ha a láb, kerék stb. a földbe nem suvad, süpped legalább némileg nyom, jegy nem marad), *suvvu* (veszteség - mint a **növés** ellentéte a sülyedés).

NB. A **suv-asz-t** (üt) logicája, hogy a **botot** leeresztik s hogy az ütés az ütött-et süppeszti, így mondják azt is: nyomj egyet rá. Újólag is a **súly** szó «suv-oly» alak által való értelmezésére utal.

II. suv-ad- (sov-ad - kuv-ad : háml-ik || szuv-at pro szuv-ad-t).

sú

súg (a **suh-og** összevontja, tamil *kusu-gusu s*uttogni).

súj (székely a fene szinonimája-ja, a súj egyen meg! továbbá **süly)** Tamil *si* (tetű, rohadó anyag, méreg).

súj-t, soj-t- (1. csap, 2. ék-it, tkp. rátesz, rácsap) Tamil 1. *sâ-ttu-* (ütni, verni, dobni, leejteni, adósságot átruház: *satti,* vessző, ostor: *sâttei,* nagyon hosszú ostor) 2. *sâttu-* (ütni, verni, ostorozni, rátenni, helyezni, applikálni) 3. *sutti, suttiyal* (kalapács = a sojtó, súj tó, sulyok), mongol *sîdam* (bot).

NB. Úgy rémlik előttem, hogy a **kovács,** szláv szó előtt a gúnyos soj-tész (székely) szó volt a miénk. ,

sü

sük-et = sik-et.

sül- (1. ég, asz; 2. világlik: kisül, mint süt | süll-ög) Tamil, *sullu* (hőség; *sull-en-* heves, égető, csípős: *sull-ei, sulei,* sütő, ahol valami sűl | *sull-âppi-,* égetni, melegíteni).

sül, sün (az állatokon és növényeken levő tüske, kemény **szőr,** cf. **szul-ák)** Tamil 1. *suli* (emberi szőrzet, ld

sul ami vékony; 2. *sun-ei* (gyapot, pehely, hamvasság a gyümölcsön, tövis a száron)

süldő (südő: süldő malacz, deák süldő) Tamil *sun-du* (pro *sul-du:* kicsinység, kicsiny, kis méret, *sund-eli* süldő egér) *sundu vil,* kis nyil : *sund-ângi,* csekélység).

süll-en-t (székely) = tamil *sallu-* (szelet ereszteni, *sall-al* fenék).

süll-ög-, füllög (székely) Tamil *sillu-billu* (víz zubogása, forrás, gyöke *silu*'-, erősen forrni)

süly (süly : scorbut) Tamil *silu-silu-* (rohadni).

süly-ed = sely-ed

süpp-ed ld sep-ed.

sür-ög- (sürg-et stb.), **ld ser-**

sürü (sürü-dik, sür-ül, sür-it, sürün = gyakran || **sürje,** cf. cserje) Tamil *seri* (söri: vastag, sűrű, tele, *seri-mei,* sűrűség, szűk hely, gyöke *serí-* összeszorulni, sűrűsödni, valami sűrű, vastag *seru-* ugyanaz)

I. **süt-** (tárgyas és tárgyatlan ige; sütemény, sütkérez, továbbá **sod, söt-ét, sut.)** Tamil 1. *sudu- (~ südü-,* 1. heves, égető, forró, lángoló, **süt**; 2. égni, **sülni**; 3. égetni, **sütni,** fegyver, ágyu elsül: **süt**; 4. felmelegít, átsüt, bélyeget rásüt: **süt** szinonimája *suttu-* pro *sudu-tu* nom. acti **süt-et)**; 2. *sudu-* (tárgyas ige égetni, bélyeget sütni).

NB. a szanszkrit nyelvben pompázó *suda* (szakács) vagy a magyar **sütő** vagy a tamil *sudu-ból* való.

II. **süt** (fejét, szemét le-süti) Minthogy a **süt** = leéget, fonnyaszt = kukk-asz-t értelmű is lehet, ezen **süt** ige az előbbivel azonosnak vehető, ld tamil *sâdu-* (lehajt, meghajlik, pro *sây-du-; sây-ttu kkollu-* összehajt, meghajlik).

süv-eg (= 1. sapka ; 2. a csúp-hoz hasonló nádméz, csomag) Mandzsu *śufa* (női fejfedő, *sufa-tu* sapka; gyöke *śufa-* bebugyolálni, vogul, *sip-el,* hüvely). Tamil 1. *suvi-gei* (borító, kardamon tokja) 2. *suppi* (fityma, mert ez is süveg vagy sipag).

süv-öl-t a **sik-ol-t** mellékalakja.

Sza

szab- (szab-ály, szab-dal, szab-lya pro szab-ol-a, szab-at- a **csap-** ige testvére), ld ott. - Tamil *savu-ttu* (minta, példa, tehát **szab-at,** mert a *vagei, vâkku,* mód, minta szók is a *vagu-,* **vág-** igéből valók).

szak (idő szaka, éj-t szaka, nap-ot szaka, nyar-at szaka stb. lévén az *at, et* tamil dologi birtokoseset társa). E szó legközelebbi társa a mongol *tsak* (idő, évszak, időszak, határidő), török-tatár *ćak* szinonimája. De ide való a tamil *saga-m* meg a szanszkrit *saka* (korszak), gyökét ld alább.

I. **szaka** (szak-áj: 1. abroncs szaka, bevágat, rovátka; 2. darabka) Tamil *sag-ei* (gyűrű kőfoglalata, mandzsu zs*aka,* rés, rovátka).

II **szaka** (szák-ál) Minthogy a székely *bak-szaka* növény-név, ha nem is szak, de legalább **szaka** alakot tüntet föl, a melyből a **szaká-l** a kicsinyítő alak: logicailag a mongol *saχal* (szakáll), török-tatár *sakal* a kölcsönzött s nem megfordítva. Ide tartozik a tamil *sakk-attam* (szőr, haj) képzet. A mandzsu *salu* (szakáll), a magyar sal-ang-hoz tartozik.

szak-ad- (szak-asz ; szak-asz-t, ld **czikk, szeg)** Tamil 1. *sag-al-am* (1. rész, darab, *sag-al-i* ugyanaz) 2. *sakk-al, sakk-ei,* (forgács, fűszál, semmire se jó apróság, *sakkei sakkei y-ây p-pila-,* darabokra hasogat) 3. *sug-iru-* (osztódni, hasadni, török-tatár *sök-, sük-,* mongol *śiγor-* szétszakadni, mandzsu *seke-zse-* szétszakadni).

NB. A mint láthatni, a *szak-* gyök a főbb turányi nyelvekben közös, de a **szak** és **szak-ad** közt a folytonosságot a magyar nyelv mutatja.

szal-ad- (szal-asz-t || **salapi,** sürgölődő : sa-lap-ol) Tamil *sal-am* (mozgás, menés, izgatottság: *sal-an,* láb, szél, ld még **szél,** ld tamil *kâl,* láb, szél, gyöke: szanszkrit *csal-* 1. mozogni; 2. menni, elmenni), mongol *zulo-* (elfutni, kikerülni).

szal-ag ld szál

szalma lásd **szál.**

szalu (völgyelő, váluzó görbe fejsze, szalui, szalv-al) Tamil *sulu-* (vágni, letépni, széttépni, fúrni: *sul-al* nom. v. az alakra nézve, továbbá tamil *sâmbu-, sumbu-)*

szana-szét (szinonimája szerte-szét) Az első szó értelmezése szerint a **szan-a** = hintve, terítve, s így a tamil *san-ei'-* (elterülni, növekedni, ágat hajtani) ige társának tamil gerundiuma : *sanei'-* társa, mandzsu *sani-ya-* (elterülni, kinyújtózni), mongol *sunu-* ugyanaz, török-tatár *sun-* (oda nyújt).

szap-or-a (gyors, seb-es stb.) Tamil *sapp-en-, supp-en* (sietni, mongol *tsobo-* ömleni, *tsobori-* következni):

szapu (szapu-kád, szapul) Tamil *tappu-* (a ruhát egy kőhöz verve mosni, szinonimája *tuvei-:* az ősi mosás, s ezt látszik bizonyítani a «megszapul valakit» kifejezés).

sz-a-r (sz …os, sz…**ik)** Tamil 1. *sar-âli-* (állatnak hasmenése van) 2. *'eru-, erugu-* hasmenése van (közönséges): *eru,* állati ürülék).

szaru (szarv, szarvas, ld **tülök)** Tamil *suram* (cső, üreges dolog, szarv), mongol *sôr.*

szatyor (szotyor, cf. vén szotyor) - Tamil *tadaru* (fegyver, eszköz tokja)

NB. A germán *Zecher-ből* **czökör** lett s nem **szotyor.**

szá

szád (kút száda, stb. a száj tovább képzete, mint a tamil *vây-dâri* kút száda).

szád-ol (bedugaszol; ha a szád-ból volna, **szád-al** alakban állana, tamil *sadei,* dugó, dugasz, *'adei'-* bedugaszolni, lezárni).

száj (gyöke: *áj:* száj-ók, száj-kó, valamint aj-k, aj-ók, tamil *vây* ugyanaz).

szál (szinonimája **szár:** fű-gabona-szál, haj-szál, egy szál-fa || láb-szár, gabona-szár stb.) Tamil *tál* (láb (mint talpazat, alj), kezdet, **szal-ma, cső,** gabonaszár. Papirlap, mint a székely: «egy szál papir sincs» szalag, kötés, szíj, **szalag** pro szálag.

NB. A tamil *târl* (gerenda, mongol-török-tatár *sal,* hosszúság, szalag) értelemben a *tâl* változata, mint tamil *târu* = *sâru.*

szál-ka (szálkás, szálkáz-ik stb.) Ha e szó a **szál** kicsinyítőalakja volna, nem lehetne érteni, hogyan egyezik a szanszkrit *csal-ka* (rész, adag, szálka, mint 'szálkás hús', szakadás, halszál-ka) szóval, a melynek gyökét én nem ismerem. Valószínűbb, hogy a gyök a **szel-** és **szil-ag** mása.

száll- (szembe-száll, száll-ít : **száll-ing-,** száling-óz | szállás) Tamil *sellu, sel-,* (menni, haladni, jutni, folyni, érkezni, bemenni, beszállni; elfogyni, megszűnni, meghalni, *sellu-ttu-* tárgyas alak: száll-it; *sell-iyam,* szárnyas, tehát a szálló, repülő).

NB. A magyar **szállás** az orosz nyelvben *śalas* (kunyhó) jelentésű, ezt meglehet a szanszkrit *çalâ* (ház, terem, istálló) alakhoz számítják, csakhogy ez tamil nyelven *sâlei* (fasor, széles út) jelentéssel is bír s így mutatja, hogy a *sel*-mellett *sál-* is volt.

szám (szám-os, szám-ol) - Tamil *samu,* szanszkrit *samuha* tömeg, sokaság, gyűjtemény, nagy csomó, gyöke a szanszkrit *sam,* mongol *χam, χamok,* összesen). A régiesen **szám-én-talan** szinonimája **tö-mén-telen** mutatja, hogy a **szám** eredeti értelme «tömeg».

szá-m- (szám-l-ik pro szám-ol-ik, **szán-t** pro szám-t) A tamil *sâ-l* (földművelés, barázda) és *sâ-gu* (sagubadi, földművelés) igenevek *sa* igére utalnak. Ezen összevont alak helyett van tulu *dappu* (földet művelni, barázdát húzni) és tamil *tavâli*[1]- (borázdál) alak. A mandzsu *sende-zse-* (feltépni) és mongol *sen-de-csi* (szúr, túr) a török-tatár *ćanzsi- ćan-eć-* (szúrni) együvé valók, de a *szá-m* alakkal nem azonosak.

szán- (szán-al-om, szán-dok stb.) Tamil *sanu, sanu-vu* (szívesség, jóság, szánalom), mon. *sana*-(gondolni, emlékezni, sóhajtani), török-tatár *san-* (gondolni).

szár-ad (szár-asz-t, szár-az) Tamil 1. *suradu (surattu*: kiszáradt kiszikkadt dolog, *suratt-alan,* száraz, szikkadt,: *surattei,* szikkadt, száraz, aszott) Azonban a tamil *sáru-* (kiömleni, kiszáradni) ige és ennek összevonatlan alakja *suvaru-*(kiszáradni, elpárologni, felszívódni) az eredetibb.

szár-m-az- (régiesen szár-m-oz pro szár-om-oz). A tamil *sârbu-nul, sârvu-nul* (származék vagy fiókkönyv a főkönyvre nézve) kifejezés, *sâr-bu* (dolog, amihez kötődünk, amire támaszkodunk), *sâr-vu* (védelem) es *sâr-olei, sâr-vii* (pálmafa fiatal levele: szár-, szálas levél) értelmek oda utalnak, hogy a magyar **szár** szót a tamil *sâru-* (közeledni, kötődni, csatlakozni) ige képzőtlen nom. ágenséhez hasonlónak tartsuk, mert a **szár** a „támasz, az összefüggést közvetítő".

szár-ny (szárnyal, szárnyék) Tamil 1. *sir-ei, siragu* (toll, madárszárny, haluszony, nyílvessző tolla, oldal, házsor, s ekkor szinonimája *sar* oldal; *siragu gollu,* repülni) 2. '*irag-ar* ugyanaz; 3. *irekkei, rekkei* ugyanaz

sze

szeg- (nyakát szegi, szavát, a böjtöt megszegi | szegély) Tamil *segu-* (ölni, tönkretenni; *seg-il,* nyak, tkp. a szegély: ilyen értelmű a mongol *zaχa* (szély, nyak-gallér, török-tatár *jaka* ugyanaz, mandzsu *zsaka* rés, hasadék). A tamil *seg-il* (töredék, darabka) valamint a *sekku- bandi,* határok kijelölése) első része a mongol *tsek,* török-tatár *csik* (szegély, szegő) értelmében szintén ide tartozik.

NB. A **szeg-őd-** értelem az érték-szabás (vágás) logicán alapszik.

szegy (*sügy* i). A kannada *'ede, yede* (mell) a tamil nyelvben *edi-r* (elől) jelentésű, s ez látszik a mongol *sedü-* (előre tolnja magát) igében.

szekér (székely szekerkó = kisszekér) Tamil *tigir-i, tigiri-gei* (henger, kör, szekér, malom, mongol *deger-em,* török-tatár *degir-men,* malom); oszmán *tekerlek* (kerék), mandzsu *toχoro* (kerék, kör), mongol *tsaχar-ik* (kerék), *tögör-ik* (korong), ld **teker.**

NB. A rímelő nyelvészet a török-tatár *cek-* (húzni) ige jelen idejű *cek-er* (húz) alakját teszi a **szekér** képzőtlen nom. ágens mellé, csakhogy ez nem áll, a szekér a «tekergő· s csak a szán a «hurcoló» turáni logicával. A szanszkrit *csakra* (kerék) tamil alakban *sakkaram* **«kerék,** meg **szekér»** jelentésű is.

szel- (szel-del, szel-et, valamint **szalu).** Tamil 1. *sallu* (darab, töredék, *sallari-,* felszeletelni, ld szál-ka); *selu-ppu* (nom. v. darab, töredék = kannada *seluppu-* szelni; tamil *seli,* halpikkely), mongol *seil-, sil-* (faragni, vésni, mongol *sel-me,* mandzsu *sele-me* kard, szab-lya.

szel (szel-es, szél) A legközelebbi társ a mongol *sal-ki-n* vulgáris *säl-ki* szél: *sälki-* fúj a szél, török-tatár *jel, jil).* Az egyik tamil szó: *kâl* (a szél, tkp. kelő) egy másikat, lásd a **süll-en-t-**nél**.** A *salam* (láb, szél, gyöke a szanszkrit *csal-* mozogni).

s**zel-id** (szelídül) Tamil *suluvu, sulugu* (könnyűség, könnyedség, édesség, *suluv-âna* édes), mongol *solo, soloχon* (laza, finom), mandzsu *sula-kan* nyugodt, mértékletes).

szellem (régiesen szell-et, szel, szél tovább képzete).

szén (szen-es, szén) Tamil *'an-al, tan-al* (parázs, eleven szén, gyöke: ’*an-alu-* égni: a szén = eleven szén, mert különben **holt szén).** A főbb turáni nyelvekben a **szén** a «tűz, égés» szókkal függ össze: tamil *kar-i* (szén, korom, gyöke: *karu-* égni), török-tatár *ko-mür* ugyanaz, gyöke *köj-* = tamil *kây-* égni, mandzsu *yaχa* (szén, gyöke: török-tatár *jak-* égni, japán *yaki* égni, mongol *n-egüre-sün* (szén, gyöke *egü-re-* ég).

s**zenny** (senny-es, szenny-ez) Tamil, *tîn-du-* (érinteni, összepiszkolni, megfertőzni; *sînd-iram* szenny, durva szavak, *sin-du-,* megérinteni).

szer- (szer-el-em, szer-et) Tamil *saru-vu-* (símogatni, hízelegni, megölelni, kedveskedni, továbbá tamil *tar-lu-vu-,* megölelni, szeretni).

szer-te (tkp. terítve, szórva: szerte-szét) Tamil *sari-* (elterülni, szétesni, leperegni), mandzsu *seri* (ritkán, szétszórva; *sira-* szétteríteni), mongol *taru-salu* (szerte-szélylyel).

sze (szö)

szed (szed- : **szed-ett-v-edett)** Tamil *edu, y-edu-* emelni, felemelni, fogni, vinni, venni, összegyűjteni, felszedni, elválasztani, választani, török-tatár *secs-* elfogadni, elvenni. Ezen igéből való a *set-tu* (kereskedelem, áru, pl. gabonát stb. szed) nom. acti. A tamil ige «kezdeni, vállalkozni, tönkretenni, szétszedni» értelmében, ld mongol *sedü-* (valamit elővenni) és *sed-el-* (szététépni).

NB. A magyar ikerített szó második része mutatja, hogy ingadozó a kezdő hangzó.

szeder (tamil *sidar,* szétterülni és mandzsu *si-dara-* kiterjeszteni, minthogy mint cserje szétterjed).

I. **szeg** (fel-szeg, al-szeg ; fele-szegen = felerészben) Tamil *tigei* (oldal, vidék), mongol zs*ük, zük* (szöglet), tamil *tikku* (vidék, negyed, a világ része, oldal, sarok).

II. szeg (szög = barna, mandzsu *suχun* (kávébarni), *soχ-ori* sötétsárga, *soχi* elsötétedni).

III. **szeg** (szeg-ez), lásd **csék-** (mert tamil *tadi,* bot, oszlop, pénisz) '

szeg-ény (cf. szűk, szök-ös, szük-öl-ködik) Tamil *sigu-, sig-alu-* (hiányt szenvedni, csökkenteni, tönkremenni, elszegényedni, *sig-ina* a szegény).

szem (mint szerv és mint ’búzaszem’, szem-be, szem-el, szem-t, ld **kan-di)** E szó gyöke a mandzsu *sa-* (látni) *śa-*(nézni), amelyre nézve a szanszkrit *çam-* (látni, nézni) ige is képzet. Tamil *sim-il'-, simili'-, sim-ittu-* (*kacsint)*

NB A finn-féle nyelvek alakjai legfölebb mint *l-ezett torzalakok* vehetők ide.

Személy - Régi jelentése után a **szem** szó tovább képzete.

szemér-em (szemér-m-et-es, ld **szo-mor-og)** Tamil *samarl-mei* (szégyen, szemérem, lealacsonyodás) *samarl'* szégyellni magát).

szemölcs = szüm-öcs.

szen-der-eg gyöke:szuny-ad-

szen-v (nom. v. szenv-ed, szönv-ed) A tamil *tunb-am, tunbu* (baj, bánat, nyugtalanság, fájdalom, szenvedés, kín, *tunb-uru-* szenvedni), a tulu *tumbu-,* malayalam *tummu-ga* (elviselni) igékhez tartozik ferde alakja mellett is.

I. **szep-eg-** (szepp-en : megijed, szepi) Tamil *sapp-ańg-i* (gyáva ember: az alapértelem «lelapul, tepsed»).

II szep-eg- Tamil *tembu-* (sírni, zogokni, sóhajtozni).

szeplő (pro szep-el-ő). Mongol *seb* (folt, ráragadt kosz, *seb-ge* szeplő, *seb-tei,* szennyezett, k.-tatár *sib-ke-1* = mongol *seb-ge).*

I. **szer** (sor, rend, oldal «fel-szer, al-szer», faj, út, mód), **szer-ént, szer-int -** Tamil *sari-yâga* (szerint, gyöke: *sar-i,* egyenlőség, *sarikku ssari,* megfelelője, viszonzás).

NB. A tamil *sar-i* (egyenlőség, szint, egyenesség, út ; egyforma, igazságos, megfelelő, igaz, egyenes) főbb társai : *sara-m* (sor, láncolat, füzér, mint a székely szór = sor, füzér); *tar-am* (egyenlőség, hasonlóság = *sari,* osztály, kategória; rang, fajta szinonimája *sar;* sor, tömeg, gyülekezet). A kannada *sâr-i* = -szor, -szer = tamil *tarám*, mandzsu *zserge* sor, hasonló, -szor, -szer, mongol *zerge* szinonimája).

II. **szer** (fű-szer, szer-szám, fű-szer-szám) Tamil *sar-akku* (dolog, áru, fűszer, gyógyszer, alapanyag, gyöke *szer* **I.).**

NB. A tamil szótárirók nem vették észre, hogy a tamil *sar-ań-saram* (szerszám, poggyász, felszerelés, bútor) a *saram* (rend, sorrend) szó olyan kettőzése, mint a *tara-daram* (rang, faj, fajta) a *tarám* szóból. A magyar *szer-szám* a tamil *sar-ań-saram* összevont testvére.

szer-ez- (1. gyűjt 2. szer-k-esz-t, szer-ked stb.) Tamil *ser-ttu-* (egyesíteni, csatlakozni, belehelyezni, *ser-tt-idu-* egyesíteni, csatlakozni, gyűjteni, gyöke *ser'-* egyesíteni, gyűjteni, *sér-kkei* nom. v. a **szer-k-ed-** ige töve).

NB. A régi szer-k-en- (összejönni, melléfeküdni) = tamil *seru-, ser-* (összejönni, közösölni).

Szerencse - Tamil *siresu* (szerencse). A tamil *sirî* mellett van: *tiru* meg *sír* (1. rend, szabályosság, egyformaság, egyenlőség, egyensúly, ld **szer** I.; 2. szépség, elegancia, jó állapot, ld **szer,** egészség, boldogság: *sîr-und-ây-iru'-,* választékosnak és gazdagnak lenni, *sir-gedu-,* összezavarodni, tönkremenni, tkp. **szere vesz**; *sír-idu-,* kiegyenlíteni, elrendezni, **szer-ezni).**

széd-el-eg (széd-ül, széd-it stb.) Tamil *sâ-du- (sâd-al* nyugtalankodni, nyüzsögni, mozogni, ingani, tántorogni, ide-oda hajlongani, egyensúlyozni, gyöke: *sây-).*

szégy-en (régiesen *szengy-en,* ld szingyola) Minthogy a **szégyen** és **pirul-** (vörös-öd-ik) mindenütt egymásnak megfelelnek, a tamil nyelvből a *se-du, sęndu, settu* (piros, gyöke *se-)* alakokat kell idevennünk.

I. **szék** (szék-el: egyes szék, ülő szék, székely) A székelyes használat mutatja, hogy a magyar **szék** ősi jelentése az volt, a mi a tamil *sekkei* (ágy, fekvőhely, állat fekvőhelye) szóé s ezt igazolja a k.-tatár *sikä, jan sikäse* (pad, oldal-pad, tatár-ágy) szó is; különben az egy ember ülésére való széknél a föntebbi jelzők nevetségesek volnának.

NB. A szék-ely név első része a föntebbi jelentésű szó, a képző olyan, mint a tamil *ter-âl* (szeker-ész tkp. szeker-ember, vagy személy : *vel-âl* dsid-ás/lándzsás, stb.) képzetekben, mert az *âl, al* is lehet. Ebből világos, hogy a mi nevünk nem *szék-elvi* (széken tuli), mert a nyelvtani lehetlenségen kívül a logika is ellent mond, amely azt követelné, hogy *széken* (t. i. a Mogerek földén) *inneni* legyen.

II. szék = szik.

I. szél (valaminek a széle, vége) Tamil *sil-vây* (száj széle, tkp. szélszáj), mandzsu *zil-bin* (szére; *sala,* széle, pereme). Minthogy a mongol *zaχa* (széle, pereme) szó a szak-ad ige gyökével azonos a mandzsu *zsak-a* (rés, hasadék, oldal) alak mása, a **szél** a *szel-*(szil-ánk-ol) gyökhöz tartozik.

II. **szél** ld **szel**

III. szél (szély, széj, tehát a második helyesebb az erőltetett **szél** alaknál: **szély -ed,** szély-es | **szé-t** pro *széjt).*

Tamil 1. *se-n* (szélesség, hossz, magasság, távolság, mongol-török-tatár *ʼen-g* szélesség; tamil *set-si,* távolság: *sęt-sel-avu,* távolodás, távolodni, **szét-száll (szétszéled),** *set-pad-ei* = szétesés - távolesés) ; 2. *se-y* (távolság, hossz, *sey-ttu, sey-mei* ugyanaz *sey-âr,* idegenek, ellenség, távoli rokon, ami azt mutatja, hogy **szél** (valaminek a széle és a közelség, valamint a **szély** (szélesség, távolság) összezavarodott).

szél-ke (szil-ke) Tamil *sál* (tál, korsó, szinonimája *saligei).*

szén ld szen

szé-p (szép-ül, szép-it) E szó értelmezésére fölösleges fühöz-fához kapkodni, mert a tamil nyelvekben a *se, sey, sem, sev, si- siva'-* (piros, csiszolt, egyenes, jó, szép, csinos) gyökből nem csak a **szép,** hanem a szí-n, **szégyen** stb. szavunk is származik : 1. *sev-vi* (beauté : *sevv-iya,* szép, gyöke: *se, sev* piros, csiszolt, helyes, egyenes) 2. *se-ppu* (piros szín, gyöke *se'-)* 3. *sivappu* ugyanaz *(gyöke siva'-* ugyanaz).

szérű (szűrü) Tamil *sâru-* (felsöpörni a szérűn a gabonaszemeket; nagyon simára faragni); mandzsu *sori* (gabonapadlás). A mongol *üdür-ma* (szérű) «ütött, vert» értelműnek látszik. A szérű lehet : simított hely, verőhely, teritőhely stb.

szé-t ld szél III.

szi

szid- (szid-al-om, szit-ok, szit-koz-ód-ik, valamint **kár-om-ol)** Tamil *tittu-* (szidni, átkozni: *titti-karukku-*, 'feketére szidni' tkp. **szid-kár-om-ol,** szid-feketít; *tittu,* **szit-ok**).

sziget (szeg-et nom. acti, tehát a gyöke *szeg)* A tamil nyelv főbb szóinak egyike *tidal*, a másik *tittu* (ld **tető),** a legátalánosabb a *tívu,* a melyet a szanszkrit *dvípa* (pro *dvi-âpa* = két-víz) szóból hoznak ki.

szig-oru (székely = sovány, szikár, cing-ár, szigor-od-ik = sovány-od-ik, szigor-og) A magyar (cang-ár, cing-ár, cing-ér, szig-or, szik-ár, szűk, szeg-ény, zsig-ora, zsug-ora) kilenc mellékalak alaknak a tamil nyelyvben három ige felel meg : *sigu-, sińgu* és *sikku-* (szorítani, fogyni, összeszorulni) alapértelemmel; *sikk-al* (soványság, szikárság, *sikk-am,* szikárság, szigorúság; börtön = szűk hely), a többit ld az illető szóknál).

Szikra - A tamil *tî-p-pori* (szikra, szó szerint: tűzdarab) a magyar *szi-por-ka* kicsinyítő alak édesanyja vagy nénje, s így a **szi-kra** szó is nem egy *tí-k-kuru* (tűzdarab)-féle összetétel-e inkább, mint a bizonytalan eredetű orosz stb. *içkra* fölforgatott alakja?

szil (szil-fa: szil-ács = szij-ács, sziv-ács, szij) A M. Ny. N. szótára a **szij** alakból indul ki, de ez hangtanilag nem helyes, mert l-ből lesz *ly* s ebből *j* (y)., de l-bői *v* is lehet. Ezért az alap **szil** (tkp. bőr vagy háncs), amit a tamil *sil-ańgam* (a gyógyhatású vila-fa kérge*).* De a **szil-ács-ot** lehúzni (hámozni) kannada nyelven *suli-* : a magyar szó is alhangu), tulu *ćuli-deppu-* (tkp. szilácsot tép, vesz), tamil *sul-ei* (hámozott gyümölcs). De a tulu *csuli* = tamil *sul* (**hám (lószerszám)** és **hám, háncs**). A tamil *vár* (szij = bőr, lásd **berhe),** k.-tatár *kay-is* (szíj, *kayiz-la-* hántani, hámozni), mongol *soro, sur, surom,* lásd **szir-om.**

szil-ag (szil székely = **szil-ak, szil-ánk**: szil-ak-ol stb. vékony **szel-et-ekkel** elférdel) Tamil *sil-âmbu* (forgács, szilánk, halpikkely; *sil-ukku-,* bevágás, rovás, *silu-* hasadni), mandzsu *sil-men* (letört darab).

szil-án-kod-ik (szilány-kod-ik székely = vékonyodik s így a silány-od-ik mellékalakja). A tamul *seluvan* (kiaszott, sovány ember) gyöke: *selu* (kiszáradt ág, halpikkely) szóból való s így szintén a **szil-ag** családba való.

szin (régiesen **szén, szen**: 1. fény, világosság, 2. valaminek külseje, felsője, takarója: szép-je, java; szin-es-ked-ik, szin-1-ik, szin-ez) A tamil *se-m* (piros), *sem (sen:* piros, egyenes, helyes, jó, tökéletes, egyező; egyenesség, egyenletes felszín, egyenlőség: *sem-bon* **szin-arany,** *sem-borul* tökéletes állapot, «isten» tkp. *szin-birtok, sem-bâl* szin-tej = vér = *sen-nîr* szin-es nyirk; *sem-mânam,* a szinlő, ragyogó

menny, napalkonyatkor; *sen-damirl,* mintegy *szin-Tamul,* a tamil nyelv színe, java = a klasszikus tamul; *sem-an,* ravasz, képmutató ember = **szin-es** és szin-ész), ld **szé-p.**

NB. A magyar **szin-játék, szin-ház** stb.-beli **szin** a «color» jelentésű **szin** szóval azonos, mert ez turáni felfogás. A tamil nyelvben látható szanszkrit eredetű kifejezések: *a-rańga- bumi, ranga sâlei* (szinház) szó szerint: szin-föld, szin-terem, vagy a színes ékítmények miatt, vagy mert a játszók csak szin-ből cselekesznek.

szinte (szintén) Tamil *seńsa,* közeli, teljesen, tele, tehát a **szinte** szó kettős értelmével. A tamil nyelvben a **szintén** = *tán* (maga), *um* (is) *-e* (ugyan, éppen). A **szinte** (csaknem) a mongol *alda-*, török-tatár *jaz-* (téveszt, elvét) módjára a *tappu-* (téved), *tiri-* (térül) igék egyikével fejeztetik ki, pl. tamil *saga ttirindân* = mongol *ükün al-daba* = török-tatár *ülä jazdi :* szinte (csaknem) meghalt.

szi-por-ka (kicsinyítő alak = tamil *ti-ppori* szikra, ld **tűz, por** és **szikra).**

szirom, szir-ony (bőrszalag, sallang, mandzsu *sori-χα* ugyanaz, mongol *sur, sur-om,* szíj; tamil *sir-ambu,* forgács, szilánk, *sirâmbu-,* szeldel, vagdal, török-tatár *sirp-i,* forgács).

szisz-eg (a haragos kigyó vagy lúd). Tamil *sí-ndu-* (sziszeg a kígyó vagy a macska fúj).

szit-ok ld szid-

sziv, szüv (régiesen *szi,szű*: középső rész). Tamil *se-ppam* (mellkas, *seppa-vây* közép) szó gyöke a **szé-p, szé-k, szi-n** szóknál láthatni, mert a «vörös» alapértelemnek a **sziv** szónál is helye van. A tamil *n-eńsu* (szív, mellkas, mell, szellem, akarat, lelkiismeret) szó határozottan a **se** gyökből való, mert a kezdő *n* olyan, mint az *s, j, y, zs* a többi turánságban.

sziv- (szív-at, szipat ; sziv-ár-og, szivárvány | szim-at, szim-at-ol) Tamil 1. *sivíri* (nom. ag. szivattyú, mint a székely szivár-vány-os kut; nagy fújtató, mert ez is a **szivó, mint** szívja vagy fújja az orrát) 2. *siv-ei* (kovácsműhely fújtatója, a lyuk, ahová a fújtatót illesztik, mert ez is a **szivó)** ; 3. *sâmbu-* (szivattyúzni, szippantani), cf. **szíp.**

NB. A tamil *sî-ndu-,* kannada *cînu-* (az orrot *sziv-ni* vagy **szí-ni,** szíj-ni) összevont alakok.

Szí

szik (szék: 1. fabél, 2. tojás-szik, vagy sárgája, mert ez is **bél** és sürübb a fehérjénél) Tamil *se-gu* (1. a kemény rész, a fa bele (gesztje), 2. sebhely, mert **vörös** a begyógyult hely : *sęg-ulla maram,* geszttel rendelkező fa, *sęg-ili,* geszt nélküli fa, **szik-es** es **szik-telen).**

NB. Meglehet az alapértelem a **szín** (vörösség), mert a legtöbb fa, bele vöröses (mint a **szív)** s ekkor a tojás szík-nél is ez lehet a logica.

szíp- (szip-oly, szipp-ant: vér-szipó: tehát alhangú) Tamil 1. *suppu- (supp-al:* kiszívni egy gyümölcs levét, nyalni, csókolni, rövidíteni; *sumbu-* ki van szíva) 2.*'umbu-* (szívni)

szít- (1. szítja a tüzet, az ellenségeskedést, 2. szít valakihez, ismét alhangú). Tamil, *tu-ndu* (felizgatni, buzdítani, bátorítani, éleszteni, irritálni, tüzet szítani).

szo

szod-é (székely telhetetlen, falánk). Tamil *sadei-* (falni)

szok- (szok-ik, **szok-ás** ; szok-tat) Tamil *tagu-* (szokásban lenni, megfelelni, méltó, képes, *tagu-di,* szokás, jog, erkölcs, természetes tulajdonság, hajlam, a mongol *zoki-s, zokas* = tamil *tagu-di,zoki-* alkalmazkodni, megfelelni).

szok-mány (szuk-mány). Tamil *sokká, sok- k-ây, sukk-ây* (tunika, mongol *tsek-men,* gyapjúkendő).

szomjú (szomju-hoz régiesen szom-éh-oz, tehát *szoméh* nom. v.) A tamil *tabi-, tavi'-* (szomjazik, szomjan hal, fáradt, kívánni) a *tuv-ei* (ital, iható) alakkal függ össze, mert az összevetések mutatják, hogy a «sitis» jó turániasan az **ital, víz** szók származéka: tamil *nîr-vel-* (szomjasnak lenni = nyirk-vágy), török-tatár *susa-* ugyanaz, gyöke *su* víz), mongol *umd-as-* (szomjasnak lenni, gyöke *umda, umdâ* ital).

A régiesen magyar **szome-h-oz** alapja olyan nom. v., mint a tamil *tabi-kkei, tavikkei,* s így fölösleges a csűrés-csavarás, ld még **tó, tav** és török-tatár *su* alapokat.

szomor-og- (szomorú, szomor-od-ik) A tamil *samarl-ttal, samarl-ppu* (bánat, fájdalom) a *samarl-* (megbántani, kínozni, lealacsonítani) igenevei, de a tárgyatlan alak hiányzik.

szop- (szop-acs-ol, szop-int, szop-og-at, szop-ós, szop-tat, valamint czupp-og | szupuj-kó) Tamil *sappu-* (szopni, nyalni, cuppogni, elharapni, lelapítani).

NB. A régiesen **sopp-an** (szűk) meg a székely **szupuj-kó** (karcsú, vékony, hegyes gula-alakú) szók e gyökből való képletes szók, mint a tamil «lelapítani » mellékjelentés is, mert a «hegyesre szop» mellett «hegyesre sziv» is van.

szor (szor-os, szor-ong, szor-ul, szor-it || **szur-dék,** szur-dok) Tamil *sur-ungu-* (összeszűkülni, összeszorulni, összehúzódni, összeráncosodni, becsukódni, összemenni; *surung-al, suruńgei, surungu* nom.v. szurdok, szűk lyuk, buvó-lyuk jelentéssel : *surukku-* tárgyas alak: szűkíteni, összeszorítani, erősen összekötözni, összehúzni). A *sur-am* (nehéz út) a tiszta gyök képzete.

szor-og- (sürög; szorg-at = sürget, szorg-os = sürgős, szorg-al-om) Tamil *surukku* (gyorsaság, sietség, élénkség: *surukk-ulla* szorgalmas, *surukk-áy* gyorsan, sietve, *suru-suru-,* szorgos, sietni; *suru-suruppu, suru-surukkei,* nom. v. *suru-di,* sebesség)

szotyog- (szity-eg-szoty-og, szotyós | **szoty-tyan)** Tamil 1. *sottu-* (csepegni, eső esik, *sottu-sott-enru orlugu-,* cseperegni, *sottu,* ütés, koppintás, esőcsepp, darab,

sottu szinonimája **szity-szoty)** ; 2. *sittei* (elfőtt, túlérett, mint a szotyós szilva, szotyka), cf. mongol *tsatso-,* mandzsu *ćatsu,* török-tatár *sac-, cac-* (szórni).

Szó

szó (szól-, szól-it, szól-al) Tamil *sol* (szó, beszéd, *sol-vagei,* szavad elemzése – 'szó-vágat': *soll-iyal,* etimológia, szótörténet, *soll-urudi,* szó-erő: *sollu-,* mondani, beszélni, elmesélni, *sollal, sollu-dal, sollu-gei* nom. v.), mandzsu *soli-* (szólít).

NB. A magyar **szó, szo-v, sza-v,** mongol *tso* stb. a tamil *so-l* (l = u, v) összevonása. A szláv *clo-vo* (szó) pro *col-ovo* egy jó tamil nom. verbale-nál nem egyéb.

szór- (gabnát, hamut, pénzt, nyilat szór). Tamil 1. *sori-* (szórni, kiszórni) 2. *sur-kkei-sur-ppan* (szelelőkosár (gabonához), szóró lapát, gyöke *sur'-,* elválasztani, elkülöníteni, *turu-* terjeszteni, szórni, zajt árasztani).

szór (székely = sor, füzet).

Szö

szöcs-ke (gyöke: szöcs) Tamil *tettu-* ugrani, s így a **sás-ka** szónál látott *tattu-* felhanguja).

I. **szög** (szöglet, szöglet-es) Tamil *suńgu* (az öltöny szege, zuga, rétje).

II. **szög** = **szeg.**

szök- (szök-ell, szök-del, szök-dös stb.) A tamil nyelvből a *tegu-ppussi* (bolha, tkp. szökő-bogár) összetétbeli nom. ag. alakon kívül más ismeretlen. A mandzsu *sekiyen* (forrás) egygyökü a *sek-se-χe* (szöcske) szóval, valamint az oszmán *cäkir-gä* (szöcske) a k.-tatár *sik-er* (ugrani) mellékalakjából való.

Szöllő - E szó olyan alakú, mint a **solló** a **sorló** helyett s így gyökileg a mongol *sörö* (szőlő), mandzsu *soro* (bogyó), tamil *târu, sâru* (datolya-, banánfürt) szók társa.

ször-ny (szörnyül-ködik: fél, bámul || szörnyű halál, székely = hirtelen halál, szörny-et hal - rögtön hal) A tamil 1. *sur-ír-idu-, sur-ir-en-* (félelem jelét adni, sietni: szintén kettős értelmű) 2. *sur-* (megijeszteni; *sur-am* félelem), mongl *sür-* (bátorság, félelmetes pillantás, *süreke,* szörnyű**).**

ször-p (nom. v. ször-p-öl), ld **hör-p-öl**

szösz (a kender szál apraja: szösz-ke) Tamil *sassu* (kevés, szity-szoty, hulladék).

szöv- (sző, szöv-ed-ék, szöv-et: szőte-mény, valamint szőnyeg) A tamil nyelvben «beszéd, tudomány, könyv és fonal, fűzés, szövet» kifejezések egyenértékűek: ezért a tamil *suv-adi* (könyvecske, amit pálmalevélre írtak és összefűztek, tehát füzet) és

suv-adu (füzet vagy szövet) szók *suv* gyökét, valamint a *sav-alt, sav-uli* (szövet, kelme) szókét a magyar *szöv-* (szőni) igére kell vezetnünk, mert a *sava-dalei* (utoljára leszőtt anyag, tkp. szövet-fő)-beli *sav-am* nom. v. meg *sav-adi, sav-ali* (fűző, nyaklánc, tehát füzér) szók gyökei arra utalnak.

sző

sző- ld szöv-

szőke (szőké-s) Tamil *sîkkây (s. niram,* fehéres), mongol *tseg-en* (hófehér, világos).

szőny-eg. A tamil *se-n-dei* (fátyol, takaró, *sé-n-i-y-an,* a takácskaszt tagja) azt látszik mutatni, hogy mindkét részről a **szöv** *(sav-)* összevont alakjaival van dolgunk.

szőr (szőr-ös, cf. sörény, serény) A tamil *savar-am* (haj, szőrzet, farokszőr: *savar-i,* a pálma, a kókuszdió „szőrzete", rostja, tkp. a szőr-ös) meg a mongol *segur-el* (fan : *sur-lik* id.) a **szőr** szó összevont voltát mutatják.

Szu

szug (zug, szug-oly) Tamil *sungam, sukkam* (rejtekhely), mongol *suγom* (sarkok a házban, eldugott hely).

I szul-ák (szul-ánk székely = ful-ánk || *szul-ka,* régiesen lándzsa) A tamil *sul* (vékony dolog) gyökből van : *sul-ikku* (hegyes bot, ami szúr), *sull-ál* (vékony dolog), *sull-âni* (hegy, vékony szög, ami szúr): *sull-âppi-,* szúrni, ütni, vetni).

II. **szulák** (juh-szalag, ih-sza-lag) Tamil *sulâvu-,* körbefogni, amint teszi a szulák a közeli növénynyel).

NB. Az ih-szalag-beli szalag nem a **szulák** szó változata, hanem a **szalag** (kötő), mert a **birka-szalag** olyan fölfogás, mint a k.-tat. *etecäge* (ihszalag tkp. **eb-húrka).**

szul-cza (dárda) A tamil *sul-am* (szúrófegyver, nyárs, dárda) szúróeszköz s így helyesebb a mongol *tsul tsuγul,* átszúrni, átütni) ige *tsu,* át, keresztül gyök, ld **szú-cza.**

szuny-ad- (szuny-dikál, szunyóká-l, ld **suny, szűn)** Tamil *tunsu-* (1. aludni, meghalni, 2. mozdulatlan, közönyös, tehát = **tunya** és **suny** székely).

szuny-og - Tamil *sinukku-* (megszúrni, mert a tamil *kodugu, kosugu* szunyog a *kottu- ,*harapni, csípni, szúrni igével rokon, a tamil *tummu,* szúnyog, is rokon a *tuppu,* fegyver, döfő alakkal, török-tatár *sinek* légy, mongol *suno* dongó.). A tamil *nul-ambu* (szúnyog, gyöke: *nul-, nullu-* csípni) s így szintén a szúnyog értelmezését támogatja.

szurok (szurk-os: ragadós).

Tamil *sura-bu, surarl* (gyapot gumija).

szusz (szusz-og, szuszma, ld a **busz** és **usz** alakoknál a tamil alakokat).

szutyok (szutyk-os) Tamil *tudakku, todakku* (piszok, tisztátalanság, „megérintett” ld *todu-* érinteni).

Szú

szú = tamil *usu* (szú)

szú-cza (régiesen lándzsa, szúró eszköz) A tamil *susi-t* és a szanszkrit *suci* (tű) szót a szanszkrit *siv* (varr) igéből hozzák ki. De hát a tamil *usi,* kannada *sűzi,* tulu *duzi,* malayalam *suci* (tű, hajtű) szókkal mi lesz ? Nem egyszerűbb gyök a mongol *tsu (tsugu* át, keresztül, ebből: *tsuci-* átfúrni, *tsu-l-* átszúrni)? 1. **tű.**

szúr (szúr-ká-1) Tamil *soru-, sorugu-* (bemélyedni, fúrni: *sur-i,* lyuk, *suri-y-usi,* fúró), mongol *soro-* (lyukasztani), mandzsu *sura-fa* (lyuk).

szúty-ol (fedd, szid) Tamil *sâdi'* (szidni, feddni)

szü

szügy = **szegy.**

szűk (régiesen **szik** is, szűk, szük-ös, szük-öl-köd-ik, szük-ül-, szűk-it, szük-ség) A tamil *sikku-* (csapdába esni, bebörtönözve lenni, elkapva lenni) igének a főbb turáni nyelvek által igazolt értelmét mutatják: *sikk-an-am* (összenyomott dolog) *sikk-ana-vu, sikk-an-am* (szűk hely, ragadósság, fukarság) származékok, *sikk-ena* (erősen, határozottan, tkp. **szűkön),** török-tatár *tig-ez, sik-i (gyöke: sik-* összenyomni, szorítani, préselni), mongol *ciχ-ol* (szűk, szűken, hiányos,) mandzsu *siχa*, *śuχa-* szorítani).

szümöl-cs (szümö-cs, szemöcs stb.) A magyar alakok kicsinyítettek, tehát az eredeti értelem valami nagyobbat jelentett, úgy mint az alakilag azonos oszmán *sivil-zsik* (szökés, pattanás). Ezért a tamil *simil-am* (1. szümölcs; 2. magasság) bármennyire túlzó is, mégis **szü-mölcs,** mert az értelem «emelkedés (mongol *öö,* szemölcs, domb). Az oszmán *sigil (siyil,* szemölcs, tkp. szökély) azaz *sivilzsik* és *sigil* értelem cserét mutat a nyelvünk alapján.

szün- (szün-ik, szünet) Mongol *sünü-* (kialszik, megszűnik), török-tatár *sön-, sün-* (kialszik); mandzsu *sun-te-* (lerombolni, kiirtani), tamil *tana*[1]*-* (távolodni, megszűnni). De a mongol *söni, szoni* (éj), török-tatár *tön* (éjszaka, sötétség), a tamil *tun-ańgu* (sötétség, éjszaka) alakok is ide tartoznak, mert 'szün-et, alvás, éj, sötétség' ugyanaz.

szűr-ke (szürk-ül) Minthogy a mandzsu *suru* (fehér ló, **szűr-ke)** nem lehet az orosz stb. *çier-iy* (szürke) kölcsönzete, a magyart sem lehet abból származtatni. A tamil nyelv *n-arei* (szürke) es *nurei* (1. hab, 2. fehérség) két alakja rokon s az *s, y, n* ingatagsága miatt a mandzsu alaktól nem távoliak.

Szű

szű-l- (régiesen **szil** is). A tamil nyelv főszavait ld **bér, poronty, ell, ünő, vaj-ud-ik** szóknál. Itt megemlítem a *telu-* (veszélytől megszabadulni, szabadon engedtetni, megmenekülni, tamil *uy-* élni, megmenekülni, elmenekülni és *uy-ir-* szülni) igét. A tamil *sav-ul, sul* (terhesség, vajúdás) nom. v. a szanszkrit *su-* (szül) igéből származtatják, hát a mandzsu *su-* (1. kihúzni, elengedni, leváltani; 2. szülni), meg a török-tatár *tiγ-, toγ-, tiu-* nem származik-e onnan ?

szűr (1. durva szőr-szövet; 2. abból való öltöny) Tamil *sir-am, síréi* (kéregruha).

szűz (régiesen **szíz**) E szó társát vélem én a tuda *tuz moχ* (lánya valakinek) első részében, a mely szerint az **szűz** mag-zat volna.

Ta

tacs-kó (kicsi, s innen poronty, kölyök). Tamil *tuttuvam* (apróság).

tag (rész, darab: tag-ol = darab-ol, taglaló). Tamil *tag-ei* (darab, *tag-ar,* darab, töredék: *tag-ar-,* eltörni, összedőlni, darabjaira esni, *ta-gar'-* tárgyas alak) cf. mongol *taγari-* (kivágni).

tag-ad- (megtagad) Tamil *tag-ei-* (védeni, megtiltani, megállítani).

taj-ak (taj-k, tojmák székely hitvány, romlott, ernyedt | taj-dok = nem takaros, ronda: tajk-ol = tataroz, tajk-ul= roml-ik gyöke:**taj, toj)** Tamil *toy-* (hervadni, ráncosodni, összemenni, megromlani, felpuhulni, aminthogy a **tajk** olyan, aki mintegy el van ernyedve : *toy-gei, toy-al, toy-dal* nom. v.). Ide tartozik a székely **toj-p, toj-p-ad** (horpad) másodképzet.

tajk (tajkos = teknős béka, ld tamil *tavakkei* egy fajta béka: különben lehet a **tok-os** romlott alakja is).

taj-ték (mint szán-dék képzete, tamil *vây-nir, vây-urru* tkp. száj-nyirk; a magyar szó lehet a székely **toja-dék** = *víz-turadék* összehúzása, mert van «túrja a habot» kifejezés is).

tak-ar- (tkp. összeszedi a takarót, innen **takar-os,** takar-odik, takar-ít, takar-ék-os, aki összegyűjt) A teluguval közös *sag-er-a* (halom, tartalék, tár) alak után a tamil *segari-* (összegyűjteni, felszedni, beszerezni, rendesen összefogni, együtt) ige összehányt alak, *segar-am, segari-ttal* etc. nom. v.

NB. Az ige nélküli mongol *taγar-tsok* (batyu, *toγor-tsok* virágkehely) szók igéje a magyar szó lehet.

tak-ony (takny-os), tamil *tukku* (gusztustalanság, *tukk-ei* tisztátalanság, menstruáció).

tal-aj (tal-ap, *tal-p)* Tamil 1. *tulam* (lapos felület, föld, talaj, padló, vakolat, papír vastagsága) 2. *talam* (alj, kiterjedés, tulajdonság, lényeg: *adi-ttalam* **tal-ap, talp** gyöke: mandzsu *tala-* kiterjeszteni, *tala* síkság, járda, serpenyő, tehát «a lapos» mongol *tala* ugyanaz).

NB. Mindkét tamil szót a szanszkrit *tala* (alap, talaj) szóval azonosítják, de a gyöke hol van? talán a *star-* (kiterjedni)? hisz ez = turáni **tär-** (ter-jed).

-talan (-telen: ld **at-lan).**

tan (tan-ul, tan-ít pro tan-ul-t s ebből a régies alakok) A közép-turánság, mongol *tani-* (ismerni), török-tatár *tan-i-* ismerni gyök a tamil nyelvben csupán a *tań-ńan* (tanult) nom. ag. által van képviselve.

tanór-kapu (székely) Ha a M. Ny. N. szótára által hozott **tan-árok** (pro tanya-árok) létezik: akkor a székely alak hiányos. Különben a **tanór-kapu** lehet «válasz-kapu», mert a tamil *tana'-*, *tanár-* (elválni, eltávolodni) jelentésű.

tanya (tanyáz). Meglehet a tamil *tanam* (hely) alakkal együtt a szanszkrit *sthana (*hely) szóból való, de lehet a tamil *tani-mei* (magány, menedékhely) szóval is egygyökű.

tap-ad- (tap-ad-ó-s; tap-asz-t) A mongol *siba-, śaba-* (ráilleszteni) rokon a **csipa, csapa** (tapa-dós valami) alakkal, rokon a mandzsu *dab-ki-*(ragasztani) igével ; a tamil *'appu-* (ráilleszteni) ige a k.-tatár *j-ab-is-* (ragadni) társa j, *s* előtét nélkül.

tap-int- (tap-og-at : **tapintó)** A tamil *tiva-vu* (fok, hangszer húrjai vagy billentyűi = **tapintó)** nom. v. ige nélküli, de azonos.

tap-od- (tap-os || **tep-er- || tip-eg- || tipor-** || top-og) Tamil 1. *tavvu-* (menni, ugrani, tipegni) 2. *tuvei-* (a búzát kitapostatni a marhával); 3. *sav-attu-* (rúgni, rombolni), k.-tat. *tip-kälä-* (tapod), *täb-äl-derek* (lábító, tkp. a tapodó).

tap-si (= lapos || **tep-si,** a lapos, terpedt edény, tep-s-ed = lap-ul || tabér-t-os) Tamil 1. *tab-alei, tav-alei* (edény, medence, k.-tatár *tab-a* fazék, oszmán *tabak,* lapos, *tabak-a* lap; mongol *tab-ak* 1. edény; 2. talp, török-tatár *taban talp*, mongol *teb-si,* = tepsi) 2. tamil *sapp-ei* (lapos, lelapult, *sapp-attei,* lapos, lelapított, összenyomott dolog, mongol *tab-χar,* lapos, alacsony, ld székely tep-eny-eg - ugyanaz). Tehát a **tap, tep** 1. **lap-os**; 2. terpe, alacsony.

NB. A tamil *tavakkalei, tavakkei, tavalei* (béka) szók is valószínűleg idevehetők, - lévén a béka egyszer a **tepsedt** és másodszor a **fölpuffadt.**

tar (képzőtlen nom. ag.: tar-ol, tarl-ó, **tor-ló,** tarangy, torongy = rongy || **tor-zsa)** Tamil *tari-* (levágott, leszelt: *tari-gombu*. suta szarv, suta fej: *tari''-* v. tr.).

taragy *(*tarjag, tarjag-os; mellékalakok: tály-og = daganat: tar-angy, torongy) Tamil *tarlud-anei* (pikkelysömör ; a **ter-eb** gyökhöz tartozik).

taraj (taré, taréj, ldtamil *tarei* szög, szög feje; azonban a magyar szó a **tar-ol** vág, vagdos igéből való, mert a **taré** = rece).

tar-angy (= rongy, **ld tar gyököt).**

tarjag (stb.) **= taragy.**

tars-oly (pro tart-oly ld tart gyök).

tar-t (tart-oz-ik, tart-oz-kod-ik, tart-o-mány) - Tamil *tari*[1]- (tartani, ruhát viselni, megtartani, eltartani, meggyökerezni, visszatartani, megállítani, maradni, tartózkodni, *taritt-iru-* megállni, tartózkodni, *tari-ttal, tarippu* nom. v.), tulu *tari-yu-* (feltartóztatni, mandzsu *sar-ta-,* feltartóztatni, vonakodni), ld **tor-l-asz.**

tasz-it, tamil *tâttu-* (ütni, eltolni, elvetni).

tat (1. vizi jármű fara; 2. ugyanott «ülő deszka»; 3. szély, pártázat) Tamil *tattu* (1. deszka, a harciszekér ülődeszkája; 2. hajóhíd, hajó fedélzete, támasz; 3. tat, ló hátsó fele, tehát átalában «lap, deszka» s innen a laposabb rész, far).

tat-úgy (régiesen éppen úgy, mandzsu *tuttu,* úgy, **úgy-tot ;** ld szanszkrit *tat* **úgy)**

tav-al (tavaly: tamil *iranda* tkp. halt, múlt s így a magyar = tamil *tav-al,* hiány, halál, gyöke: *tavu-* elmúlni, meghalni, tönkremenni).

tavasz, ld szanszkrit *tapa, tapas* (meleg, melegévszak, gyöke: *tap* égni).

NB. A zürjen stb. *tul-iś* aligha meleg idő, a finn tűz szóból, hanem inkább tamil *tul-ir, tal-ir* (a rügyezés kora).

tá

tág (= tág-as: tág-ul, tág-ít || **tak-ul-** székely: távolodni, ld **táv)** Tamil 1. *tagirlu-, tag-iru-* (távolodni, menekülni, abbamaradni, feloldódni, *tagir'-, tag-irttu ppôdu-* tárgyas alak: eltávolítani, félretenni, megszűntetni, feloldani) 2. *'agalu-* szinonima. Az első alak társa mongol *tag-ul* (hasmenése van - a szorulás ellentéte (tágulás)), oszmán *daγ-il-*(szétszórodva lenni). A másodiké mongol *aγôt,* tágas, széles: *aγo-ta,* tágas: *αγo-da-la-* feloldani). A többi alakot ld **táv**

táj (tájék, táj-att, táj-t) Tamil *tem* (hely: *te-ttu,* helyet jelentő névutó : tájt).

ták (darab: ták-ol, darabokból összerak) Tamil *tâkku* (darab, rög, gyöke: *tâkku-* összetörni).

tál (tál-al) - Tamil *tali-gei* (rézedény, tányér, tál, *tali* lámpa olajtartója, gyöke: mandzsu *tala-* szétterülni tamil *teli-* szétterülni).

NB. A szanszkrit *tála* (1. pálmafa, tenyér; 2. tányér) szó aligha árja, mert a Caryota pálmát a tamulok előbb ismerték, mint a bevándorlott áryák.

táltos pro **tátos** (cf. gyümölcs, pro gyümöcs).

tály-og (tálgyu, tál-i), ld *tar agy.*

tám (tám-ad, tám-asz-t, tám-asz-kod-ik, tám-oly-og | **támbás-kodik,** támb-ász-kod-ik = támasz-kod-ik) Tamil 1. *tâvu* (1. nekirugaszkodás, a ló járása; 2. sétabot, erő, igyekezet: *tâvu-,* ráugrani, nekirugaszkodni, odasietni, szökellni, karját felemelni, várni, odaárkezni, elkapni: *tâvu-gei, tâvu-dal* nom. v. *tâv-aram,* segítség, támasz; *tâv-adi* betörés, berontás, háború, **támadás** szinonimája *tav-idu-)* 2. *tavvu-* (= szinonimája *tâvu-* s ennek változata *tummu-* felkelni, újjáéledni, feltámadni, valamint *tim-ei-* felébredni, felizgatni), mongol *dem-ne-* (támogatni, segíteni, tamil *tań-sam* tám, segítség, támaszték).

támén-talan (régiesen) **= tömény-telen,** ld **szám.**

tángá-l (= teng-et > székely **dángá-l).**

tángyér (1. tányér = evőedény; 2. réztányér) Tamil *tandei* (nagy tálca).

NB. Az orosz *tarel-ka* (tányér) = német Teller, de már a tángyér nem tudni, hogyan jő ki abból, mert a nyugati szláv *tanyjer* = magyar **tányér,** ez pedig nem az eredeti.

tán-tor-og gyöke: *tám* azaz : tám-torog-

tá-p (nom. v. táp-lá-l) - Tamil 1. *tuy-ppu, tu-ppu* (táplálék, gyöke *tuy-* enni, élvezni, török-tatár *tuj-, toj-, doj-* ugyanaz) 2. *tav-asam* (élelmiszer, élelem).

tár (álló jószág, vagyon?) Tamil *târ-âlam* (bőség, kiterjedés).

tár- (tár-t, tár-ul) Tamil *tira- (tora'-* kinyitni, növelni, kitárni, megvilágítani (feltárni?)

tár-gy - Tamil *tírakku* (tárgy, ügy, *tirap-piyam,* dolog, tárgy

tár-og-at- (tárogat-ó: ld tamil *târ-ei,* trombita).

társ (társa-ság: apa-társ, anya-társ, székely: a házastársak szülei) Tamil *tôrl-an* (s nyelvjárásilag, *torlź-an,* társ, bajtárs, barát: *tôrla-mei* társaság, barátság, cf. mandzsu *tarsi-la-* sógorságba kerülni)

NB. Az orosz *tovar-isc* (társ) előbb lehet a magyar **tâ-r-s** szétterpesztése, mint megfordítva, sőt a kettő lehet merőben különböző is.

tát- (tát-og, tát-é, tat-ondi, tát-ong-) Kannada *ćaću-* (nyújtani, nyújtózni), tamil *sâdu-* (kiterjedni), mongol *zada-* (ásítani), mandzsu | *dad-ara-* (szájat kitátani, ld tamil *tad-am,* árok, vulva, *tattam* vulva).

tát-os (mágus) Tamil *tottiyam* (varázslás, bájolás: *tottiyan,* boszorkány; tátos) Ha e szó a tud-igével függne össze, a tamil alak volna közelebbi, de ez kérdés, mert akkor **tát-ó-s** volna.

táv (táv-ol, táv-oz-ik, táv-oz-tat) - Tamil 1. *tav-iru-, tav-irlu-* (távolodni, menekülni, kikerülni, kizárni magát, *tavir'-, tavir-ttu ppôdu-* eltávolítani, félretenni) 2. *ta* (távolodás), mandzsu *dube* (távoli).

Te

te - Ha ezen névmás nem a tamil nyelvek *tán, tan* (maga) megtisztelő névmás a harmadik személyből másodikra változva: akkor az összes közép és éjszaki turánság hasonjelentésü névmásaival együtt árja.

teg-ez - Nem az árja *tego* (takar)-ból, hanem a dugó, szúró, mert a nyilat a tokba szúrják.

tehen (tehén, tej-én) A tatár *siγ-ir* a *saγ-* (fej-) igével s a szanszkrit *dhénu* (fejős tehén) a *dhr-* (fejni) igével látszik összefüggni, ezért lehet, hogy a **tehén** is eredetileg **tej-én, ld tej.**

teher (**tereh,** ter-h, terű) Nagyon valószínű, hogy két különböző szó van összezavarva a **teh-er** (tamil *tukku,*

súly, teher: *tukku-* emelni, felemelni, súlyt nyomni) és *ter-h (*nom. v. tamil *tari*[1]*, tarî-kkei,* vivés, támogatás).

tej (téj, tej-el) Tamil, *tay-ir* (aludt tej, oltott tej, *tayir toy*[1]*-,* eltenni a tejet kifejezés csak «tejoltás» lehet).

teke (gömbölyüség = teljesség, teké-l-et, tekély= tökély) Tamil *tegulu-* (feltöltődni, tele lenni, növekedni, bővében lenni: *tegulam, teguludal* etc. nom. v.), mongol *tegös, tögös, tögöl-dör* (teljes(en).

NB. A M. Ny. N. szótára a **teke** (tök, golyó) szót s a *tekély, tekél-* (végez, teljesít) szók tövét különbözőnek vette, pedig átalános logica, hogy a **tök** (a gömbölyű valami) = egész, teljes.

tekenő (tekenyő, teknő, török-tatár *tek-ne)* Tamil *takkei* (tutaj), mert a mongol *onγotsa* (csónak, teknő) jelentésű.

teker- (forgat, csavar, teker-cs, teker-eg stb.) A **szekér** szónál látott alakokon kívül itt megemlítem a tamil *sigarli-gei* (virágfűzér, nyaklánc, kör, teker-cs, tekerek) és *tigir* (kötél, tekert valami), mongol *tegere-* (körülforgatni), *tögöri-, toγori-*(körbejárni), török-tatár *tig-r-ä* (környezet).

teke-tór-ia a **teker-csór** ikerített alakok latinos alakban.

tek-ént (tek-int: a **tük-ör, tik-er** névszó igéjének mellékalakjából, úgy mint csap, csap-int).

tel- *(*tel-ik, tel-e, tele-vény || **töl-t** tárgyas alak) A tamil nyelvben két különböző alak van : 1. *tev-ilu-, tev-ulu-* (megtelni, tele lenni, bővében lenni; *tiv-alu-, tuvalu-,* megtelni, tele lenni). Ez a magyar **div-ik** s a vogul *tev-il-t* (megtölteni = tamil *tev-il-tu-,*

tev-ittu-) ige társa, mongol *degüre-* (megtelni). 2. *til-ei-* (megtelni, tele lenni, növekedni) s ennek társa a magyar *tel-,* török-tatár *tol-, tul-* ugyanaz és mandzsu *tuli-* (az idő telik).

NB. Ebből látható, mily téves a finn *täüle* (tele) stb. a magyar **tele** alakkal összeállítani.

I. **telek** (kötél) Tamil *tal-ei* (összekötés, kapcsolat, bilincs, gyöke: *tal-ei'-* összekötni, megláncolni, bilincsbe verni, mongol *telei,* mandzsu *tel-gin* nadrágtartó).

II. telek (földrész, telk-es) Tamil *taléi* (telek, parcella), mongol *dele-kei,* mandzsu *del-χe* (telek, *delχe- fel*osztani).

tel-ep (nom. v. telep-ed-ik, település stb.) A tamil *tâ-vu* (hely, pihenőhely, *tâ-valam* falu, szállás, lakhely) a *târl-* (lemenni, megállni, lent lenni) ige nom. v. *târl-vu* stb. helyett. E szerint a székely **ter-pe** szó igéjének **tél** alakja is volt vagy a **ter-ep** mása.

tem- v. **tem-et** Tamil *sémi*[1]- (temetni, elásni)

teny-er (teny-ér, tenyeres-talpas). Ha e szó nem **terény** (terjesztett) alak helyett áll, a mongol *teni-ger* (sima, egyenletes, gyöki *teni-,* sima, egyengetett) szón kívül nincs társa, mert a görög *thénar* (tenyér, talp) csupa véletlen találkozás.

teny-ész- tenyész-ik) Tamil *tani-* (virul, növekedik, vastagszik, hasznot húz).

tepej (tető) Tamil *tippei* (domb, magasság).

tep-si (tep-s-ed = lap-ul, ld tap-si = mandzsu *debsi-* szárnyát kiterjeszti; mongol *deb-is-* kiterjeszteni, rendbe hozni: *debis-ker* szőnyeg, takaró, táborhely, ami eltepsed, kiterjed).

NB. A mongol *teb-si* = magyar *tep-si,* mert noha a *deb-is-* (terít = tep-s-esz-t), mégis a **tep-es-ed** (laposnak lenni) nem mongol. A tamil *tav-isu* (ülő, párna, kis takaró) szót a **dobasz** (emelkedett vlmi) szónál fölhoztam, de biz az lehet idetartozó is.

ter-eb (nom. v. tereb-ély, **ter-ep,** terep-ed-ik | ter-j-ed, ter-ül, ter-it) Tamil *tarlei-,* (kiterjedni, növekedni, levelet, rügyet hajtani, lombozata, ágai terebélyesednek, rügyezni, *tarl-ei-vit, tarlei-ppu* nom. v.) Mandzsu *sar-ba-χun* (terbélyes ágakkal); *sarba-tala* (elterülni a földön), mongol *sarbai-* (elterpeszkedni).

ter-em- (term-ékeny, termeszt). Tamil *serli*[1]- (termékenynek lenni: *serlu-mei* termékenység, *serlum,* termékeny, zsíros; *serlumb-al* termékenység).

NB. Ezen tamil alak inkább a sarj-nak felel meg, s így a tamil *taru-* (hordani, előállítani, virágot, termést hozni) igét kellett volna itt fölhozni. Nézetem szerint a *ter-eb, ter-em, ter-j-ed* és *sarj-ad* csupa mellékalakok.

teré-fa (nom. v. teréfá-l, hibásan tréfál). Tamil 1. *siri-ppu* (tréfálkozás, gyöke *şiri'-* nevetni, tréfálni) 2. *sarasi-*(tréfálni, viccelni, bolondozni, mulatozni, mandzsu *sara-śa-,* kéjelegni, derülni).

terj- (terj-ed), ld **ter-eb** és **szerte, ser-ge.**

tes-t (test-es, testes-ed-ik, továbbá **tetem)** Tamil 1. *tas-ei* (élő vagy élettelen hús, zsír, testrészek, *tasei-, tasei-ttal:* testesedni, tokásodni. 2. *sadei* pro *„tasei”* (állat, gyümölcs húsa).

tet-em (tetem-es) Tamil. 1. *tadi* (hús) kudu *tadi* (test) 2. *sad-am* (test, *sadam-ulla,* testi, anyagi, *sad-alam,* test, *sad-alei,* testes, tetemes: *sad-ây'* kövér, testes).

tete-put-a (székely ügyetlen, tetye-totya, tesze-tosza) Tamil *tada-bada'* (ingadozni, tántorogni).

tet-ik (régiesen látszik) Tamil *terru (teTT-en-* világos, nyilvánvaló, gyöke *ten-, tettei* világosság), ld **tűn.**

tet-ő (tető-z) Tamil *titti, tittu, tittei* (magasság, hegy, domb, sziget: *tid-al, tid-ar* ugyanaz, homokpadka, ld *Titel* helynév).

tetű *(*tetv-ez) Tamil *ottu-kunsu* (tetű, *ottu-* hozzátapadni, kötődni, *tottu-* hozzátapadni, kötődni, megfertőzni).

teve Oszmán *deve,* k.-tatár *döjä,* mongol *teme,* mandzsu *temen* (*temege ćoko* struccmadár). Minthogy tudvalevőleg **teve** = «pup, domb, hegy», a föntebbi szókhoz tartozik a tamil *timi-l* (az indiai marha púpja). A *sôg-am* (teve) a *sôg-ei* (daganat) szóval egygyökű. Az *ottagam* (teve) szó valószínűleg *a-t-ta-gam* helyett áll, s a mongol stb. *tak* (hegy, domb) szóhoz tartozik.

te *(tö* is)

tem- = **töm-.**

teng- (teng-ődik : teng, leng || tenget) Tamil 1. *tayańgu-* (habozni, nyugtalankodni, kétségbeesni, kimerülni) *2. tiyangu* (nyugtalankodni, háborogni, kétségek közt hánykolódni, elbátortalanodni) 3. *tengu-* (nyugtalankodni, lelassulni, leállni, összezavarodni).

tenger - Tamil *ta-ra-ńgar* (tenger, hullám, *tir-ańgu-,* ráncolódni, *tir-ei-,* ráncolódni, hullámzani, *tirei* hullám).

tepen (tepeny-eg, tep-en-ke, székely = terpe, törpe) Ezen alak a **te-r-pe** olyan r-telen alakja, mint pl. tamil *tâvu* pro *târl-vu.*

ter-pe (törpe székely alacsony, kicsi : tör-p-ül stb.) A tamil *tírl-ppu* (alacsonyság) = *tárl-ppu* (alázat, gyöke *târlu-* alacsony, lealacsonyodott, bemélyesztett, alázatos, alávetett, csökkenni), mongol 1. *tar-bon* (törpe), 2. *dôr* (alj).

tesz (ld tev- gyök, sz, jelen időképző).

tev- (tesz pro tev-sz, té-tel, té-te-mény) Ezen ige közép-turáni társai: mongol *tege-, te-* (tenni, rakni), mandzsu *tebu-* (tenni, helyezni), k.-tatár *teyä* (tenni, rakni, felrakni), tehát «helyezni » jelentésűek s ilyen volt eredetileg a **tev-** ige is. A tamil *te*[1]*- (tettu-kkollu-,* elfogadni, magához venni, *tevvu,* elvevés), kannada *tegi* (venni)

érteménycserét szenvedtek. Ha a finn *teke* (csinálni) állana: akkor a régies porosz *tik-int* (csinálni), gör. *tek-, tik-to* árja igékre mennénk).

Té

téb-láb (mozog, dologtalan: a tap-og és lábog ikerítése).

téb-oly (téboly-og- = **tévely-eg,** téved || **tibely-ed-ik** székely) Tamil *tappu- (tappal:* tévedni, eltévedni, megtévedni, hibázni, véteni *tapp-idi, tapp-idam,* hiba, tév-ed-és, *tappu-dal* nom. v.) 2. *tab-âdu* (hiba) 3. *tav-aru-, tav-aru-* (tévedni, véteni), mandzsu *tabara-* (tévedni, hibázni).

ték-oz (tékoz-ol, régiesen romb-ol; veszteget). **Tamil** *te-ri-kk-adi'-* (szétszórni, az *r* eltűnt, mint: székely **met** pro **mert).**

tél *(*tel-et, tel-el, mint szél, szel-el). Tamil *tali* (hideg, *kulir-gâlam* = hült-idő, tél).

tép- (tép-ász, tép-el-őd-ik, cf. **czibál, czim-bál)** Tamil *tim-iru-* (tépni, rázni, eltörni, valaki kezéből kitépni magát).

tér, ter. Tamil *teru, teruvn* (utca, út).

tér- (tér-ing, tér-ül, tér-it - fordul) Tamil *tiri-* (körbeforogni, visszafordulni, változni, megtérni, tekeregni: *tiri-y-a* = térve, megint, *tiri-daru-,* tekeregni, perdülni, *tiruttu-* pro *tiri-ttu,* javítani, változtatni, térítení) 2. *tiru-mbu-*(visszafordulni, megtérni; *tiruppu-* tárgyas) 3. *tirugu-* (fordulni, térni, halítani, kitekerni, megtekerni || megfordulni, kicsavarodni).

tér-d, tér-gy (térd-el, térd-ep-el, terd-bet-el). A tamil *murlan-gâl, murlan-dâl* (térd) tkp. forgó láb, forgó szár jelentésű s így a **tér-d** a **tér** (forog) ige származéka.

tév-ed (*tav-aru),* **1. téboly.**

Ti

tik, tyúk (tik-er-el = székely bend-er-ész) Sem egyik, sem másik alak nem igazolja azon állítást, hogy a magyar szó a török-tatár *taγuk, tauk* (szanszkrit *dâhuka* vizityúk) kölcsönzete, mert a magyar alak közelebb áll a mongol *tak-ia* s még közelebb a mari. *ćoko* (kakas, tyúk) alakhoz, a melyek meglehet a tamil *tógei* (páva) alak másai.

tik-er (tük-ör, tük-röz = tek-int, mint csap, csap-int) Tamil *tig-arl-* (ragyogni, csillogni, tűnni, tükrözni: *tigarl, tigarl-ssi, tigarl-vu-*nom. v., továbbá tamil *pali-ńgu,* tükör, pil-ák, pill-ant = tekint).

tikk-ad- (székely = fullad, 1. tikk-asz-tó hőség = fullasztó hőség, 2. lankad) Tamil 1. *tikku-mnkku-* (fulladás, fojtogatás, *tikka-pp-adu-* fulladni). A tamil olyan, mintha mi

’**tikk-ad-**pukkad’-ot mondanánk. 2. *tigar-adi* (bánat, aggódás, fáradság, kimerülés, asztma, lihegés).

til (til-os, til-alom, til-t) Tamil *tal-* (megakadályozni, megállítani, *ta-t-tal* pro *tal-tal,* tiltás, akadályozás).

til-ó (tilu, tiló-l (kendert) Tamil *toli'-* (rizst hántolni; *toli,* bőr, kéreg, mongol *tal-ki-,* mandzsu *tal-gi-* hántani, hámozni, cserzeni; k.-tatár *tal-ki-* kendert tilolni).

tim-ár - Tamil *semmân* (*semmár,* cipész, cserzővarga). Ha a magyar szó a **timsó** előrészéből való, az összevetés nem áll, mert a tamil *sem* inkább «simítás» jelentésű.

tincs (rész, hajtincs) - Tamil *tinusu* (fajta).

tinó - Tamil *tana-m* (borjú), k.-tatár *tana* (üsző), oszmán *dana* (borjúveau),mongol *dünü* (4 éves jószág).

tip-or (teper), ld **tap-od**

tisz-t (tiszt-tartó = rend-tartó = megbízott, tiszt-el) Tamil *tittam* (bizonyosság, rend, szabály, parancs, tisztelet, egyetértés, *tittam pannu,* szabályozni, elrendelni)

titok (titk-ol pro titok-ol) Tamil *titku-, tut-ku-,* félni, reszketni a félelemtől, meglepődni, *titk-al* nom. v., mert a titok félelemből keletkezik s félelmet szül).

tisz-ta (tíszt-ul, tíszt-ít pro tíszt-ul-t) Tamil 1. *tusu, tuysu* (tisztaság; *tuy-du,* tiszta, rendes) 2. *tîya, tîyadu* (tiszta).

NB. A szláv *csistij* szóval hiába rimeltetik a magyar szót, mert ennek gyöke a tüz, a régi tisztító szer, a szláv szó latin *cas-tus,* szanszkrit *csudh?*

to

tob-or (tobor-oz, tobor-z) E szót a török-tatár *top, tob* (tömeg, csomag) szóból azért nem lehet kihozni, mert a magyar szó a M. Ny. N. szótára szerint magyar történeti alapú szó s a **dübör** (zajt csinál) szó társa. Mongol *tübere-* (toppant, topog), tamil *timir-dam* (zaj, hang).

tob-oz. Mongol *tobor-tsak* kicsinyítő alak, tamil *topp-áram* (gennyes pattanás, kidomborodás), mert a székely *sus-ka* = orosz *siska* (púp, daganat, csomó, toboz).

tok (tok-os: tok-oz) Tamil *tokku* (kéreg, bőr, tapintószerv, öltözék, test «a lélek tokja»), mongol *duk-tu* borogatás, borító), mandzsu *tuku* (vánkos-tok; *tuku-le-,* behúzni (párnát, bútort)).

toka (nem «daganat», hanem **csünggő** értelmű, mint a **lebenyeg** az állatnál, tamil *tukkam,* minden, ami lóg).

tol (toj- pro *toly:* tol-a-kod-ik, tol-ong) Tamil *tallu-* (tolni, nyomni, kitolni, kergetni, dobni, elvenni, kivonni, kirakni, helyt adni, otthagyni; sietni), mandzsu *tule-* (kidobni), mongol *tül-ki-* (nyomni, toldni).

NB. A *tol-, toj-* igének a székelyeknél, kivált a régibb nyelvben, csaknem annyi jelentése volt, mint a tamil igének, pl. a marhákat a mezőre **tol-ni,** ma már nem hallható.

told- = tód-.

tolu, toll = székely **tulu.**

tom-b (nom. verb. tuskó, tomb-ácz || **tom-pa** - buta, *tomp-ora,* a tombos rész | **tön-k** pro töm-k, tönkesz).

Tamil *tumi'-* (vágni, szelni: *tumi-kkei, tumi-ttal, tumi-ppu* nom. v. vágás, szelet), k.-tatár *tum-ir-an* (tuskó, gyöke *tum-ir-* = tamil *tumi'-*).

tomb-ol- (top-og, ugrál, zajt üt) Tamil *timi-dam, timi-l-am, tumu-l-am* (nagy zaj *t. pôdu-,* ugrálni, játszani, zajongani).

tom-pa (mint csal-fa = elvágott, buta), lásd **tom-b.**

ton-ka (cson-ka = levágott: csonka- bon-ka). Tamil *tun-i-* (vágni, darabokra szedni: *tunikkei,* darab; *tunukku*, ld török-tatár *kes-* vágni, *kes-ek* lekaszabolt), mongol *tano-* (levágni; mandzsu *tani,* egy kicsit).

I. **top-** = **dob-.**

II. **top-** (lehajol, négykéz-láb áll) Tamil *tavarlu-, tavalu-* (földön kúszni).

tor (tor-ol, tor-oz id) E szót rendesen a török-tatár *toi, tui,* mongol *toi,* mandzsu *tui* (lakoma, tor) szóval szokták egynek venni. Azonban a magyar **tor** «halál, ölés» alkalmával tartott vendégség, amiért is ez a tamul-féle népeknél a halottas háznál szokásos *urimei-kkańsi* (örökségi kása) osztásra emlékeztet. A *kańsi* szó szinonimája *tori* (főtt rizs: *turu,* táplálék) és *soru,* amelyek társa a magyar **tor.**

tor-h (nom. v. tor-h-ad, tor-h-ány, tor-h-ony-ó = por-h-ad-ó || tar-h-ud-ik, tehát «por-h-ad, roh-ad» s így a **por** szó társa a tor-h gyök, mandzsu *tor-on* por).

NB. A tar-h-ud-ik ige gyöke nagyon az orosz *s-tar-* (öregedik, kor-h-ad) igére húz.

tor-l-ad- (pro tor-ol-ad: tor-l-ik: összegyűl, megakad, megáll, stb.) Tamil. *taru-gu-* (akadályozni, megállítva, visszatartva, korlátozva lenni: *tar-umbu,* gát a víz terelésére - torlasz), mongol *tor'-* (fel-, visszatartani, lezárni). Ennek tárgyatlan alakja a török-tatár *tor-, tur-, dur* (megállni), mandzsu *doro-* abbahagyni, felhagyni, tkp. megáll).

tor-ok (régiesen **turuk** : kerék-torok, ágyú-torok, csizma-torok). Hogy e szó a **tur** (fur, lyukaszt) ige származéka, a régies alakon s a jelentésen kívül igazolja a tamil *ton-dei* (torok, gyöke *tol-,* átfúrni, lyukasztani) szó származása.

toromb (maroknyi nád) Tamil *turumbu* (szalma).

NB. Úgy látszik a kétes eredetű **szalma** szó előtt a föntebbi szó volt a «nád, szalma» jelelője.

tor-ty (székely torty-os: ráncos, bugygyanós: tirty-eg-torty-og, ld tűr) Tamil s*ar li-(sarli-ndu bô:* ráncosodni, *sarlu-ńgu-,* puhán ráncot vetni).

tor-z (nom. v. torz-on-bor-z: tor-z-ul || **tor-zs-al-kod-** = torz-an-kod-ik). Tamil *turu* (1. bokor, 2. borzas haj, *turu*-szétterülni, *tur-ru* pro *tur-tu-,* szétterülni, kiáradni, felborzolni).

tor-zsa (mint morzsa: a tor-lo, tor-ongy szókkal egygyökű).

tosz- ld tusz-k-ol

toty-og (tötyög: totyma, totyom-potty). Tamil 1. *tattu-* (ingadozni, inogni, tántorotni, megbotlani) 2. *tettu-* (tántorogni, inogni, megbotlani) 3. *tada-dada'-* (tántorogni, inogni, egyensúlyozni).

tova (mandzsu *tu-ba,*ott: ezen távolra mutató **to** elemet még a tamil *tâ-ttan* «ilyen» töve sem menti meg az árja családhoz tartozástól).

Tó

tó *(gyöke: tav-* tó-csa (kicsinyítő alak) átalában víz, locsadék). Tamil *tóy-am* (víz; *toy-,* átázni, lemerülni, fürödni, mosdani: *tuv-ei-,* vizesnek lenni: *tuvei* nom. v. ital).

NB. A tamil *tôy-am* nom. v. *toya* alakban szanszkrit szónak van jelölve s a szláv *taya-* (folyni) igével akarják támogatni. Azonban atamil szónak a török-tatár *su, siu, suy* (víz), kinai *sui* (víz) szókon kívül éjszakon még több társa van.

tód (l-ezve **told**) Tamil 1. *todu-* (egyesíteni, hozzátoldani, hozzákötni, összerakni, válogatni) 2. *tod-ar-* (kötni, láncolni, összecsomózni: *todoz* || követni, folytatni). A magyar szó népiesen és helyesen *tód,* mert egytagú.

tó-dul (cf. kon-og, kon-d-ul : tód-it) Tamil *tud-ei-* (összeszorulni, tömegben lenni).

Tót - Úgy látszik e nemzeti név a latin *sclavi* szónak ősi magyar fordítása, mert a tamil *tôtti* (nom. ag. Falu szolgája, árnyékszéktisztító) jelentésű, s a szláv «szolga» szó előtt ama szó lehetett hasonszerepű.

tót-ágast (t. áll-, valószínűleg *tat-ágast* helyett, cf. *tâttu-mettu* fölfordítva).

tö

több (több-é). Akár középfok, akár nem, a tamil *tava* (bőség, bőségesen, nagyon; mandzsu, mongol *daba-,* felülmúlni; *daba-li,* több) alakokhoz tartozik.

tök (1. tök növény, 2. here: tök-ös, tök-öl). A **tök** a **teke, tekély, tök-ély** (gömbölyű)szókkal egygyökű. Ide tartozik a tamil *tengu* (kókuszdió) szó, mert délen ez a tökély (gömbölyüség) fő képviselője.

tök-é-l- (vég-ez), ld **teke**

tökít- (tehát **tök-ül** alak is volt székely) Tamil *takku-vi-* (hatalmába keríteni; *takkuvittu-k-kollu-* más javait eltulajdonítani.) Különben «véget vet»-nek is értelmezhetni s ekkor az **tök-é-l** gyökéből való.

tölgy (tamil *karu-váli,* mongol *χara-modon* tkp. fekete fa, a mikor is a «fekete» = kemény, s így a **tölgy** is lehet telitett = tömött fa).

töl-t ld **tel-**

töm-, tem- (töm-eg, töm-ér-dek = vastag, töm-ény, tem-ény ; töm-h-üd-ik, töm-ül, töm-it) Tamil 1. *tama[1]-* (bővében lenni, tömérdek: *vayiru tamattadu,* a csillapított éhség, tkp. a has **tömött**; *tamakku-,* megtölteni, *tam* dugó, akadály: a **tömő,** *dugó)* 2. *timi-(timi-dam* tömöttség, tem-ény, tömény: *tim-iru-,* növelni, temér-dek = vastag, tömött; *timi-l-idu-,* szorítani, szűkíteni) 3. *tini-* (tömni) 4. *tumb-ei* (tömeg, had, **töm-b)** 5. *tun* (tele, összenyomva) mandzsu *tomo-* (összeseregleni, összetömörülni, *tumin,* sűrű, gyakori).

tömpe pro **tö-r-pe.**

tömp-öly (székely a levágott nagy fa apróbb tuskói), ld **tom-b**

tön-k (pro töm-k, ten-k stb.), ld **tom-b**

NB. A «tönkre v. tenkre jut» kifejezés olyan, mint a tamil *tun-du virlu-* (tkp. **tönk-re es-ik),** mert *tundu* (darab, töredék: *tun-di'-* vágni, *tundittal,* törés, vágás, rom) hasonló logicáju.

töp- (székely = **köp**: töp-e-del-em) Tamil *tuppu-* (köpni: *tup-p-un-,* 'le van köpve', *tuppu-dal,* köpés).

töp-ölye (fazék-féle) Tamil *tab-alei* (edény, medence, tál, rézedény) lásd **tep-si.**

töp-ör- (teper-: töpör-e, töpör-i: töpör-öd-ik, töpör-tő, teper-tyü = összeszárad, köpör-ödik) Tamil *tuv-alu-* (összehúzódik, kitekeredik, kiszárad a napon, töpörödik, *tuvattu-* pro *tuval-tu-,* szikkasztani, töppeszteni, sütni), mandzsu *tefe-* (égetni, elégetni).

töp-ren-kedik. Minthogy a **töp-ör** képzet értelme a tamil nyelv után «sül, ég» eme képzet nem más gyökü.

tör'- (tör-del, tör-e-d-ék, tör-ek, tör-ik, törköly, tör-zs) Tamil 1. *teri-* (olvasata töri-: eltörni, összetörni, valaki ellen törni; *teri-dal* etc. nom. v. ; *teri'- v.* tr. ; *teri-kkei teri-ttal, teri-ppu* nom. v.) 2. *teru-* (rombolni, ölni, megállni, azaz a kezdett dolgot megszakítja) 3. *teru-* (összetörni, szétmorzsolni, eltaposni, *teru-ttal* etc. nom. v.).

tör-l-ej-t (régiesen **vég-ez: tör-vény** régiesen **térvény** = végzés) Tamil *tîru- (tir-al:*1. befejezni, befejeződni, bevégződni, ítélkezni; 2. húzni, festeni, írni, összhangba hozni || befejezni, tökéletesíteni, meggyógyulni, fizetni, ítélni, döntetni: *tir-vu, tir-vei,* ítélet, döntés, temetés; *tîr-mânam,* döntés, elszántság, eredmény).

tör-öl, törül (cf. dörzs-öl, sur-ol) Tamil *tirru-* (pro *tîr-tu-,* dörzsölni, fényesíteni, törölni, tisztítani).

törpe = terpe.

tör-t-én (történ-et) - A **törvény** szó ősi igéjének (tamil *tîru-,* bevégződni) *t* mult képzős alakjából való olyformán, mint a tamil *tîr-ndu-b-ô-, tír-nd-iru'-* (végződik). A tamil *tar-seyyal (*= magacseálás, öntény : ami magától megtörténik).

töv (tő : tövében = aljában, töv-es = tő-s, **töv-is-ke** = tű-s-ke) Tamil 1. *tu-r* (1. láb, alsó rész, aljazat, alj; 2. gyökér, tehát ismét alsó rész; 2. *tuv-angu-, tuv-akku* (kezdeni), mert a mandzsu *da* (gyökér, kezdet, eredet, alap) mutatása szerint **tő** = **alj, elő, kezdet.** A mandzsu *da* mellett van *du* (fő) s ebből *dube* (hegye, csúcsa, vége; *dubeńge* hegyes, tehát mint a magyar szó). A török-tatár *tüb, dib* (alap), mongol *dó* (alsó rész).

tréfa helyesebb **teré-fa.**

tő

I. **tő** (töv-es), ld **töv-**

II. **tő** ld **tű**

tőgy, tölgy *(*tölgy-el az állat, meg a gyermek orra, mikor a takony lenyúlik, székely) A mongol *del-eng,* mandzsu *del-en* (tőgy) mutatja, hogy a gyök **töl,** ezen gyök pedig a magyar, **pötyögő** = lebenyeg, től-gy (tehát a lelógó, fityegő) magyarázata szerint a tamil *tol, toll-âdu-*(ernyedni, oldani, lazulni = pőty-ög) igéjével egy. A tamil *seruttal* (tőgy) szó a **ter-tyed** szó másának látszik (gyöke: *ter-).*

tő-ke (annyi mint : tövecske alap, kezdet s így gyöke: **töv)**

tők-ed- (székely valakibe, valamibe beleakad, ütközik, támad) Tamil *tákku-* (nekimenni, nekilendülni, ellenkezni, tolni, *kann-il-e dâkk-um* = szembe szök-ő, v. tőkedő).

I. **tőr** (hegyes, éles eszköz). Tamil *târu* (vastüske).

II. **tőr** (csapda – tőrbe csal) Tamil *surukku* tkp. szorító. Tamil *torlu* (bilincs), mongol *tôr.*

tőz-eg gyöke: tűz

tu

tud- (tud-ak-ol, tud-o-mány, tud-ó-s stb.). Ez a tamil nyelvben a **derül** igének megfelelővel fejeztetik ki s így áll azon régibb nézetem, hogy a magyar **tud** a mongol

todo (világos, nyilvánvaló: *tod-ot-* megtudakolni, mandzsu *tod-olo,* jelentés) szóval azonos. A tamil *tudum-en* (mondani, *tudum* jel; *tudum-enal,* adott jel vagy jelzés) nem világos előttem.

tuh-ad- (tuh-ul: halmozód-ik, mint a mandzsu *tuχen* halom; a tamil *tug-am* gazdagság ld **dú-s).**

tul-aj-don - Lehet a tamil *tol* (régi, öreg, eredeti = ősi) melléknév olyan tovább képzete, mint **újdon** az **új**-ból, vagy a tamil *mudu-som* (régi tulajdon: örökség).

tul-bou (régiesen tömlő). E szó meg a **tur-ba** (szatyor) a tamil *tôl-pai, tôr-pai* (zsák, bőr-zsák) s így a török-tatár *tor-ba* szó is ide tartozik, a melyet *tob-ra* alakra ferdítenek.

tuli (dali székely **dali-veres** = tuli-piros). Tamil *tarl-alu-* (égni, sülni, égetni). Azonban meglehet, hogy nem «tűzpiros» jelentésű, hanem **teli-piros,** a mit a székely alak is igazol.

tulok (tulyok) Valószínűnek tartom a tamil *tullu mâdu* (ugró marha, amelyik földre dobja a málháját)-beli *tullu* nom. ag. magyaros alakjának tartani a *tul-, tullu-* (ugrani, nem fér a bőrébe) igéből, a melynek *tull-al* nom. v. «ugró állat» jelentésű.

tulu (székely = tolu, toll, mint tamil *pal* és *pallu, kal* és *kallu* alakok minden összevonás nélkül) Tamil *tu* (madártoll, *tuv-al,* a nyíl tolla, irótoll, *tuv-i,* madár tolla vagy pihéje, úszó), malayalam *tuval,* tulu *tuyi* (toll) amely megfelel a török-tatár *tüy, tüi* alaknak.

tur-, túr- (tur-ész, túr-ká-1, tur-z | túr, tur-os) Tamil 1. *turuvu-* (ásni, lyukasztani, felforgatni, keresni, turkálni, kaparni, reszelni, szintén túr = fölturt, dörzsölt hely: *turuv-al, turuvu-dal, turuvu* nom. v. : *turuv-idu-* úgy képezve, mint **tur-z** pro tur-sz) 2. *tur-undu-* (lyukat mélyíteni, keresni, felkutatni, megvizsgálni, turkálni, ld tur-z, turzás); 3. *turla-, turlâvu-* (felforgatni, rázni, mozgatni, keverni, a szárításra kitett gabonát forgatni, szétteríteni, keresni, vizsgálni), ld még **torok.**

tur-ba (bőrtarisnya) ld **tul-bou.**

tus, tus-ak (tuskó, tucs-kó s így a **csut-ak csut-kó** alak fordítottja).

tusz-, tosz- (tuszk-ol, pro tuszak-ol | **tut-aj** tkp. a tuszkoló) Tamil *tud-uppu, tudu-vai* (tutaj, paletta, evezőlapát, spatula; *tud-ei-* vadászni, kergetni).

tutu (tutu-kürt), ld **duda**

tú

túl (túloz, túl-ság) A mandzsu *dule-me* (odaát, gyöke *dule-* átlépni), török-tatár *öt-a* (odaát, *öt-, üt-* átlépni) azt mutatják a **túl** (fő- és melléknév) nem az árja *to* mutató elemből való, a mint a finn-féle nyelvek után lehetne következtetni, hanem a mongol *tol-, túl-, dúl-* (bevégezni), tamil *tulei-, tolei-* (befejezni) igék társának a dúl-nak a mellékalakjából.

túny-a (toho-ny-a ; túny-ul stb.) Tamil *tungu-* (1. aludni, lustának, lassúnak lenni, *tungal-an,* lusta, hanyag, *tungal-âli* alvó). A *duyen* (hanyag), a tamil *tuyilu-* (igéhez) igéhez tartozik, ld még **szunyad.**

tusa (tusá-z, tusa-kod-ik) Tamil *tusi, tusu* (1. por, ld mongol *tôson* por, török-tatár *toz* por; 2. ló; 3. előőrs, csatarend, csata).

túsz (kezes, személyzálog) Tamil *tottu* (rabszolgaság, szolgaság, rabszolga, s így azonos a török-tatár *tutu* túsz, letét igével, gyöke a tamil *todu* venni, kötni, török-tatár *tut-* venni).

tü

tücsök ld szütyöke és **pücsök.**

Tüdő - *Az* értelemre azonos tamil szó a **dsi-**ger alakhoz tartozik. A **tüdő** anyagi társa a kannada *tidi,* tulu *sidi* (a fúvó), amelyek t-nélküli társa a tamil *ud-i* (kovácsfújtató: *udi-* dagadni). E felfogást támogatja a mandzsu *ufu-χu* (tüdő, tkp. fúvó), amely az oszmán *üfü-r-, üfle-* (fújni), tamil *uppu-* (dagadni, *ubukku-* dagadni, puffadni, fuvalkodni) igékre támaszkodik. A mongol *aoski, ó-ski* (tüdő) tkp. = **tágasodó.**

tük-ör ld tik-er

tül-ök (= szaru, kürt stb. tülk-ös ; tülk-öz). Tamil *tul-ei* (lyuk, üreg, cső, furulya, trombita, kürt, gyöke *tul-ei'* átfúrni), ld még **szaru.**

tündelevény (= bőr-egér, bőr-madár), lásd **den-evér.**

tüst-ént (tösfént) Tamil *titt-ena* (olvasata: *tütt-ena,* gyorsan, sietve, hangutánzó, *tittu* a sebesség hangutánzója).

tüszsz-en- (tüszsz-ög) A nátha szónál láttuk, hogy ez a **tüsz-**szenés-sel függhet össze, itt a *tüssz* gyökre megemlítem a tamil *tadî-mal* (nátha) képzetet, noha nem lehetetlen, hogy a **tűz** szóval rokon.

tű

tű, tő (tű-z-, tű-dz-, tődz-öl, tűz-del, tűv-es stb.) Tamil *tai'-* (varrni, tűzni, rögziteni, kötni, hozzákapcsolni, fel-tűzni, lyukasztani = kannada *tivi-,* szúrni, belemélyeszteni, *döfni* szögelni, *tai-y-al, tai-ttal, taippu* nom. verb. *taipp-ân* 1. szabó = döf-ő; 2. tű = döf-ő . A tamil nyelv egy másik szóját, 1d **szúcza.**

tűgy (régiesen **pofa)** Tamil *tâd-ei, tavadéi* (orca, állkapocs *tâdeiy-ile adi'* tűgy-ön üt, pofon vág, gyöke **dag-ad,** mert **v** = g.

tűn- (tűn-ik, tűn-de, tün-dér, tűn-dök-öl, tünemény) - Tamil *tón-ru-* (pro *tôn-du-:* tűnni, látszani, a csillagok felkelnek (=tündökölnek), felkelni, kimenni, születni, alakulni,

feltűnni, találkozni, tündökölni, tehát a *tűn-* ige minden jelentésével: *tonral* 1. nom. v., 2. férfi, herceg, király, fiú; *tônrudal, tônru-gei* szinonimája *tôrru-toTTu-).*

NB. Bármennyire furcsa is a tamil hangtan szerint a *terru* (tet-) gyöke *ten* s a *torru* gyöke *ton* csupa mellékalakok.

I tűr- (tür-edék, tür-et, tür-őd-ik, törődik) Tamil 1. *tir-angu-* (ráncosodni, gyűrődni, ráncosnak, gyűröttnek, soványnak lenni); 2. *tir-alu-* (kerekedni, gurulni, sokasodni) 3. *tîr-ei-, tirei-ndu-bô-* (ráncosodni, gyűrődni, összehúzódni, ráncot vetni, *tirei-* ráncolni, gurítani, hajtani, feltekerni).

II. tűr- (tűr-elem; tür-köz-teti magát) Tamil 1. *tâlu-* elviselni, elszenvedni, eltűrni; 2. *tari*[1]- (vinni, elviselni, támogatni, ld tulu *tariyu-* (várni).

tüske (pro töv-is-ke).

tüsző (dészű, székely: öv) Tamil *tusu* (1. ruha, ami délen csupa öv; 2. elefántheveder, széles öv, aminő a dészü).

NB. A dészü székelyesen 1. tüsző, 2. gyüszü, mert az ősi gyüszü **ujj-öv** volt csak.

tűz (tűz-el, tűz-ék = tőz-eg, tovább **szí** ebben szí-por-ka) - Tamil *ti,* tulu *tu,* kuda *tit, tittu* (tűz), tamil *ti-* (égni), *ti'-, tittu ppódu-* (égetni), mongol *tüi-mür* (tűzvész), mandzsu *tuwa* (tűz).

tyúk = tik.

U

ucsu (székely a gabona ucsuja, utója, hátulja hitványa) E szó nem az **olcsó** mása, hanem az **utó** mellékalakja, s így társai: tamul 1. *essam* (1. utókor, **utód,** maradék, hiányzó rész, 2. ürülék); 2. *s-ossam, s-ossu* (maradék, hiányzó rész, kamat, mert ez a fő, a tőke ellentéte), mongol *utsa,* mandzsu *ucsa* (a hátsófél, *uc-ik* maradék cérna), k.-tatár *ućа* (a tűzhely hátulja) stb., ld **olcsó.**

uczu ! (uczczu ! uszu ! hudu ! | usz-it) Tamil *us!* (kutyát kergető szó: *usukku-,* uszít, felkelt).

ug-at- (a kutya, de a gyomor is ...). Tamil *uńg-ari'- ukkari'-* (fenyegetni, morogni, kiabálni).

ug-or- (ugr-ik, ugr-i, ugr-ál, ugrá-nd-oz). Tamil *ugalu-* (ugrani, ugrálni, szökkenni, átmenni, *ugal-al, ugalu-dal* nom. v.).

ujj eredetét lásd a **vely-k** (vej-k) értelmezésénél.

ukk-on (ukkon-pohár, valószínűleg a **mul-om** színű-féle részesülővel, ld tamil *ugu'-* tölteni, italáldozatot végezni, *ugu-dal* ömlés, áradás, italáldozat).

unsz-ol- (sürget, ösztönöz) Tamil *uńsu = us: unsu-hkâttu-* (kutyát uszítani a vadászaton, ösztönozni).

ur, úr (úr-nő, régiesen ur-ság = or-ság tkp. ur-ság, ur-a-dal-om stb.) Tamil *uri-y-ón* (tulajdonos, örökös, férj; *uriya-val,* tulajdonos, úrnő, feleség, nő, *uri-mei,* tulajdon, birtok, gyöke *uri* saját). Tehát sem «férj, sem hős» jelentésű a magyar **ur** szó, mert ekkor sem **ur-ság** nem lett volna belőle, sem nem mondhatnók maga ura stb.).

utó (far, fenék : után = meg-én, megett, utód, ld **ucsu)** Tamil *atti* (késés, a hajó utója, utaja, ld tat; hordó mélye, *atti bannu-,* akadályozni; mi « hátráltatunk valamit», a tamulok «utól teszik»)

ú

ú-gy (mandzsu *uttu* úgy).

új (új-don, új-ul, új-it) A tamil *pudu, pudiya* (új) alakból lett kannada *hósa,* régiesen *posa,* tulu *posa,* de a magyar szó legközelebbi társa a mongol *uy-an* (puha, fiatal, friss), mandzsu *uyan* (vékony, gyenge), mert a mi **zsenge** szónk is hasonló rokonságú.

ún- (ún-al-om, ún-dok, un-dor stb.) A tamil *u* (gyengülés, fonnyadás fáradtság, erőlködés következtében) szó az *uy-ańgu-* (bánkódni, megbántódni) ige tövének összevont alakja. Ennek mása a tamil hangtan szerint *(y~s, s=y),* az oszmán *os-an-* (unatkozni) visszaható ige, mongol *ui-t-, uyi-t-* (unatkozni), mandzsu *usa-* (gyászolni, sajnálni, gyűlölni, *usa-tala* gyűlölt).

úsz- (úsz-ik) - A kannada *îzu-* (úszni) az n-ezett tamil *n-ińsu-* (úszni, *nîssu* nom. v., *niss-âl* úszó) szó társa, török-tatár *j-üz- y-ezve.*

út (út-az, út-as) Az **út-fút** ikerített szó mutatása szerint a tamil nyelvből is nem a rokonhangzatu *adavei, idavei* (szinonimája *vettî,* út) szót, hanem az *ôd-ei* (hegyi ösvény, gyöke *ôdu-* folyik, szalad) alakot kell ide vennünk, mert ezt a mongol *od-, ot-* (menni) ige is támogatja, ld **ös-vény.**

úta (útá-1-, útál-at) Tamil *udu- (ud-al:* utálni, veszekedni).

ü

üdő ld **ide.**

üd-öl- (ünnepel), ld i**dv**

üge (régiesen = **ige** 1. fonal, szál; 2. háromszál fonal; 3. nyelvtani ige*,* mert az ősi időkben, midőn irás még nem volt, kötél-fonadékok által végezték az irást amint a muzeumokban látható «beszélő kötelek» mutatják. A beszélő fonadék egy vagy több szála képezte az **igét,** a szót. Innen van, hogy a tamil nyelvben még ma is *nul* = «fonal, irat, írott mű» és *nul-* (fon-, tkp. nyújt). A mongol *üge* (nyelvtani ige) csupán szellemi értelmű s így tőlünk való. Az igéz értelme is tkp. kötöz, a mint a **büv-öl-** stb.

szinonimája szónál láthatni. A tamil nyelvből az *igu-* (megállni, alávetni tkp. nyüg-öz-) igét veszem ide.

üget- ld iget

I **ügy** (kéz-ügy, ügy-es, ügy-etlen) Tamil *udavi* (segítség, szolgálat, adomány *kaikk' udavi-y-ây-iru*'- kézügyben lenni : *udavu-* szolgálni, hasznosnak lenni, segíteni). Úgy látszik a tamil *îdu* (ld **üdv)** és *udav-í* alakok az **üdv** és ügy-re nézve megfordítvák. A mongol *ide* a tamil *ídu-hoz,* az **üd** pedig ide tartozó.

II. **ügy** *(víz,* folyó. Fekete-ügy). Ha a tamil *udu* (víz, vizesárok) szó a szanszkrit *uda* (víz, *udya,* folyó) szóval egy, akkor a miénk is oda tartozik.

ügy-el- *(* régiesen **ügyehöd-ik,** ügyel, figyel) Tamil *oss-am, oss-ei* (figyelem, figyelmesen hallgatni, tehát a miénk sem az I. **ügy** szóból való), ld **figy-el-.**

ük (ik, ike, uk: régiesen 1. nagy-anya, 2. szép-anya). A mongol *eke,* tamil *akkei,* szanszkrit *akkâ,* török-tatár *ök* (ebben : *ök-süz* = anyátlan = árva) csupán **anya** jelentésű, gyöke a *mongol ike, yeke* (nagy), ld **ig-en** (tkp. nagy-on).

ül (ül-dög-el-, ül-ep, ülő) Tamil *ulukk-âru-, ulukk-â-* (leülni, leguggolni). A tulu *k-ullu-* (ülni) valószínűleg *k* előtétes.

ül-d- *(d* tárgyas képzővel: üld-öz) A tamil *un-du-* (pro *ul-du-,* tolni, kergetni, vezetni), a tamul hangtan szerint más alakú nem lehet; a mongol *ül-de-* (elkergetni) őseinktől való, mert a *t, d* tárgyas képző, főkép a magyar és tamul nyelv képzője.

ümmög- (ümmög-et, üng-et, un-g-at-) Tamil *umei* (néma, némaság, *umeiy-an,* néma, «ümmögö» szlávosan **néma).** Hosszú hangzó egy mássalhangzóval = rövid hangzó két mássalhangzó.

ünnep (pro *id-* nap, ld **üdv)**

ür (üreg, ür-es, ür-ül, ür-it) Tamil *orli-* (üres, *orli-, orli-ttu ppôdu-,* kiüríteni, befejezni, *velei orli-nda bôdu,* munka ürültekor, üres időben), cf. mandzsu *zsuru* (barlang, *uru-* éhezni, ld **eh).**

üröm (tamil *maru,* üröm, *marundu* gyógyszer).

üs-t (tamil *t-otti,* üst, nagy edény)

üs-tök (üstökös, ld székely **gucsmi)** Tamil *ussi* (tincs a fejfetőn, *ussi-ssigei* ugyanaz, s így a magyar **tök** lehet képző is, de lehet a **czika, tyika** mása is).

üsző (tamil *vaséi,* lány, nő, teném, meddő tehén, mert az ősök nem voltak büszkék).

üszög (üszök, üszög-es, székely = üszk-ös). Tamil *uttei* (korom a fazékban, mongol *iso* korom, *ut-â* füst, török-tatár *öt-* elégetni).

üt- (üt-köz-, üt-őd-ik) - Tamil 1. *adi'-* (ütni, verni, ostorozni, *adittu -kkollu-* verekedni, üt-közni) 2. *idi- (üdü-,* ütni, verni, tolni, összetörni | *id-aru-,* megbotlani, belerúgni, ld **bot, bot-l-ik),** török-tatár *it-,* mongol *n-üdő-* id.

üveg = éveg

üv-öl-t- Tamil *ul-ei-* (üvölteni, ugatni, k.-tat. *ula-* és *iula-* ugyanaz)

ű

ün-ő. A M. Ny. N. szótára helyesen vette ezt «szülő» állat-nak, mert a tamil *înu-* (elleni, kihordani: *ín-â* pro *înum-â* = borjadzó tehén) ige képezi á gyököt úgy a magyar mint mongol *üniye* (tehén), török-tatár *in-ek* tehén szókra nézve.

űz- (űzőbe vesz, gond-űző stb.) Tamil, *ôssu-* (dobni, űzni, megölni, vezetni, parancsolni, irányítani| *ussu-,* célba dobni, dobni, űzni, kergetni).

űz (székely = bűz, űz-ül = bűzül, ld ott, tamil *usu-, musu-).*

Va

va-csok (vacsk-ol, vacskot-ol: összegyúr, tör) Tamil *pis-ei-, pas-ei-, pisaru* (összekever, összetör).

vacz-og (a fog, szinonimája kocz-og || fáz-ik) Tamil *vida-vidaʹ-* (a hidegtől vagy félelemtől vacog).

vaczok (vaszok: vaczk-ol-ód-ik: búvó hely). Tamil *masa-, masagu-* (elrejtőzni, meglapulni, mîru, = vîru-). A tamil *vad-ei* (ketrec, lép) inkább a **fészek** szónál látott alakokhoz tartozik.

vad (vad-on, vad-ász-) A tamil *vettei* (vadászat kannada *bete,* kuda *bote)* a *vedu* (vadászat, vadak kasztja, *ved-an,* vadász, vad, erdők és sigatagok lakója = vad, ld **vadon)** alak származéka. A *veau* a *vada* (északi, hideg; *vad-***âdu, az észak**; *vad-andei, vâd-ei* északi szél, vadászok, a vadak kis faluja) alakokkal látszik összefüggni, mert **éjszak, sötétség,** meg **vad** (rossz, iszonyú) rokonfogalmak, amint a mongol *bud-onγoí* (zavaros, sötét: *bud-on-γaχai,* vadkan) továbbá k.-tatár *tön-cak* (éjszak és tamil *tunangu,* sütétség) mutatja.

vagy (vagy . . . vagy) jelentéssel a **va-gyon** ige rövid alakja.

va-gyon (pro **va-l-don,** *d* jelenidő képzővel).

vaj (vaj-az) A tamil *ven-ney* (friss vaj) összetett ven (pro *vel,* fehés) és *ney* (olvasztott vaj, zsír) részekből. A *ney* szótársa a mandzsu *nei, ney* (verejték) mert a török-tatár *tere* (verejték) **+** *jaγi* (háj) vaj. A *ney* és **vaj** alak közvetítője a török-tatár *may* (vaj, zsír, olaj).

vajik-ol (bűvöl, bájol) Tamil *mayakku-* elbűvöl, bűvöl, bájol, *mayakk-al* n. v. *may-ańgu-* tárgyatlani ige).

vaj-ud-ik, tamil *vay-â* (vajűdás *vayâvu* vajúdás, vágy, magzat, méh, fájdalom).

vak, vakk (vak-si, vakk-ul, vakk-it, vakk-ol = bevon, **vaki-sa** = fekete foltos) Minthogy a **vakk** a «sötétség, feketeség» szókkal és fogalmakkal áll rokonságban, **a**mint a föntebbieken kívül a tamil *kurudu* (vakság, sötétség t.-tatár *kör* vak, *karu,* fekete) mutatja, azért a *magu-, mangu-* elsötétedni, *magu-dam,* sötétség) ige *makku-* (tárgyas) igével magyarázott **fakó, fekó** szók társa.

vakar- (vakar-ódz-ik, vakaru = kapart tészta székely). A tamil *ugir,* kannada *uguru* (wuguru), tulu *uguru* (köröm) szók igéje a magyar **vakar-,** mert a **karom (ld ott**) **= vakaró,** mongol *uχur-i* (kaparni).

vak-áncs (székely = teknő, béka-vakáncs) A tamil 1. *vakku* (1. teknő; 2. bőr, kéreg, *vakká-mani,* őrölt kagylóhéj; 2. *akku* (kagylóhéj, kauri, kagylópénz).

vak-og- tamil *vakku-vakku* (hangutánzó szó; *vag-uli,* zaj, hang).

val- gyöke vol, val-ál, val-ó || vol-t) Tamil, *ul- (wul:* lenni, létezni, *ull-adu,* az igazság, a létező), mongol *bol-* (lenni), török-tatár *bul-* (lenni, válni), oszmán *ol-* (lenni, válni), mandzsu *o-* ugyanaz.

val-ag - A tamil *pîl-al* (hüvely) szó gyöke a *pil-, pila-* (hasadni, repedni, *pilagu,* hasadék, rés). Ezért a föntebbi szó szintén a **vál-** ige származéka. A tamil *alagu* (tojó) hasonló gyökből való, mert az oszmán *disi* (nőstény) gyöke a török-tatár *tis-* (lyukasztani), mongol *bal-daγan* (hüvely).

vall- (vallomás) Lehet, hogy a **val** (vol-) igéből való, de nem a van-ból, mert ez maga *val-d'-on* rövidülete. Különben ld tamil *vala'-* (megerősíteni, mondani, beszélni, és *valu*[1]*-,* erősnek lenni, megerősödni, *valukkap-pesu-,* hangosan beszélni).

va-n pro **vagy-on.**

vany-al- (vanyal-it-, fány-ol: összecsapja a munkát) Tamil *van-ei-* (csinálni, megmunkálni, alakítani).

vanyiga (vanyiga lábú = horgas lábú) Tamil *van-angu-* (görbülni, meghajolni).

var (var-angy, varangy-ag, székely = rüh; var-as, székely rühös = viszkető). Tamil *varugu-* (vakarni, *varandu-,* körömmel vakarni).

var-kocs - E szóra hiába keresni a rimet éjszakon, mert az eredeti társ a tamil *mayir-kussu* (hajdísz, kefe) összetett szó : *mayir* (haj) + *kussu* (= *kucsu,* tincs, fonat).

varr- (varga, ld fér-cz, fürm-öl || **hajót varr)** Tamil *vari'-* (kötni, hozzákapcsolni, mint "csak nem varrták hozzám": *vari-* rudakat szabályos sorrendben egymáshoz kötni, amiben áll a hajó varrás).

varsa (verse, vörse) Talán tamil *pirlâ* edény, kosár.

vas (vas-al, vas-az) - Az e szóval rimeltetni szokott finn stb. *vaske* (réz) szó társa az örmény *vosk* (arany) Karolidis atheni görög történész és nyelvész szerint, mert a réz és arany színben rokon. A **vas** szó társa a tamil *vayam, vasam*, (vas) amelyből van *vas-i* (hegye, éle, kard), mert a tamil *egu ehgu* (acél: fegyver általában, ld. **hegy,** heg).

vast-ag, ld. tamil szanszkrit *puśti* (háj, toka = *puśti-y-ulla,* zsíros, vastag, tuda, *beciti* vastag, azonban valószínűbb a tamil *vatta* (kerek, *vattam,* kerekség).

vatalé (vataléj, csobolyó) Tamil *vattil* (vízmerítő kosár; edény, továbbá *padalei,* víztároló edény, edény **átalag, tamil** *adalei* nagy korsó).

vá

vád (vád-ol) - Tamil *vâdam* (vita, panasz, vádaskodás = szanszkrit *vada,* fogadalom, vita, gyöke: *vad-* mondani).

vág- (vág-at, vág-ány, vák-ány, vág-tat, továbbá csap: vá-pa | *vag-dal, vag-dos-,* továbbá: bak-ó). Tamil *vagu-* (el- felolsztani, szétválasztani, tönkretenni, *vag-iru-* felosztani, szelni, vágni, hasítani, ketttéosztani: *vag-ir,* szelet, darab, hasadás, csík, sáv, rovátka, ld **vágány;** *vagu-di* osztás, megosztás, megoszlás, **vág-at**; *vag-ei,* rész, adat, részlet, fajta, mód, ld. vágás = szabás; *vag-undu* ut, mint kerék-vágás; *vagu-ppu,* megosztás, csoport, *vâ-pa; vâ-kku* haj választékja, továbbá vák-ány, mód, vágás = szabás, szemmel vág és székely csapinólag), mandzsu *faksa-* (szétosztani).

vágy- (vágya-koz-ik, vágy-ód-ik). Minthogy e szó névszó is, ige is, a gyöke csupán **vá**; ennek társa a tamil *vé-l-*(**vet-tal**: vágyni *ve-ndu-* másodképzet: akarni, kívánni, vágyni, kérni), kannada *be-ku* id. mandzsu *bai-* (kívánni, követelni, kérni, szügsége van rá), mongol *baχa* (vágy, kívánság, kedv, gyöke: *ba).*

váj- (vájká-1), ld **áj.**

vál- (vál-ad, vál-asz-t, vál-og-at | val-ag). Tamil 1. *valli* (távolodás, megszűnés, elválás; 2. *vila-, vilagu-* (eltávolodni, visszavonulni, elválni, *vilakku-* tárgyas alak); 3. *vilattu-* (1. eltávolodni, visszavonulni; 2. eltávolítani, elutasítani) 4. *vil-attu-* ugyanaz. Ezen alak az átmenet a *vilavu-* (hasadni, repedni) és *pila'-* ugyanaz - alakhoz.

váll (váll-al, váll-as út) - A tamil egyik szava : *tol* = mongol *dalu* (váll), csag. *dâl* váll mandzsu *dalan* = mongol *dal-ańg* (gát, ld váll-as út). A másik szó: *madal* (vállcsont, lapos dolog) a magyar **va-al** (vâll) társa.

vál-t- (vá-t, vál-t-oz-ik, vált-oz-tat) A **vál-** igénél látott *vilagu-* ige *vilakku-* tárgyas alakja (elválasztani, eltávolítani, elkülöníteni) jelentésen kívül «változtatni, áthelyezni» értemü is és igy a *vál-* ige tárgyas alakja, de tekintetbe veendő a tamil *vâtt-i (gyöke: val:* alkalommal, változás) névszó s a *mîlu-* (visszatérni, megmenekülni, *mîttu* pro *mîl-tu-* visszahozatni, visszavásárolni, megmenteni) ige is.

valu (székely: vályú) - Tamil *vallam* (medence, fatörzsból vájt csónak, edény, mérték, ld *pollu-* (átlyukasztani, faragni).

vályog (váj-og, vál-og) - Tamil *alakk-ar* (márga, zsíros föld, továbbá *alei-, valâvu-,* keverni, összekeverni, *aleinda seru,* kiszáradt agyag, mongol *bal-csik* ürülék).

vám (rész, fizetés: vám-ol), cf. tamil *pannu* (adó, vám, sarc, bér, tkp. gyöke: *pan* (van. van. 10.). Ezért a **vám** is lehet az árja **tiz-ed** szó régi mása a **van** (10. hat-van) szóból s így a perzsa *vam* (kölcsön) szóra nincs szükség.

vánk-os (**párna**) tamil *vângu* (pad, ülés) és magyar **ponk, pánk** (domb, dombos).

ván-szor-og (s-inylődik, fonnyad, ld tamil *vendu-* szárad, kiszárad).

vány-ol, banny-ol. Tamil, *pannu- (pann-al:* sietni; gyapotot fésülni az ujjakkal).

vá-pa (nom. v. gyöke ***vá-g),*** mint **láp.**

vár (vár-os, vár-as || úr pl. kereszt-úr) Tamil *ur* (város, falu, vidék || kör: a tamul-féle népek földjén igen sok vár- és város-név végzete. Hasonló hangtani átmenet tamil ***oli*** (fény) és *veli (völi,* világosság).

vár- (vár-a-koz-ik: **vár-i** pl. vári Péter stb.) Tamil *pár'-* (nézni, látni, megfigyelni, vigyázni, vizsgálni, szándékozni: *pârttu-kollu-* várni, *var-a p-pâr'-,* várni), mongol *bara-la-* (látogatni, megnézni = tamil *par'-* látogatni, megtisztelni, *pâr-i,* őrjárat, őrség).

vásár (vásár-ol). A perzsa, *pâzâr,* mongol *basar* (város) szók társa.

vás-ik (kopik) az ás-, ige középalakja.

vászon (vászon-cseléd). A tamil *vasanam* vászon, öltözék, szanszkrit *vasana,* öltözék, gyöke *vas-* magára ölt) közelebbi mint az orosz stb. *vis-son,* gör. *byss-os.*

váz (vász | véz-na) Tamil *váttam* (kiszáradás, soványság, *vattaléi,* sovány, aszott ember, gyöke *vâdu-,* kiszikkadni, lefogyni, elfonnyadni).

Ve

ved- (ved-l-ik, mint vet-kez-ik s igy a **vet** ige mellékalakjából való, valamint a tamil *vid-ei* szétválni, széthasadni, repedni, elválni ige is a *vidu-,* vetni ige középalakja, ld fes-1-ik).

vej (vev-ő, vő - tamil *va-yav-an,* barát, szerető, felettes, apa, fiú, gyöke *vayavu,* vágy, szerelem, szeretet).

velő (agy- csont-velő) - Tamil *mulei* (agy, velő, lágy anyag), kannada *med-ulu* (agy). A kannada *med* a tamil *ma-n-dei,* koponya, n-ezett) szóból és *ulu* (bel) van összetéve s így a **velő** is a **bel.**

vem-he (vemhed-ik, vem-h-es).

A «ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes» közmondás szerint a szó eredetileg csak «terhességet» (fétus) jelentett, mert **csitkó** jelentés mellett a közmondásnak nincs értelme, csitkós-ra nem foghatni az ellenkezőt, hanem igen a hasas, csitkózni akaróra. Ezért a *vemhe* a **bimb-ó** szóval rokon gyökü.

vendég (vendég-ség) Lehet, hogy *jö-vendek* helyett áll, de akkor közelebb áll a tamil *va-nda* (aki jött) részesülő. A tamil *vir-undu* (lakoma; vendég, asztaltárs, újdonság, *virund-an,* vendég, újonnan érkezett), a *varu-* (jönni) gyök elfacsarított alakjának látszik, hogy a *var-undu* igétől meg legyen különböztetve.

venner-ék (régiesen részegítő ital). A M. Ny. N. szótára a **virics** szóra akarja vinni, de közelebb áll a tamil *ven-nír* (forró víz) összetett szó hév-nyir-ok (hevítő nyirok) értelemben.

I. **ver-** (vere-ked-ik | ver-s-eny) Tamil 1. *'ar-ei-* (ütni, verni, dobolni, beleményeszteni, szögelni) 2. *mâru-* (ostorozni, vesszőzni) 3. *marlu-, marlukku-* (ütni, verni) 4. *ʼer-i-* (1. dobni, vetni, 2. verni, ostorozni, 3. vágni, ölni, mandzsu *bire-* csépelni). A mandzsu fôri- (ütni), török-tatár *ur-, wur-, or-* ütni a *pör-öly* alakhoz közelebbiek.

II. **ver- (**verő-fény, verő malacz = sütnivaló) Tamil 1. *eri-* (égetni, *eri-* tárgyatlan) 2. *eri-* (ragyogni, égni, sütni (a forróságtól) 3. *varu-* (sütni, pörkölni, tűznél szárítani) 4. *vir-ei-* (heves, forró).

ver-ej-ték (veríték, székely verité̂k-ez = izzad) Tamil 1. *vér'-* (izzadni, mérgelődni, *ver-ttal, ver-ppu, vervu, vervei* nom. v. izzadság; 2. *viyar'-* ugyanaz

NB. A kannada *bevaru-* **tulu** *begaru-* (izzadni) lehet az eredeti alak, de lehet a *ver* gyök szétterpesztése (mint a török-tatár sidik = seydek) is, mert az **izz-ad** mutatása szerint a **verőség** (a hő) az alap.

ver-em (verm-et ás, gödör, üreg) A tamil *ar-ei* (lyuk, pince, üreg, *kall-arei,* sírgödör) névszó lehet az *aru-* (vágni) igéből is, de a mongol *erő-* (ásni, kapálni) igéből is, vagy ez: *aru-.*

vesz- (vesz-edel-em, vesz-ély, vesz-őd-ik, vesz-t || **vész** régiesen **fész** nom. v.) Tamil 1. *vatku-* (elveszni, tönkremenni, elromlani || szégyenteljes = *vetkam)* 2. *matku-* ugyanaz, mongol *us-at-* mandzsu *buce-* (meghalni) társait ld az **büz-h-öd** igénél, a török-tatár *bit-, bet-,* **fogy.**

vessző (vessző-z) A magyar szó a tamil *vîssu-, vittu-* (vesszőzni, verni) ige nom. ágense, mint a vágó, csapó, verő vagy szenvedő alak helyett: vágott, csapott, továbbá **met-él** (tamil *vettu-).*

vet- (vet-ély, vet-és, vet-kez-ik, valamint ved-l-ik) Tamil 1. *vidu-,* kannada *büdü-* (hagyni, elhagyni, dobni, vetni, eltávolitani, elengedni| hasadni, mint ’vedlik a fal’) 2. *vid-ei'-, vittu-* (vetni, *videi, vittu* vetés, mag, sperma, faj, tkp. vető-mag); 3. *pôdu-* (vetni, dobni, helyezni, elleni, ld **vetél** ; leejteni, *pôtti* versengés, **vetély,** mandzsu *wada-* (elengedni), török-tatár *'at-* (vetni).

vez-et- (vezeték, vez-ér) A kannada *bes-asu-* (vezetni) szintén transitiv v. causativ alaknak látszó ige tamil társa, a *vay-angu (vas-angu-* vezetni, irányítani) tárgyas ige, s így az orosz *vod, ved* (vezetni) ige a finn-féle nyelvekben képezheti az alapot, de a magyar igére nézve fölösleges.

ve (vö is)

v-egy (vegy-es, vegy-ül és vigy-ül, székely az **egy** szó *v* előtétese, mint ihog = v-ihog).

ver-es, vör-ös. Annak daczára, hogy ma **ver-es** és **vér-es** más jelentésű, a gyök mégis azonos, mert a **vér** a klasszikus tamil nyelvben *sen-nir* (szín-nyirok, veres-nyirok, a melynek első részéből való a mandzsu *seń-gi* (vér), amit a rímelő nyelvészet latin *sanguis-nak* venne. A **vér** még egy másik tamil szóval *'eru-vei* (vér: cuivre = a réz, a rőt v. veres fém). Továbbá *ira-kkal* (vörös kő, ld **vér-kő).**

vev- (vev-ő, vev-és, **vé-t** pro vev-t, vé-tel). Tamil *vavvıı-* (fogni, megragadni, venni, összegyűjteni a földön, *vavv-al, vavvu-dal* nom. v.).

vé

véd- (véd-elem, véd-el-m-ez) Tamil 1. *'âdam* (vádelem, *âdalei,* segitség, támogatás) 2. *péâdu* (őrség, megtartás, védelem, *âdam, badam* ugyanaz).

vé-g (nom. v., mert **vég-ez** = finem facit: vég-ünk van !) Tamil *vî-* (meghalni, elveszni, tönkremenni || szegénynek lenni: *vî-gei, vî-dal, vîy-al,* olvasata: vî-del, vîy-el nom. v.), ld **vé-n.**

vék-a, tamil *mug-ei, mug-avei* (képesség mércéje, merőedény, gyöke : *mug-a'-,* merni, mérni).

vék-ony (1. sovány, ritka 2. oldal, véknya, derék, öv) Tamil *ukk-am* (keskeny, szűk hely, öv, derék, csípő, vese, ld *ekku-,* összeszorulni).

vél- (véle-ked-ik, véle-mény) Tamil *'ullu-* (gondolni, becsülni, vélni, *ull-am,* gondolat, szándék, vélemény, *ull-al, ullu-dal* nom. v., gyöke: '*ul* belső rész).

vé-n (vén-ül, vén-it) A **«vé-n** kutya, vén dög, vén ló» stb. megvető kifejezések mutatják, hogy a **vén** szó más alapértelmü, mint az **öreg** (nagy, régi), amiért is e szó társa a tamil *ví-n* (haszontalan, gyöke *vî-*, tönkremenni, megromlani), tehát a **vé-g** szóval egy-gyökü, mert a rokon tamil *mu-* (1. megöregedni; 2. befejezni) jelentésű, mint *mirli-* = *virli.* Ide tartozik: mandzsu *fe* (vén, *fe-inge* vén) mongol *we-* (megrohadni). A finn *vanha* legfölebb a **banya** szóhoz, de ide nem vehető.

vér ld **ve-res**

vés (vés-et, véső) Az **ás-** igénél látható tamil alakokon kívül megemlítem a *vatti-geí* (szobor, karcolás) nom. v., a mely az ás-, **vés-**igét a **mete** alakkal összeköti.

vé-t (tárgyas alak, tkp. téveszt: utat vét, vétek) Tamil 1. *'ey'-, vey*[1]*- (veyttu p-pôdu-* elvéteni) 2. *'ettu-* (csalni, becsapni). Ez összevont alak társa a török-tatár *az-, oszmán j-az-,* régibb török-tatár *ad-aś* (eltévedni).

vézna ld váz

vi

vid-ám, vid-or (vid-ul), ld **pit-ma-llik**

vidék (al-fel-vidék, vidék-i). E szót nevetséges alakokkal akarják azonosítani, holott a tamil *vi-dikku* (a világtájak kisebb részei) szó társa, mely olyan összetét, mint a szanszkrit *vi-desam* (távoli ország, külföld: *vî-des-i,* idegen, vagy *ví-deha* (kül-test, Bahar egyik vidéke).

vig (vig-ad, vig-asz-t-al) Tamil *'uga'- (uga-nd-iru-,*örülni, vidámkodni, vigad-oz, *ógei,* öröm, élvezet). Az alhangu **vig é**s tamil *'uga'-* olyan, mint **inog, vihog** vagy tamil *odu-* kannada *wôdu-* stb.

vigya (vigyá-z) ld **figy**

vigy-or (vigyor-og tkp. az ajkak szétválása) Tamil, *vid-ar, vid-ambu* hasadék, ld *pit-mallik,* hajnal hasad).

I. világ, velág (világ-ol, világ-1-ik, világ-it stb.) Tamil 1. *vilakku,* kannada *belaku* (fény, lámpa, *vilakk-ulla* kannada *belak-ulla,* fény, világos, tkp. világ-való, *vilakku-,* megvilágítani, magyarázni, csillogtatni, *vil-angu-,* ragyogni, csillogni, világos, nyilvánvaló, világ-lik) 2. *vel-i-* (az idő kiderül, kivilágosodik, kitisztul, nyilvánvaló, gyöke: *vel,* fehér)

II. világ (a nagyvilág). Hogy e szó az előbbivel egy, mutatja az orosz *çviet* (1. fény, világosság, nappal, 2. világ, világegyetem). A tamil *ulagu, ulagam* (hold, föld, nap, ország) szót a szanszkrit *lôka* (világ, gyöke *lôk-* látni, ragyogni) alakkal rimeltetik, pedig ez *ulôgam* (hold, föld, ember, látvány) alakú. Aztán a tamil nyelvben is van *oli* = *veli* változat.

villa. Ha e szót «hasadt» értelemben veszik is, értelmezhető a tamil *vilavu-, pil-, pila-* (hasadni) igével. De a **villa** nem **ágas,** hanem a **szúró.** Ezért a **villa** a szláv alakokkal együtt = kannada, tulu *mullu* (villa) s így a *ful-lánk* (tamil *mul, mullu*) szóval egy-gyökü.

vill-an (vill-am, villám-od-ik, vill-og) Tamil *vil-angu-, vil-akku-* (villan, sugárzik, villámot szór, *vell-âppu* hajnal: villám-od-ás).

vill-ong- (veszekedik, czivódik: villongás) Tamil *vill-ang-am* (akadály, vita, erőszak, *vill-adei* ugyanaz)

vinny-og - Tamil, *vin-vinn-en-* (vinnyogni).

vir-ad- (virad-at, vir-asz-t pro vir-ad-t) Tamil 1. *vir-ad-ayam* (fény, *vir-i-dal,* ragyogás, fény, gyöke: *vir-i-* kinyílni, ld **vir-ul)** 2. *virli-* (szemét kinyitni, felébredni, *virlitt-iru*'- ugyanaz, *virli-ttal, virlippu* nom. v. ébredés, virrasztás, *virli,* szem, pupilla, mongol *nüdni tsetsegei* ugyanaz tkp. szem-virág), mandzsu, mongol, török-tatár *ör, er* (a vir-adás szó gyökei).

vir-ág (virág-oz, virág-z-ik, gyöke az előbbi és vir-ul)

vir-g-ó (székely peres, virr-og-) tamil *variakku* (veszekedés, vita, per).

virg-oncz ld für-ge

vir-hud-ik (székely valamire nagy kedve jő) Tamil 1. *vir-udu* (buzgalom) 2. *vir-umbu-* (vágyni, ajánlkozni, kedvelni: *viruppam, viruppu* etc, nom. v. vágy, kedv, szándék, élvezet, mongol *miraγa,* szenvedély).

vir-nyák-ol (virr-an székely) Tamil *vîr-vîr-en-, vîr-idu-* (sivalkodni, éles hangon visitani).

vir-ul- (vir-it, viruló arcz || vir-ág, vir-ány, virul-mány, valamint máll-ik) Ezen igének a latin *vireo-* (zöldell) igével semmi köze, mert a **virul** helyes értelme az, ami a tamil *vir-i-* (elterül, növekszik, kinyílik, kivierul, kitárulkozik, *viriy-al, viri-dal* nom. v. a virág kibomlása, kinyílás, terjedés).

visz- ld viv- gyök

visz (visz-a : **vissza** pro visz-va = fordulva, **visz-ont,** meg-int ld ott). A mandzsu *boso* (hátoldal = magyar *visza* és mandzsu *f-isa* hát) névszók igéje a mongol *butsa-* (vissza, megfordulni) s a tamil *pid-avam, pid-avu* (hát, hátulsó) névszónak igéje a tulu *pzs-iru* (visszafordulni, tkp. visz-lesz.), ld szanszkrit *paç-c-ât* (vissza, orosz *poz-do,* latin pos-t, perzsa, *pes.* De kölcsönről szó alig lehet.

visza (viszály, viszály-kodik) Tamil *isalu-* (versengeni, veszekedni, *isali-kond-iru*[1]*-* ugyanaz, *isal-i'-* versengeni, legyőzni, veszekedni; *isal-âttam,* versengés, veszekedés). Valószínűleg a *visza* (hátoldal) szóval egy-gyökü.

visz-k-et (pro visz-k-ed, mert tárgyatlan) Tamil *masa*[1]*-, masa-masa'-* (viszketés *musu-musu*'- viszketés).

viszony- (kötelék: jó, rossz viszonyban lenni) Tamil *is-eivu,* (egység, egyetértés, arány, alkalom, gyöke *isei-* egyesülni, csatlakozni).

vita (vitá-ly, vit-at-koz-ik, vitá-z) Tamil **ed-ir** (ellenállás, ellenkezés, előtte, szemben, *edir'- edir-ttal-* ellenkezni, ellenállni, ellentmondani).

vit-ez, vit-éz (mint neh-ez, neh-éz, régiesen katona) Tamil *vetti-vîran* (hős, gyöke *vettu-* az elllenséget aprítani a csatában).

NB. Ha az orosz *vit'az* (hős) és ó (?) szláv (vajjon hány ezer év előtti) *vit'ez* szó leszármazását s rokonságait látjuk, odaengedjük.

I. **vív** ld **vi**

II. **viv-** (viv-ő, viv-és, vi-sz, **vi-tel** pro viv-tel **| vís-el)** A kannada *veiyu-, vaiyu-* (visz, hord) ige a tamil *vai-* (helyezni, tenni) igének felel meg, habár a jelentés elütő is.

vizsg-a (vis-ga). A **figy** *(fid')* gyök testvérének látszik. Különben ld mongol *mös-ki* (nyomot követni), amelyben a *mös* (mör is) a török-tatár *ez, iz* (nyom) szónak felel meg, úgyhogy a k.-tatár *ez-la-* (nyomozni, keresni) képzetnek a **vizs-ol** (vizsla)

alhangu ige felelhet meg. A török-tatár *ez, iz* (nyom, ösvény) szóval egygyökű a tamil *id-ańgar* (ösvény) szó. A tamil *vâdei bidi'*- (vizslat tkp. bűzt-fog).

vi-

vi- *(viv-,* vij: via-dal, viv-a-dal, vij-a-dal) Tamil. *'ig-al* (erő, *'ig-alu-* harcolni, versengeni, ellenállni, tamil, *g= h*

és *v).* Maga az *ig-al* nom. v. a *pigu, vigu* (erő) szókhoz tartozik.

víri-cs (alma-v, árpa-v, nyír-v) Tamil *véri* (gyümölcs leve).

vis-it. Tamil, *visu-* (fütyül a szél).

vís-kó, víty-kó (mint szekér és szeker-kó | **víty-illó)** Tamil *vidu (vittu,* ház, szállás, lakhely). A *vity-illô* = tamil *vídu,* + *il,* tulu *illu* (ház), azaz ikerszó.

visz *(sz* jelenidő képző), gyöke ***viv-***

víz (ld ügy). A szomjuságnál látható, hogy ez víz-vágy jelentésű s így itt állhat a tam *vid-ây* (szomj, kimerülés) szó, amely **víz-vágy** (ásítás, áhitás) részekre bontható. Különben az összes áryaságban megvan.

vo

vol- ld **val**

von- (von-a, huz-a vona, vonag-l-ik, vonakodik, von-al, vonszol | **vony-og-at)** Tamil *in-uńgu-* (vonszolni magát, vonszolni, kitépni, *inukku-,* húzni, elvenni, kitépni, ld kannada *oni,* tulu *voni*).

vö

I. völ-gy, bél, bel

II. völ-gy (völgyel: mélyít) Tamil *pallam* (üreg, árok, lyuk, ménység, szakadék, *palla-ttâkku* völgy, továbbá *allal,* sár, pokol, tkp. alj, mély-ség).

vörös - veres.

NB. Láthatni, mily kevés a magyar nyelvben a vo, vö combinatio, a vu pedig hiányzik ; éppen így a tamil nyelvben.

Za

zaba (zabá-l)A tamil *sâpp-idu-, sâpp-adu-* enni és *savattu-,* rágni inkább a **tá-p** mellékalakjai, mert a **zabál** csakugyan torkos-kod-ik-félét jelent).

zadar- (hadar-, hidor-) Tamil *sidaru-, sidaru-* (szórni, terjeszteni).

zagy-va (1. mocskos folyadék, 2. a mocsár növénye a káka || zagyvalék). Tamil *sada-v-al* (kátyú, mocsaras terület, *saduppu* ugyanaz, gyöke *sada-sada'-* puhulni).

zaj (zaj-ong, zaj-d-ul) Tamil *sal (sall-atti, sall-idu-* zajongani).

zavar (zavar-og) Tamil *samar-am* (háború, harc, ld hábor-og).

zá

záka (zákány, székely üledék, piszok a folyadékban) Tamil *sakku* (nedvesség, *sakk-al,* penész-es).

I. **záp** (kerék-küllő stb.) Tamil *âppu, sâppâ* (ék-szeg etc.).

II. **záp** (záp-fog: a lap-os, tapsi vagy tep-sedt fog; a létra lapos foga) Tamil 1. *sapp-ei* (lapos, lapított) 2. *sâpp-ei* (lapos dolog).

III. **záp, áp** (záp-tojás = rothadt tojás: záp-ul) Tamil *sáv-attei, sáv-i, sáv-ír, sappi* (mag nélküli kalász, kiégett trmés, *sâvu* halott, gyöke *sâ-* meghalni, ld még **sá-p).**

záp-or (könny-, nyíl -zápor, ld **szap-or-a)**

zár'- (zár = zár-ó, zár-at stb.) Tamil *sár* (folyóelzáró gát, *sâr-bôdu-,* folyót eltorlaszolni, *sâr-ttu-* összekapcsolni, egyesiteni, ajtót bezárni, támasztani).

ze

zeke (zekele, zeke-zuka) Tamil *sagam* (öltözetχ), mongol *daχa,* mandzsu *daχô* (bunda, *deχe-le,* bőr lovaglóöltözet).

zene-bona (mongol *tana-mona,* kavarodás, tamil *sala-bula'-,* zajt csapni).

ze (zö is)

zeg-zug ld szig-szeg.

zen-g (pro zen-eg, zen-d-ül, zendűl-és) Tamil *san-d-adi* (zaj, tumultus, zendülés, mert a tamil szó tkp. zen-d-űlés, a magyar **zen-d-űl** inchoativus (= kezdő ige) alapja múltidő képzős alak).

zer-eg- (zör-ög- | csör-ög, **csöröge** a zergő, száraz sütemény) Tamil *sara-sara*[1]- (száraz levelek susogása: *saraga,* száraz lomb).

zi

zila (zilá-l, szilá-l: zilált haj, zilált viszony) Tamil 1. *sil-âru, sil-âr* (zavar, gond, vita, tkp. *sila-âr,* nagy ziláltság) ; 2. *sil-ár'*-(összekócolódni, *sil-uppu-,* rázni, kócolni, zilálni; *sil-umbu-* tárgyatlan alak, kócosnak, rendetlennek lenni, *silumb-ali,* borzas, zilált hajú nő).

z-imor-a (szék, zaj, zsibongás, zsibaj) Tamil *simu-kku (simukku idu-,* nyüzsögni, zajongani).

zivar (székely = ziv-at-ar a **zavar** társa, mert van «égi-háboru» is).

zo

zom-ak (régiesen kígyó) Tamil *simmadam*

zö

zöl-d (zöld-ül, ld még **pázs-int).**

A tamil *il-ei*[1]*-, yilei-* (zöldülni, *ilei-tta* p. p., hasonló mint az ippi = sippi, magyar áp = záp) egygyökű a mongol *z-ül-ge* (zöld fű szóval s valószínűleg a szláv *zel-en* (zöld) szóval is, ld mandzsu *sal-ar-sa* (zöldellni).

zörög- = zereg-.

zug

zug (zug-oly, szug-oly) Tamil *sûgei* (a ház hátulja, utolsó szoba).

zuh-og ld zú-g

zumm-og- (zümm-ög). Tamil *summei* (zaj, hang).

zuz-, zúz- (zuz-a = a zúzó, zúzás) Tamil 'udei'- (törni, zúzni, ld. *tudei'-,* lerombolni, megsemmisíteni) *sâdi'-* (törni, zúzni).

zú *(zû)*

zú-g (zuh-og, zú-d-ul) Tamil *sûgei,* forgatag, örvénylés.

zü

zül- (zül-l-ik, züll-ed; rokon a **-zila** gyökével s így nem «vénülés» az eredeti értelem, hanem a **széthullás, kallódás,** mert a valakitől **el-züll-ik** = el-vál, másképp lehetetlenség volna). Tamil *sal-i'-* (mozgatni, rázni, rostálni, szitálni, bosszankodni, fáradtnak lenni, **zül-lödt** : *sallu-* id. *sall-adei,* rosta, szita, tkp. züll-ető, cf. mandzsu *zsoli,* szűrő, török-tatár *salla-* = tamil *sali- sallu-).*

zs

zsáb-oly (zsáboly-og, székely = nyavalyog) Tamil *sambu- (samb-al*: összehúzódni, hervadni, hanyatlani.

zsen-ge (pro zsen-eg-e: ifjú, növő, sarjadzó, gyenge) Tamil *sin, sin-na* (kicsi, fiatal, gyenge, könnyű), *sin-ei-* rügyezni, megfoganni, virágzani, mongol *sine-* (új, frisss), török-tatár *jeni jana* (új, friss).

zseléb (zsilip) Tamil *talambu* (zsilip), ld még **gilib**

zsémb (zsémb-el) ld gémb

zsibaj ld zim-ora

zsib-bad (zsibb-asz-t) Tamil *sombu-* (elzsibbadt, sorvad, ld még **somp-oly**)

zsiók (vizidió) Tamil *sivagam* szerecsendió.

zsír (zsir-oz, zsir-ad-ék) Tamil *irlu-du (yirlu-du*, olvadt vaj, ld *irlusu* bedörzsölni, bekenni és magyar ír = kenőcs)

zsivaj = zsibaj

zsivány (zsivány-kod-ik) Tamil *tiyavan, tiy-an* (gonosz, semmirekellő, gyöke *ti-* rossz).

zsug-or (sugor, zsug-or-i, zsogor-og, szig-or-og; zsigor-a, zsug-or-gat) Tamil *sikk-anavu* (fösvénység, zsugoriság, szűkösség, gyöke: **szik**).